

Yrd.Doç.Dr. SEDAT BAHADIR

Âşık
GÜLHANÎ'NİN
ŞİİR DÜNYASI
(Metin-İnceleme)



Pamiray Yayınları

**YRD. DOÇ. DR. SEDAT BAHADIR
ÂŞIK GÜLHANİ'NİN ŞİİR DÜNYASI
(Metin-İnceleme)**

Yayıncı : Pamiray Yayıncılık
Pamiray Edebiyat Dizisi
Yayıncı Sertifikası : 31735

1.Baskı: İstanbul 2016
ISBN: 978-605-9688-18-5

EDİTÖR: Pamiray Editör Ekibi
GENEL YAYIN YÖNETMENİ: Köksal Aydın
GENEL SANAT YÖNETMENİ: Erkan Karasoy
KAPAK TASARIM: Erkan Karasoy
MİZANPAJ: Pamiray Sanat

Matbaa sertifikası: 12491
Berdan Matbaa – Sadık Daşdöğen
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok
No : 215/216
Topkapı/Zeytinburnu – İSTANBUL

Pamiray Yayınları İletişim:

Yavuz Selim Mah. 26/A Sok. No: 01/33
Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: 0212 435 35 45
GSM: 0532 06 06 900

pamirayyayinlari@gmail.com
info@pamiraykitap.com

facebook/pamirayyayinlari
facebook/pamiraykitap
twitter/pamiraykitap
instagram/pamiraykitap

pamirayKitap 

**5846 sayılı fikir ve sanat eserleri kanununa göre eserin yayın hakları
Artvin Kültür ve Turizm Müdürlüğüne aittir. Yazılı izin olmadan
eserin tümü veya bir bölümü çoğaltılamaz, dağıtılamaz, satılamaz.**

Yrd.Doç.Dr. SEDAT BAHADIR



Âşık
GÜLHANÎ'NİN
ŞİİR DÜNYASI
(Metin-İnceleme)



Âşık / Ozan geçmişten günümüze; milletimizin ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerini aktaran, dünle yarın arasında köprü görevi üstlenen, tam anlamıyla kültürel belleği taşıyan, söz medeniyetimize büyük katkıları olandır.

Türk tarihinin başlangıcından beri var olmuş ve toplum hayatı içinde önemli görevler üstlenmiş, çeşitli Türk kavimleri arasında; Kam, Baksı, Bakşı, Bahşı, Oyun, Şaman gibi sözcüklerle adlandırılmışlardır. Halkın derdini devasını, ümidini ümitsizliğini, isyanını isteğini mısraları aracılığıyla dile getirmişlerdir. Hem zafer şölenlerinde hem ölenlerin ardından düzenlenen “yug”larda halk sanatçıları gibi görev almış, halkın dilinden kopmamış ve sade bir dil kullanmışlardır. Dinleyicisine; temizlik, doğruluk, mertlik, büyüklere saygı, küçüklere sevgi, düşkünlere kimsesizlere yardım, misafirperverlik, bilgi ve kültürün önemi, örf, adet ve geleneklere saygı, yurt ve millet sevgisi aşılayan kişilerdir.

Yapılan araştırmalarda elde edilen veriler gösteriyor ki, içeriğinde milli ve öz değerleri barındıran Anonim Halk Şiiri / Âşık Tarzı Halk Şiiri örnekleri ilimizde oldukça yaygındır. Yrd. Doç. Dr. Sedat BAHADIR tarafından hazırlanan bu kitap, hem bu türde eserler meydana getirmiş olan Artvinli Âşıklar hakkında bilgi edinmemizi hem de bu geleneğin ilimizde ki en önemli temsilcilerinden biri olan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından “Halk Şairi” belgesi verilen Âşık Gülhani’nin şiir dünyasında yolculuğa çıkmamızı sağlamaktadır. Tarihin akışı içinde, kültürümüzün köklerimizin bize aktarılmasında önemli yeri olan Âşıklık / Ozanlık geleneği ve bu geleneğin temsilcileri hakkında yapılacak olan her çalışma yazın dünyamızda önemli bir yer edinecektir.

Bu değerli çalışma için kendisine teşekkürlerimi sunuyorum, benzer çalışma ve yayımların artmasını temenni ediyorum.

KemalCİRİT
Artvin Valisi

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	9
BİRİNCİ BÖLÜM	11
HAYATI.....	11
1.1. ÇOCUKLUĞU	11
1.2. GENÇLİĞİ	15
1.3. GÜLHANİ'NİN MAHKEMEDE ŞİİRLE SAVUNMASI.....	19
İKİNCİ BÖLÜM.....	23
ARTVİNDE ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇİNDE ÂŞIKLAR ŞAİRLER	23
2.1. ARTVİN'DE ÂŞIKLIK GELENEĞİ	23
2.2. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ARTVİN ÂŞIKLARI VE ŞAİRLERİ.....	25
2.2.1. ARTVİN MERKEZ	26
2.2.2. MURGUL İLÇESİ	29
2.2.3. ŞAĞŞAT İLÇESİ	30
2.2.4. ARDANUÇ İLÇESİ	32
2.2.5. YUSUFELİ İLÇESİ.....	35
3. BÖLÜM.....	39
KOŞMALARININ İNCELENMESİ	39
3.1. ŞEKİL YÖNÜNDEN (DIŞ YAPI) İNCELEMESİ	39
3.2. MUHTEVA (İÇYAPI) İNCELEMESİ.....	47
3.3. DÖNEMİN ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ UNSURLAR, SANAT AKIMLARI	50
3.4. AHENK UNSURLARI	52
3.5. EDEBİ TENKİT	52
3.6. ÂŞIK GÜLHANİ'NİN BİR ŞİİRİNİN İNCELENMESİ ÖRNEĞİ:	53
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	61
ŞİİRLERİN BİÇİM VE TÜRLERİNE GÖRE TASNİFİ	61
4.1. KOŞMA ŞEKLİNİN TÜRLERİNE GÖRE TASNİFİ.....	61
4.1.2. GÜZELLEMELER	103
4.1.3. TAŞLAMALAR	165
4.1.4. PASTORAL ŞİİRLERİ.....	175
4.1.5. HASRET, ÜZÜNTÜ, AYRILIK VE PIŞMANLIK ŞİİRLERİ	179
4.1.6. İNTİZAR, DUA VE BEDDUA.....	221
4.1.7. İSTEK	242
4.1.8. DİLEK	295
4.1.9. KAHRAMANLIK ŞİİRLERİ	296
4.1.10. KARŞILAMA VE KUTLAMA KOŞMALARI	298
4.1.11. NAŞİHAT VE UYARI KOŞMALARI	306
4.1.12. SAĞLIK TEMENNİSİ ŞİİRLERİ	318
4.1.13. SOSYAL KONULAR	318
4.1.14. ŞİİRLE HABERLEŞME	321
4.1.16. DİNİ-TASAVVUFİ ŞİİRLERİ	342
4.2. SÖYLENİŞİNE AĞITLAR ŞEKLİNİN TASNİFİ	347
4.3. DESTANLAR	367

4.4. SÖYLENİŞİNE GÖRE TÜRKÜLERİN TÜRLERİ	385
4.5. MANİ ŞEKLİNİN TASNİFİ	386
BEŞİNCİ BÖLÜM	391
GÜLHANÎ'NİN SEVDİĞİ GÜLLÜ İLE KARŞILIKLIMEKTUP VE ŞİİRLERİ	391
ALTINCI BÖLÜM	413
GÜLHANÎ'NİN KARŞILAŞMALARI	413
6.1 GÜLHANÎ-DERVİŞAN KARŞILAMASI	413
6.2. GÜLHANÎ-ÂŞİK EFKARÎ ATIŞMASI	428
6.3. GÜLHANÎ-ÂŞİK MERAKÎ KARŞILAŞMASI	430
6.4. GÜLHANÎ-ÂŞİK MEVLÛT İHSANÎ KARŞILAŞMASI	431
6.5. GÜLHANÎ-REYHANÎ KARŞILAŞMASI	432
6.6. GÜLHANÎ- GÜMÜŞHANELİ SALİM BABA KARŞILAŞMASI.....	436
6.7. GÜLHANÎ-ÂŞİK SEFİLÎ İLE ATIŞMASI	439
6.8. GÜLHANÎ-ÂŞİK SERVET YAZICI KARŞILAŞMASI	440
6.9. GÜLHANÎ-ÂŞİK YORAMOĞLU KARŞILAŞMASI	454
YEDİNCİ BÖLÜM.....	463
SONUÇ, ŞİİR İNDEKSİ, KAYNAKÇA, SÖZLÜK, RESİMLER, CÖNKLER VE GAZETE SAYFALARI.....	463
7.1. SONUÇ	463
7.3. KAYNAKÇA.....	473

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Halk şiiri, halkın içinde yetişen, deyişlerini halk şiiri geleneğine uygun olarak saz ve söz ile söyleyen, âşıkların ve halk şairlerinin meydana getirmiş oldukları ürünlerdir. Bu ürünler ister anonim isterse ferdi mahsuller olsun, halkın duygu ve düşüncelerini yansıttığı süre içerisinde varlığını koruması ve gelecek nesillere aktarılması devam edecektir.

Artvin âşıkları bakımından Anadolu sahasının en zengin yörelerinden biridir. Bu yöre, Deryamî, Huzurî, Efkarî, Merakî, Özerî, Âşık Kara ve daha adını sayamayacağımız kadar çok ünlü âşık ve şair yetiştirmiştir. Âşıklık geleneği devam ettiği süre içerisinde daha nice âşıkların yetişeceği kanaatini taşımaktayım.

Yapmış olduğumuz bu çalışma, birinci baskının genişletilmiş ve düzenlenmiş halidir. Birinci baskıda çok fazla yazım hatası olduğunu ve bazı şiirlerin diğer halk şairleriyle karıştığını gözlemledik. İrticali olarak söylediği koşmalarla birçok ilde tanınan Âşık Gülhanî'nin şiirlerinin daha iyi anlaşılması için ikinci baskıya gerek görmekteyiz.

Artvinli Âşık Gülhanî hakkında yapmış olduğumuz bu ikinci baskı çalışması, sekiz bölüm halinde sunulmuştur.

Birinci bölümde Âşık Gülhanî'nin hayatı ile birlikte, hâkime karşı şiirli savunması yer almaktadır. İşlemediği bir suçtan dolayı yargılanan Gülhanî ile Hâkim Bey'in şiirle karşılıklı söyleşmeleri, 31 Mart 2006 yılında Zaman gazetesinin birinci sayfasında yer almıştır.

İkinci bölümde ise Artvin'de âşıklık geleneği ile birlikte ilçelere göre Artvinli âşık ve şairlerle ilgili kısaca bahsedilmiştir.

Üçüncü bölümde ise koşmalar konularına ve şekline göre incelenmiş; şiirlerden dörtlüklerle örneklendirilmiştir. Bu bölümde ayrıca Âşık Gülhanî'nin bir şiiri örnek olarak verilmiş ve incelemesi yapılmıştır.

Dördüncü bölümde Âşık Gülhanî'nin koşmaları konularına göre tasnif edilmiştir. Bu bölüm içerisinde şekil olarak değerlendirebileceğimiz türküler, ağıtlar, destanlar ve maniler de bulunmaktadır. Gülhanî'nin söylemiş olduğu maniler, kendi içerisinde şekil olarak tasnif edilerek incelenmiştir.

Beşinci bölümde Gülhanî'nin sevdiği Güllü adındaki bayan ile mektuplaşmaları içerisinde yer alan kelimeler, orijinal hali ile düzeltilmeden verilmiştir. Mektuplar Musa Öksüz tarafından derlenmiş ve tarafıma iletilmiştir.

Altıncı bölümde Gülhanî'nin karşılaşmaları bulunmaktadır. Kendi çevresinde ve yakın illerde bulunan âşık ve şairlerle yapmış olduğu karşılaşmalar, çeşitliliği bakımından oldukça dikkat çekicidir.

Yedinci ve son bölümde ise sonuç, şiir indeksi kaynakça sözlük, resimler, cönkler ve gazete sayfaları yer almaktadır.

Artvinli Âşık Gülhanî ile ilgili ilk baskıda hem maddi hem de manevi yardımlarını esirgemeyen Artvin Yusufeli İlçesi Belediye Başkanı Sayın Eyüp Aytekin hocamıza ayrıca teşekkür ediyorum. İlk baskı 978-605-86284-6-3 ISBN numarası ile Ağustos 2014 yılında basılmıştır. Baskıyı yapan grafik ve tasarım, düzenleme yaparken bazı hatalar yamış olduğu için ikinci baskıyı hazırlayıp yayınlamayı uygun gördük.

Gülhanî'nin şiirlerini esas itibarıyla büyük emeklerle toplayan Sayın Musa Öksüz'e ve beni Gülhani ile tanıştıran Artvin Üniversitesi öğrencilerinden Sıddık Dalkılıç'a bu konuda derlemelere katılan Artvin Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı öğrencilerine teşekkürü borç biliyorum.

Yrd. Doç Dr. Sedat BAHADIR
Artvin Üniversitesi 2016

BİRİNCİ BÖLÜM HAYATI

1.1. ÇOCUKLUĞU

Kasım Okal 1947 yılında Artvin'in Ortaköy (Berta) beldesinde doğdu. Yaşadığı dönemin ve bulunduğu yerin ekonomik imkânlarından dolayı okula gidemedi. Çünkü okula gidecek zamanı ve ailenin okutacak parası yoktu. Kasım biraz daha büyüdüğünde evlerine yakın olan tepelerde aileye ait olan koyunları ve daha sonra da keçileri otlattı. Diğer boş zamanlarınız da meyve bahçeleri, ekin tarlası, bağda ve bostanda geçiriyordu.

111. “Bade”den Önce Uyuması: On üç yaşlarındayken çobanlığın en zor olanı yapmaya başlamıştı. Keçi çobanlığı. Keçiler koyun sürülerine benzemezdi. Çünkü çok hareketli ve çok hızlı oldukları için çabuk dağılıyorlardı. Keçiler düz yeri sevmiyorlardı ve dağa taş tırmanıyorlardı. Onların arkasında koşmaktan çok yoruluyor ve burnundan kan geliyordu. Akşama kadar toplamak ve ağıla getirmek çok zordu.

Bir gün yine 1960 yılının yazında, Karçhal dağlarında keçileri otlatırken, birden keçiler dağılmaya başlar. Keçiler o kadar inat ki dağa taş çıkıyorlar. Keçilerin peşine takıldığında “*Üç Kardeşler*” denilen mezara kadar gelir. Halk, bu mezarın Hazret-i Ali döneminden kaldığını söyler. Dolayısıyla bu yerin kutsal bir yer olduğuna inanılır. Gülhanî mezar yerine geldiğinde çok yorulur. Bu yerde, kar sularından meydana gelen su ile abdest alır ve şehitlerin ve erenlerin ruhuna Fatiha okur. Daha sonra da bu mezarın başında uyu-ya kalır.

1.1.2. Rüya da Pirleri Görmesi: Gülhanî, “*rüyasında üç kişiyi gördüğünü bu kişileri tanıyamadığından dolayı korktuğunu*” söylemektedir. Perde açılınca Gülhanî bu üç kişiyi tanır. Bunlar: “*Abdulkadir Geylani Hazretleri, Bahaeddin Nakşibendi ve yıllar sonra rastladığı ve kendisinedini dersler veren hocası, Faik Akyıldız’dır.*”

1.1.3. Pir Elinden ve Sevdüğinden Bade İçmesi: Bu rüyada pirlerin elinde büyük bir kâse olduğunu görür. Daha sonra üçü birden Gülhanî'nin yanına gelir ve “*Bu kâseyi Allah, Peygamber ve sevdiğin aşkına iç.*” derler. Gülhanî aşırı heyecanlı olduğundan içemez. Ağzına az bir damla gelir ama yine de içemez. Elinden yerlere dökülür. Dökülen bade yere değince her taraf yemyeşil halı gibi olur.

Bade denilen şeyin mutlaka içilmesi gerekmiyor (Özder 1975: 6). İçilen bade sarı, kırmızı veya siyah renkte olabilir. Pirlere elinden alınan bade de olamayabilir. Bunlar elma çekirdeği, üzüm, nar, kiraz tanesi de olabilir (Özder 1975: 6).

İkinci badeyi ise önceden hiç görmediği bir kız tarafından uzatılır. Kızın yüzü peçeli olduğu için tanıyamaz. Kız peçesini açınca yüzünü görür. Gül-

hanî kızın güzelliğini görünce yine heyecanlanır eli titrer ve kâseyi yere tekrar düşürür. Yanındaki üç muhterem insan Gülhanî'ye, *"Senin adın Aşık Gülhanî'dir. Buraya kırklar tarafından gönderildik. Bu dağların, bu şehitlerin ve bu kıldığın namazların hürmetine sen âşık olacaksın. Bu kız senin sevdiğindir ve baş harfî G'dir. Senin mahlasın da bundan sonra Gülhanî'dir."* derler.

1.1.4. "Bade"den Sonra Tekrar Uyuma ve Uyandığında Dilinin Tutulması: Gülhanî üç gün o kutsal mezarlığın başında uyuyakalır. Üç gün sonra, uyandığında, içemediği badeye rağmen, rüyasında sadece adının baş harfini öğrendiği sevgilisi yüreğine düşer. Yüreği yanıp tutuşuyordu ve yaşadığı bu aşk acısı dayanılacak gibi değildi.

Gülhanî uyandıktan sonra etrafına bakar ve uzun zamandır otlattığı keçileri dağılmış olarak görür. Yalnızca iki keçi başında beklemektedir. Bu keçiler ne tesadüf ki Gülhanî'nin hep yanında otlayan, en sevdiği ve en uyumlu olanlarıydı.

Üç gün sonra akrabaları kendisini bulduğunda ağzından köpükler geliyordu. Bu anı Adil Özder şöyle anlatmaktadır: *"Gafletten sıyrılıp uyanan genç, bir takım garip haller sergiler. Kiminin ağzından köpükler gelir, kimisi sık sık ayılıp bayılır. Pirler meclisinde bade veren ve alan kız da tıpkı delikanlının hallerini gösterir"* (Özder 1976: 9). Burada Gülhanî'de ve sevdiğinde de aynı halleri görmekteyiz.

Gülhanî'nin yaşadığı bu anı Süleyman Havadar, *"Efsane Karçhal"* kitabında şöyle anlatmaktadır: *"Bir de doluyu içmiş olsaydı nasıl dayanacaktı! Ne keçi, ne koyun ne yayla, ne yol, hiçbir şey aklında değildi. Ne yaptığını bilmiyordu. Sadece isminin baş harfini öğrenip hayalini gördüğü sevgiliyle bir de karşılaşmış olsaydı hiç dayanamayacaktı. Bu kadarıyla bile yanıp tutuşmuştu. Bağırды, çağırды, feryat etti; hiç çaresi yoktu. Aşkı, dilinden şiir olarak dökülmeye başladı. Kasım'ın da farklılığı, marifetleri ortaya çıkıyordu "* (Havadar 2012: 9).

"Kasım, Karçhal'da âşık olmuştu. 'Doğduğuma pişman etti bu sevda.' diyordu. Dolup dolup boşalıyordu. Boşaldığı da yoktu; hep dolu kalıyor, her gün daha çok kalıyordu. On üç yaşında Karçhal'da bir rüya ile başladığı âşıklığı, ömür boyu devam edecekti. Aşkını şiirlerle seslendirdi, söyledi, haykırdı. Ne susacağı, ne deneceği vardı. Bu Allah'tan gelmişti. İnsanın kendinden böyle bir hüneri olamazdı. Mümkün değildi. Söylediklerini yazmaya ne kalem yeterdi, ne de dinlemeye zaman." (Havadar 2012: 10).

Üç gün sonra uyanan Gülhanî konuşmaya çalışır ama dili tutulduğundan konuşamaz ve kırk gün kendine gelemmez. Etrafında bulunan köylüler *"Bu çocuk delirmiş, bunu cin çarpmış."* dediler. Ailesi, bu olaya çok üzülmüş. Düşünüp taşındıktan sonra en son çare olarak Ortaköy bucağına bağlı olan Pınarlı köyünde bir cinci hocaya götürmek istemiş. Fakat dışarı çıkmasın

kimsenin gönlü razı değilmiş. Dedikodu olur diye, köyden kimsenin görmesini istememişler. Sonunda ağabeyi Cinci Hoca'yı kendi evlerine getirmiş. Hoca da üçkâğıtçı ve yalancı biriymiş. Hoca Gülhanî'ye bakar bakar ve *"Bu çocuk cinlerin çok olduğu yerde küçük abdestini yapmış. Ama ben bu çocuğu iyileştiririm. Yalnızca bana on beş kilo tereyağı vererseniz bu iş olur."* demiş.

Herkesin deli, cin çarpmış dediği Âşık Gülhanî bu sözleri duyduktan sonra, güler ama belli etmemeye çalışır. Çünkü hocanın söylediklerine tepki gösterirse deli olmadığı anlaşılabilecek ve hep keçi gütmeye yine kendisi gidecekti. Böylece sırrı ortaya çıkacak ve sevdiğini de göremeyecekti. Gülhanî içinde bulunduğu duruma razıdır. Hoca da bu arada devamlı okuyup üflemeyle devam ediyormuş.

Aradan iki hafta kadar geçer ama Gülhanî, yaşadığı bu olağanüstü olayın etkisiyle konuşmadığı gibi yemek de yiyemez. On altıncı gün ise yavaş yavaş yemek yemeye başlar. Ama konuşamaz. Kendini iyi hissettiği zamanlar anası, danalara yemek getirmek için evden çıkarken *"Oğlum sen danalara bak, ben birazdan gelirim."* der.

Artvinli Âşık Gülhanî hâlâ rüyanın etkisindeydi ve konuşamıyordu. Ama danalara bakıyordu. Yine bir dere kenarında danaları otlatırken birden dalgın bir hal alır. Bir anda yüksek bir yerden aşağı düşer ve kolu kırılır. Orada yığılıp kalan Gülhanî'yi ailesi gece yarısı dere kenarında hareketsiz bir şekilde bulurlar. Babası kucığına alır ve Ortaköy bucağında Ali Ağa isminde bir *"sınıkcı"*ya (kırıkçı-çıkıkçı) götürür. Sınıkcı kolunu bağlayarak tedavi eder.

1.1.5. Konuşmaya Başlaması ve İlk Değişleri: Aradan kırk gün geçmiş, Gülhanî yine konuşmuyor ve devamlı ağlıyordu. Ertesi gün anası yayladan geldiğinde *"Oğlum ne oldu sana hep ağlıyorsun, hiç konuşmuyorsun."* dediğinde Gülhanî kendini toplar ve rüyadan sonra ilk defa anasına:

*Ana bana bir hal oldu,
Ana Karçal dağlarında.
Genç yaşta gül benzim soldu,
Ana Karçal dağlarında.*

diye seslenir. Böylece ilk değişimi anasına söylemiş olur. Ama bu söyleyişten sonra düşüp bayılır. Böylece Âşıklığa ilk adımını atmış olur. İlk değişlerinden şu örneği de verebiliriz:

*Dinle anam, dinle benim sözümü,
Şu Karçal dağları yaman görünür.
O dağda görmüşüm ben nazlı yâri,
Çevre yanı, bora duman görünür.*

*Gülhanî'yim nazlı yâri yitirdim,
Günlerim karardı, kârı yitirdim,
Yâr elinden ben bu seri yitirdim,
Olmuşum bir deli, divan görünür.*

1.1.6. Diğer Âşıklar Tarafından Sınanması: Köylerine bir gün, Artvin'in Ardanuç kazasından, Âdem Efkârî adında bir âşık gelir. Efkârî altmış yaşlarındadır. Köylüler Gülhanî'nin âşıklığını merak ettiklerinden imtihan olunmasını isterler. Efkârî ile şu şekilde karşılaşır:

Efkârî: *Dinle sözlerimi Âşık Gülhanî
Erenler yanına varabildin mi?
Kaç tarihinde düştün sen bu dertlere?
Aşkın ne olduğunu bulabildin mi?*

Gülhanî: *Dinle sözlerimi Âşık Efkârî,
Aşkın ne olduğunu bilenlerdenim.
On üç yaşta daldım aşkın behrine,
Genç yaşta sararıp solanlardanım.*

Efkârî: *Aşk ateşi yüzmüş müdür derini?
Genç yaşta ektin mi arzularını?
Bilmem gördün mü nazlı yârini?
Aslını, neslini bulabildin mi?*

Gülhanî: *Yazılanlar elbet gelirmiş başa,
Karçal dağlarında daldım bir düşa,
Sarı saçlı bir yâr daldı telaşa,
Aslını, neslini bilenlerdenim.*

Efkârî: *Der Efkârî Hak kurtarsın serini,
Dağlar çekemez mi ah u zarını,
Âşık isen bildir bize pirini,
Âşıklar pirini bilebildin mi?*

Gülhanî: *Der Gülhanî, bağrım benim yâredir,
Beni derde salan kaşı karadır,
Âdem ata ve Havva anadır,
Âşıklar pirini bilenlerdenim.*

Efkârî bu deyişleri duyunca Gülhanî'nin âşıklığını teyit eder ve bir saz hediye eder. İmtihanı kazanan Gülhanî' artık halk tarafından itibar görmeye başlar.

1.1.7. Kullandığı Mahlas: Âşık Gülhanî ilkönce Âşık Garip mahlasını kullanmıştır. Düzenlemiş olduğum şiirlerinde de bu mahlas ile karşılaşmaktayız. Şiirleri söyleyen Âşık Gülhanî'ye “*Bu mahlası kullandın mı?*” diye sorduğumda pek net bir cevap alamadım. Ama asker olarak geçici görevle gittiği Diyarbakır'da, üçüncü gün kendi kendine söylediği;

*Dertli Garip derler, benim,
Her daim biz için ölüm,
Bu dünyada misafirim,
Hele sabreyle sabreyle.*

Yine diğer bir şiirinde de kendini anlatırken Garip mahlasını kullanmıştır:

*Hasretlik akıtır kanlı yaşımı,
Hasretlendim gine de kardeşimi,
Annem benim için dökme yaşını,
Ben Garip askerim Hatay çarşısında.*

Gençliğinde kullanmış olduğu bu mahlası ustalık döneminde kullanmamıştır. Garip mahlası ile ilgili kötü anılarının olabileceğini düşündüğüm için bu konuda çok fazla soru sormadım.

Gülhanî mahlasını da rüyasında pirlere talimatı ile aldığını; rüyasında görüp de âşık olduğu kızın baş harfinin de “G” olmasının bu mahlası kullanmada önemli bir etken olduğunu söylemektedir.

1.2. GENÇLİĞİ

Âşık Gülhanî'ye köylüler önce deli derler. Ancak daha sonraları güzel deyişleri duyunca “badeli âşık” olarak nitelendirilir. Çünkü söylediği şiirler kendi iradesi dışında aniden aklına gelip ve elinde olmadan ağzından çıkmaktadır. Bu özellik Gülhanî'nin elinde değildir ve her koşmayı irticalen söylemektedir. Bu durumu en iyi şu şiir anlatmaktadır:

*On üç yaşındayken düştüm dertlere,
Ne yapayım irade elimde değil.
Gece gündüz ağlıyorum, hep darda,
Ne yapayım irade elimde değil.*

*Şu zalim feleğin yedim taşını,
Anlamazsınız siz bu aşkın işini,
O yâr döker biz için gözyaşını,
Ne yapayım irade elimde değil.*

*Ferhat Şirin için ölmemiş midir?
Onun için kayayı delmemiş midir?
Kerem, Aslı için yanmamış mıdır?
Ne yapayım irade elimde değil.*

*Gülhanî'yim, gezdim yârin peşine,
Ah aklınız ermez aklın işine,
Beni kınayanın gelsin başına,
Ne yapayım irade elimde değil.*

Bir gün ailesiyle Borçka ilçesine giden Gülhanî, tesadüfen yolda yürürken, rüyasına giren Faik Hoca'yı görür. Hoca'yı görünce ağlar ve bayılır. Uyandığında Faik Hoca (Akyıldız) başında beklemektedir. Hoca'ya rüyasında gördüğü kişi olduğunu söyleyince Hoca gözleriyle teyit eder ve güler. Gülhanî on yıl Faik Hoca'dan tevhit dersleri alır. Kadiri olan hocası Gülhanî'yi tarikata bağlar. (Faik Akyıldız'ın mezarı şu anda Borçka'nın Demirciler köyündedir.)

Bugünden sonra ailesi Gülhanî'yi evlendirmek için akıllı bir kız aramaya başlar. 23 yaşında olan ve eski yazı okuyabilen bir kız bulurlar. Ailesinin bulduğu bu kız Gülhanî'den büyüktür "Bu kız akıldır, bizim oğlanı ancak bu yola getirir." düşüncesiyle zorla nişanlarlar. Gülhanî nişan yüzüğünün takılacağı zaman saatini kırar ve zamanı durdurur. Arkasından nişanlamak istediği kıza, evlenmek istemediğini şiir yazarak gönderir. Şiiri okuyan kız nişanı bozar ve nişan takılarını geri iade eder. Bu süreç içerisinde iki defa daha nişanlamaya çalışırlar ama nişanı yine bozar. Dördüncü nişandan sonra ise yakın akrabalarından biri ile evlenmek zorunda kalır. Gülhanî evlendiğinde on sekiz yaşındadır.

Askerlik yaşı geldiğinde de saz elindedir. Hatay'da acemi birliğini tamamladıktan sonra usta er olarak 121. Jandarma Er Eğitim Alayı'nda kalır. Daha sonra Diyarbakır'da aşiretler arasında kavgalar ve eşkiya hareketleri fazlaşınca Diyarbakır'a güvenliği sağlamak için bir tabur askerle birlikte görevli olarak gider. Diyarbakır'da haftalık iznine çıktığında Süleyman Peygamber'in ziyaret yerine gelir ve orada uykusu gelir ve uyur. Rüyasında "G"nin Çoruh nehri kenarında beklediğini görür ve "Tez gel, tez gel." demektedir. Gülhanî'nin uykusu baygınlığa dönüşür ve orada bulunan halk askerî doktora götürür. Gülhanî derdini doktora şiirle anlatır. Bu anlatım tarzı doktorun hoşuna gider ve doktor, o zamanın Alay komutanı olan, Albay

Nurettin Bahadır'a gönderir. Komutana da aynı şekilde derdini şiirle anlatır. Komutan Gülhanî'yi çok sever ve kırk gün izine gönderir. İzin sonrası tekrar Hatay'a askerliğini tamamlamak üzere gider. Hatay ile ilgili birçok şiir yazmıştır. Yazılan bu şiirler koşmalar kısmında verilmiştir.

Gülhanî askerliğini bitirdikten sonra yine memleketi olan Artvin'e gelir. O zamanlar babası, sevahil adı verilen (kar yağmayan, iklimi yumuşak olan arazi) yerden bir arsa almıştır. Bu arsa Artvin merkeze bağlı Gümüşhane köyündedir. Kardeşleri sevahilde bulunan arsayı ekip kullanmaya başlarlar. 1969 yılında babası Gülhanî'ye "*Oğlum git gör bakalım arsayı beğenecek misin?*" der. Gülhanî sevahilde olan arsaya bakmaya gittiği yere yakın olan bir evin balkonunda, rüyasında görmüş olduğu "*G*"yi ellerini yüzüne götürmüş kara kara düşünür bir halde görür. "*G*", balkonda Gülhanî'yi görünce bayılır. Gülhanî bade içtiği zaman, aynı anda kızın da bade içtiğini ve kuzuların kulağın ısıarak uyandırdığını hatırlar.

Arsadan dolayı komşu oldukları için Gülhanî'nin annesi de "*G*"nin ailesiyle samimi olur. Bir gün annesi "*G*"yi alır ve Gülhanî'nin ailesinin yanına gelir ve kızın rahatsızlıklarını anlatır, dert yanar. Gülhanî de aynı zaman dilimi içinde "*G*" ile ve onun erkek kardeşleriyle samimi olur. Samimi olduğunda Gülhanî evlidir. "*G*"ye kaçıracağını söyler fakat kardeşleri takip eder. Her kaçma girişimlerinde kızın kardeşleri tarafından yakalanırlar. En son yakalandığında ise kardeşleri şart koşarlar. Gülhanî'ye "*TÖBDER'e gel, devrimi metheden şiir söyle, sana kız kardeşimizi verelim.*" derler. Gülhanî de bu isteğe çok kızar ve bu kızgınlıkla onlara şu şiiri söyler:

*Aslım neslim Türkoğlu'dur,
Methedemem Moskova'yi.
Gönlüm Mevlâ'ya bağlıdır,
Methedemem Moskova'yi.*

*Şeref ile şanım Türk'tür
Yöntem ile yönüm Türk'tür
Al bayrakta kanım Türk'tür,
Methedemem Moskova'yi.*

*Hak'tan aldım bu güçleri,
Benimle etme lecderi,
Onlar Lenin'in piçleri,
Methedemem Moskova'yi.*

*Yaradan'a bağlı özüm,
Gerçeği söylüyor sözüm,
İster isen idam yazın,
Methedemem Moskova'yi.*

*Gülhanî'nin sözü haktır,
Türkoğlu'dur, izi haktır,
Yaradan bir, özü haktır,
Methedemem Moskova'yi.*

dedikten sonra "*G*"nin kardeşlerinden uzaklaşır.

Gülhanî ile “G”nin aşkı 1969 yılından 1974 yılına kadar karşılıklı olarak devam eder. Bu süreç içerisinde zaman zaman buluşuyorlar, buluştukları zaman da vaktin nasıl geçtiğini anlamıyorlardı. Kızın kardeşleri, ana ve babası baskı altına alınca görüşemez olurlar. 1975 yılında sevdiği kız uzak vilayetlerden birine gelin gidince günde iki defa bayılmaya başlar ve defalarca intihar etmeyi düşünür.

Aşık Gülhanî bu aşk sonunda yemeden içmeden kesilir ve mecnun misali dağlarda dolaşmaya başlar. Ailesi onun bu hâinden hiçbir şey anlamıyorlardı. Gülhanî bu deritten kurtulmak için Berta’ya bağlı, Pınarlı köyünün üzerindeki şehit mezarlığını ziyaret eder. Ziyaret esnasında uyuya kalır ve oradan geçen Rüstem adında bir kişi uyuyan Gülhanî’yi uyandırır ve evine götürür.

Babası “*Saz çalmayacaksın haramdır.*” dediyse de evin gizli bir yerinde, samanlıkta gizli gizli saz çalmaya çalışan Gülhanî’yi bir gün babası yakalar ve sazı kafasında kırar ve tekrar yemin ettirir. Gülhanî de bundan sonra sazı eline almaz. Bir dürlüğünde bu olayı söyle izah eder:

*Yoldaşım gurbettir, sırdaşım elem,
Dağları eritir şu kutsal çilem,
Bir elimde kâğıt birinde kalem,
Sazımı duvara astım güzel kız.*

Gülhanî kendini halka tanıtmak için gurbete çıkar Türkiye’nin birçok yerini dolaşır gördüğü güzelleri sevdiğine benzetir ve koşmalar söyler.

Babasının kendisine saz çalmasını haram etmesi dolayısıyla şiirlerini ve türkülerini sözle ve yazıyla dile getiren Gülhanî’nin eserleri değişik gazete, dergi ve araştırmalarda yayınlanmıştır. Babasının saz çalmasına kızgınlığını şu koşma ile dile getirmektedir:

*Zalim baba beni cahil mi sandın,
Pirler okuttular cüzümü baba.
Erenler babından himmet almışım,
Bir gün dinlemedin sözümü baba.*

*Dert üstüne derdi katmaz olaydın,
Baba diye bana çatmaz olaydın,
Evlat demesen tor atmaz olaydın,
Neden çekemezsin nazımı baba.*

*Bazı ağlayıp da bazı gülmüşüm,
Mürşid-i kâminden destur almışım,
Senin gibi sahte hoca görmüşüm,
Anlamadın benim sözümü baba.*

*Yanmışım da baba bende bitmişim,
Tabiata, kuşlara dert anlatmışım,
Seni Yaradan'a şikâat etmişim,
Anlamadın benim özümü baba.*

*Dalardım da deryalara dalardım,
Bazı ağlar idim bazı gülerdim,
Yâri hatırlardım sazı çalardım,
Beynimde dağıttın sazımı baba.*

Artvinli Âşık Gülhanî “Sevdiğim çürütyüp toprak olsa, mezarının üzerinde otlar bitse, aşkının ve sevgisinin devam edeceğini” söylemektedir. Daha sonra yeniden Artvin’e dönen Gülhanî bir devlet dairesinde çalışmaya başladı ve 2002 yılında emekli oldu.

Gülhanî akrabası olduğunu söylediği Makbule Hanım ile evli olup Zeynep, Miyaser, İlimdâr, Hüseyin, Naziye, İlhami, Songül adlarında 4 kız, 3 erkek çocuğu vardır.

1.3. GÜLHANÎ’NİN MAHKEMEDE ŞİİRLE SAVUNMASI

(Zaman gazetesinde yayımlanan bu şiirler, cönkler kısmında verilmiştir.)

“Mahkeme duvarı gibi...” deyimini haklı çıkarırcasına genellikle soğuk yüzlü haberlerle gündeme gelen adliyeler, zaman zaman gülümseten olaylara da sahne oluyor.

Geçtiğimiz günlerde Artvin’deki bir mahkemede hem yargı hem de edebiyat tarihine geçmeye aday, alışılmadık bir duruşma yaşandı. Ardanoç Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen bir hırsızlık davasında sanık olarak yargılanan ‘Âşık Gülhanî mahlaslı ozan K.O., savunmasını şiirle yaptı. İşin ilginç yanı, bu savunmaya Cumhuriyet Savcısı da aynıyla karşılık verdi ve esas hakkındaki mütalaasını şiir şeklinde kaleme aldı. Mahkemenin, Savcı’nın talebi doğrultusunda karar verdiği davanın dosyası temyiz incelemesi için Yargıtay’a gönderildi. Yüksek mahkemenin şiirli dosya hakkında ne karar vereceği merakla bekleniyor. Sanıkla Cumhuriyet Savcısının, ozanlar gibi şiirli atışmasına sahne olan dava, Artvin’in Ardanoç ilçesinde meydana gelen hırsızlık olayına dayanıyor.

Ozan K.O.’nun oğlu İ.O., Ardanoç Barajı’nın yapılacağı yerde odun toplarken, ‘nasıl olsa sular altında kalacak’ düşüncesiyle direktan kopardığı telefon telini dereden odun çekmek için kullanıyor. Telefon görüşmesinin kesilmesi üzerine telin koparıldığını fark eden köylüler, durumu jandarmaya bildiriyor. Mahkeme kararıyla yapılan arama sonucunda 300 metrelik telefon teli K.O.’nun evinin samanlığında bulunuyor. Bunun üzerine Cumhuriyet Savcısı tarafından evin sahibi K.O. ve oğluna hırsızlık suçundan kamu davası açılıyor. Ancak olaydan haberi olmayan halk ozanı K.O., hırsızlıkla suçlanmanın üzüntüsü içinde savunmasını şiirle yapıyor. Bursa’da hastasının yanında kaldığı için duruşmaya gidemeyen K.O., mahkemeye savunmasını yazılı olarak gönderiyor.

Cumhuriyet Savcısı İhsan Özsoy da, bu şairane savunmaya aynı şekilde karşılık vererek mütalaasını şiirle yapıyor. Savcı Özsoy, esas hakkındaki mütalaasında, suç konusu olayın gelişiminden, istenen cezalara kadar her şeyi edebi bir şekilde anlatıyor. Mahkeme, Savcının talebi doğrultusunda ozan K.O.'nun beraatine karar verirken, oğlu İ.O.'yu 10 ay hapis cezasına çarptırıyor. Hapis cezası 3 bin 300 YTL para cezasına çevrilerek ertelenirken, sanık İ.O.'nun temyiz için Yargıtay'a başvurduğu öğrenildi. "Savcı kelim etti mütalaayı, sıra mahkemenin, versin uygun cezaı..." (31 Mart 2006, Zaman 1. Sayfa)

SANIĞIN SAVUNMASI

*Kollarım kurusun haberim varsa,
Ozan bu olayı bilmez Hâkim Bey
Ozanlar dediğin halkın özüdür,
Ozanlar hırsız olmaz Hâkim Bey.*

*İçimde var benim eğlenmez sızı,
İftiradır bize bu evrak yazı,
Kültür Bakanlığı'na sorasın bizi,
Ozanların yüzü gülmez Hâkim Bey.*

*Dayanamam iftiralar kahrımda,
Hayat zindan oldu çile şehrinde,
Hastam var, kalmışım Bursa şehrinde,
Duruşmaya ondan gelmez Hâkim Bey.*

*Âşıklık dediğin bambaşka sırdır,
Manevî duygudur, gönülde yerdir,
Hukuk adalete saygımız vardır,
Devletin malını çalmaz Hâkim Bey.*

*Çileli Gülhanî diyorlar bize,
Gerçek olayları bildirdim size,
Güvendim hukuka güvendim size,
Çekmeyen derdimi bilmez Hâkim Bey.*

SAVCININ MÜTALAASI

*Yapıldı yargılama, hakikat bulunsun diye,
Adaletin terazisi denk tutulsun diye.
Yer Gümüşhane köyü, Ardola mahallesi,
Yıl 2004, Kasım ayının ikisi,*

*Ekip bakmak için arızaya varmış mahalline,
Görünce şaşırılmışlar, telefon hattının hâline.*

*Direkler arası 300 metre teli,
Kesip almış kendini bilmez biri.*

*Bildirilmiş durum jandarmaya,
Başlanmış suç failleri aranmaya.*

*Şüpheler toplanınca bir evde,
Verilmiş arama kararı usulünce.*

*Ev K.O. 'ya aittir, belli,
Evin samanlığında bulmuşlar telleri.*

*Alındı baba-oğlun ayrı ayrı ifadeleri,
Anlaşılsın istendi, bu iş neyin nesi?*

*Telefon hattı çalışır, ahali konuşur,
Düşünceli İ.O. sağa-sola koşuştur.*

*Dereye ağaç gelmiş, odun için ideal,
Yamaç sarp, yol yok, kolaysa in al.*

*Bakmış direkte asılı teller,
Telleri tutar içten, çelikten gergiler,*

*Elindeki ip kısa, yeterli değil,
Bozma niyeti İ.O., teller senin değil.*

*Hayat zor, şartlar zor, yakacak asli ihtiyaç,
Amma Aşık oğlu, buna mı muhtaç?*

*Suç işlenmeye görsün, bulmaz mı adaleti,
İşte yakaladılar, evinde çalıntı telleri.
İncelendi emval, rapor ibraz etmiş bilirkişi,
Sanık İ.O. 'dur bu eylemin faili.*

*Ey Mahkemeyi Asliye, derim ki sonunda,
Aşık K.O. 'nun bilgisi yok bu olayda,*

*Bu nedenle delil yetersizliğinden etsin beraat,
Mahkeme huzurunda anlaşıldı bu hakikat.*

*Gelince sıra, K. oğlu sanık İ.O. 'ya,
İsteyerek ve bilerek karşı geldi kanuna,*

*Lehinedir 765 SK. Verilsin ceza madde 492/10
Üzerinden, uygulansın madde 522 emval değerinden.
Kim ister ki olsun böyle bir mahkeme,*

*Suç isnat edelim Artvinli bir âşığa,
Herkes hakkının hududunu bilse,
Gerek kalmayacak jandarmaya polise.*

*Müddeiumumi (Savcı) kalam etti mütalaayı,
Sıra mahkemenin, versin uygun cezayı..*

İKİNCİ BÖLÜM

ARTVİNDE ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇİNDE ÂŞIKLAR ŞAİRLER

2.1. ARTVİN'DE ÂŞIKLIK GELENEĞİ

Türk halk şiirinin kökeni konusunda bugüne kadar çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu konuda en iyi çalışmayı M. Fuat Köprülü (1890-1966)'nın Türk Edebiyatı Tarihi'nin özellikle giriş bölümünde "Türk Edebiyatı'nın Menşe'i" başlıklı incelemesinde görebiliriz. Bu incelemede *Türk şiirinin kökeninidini törenlerde aramak gerektiğini ifade etmiştir. Buradan anlaşılıyor ki bu törenlerin uygulayıcısı konumunda olan "şaman, kam, baksı, ozan"ların merasimlerde söyledikleri şiirler ilk örnek olarak kabul edilmelidir* (Köprülü, 1966: 59). *Alp Er Tunga sagusu da böyle bir geleneğin sonucu olarak oluşmuştur. Dede Korkut kitabı gördüğümüz üzere dinî özellik taşıyan kişilerin de merasimlerde şiir söyleme geleneğini devam ettirdiğini görmekteyiz. Uygur ve Karahanlı dönemlerinde ilk şairlerin adlarını öğreniyoruz. "Aprınçur Tigin, Kül Tarkan, Ki-ki, Asığ Tutung, Çısuva Tutung, Kalım Keyşi, Çuçu, Pratyaya Şiri" bunlardan bazılarıdır* (Köprülü 1966: 60).

Türkler sık sık yurt değiştirerek, dünyada geniş bir alana yayılmışlar, tarihsel süreç içerisinde pek çok kültür, inanç sistemi ve dinlerin etkisinde kalarak farklı uygarlıklar yaşamışlardır. Bu nedenle Orta Asya'dan günümüze değışen ve gelişen bir edebiyatları olmuştur.

Anadolu'ya geçiş sürecinde de halk şairleri Asya'dan aldığı geleneği devam ettirmiştir. 19. ve 20. yüzyıllarda âşıkların önemli bir bölümünün hayatları hakkında daha çok bilgi sahibiyiz. Gerek yazılı, gerekse sözlü kaynaklardaki bilgiler araştırmacıların doğru tespit yapmalarını sağlamıştır.

20. yüzyıldan itibaren âşıkların ordudaki görevlerine son verilmesi ve tekkelerin kapatılmasıyla, âşıklar koruyucularını kaybetmişler, bu nedenle âşık edebiyatı bu yüzyılda gerileme süreci içerisine girmiştir.

Âşıkların başkentte ve büyük şehirlerdeki ihtişamı kaybolmuştur. Bu gelenek, taşrada ayakta kalma mücadelesine girmiştir. Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte Türkiye'de âşık edebiyatının yeniden canlanmaya başladığı göröölür. Ancak bu canlanma yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmıştır. Bu dönemin sanatçıları arasında Âşık Veysel, Yaşar Reyhani, Zülali, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova gibi isimler dikkat çekmektedir. Bu şahısların birçoğu ile ilgili Yüksek lisans ve Doktora çalışmaları yapılmaktadır.

Artvin âşıklarında bade içme motifine sıkça rastlamaktayız. Bu dönem içerisinde yaşanan rüya motifi, pek çok araştırmacının dikkatini çekmiştir. Rüya en basit şekliyle bir kimsenin uyku sırasında zihninden geçen hayal dizisi olarak tarif edilmektedir (Günay 1992: 93). Rüyaı oluşturan uyku hâline hab-ı gaflet/gaflet uykusu (Yakıcı 2010: 511) denilmektedir.

Anadolu sahasında Âşık edebiyatına katkı veren önemli illerden biri de Artvin'in Ardane, Şavşat ve Yusufeli ilçelerinde birçok âşık yetişmiştir. Yarımî, Sultan Dildarî, Mehmet, Şenfi, Keşfi, Nihanî, İlhamî, İznî, Deryamî, Huzurî, Zuhurî, Özerî, İzharî... önemli ozanlardandır.

Artvin ilini âşıkların yetiştiği bölgeye göre değerlendirirsek Doğu Anadolu'nun kuzey bölgesine dâhil edebiliriz. Kars, Ardahan, Iğdır, Artvin, Ağrı (Tutak ve çevresi), Van (Erciş ve çevresi), Erzurum, Gümüşhane, Bayburt ve Erzincan illeri, âşıklık geleneğinin yoğun olduğu illerdir.

Bölgenin 40 yıl boyunca (1878-1918) Rus işgaline uğramış olması, zor tabiat şartları, imkânsızlıklar ve geçim zorluğu şairlerin şiirlerinde en fazla işlediği konular olmuştur. Bu sıkıntılardan dolayı halkın dertlerini anlatmak, âşıkların ve halk şairlerinin görevi olmuştur.

Artvinli âşıklar ve şairler gittikleri her yerde bu sıkıntılı dönemi ister koşma, isterse destan şeklinde anlatarak sanatlarını icra etmişlerdir. Bu konuda Artvinli Âşık Gülhanî bir şiirinde Rusları şöyle eleştirmiştir:

*Telefona varmamışım,
Dosttan haber almamışım,
Moskova'dan gelmemişim!
Sefa geldin Müfettiş Bey.*

Yine Gülhanî diğer şiirinde ise Türklük ve kahramanlık ile ilgili olarak şöyle seslenmektedir:

*Şeref ile şanım Türk'tür
Yöntem ile yönüm Türk'tür
Al bayrakta kanım Türk'tür,
Methedemem Moskova'yı.*

18. yüzyılda Artvin ili içinde yer alan Âşık edebiyatının ilk temsilcileri: Serverî, Sıtkî, Asferî, Gülzaroglu, Kaynarî Mustafa, Şirinî, Sultan Dildarî ve Şerifi'dir. Bu şairler şiir geleneğine önemli katkılar sağlamışlardır. (Kayacan 1972: 3-4).

19. yüzyıla gelindiğinde Artvin'deki halk ozanlarının sayıca arttığını görmekteyiz. Bunlar içerisinde en ünlüleri ise ve Yusufelili Huzurî (1889-1951)'dir. Huzurî, kendisinden sonra gelen âşıklara ve halk şairlerine örnek olmuştur.

20. yüzyıl içinde ise Artvin âşıklık geleneğine önemli hizmetleri bulunan Didarî ve Keşfi'nin etkisiyle daha da zenginleşmiştir. Bu yüzyıla geçiş döneminde yer alan ozanlar şunlardır: Fevranî, Farıkî, Hulusî, Ali Gedikoğlu, İrşadî, Sefilî, İbrahim Pehlivan, Deryamî, Zuhurî, Huzurî, Dur Abdal,

Efkarî, Esmâ Sultan, Zakirî Berna, Ate Sultan, Abdülmecit Tokdemir, İzârî'dir.

20. yüzyılın başlarında âşıklık geleneği eski özelliğini usta âşıklar sayesinde devam ettirmiştir.

Cumhuriyet döneminde teknolojinin gelişimiyle birlikte Artvin'de Âşık edebiyatının gelişmediğini görmekteyiz. Bu durum sadece Artvin için değil tüm Anadolu için geçerlidir. Televizyonun kullanılmaya başlamasıyla kasa-ba ve köylerde yaşayan halkın dikkati sadece Anadolu'ya değil tüm dünyaya çevrilmiştir. Bu nedenle Âşık edebiyatı, nitelik olarak gelişemediği gibi, nicelik olarak da fazlalaşamamıştır. Bu gerileme özellikle 1990'larda Türkiye genelinde olduğu gibi Artvin yöresinde de açık olarak kendini göstermiştir. Günümüzde de halk ozanları sayı olarak, önceki yıllara göre oldukça azalması neticesinde mahallî nitelikler kaybolmaya yüz tutmuştur.

Artvin yöresinde yetişen 120'den fazla âşık olduğu söylenmektedir. Bunlar içerisinde badeli âşıkların sayısı oldukça fazladır. Muhibbî, Mahirî, Saidî, Şamilî, Sıtkî, Cesimî, Şöhretî, Pervanî, Âşık Dervişan, Engünî ve Gülhanî bunlardan sadece birkaçıdır.

Artvin ili içerisinde kadın icracıların varlığı ve önemi bilinen bir gerçektir. Bu kişilerin 7'si hakkında sağlam bilgilere ulaşılabilmektedir. Bunlar: Sultan Dildarî, Adişe, Esmahan, Esmâ Sultan, Zakirî Berna, Ate Sultan, Ayşe Bayraktar'dır (Güneş 2010: 523). Bu sayıya Kültür Bakanlığı tarafından Halk şairliği tescil edilen ve şiirleriyle tüm Anadolu'da tanınan Gülden Taş'ı da ekleyebiliriz.

Yaşadığımız dönem içinde Artvin âşıklık geleneği, Şavşat ilçesinde yaşatılmaya çalışmaktadır. Âşıklar Şavşat ilçesinin Pınarlı köyünde haftada bir gün toplanmakta ve geleneği icra etmektedir. Bu geleneğin icrasındaki en büyük amacı yeni halk şairlerinin yetişmesi ve geleneğin sağlıklı bir şekilde devam etmesidir. Pınarlı köyünden olan Ozan Çivi, bu geleneği, gelecek kuşaklara aktarmak için çaba sarf etmektedir.

2.2. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ARTVİN ÂŞIKLARI VE ŞAİRLERİ

Artvinli âşıkların sayısı oldukça fazladır. Âşıklar konusunda Doğu Karadeniz bölgesi içinde en fazla nüfusa sahip il, Artvin'dir diyebiliriz. Bu çalışmamızda gelecek nesillerin adı geçen bu âşıkları bilmesi ve faydalanabilmesi açısından önemli bir kısmını eklemeyi uygun bulduk. Çalışmamızda Mehmet Gökalp'ın "Artvin Saz Şairleri" Artvin Saz Şairleri-40 Şair, 170 Şiir, Asır Ajans Yayınları, İstanbul, 1988 adlı çalışmasından, [www.artvinliyiz.net](http://ozanlar.biz/azmi.html) sitesi, <http://ozanlar.biz/azmi.html> ve Artvin'de yaşayan

yaşlı kaynak kişilerden faydalandık. Artvin merkez, ilçe ve köylerinde yaşamış ve yaşayan âşıkların haritası ekte sunulmuştur.

2.2.1. ARTVİN MERKEZ

-BULALÎ (1919-1985): Artvin'in Aşağı Hod (şimdiki adı Aşağı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Mevlut Yazıcı'dır. Küçük yaşlarda bağlama çalmayı ve âşıklık geleneğini öğrendi. Kendine özgü bağlama çalmasıyla bilinen Âşık Bulalî, hem kendi şiirlerini hem de yörenin ünlü âşıkları Sümmanî, Şenlik, Şamilî'nin şiirleri gibi usta malı eserler söylemiştir.

-DERVİŞAN (1930-): Artvin'in Berta bucağına bağlı, Sakalar köyünde dünyaya geldi. Asıl Adı Hasan Hüseyin Yazıcı'dır. Badeli âşıklardandır. Halk şairliği geleneğine bağlı kalarak, şiirlerini çoğunlukla 11 ve 8 heceli yazmaktadır (Yılmaz 2005: 7-8.).

-HODLU GEYRANÎ (1914-1987): Asıl adı Şamil Işıkdemir'dir. Küçük Şamili olarak da bilinir. (Ali Çelik A - Öksüz M. 2010: 505). Hodlu Geyrani, şiirlerinde zaman zaman adını kullandığından dolayı Hodlu Şamili'yle karıştırılmaması için Küçük Şamili olarak da anıldı. Ömrünün önemli bir kısmı gurbette geçti. Bundan dolayı hem ayrılık hem de gördüğü yerlere ilişkin düşüncelerini dile getirdi. Babası Âşık Heyrani ile olduğu gibi, küçük kardeşi Geylani mahlaslı Ali ile de deyişmelerde bulundu. Şiirlerinde sevgiden tasavvufa dek çeşitli konuları işleyen Küçük Şamili, köyünde öldü ve orada toprağa verildi. Eserlerinin birçoğu yitip giden Geyrani'ye ilişkin Mehmet Koç'un »Xodlu Halk Ozanları ve Kalem Şueraları« adlı kitabıyla Osman İlker'in Aşağı ve Yukarı Maden köylerine ilişkin yaptığı araştırmalarında ayrıntılı bilgi bulunmaktadır.

-HEYRANÎ (1890-1958?): Yukarı Hod (Şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Muhammet Işıkdemir'dir. Köyünde bir süre muhtarlık yapmıştır. (Çelik, Öksüz, 2010, s.503).

-İĞZARÎ (1877-1967): Aşağı Hod (Aşağı Maden) köyünde doğdu. Asıl Adı Kasım Ocak'tır. Değişik ilçelerde imamlık ve müftülük yapmıştır. Şiirlerindedini ve felsefi konuları işlemiştir (Çelik-Öksüz 2010: 505).

-MAHCUBÎ (1860-1915): Artvin'in Aşağı Hod (şimdiki adı Aşağı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Yaşamına ilişkin ayrıntılı bilgi yoktur. Ancak 19. yüzyılın sonu ya da 20. yüzyılın ilk yıllarında öldüğü sanılmaktadır. Hıfzı Baba'nın Mahcubî'nin ölümü üzerine yazdığı bir şiirinden yola çıkılarak Hıfzı'dan (1860-1915) daha önceki bir dönemde öldüğü varsayılmaktadır.

-MERAKÎ (1925-2014): Artvin'in Tolgum (şimdiki adı Salkımlı) köyünde doğdu. Asıl adı, Yusuf Biber'dir. İlkokulu Artvin'de okudu. Önceleri Yusuf, Coşkunî ve Yanarî mahlasını kullandı. Daha sonra ise rüyasında

gördüğü siyah cüppeli iki adamın getirdiği bir mektuptan sonra Merakî mahlasını aldı. Âşık şenliklerine katılmış ve çeşitli ödüller almıştır.

-NİDASIZ (1850?-1920?): 19. yüzyılın 2. yarısında Ortaköy (Berta'da) doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Yaşamına ilişkin ayrıntılı bilgi bulunmayan Âşık Nidasız'ın küçük yaşlarda âşıklık geleneğini öğrendiği ve şiir yazmaya başladığı bilinmektedir. Osmanlı-Rus Savaşı (1877-1878) döneminde Bursa'nın Soğukpınar köyüne göçtüğü, daha sonra ise sevgilisinin geldiği anlatıları ve birkaç şiiri dışında başka bilgi yoktur. Âşık Nidasız Soğukpınar köyünde öldü ve orada toprağa verildi.

-NOKSANÎ (1922-1964): Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde dünyaya gelmiştir. Asıl adı İbrahim Muratoğlu'dur. 1940'ların 2. yarısından sonra Noksanî mahlasını kullanmaya başladı.

-PERİŞAN (1937-2008): Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Hüseyin Mutlu'dur. İlkokulu köyünde okudu.

-RAHMANÎ (1865-1915): Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Osman'dır. Yine böyle bir gece evine gidip yattıktan sonra gördüğü rüyayla âşık oldu. Ertesi gün dolan içini ise amcasının oğlu Molla Mehmet'e boşalttı. Aslında sessiz ve neredeyse konuşmaktan çekinen bu insanın böylesine güzel bir ses ile türkü söylemesi kısa sürede çevrede duyuldu.

-RUFÂÎ (1810?-1878?): 19. yüzyılda Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde yaşadı. Asıl adı Yusuf'tur. Rufaî'nin Osmanlı-Rus Savaşının son yılında (1878) öldüğü sanılmaktadır. Âşıklık geleneğinin yoğun olarak varlığını hissettirdiği bir dönemde yaşayan Âşık Rufaî, ayrıca gelenekleri öğrenmede dayısı Âşık Saidî'nin yardımını görmüştür.

-SADIKÎ (1892-1948): Artvin'in Aşağı Hod (yeni adı Aşağı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. Yörede Kürdoğlu Molla Ahmet olarak da bilenen âşık doğuştan görme engelliydi. Ancak duyduklarını belleğine yerleştirmesi sayesinde hem usta malı türkülerini hem de kendi türkülerini söyledi.

-SAİDÎ (1810-1848): Artvin'in Yukarı Hod (yeni adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Sait'tir. Küçük yaşlarda medrese eğitim aldı. Aldığı eğitim geliştirek köyünde imamlık yapmaya başladı. Doğum ve ölüm tarihlerine ilişkin kesin bilgiler bulunmamakla birlikte yaklaşık 1810 yılında doğduğunu tahmin edilmektedir.

-SEFİL SEYYAHÎ (1944-): Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Nihat Muratoğlu'dur. İlkokulu köyünde okudu. Küçük yaşlarda babası ve amcaları aracılığıyla şiire ilgi duymaya başladı. Aynı dönemlerde ney ve tulum çalmayı öğrendi. Ancak ilk gençlik yıllarında ve özellikle askerde şiir memleket hasretiyle yazmaya yöneldi.

Kuzeydoğu Anadolu âşıklık geleneğinin yanında dolaştığı yerlerde karşılaştığı birçok şair aracılığıyla şiire ilişkin bilgisini pekiştirdi. İran'dan İngiltere'ye birçok ülkeyi dolaşan Seyyahi, her gittiği yerde karşılaştığı ilginçlikleri, sorunları şiire döktü.

Sefil Seyyahi şiirlerinde yaşama ilişkin birçok konuyu işlerken, genellikle eleştirel bir dil kullanmaktadır. Ayrıca 20. yüzyılın başlarında yaşamış Yozgatlı Seyyahi ve 17. yüzyılda yaşamış bir Seyyahi daha bulunmaktadır.

-SEFİLÎ (1940-1991): Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Mehmet Asan'dır. İlkokulu köyünde okudu. Şiire ve âşıklık geleneğine ilgisi küçük yaşlarda başladı. Köyünün âşıklarından Şamili, Mahcubî dışında Narmanlı Sümmanî gibi birçok başka âşığın şiirlerini öğrenerek kendini geliştirdi. Köylerine gelip giden âşıklar aracılığıyla bilgisini pekiştirdi. Ayrıca yörede anlatılan birçok halk hikâyesini öğrendi.

-SUZANÎ (1855-1918): Artvin'de doğdu. Bazı kaynaklarda ise doğum ve ölüm tarihleri 1871-1934 olarak aktarılmaktadır. Asıl adı Nimetullah'tır. Daha çok Nimet Hoca olarak bilinir. Medrese eğitimini Artvin'de gördü. Aynı dönemlerde âşıklık geleneğini de bu yaşlardan itibaren öğrenmeye başladı. Medrese eğitimi sırasında Kuranı da öğrenip hafız olduktan sonra Artvin'de imamlık ve çilingirlik yaptı.

-ŞAHİSTANOĞLU BAHİRİ (1879-1922): Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Yaşamına ilişkin somut bilgi bulunmamaktadır. Ancak teyzesinin oğlu olan Âşık Hıfzı (1860-1915) ile aynı dönemlerde yaşadığı bilinmektedir.

-ŞAMİLÎ (1810-1865): Artvin'in Yukarı Hod (şimdiki adı Yukarı Maden) köyünde doğdu. Asıl adı Şamil'dir. Yaşamına ilişkin birbirinden değişik veriler bulunmaktadır. Verilen tarihler tam bir kesinlik içermemektedir. Bazı kaynaklarda ise 1839-1861 yılları arasında yaşadığı verilmektedir. Ancak affedilmesi için zamanın padişahı Abdülmecit'e yazdığı şiirler ve bu şiirlerde geçen tarihlere göre 1835 yılından sonra Erzurum hapishanesinde yattığı anlaşılmaktadır.

-ŞİRİNÎ (1750?-?): Artvin'in Aşağı Hod (şimdiki adı Aşağı Maden) köyünde doğdu. Hakkında ayrıntılı bir bilgi bulunmayan Şirini'nin 18. yüzyılın 2. yarısında yaşadığı tahmin edilmektedir. Herhangi bir eğitim almadığı, ustasının ya da çırağının olup olmadığına ilişkin hiçbir veri günümüze ulaşmamıştır. Artvin'in bilinen en eski şairlerinden olan Xodlu Şirini'nin eldeki birkaç şiiri dışında kaynaklara aktarılmış herhangi bir şiiri/türküsi bulunmamaktadır. Bazı şiirleriyse Diyarbakırlı Ermeni Âşık Şirini'ninkilerle karıştırılmaktadır. Bunun dışında yaşamıyla ilgili somut bir bilgi yoktur.

-TEKMİLÎ (1895-1954): Artvin'in Orcuk (şimdiki adı Oruçlu) köyünde doğdu. Asıl adı Gülağa'dır. Küçük yaşlarda gördüğü bir rüyada bade içerek âşık oldu ve Tekmili mahlasını almıştır. Bu dönemden sonra şiir söylemeye başlamıştır.

-YANARÎ (1910-1995): Artvin'in İshalbir (şimdiki adı Kalburlu) köyünde doğdu. Asıl adı Mahmut Acar'dır. Köylerine gidip gelen âşıklardan etkilenecek küçük yaşlardan itibaren şiirle ve âşıklık geleneğiyle ilgilenmeye başladı.

Bir gece rüyasında gördüğü Koroğlu, yerden bir avuç çamurlu toprak alıp sıkınca 3 damla dökülmüş ve Yanarî'ye de aynı şeyi yapmasını sıkması- nı söylemiştir. Ancak Yanarî sıkarken eli acıdığı için su damlamadan uyan- mıştır. Bu arada ise avucunda birkaç damla su birikmiş olduğunu gördükten sonra, ertesi sabah yöredeki bir pınarın başına gidip ilk deyişini söylemeye başlamıştır.

-YETİMÎ (1929 -):: Artvin'de doğdu. Asıl adı Mehmet Alptekin'dir. Beş yaşındayken babası, annesi ve iki kardeşi ölünce öteki kardeşiyle birlik- te amcasının yanında büyüdü. Ortaokulu bitirdikten sonra, Cılavuz Köy Enstitüsünde öğrenimini sürdürdü. Uzun yıllar değişik yerlerde öğretmenlik yaptı. Bu dönemde Erzurum'da yükseköğrenimi tamamladı. Şiire ortaokul yıllarında başladı. Özellikle o dönemdeki öğretmeni Sami Nabi Özerdem'in etkisi ve yardımıyla kendini geliştirdi. Yetimi mahlasını kendi yaşamıyla özdeşleştirerek kullanmaya başladı. 1976 yılında emekli olup Bursa'ya yer- leştikten sonra kendini tümüyle edebiyata veren Yetimi, geniş arşivi ve kütüphanesi aracılığıyla birçok araştırmacıya kaynak oldu. Değişik araştır- malarda aktarılan şiirlerinde hemen her konuyu işleyen ancak taşlamaları daha ağırlıkta olan Yetimi'nin yayına hazır "Geçmiş Zaman Olur ki", "Yos- ma (manzum oyun)", "Sana da Ders Var", "Alan Alır", "Eski Hamam Eski Tas", "Kendi Düşen Ağlamaz", "İçimden Geldiği Gibi 1", " İçimden Geldiği Gibi 2", "Atatürk'e Şiirlerim", adlı kitapları bulunmaktadır.

2.2.2. MURGUL İLÇESİ

-MEHMET ALÎ (1830-1890): Borçka-Murgul (Göktaş) Yukarıküre köyünde doğmuştur. 1878 Osmanlı-Rus harbi nedeniyle İzmit'e göçmüştür. (Şahin 1977: 186).

-MURAT MURATOĞLU (1957-): Hodlu Noksani'nin oğludur. 1957 yılında Murgul'da doğdu. Âşıklık geleneği ve şiirin belirgin olduğu bir ailede büyüdü. İlk ve ortaöğrenimi Artvin'de, yükseköğrenimini İstanbul'da tamamladı.

-MURGULLU OSMAN (1840-1901): Murgul'un Zansul (şimdiki adı Damar) köyünde doğdu. İlk eğitimini köyündeki medresede aldı. Küçük yaşlarda yaylada çobanlık yaptığı bir gün uyurken yanına gelen 2 yaşlı adam tarafından uzak bir yerlere götürüldü. Osman'ı çeşitli konularda sınava sokan bu yaşlılar, bir yönü göstererek bundan ötesini yalnız gidebileceğini ve böylelikle sevdiğine ulaşabileceğini söylediler. Murgul'da öldü ve orada toprağa verildi.

-YESARÎ BABA: (1803-1881): Murgul'da doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Birçok kaynakta doğum yerinin Batum olduğu verilmektedir. Yesarî Baba Sinop'ta ölmüştür.

2.2.3 ŞAŞAT İLÇESİ

-ABDULMECİT TOKDEMİR (1894-1974): Şaşat'ın Kuçen (şimdiki adı Kocabey) köyünde doğdu. İlk eğitime köy medresesinde başladı. Daha sonra İmerhev'in (şimdiki adı Meydancık) Balıklı köyünde Hacı Mevlüt Efendiden Kuran öğrendi. Bir süre sonra Söğütlü köyünde açılan Dar'ül Hilafet-ül Aliyye adlı okulda eğitimini tamamladı. Şairlik geleneğinin ege-men olduğu bir ailede yetişti.

-AHMET BİBER (1935-1998): Şaşat'ın Merya (şimdiki adı Veliköy) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde okuduktan sonra Cilavuz Köy Enstitüsünü bitirdi. Ahmet Biber' in birçok şiiri bulunmaktadır. Bunlar çeşitli gazete, dergi ve araştırmalarda yayınlanmış bulunmaktadır.

-ÂLİMÎ (1934-): Şaşat'ın Zendebe (şimdiki adı Arpalı) köyünde doğdu. Asıl adı Âlim Özcan'dır. İlkokulu köyünde okudu. Şiirle küçük yaşlarda ilgilenmeye başladı. Köylerine gelip giden âşıkların desteğiyle geleneğe ilişkin bilgisini pekiştirdi. Şaşatlı Âlimi askerliği döneminde eğitimin gördüğü sağlıkçılığı daha sonra da sürdürdü ve Doğu Karadeniz bölgesindeki çeşitli yerlerde görev yaptıktan sonra emekli oldu. Özellikle yörede karşılaştığı, tanıştığı birçok âşıkla dostluk kurdu ve meclislerde deyişmelere katıldı.

-ALÎ RIZA YILDIRIM (1925-2000): Şaşat'ın Mokta (şimdiki adı Savaş) köyünde doğdu. İlkokul eğitimini Şaşat'ta yaptıktan sonra 1946 yılında Cilavuz Köy Enstitüsünü bitirdi. Köylerine gelip giden âşıklardan etkilenerken küçük yaşlarda şiirle ve halk edebiyatıyla ilgilenmeye başladı. Ali Rıza Yıldırım bir süre İstanbul'da yaşamış ve orada ölmüştür. Mezar yeri İstanbul'dadır.

-BİLAL (1860-1945): Şaşat'ın Şavket (şimdiki adı Karaköy) köyünde doğdu. Asıl adı Bilal Çelik'tir. İlk medrese eğitimini köyünde aldı. Bilal Gazi olarak da bilinen âşığın günümüze kalan şiir sayısı sınırlıdır. Âşık Bilal kendi köyünde vefat etti ve orada toprağa verildi.

-CERRAHÎ (1919- ?): Şavşat'ın Kuiçen (şimdiki adı Kocabey) köyünde doğdu. Asıl adı Behzat Tokdemir'dir. İlk eğitimini köyünde aldı. Âşık Recai'nin torunlarından.

-HAYRETTİN TOKDEMİR (1928-1999): Şavşat'ın Kuçen (şimdiki adı Kocabey) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, sağlık okulunu ve sağlık yüksekokulunu Ankara'da okudu. Âşıklık geleneği ve şiirle küçük yaşlarda ilgilenmeye başladı. Şiire ve edebiyata ilişkin özellikle babası Abdülmecit Tokdemir'in (1894-1974) yardımını gördü.

-HAZİK YILDIRIM (1918-1998): Şavşat'ın Gurnatel (şimdiki adı Susuz) köyünde doğdu. İlkokulu Şavşat'ta okudu.

-İBRAHİM KARA (1927-): Şavşat'ın Dabatrzul (şimdiki adı Meşeli) köyünde doğdu. Asıl adı İbrahim Kara'dır. İlkokulu köyünde okudu. 14 yaşındayken Şavşat'a bağlı Karagöl'ün kenarında hayvanları otlatırken rüyasında bade içtikten sonra şiir söylemeye ve bağlama çalmaya başlamıştır.

-KOÇALİ ALTUN (1935-): Şavşat'ın Hantuşet (şimdiki adı Hanlı) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde okudu. Âşıklığa küçük yaşlarda ilgi duymaya başladı. Köylerine gelip giden âşıklar aracılığıyla geleneği ve şiiri öğrendi. On beş yaşlarında ilk şiirini yazdı. Daha sonra tanıdığı, görüştüğü âşıklardan yeni şeyler öğrenerek bilgisini pekiştirdi.

-MUHSİN KÜÇÜKALTUN (1937-) Şavşat ilçesinin Meşeli köyünde doğmuştur. Küçük yaşta yaşadığı yere yakın olan Karagöl'de hayvanları otlatırken yorgunluktan uyuya kalmış ve rüyasında pirlerin elinden bade içmiştir. Kendi deyişine göre şiire badeden sonra başlamıştır. Bir süre kendi köyünde ve civarında imamlık yaptıktan sonra emekli olmuştur.

-OZAN BÜLBÜLAN (1952-): Asıl adı Fatma Biber'dir. 1952 yılında Şavşat'ın Merya (şimdiki adı Veliköy) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, ortaokulu Şavşat'ta, öğretmen okulunu da Kars'ta tamamladı.

-SALİH ALTUN (1955-): Şavşat'ın Carat (şimdiki adı Köprükaya) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, ortaöğrenimi Şavşat'ta, yükseköğrenimi Erzurum'da tamamladı. Bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra Ankara Hukuk Fakültesini bitirdi. Âşıklık geleneğini ve halk şiirini küçük yaşlarda öğrenmeye başladı.

-SEFİL ŞEFİK (1938-): Şavşat'ın Sihizir (şimdiki adı Kayadibi) köyünde doğdu. Asıl adı Şefik Özarslan'dır. İlkokulu köyünde okudu.

-ŞAHİNİ (1942-): Şavşat'ın Tsihiya (şimdiki adı Yoncalı) köyünde doğdu. Asıl adı Şemsinur Şahan'dır.

-ŞAİR ATEŞİ (1947-): Asıl adı Ercan Uzun'dur. Halen İstanbul'da oturan şair, evli ve iki çocuk babasıdır.

-ŞAVŞATLI DERYAMÎ (1926-1987): Asıl adı Ali Dursun Erdoğan'dır. Altı yaşında Kur'an kursuna başlayan âşık, ailesinin içinde bulun-

duğu şartlardan dolayı okuluna ara vermiştir. Deryamî mahlasını Âşık Huzurî'den alan âşık çeşitli yerlerde sanatını icra etmiştir. İrticalen şiir söyleme yeteneğine sahip bir âşıktır (Sever 2013: 559). Âşık İbrahim Kara Deryamî'yi tarafından, "Artvin'in Karacaoğlan'ı" olarak ilan edilmiştir.

-TİRYAKÎ (1958-): Şavşat'ın Hantuşet (şimdiki adı Hanlı) köyünde doğdu. Asıl adı Kemal Gümüş'tür. İlkokulu 2. sınıfa kadar köyünde, 3. sınıftan sonra Şavşat'ın Zendere (şimdiki adı Arpalı) köyünde okudu. Türkiye'nin birçok bölgesinde değişik şenlik ve yarışmalara katıldı ve çeşitli ödüller aldı.

-UMMANÎ (1915-1995): Şavşat'ın Sopor (şimdiki adı Düzenli) köyünde doğdu. Asıl adı Vezir Koroğlu'dur. İlkokulu köyünde okudu. Aynı zamanda medrese eğitimi aldı.

-YORAMOĞLU (1955-): Şavşat'ın Tibet (şimdiki adı Cevizli) köyünde doğdu. Asıl adı Ahmet Yaran'dır. İlkokulu köyünde, ortaokulu Şavşat'ta, liseyi Kars'ta, yüksekokulu İstanbul'da tamamladı.

-ZÜLAL TOKDEMİR (1918-2004): Şavşat'ın Kuçen (şimdiki adı Kocabey) köyünde doğdu. Çocukluğunda eski yazıyı, daha sonra ise yeni yazıyı öğrendi. Yaşamı süresince genellikle köyünde kalan Zülal Tokdemir, köylerine gelip giden âşıklarla olduğu kadar amcası Abdülmecit Tokdemir (1894-1974), amcasının oğlu Hayrettin Tokdemir (1928-1999) ve akrabası Âşık Yelguni'yle (1918-2002) sürekli değişimlerde bulundu. Zülal Tokdemir'in el yazmaları Orhan Gökçe tarafından toplanarak arşivlere aktarıldı. Zülal Tokdemir köyünde öldü ve orada toprağa verildi.

2.2.4. ARDANUÇ İLÇESİ

-ARDANUÇLU EMRAH: "<http://ozanlar.biz/emrah-ar.html>" sitesinde anlatılanlara göre Ardanuç İlçesine bağlı olan Basa (şimdiki adı Yolüstü) köyünde doğmuştur. Asıl adı Emrullah'tır. Yaşamına ilişkin ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır. Şiirlerinden yola çıkılarak 19. yüzyılın 2. yarısında doğduğu 1914 yılında öldüğü bilinmektedir. Bazı şiirlerinde sözünü ettiği ve en kötü dönemini yaşamış olduğu, Osmanlı-Rus Savaşı (1877-1878) sonrası işgal edilen köyünden ayrılmadığı anlaşılmaktadır.

-ATE SULTAN (1858-1968): Ardanuç'un Karsniya (şimdiki adı Kapıköy) köyünde doğdu. Asıl adı Suna'dır. Herhangi bir okul eğitimi almadı. Âşıklık geleneğini ve şiiri küçük yaşlarda öğrenmeye başladı. Köylerine gelip giden âşıkların anlattığı hikâyeleri, söyledikleri türkülerini ezberleyerek kendini geliştirdi.

Artvin'de yaşayan âşıklarca, Doğu Anadolu'nun yetiştirdiği en önemli kadın âşıklardan biri olarak bilinen Ate Sultan, tüm şiirlerin doğaçlama söyledi. Akılda kalan ve bir biçimde başkaları tarafından yazıya geçirilenlerinin dışındaki tüm şiirleri zamanla unutulmuştur.

-AVNİ ÜNSAL (1923-): Ardanuç'un Hamagöret (şimdiki adı Hamurlu) köyünde doğdu. Şiirle küçük yaşlarında ilgilenmeye başladı. Artvin yöresinde yaşayan âşıklarla birlikte Kuzeydoğu Anadolu'da kendi döneminin âşıklarının birçoğuyla tanışmıştır. İlkokulu Ardanuç'ta okuduktan sonra yükseköğretimini Cılavuz Köy Enstitüsünü tamamlayarak bitirdi. Hem yöre âşıkları hem de Kuzeydoğu Anadolu'nun birçok bilinen âşığıyla dostluk kurup deyişmelerde bulundu.

-BESTEKÂR (1931-): Ardanuç'un Bica (şimdiki adı Tütünlü) köyünde doğdu. Asıl adı İsmail Dede'dir. Önceleri yöresindeki birçok âşığın usta malı dedikleri şiirlerini ve deyişlerini öğrenip söylemiştir. Âşıklığını zamanla geliştirerek kendi de şiir yazmaya başlamıştır.

-BULANÎ (1925-2005): Ardanuç'un Bica (şimdiki adı Tütünlü) köyünde doğdu. Asıl adı Mustafa Gül'dür. Âşıklık geleneğini ve bağlama çalmayı küçük yaşlarda ustalarından öğrendi. Rüyasında gördüğü pirinin kendisine Bulanî mahlasını vermesinden sonra âşık olarak şiir yazmaya ve söylemeye başlamıştır. Bir süre tanındıklar vasıtası ile davet edildiği Kıbrıs'ta öldü ve orada toprağa verildi.

-CESİMÎ (1835-1917): Ardanuç'un Sogara (şimdiki adı Soğanlı) köyünde doğdu. Asıl adı Yusuf'tur. Babası Şöhreti gibi âşıklık geleneğinin uzun yıllara dayandığı bir ailede yetişti. 17 yaşında gördüğü bir rüyada bade içerek Gerede'de yaşayan Şehri Efendinin kızı Servidar'a âşık oldu. Bir süre hastalık ve bayılma krizleri geçiren Cesimî'yi kendisi gibi rüyasında bade içen babası Âşık Şöhreti, ilk anlayan kişi olmuştur. Mezarı da Vezirköprü'dedir.

-COŞARÎ (1959-) “<http://ozanlar.biz/emrah-ar.html>” sitesinde anlatıldığına göre Coşarî, 1959 yılında Ardanuç'un Basa (şimdiki adı Yolüstü) köyünde doğdu. Asıl adı Ergül Keskin'dir. İlköğrenimini köyünde, ortaöğrenimini Ardanuç'ta tamamladı. Âşıklık geleneği ve şiirle küçük yaşlarda ilgilenmeye başladı. Birçok âşığın yetiştiği köyündeki gelenekle büyüdü. Yalnızca Artvinlileri değil, tüm Kuzeydoğu Anadolu âşıklarını izleyip onlardan etkilenecek kendini geliştirdi. İlk şiirlerini ortaokul yıllarında yazmaya başladı. Aynı dönemlerde bağlama çalmayı kendi kendine öğrendi. Genel itibarıyla Âşık Efkârî'den (1900-1980) olduğu kadar Reyhanî (1932-2006), Murat Çobanoğlu (1940-2005) gibi âşıklardan da etkilendi. Mahlası lise yıllarında Âşık Kerem Yedek tarafından verildi. Ayrıca şiire ilişkin Osman Kaya'nın yardımı gördü. Önceleri daha çok usta malı türküler söyleyen Coşarî, zamanla kendi şiirlerini seslendirmeye yöneldi. Âşık Coşarî'nin şiirlerinin toplandığı “Geç Kaldın” (2010) adıyla yayınlandı.

-EFKARÎ (1900-1980): Ardanuç'un Basa (şimdiki adı Yolüstü) köyünde doğdu. Asıl adı Âdem Şentürk'tür. Dedesi, Osmanlı döneminde Suriye'nin Kamışlı kasabasından Ardanuç'a göçtü. 10 yaşlarında, Merzifon'a

yerleşmiş olan büyük kardeşleri ve amcalarının yanında yatılı okula gitti. Âşık Efkârî âşıklık geleneğine küçük yaşlarda ilgi duymaya başladı. 1922 yılında askerden döndükten sonra rüyasında görmüş olduğu pirlerin elinden bade içerek âşık oldu. Bu olayı izleyen günlerde komşu köylerden Abdullah Hoca olarak da bilinen Âşık Dur Abdal aracılığıyla kendini geliştirip, geleceğe ilişkin bilgisini de pekiştirmiştir. Âşık Efkârî 15 Mayıs 1980 yılında Bursa'da öldü ve orada toprağa verildi (Sever 2013: 517).

-KENAN BALCI (1961-): Ardanuç'un Göreşet (şimdiki adı Kutlu) köyünde doğdu. İlköğrenimini köyünde, orta öğrenimini Aşağı-Irmaklar ve Artvin'de bitirdi. 1979'da öğrenci olarak yurt dışına gitti. Kenan Balcı'nın şiirleri değişik gazete, dergi ve araştırmalarda yer aldı.

-ENGÜNİ (1944-): Ardanuç'un Danzot (şimdiki adı Aydın) köyünde doğdu. Asıl adı Yaşar Köksal'dır. İlkokulu köyünde okudu. Halk şiirine küçük yaşlarda ilgi duymaya başladı. Yaklaşık 12 yaşında gördüğü rüyada yaşı 2 insan, kendisine zeytin sunarak Engünî mahlasını verdi. Şiir yazmaya ve türkü söylemeye ise bu rüyadan sonra başladı. Okula gitme olanağı bula-mayan Engünî, sonraki yıllarda dışarıdan ilkokul diploması aldı. Bağlama çalmayı da kendi kendine öğrendi. Daha sonra yöredeki âşıklarla karşılıklı deyişmelerde bulundu ve kendini geliştirdi. Yöredeki bazı şenliklere katılan Âşık Engünî'nin şiirleri çeşitli gazete, dergi ve araştırmalarda aktarıldı. Geleneksel halk hikâyelerini anlatmasıyla da bilinen Âşık Engünî, şiirlerinde hemen her konuyu işlemektedir. Şiirlerinde en fazla ayrılık ve umutsuzluk temlerini geniş bir şekilde işlediğini görmekteyiz.

-KAZIM ARPAÇAY (1929-): Ardanuç'un Samshar (şimdiki adı Aşağı Irmaklar) köyünde doğdu.

-NURİ AKSAKAL (1945-): Ardanuç'un Samshar (şimdiki adı Aşağı Irmaklar) köyünde doğdu. Şiir ve edebiyata küçük yaşlarda ilgi duymaya başladı. Köylerine gelip giden âşıklar ve bazı yaşlı insanları dinleyerek kendini geliştirdi. Zaman içerisinde okuduğu birçok halk hikâyesi ve âşıkların hayatına ve şiirlerine ilişkin kitapları okuyarak geleceğe karşı bilgisini pekiştirdi.

-OSMAN KAYA (1947-): Ardanuç'un Göreşet (şimdiki adı Kutlu) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, ortaokul ve liseyi daha sonra İzmir'de tamamladı.

-SANC AKTAR (1917-1982): Ardanuç'un Göreşet (şimdiki adı Kutlu) köyünde doğdu. Asıl adı Sancaktar Demirci'dir. Okula gitme olanağı bula-madı. Âşık Demirci'nin şiirleri herhangi bir biçimde kayda geçirilmediğinden yöredeki bazı kişilerin belleklerinde kalanlar dışında unutuldu.

-ŞÖHRETİ (1810?-1870?): Ardanuç'un Sogara (şimdiki adı Soğanlı) köyünde doğdu. Asıl adı Şerif'tir. Bazı kaynaklarda doğum ve ölüm tarihleri konusunda çelişkiler bulunmaktadır. Dedesi ve babasının da âşık olması

nedeniyle aynı gelenekle büyüdü. Askerlik dönüşü genellikle köyünde ve Ardanuç'ta yaşayan Âşık Şöhreti, zaman zaman çevre illere giderek döneminde bilinen Çıldır'lı Şenlik, Yusufelili Mahiri, İranlı Ziyeti gibi âşıklarla karşılaştı. Şöhreti, bazı kaynaklarda 1885 yılında yaklaşık 90 yaşında ölmüş ve köyünde toprağa verilmiştir.

-YARALI (1925-): Ardanuç'un Sagara (şimdiki adı Sakarya) köyünde doğdu. Asıl adı Halit Karakuş'tur. İlkokulu Kılarcet (şimdiki adı Bereket) köyünde okudu.

-ZİYA UZUNTAŞ (1913-1971): Ardanuç Göraşet (şimdiki adı Kutlu) köyünde doğmuş yaşamış ünlü saz şairlerimizdendir. Okuma yazma bilmediğinden yazılı fazla eseri bulunmamaktadır.

2.2.5. YUSUFELİ İLÇESİ

-AYDIN BABA (1943-): Yusufeli'de doğdu. Asıl adı Aydın Karasüleymanoğlu'dur. İlk ve ortaöğrenimini kendi ili olan Artvin'de, yükseköğrenimini ise Ankara'da tamamladı. Küçük yaşlarda merak sardığı edebiyatla ve halk şiiriyle ilgilenmeye başladı. İlk yazıları lise yıllarında yayınlandı. Yöreyle ilişkin halk edebiyatı ve âşıklık geleneğini inceleyerek ve şiirlerinde, yazılarında değişik boyutlarda işledi.

-AZMÎ (1907-1987): Yusufeli'nin Erkinis (şimdiki adı Demirkent) köyünde doğdu. Asıl adı Mustafa Adil Özder'dir. 1. Dünya Savaşı (1914-1918) döneminde ailesiyle birlikte Sungurlu'ya göçtü. Öğrenimine orada devam etti. 1920 yılında ailesi yeniden Yusufeli'ne döndü. 2 yıl kadar babasından ders alan Azmi, daha sonra Ersis Merkez Numune Mektebi bünyesinde sınavlara katılarak ilkokulu bitirdi. 1923 yılında ise Erzurum Dar-ül Muallimin Mektebine girip 1928 yılında mezun oldu. Halk şiirine küçük yaşlardan beri ilgisi olan Azmi, okul yıllarında şiir yazmaya ve âşıklık geleneğini öğrenmeye başladı. 60 yıla varan çeşitli illerde yapmış olduğu öğretmenliği ve Kültür Bakanlığında çalıştığı dönemde dolaştığı ve görev yaptığı her yerde halk kültürüne ilişkin araştırmalarını sürdürdü.

Yüzlerce makalesi ve yazısı değişik yerlerde yayımlanan Azmi, hemen her konuda şiir yazdı. Kendi çağdaşlarından Efkârî, Müdamî gibi birçok âşıkla karşılaştı ve bu karşılaşmaları belgeledi. Azmi bilimsel çalışmalar da yapmıştır. Bu çalışmalarından bazıları şunlardır:

-Yusufelili Muhibbî" (1940), -Türk Çoruh'ta Kurtuluş ve Anavatana Kavuşma Anlamı,

-Doğu İllerimizde Âşık Karşılaşmaları (1965), -Yusufelili Âşık Muhibbi ve Mevlid-i Şerif (1968), -Yazı ve Resimlerle Çevre İncelemesi, Artvin İli I" (Abdullah Aydın ile birlikte, 1969 yılında yayımlandı), Artvin Folkloru I (1970), -Artvin ve Çevresi, 1828-1921 Savaşları (1971), -Tarihte Çıldır (Ahıska) Atabeyleri ve Torunları" (1971), -Resimli Artvin İli Bilgileri I"

(1971).,–“Muhibbi ile Esmahan Hikâyesi” (1976) adlı kitapları yayımlanan Azmi’nin özellikle Artvin ve Kuzeydoğu Anadolu Âşık geleneğinde önemli çalışmaları oldu. Bu yöreleri tek tek dolaşarak yapmış olduğu derlemeler edebiyat tarihi için çok önemli malzemelerdir. Ayrıca 16. yüzyılda yaşamış Bektaşî şairlerinden bir Azmî daha bulunmaktadır. Azmi’nin şiirlerinin bir bölümü Hayrettin Tokdemir tarafından “Yusufelili Azmî” (1997) adıyla yayımlanmıştır.

-HİTABÎ (1930-2009): Asıl adı Mehmet Gökalp olan Hitabî, Yusufeli’nin Okar (şimdiki adı Havuzlu) köyünde doğdu. İlk öğrenimini köyünde ve Sarıkamış’ta, ortaokulu, Sarıkamış’ta, liseyi Erzurum’da, yükseköğrenimini İstanbul’da tamamladı.

-HUZURÎ (1886-1951): Yusufeli’nin Zor (şimdiki adı Esenyaka) köyünde doğdu. Asıl adı Ali Coşkun’dur. İlk medrese eğitimini köyünde aldı. Âşıklık geleneğini babası Âşık Keşfi’den öğrendi. Şiirlerinde hemen her konuyu işleyen Âşık Huzurî, 20 yaşına kadar medrese eğitimi görmüştür. Bu eğitimden sonra Kafkasya’dan geçerek Kırım’a gitti. Bir süre orada kaldı.

Doğaçlamada iyi bir usta olan Âşık Huzurî heceli, koşma, destan gibi çeşitli eserler verdi. Özellikle bağlama eşliğinde yaptığı ve 175 dörtlülüğü bulan karşılaşması ve “Para Destanı” adlı uzun şiiri çok meşhurdur. 23 Eylül 1951’ yılında Artvin’de vefat etmiştir (Sever 2013: 471).

-İKRARÎ (1844-1904): Yusufeli’nin Okar (şimdiki adı Havuzlu) köyünde doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Küçük yaşlarda şiire ilgi duymaya başladı. Geçimini topladığı meyveleri Erzurum ve çevresinde satarak yaşamını sürdürmeye çalışan İkrarî, aynı zamanda gittiği yerlerde çeşitli konularda destan, koşma ya da taşlamalar söyleyerek tanındı.

-İZHARÎ (1914-1983): Yusufeli’nin Zor (şimdiki adı Esenyaka) köyünde doğdu. Asıl adı Mehmet Ayık’tır. Henüz bebekken 1. Dünya Savaşı (1914-1918) döneminde ailesiyle birlikte Çorum’a göçtü. Yaklaşık 6 yıl sonra yeniden geriye dönen İzharî, âşıklık geleneğini küçük yaşlarda öğrenmeye başladı. Köylüsü ve âşıklık geleneğini çok iyi bilen ustası Âşık Huzurî’nin desteğiyle de kendisini geliştirip bilgisini pekiştirdi.

-İZNÎ (1850-1928): Yusufeli’nin Zor (şimdiki adı Esenyaka) köyünde doğdu. Asıl adı Mustafa’dır. Köyündeki Aziz Efendinin yanında hem ilk medrese eğitimini gördü hem de bağlama çalmayı öğrendi. Bir süre Âşık Keşfi’ye çıraklık yapan ve bu dönem içinde âşıklığa ve geleneğe ilişkin bilgisini pekiştiren İzni, zamanla usta bir âşık olarak yörede tanınmaya başladı.

-KEŞFÎ (1843-1910): Yusufeli’nin Zor (şimdiki adı Esenyaka) köyünde doğdu. Asıl adı Mustafa’dır. Âşık Keşfi, kendi ilinde bulunan ve döneminin en bilinen âşıklarından Muhibbî’yle karşılaştı ve onunla arkadaşlık kurdu. Yaşadığı dönemde Muhibbî’yi bir usta olarak da kabul eden Keşfi, döne-

mindeki birçok âşğın yanında oğlu Huzurî'nin de yetişmesine yardımcı oldu. Keşfi Anadolu evliyalari gibi dinin g z ll klerini halka anlatırken aynı zamanda meslek sahibidir. Köyünde dokunan kilim, seccade gibi bazı eliş  eş yalari satmak üzere dolař tđđı sırada İspir'in Sala ur (ş imdiki adı Kekikli) köyünde öldü.

-K TAH  (1920-1998): Yusufeli'nin L k (ş imdiki adı Morkaya) köyünde dođđu. Asıl adı Ahmet Tokgöz'd r. Küçük yaşlarda  ş ıklık geleneği-ne ve ş ire ilgi duymaya başladı.

Kuzeydoğu Anadolu ve özellikle kendi yöresinin usta  ş ıklarından etki-lenerek ş ire yöneldi. Yaklaşık 4 yıl süren askerliği dışında bulunduğu  ev-reten   kmayan  ş ık K tah , doğa, aşık vedin  konular başta olmak üzere değişik konularda ş ir yazdı. Ancak bu ş irlerin büyük bir bölümü yazılma-dığından dolayı yitip gitti. K tah  de yaşadığı dönemlerde ve günümüzde değeri anlaşlamayan  ş ıklarımızdan birisidir, diyebiliriz. Toplumsal konula-ra ilişkin yazdığı ş irleri ise, bilinmeyen bir nedenle ölümünden bir süre önce yaktı.

-MAHİR  (1850-1914): Yusufeli'nin İphan (ş imdiki adı İnanlı) köyün dođđu. Asıl adı Osman'dır. 16 yaşına kadar medrese eğitimi gördü. Ma-hiri'nin iyi bağlama  alması ve söz ustalığı, yaşadığı dönemde, kısa sürede Artvin ve diğer illerde duyulmuştur.

-MUHUB  (1823-1868): Yusufeli'nin Erkinis (ş imdiki adı Demirkent) köyünde dođđu. Asıl adı Salih'tir. Küçük yaşlarda  ş ıklık geleneğini öğren-di. Zamanla g   l  bir delikanlı olunca da köylüleri Kaya adını ekledi. Böyle-likle adı Kaya Salih olarak anılmaya başlandı. Yaklaşık 16-17 yaşlarınday-ken, bir suçtan dolayı yatmakta olduğu Oltu Cezaevinde g rd ğu rüyada birkaç pir elinden bade içerek  ş ık oldu. Muhibbî'nin ş irlerinin bir kısmı günümüze kadar ulaşabilmiştir.

-OZAN DEL  ÇORUH (1963-): Asıl adı İbrahim Haholu, Artvin Yusufeli İlçesi (Ersis) Kılıçkaya Nahiyesinde dünyaya geldi. İlk, Orta ve Lise 2. sınıfa kadar Artvin de eğitim hayatını sürdürdü. Biri kız, diğerleri erkek olmak üzere iki  ocuk babasıdır.

- ZER  (1938- 2011): Yusufeli'nin Zor (ş imdiki adı Esenyaka) köyün-de dođđu. Asıl adı Ahmet  zer'dir. İlkokulu köyünde okudu. İlkokula de-vam ederken, bir yandan da Kur'an ve Arapça okuyup yazmayı öğrendi. Eylül 2011 Tarihinde geçirdiği rahatsızlık sonucu hayatını kaybetti.

-PERDAH  (1868-1948): Yusufeli'nin Zor (ş imdiki adı Esenyaka) köyünde dođđu. Asıl adı Osman'dır. Ancak yaşamına ilişkin aktarılan bu tarihler yaklaşık olarak verilmektedir. Aynı k y den  ş ık  zer 'nin aktardığı bilgilere göre 1948 yılında yaklaşık 80 yaşlarında öldü.

-PERVANÎ (1931-): Yusufeli'nin Okar (ş imdiki adı Havuzlu) köyünde dođđu. Asıl adı İsmail  elik'tir.  ş ık İkrar 'nin (1844-1904) torunu olan

Âşık Pervanî âşıklık geleneğini küçük yaşlardan itibaren öğrenmeye başladı.

19 yaşlarında çift sürmeye gittiği tarlada uyuyakalıp rüyasında erenlerin elinden bade içerek âşık olduğu Nazlıhan adlı kızı gördü. Bu olaydan sonra Pervanî'nin âşıklığı kısa zamanda köyünde ve yörede duyuldu. Kenan ilinde olduğunu gördüğü hiçbir zaman kavuşamayacak olduğu Nazlıhan için söylediği şiirler dilden dile yayıldı (Sever 2013: 595).

-ŞERİFİ (1772-1844): Erzurum'da doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Bazı kaynaklarda ise 1768 yılında köyünde doğduğu ve sonradan Erzurum'a gittiğine dair bilgiler bulunmaktadır.

-YARIMİ (19. Yüzyıl?): Yusufeli'nin Zor (şimdiki adı Esenyaka) köyünde yaşadığı sanılmaktadır. Doğum ve ölüm tarihlerine ilişkin kesin ya da yaklaşık bir bilgi yoktur. Zorlu Karabulut soyadlı tanınmış bir sülaleden olduğu bilinmektedir.

Bu geleneğin sonraki temsilcilerinden İznî, Zuhurî ve Fahrî de Yarımî gibi aynı soydan geldiği söylenmektedir.

-ZUHURİ (1887-1949): Yusufeli'nin Zor (şimdiki adı Esenyaka) köyünde 12 Nisan 1887'de doğdu. Asıl adı Tefvîk Bozkurt'tur. Âşıklık geleneğini ve bağlama çalmasını küçük yaşlardan itibaren babası Âşık İznî ve Âşık Huzurî'den bağlama ile birlikte âşıklık geleneği dersini aldıktan sonra 1916 yılında Artvin'in Ruslar tarafından işgal edilmesi ile birlikte ailesini de alarak Merzifon'a göçmek mecburiyetinde kalmıştır. (Sever 2013: 479)

3. BÖLÜM

KOŞMALARININ İNCELENMESİ

3.1. ŞEKİL YÖNÜNDEN (DIŞ YAPI) İNCELEMESİ

3.1.1. Nazım Birimi: Âşık Gülhanî'nin söylemiş olduğu şiirler, dörtlülüklerden oluşan koşma şekliyle yazılmıştır. Dizdaroğlu “Halk Şiirinde Türler” kitabında Âşık edebiyatı denilince akla ilk gelen koşmadır.” demektedir. (Dizdaroğlu 1969: 68). Koşma, kelimesini Ahmet Talat Onay çeşitli anlamlarıyla izah etmiştir. Koşma, koşmak masterından alınmıştır. Koşmak, süratle yürümek, zam ve izafe etmek, birlikte göndermek, güfteye beste ilave etmek, (Köprülü 1981: 247) hayvanları arabaya, çift için sapana bağlamak, arabayı yola hazırlamak, tefrik etmek vs... gibi anlamlara gelmektedir. (Onay 1996: 92) Türk halk şiirinde olduğu gibi Âşık Gülhanî de koşmalarını dörtlülüklerle yazmıştır.

3.1.2. Kafiye Düzeni (şeması), Türü ve Ayaklar:

3.1.2.1. Kafiye Şeması: Âşık Gülhanî şiirlerinde en fazla “düz ve çapraz uyak” kullanmıştır. “Sarmal uyak”, ise hiç kullanılmamıştır. Bu şiirlerde bulunan kafiye şeması şöyle sıralayabiliriz:

-Düz Uyak: Dörtlülüklerde, aabb, aaab, aaaa şeklinde bulunurlar. Bu kafiye düzenini Gülhanî'nin şiirlerinde görebilmekteyiz.

_____ a	Daha yürüyecek yolum kalmadı,
_____ a	Kesildi takatım hâlim kalmadı,
_____ a	Gitti evim yurdum malım kalmadı,
_____ b	Var mı buna çare imkân Vali Bey?
_____ c	Darda kalan insan bir çare gözler,
_____ c	Yokuş oldu bütün enişle düzler,
_____ c	İçimde yaralar yeniden sızlar,
_____ b	Acep bulunur mu derman Vali Bey?

-Çapraz Uyak: Bir dörtlülükte birinci dize ile üçüncü dizenin, ikinci dize ile dördüncü dizenin kendi arasında kafiyeli olmasına “çapraz uyak (kafiye)” denir. Âşık Gülhanî'nin en fazla kullandığı kafiye şemasıdır.

_____ a	Kara gün kararıp kalmaz,
_____ b	Hele sabreyle sabreyle.
_____ a	Hangi akşam çabuk olmaz?
_____ b	Hele sabreyle sabreyle.

_____ c	Sabırda var tüm keramet,
_____ c	Sabreden bulur selamet.
_____ c	Bu yolda yok bir felaket,
_____ b	Hele sabreyle sabreyle.

-Sarmal Uyak: Bir dörtlükte birinci dize ile dördüncü dize; ikinci dize ile üçüncü dizenin kendi arasında kafiyeli olmasına denir. Kafiye şeması “abba” şeklindedir. Bir örnek verecek olursak:

_____ a	İhtiyar, elini bağrına soktu,
_____ b	Dedi ki: "İstanbul muhasarası
_____ b	Başlarken aldığım gaza yarası
_____ a	İçinden çektiğim bu oktu.

Âşık Gülhanî bu kafiye şemasını hiç kullanmamıştır.

Not: Gülhanî’nin birçok şiirinde “abcb, dddb” veya “abxb, dddb” dizilişine sıkça rastlamaktayız. Bu tarz dizilişe koşma türünde rastlanmaktadır:

_____ a	Tazelettin benim eski yarımı,
_____ b	O bakışın sevdiğime benziyor.
_____ c	Huri Melek misin göklerden indir,
_____ b	Karakaşın sevdiğime benziyor.

3.1.2.2. Kafiye Türü:

-Yarım Kafiye: Şiirlerinde en fazla yarım kafiye kullanmamıştır. Halk şiirinde en fazla kullanılan kafiye de yarım kafiye. Bir dörtlükte:

Kanat kırsaz, bülbül uçmaz,
Gerçek Türkler sizden geçmez,
Kök kurusa, dallar açmaz,
Soldurmayın adaylarım.

uç-maz
geç-mez
aç-maz
adaylarım

kelimelerinde “-ç” sesi, yarım kafiye. “-maz” olumsuzluk eki ise rediftir.

-Tam Kafiye: Yarım kafiye den sonra, çok olmamakla birlikte, tam kafiye de kullanılmıştır.

Dünya benim diyen o kahramanlar,
Dünyayı uyutup dağlar yaranlar,
Rüstem-i Zal gibi o pehlivanlar,
Kader vurur tuşa döner üzülme.

kahraman-lar
yaran-lar
pehlivan-lar
üzülme

kelimelerinde “-an” sesleri tam kafiye-dir.” –lar” çoğul eki ise rediftir.

-Zengin Kafiye: Gülhanî şiirlerinde çok az da olsa zengin kafiye kullanmış-tır.

Senin de oğlun var atma yabana,
Bu iş yapılmazdı dağda çobana,
Bir odayı kıyamadın babana,
Ettiğin Mevlâ’dan bul benim yavrum.

yaban-a
çoban-a
baban-a
benim yavrum.

kelimelerinde “-ban” sesleri zengin kafiye-dir.” –a” yönelme hâli eki ise rediftir.

-Tunç Kafiye: Tunç kafiye için farklı isimler de kullanılmaktadır. Bir dizenin son sözcüğünün, bir diğer dizenin son sözcüğünü tamamen içermesine dayanan uyak türüdür. Zengin uyağın özel bir durumudur. Tunç uyağın olabilmesi için ses benzerliğinin en az üç sestten oluşması gerekir.

“Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar.
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.” (Mehmet
Âkif Ersoy)

dizelerinde bulunan "duvar" ve "var" sözcükleri tunç uyak oluşturur. Aynı zamanda "var" sesleri zengin uyaktır.

Âşık Gülhanî’nin şiirlerinde de tunç kafiyeyle rastlanılmaktadır:

İntizar sözlerin beni **ağlattı**,
Bilmeden taşları vurdun Kalemî.
Senin bu sitemin beni **çağlattı**,
Fidanken dalım kırdın Kalemî.

dizelerinde götoldüğü gibi “ağlar ve çağlat” kelimelerinde kafiye zengin kafiye özelliği göstermektedir. Bu kafiye içinde bulunan “çağlat-” kelimesi içinde yer alan “ağlat-” kelimesi bir anlam ifade etmektedir. Bu nedenle zengin kafiye bulunmaktadır, diyebiliriz.

-Cinaslı Kafiye: Anlamları ayrı, fakat yazılış ve okunuşları aynı olan kelime ve kelime gruplarının mısra sonunda tekrarı ile oluşan kafiye türüdür. Gülhanî'nin şiirlerinde cinaslı kafiye az da olsa rastlanılmaktadır:

Padişahlar padişahı sende olan bu serde,
Benim için bir Huri'sin ne göktesin ne **verde**,
Sevdan beni köle etti mahkûm oldum her **verde**,
Emir ferman elindedir, sultanım sendedir yâr.

3.1.2.3. Ayaklar: İslâm Ansiklopedisinde “ayak” Halk şiirinde kafiye karşılığı olarak kullanılan bir terimdir. Halk şiirinde kafiye, bazı yönleriyle divan şiirindeki kafiyeyle ayrılır. Divan şiirinde ise kafiye sayılmayan sesler halk şiirinde ayak kabul edilmektedir. Burada kafiyeyle meydana getiren kelimelerin cinsine, yapısına, seslerin ince veya kalın oluşuna bakılmaz. Mısra sonlarında son sesin aynı ya da benzer olması, ayaklar arasında kulağa hoş gelen hafif bir ses benzerliği bulunması bile halk şairi için yeterlidir: “Geldim-aldım”, “başım-gördüm” gibi (İ.A. C.4: 192).

Saz şairlerinin deyişme ve karşılaşmalarda kullandıkları “kapanık ayak” denilen bir kafiye çeşidi daha vardır. Bunda ayak yapılacak sözün bütün dilde sayısı dörtten fazla olmayan ve tam kafiye teşkil eden kelimeler arasından seçilmesine dikkat edilir. Bahisli deyişmelerde rakibi mat etmek için dar ayağa başvurulduğu halde kapanık ayak tercih edilmez. Çünkü aslında dört tane olan bu kelimelerden ikisini birinci kişi kullanınca son ikisini de rakibi olan ikinci kişi söyler. Geleneğe göre en az üç hâne olması gereken bir deyişin tamamlanması için birinci kişi ayak olacak veya ayak düşecek beşinci kelimeyi kendisi de bulamaz. “Ayıldım”, “yayıldım”, “sayıldım” ve “bayıldım” kelimeleriyle yapılacak kafiye kapanık ayak için örnek olabilir (İ.A. C.4: 192).

Doğan Kaya “Âşık Şiirinde Ayakla ilgili Problemler” makalesinde bu konuyu çok güzel açıklamıştır. Kaya “ayak” kavramını açıklarken “Âşık şiirinde genellikle ilk dörtlüğün ikinci dizesinde başlatılan bütün dörtlüklerin son dizelerinde yarım, tam, zengin hatta cinaslı kafiyelerle vücuda getirilen yahut dizenin tamamında aynen tekrarlanan sözlerle oluşturulan ve dörtlüklerin mihengi durumunda olan kafiye (Kaya 1999: 4) denildiğini anlatmıştır.

Ayak mısrasında kafiyeli söz, çoğunlukla kafiye+redif şeklinde mısranın herhangi bir yerinde görülür. Nadiren de olsa mısra sonunda redif olmadan sadece kafiye'nin bulunduğu örnekler de yok değildir. (Kaya 1999: 4).

Bir dasitan nakledeyim bu sene
Dehr-i dün içinde ola **hikâyet**
Döndü lâtif devran her ehl-i dine
Hak Gani Mevlâ'dan lutf u **inayet** (Kaya 1999: 4)

Âşık Gülhanî'de ise bu örneği görememekteyiz.

Bir dörtlüğün dördüncü dizelerinde aranması gereken ve gerçek kafiye dediğimiz ayaklar, dizenin başında ve sonunda olabileceği gibi umumiyetle dizenin ortasındadır. Âşık Gülhanî'nin şiirlerinde bu tarz kafiye'lere şu örnekleri verebiliriz:

Dinle sözlerimi sen İrfan Hocam,
Yaramı **sarmaya** ne zaman gelem?
İkinci mektubunu aldım sevindim,
Hâlini **sormaya** ne zaman gelem?

dizelerinde görüldüğü gibi ayak dizenin ortasındadır. “-r+maya ne zaman gelem?” kafiye+redif olarak verilmiştir. Gülhanî'de en fazla ayak bu şekilde görülmektedir.

Dinler misin Hâkim kardeş,
Ferman ne zaman düzelir?
Her nereye bakarsan ateş,
Divan ne zaman düzelir?

dizelerinde görüldüğü gibi ayak başta bulunmaktadır. “an+ ne zaman düzelir?” sözlerinde kafiye+redif bulunmaktadır. Gülhanî bu tarz ayakları çok az kullanmıştır.

Şiirlerinde bütün dörtlüklerin aynı şekilde nakarat olarak kullanıldığı ve adına “tek ayak” dediğimiz ayakları da kullanmıştır.

Yılandaki zehir gibi,
Afet yapan nehir gibi,
Bombalanmış şehir gibi,
Harap ettin tütün beni.

Sağlam idim, oldum çürük,
Sinem sanki oldu körük,
Uykuda dahi öksürük,
Harap ettin tütün beni.

İçinde külü savrulur,
Özümde yanar kavrulur,
Arayanlar bir gün bulur.
Harap ettin tütün beni.

dizelerinde görüldüğü gibi Gülhanî son dizelerde tek ayak kullanılmıştır.

Gülhanî şiirlerinde *geniş ayağı* sıkça kullanmıştır. Geniş ayak bilhassa “l, r, z, ç, -ş” sesleri ile yapılır. Çünkü bu sesleri ihtiva eden kelime çoktur.

Sen arıfsin, anla bizi,
Bu âşıklık sırdır Bey'im.
İçimde var derin sizi,
Çeken bilir, **zordur** Bey'im.

Karçal dağında yatmışım,
Çok ozanlara çatmışım,
İlimi temsil etmişim,
Üstadımız **pirdir** Bey'im.

dizelerinden anlaşıldığı gibi sonu “-r” ile biten kelime dilimizde çok bulunmaktadır.

Âşık Gülhanî’de “kapanık ayak” görememekteyiz. Çünkü kapanık ayak, Bir döner ayak çeşidi olup, birbiriyle kafiye olabilecek kelime sayısı üç-beşi geçmeyen kelimelerle yapılan ayaktır. Karşılaşmalarda biraz çaba ile dar ayak için çözüm bulunabilir, ama kapanık ayak için aynı şey söz konusu değildir. Çünkü karşılaşmada kafiye olabilecek yeterli sayıda kelime yoktur. Bu yüzden usta âşık da olsa kapanık ayakla, ayak açmaz. Sözgelişi, “estekleyerek, köstekleyerek, destekleyerek...” kullanımları kapanık ayak içinde değerlendirilebilir (Kaya 1999: 13). Şiirlerinde “dar ayak”lar da bulunmamaktadır. Karşılaşmalarda rakibi sıkıştırmanın pek çok usulü vardır. Bunların başında dar ayak, soru-cevap gelir. Hele hele sorulan soruların ayak şartına bağlı olarak cevabı istenirse bu, karşılaşmayı daha zor hale sokar. Sözgelişi;

Eğer bana dörtten haber sorarsan
Şöyle bak **yönümüz dörttür ey âşık**

ayağında karşılaşmaya katılan âşıkların, hem “yönümüz” ayağındaki “n” sesini ihtiva eden başka kelimeler bulması, mesela “-ümüz dörttür ey âşık” sözlerini devam ettirmek zordur. Burada aynı zamanda sayısı dört olan nesnelere yer vermesi gerekecektir ki, bunun da başarılması oldukça zordur (Kaya 1999: 9).

3.1.3. Şiirin Ölçü Sistemi (hece ve duraklar): Âşık Gülhanî millî vezin olan “hece ölçüsü”nü kullanmıştır. Şiirlerini 7, 8, 11 ve nadiren de olsa 15’li hece ölçüsüyle yazmıştır. Bu şiirlerden örnekler, durakları ile birlikte verilmiştir.

Bazı dizelerde hece sayısını tamamlamak için iki kelimeyi birleştirmiştir. Âşık edebiyatında karşılaştığımız “Karac’oğlan”, “n’olur” kelimelerinde olduğu Âşık Gülhanî de, “Her an sığınmışım yardım’çin Şah’ım” dizesinde “yardım için kelimelerini hece sayısına uygun hale getirmek için “yardım’çin” kelimesini; “n’olur kırmızı kalem çalma Müdür’üm” dizesinde de “ne olur” yerine “n’olur” kelimesini kullanmıştır. Bunula birlikte “deli eyledim” yerine “del’eyledim”; “ne eyledim” yerine ne’yledim” kelimesini kullanmıştır.

Hece ölçüsü ile yazılan şiirlerde ahengi arttırmak amacıyla belli yerlerden ayrılır. Bu ayırım yerine durak adı verilir.

-7’li Heceyle yazılanlar: İntizar, dua ve beddualarda sıkça görülmektedir.

Sana konuşan dile,
Kıymet bilmeyen mala,
Sevmeden saran kola,
Haram olasin, haram.

Yukarıdaki şiir duraksızdır. Çünkü uyuma dikkat ederek durulamamaktır. Fakat aşağıda yine aynı ölçü ile yazılmış aşağıdaki şiirin 4+3 duraklı olduğunu görmekteyiz.

Eğer seni / almazsam, 4+3
Senin için / ölmezsem, 4+3
Kıymetini / bilmezsem, 4+3
Haram olasin, haram.

-8’li Heceyle yazılanlar:

Yılandaki / zehir gibi, 4+4
Afet yapan / nehir gibi, 4+4
Bombalanmış / şehir gibi, 4+4
Harap ettin / tütün beni. 4+4

-11’li Heceyle yazılanlar: Şiirlerinde en fazla şu ölçüyü kullanmıştır.

Sevdan öldürmüştür / korkmam ölümünden, 6+5
Garibanım kimse / bilmez hâlimden, 6+5
Bataktaydım / tutmadılar / elimden, 4+4+3
Mezarında /durmayasın / nazlı yâr. 4+4+3

-15’li Heceyle yazılanlar: Birçok şiirinde bu hece ölçüsünü kullanmıştır.

Nerden geldim nereliyim / ben aslımı bilmişim, 8+7
Haktan vücut Haktan gıda / Haktan kuvvet almışım, 8+7
İmtihani kazanamam / ben sınıfta kalmışım, 8+7
Helal rızık helal gıda / helal vücut kan benim. 8+7

3.1.4. Nazım Şekli (koşma, mani...): Şaman gelenekleriyle yaşayan ilk Türk topluluklarında müzik ve şiir birbirinden ayrı düşünülemez; kopuz denilen temel Türk sazıyla baksıların söylediği koşuklar daha sonra gelişerek; çöğür çalan halk ozanları geleneğinin bir başlangıç türü özelliğini göstermiştir. Bunun için ilk dönemlerde türkü düzmek ve şiir söylemek birbiriyle eş tutulmuş, koşuk sözcüğü böylece ortaya çıkmıştır. Koşuklar; günümüz koşmaları gibi birçok kez dörtlüklerden oluşmuş (istisnaları vardır) ve hece ölçüsüyle söylenmiştir. Ayrıca Kaşgârlı Mahmut koşuk sözcüğünü koşug biçimiyle kullanmış ve açıklamasını şiir, kaside olarak vermiştir. Yapıtta koşmanın ilkel şekli olan koşuk, ilk dönem Türk edebiyatında şiirle eş tutulmuştur.

Koşma, coşkulu duyguların dile getirildiği, İslâmiyet öncesinde yazılan koşuk türünün bir devamı olan ladinî (dinî olmayan) Türk halk edebiyatı nazım biçimi. Koşmalar genellikle 11’li hece ölçüsü ile söylenir, en az 3 en çok dörtlükten oluşur. Türk halk edebiyatının en çok kullanılan nazım şekli olan koşma, halk ozanları tarafından geliştirilmiş bir nazım şeklidir.

Koşma sözcüğü, “koş-” eylem kökünden türemiş bir kelimedir. Bugün koşmak fiili: Adım atışlarını artırarak ileri doğru hızla gitmek ve birlikte iş görmesi için bir şeyi başka birinin yanına katmak, arkadaş olarak vermek, anlamlarında kullanılsa da; bu sözcük Türkçenin erken dönemlerinde türkü düzmek anlamında da kullanılmıştır. Örneğin “koş-” eyleminin Divânu Lügati’t-Türk’te bir anlamının da türkü düzmek olarak kaydedildiği bilinmektedir. Bundan dolayı; koşma ve koşmanın proto varyantı olan koşuk “koş-“ eylem kökünden türemiş kelimelerdir.

Âşık Gülhanî’nin söylemiş olduğu şiirlerin nazım şekli koşmadır. Bilindiği gibi koşmalar umumiyetle sazla söylenir. Koşmalar yapıları bakımından düz, ayaklı, musammat, musammat ayaklı, zincirbend, zincirbend ayaklı, yedekli koşmalar olarak sınıflandırılır. (Yardımcı 2008: 335-349). Konuları bakımından ise, güzelleme, koçaklama, taşlama, ağıt (Yardımcı 2008: 350-370.) gibi türlere ayrılmaktadır.

3.2. MUHTEVA (İÇYAPI) İNCELEMESİ

Âşık Gülhanî'yi incelerken şiirlerini içerdikleri konulara göre tasnif etmeyi uygun gördük. Şiirler konularına göre; sevdâ şiirleri, güzellemeler (devlet büyüklerine, il, ilçe ve köye, kendine ve arkadaşlarına, sanatçılara, sevgiliye ve çevresindeki bayanlara, siyasiler, makam sahipleri ve kurumlara, ordu, polis ve kahramanlara, sivil toplum kuruluşu ve yetkililere), taşlamalar (siyasiler, sosyal konular, şahıslar, sevgili, tabiat varlıklarına ve şehirler), pastoral şiirler, hasret, üzüntü, ayrılık ve pişmanlık şiirleri, (sılaya hasret, aileye ve tanıdıklara hasret, sevgiliye hasret, üzüntü ve eseflenmeler, ayrılık, pişmanlık), intizar, dua ve beddua şiirleri (sevgiliye intizar, sevgiliye dua, sevgiliye beddua, makam sahiplerine ve tanıdıklara intizar, tabiat varlıklarına beddua, kadere intizar), dilek ve istek (devlet büyüklerinden istek, makam sahiplerinden istek, sivil toplum kuruluşu ve vatandaşlardan istek, Allah ve elçisinden dilek), dinî şiirler, kahramanlık şiirleri, ağıtlar (akraba ve yakınlarına, sevgiliye, tabiat ve doğa olaylarına, devlet büyüklerine, tanınmış âşıklara, şehitlere ağıt), destanlar, karşılama ve hayırlama (devlet büyüklerine ve makam sahiplerine karşılama), nasihat ve uyarı şiirleri (siyasilere ve sevdiklerine nasihat), sağlık temennisi şiirleri, sosyal konular, (millî bayramlar ve Artvin'in kurtuluş gününe yazılan şiirler), şiirle haberleşme şeklinde tasnif edilmiştir.

3.2.1. Konu, Tema: Âşık Gülhanî şiirlerinde, her âşıktaki olduğu gibi ,“güzellik” kavramına öncelik vermiştir. Dilek ve istek teması güzellemelerden sonra gelmektedir. Bunun da tek sebebi, haksız yere hapis yatması ve devlet büyüklerinden yardım isteme gereğidir. Hapiste yaşadığı sıralar dönemin cumhurbaşkanı, siyasiler, resmi kurum müdürleri ve adli makam sahiplerinden destek istemiştir. Kimisinden af, kimisinden de suçsuz olduğundan dolayı tahliye istemiştir. Sevdâ, hasret, üzüntü ve ayrılık konulu şiirleri dikkat çekicidir. Gülhanî'nin yaşadığı hayat içerisinde sadece bir bayana âşık olmadığını görmekteyiz. Bu nedenle âşık sevdiğine benzeyen her bayana “sevdâ” konulu şiirler söylemiştir. Şiirleri içerisinde en fazla dikkati çeken “ölüm” temalı ağıtlardır. En sevdiği yakınlarını Çoruh nehri-nin coşkun aktığı sıralar kaybeden Gülhanî'nin ağıtları dikkat çekicidir.

3.2.2. Dil, Üslup ve Anlatım: Âşık Gülhanî Artvin merkeze bağlı eski adı Berta, şimdiki adı Ortaköy olan nahiyenin dil özelliklerini en güzel ve en sade bir şekilde yansıtan âşıklardan biridir. Çalışmamda Artvin ili içerisinde kullanılan dillerin, kasabadan kasabaya, hatta köyden köye ses farklılıklarının olduğunu gözlemledim. Gürcistan ile sınır komşusu olunması sebebiyle bu değişikliklerin yaşandığını tahmin etmekteyim. Bu nedenle alan ile ilgili olarak geniş bir dil çalışması yapılmalıdır.

Gülhanî eğitimini tamamlamamış bir âşık olduğu için kullandığı kelimelerin yaşadığı yörenin mahallî ağız özellikleri olabilir. Kullanmış olduğu “azardı, alerim, balveren, buga, bişar, çara, diya, düzülü, farık, gunda, nehiy, otar, sıhtarmak...” gibi mahalli ağızların yanında karşılaştığı âşıklardan da çok şey öğrenmiştir. Artvin iline bağlı Borçka ilçesinde yaşayan Faik Akyıldız’dan “tevhit” dersleri alarak dinî eğitimini tamamlamıştır. Dinî eğitimini aldığını da “nübüvvet, Ravza-i Muhhara, Salavat, Tevhit, meşakkat, Kitabullah, Elast ü bezm, Çar-ı Yâr...” gibi dinî terimlerden anlamaktayız.

Bazı dizelerde hece sayısına uydurmak için ekler ve sesler verilmemiştir. Bu uygulamalara Âşık edebiyatında da sıkça rastlamaktayız. “Senin için” tamlamasını kullanması gerekirken “sen için” kelimelerinde “-in” ekini düşürerek, “saçlarını” kelimesi yerine “saçların” kelimeleri kullanılmıştır. Bu örneklerle ek olarak “alıyorum (alıyorum), hatırıma (hatırımı), kaydesin (kaidessin), nidesin (kaidesini), nidem (ne edeyim), neylesin (ne eylesin), nerededir (nerededir), nolacak (ne olacak), netti (ne etti), bulam (bulayım), gittim yol (gittiğim yol), yaylay (yaylayı), konuşmay (konuşmayı), Sefiney (Safine’yi), Hava’y (Hava’yı), Zelha’y (Zelha’yı), kemiklerin (kemiklerini), yaram (yaramı), ilmin (ilmini), öcün (öcünü), Yusufeli’n (Yusufeli’nin), yapam (yapayım), aşla- (aşıla-), sarayın (sarayını), (herşen) herşeyini, ölmicek (ölmeyecek)...

*Bakışlar öldürür sağı,
Sen için geçirdim çağı,
Govsun açmış cennet bağı,
Beni görür kış olursun.*

Bazı kelimelerde de hece sayısını tamamlayarak ses türemesine baş vurmuştur: “dakka (dakika), hepsi (hepsi), rüyaydı (rüyaydı), tacısı (tacı)...

*Halit başımın tacısı,
Âşıkların postacısı,
Ben oldum onun bacısı,
Niçin yanarsın sevdiğim?*

Sevgilinin saçı ve saçtan parça alma motifine de Divan edebiyatında olduğu gibi Âşık edebiyatında da sıkça rastlamaktayız.

*Ey zalim, sinemi yardın,
Kalmasın dünyada yurdun,
Gülhan’a saçların verdin,
Teller şahittir sevdiğim.*

3.2.3. İmge, Benzetme, Anlam Oyunları ve Söz Sanatları: Âşık Gülhanî birçok şiirinde söz sanatlarına yer vermiştir. Bunlar: “tezat, istiare, tekrar, hüsn ü talil, telmih, irsal-i mesel, tenasüp” sanatlarıdır. Adı geçen bu sanatlar “şiir inceleme” kısmında teferruatlı bir şekilde verilmiştir.

3.2.4. Fikir, Özgünlük ve Ana fikir: Artvinli âşıklar, Huzurî geleneğini devam ettirmektedir. Âşık Gülhanî de bu geleneği devam ettiren önemli bir şairdir. Şiirlerini içinden geldiği gibi irticali bir şekilde söyleyen âşık her karşılaştığı insana güzellemeler söylemiştir. Gülhanî belli bir düşüncenin temsilcisi değildir. Siyasi bir makam derdi yoktur. Tek derdi geçimini sağlamaktır. Bu nedenle devrin siyasilerinden ve bürokratlarından himmet ummuştur. Söylediği koşmalarla sevilip sayılmak istemiştir. Hayattan dersini çok kötü bir şekilde alan âşık, taşlamalarında kendisine sıkıntı çektiren ve sürekli menfaat derdinde olan şahısları ağır bir şekilde eleştirmiştir. Deriner barajı yöneticilerinden alacaklı olan âşık, bir taşlamasında şöyle demektedir:

*Arabaya almaz bizi,
Babam mı gördü denizi?
Koca Kontorom öküzü,
Borçlarını vermelisin.*

Yine Âşık Gülhanî sevdiği ile anlaşılamadığı bir zamanda kullandığı dörtlülüklerden birini örnek verecek olursak:

*Âlemler cihanda başına gülsün,
Bütün evlatların seni de dövsün,
Neye doğrulursan tersine dönsün,
Bir murada ermeyesin sen fahişe.*

Bazı dörtlülükleri de Pir Sultan’ın bir şiirine benziyor:

*Öt benim sarı tamburam
Senin aslın ağaçtandır
Ağaç dersem gönüllenme
Kırmızı gül ağaçtandır. (Gölpinarlı 1995: 69.)*

Burada şair tamburayı eleştirmektedir. Bu tamburanın çok şeyden haberi olmadığını, hâlbuki ağaç denilen nesneden bile çok güzel şeylerin çıkabileceğini söylemektedir. Bu dörtlülük ile Âşık Gülhanî’nin aşağıdaki dörtlülüğü benzerlik göstermektedir.

*Kırmış Ali nice kapı,
Dünyalara sığmaz çapı,
Çatal Zülfikar’ın sapı,
Duymadın mı ağaçtandır.*

3.2.5. Duyumsal ve Hissi Faktörler: Her birey kendi yaşamı içerisinde gerek üzüntü ve kederlerini gerekse sevinçlerini iç dünyasına gömebilir veya dışa yansıtır. Yaşam içerisinde karşılaşılan olumsuz olaylara verilen tepkiler de doğal olarak bireyden bireye farklılıklar gösterir. Âşık Gülhanî sevinçlerini ve üzüntülerini dışa yansıtan bir âşıktır. Bu düşüncelerini de irticalen söylemektedir.

Dertler bizde çok elekte elendim,
Seni görmedim dünyayı dolandım,
Çoruh nehri gibi coştum bulandım,
Gözyaşımı sere sere kocaldım.

dörtlüğünde söylendiği gibi içindeki ezikliği, yenilmişliği görmekteyiz. Gülhanî'nin;

*Hocam pirden almış himmet,
Yaradan'ım versin kuvvet,
Ömer'den almış adalet,
İrfanın sahibi geldi.*

dörtlüğünde de sevincini dostlarıyla yüksek sesle paylaştığı görülmektedir.

3.2.6. İçeriğe Etki Eden Karakterler, Olayların Gözlemi ve Deneyimler: Gülhanî'nin olgunlaşmadaki en büyük faktör ailesidir. Çocuk yaşta gördüğü rüya sonrası biçare âşığı tedavi ettiren babası ve kardeşleridir. İlk deyişlerini annesine yazmıştır. Başından geçen olayı da tevhit dersi veren hocası Faik Akyıldız'a yazmıştır. Dinî eğitimi eğitimini aldıktan sonra da söylemiş olduğu şiirleriyle daha fazla tanınmıştır. Gülhanî güncel olaylara karşı da duyarlıdır. Bir dörtlüğünde,

*Ne baba var ne de ana,
Yetim kaldık yana yana,
Moda oldu deli dana,
Kurban ne zaman düzelir?*

dizelerinde “moda ve kurban” kelimeleri güncelliğini korumaktadır.

3.3. DÖNEMİN ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ UNSURLAR, SANAT AKIMLARI

3.3.1. Mensup Olduğu Dönem ve Özellikleri, Fikri Yapı ve Analizi: Gülhanî'nin anlatımından anlaşıldığı gibi, yaşadığı gençlik döneminde Artvin'de siyasi olaylar oldukça fazlaydı. Artvin merkez ve bazı ilçelerinde, kendi görüşünde olmayanları öldürüp Çoruh nehrine attıkları, bugün dahi

söylenmektedir. Bu dönemde Âşık Gülhanî de dersini almıştır. Bir dörtlüğünde yaşadığı sıkıntılardan nasıl kurtulduğunu şöyle anlatmıştır:

*Türk diye ismimiz siliniyorken,
On iki Eylöl'de sen doğdun Paşa'm.
Dört general ile derin anlaştın,
Türkiye'yi eline sen aldın Paşa'm.*

3.3.2. Etkilendiği Âşıklar, Ustalar: Şiirlerinde Efkarî'nin çok etkisi olduğu sözle ifade etmektedir. Kendisine “Şimdiye kadar en beğendiğiniz âşık veya halk şairi kimdir?” Diye sorduğumuzda Gülhanî de “Reyhanî ve Deryamî” adını vermiştir. Bu âşıkların isimlerini verirken de her birinden şu dörtlüğü söylemiştir:

Ayrırmamış birbirinden birini
Kâinatın saçlarını taramış
Koca Yunus bilir onun sırrını
Kendisini kendisinde aramış (Deryamî)

Bu dünyada hiç bir arzum kalmadı
Boşa gelip gittiğime üzgünüm
Attığım taş menzilini almadı
Boş boşuna attığıma üzgünüm (Reyhanî)

Âşık Gülhanî, Reyhanî ile âşık karşılaşması yaptığını ve önünde durmak, atışmaya girmek çok zordur, demektedir.

3.3.3. Düşünce Yapısı, Hedef, İnanç ve Vizyonu: Düşünce olarak muhafazakâr bir yapıya sahiptir. Bir dönem içinde bulunduğu sıkıntılardan dolayı eğlence âlemine dalması onun en büyük eksiği olmuştur. Bu yüzden yaşadığı ilde çok büyük eleştiriler almıştır. Ne var ki bu işlerden pişman olup kendisini erken kurtarmıştır. Hatta dönemin sol görüşlü olarak bilinen gençleri ona, “Moskova'yı öven şiir yaz” dediklerinde;

Hak'tan aldım bu güçleri,
Benimle etme lecderi,
Onlar Lenin'in piçleri,
Methedemem Moskova'yı.

dörtlüğünde olduğu gibi içinde çok ağır sözler olan “Methedemem Moskova'yı” adlı şiiri söyleyen âşık, ölümle tehdit edilmiştir.

3.4. AHENK UNSURLARI

3.4.1. Asonans: Şiirdeki benzer ünlü harflerin tekrar edilmesidir. Ziya Osman Saba şu beytinde asonansın en güzel örneğini vermiştir:

Neysen sen, nefes sen, neylersin neyi
Neyzensen, nefessen, neylersin neyi e harfi

Âşık Gülhanî'nin bazı şiirlerinde de asonansa rastlamaktayız. Örnek verecek olursak, “Kara gün **karar**ıp **kalmaz**”, dizelerinde “**a**” sesiyle asonans yapılmıştır denilebilir.

3.4.2. Aliterasyon: Bir şiirde ya da düzyazıda ahenk yaratmak amacıyla aynı ünsüzlerin tekrar edilmesine denir. Necip Fazıl'ın “Sokaktayım, kimse-siz bir sokak ortasında”dizeside “**s**” ünsüzünü örnek olarak verebiliriz.

Gülhanî'nin de bazı şiirlerinde alterasyon görmektediriz. Örnek verecek olursak:

Gel gönül terk eyle **g**urbet ilini,
Gelir bahar çatar bizim sılada.

dizelerine “**g**” harfi ile,

Şu zalim gurbette çekilmez nazlar,
Ah çeker yüreğim, ciğerim sızlar,

dizelerine “**z**” harfi ile aliterasyon yapılmıştır diyebiliriz.

3.5. EDEBİ TENKİT

3.5.1. Olumlu Yanları: Âşık Gülhanî “bade”li âşıklarımızdandır. Ustam dediği Faik Akyıldız'dan âşıklık eğitimi değil, dinî eğitim almıştır. Onun âşıklığı Allah vergisidir. Ümmî olması ve irticali olarak güzel deyişlerde bulunması da halkın beğenisini kazanmıştır.

3.5.2. Olumsuz Yanları: Gülhanî'nin bazı şiirlerine baktığımızda hem hece sayısı hem de kafiye bakımından titizlik göstermediği âşikârdır. Onu da içinde bulunduğu eğitim durumuna bağlayabiliriz. Gülhanî usta-çırak ilişkisini pek fazla yaşayamamıştır. Çocuk yaşta babasının “Saz çalmak günah-tır.” diyerek âşığın kafasında sazi kırması onu çok etkilemiştir. Bu nedenle bazı şiirlerinde eksikliklerin olmasını doğal görmektediriz.

Çalışmasını yaptığım zaman dilimi içerisinde bazı şiirlerinin eksik olduğunu ve bunu tamamlayamamız gerektiğini kendisine ilettiğimde, yaşının ilerlemiş olmasından dolayı, şiire adaptasyonunun zayıfladığını gözlemledim. Önceden eksik bıraktığı şu şiirin devamını söylediğinde hece sayısının az da kaybolduğunu gözlemledim:

*Baharın geldiği neden bellidir,
Karşıkı dağlarda duman kocalır.
Dünyada arzusuz yaşamaz insan,
Ümit kesilirse duman kocalır.*

*Yâre mektup yazdım uçan kuş ile,
Üstünü pulladım gözüm yaş ile,
Herkes murat alır kendi eş ile,
İyinin yanında yaman kocalır.*

3.6. ÂŞIK GÜLHANÎ'NİN BİR ŞİİRİNİN İNCELENMESİ ÖRNEĞİ:

Yapmış olduğum bu çalışmada Artvinli Âşık Gülhanî'nin şiirlerinden birinin incelenmesinin “Türk Halk Edebiyatı” eğitimi gören öğrenciler için faydalı olabileceği kanaatindeyim. Gülhanî'nin şiirlerini incelemeden önce bir halk şiirinin nasıl incelenmesi gerektiğini maddeler hâlinde vermek durumundayız. Buna göre bir halk şiiri şu şekilde incelenebilir:

A. DIŞ YAPI (ŞEKİL) İNCELEMESİ

a. Nazım birimi (dörtlük, beyit, vb.). Kafiye düzeni ve türü (şeması, türleri). Şiirin ölçü sistemi (hece, aruz ve varsa duraklar). Nazım şekli (koşma, mani...)

B İÇYAPI (İÇERİK) İNCELEMESİ (Konu, tema. Dil, üslup ve anlatım. İmge, benzetme, anlam oyunları, söz sanatları... Fikir, özgünlük, ana fikir. Duyumsal ve hissi faktörler. İçeriğe etki eden karakterler, olayların gözlemi, deneyimler...)

C DÖNEMİN ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ UNSURLAR (Mensup olduğu dönem ve özellikleri. Fikri yapı ve analizinin incelenmesi. Etkilendiği âşıklar, yazarlar, eserler, ustalar ve sanat akımları. Düşünce yapısı, hedef, inanç ve vizyonu).

D. AHENK UNSURLARI (Müzikal değerler, asonans, aliterasyon)

EDEBİ TENKİT (Olumlu ve olumsuz yanları, genel değerlendirme ve sonuç)

İncelenecek Şiir:

GÜVENME

Mürşide dardını çözmeı bilmezsen,
İlham kalemini yazmayı bilmezsen,
Ufacık Çoruh'ta yüzmeı bilmezsen,
Seyhan'a Ceyhan'a Nil'e güvenme,

Benim işim olmaz asla diziyle,
Çok zalimler yarışmıştır biziyle,
Ne iş yaparsan görsen gözüyle,
Mektuba, adrese, pula güvenme.

Pirler öğrettiler bu yolu bana,
Nasıl izah edem derdimi sana,
Akşam zengin yattım sabah fakara,
Oğul saltanata, mala güvenme.
Yandırır da bu sinemi yandırır,
Zannetme ki ateşini söndürür,
Sokak cıvılları oğul kandırır,
Kakule, zülfe, tele güvenme.

Derde düşer insan, oğul sokması zordur,
Onca ottan oğul, kopması zordur,
Dikkat eyle oğul, çıkması zordur,
Dibi görünmeyen göle güvenme.

Artvinli Gülhanî'de böyle söz olur,
Mantıklıdır sözü sözde öz olur,
Oğul kara günün dostu az olur,
Rüstem'e güvenme Zal'a güvenme.

-“Güvenme” Şiirinin İncelenmesi:

A. DIŞ YAPI (ŞEKİL) İNCELEMESİ

a. Nazım birimi: Dörtlüklerden oluşmaktadır. Aruz vezni ile yazılmış şiirleri ayrı tutarsak, dörtlük, Halk şiirinin karakteristik birimidir diyebiliriz. Güvenme şiiri Âşık şiiri tarzımızı ihtiva eden, şekil anlayışını temsil eden genel nazım birimlerine örnektir.

b. Kafiye düzeni ve türü:

_____ a
_____ a
_____ a
_____ b

_____ c
_____ c
_____ c
_____ b

_____ d
_____ d
_____ d
_____ b

_____ e
_____ e
_____ e
_____ b

_____ f
_____ f
_____ f
_____ b

_____ g
_____ g
_____ g
_____ b

Şiir, aaab, cccb, dddb... şeklinde bir örgüye sahiptir.

Kafiye olarak ise;

1. dörtlükte “çöz, yaz ve yüz” kelimelerinden kafiye yapılmıştır. Bu kelimelerin köklerindeki ortak ses olan “z” sesi ile yarım kafiye yapılmıştır. “-mey, -mayı bilmezsen” ekleri de rediftir.

2. dörtlük: “diz, biz ve göz” kelime köklerinde bulunan “z” sesleri yarım kafiye; “-iyle” eki ise rediftir.

3. dörtlük: “bana, sana ve fukara kelimelerinde bulunan “a” sesi ile kafiye yapılmak istenmiştir. Redif yoktur.

4. dörtlük: “yan, sön, kan” kelimelerinde bulunan “n” sesleri ile yarım kafiye; “-dırır” eki ile de redif yapılmıştır.

5. dörtlük: “sok, çık ve kop” kelimelerindeki “k ve p” sesi ile yarım kafiye; “-ması zordur” ek ve kelime ise rediftir.

6. dörtlük: Âşığın mahlasını kullandığı bu son dörtlükte “söz, öz ve az” kelime köklerindeki “z” sesiyle yarım kafiye; “olur” kelimesi de rediftir.

Ayak: Şiirin son dörtlüklerindeki kafiye ise, “Nil, pul, mal, tel, gol ve Zal” kelime köklerindeki “-l” yarım kafiyesi şiirde geniş ayak olarak kullanılmıştır. “-a+güvenme” ek ve kelimeleriyle de redif yapılmıştır.

c. Şiirin ölçü sistemi: Şiir 11’li hece ölçüsü ile yazılmıştır. Dizeler umumiyetle 6+5 duraklı olmasına rağmen farklılıklar da görmekteyiz. Bunlar şöyle sıralayabiliriz:

- Dizeleri 6+5 duraklı: Sey-han’-a Cey-han’-a/ Nil’-e gü-ven-me,
- Dizeleri 5+6 duraklı: Mür-şi-din der-din/ çöz-me yi bil mez sen,
- Dizeleri 4+4+3 duraklı: Çok za-lim-ler/ ya-rış-mış-tır /bi-ziy-le,

d. Nazım şekli: Âşık Gülhanî’nin söylemiş olduğu şiirlerin nazım şekli koşmadır.

-Koşmalarını, 7’li, 8’li ve genellikle de hece ölçüsünün on birli (6+5 ya da 4+4+3) kalıbıyla söylemiştir.

-Gülhanî koşmanın son dördlüğünde mahlasını kullanmıştır..

-Şiirlerinde ilk dördlüğün kafiye örgüsü genellikle çapraz kafiye olan “abab” ya da düz kafiye olan “aaab” biçiminde söylemiştir.

-Diğer dördlüklerin ilk üç dizesi kendi arasında kafiyelenir, dördüncü dizede bulunan ayaklar düzenli bir biçimde verilmiştir.

B İÇYAPI (İÇERİK) İNCELEMESİ

a. Konu, tema: Şiirin teması nasihattir. Konu olarak da şair, “her ne kadar oğluna bu dünyanın vefasızlığını” anlatsa da, aslında bu anlatımı, tüm insanlığa bir nasihat olarak görmemiz gerekir. Şiirde bilginin her yerde geçerli olduğu; dış görünüşün aldatıcı olduğu konu edilmiştir.

b. Dil, üslup ve anlatım: Âşık Gülhanî, Artvin’e has olan ağzın en güzel örneğini vermiştir. Kitapta yer alan şiirlere bakıldığında bu ağız rahatlıkla anlaşılacaktır.

Şiirin daha rahat anlaşılması için anlam yönünden birbirine yakın kelimeler bir arada kullanılmıştır. Ceyhan, Seyhan ve Nil’in nehir ile bağlantısı; mektup, adres, pulun haberleşmeyle; saltanat ve mal dünyevi varlık; kâkül, zülûf ve tel ise bayanlarla ilgili kavramlardır. Bunları bir arada kullanarak şiirin akışına yardımcı olmuştur.

Şiirde “dibi görünmeyen göl” sözü ile de karanlık ve tuzak kavramlarından bahsetmiştir. Divan edebiyatından da benzer motifler görülmektedir. Divan edebiyatında “sevgilinin bulunduğu mekân” karanlıktır. Sevgilinin saçları siyahtır. Siyah tuzağı temsil eder. Gülhanî de bu sözle insanlara uyarısını yapmaktadır.

“Rüstem’e güvenme Zal’a güvenme” sözüyle şiire acıcılık kazandırmıştır. Bildiğimiz gibi Zaloğlu Rüstem bir kahramandır. Yeri geldiğinde bunlara bile güvenilmeyeceğini anlatmıştır.

Şiirdeki dizelere bakarsak bunun bir nasihat etme amacı güdüldüğünü anlamaktayız.

1. dörtlük: İlk eēitimin çok önemli olduēu ve eēitimi düzenli bir Şekilde almayanların daha büyük bir işe giriŐmemesi gerektiēini çok güzel ifade etmiştir. Yine anlatılan ilim kavramının yanında mürşit kelimesi de geçmektedir. Atatırk’n “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” Sözünde olduēu gibi, mürşit olgunluk mertebesidir.

2. dörtlük: Yaşadığımız dünyada insanların hayatlarının televizyonda dizi seyretmekle geirdiēini söyleyerek sitem etmiştir. Nasihatinde insanların zamanını diziyle deēil çıplak gözle görmesi gerektiēini gereksiz yazılan yazıların da insanın olgunlaŐmasına bir fayda vermediēini anlatmıştır.

3. dörtlük: Burada da kendisini az da olsa övmektedir. AŞık Glhanı badeli aşık olduēu için kendisinin çok Şeyden haberdar olduēunu izah ederken, insanların mal varlıēına güvenmemesi anlatılmıŐtır. Tarikat ehliilerin veya Pirlerin böyle bir derdi yoktur. Çünkü bir lokma bir hırka ile hayatını idame edecek kadar mürşit olmuŐlardır. Malın veya eŐyanın bu dünyada sadece zaman geçirme aracı olduēunu anlatırken Koca Yunus’un Şu deyişini anlatmadan geçmek istemiyorum:

Mal sahibi, mülk sahibi,
Hani bunun ilk sahibi?
Mal da yalan mülk de yalan,
Gel biraz da sen oyalan.

4. dörtlük: Bu dörtlükte de yine kötü kadınlardan bahsediyor. Artvin’de yaşayan kaynak kişilerle konuŐtuēumda, gençlerin biroēu, yakın olması münasebetiyle, Gürcistan’ın Batum’ Şehrine gitmektedir. Bir dönem Rus hayat kadınlının çok olduēu ve gençlerin bu kadınlara meyil verdiēinden bahsettiler. Dörtlükte bu kadınlardan bahsetmektedir. AŞık Glhanı de bu olayı teyit etmektedir.

5. dörtlük: Bu dörtlükte temayllerden bahsetmektedir. Bahsedilen konu yine kadındır. Yalnız bu dörtlükte aşık olumsuz kadın tiplemesiyle ilgili olarak “dibi görünmeyen gl” tabirini kullanmıştır.

6. dörtlük: Glhanı burada mahlas ismini kullanmakla birlikte esas söylemek istediēini “Oēul kara günün dostu az olur.” Sözüyle izah etmektedir. Ataszlerimizde yer alan bu nasihati bilmeyen yok gibidir. Hatta dŐtgn zaman bile kendini yiēit, kahraman olarak gösterilen Rüstem’ veya babası Zal’a bile güvenme. Rüstem-i Zal veya Zaloēlu Rüstem adıyla anılan kişi Firdevsi’nin Őehnamesinde geçen ünlü destan kahramanıdır. Neticede aşık, kendi işini her zaman kendin yapmaya alıŐ, sözü ile nasihat edilmiştir.

c. iēme, benzetme, anlam oyunları ve söz sanatları: Şiirde “akşam zengin yattım sabah fukara” dizeleriyle “zengin” ve “fukara” kelimeleriyle

tezat sanatı yapılmıştır. “Sokak cilveleri” sözlerinde istiare vardır, benzetilen verilmiş benzeyen verilmemiş. Burada kastedilen cilve değil kötü kadınlardır. Şiirde “güvenme, zordur, bilmezsen, olur” kelimelerinde tekrar sanatı; “Çok zalimler yarışmıştır biziyle” dizesinde hüsn-i talil sanatı vardır. “Rüstem’e güvenme Zal’a güvenme” sözlerinde telmih sanatı vardır. Çünkü herkesçe bilinen bir olayı ve ünlü bir kişiyi hatırlatma amacı güdülmüştür. “Oğul kara günün dostu az olur” sözleriyle irsal-i mesel sanatı yapılmıştır. Çünkü bu atasözü ile düşüncüyü anlam yönünden güçlendirme amacı güdülmüştür.” Seyhan’a Ceyhan’a Nil’e güvenme”, “Mektuba, adrese, pula güvenme”, “Oğul saltanata, mala güvenme”, “Dibi görünmeyen göla güvenme” “Kakule, zülfe, tele güvenme” ve “Rüstem’e güvenme Zal’a güvenme” dizelerinde, her dize içinde yer alan kelimeler arasında anlam ilişkisi olduğundan tenasüp sanatı vardır.

d. Fikir, özgünlük ve ana fikir: Âşık daha önce de söylediğimiz gibi, ümmidir. Bu nedenle söylemek istediğini irticali olarak söylemiştir. Bu nedenle söylemlerinde çok derin felsefeye rastlamayabiliriz. Fakat şiirde anlatılandan gördüğümüz kadar âşık, günümüzde insanları içinde kötülük yapanlardan haberdardır. Bu şiirin atasözü son dörtlükte verilmiştir. O da “Kara günün dostu az olur” sözüdür

e. Duyumsal ve hissi faktörler: Bu şiirde âşık, içinde bulunduğu hayatta çok sıkıntı çektiğinden artık yılgınlık göstermiştir. Hayatını öğrendiğimizde hapis yatmış, haksız yere suçlanmış, ailesi ve çevresi tarafından da hor görülmüştür. Fakat Gülhanî buna rağmen yaşam mücadelesine devam etmiş; Herkesle iyi geçinmeye çalışmıştır. Onun sığındığı tek yer Pirlar elinden bade içmesi ve bu nedenle olgunluğa ermesidir. Bunun dışında yaşadığı coğrafyada çok dışlanmış. Bu sıkıntıların yaşanmaması için, oğlunun ve diğer şahısların kendi işini kendilerinin yapması ve kimseye güvenmemesi gerektiğini izah etmiştir.

f. İçeriğe etki eden karakterler, olayların gözlemi, deneyimler: Âşık yaşamış olduğu reel hayatta, bize dünyayı bir laboratuvar olarak sunmuştur. Bu şiiri okunduğunda insan önce karamsarlığa kapılabilir. Her şeye şüpheyle bakabilir. Ama insanın temkinli olması gerektiğini düşünürsek âşığa hak verebiliriz. Kötülük sadece yaşadığımız dünyada değil, geçmişte de vardı ve gelecekte de var olacaktır.

C DÖNEMİN ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ UNSURLAR, SANAT AKIMLARI

a. Mensup olduğu dönem ve özellikleri, fikri yapı ve analizi: Âşık Gülhanî’nin mensup olduğu dönem 20. yüzyılın sonu 21. yüzyılın başıdır.

Kullanmış olduğu kelimelere de bakıldığında bu dönem rahatlıkla anlaşılabilir.

Şiirlerinden de anlaşılacağı gibi siyasi bir düşünceye sahip bir kişi değildir. Yaşadığı dönemin siyasilerini fikri olarak ötekileştirmemiştir. Hepsine koşmalar söylemiştir. Bu koşmalar da istek, taşlama ve övgü konularında söylemiştir.

b. Etkilendiği âşıklar, yazarlar, eserler, ustalar, sanat akımları: Âşık Gülhanî bade içmeden sonra hocası Faik Akyıldız'dan tevhit dersi almıştır. Konuşmalarında Erzurumlu âşık Reyhanî'den hayranlıkla bahsederken, Huzurî geleneğini devam ettiren ve ilk deyişlerini dinleyen Âşık Efkarî gibi söylemeyi tercih ettiğini de anlatmaktadır.

c. Düşünce yapısı, hedef, inanç ve vizyonu: Düşünce olarak belli bir vizyona sahip değildir. İslâmî inancına, son zamanlarda, sıkı sıkıya bağlı olan biridir

D. AHENK UNSURLARI (Müzikal değerler, asonans ve aliterasyon)

Şiirin iki dizesinde “Artvinli Gülhanî”de böyle söz olur /Mantıklıdır sözü sözde öz olur” dizelerinde sıkça gördüğümüz “z” sesiyle aliterasyon yapılmıştır diyebiliriz.

Şiir hece, durak, kafiyeye yönünden ahenk örgüsüne sahiptir. Yukarıda anlatıldığı gibi 11’li hece ölçüsüyle yazılan şiirde değişik duraklar denemiştir. Dizelerdeki kafiyeler, uyumlu bir şekilde verilen yarım kafiyedir. Redifler de diğer dizelerle uyumludur.

E. EDEBİ TENKİT

a. Olumlu yanları: Şiire anlam cephesinden baktığımızda, verilmek istenenin çok rahat anlaşıldığını görmekteyiz. Çeşitli motiflerle nasihatnamesini zenginleştirmiştir.

b. Olumsuz yanları: Şiir, anlam olarak rahat anlaşılan bir özelliğe sahip olmasına rağmen hece sayısına pek fazla dikkat edilmemiştir. Bunu da Âşık edebiyatının genel zaafı olarak düşünülebilir.

c. Genel değerlendirme: Şiirin şekil, konu, anlam açısından dikkati çekecek düzeye ulaştığı; şekli kurgusu bakımlarından az da olsa hataların olduğu söylenebilir. Şiirlerini irticalen söylediği için bu hataları yapabilir düşüncesindeyim.

d. Sonuç: Âşık edebiyatının içinde bulunduğu sıkıntıları göz önünde bulundurursak, Âşıkların varlığını devam ettirebilmesi için usta-çırak ilişkisinin devam etmesi gerektiği ve güncel konulara daha fazla yer vermeleri gerektiği düşüncesindeyim. Âşık Gülhanî’nin şiirlerini incelediğimizde, bu şiirde olduğu gibi, birçok güncel konuya değindiğini görebiliriz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİRLERİN BİÇİM VE TÜRLERİNE GÖRE TASNİFİ

4.1. KOŞMA ŞEKLİNİN TÜRLERİNE GÖRE TASNİFİ

4.1.1. SEVDA ŞİİRLERİ

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BEKLESİN

Eğleneyim gurbet elde,
Yollar beklesin beklesin.
Deli gönül hasta hâlde,
Ballar beklesin beklesin.

Koyun kuzusun seçmesin,
Kuzular ele geçmesin,
Ağaçlar çiçek açmasın,
Dallar beklesin beklesin.

Sen söyle komşun kızına,
Sürmeler çeksin gözüne,
Zülûfün döksün yüzüne,
Haller beklesin beklesin,

Benim gibi aşkı çeksin,
Ah ince belini büksün,
Bağladığı karay döksün,
Allar beklesin beklesin,

Âşık Gülhanî yaman hâlde,
Söyleniyor cümle dilde,
Nazlı yârim gurbet ilde,
Yıllar beklesin beklesin.

BEN GELİRİM

Kara gözlüm yakma beni,
Sen gelmesen ben gelirim.
Kurban olam yıkma bana,
Sen gelmesen ben gelirim.

Yıkılmışım beni kırma,
Mermisiz sinemi delme,
Bir günü bana çok görme,
Sen gelmesen ben gelirim.

Gözüm seni görmeyeydi,
İnce belin sarmayaydı,
O yerlerde çarmayaydı,
Sen gelmesen ben gelirim.

Çıkmazsın girdin beynime,
Her an geliyorsun aynıma,
Hayat verdin bu ömrüme,
Sen gelmesen ben gelirim.

Unutmam fidan boyunu,
Göğsümde çifte gülünü,
Baldudak tatlı dilini,
Sen gelmesen ben gelirim.

Karçal dağlarına çıkak,
Şehitlere doğru bakak,
Bu ayrılık nice çekek,
Sen gelmesen ben gelirim.

Üç ay dolandırdın boşa,
Boyaladın baştanbaşa,
Düştüm çözülmeyle işe,
Sen gelmesen ben gelirim.

Söz ver ela gözlüm, söz ver,
Hemen gelem doğru söz ver,
Ölmüş Gülhan'a bir yüz ver,
Sen gelmesen ben gelirim.

DERTLİ ÂŞIK

Türkçem yetmez ne anlatam,
Sevgi Hak'tan verilmiştir.
Kara sevda yıktı beni,
Dertli âşık yorulmuştur.

Kara gözlüm bizi yakma,
Aylar geçti bizi ekme,
Hasretle kalbimi yıkma,
Zannetme ki durulmuştur.

Düşte mutluluklar verdi,
Uyandım ki zehirledi,
Gönlümde sarayı yıkıldı,
Âşık yere serilmiştir.

Milyarları ver istemem,
Yaram derin sar istemem,
Senden başka yâr istemem,
Bize yollar görülmüştür.

Zehir katma tatlı aş,
Söz geçmedi kara taş,
Sevdan zehir baştanbaşa,
Gülhan sana vurulmuştur.

GELDİM

Uzaklardan gördüm seni,
Yollara düşerek geldim.
Savurdum dehreyi elden,
Sel gibi coşarak geldim.

Sinemdeki yaralara,
Şilve verdin derelere,
Beni saldın cıralara,
Kaynayıp pişerek geldim.

Sunam şaştın mı hâlime?
Kırk bin yamalı şalıma,
Elin vermedin elime,
Çıbanımdeşerek geldim.

Halit seni önce gördü,
Hemen bana müjde verdi,
Sıcakta oturuyor dedi,
Hızınan koşarak geldim.

Gülhanî'yim hâlime bak,
Eylediğin zulüme bak,
Genç yaşta sakalına bak,
Mezarım eşerek geldim.

GÖZÜMSÜN YÂR

Ateşlerde eritirsen,
Yine iki gözüksün yâr.
Zindanlarda çürütürsen,
Yine iki gözüksün yâr.

Sana feda ettim canı,
Gönülden severim seni,
Parça parça ettin beni,
Yine iki gözüksün yâr.

Atıp mermi beni vursan,
Kanımı yere serdirsen,
Kendi elinle öldürsen,
Yine iki gözüksün yâr.

Sensiz güllerim açmıyor,
Sevdan gönlümden geçmiyor,
Kanatsız bülbül uçmuyor,
Yine iki gözüksün yâr.

GÜLSEN

Tenha تنها bakışları,
Nasıl unutayım Gülsen.
Gonca gibi kokuşları,
Nasıl unutayım Gülsen.

Dört senedir hallerini,
Bize gelen yollarını,
Tatlı tatlı dillerini,
Nasıl unutayım Gülsen.

Ayağını ellerini,
Berta'daki hallerini,
Çifte çifte güllerini,
Nasıl unutayım Gülsen.

Dört sene çektim derdini,
Gönlüme yazdım adını,
Fotrafın bile kedinin,
Nasıl unutayım Gülsen.

Sevmişim her hallerini,
Aşka şifa ballarını,
Hatıra saç tellerini,
Nasıl unutayım Gülsen.

Akıttın gözün selini,
Nazik ince o belini,
Verdiğin o mendilini,
Nasıl unutayım Gülsen.

Anla âşığın sözünden,
Bir tat aldım gül yüzünden,
Asla ayrılmam izinden,
Nasıl unutayım Gülsen.

Sana kıldım ricaları,
Verdiğimiz goncaları,
Kaldığımız geceleri,
Nasıl unutayım Gülsen.

Yalan yanlış sözü satmam,
Der Garip sizi unutmam,
Ah sensiz Cennete gitmem,
Nasıl unutayım Gülsen.

GÜLÜM SENİ

Olsam ben bir köy bekçisi,
Unutamam gülüm seni.
Köylü muhtar seçse beni,
Unutamam gülüm seni.

Bakışı beni öldürür,
Saçları beni çıldırtır,
Olsam bir bucakta müdür,
Unutamam gülüm seni.

Bu derdimi söyleseler,
Derdim yâre bildirseler,
Pare pare eyleseler,
Unutamam gülüm seni.

Derine gidiyor yaram,
Ne babam sorar ne anam,
Olsam kazada Kaymakam,
Unutamam gülüm seni.

Yüz doktor yaram sarsalar,
Arifler hâlim bilseler,
Yüz bin güzeli verseler,
Unutamam gülüm seni.

Dudağında kaymak balı,
Seni gördüm oldum deli,
Akıyor gözümün seli,
Unutamam gülüm seni.

Ah türlü ballardan tatsam,
Çoban olup aşkı gütsem,
Milletvekili olup gitsem,
Unutamam gülüm seni.

Gördüm bağlarında gülü,
Büker giderince belin,
Her gün başka başka hâli,
Unutamam gülüm seni.

Bunaltmışım bu genç canı,
Solmuştur ömrümün gülü,
Olsam meclisin başkanı,
Unutamam gülüm seni.

Olmadım dünyada ben hür,
Al kılıcı beni öldür,
Yapsalar reisicumhur,
Unutamam gülüm seni.

Gülhan'ım gördüm zulümü,
Yitirdim nazlı yârimi,
Arz ederim ben ölümü,
Unutamam gülüm seni.

İSTANBUL'DAN
Yıllardır çektiğim derdi,
Bilen geldi İstanbul'dan.
Cennete çevirdi yurdu,
Gülşen geldi İstanbul'dan.

Tat bulamadım işimden,
Çoruh coştı gözyaşımдан,
Benim aklımlı başımdan,
Alan geldi İstanbul'dan.

Sanma sade dildeydi,
Yaşlı gözüm yoldaydı,
Gülüm gurbet eldeydi,
Giden geldi İstanbul'dan.

Yâr zehirleme aşımı,
Seven bırakmaz peşimi,
Kan ağlayan gözyaşımı,
Silen geldi İstanbul'dan.

Hiç kimse tutmaz yerini,
Açması zordur çarını,
Bu sineme hançerini,
Çalan geldi İstanbul'dan.

Yetiş derdim çaresine,
Melhem sinem yarasına,
Dertli gönül binasına,
Dolan geldi İstanbul'dan.

Sevdim ayağın tozunu,
Nasıl göreceğim yüzünü,
Yâr beş vakit namazını,
Kılan geldi İstanbul'dan.

Beni işten nasıl çarar,
Sevgisi vücudu sarar,
Her gün telefondan arar,
Bulan geldi İstanbul'dan.

Daha beni satamazsın,
Bağrımда köz tutamazsın,
Daha Gülhan yatamazsın,
Belan geldi İstanbul'dan.

KARA GÖZLÜM
Senin sevdan yıktı beni,
Kocalarım kara gözlüm.
Bir tatlı haberin aldım,
Yücelirim kara gözlüm.

Derin yara verdin bana,
Dört yan bağlı hapishane,
İyi haberin geldi bana,
Güç alırım kara gözlüm.

Zehir katma gel aşıma,
Düşmanlar düştü peşime,
Seni çileli başıma,
Taç alırım kara gözlüm.

Der Gülhanî sevdim seni,
Beyaz oyalı yazmanı,
Canın sağdır o kızmanı,
Hiç alırım kara gözlüm.

KURBAN OLDUĞUM
Gördüm seni uzaklardan,
Hâline kurban olduğum.
Niçin uzak düştün benden,
Yoluna kurban olduğum.

Bahçeye indin naz ile,
Dertli konuştun biz ile,
Gezmek isterim siz ile,
Canına kurban olduğum.

Melek misin yoksa Huri?
Eyledin bizleri deli,
Bahçelerin şen bülbülü,
Gülüne kurban olduğum.

Konuşmuyorsun biz ile,
Mezara girsem siz ile,
Bağrım yanıyor köz ile,
Seline kurban olduğum.

Sevdan bana oldu bela,
Dört sene çektiirdin çile,
Şimdi düştün ayrı yola,
İline kurban olduğum.

Gülhanî'yi bilmez misin?
Çifte gülden vermez misin?
Yalvarsan yatırmaz mısın?
Koluna kurban olduğum.

NİÇİN KORKARSIN
Pir elinden bade aldık,
Niçin korkarsın sevdiğim?
Senin için derde daldık,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Dünyadan gitmek isterim,
Bahçende ötmek isterim,
Dizinde yatmak isterim,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Arıyım, balsız mı sandın,
Goncayım, gülsüz mü sandın,
Ah bizi, dinsiz mi sandın,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Ne olur bir saat gülsem,
Dünyada muradı alsam,
Yatıp da dizinde ölsem,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Çekerim senin zarını,
Unutmam tatlı dilini,
Yıllar saklarım terini.
Niçin korkarsın sevdiğim?

Yaz olacak kışım yoktur,
Ah belası başım yoktur,
Eyrilikte işim yoktur,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Anlatamam sana hâlim,
Sen için isterim ölüm,
Söylersem kurusun dilim,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Ah seni görmez olaydım,
Annemden doğmaz olaydım,
Dağlara gelmez olaydım,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Sor kalbimde adın mı yok?
Anlatılmaz tadın mı yok?
Senden başka kadın mı yok?
Niçin korkarsın sevdiğim?

Dağlar başa oldu zindan,
N'idem geçemedim senden,
Ne düşmanlık gördün benden,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Kıymet bilmez taşı mıyız?
Biz Kaçkal'ın kışı mıyız?
Dağdan inen vahşi miyiz?
Niçin korkarsın sevdiğim?

Yollar duymadan geleceğim,
Güller solmadan geleceğim,
Eller duymadan geleceğim,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Beni ateşlere attın,
Sen dünyamı zindan ettin,
Bir nameyi verdim yırttın,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Ah şans ile kaderden küs,
Kuruluk toprak yerden küs,
Seni gösteren pirden küs,
Niçin korkarsın sevdiğim?

Âşık söyler nârin nedir?
Ben ölürüm kârın nedir?
Ah çek beni dârın nedir?
Niçin korkarsın sevdiğim?

Gülhanî'nin böyle hâli,
Sana kurban olsun canı,
Gönderdin kanlı mendili,
Niçin korkarsın sevdiğim?

NİÇİN YANARSIN
Zannettin ki âşık benmim,
Niçin yanarsın sevdiğim?
Niye sözünde durmadın?
Niçin yanarsın sevdiğim?

Halit başımın tacısı,
Âşıkların postacısı,
Ben oldum onun bacısı,
Niçin yanarsın sevdiğim?

Derdim bir idi beş oldu,
Halit bana kardeş oldu,
Dertlilere yoldaş oldu,
Niçin yanarsın sevdiğim?

Boşuna kendini yorma,
Yaylalarda pek çok durma,
Asla günahıma girme,
Niçin yanarsın sevdiğim?

Yaza yaza bu dert bitmez,
Hayalin gözümden gitmez,
Âşıklar murada yetmez,
Niçin yanarsın sevdiğim?

Yaza yaza âşık oldum,
Ben bu derdi senden aldım,
O dağlara nerden geldim,
Niçin yanarsın sevdiğim?

Ben âşığım sözüm yeter,
Dert vermesin bundan beter,
Âşıklar hep çile çeker,
Niçin yanarsın sevdiğim?

OLURSUN
Yâre benzetmiş Yaradan,
Neden kalbi taş olursun.
Dağlar kalkmıyor aradan,
Kavuşmamız düş olursun.

Bakışlar öldürür sağı,
Sen için geçirdim çağı,
Göğsün açmış Cennet bağı,
Beni görür kış olursun.

Öldüm fazla bekletirsen,
Dertlerimi çoklatırsan,
Gülün yâda koklatırsan,
Artar derdin şiş olursun.

Bu dertle beni yakarsan,
Başka gönüle akarsan,
Benden gayrıya bakarsan,
İki gözden şaş olursun.

Yol vermez yüce dağlarım,
Hasret gözyaşı çağlarım,
Sen için her gün ağlarım,
Nasıl ele eş olursun?

Gülhanî'nin sensin canı,
Sensin damardaki kanı,
Her gün del'eyledin beni,
Bu gönlümde kuş olursun.

SEVDİĞİM

Ne sebepten küstün benden?
Derdini bildir sevdiğim.
Bilsen bağrımda neler var,
Hançerle yardır sevdiğim.

Karaları bağlayanı,
Sinesini dağlayanı,
On bir yıldır ağlayanı,
N'olur bir güldür sevdiğim.

İftira ederler bana,
Sihir etmemişim sana,
Candan âşık oldum cana,
İstersen öldür sevdiğim.

Sırrımı açamıyorum,
Kuş gibi uçamıyorum,
Senden vazgeçemiyorum,
Acayip haldir sevdiğim.

Anlatamam neticeyi,
Sana ederim ricayı,
Unutamam üç geceyi,
Her dakika baldır sevdiğim.

Kaldın gurbet ellerinde,
Yeşil Artvin illerinde,
Arzum kaldı güllerinde,
Dağlarım yeldir sevdiğim.

Ey zalim vefasız suna,
Ben gezerim yana yana,
Baştan rest çekeydin bana,
Düşürdün, kaldır sevdiğim.

Kalmadı dünyada tadım,
Ah sendedir her muradım,
Senin'çin değiştim adım,
Gülhanî kuldur sevdiğim.

SEVİYORUM

Elimde değildir yandım,
Hâllerini seviyorum.
Her hareketine kandım,
Dillerini seviyorum.

O duygulu sözlerini,
Beni çarpan gözlerini,
Ayağını, izlerini,
Yollarını seviyorum.

Gezip sormuşum köyünü,
Canım sarmıştır huyunu,
Siyah saç, fidan boyunu,
Ellerini seviyorum.

Seni sarmak sevap dince,
Göğsünde açılmış gonca,
Boyun uzun, boyun ince,
Bellerini seviyorum.

Gülhanî kaderden küstük,
Dünyadan umudu kestik,
Mevlâ nasip etse yastık,
Kollarını seviyorum.

ŞAHİTTİR SEVDİĞİM

Nasıl yalan dersin aşka?
Hâller şahittir sevdiğim.
Ben mi getirdim buraya?
Yollar şahittir sevdiğim.

Sen misin bizlere küsen?
Bu yerlere kadem basan,
Berta dağlarından esen,
Yeller şahittir sevdiğim.

Yüce yaylalara baktık,
Dört yıl gizli sevda çektik,
Çoruh'a gözyaşı döktük,
Seller şahittir sevdiğim.

Düştüm sevda yarasına,
Nasıl yetem çaresine,
Koydun kitap arasına,
Güller şahittir sevdiğim.

Unutamam ben hâlini,
Mecnun'um gezem çölünü,
Yastık eyledim elini,
Kollar şahittir sevdiğim.

Bağrım yanar köz ayında,
Elli derdim yüz ayında,
Yetmiş dördün yaz ayında,
Yıllar şahittir sevdiğim.

Ey zalim, sinemi yardım,
Kalmasın dünyada yurdun,
Gülhan'a saçların verdin,
Teller şahittir sevdiğim.

Gülhan'ım arzum var sizde,
Hiç sönmüyor aşkın öзде,
Mendil, mektup, resim bizde,
Bunlar şahittir sevdiğim.

UNUTURUM

Elif mimi unutursa,
Ben de seni unuturum.
Mim de Ali unutursa,
Ben de seni unuturum.

Sürüm sürüm süründürse,
Zindanlarda erittirse,
Âdem Havva'y unutursa,
Ben de seni unuturum.

Veyis Karan yaram sarsa,
Kadir Geylan himmet etse,
Ömer adaletten geçse,
Ben de seni unuturum.

Cim Furkan'ı geri verse,
Elif mimden ilgi kesse,
Dört Çari yârdan vazgeçse,
Ben de seni unuturum.

Mim'in nazarına hayran,
Yusuf Zelha'y arar her an,
Olsan mezarına kurban,
Ben de seni unuturum.

Ferhat Şirin'den dönerse,
Mecnun Leyla'dan geçerse,
Kerem Aslı'y unutursa,
Ben de seni unuturum.

Dertli Gülhan böyle yansa,
Güllü'm tenin türap olsa,
İsrafil surla çağırırsa,
Ben de seni unuturum.

UNUTTUN MU?

En sifti bakışlarını,
Unuttun mu unuttun mu?
Gözden akan yaşlarını,
Unuttun mu unuttun mu?

Turnalarla selamını,
Teslim ettin her yerini,
Ele verdin çift gülünü,
Unuttun mu unuttun mu?

Okuttu sevda dersini,
Taşlar attığın hersini,
O son mısır tarlasını,
Unuttun mu unuttun mu?

Beni yakan dillerini,
Pencereden hallerini,
Araştırma güllerini,
Unuttun mu unuttun mu?

Zindan ettin çağlarımı,
Yıktın gönül bağlarını,
O Erzurum'un dağlarını,
Unuttun mu unuttun mu?

Biraz düşün varsa vicdan,
Ne düşmanlık gördün benden,
Olsan da geçemem senden,
Unuttun mu unuttun mu?

Gülhan'ı yakma boşuna,
Yıllar dolandım peşine,
Âşığım mezar taşına,
Unuttun mu unuttun mu?

ÜÇ GECE
Ömrümde bunu bilirim,
Suna'm üç gece üç gece.
Nazlı yâr ile konuştum,
Anam üç gece, üç gece.

Dakikası bir milyondur,
Akıyor gözyaşım seldir,
Ayrılmışım derdim boldur,
Canım üç gece, üç gece.

Ona benzer yâri gördüm,
Sarı saçına vuruldum,
Üç gece dizinde kaldım,
Yandım üç gece, üç gece.

Çaresiz bir deli oldum,
Yâri görünce bayıldım,
Eyvah yârdan ayrı kaldım,
Ömrüm üç gece, üç gece.

Böyle yazmıştır yazanlar,
Mazi oldu geçen günler,
Gülmesin arabozanlar,
Soldum üç gece, üç gece.

Âşık Gülhan yazar ferman,
Bulamaz derdine derman,
Sarı saçlarına kurban,
Olam üç gece, üç gece.

YÂRİN KOKUSU
Aklımı başımdan aldı,
Yârin kokusu kokusu.
Mermisiz sinemi deldi,
Yârin kokusu kokusu.

Ağlıyorum nice yıldır,
Benim yârim gonca güldür,
Ne laledir, ne sümbüldür,
Yârin kokusu kokusu.

Genç yaşta kanadım kırdı,
Uzaktan beynime vurdu,
Aklımı başımdan aldı,
Yârin kokusu kokusu.

Büker gider ince beli,
Görmeyeli oldum deli,
Cihanda yoktur emsali,
Yârin kokusu kokusu.

Yâr bakışı bize oktur,
Sevdası bağrıma yüküdür,
Sanırım cennette yoktur,
Yârin kokusu kokusu.

Yârim bir acayip kokar,
Bakışı bağrımı söker,
Gece gündüz beni yakar,
Yârin kokusu kokusu.

Ölmeden kefen biçirdi,
Sinemde yara açtırdı,
Tatlı canımdan geçirdi,
Yârin kokusu kokusu.

Akan gözyaşımı silerim,
Dertli ceylanım gezerim,
Hak'tan kavuşmak dilerim,
Yârin kokusu kokusu.

Ah ayrı düşer mi yolun?
Baldan tatlı çifte gülün,
Âşık Gülhan olsun kulun,
Yârin kokusu kokusu.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

AĞLAR

Gelip görmeseydim seni orada,
Beden ağlar sinem ağlar göz ağlar.
Ağlaya ağlaya ayrıldım senden,
Bahar ağlar, mevsim ağlar, yaz ağlar.

Ayrıldım sizlerden yaşlı gözlerim,
Ayrıldı tutmaz oldu dizlerim,
Gül gül diye gece gündüz sızlarım,
Yollar ağlar, yolcu ağlar, toz ağlar.

Mutfağın gülü idin evin direği,
Yapardın yemekler çeşitli rengi,
Dünyada görmedim böyle meleği,
Çorbam ağlar, biber ağlar, tuz ağlar,

Benim için merdivende dururdun,
Baldudağın çifte gülün verirdin,
Çok acele kucağında dururdun,
Seven ağlar, saran ağlar, diz ağlar.

Gezdiğimiz yerler şahittir bize,
Aylar yıllar geçti uyku girmede göze,
Yeşilçam dibinde kavuştum size,
Çam ağlar, toprak ağlar, düz ağlar.

O günlere Mevlâ'm kavuştur bizi,
İçime bıraktım eylenmez sızı,
Nasıl unutayım o çapkın gözü,
Yâre benzer kara gözlü kız ağlar.

Selvi boylum senle serbest gezeydim,
O beyaz göğsünde destan yazsaydım,
Eme eme çifte gülden süzeydim,
Hasret çeken dudak ağlar, yüz ağlar.

Yaradan'ım ölen yâre benzetmiş,
Benim için Mevlâ'm seni yaratmış,
Rüyamda Kaçkar'da seni koynuma vermiş,
Çoruh ağlar, Fırat ağlar, buz ağlar.

Garip Gülhanî gitmedi mi hoşuna,
Söz ver bana yakma boşu boşuna,
Tatlı canım feda gönül kuşuna,
Seksen ağlar, doksan ağlar, yüz ağlar.

ÂŞIĞIM

Herşen sevdiğime benziyor ama,
Karagözlüm bakışına âşığım.
Gözlerin yıldırım, beynime vurdu,
Siyah saçlar döküşüne âşığım.

Bakışın mermidir kalbimi deldi,
Seni görür görmez beynim bulandı,
Zannettim sevdiğim Gülsen dirildi,
Herşen benzer nakışına âşığım.

Zülüflerin yüzüne döküştürüyorsun,
O ince belini бүküştürüyorsun,
Her şey üstüne yakıştırıyorsun,
Elbiseni dikişine âşığım.

Hayran oldum ekmeğine aşına,
Çok dolandım anlamadın peşine,
İşe giderken sıkarsın başına,
Mor başını sıkışına âşığım.

Hak yaratmış canın uygun canıma,
Benziyorsun kanın uygun kanıma,
Kapıda beklerken geldin yanıma,
Merdivenler çıkışına âşığım.

Seni sevdiğimi tabiat gördü,
Gökteki melekler bu sırra erdi,
Evden çıkar çıkmaz beynime vurdu,
Misk i amber kokuşa âşığım.

Karçal'daki pirlar benziyor dedi,
Evliya erenler senindir dedi,
Cebrail nikâhlar gerdeğe verdi,
Sarılıp da çekişine âşığım.

Sağ iken ölüyüm, gördükten sonra,
Sen ayrı ben ayrı kaldıktan sonra,
Ararsın sevdiğim öldükten sonra,
Arıyorum her işine âşığım.

Der Gülhanî gözüme gelmiyor uyku,
Karar verdi pirlar, erenler ruhu,
Yıkılmış kalbime vurdun sen tuzu,
Bu sineme akışına âşığım.

BANA NE

Sığındım Mevlâ'ya kalmadı çarem,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.
Urfalıdan aldım, derindir yaram,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Yâre benzer gördüm, o gece kaçtı,
İlk görüşten beri içime düştü,
Bu kara sevdadan genç ömrüm pişti,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Abdesti almaya varmaz olaydım,
Zalim Urfalıyı görmez olaydım,
Çağırdı boynunu sarmaz olaydım,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Yârdan ayrı sağ değilim ölüyüm,
Cenabi Mevlâ'nın yaslı kuluyum,
Ben de içim, dışım kader doluyum,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Gülsen'ime benzer candan sevmişim,
O yâr öldü, sevgi ona vermişim,
Urfâ çok uzaktır ayrı kalmışım,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Hatırma gelende hayat bitiyor,
Yuvam bozulmuştu bana yetiyor,
Yâr soyunup ellerle yatıyor,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Bu dert unutturdu baba anayı,
Hayatta görmedim böyle seneyi,
Yâr eline yakamadım kınayı,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Yâre benzer demez idim bileydin,
Daha benzeyeni nerde bulaydım,
Bu günlere kalacağına öleydim,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

O kırmızı yanaklar, o sarı saçlar,
Derdime şahittir dağlar ağaçlar,
Yerde karıncalar, semada kuşlar,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Yâre benzer vazgeçmem, küsemem,
Rüzgâr olup yâr yanına esemem,
O yârle beraber kurban kesemem,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Yalan söyleyenin dili kurusun,
Eller sarar ise beli kurusun,
Kendi soyunursa eli kurusun,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne.

Gülhanî ağlıyor, bana ne oldu,
Ah çektim, gözlerim kan ile doldu,
Saatim ay oldu, ayım yıl oldu,
Bayram oldu, seyran oldu bana ne. (04.02.1997)

BENT EDER

Dilber senin bana şifadır sözün,
Bu derdimi baldudağın bent eder.
Sürmeli kaşların cilveli gözün,
Aklım zihnim gül yanağın bent eder.

Şavkın güneş gibi âlemi tutar,
Şiddetin Mısır'a Bağdat'a yeter,
Lokmansın kapında dertliler yatar,
Bülbülleri güzel çağın bent eder.

Gel ağlatma beni, yok mu imanın,
Bir gün viran olur çayır çimenin,
Ermiş, mevsimine gelmiş zamanın,
Güzelliğin civan çağın met eder.

Eğer doktor lokman isen yaramı sarın,
Benim için yok dünyada ayarın,
Daha çıkmadı benden o kokuların,
Bütün azan her parmağın bent eder.

Güzeller şahısın kelamın şirin,
Tepeden tırnağa yoktur kusurun,
Ayağın altında olan hasırın,
Garibi'yi her oynağın bent eder.

BULAMADIM

Seni seviyorum inan sözümü,
Sana yanaşmaya yol bulamadım.
Bir ateş misali yaktın özümü,
Seni söndürecek yel bulamadım.

Beni yandırıyor her türlü işlerin,
Beni yaraladı dolanışın kaşların,
Sevgi dünyama benzer her bir işlerin,
Sana benzer kul bulamadım.

Kabul et kapında olayım köle,
Hayran oldum sende o ince bele,
Benzersin baharda açan sümbüle,
Senin gibi kokan gül bulamadım.

Benzer sevdiğime o gülüşlerin,
Benzer şirin yüzün o duruşların,
Benzer fidan boyun kalem kaşların,
Saçlarına benzer tel bulamamdım.

Candan seviyorum hastayım hasta,
Kaşların hilâldir kirpiklerin usta,
Seni görür görmez olmuşum hasta,
Sineni saracak kol bulamadım.

Gönül defterine yazmak isterim,
Sevda boncuğusun dizmek isterim,
Gönül sarayını gezmek isterim,
Sana yapışacak el bulamadım.

Gülhanî seviyor ya da atmıyor,
Üç yüz gün anlatsam derdim bitmiyor,
Sevdan hastalattı gücüm yetmiyor,
Sana anlatmaya dil bulamadım.

BU SEVDA

Dinle sarı saçlım tarif eyleyem,
Yüz bin türlü dertten baştır bu sevda.
Yandırdı sinemi, pervane gibi,
Hiç sönmeyen, bir ateştir bu sevda.

Her nere gidersem, yolum açılmaz,
Seni görmeyince dilim açılmaz,
Sensiz soldu bahçem, gülüm açılmaz,
Yazı gelmez, yaman kıştır bu sevda.

Yâr aşkına yüce dağlar aşarım,
Kaynayıp da kazan gibi taşarım,
Her görende erir yürek, pişerim,
Sonu gelmez, nasıl iştir bu sevda.

Sarı saçlı sunam yandırdı bizi,
Beyler sağ değilim, öldürdü bizi,
Bakışı mermidir, deldirtti bizi,
Gece gündüz bir telaştır bu sevda.

Sevdiğim ben seni uykuda gördüm,
Yanarım aşkına, bir âşık oldum,
Dertli Mecnun gibi çöllerde kaldım,
Seher vakti öten kuştur bu sevda.

Çatıda eline küçük gül attım,
Merdiven inerken ona el attım,
Kalbime vurdu da kafa üşüttüm,
Açılmayan gizli iştir bu sevda.

Kurban olam, ayağına eline,
Bir bakışın vermem dünya malına,
Bu can armağandır, senin yoluna,
Cephe tutmuş, hep savaştır bu sevda.

Neden yâr deli eyledin bizi?
Alnıma yazılmış bu kara yazı,
Kara sevdan bana çaldırdı sazi,
Gören sanır bir cümbüşdür bu sevda.

Bu dünyada tutan yoktur yerini,
Dilim dönmez anlatamam dirini,
Yesem ağzındaki tatlı dilini,
Güç yetmeyen ağır taşır bu sevda.

Pirler gösterdiler, sana da çattım,
Yedi sene gizli sevdanı çektim,
Evli bekâr olduğumu unuttum,
Çekmeyenler sanır hoştur bu sevda.

Söz ver yârim sabah geleceğine,
Çifte gül ağzıma vereceğine,
Tenhada koynuma gireceğine,
O zaman cennettir, hoştur bu sevda.

El atayım gülü görmek nasip mi?
Öpüp da yalamak sevmek nasip mi?
O beyaz vücudu sarmak nasip mi?
Senden ayrılalı kıştır bu sevda.

Gülhanî ağlıyor, bil kara gözlüm,
Rica bir çareyi bul kara gözlüm,
Olayım kapında kul kara gözlüm,
Yaradan benzetmiş düştür bu sevda.

ÇİÇEKLER

Eğer kara gözlüm ele alırsan,
Acep kim gönderdi sor çiçekleri.
Sevgiyi anlatır eğer bilersen,
Sana gönderdiğim sır çiçekleri.

Damarımda sızan kanı görüyorum,
Gönül kuşu canım onu görüyorum,
Açan çiçeklerde seni görüyorum,
Hediye gönderdim yâr çiçekleri.

Senden ayrılalı kara bağladım,
Çıktım Karçallar'a sana ağladım,
Hasret ayrılıkla sinem dağladım,
Yâre hatıradır kır çiçekleri.

Sensiz gönül dağı her zaman kıstır,
Sensiz dünya bana zindandır düştür,
Yâri hatırlatıyor zannetme boştur,
Onlara kattığım narçiçekleri.

Kara sevda çözülecek iş değil,
Sizin gibi benim gönlüm taş değil,
Benziyorsun yâre gülüm boş değil,
Elinden gösterdi pir çiçekleri.

Yaradan aşkına gel kara gözlüm,
Gel de gözyaşımı sil kara gözlüm,
Bir saat koynumda kal kara gözlüm,
Bunlarda sen varsın yer çiçekleri.

Seni seven âşık sineyi yandırır,
Gönül kuşu ateşimi söndürür,
Merhamet yok yıllar beni kandırır,
Manasız zannetme her çiçekleri.

Yardım eyle benim gibi düşküne,
Sensiz yazım inan döndü kış güne,
Yeri göğü Yaradan'ın aşkına,
Göğsünde güllere sür çiçekleri.

Vücutunda üç çiçek var gizlidir,
Kurban olam biri daha gizlidir,
Zalim koklatmaz o da nazlıdır,
Onlara can kurban nur çiçekleri.

Der Gülhanî senin için yanıyor,
Bin güzel içinde seni tanıyor,
Bunlar Artvin dağlarından geliyor,
Değil diskotekte bar çiçekleri.

GELEYİM Mİ SEVDİĞİM³
Elimde değildir seni çok üzdüm,
Çarem yoktur sen bilirsin sevdiğim.
Dersen gelem, istemezsen gelmiyem,
Geleyim mi gelmeyem mi sevdiğim?

Söz verirsen gelip seni bulurum,
Kabul et kapında köle olurum,
Sen padişah ben bir kulun olurum,
Geleyim mi gelmeyem mi sevdiğim?

Pirler dedi seni kimse alamaz,
Benim gibi kimse seni sevemez,
Senden başkaları mutlu olamaz,
Geleyim mi gelmeyem mi sevdiğim?

Baksana bakışın bana kızmadı,
Âşık seni sever yanlış çözmedi,
Bu sözü âşık kafadan düzmedi,
Geleyim mi gelmeyem mi sevdiğim?

İçime bıraktın eylenmez sızı,
İnan ki bir dakika unutmam sizi,
Yaradan aşkına kabul et bizi,
Geleyim mi gelmeyem mi sevdiğim?

Benzer yaratmıştır Yaradan seni,
Deli ettin Artvinli Gülhanî'yi,
Her gece rüyada göresin beni,
Geleyim mi gelmeyem mi sevdiğim?

GELİRİM

Yeter ki sen bana gel de sevgilim,
Gözyaşımı sile sile gelirim.
Ah senin sevdandan ağlıyor isem,
Ağlar iken güle güle gelirim.

Yâr için yollara serilmiş isem,
Sevda mermisi ile vurulmuş isem,
Aşkın savaşında yorulmuş isem,
Evvel Allah öle öle gelirim.

Nasıl seviyorum sevdiğim bilsen,
Açsan bu sinemi yaranı görsen,
Gir koynuma diye bir izin versen,
Geceleri böle böle gelirim.

Senin için yaşar umutlanırım,
Seni görmeyeli çok dertlenirim,
Kolumda yat desen kanatlanırım,
Ah havadan döne döne gelirim.

Yaralı sinemi doyunca sarsan,
O tatlı dilini ağzıma versen,
Dünya kenarında meskeni kursan,
Şu dağları dele dele gelirim.

Mevlâ'nın aşkına unutma beni,
Sana kurban ölem canımın canı,
Kuşa karıncaya söylerim seni,
Rüzgârlara sora sora gelirim.

Bülbülümü ayırdılar yuvadan,
Çekmeyen anlamaz böyle davadan,
Kanadım yok uçam gelem havadan,
Deryalara dala dala gelirim.

Ben âşığım anlatamam hâlîmi,
Gönlüme yazmışım senin adını,
Çeke çeke bezdim sevda derdini,
Tatlı canım vere vere gelirim.

Böyle midir bilmem bu bizim yazı,
Leyl ü nehar ben eylerim niyazı,
Kavuşsam farz olur şükür namazı,
Hakka şükür kıla kıla gelirim.

Derdime şahittir taşlar ağaçlar,
Saçlarım ağardı gözümde yaşlar,
Arkadaşım olsun kurt ile kuşlar,
Şu dağlarda kala kala gelirim.

Der Gülhanî sen yücelttin şanımlı,
Sevdan şaşırttı yöntem yönümü,
Sana feda ettim tatlı canımı,
Kanım yere sere sere gelirim.

GÜLLÜ YÂR

Gözümün ışığı dünyamın varı,
Hatırana kurban olam Güllü yâr.
Vücutuma verdin sevdanın nuru,
Sağ ol seni kutluyorum Güllü yâr.

Nefesim de sensin canım da sensin,
Bütün damardaki kanım da sensin,
Kıymetli hatıram dünyam da sensin,
Sağ ol beni mutlu ettin Güllü yâr.

Nasıl izah edem, nasıl bildirem?
Seni gönlümden nasıl sildirem?
Karar verdim ben kendimi öldürem,
Fotraf saçlar gelmeyeydi Güllü yâr.

Seviyorsun ama anlatmıyorsun,
Anlıyorum beni unutmıyorsun,
Sevgiye zehiri sen katmıyorsun,
Bir gün serbest koynuma gir Güllü yâr.

Gülhanî'nin derdi gitmiş derine,
Derdim budur yakma hasret narına,
Her şeyim kurban olsun senin yoluna,
Bu hatırayı anlatamam Güllü yâr.

KAN AĞLADI SEVDİĞİM

Dünyam zindan arabaya ki bindim,
Haller bütün kan ağladı sevdiğim.
Senden ayrılırken öldüm dirildim,
Kullar bütün kan ağladı sevdiğim.

Senden ayrılırken düştüm zindana,
Zehir koydum içemedim fincana,
Anlasan yardım edersin sen bana,
Diller bütün kan ağladı sevdiğim.

Ayrılık dumanı sardı başımı,
Zehir etti ekmeğimi aşımı,
Karadeniz almaz gözüm yaşımı,
Seller bütün kan ağladı sevdiğim.

Hopa dağlarından çok dertli aştım,
Zannettim ki ben cehenneme düştüm,
Çaresiz dermansız bir derde düştüm,
Güller bütün kan ağladı sevdiğim.

Artvinli Gülhanî bugün dardadır,
Kara gözlüm fıdan boylum nerededir?
Kendim burda ama aklım ondadır,
Çöller bütün kan ağladı sevdiğim.

KARA GÖZLÜM

Benzer yaratmıştır bizi Yaradan,
Nasıl anlatayım hal kara gözlüm.
Seni gördüm ondan beri ağlarım,
Gel de gözyaşımı sil kara gözlüm.

Bakışların mermi cana dokunur,
Sevdan damardaki kana dokunur,
Senden ayrı kalmak bana dokunur,
N'olur anla beni bil kara gözlüm.

Seksen sekiz bayramında barışsak,
Suç kimdedir bir derinden konuşsak,
Çok hasretim bir tenhada sarışsak,
Kaçma uzaklara gel kara gözlüm.

Açılmıyor derin sızımız vardır,
Sizlerde çok bağı özümüz vardır,
On yedi yıl bile mazimiz vardır,
Şimdi neden oldum el kara gözlüm.

Ulu cami bahçesinde kavuştuk,
Anlatılmaz anlaşılmaz konuştuk,
Pirler dergâhında elinden içtik,
Sen bana değilsin el kara gözlüm.

Çam dibinde gördüm nur cemalini,
Unutamam orada cilve hâlini,
Senden ayrı arz ederim ölümü,
Ne olur vicdana gel kara gözlüm.

O siyah saçların sana dokunur,
Bakışlar damarda kana dokunur,
Beyaz tenin bu cihana dokunur,
Göğsünde çift açan gül kara gözlüm.

Kara gözlüm kurban olam yoluna,
Sarmak nasip midir ince beline?
Pirler karıştırdı kanın kanıma,
Ben sana değilim el kara gözlüm.

Misk i amber midir o kokuşların,
Baldır dudakların inci dişlerin,
Bu dünyaya vermem karakaşların,
Aktı gözlerimden sel kara gözlüm.

Sağ olsun büyütmüş ananla baban,
Sen benim canımsın değilim yaban,
Sen bir koyun olsan ben de bir çoban,
Olaydım boynunda zil kara gözlüm,

Nasip midir yavrum bir seni görmek?
O ince belini bir daha sarmak,
Başım Kaçkar dağı gözyaşım ırmak,
Didemden akıyor sel kara gözlüm.

Yakma beni yakma ölmicek misin?
Sen mahşer yerine gelmicek misin?
Fatma'tüz Zehra'yı sormuyacak mısın?
Ne olur bir çareyi bul kara gözlüm.

Seni seven âşık mecbur dellendir,
Kâküllerin zülûflerin sallanır,
Anzer balı gibi dudak ballanır,
Gerdana dökülmüş tel kara gözlüm.

Gönül dağlarını duman sarıyor,
Senin hasretinden âşık eriyor,
Gönderdiğin saç telleri duruyor,
Gel de bu bağrımı del kara gözlüm.

Sensiz zehir oldu ekmeği aşı,
Sensiz Gülhanî'nin ağrıdır başı,
Sen kıymetli oldun bir Hint kumaşı,
Bizlere giydirdin şal kara gözlüm.

Âşık Gülhanî'yim sensiz gülemem,
Sana benzeyeni bir daha bulamam,
Siyah saçların nere gitti bilemem,
Eyledin kafamı kel kara gözlüm.

KARA KIZ

Melek midir ismin, yoksa bir Huri?
Yüksek semadan mı indin kara kız?
Bakışın bizleri hasta eyledi,
Aklımı başımdan aldın kara kız.

Derdim bir iken bine yetirdin,
Çapkın çapkın gelip karşımda durdun,
Gurbet ilde beni mecnun mu sandın,
Kerem'den fazladır derdim kara kız.

Sensin bu yerin melek siması,
Bu dertli âşığın derin yarası,
Sen misin başımın burda belası,
Beni derin aşka saldın kara kız.

Yaktın beni yaktın neşeli güzel,
Dört aydır gurbete düşeli güzel,
Gurbet dağlarını aşalı güzel,
Benim gibi var mı derdin kara kız.

Yeter sunam yeter bu kadar yeter,
Gören askerlerin aklı da gider,
Zalim aa baban sarayla satar,
Hançersiz bağrımı deldin kara kızı.

Cahil aa baban bu aşkı bilmez,
Aşk dediğin para pulla satılmaz,
Gönül sevmeyene güzel verilmez,
Tarihlere destan oldun kara kızı.

Küstürmüşsün sunam zalim feleği,
Âşık isen Hak'tan dile dileği,
Sen misin bu Diyarbakır meleği,
Yoksa başka ilden geldin kara kızı.

İlin Diyarbakır Habesi köyün,
Kürt müdür Zaza mı bileyim soyun,
Sevdiğime benzer o fidan boyun,
Aklımı başımdan çaldın kara kızı.

Gezerim dünyada ben yana yana,
Ateşı doldurdum bu şirin cana,
Para ile satılmaz böyle bir suna,
Bizi aşk derdine saldın kara kızı.

Âşık Gülhan söyler bir kara kıza,
Zalim felek derdi veriyor bize,
Dağların ardında derdini yaza,
Sineme aşkını serdin kara kızı.

KARA SEVDA

Senden kurtulmaya çare bulamadım,
Ne kadar kullansam fen kara sevda.
Ellerin dilinde edna düşürdüm,
Bırakmasın şeref şan kara sevda.

Karıştırdın yöntemimi yönümü,
Senin için feda ettim canımı,
Düşmanlarım emmek ister kanımı,
Derdim yüz değildir, bin kara sevda.

Fidan boylum sana derdim çözmüşüm,
Gönül defterine ismin yazmışım,
Senin için Türkiye'yi gezmişim,
İzmir İstanbul'u in kara sevda.

Ararsam da Güllü yârim ararsam,
Uçan kuştan haberini sorarsam,
Der Gülhanî yâr yâr diye ölürsem,
Mezarım üstünde dön kara sevda.

KÖMÜR GÖZLÜM

Helal olsun bana böyle yaşarsam,
Derindir çibanım, eyer deşersem,
Senden başkasına daha düşersem,
Kalayım dünyada kör, kömür gözlüm.

Genç yaşta sinemi yakar ağlarım,
Sensiz yaylalara çıkar ağlarım,
Verdiğin mintana bakar ağlarım,
Dünyayı eyledin dar, kömür gözlüm.

Döneceksen tezden söyle utanma,
Kıymet bilmeyenin nârına yanma,
Âşık başkasını sevecek sanma,
Tenhada bedenimi sar kömür gözlüm.

Der garip Gülhanî düşün utanmaz,
Bu yalan dünyadır, sana da kalmaz,
Dünya uyur garip âşık uyumaz,
Anla sen derdimi, sor kömür gözlüm.

KURBAN OLAM

Tazelettin benim eski yaramı,
Hâllerine kurban olam sevdiğim.
İlk görüşte beni sevdana saldın,
Güllerine kurban olam sevdiğim.

Rüyada görüp de sevdan çekerim,
Senden ayrılalı bağrım yakarım,
Bu tatlı canımdan tezden bıkarım,
Yollarına kurban olam sevdiğim.

Senden ayrılalı oldum bir deli,
Yitirdim aklımı, şaşırdım yolu,
Ömrümün sultanı, bahçemin gülü,
Allarına kurban olam sevdiğim.

Bu sevda şerbeti zehir, yutulmaz,
Senin aşkın hiç yâdlara atılmaz,
Gezdiğimiz günler, ah unutulmaz,
Yıllarına kurban olam sevdiğim.

Derdim çoktur sunam, sana sayamam,
Dolandın karşımda hiç unutmam,
Gül yüzüne bakma ile doyamam,
Her yanına kurban olam sevdiğim.

Yıllardır ağlarım, güldür sen beni,
Ben bir gonca gülüm, soldur sen beni,
Kanım helal olsun, öldür sen beni,
Ah boyuna kurban olam sevdiğim.

Âşık Gülhanî ağlar sevdan elinden,
Asla incinmedim tatlı dilinden,
Köprü kurup geçemedim selinden,
Çöllerine kurban olam sevdiğim.

OLAN YÂR

Ağlaya ağlaya ayrıldım senden,
Gönlümün tahtına sultan olan yâr.
Yeşil ormanlarda hasta eyledin,
Âşığın derdine lokman olan yâr.

Öyle gülü her ormanda göremem
Sensiz cennet olsa da vallah giremem
Ben senden gayrıya gönül veremem
Sensin gönlümdeki mihman olan yâr

Nasıl met edeyim nazlı bedensin,
Aslın Huri midir bilmem nedensin?
Emsalin bulunmaz cihanda sensin,
Yusuf u Zülha'ya emsal olan yâr.

Rüyada ormanda gösterdi Huda,
Yoluna canımı eyledim feda,
Senden başka her güzele elveda,
Dar günde derdime derman olan yâr.

Yıllar sonra senin derdine düştün,
Sultanları sattım peşine koştum,
Oturak yer bulam diye dolaştım,
Benim için dağlarda orman olan yâr.

Yaktın ciğerimi kebab ederim,
Düşmanlar kanını şarap ederim,
Senin için dünyayı harap ederim,
Gülhanî'ye ahir zaman olan yâr.

OLAYDIM

Yıkılmış ömrümün sonbaharında,
Seni nerden gördüm görmez olaydım.
Yüz bin mana vardır her bir hâlinde,
Hâlini hatrını sormaz olaydım.

Görür görmez bana yıldırım attı,
Zannettim beynimi bir ceyran tuttu,
Senden ayrılalı hayatım bitti,
Elinden suyumı almaz olaydım.

İçimde bıraktın eylenmez sızı,
Çaresiz dertlere saldırdın bizi,
Güzelden ne anlar dağ köy öküzü,
Elini elime almaz olaydım.

Sevda dedikleri bambaşka sırdır,
Bu sırrı taşıyan er oğlu erdir,
Sana anlatacak dertlerim vardır,
Bu çaresiz derde girmez olaydım.

Senden ayrılalı ölüm yâr ölüm,
Kırıldı kanadım büküldü belim,
Uzaklarda kaldı nazlı gülüm,
Yaram tazelendi sormaz olaydım.

Noktalayak derinini açamam,
Senin gibi bir güzeli seçemem,
Canımdan geçerim senden geçemem,
Çıkaydı gözlerim görmez olaydım.

Yaralı Gülhanî zaten ölmüştür,
Zannettim ki ölen yâr dirilmiştir,
Sen bilirsin şerefine kalmıştır,
Yâre benzeyeni bulmaz olaydım.

RAZİYİM

Bu ayrılık beni yakıp yandırdı,
Vatanımdan sürülmeye razıyım.
Bu viddansız beni neden kandırdı,
Katil olup sorulmaya razıyım.

Yanlış yapanlara Yaradan sorsun,
Söyle dostlarına beynimden vursun,
Böyle yaşayacağı canımı alsın,
Kanıma yere serilmeye razıyım.

Derdimi neden sardın derine,
Bugün gülüyorsun, sen bak yarına,
Ne dedin de getirmedim yerine,
Haklı isen eğilmeye razıyım.

İnsan sevdiğini böyle yakar mı?
Sevda sarayın tezden yıkar mı?
Kana ruhu girmiş kolay çıkar mı?
Bu savaşta yorulmaya razıyım.

Çok kandırdın beni nankör yalancı,
Bağrımı kırar mı hain bağbancı?
Sen bir ağa kızı ben bir dilenci,
Sürüm sürüm sürülmeye razıyım.

Dayanamaz bu derdimi bilenler,
Mevlâ sorsun söylediğin yalanlar,
Mezarda sarılsın sana yılanlar,
Ben taşlara sarılmaya razıyım.

İnsan sevdiğini böyle yakar mı?
Sevda sarayını tezden yıkar mı?
Kana ruhu girmiş kolay çıkar mı?
Bu savaşta yorulmaya razıyım.

Mutlu yıllar geçti bile dolandık,
Yüz bin türlü eleklerle elendik,
Neden böyle karıştırdın bulandık,
Sabrım taşı durulmaya razıyım.

Yaralı Gülhanî sağ iken öldü,
Çıkarmak mümkün mü, gönlüme doldu,
Eyyah bu intikam mahşere kaldı,
Ölüp ölüp dirilmeye razıyım. (18.06.2008)

SAĞOLSUN

Dünya düşman olsa mühim değildir,
Yeter ki bir tanem canın sağ olsun.
Senin sağlığını duysam mutluyum,
Senin şeref ile şanın sağ olsun.

Bugün duygulandım şiir yazarım,
Senden sebep düşman oldu köylerim,
Kahırlı geçiyor yıllar aylarım,
Sen mutlu ol canım günün sağ olsun.

Aramızı bozan gücü bilirim,
Sana düşman olan piçi bilirim,
Emreyle sen her ilacı bulurum,
Senin yöntem ile günün sağ olsun.

Sevdalıyım bir köşede oturam,
Sana kara haberini getirem,
Emreyle düşmanı hemen bitirem,
Senin damarında kanın sağ olsun.

SEN DEĞİL MİSİN?

İlk görüşten beri doldun sineme,
Bağrımı yandıran sen değil misin?
On yıldan fazladır ağlattın beni,
Bizi derde salan sen değil misin?

Aşk nedir sevda nedir bilmedin,
Çok yalvardım hiç yüzüme gülmedin,
Doktor sensin bu yarımı sarmadın,
Bir yarım bin eden sen değil misin?

Gece gündüz benim gözümde tuttun,
Bir çul gibi bizi yâdlara attın,
Bir nameyi verdim bin parça ettin,
Ah sinemi delen sen değil misin?

Nice yıldır bize hırslı dolandın,
Ah beni dermansız dertlere saldın,
N'oldu şimdi sana aşka inandın,
Gözyaşım çağlatan sen değil misin?

Bir görmeyi yüz bin bayram sayarım,
Benim için yok cihanda ayarın,
Sen için ölmeyi şeref duyarım,
Canımdan bezdiren sen değil misin?

Unuttun mu yaylaların yolunu?
Çeken bilir kara sevda selini,
Unutamam duz tepenin hâlini,
Baygını ayıltan sen değil misin?

Altından gümüşten fazla kıymetin,
Anlatamam dilim ile lezetin,
Ah bade yerine geçti şerbetin,
Mevlâ'yı sevdiren sen değil misin?

Ben sebep olurum sana söz gelir,
Baharı görmeden eyvah güz gelir,
Yüz bin düşman olsa bana vız gelir,
Sağken öldüren sen değil misin?

Nasılsın sevdiğim hâlini bildir,
Şu zalim Şavşat'ın yolunu bildir,
Yediğin üzümün balını bildir,
Yollarda gezdiren sen değil misin?

Âşık olan sevdiğini de öğer,
Seni seven yiğit gözyaşın döker,
O Şavşat'a gelmem dünyaya değer,
Ömrümün sultanı sen değil misin?

Dertli Gülhan bülbül olmuş  t y r,
Ah seni g rend  ömrüm artıyor,
Konuştuğum zaman yaram gidiyor,
Derdimin dermanı sen değil misin?

SENİN GÖZLERİN

Her gece rüyamda kollarımdasın,
Senin bakışların, senin gözlerin.
Her dakika kalbimde dillerimdesin,
Senin bakışların, senin gözlerin.

Demiri  eliği taşı da deler,
Beynimi dağıttı başı da deler,
Karlı dağı deler, kışı da deler,
Senin bakışların, senin gözlerin.

Yıldırım misali beynime vurdu,
Aklımı fikrimi tar u mar kıldı,
 la  k r etmeyen derde düşürdü,
Senin bakışların, senin gözlerin.

O ince beline olmuşum hayran,
Göğsünde g llere bu canım kurban,
O gizli g l md r derdine derman,
Senin bakışların, senin gözlerin.

Hiç bir şeyler anlamadın sözümden,
O beyaz vücudun gitmez gözümden,
Gönderdiğin sa lar çıkmaz  z mden,
Senin bakışların, senin gözlerin.

Beyaz yüzün pamuk kalbimde taştır,
Benim gülüm y r m kalbimde kuştur,
Anlamaz zalime sözlerim boştur,
Senin bakışların, senin gözlerin.

Dertli Gülhanî'yi kıyma  l me,
Seni sevenler l yık mıdır zulüme,
Her şeyimi feda ettim yoluna,
Senin bakışların, senin gözlerin.

SEN VARSIN

Candan seviyorum cananım seni,
Ağzımdaki dillerimde sen varsın.
Bağımın sümbülü, ömrümün varı,
Bahçemdeki güllerimde sen varsın.

Kara sevda dert olmuştur başımda,
Ölene dek dolanırım peşinde,
Akşam yeşil gördüm seni düşümde
Dolandığım yollarımda sen varsın.

Sevdalıyım yavrum, senden darıldım,
Hançersiz sinemden ben de yarıldım,
Hasretin çekerek hemen sarıldım,
Ah rüyamda kollarımda sen varsın.

Bakışların genç ömrümü yıkmıştır,
Kara sevdan ciğerimi yakmıştır,
Ah karlı dağlar üstüme çökmüştür,
Dolanamam dallarımda sen varsın.

Seni gördüm karaları bağlarım,
Yol vermiyor yüksek karlı dağlarım,
Rüyada görmüşüm yavrum ağlarım,
Gözden akan sellerimde sen varsın.

Bahar geliyor çiçeklerde anılar,
Bir bakışa vermem yüz bin Huri'ler,
Senin sevdan Gülhani'yi geriler,
Kovandaki ballarımda sen varsın.

SEVDA

Gece gündüz ağlamadan usandım,
Gülmeden gözyaşımı sildiren sevda.
Bir hainin çilesinden ben yandım,
Elleri başıma güldüren sevda.

Garip bülbül konmaz bizim otağa,
Kara sevda yatırmadı yatağa,
Gün bu gün yollarım gider batağa,
Yolumu çıkmaza saldıran sevda.

Ben mahkûmum, arz ederim ölümü,
On üç yaştan beri çektim zulümü,
Eğdi kemendimi büktü belimi,
Açılan gülümü solduran sevda.

Güldü zalim, benim başıma güldü,
Yaz dediğim dağlar hep kışa döndü,
Ne yana attımsa elime geldi,
Yârin defterinden sildiren sevda.

Âşık Gülhanî der sinem de yandı,
Bu âşıklık bana Âdemden kaldı,
Kerem Aslı için kavrulup yandı,
Ferhat'a dağları deldiren sevda.

SEVGİLİLER GÜNÜNE

Gözümün ışığı dünyamın varı,
Bugün seni kutluyorum kaderim.
Vücudunda vardır sevdanın nuru,
Bugün seni kutluyorum kaderim.

Gönlümün sultanı bahçemin gülü,
Seni görmeyeli oluyorum deli,
Her şeyimsin, candan severim seni,
Bugün seni kutluyorum kaderim.

Sana yanlış yapan elim kurusun,
Tutmasın parmağım elim kurusun,
Sana yalan dersem dilim kurusun,
Bugün seni kutluyorum kaderim.

Nefesim de sensin canım da sensin,
Bütün damarımda kanımda sensin,
Yöntemimde sensin yönümde sensin,
Bugün seni kutluyorum kaderim.

Huri melek midir senin nesilin?
Tepeden tırnağa yoktur kusurun,
Ayağın altında olam hasırın,
Bugün seni kutluyorum kaderim.

Kanımız karıştı gülüm kanına,
Merhamet et bu âşığın hâline,
Canım kurban olsun ince beline,
Bugün seni kutluyorum kaderim.

Gülhanî'nin derdi gitmiş derine,
Yakma yavrum beni hasret narına,
Herşem kurban olsun ah bir tüyüne,
Bugün seni kutluyorum kaderim.

ŞAŞTIM SEVDİĞİM

Kalbin çelik demir midir, taş mıdır?
Dünyam zindan, bahar mıdır, kış mıdır?
Anlat bana çektiklerim boş mudur?
Anlamadın beni, şaştım sevdiğim.

Sensiz yaşıyom, inan sözümü,
Yaradan aşkına güldür yüzümü,
Kayıp ettin bayırımı düzüümü,
Sen için canımdan geçtim sevdiğim.

Çok yalvardım merhamete gelmedin,
Zorla sevgi olmaz bunu bilmedin,
On gün izin aldın beni bulmadın,
Sevda zehirini içtim sevdiğim.

Nerdesin sevdiğim, nerdesin nerde?
Düştün yardıma kara günlerde,
Ben her gün ağlarım sen uzaklarda,
Eylenmeyen yara açtın sevdiğim.

Bugün yarın derken ömrüm de bitti,
Seven âşık kafayı da üşüttü,
İntikamın nedir, bu kadar yetti,
Yoksa yâd peşine koştum sevdiğim.

Âşık Gülhanî'yim sensiz duramam,
Sevmiyorsan fazla seni yoramam,
Uykuda koynumda ayık göremem,
Biçareyim derde şaştım sevdiğim.

UMUTSUZ SEVDİĞİM

Ne ettim de umutlarım kırarsın,
Bir defa da güldürsene sevdiğim.
Ben garibim ne suçumu ararsın?
Derdin nedir bildirsene sevdiğim.

Ben ki sevdim, sen de beni sevsene,
Muhtacım ben gül yüzüne bu sene,
Bundan bana darıldıysan desene,
Bu kinleri kaldırsana sevdiğim.

Garip ömrüm hayal ile geçirdim,
Arı idim çiçeğimden uçurdum,
Divanda ki bana dolu içirdin,
Burada da doldursana sevdiğim.

Seni gördüm yaralarım azmıştır,
Sevdan beni dozer gibi ezmiştir,
Gönül defterini pirler yazmıştır,
Kızır isen sildirsene sevdiğim.

Der Gülhanî rakipleri kör olsun,
Himmat ustan, kılavuzun pir olsun,
Ya kabul et hayatımız bir olsun,
Ya da beni öldürsene sevdiğim.

URFALI GÜZEL

İlk görüşten beri yandırdın beni,
Her tarafın benzer yâre Urfalı.
Gülse sevdiğime benzettim seni,
İyileşmez dert verdin bana Urfalı.

Kavuştum sizlere murada erdim,
Çok acele ettin, bir rüya sandım,
Son gelirken beyaz vücudun gördüm,
Beni serdin yerden yere Urfalı.

Ricam budur gülüm, bunu bilesin,
Ölüyorum bir yüzüme gülesin,
Gündüz تنها bir yanıma gelesin,
Esirgeme bunu bana Urfalı.

Sevdandan sinemde yara açılır,
Benziyorsun senden nasıl geçilir,
Bu sevgin vücuttan nasıl seçilir,
Karıştın damarda kana Urfalı.

İnsanlık anlamaz kula düşmüşsün,
Kadir kıymet bilmez mala düşmüşsün.
Silemem kalbimden fena düşmüşsün,
Kurmuşsun gönlümde bina Urfalı.

Gel tenhaya yavrum ağlatma beni,
Sana kurban olam canının canı,
Yüz yaşına çıksan severim seni,
İstersen olası nene Urfalı.

Gizlice oraya inmen lâzımdır,
Dudağı dudağa vermen lâzımdır,
Sinemi sinene sarman lâzımdır,
Vermem seni bu cihana Urfalı.

Gülhanî'yi feda ettim yoluna,
Kurban olam ayağına eline,
Gündüz gözüyle bakayım tenine,
Var ise o günah bana Urfalı. (31.07.1996)

URFALIM

İlk görüşten beri yandırdın beni,
Sana benzeyeni bulamıyorum.
Başka yerde yattın kandırdın beni,
Ben seni sinemden silemiyorum.

Evinde kapandım dağlar kış oldu,
Anlattım ağladım gözüm yaş oldu,
Senin sevdan her derdinden baş oldu,
Hâlimiz n'olacak bilemiyorum.

Beni saldın eylenmeyen yaraya,
Öleydim de gelmeyeydim oraya,
İki kâfircazi girdi araya,
Onlara bir filim kuramıyorum.

Görmediğim haller hep sende gördüm,
Sana anlatamam perişan oldum,
Ah yuvam yıkıldı yollarda kaldım,
Seni zalimlerden çalamıyorum.

Cilveyi gösterdin gözü gösterdin,
Hayatta görmedim kızı gösterdin,
Beyaz gülmeler bazı gösterdin,
Kalbimde parçasın bölemiyorum.

Sana gelmek için yolum isterim,
Zalim Urfa senden gülüm isterim,
Seni görmeyeceksem ölüm isterim,
Doyunca seninle kalamıyorum.

Her güm düşmanlar kesiyor yolumu,
Kırmak ister kanadımı kolumu,
Sen olmazsan istiyorum ölümü,
Seni bırakıp da ölemiyorum.

Sarılamaz oldum ince beline,
Dünyayı vermem saçının bir teline,
Bir bakışın vermem yüz bin geline,
Gönlümün gülüsün yolamıyorum.

Ömrümü çürüten Gülşen'im öldü,
Ona benzer gülüm Urfa'da kaldı,
Ayrılık hançeri bağrımı deldi,
Dünyada murada ermiyorum.

Gülhanî ağlıyor işlerim hasta,
Gözlerim yollarda kulağım seste,
Urfalı gülümü koydu kafeste,
Avcıyım yuvadan çaramıyorum. (25.11.1996)

UYAN SUNAM UYAN
Kaçkar dağlarından düştüm yollara,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.
Senin için düştüm dilden dillere,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

Ah, bilsen ki seni nasıl özledim,
Ağlarım gülmem, yürekten sızlarım,
Uzaklardan evinizi gözlerim,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

Her hâl geldiğimi sezemiyorsun,
Niçin bir mektubu yazamıyorsun,
Eyyvah, kapılarda gezemiyorsun,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

Deryalar bulanır gözüm yaşında,
Yedi yıldır gezdim senin peşinde,
Bir fakir çobanım, dağlar başında,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

Açılmaz ellere bu gizli sırlar,
Gözlerim kan ağlar, yüreğim sızlar,
Seni bana göstermiştir o pirler,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

Esen rüzgârlara seni sorarım
Gece gündüz daim seni ararım
Gider isen tatlı cana kıyarım
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

İçim kan ağlıyor, piştim ne çare,
Aşkın çıbanını deştim ne çare,
Allah'tandır n'idem, düştüm ne çare,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

Sunam bensiz geçen gününü bildir,
İyi misin sevdiğim hâlini bildir,
Her çare sendedir, sonunu bildir,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir.

Nasıl unutayım bakışlarını,
Ben için sel ettin gözyaşlarını,
Gülhanî unutmaz o saçlarını,
Uyan sunam uyan, garip gelmiştir. (07.08.1996)

VARSA BANA NE

Adam odur gerçekleri görmeli,
Gözü açık kör var imiş, bana ne.
Cebimde kalmadı altı kuruşum,
Kodamanda kar var imiş bana ne.

Dertli konulara girmez olaydı,
Zorunan beynini yormaz olaydı,
Güç yetmez olaya girmez olaydı,
Kodamanda zor var imiş bana ne.

Herkese derdimi çözemiyorum,
Gönül dostlarına kızamıyorum,
Berta'da köyümde gezemiyorum,
Diskotekte bar var imiş bana ne.

Kalmışım da her sohbe kalmışım,
Sevdiğim kişiye çok inanmışım,
Ağustosta Adana'da kalmışım,
Ağrı'da kar var imiş bana ne.

Bitmezse de bu dertlerim bitmezse,
Âşığın menzile yolu yetmezse,
Kara günde bana himmet etmezse,
Ahirinde pir var imiş bana ne.

Yaz olur da bahar geçer yaz olur
Kimisinde öter kumru kaz olur
Kara günün dostu da az az olur
İyi günde el var imiş bana ne

Artvinli Gülhanî zati gülmedi
Herkes de derdime yoğun olmadı
Bayram oldu seyran oldu gelmedi
Uzaklarda yâr var imiş bana ne

VEFASIZ SEVDİĞİM

Kalbimi tapuyla aldın vefasız,
Parselleyip kime satam sevdiğim.
Bugün yarın derken seneler geçti,
Ne zaman murada erem sevdiğim.

Gönlümdeki yara değil yakılı,
Kurumuş menekşe olmaz kokulu,
Ellerim koynumda boynum bükülü,
Beni senden ettin yetim sevdiğim.

Geldim ömür köprüsünü geçmeye,
Senin hayalinle kaldım uçmaya,
Yayladaki şerbet verdim içmeye,
Bir de zehir doldur yutam sevdiğim.

Gülhanî görende yarayı tuzlar,
Ölsem bile sana iliğim sızlar,
Gel de bak ölünce açıktır gözler,
Mezarımda nasıl yatam sevdiğim.

YARALANIR

Yine gazel düştü gönül bağına,
Eser samyelleri dal yaranılır.
Doyunca bakmadım gül yanağına,
Dökülmüş zülûfler tel yaranılır.

Ah u zarlı geldim bende bucağa,
Kurumaz kar yağdı şu bizim dağa,
Muhanneti i bağdan dar zambağa,
Kıymetini bilmez gül yaranılır.

Kıymet bilmeyenin yolunu tutma,
Eski geçen mazileri unutma,
Kadir bilmeyenin yanına yatma,
Yazıktır sevdiğim kol yaranılır.

Seni seven sana verir canını,
Sen için içerim düşman kanını,
Mahlûkata kıskanırım tenini,
Sardırma düşmanı bel yaranılır.

Gülhanî der yâri bu ahim tutsun,
Benim ahım seni yaksın kül etsin,
Ben anlatamadım Mevlâ'm anlatsın,
Daha ne konuşayım dil yaranılır.

ZALİM

Babam ölümünü unutturdun sen,
Unutulmaz başa belasın zalim.
Ben geçmek isterim gönül geçmiyor,
Her an rüyamdasın bilesin zalim.

İkimiz de geldik şu kara yerden,
Senin sevdan zalim, çıkmıyor serden,
Ne düşmanlık gördün, vicdansız benden,
Cenabı Mevlâ'dan bulasın zalim.

Ettiklerin sana Yaradan sorsun,
Benim gibi gözün yollarda kalsın,
O sofu sevdiğin düşmanın olsun,
Benim gibi saçın yolasın zalim,

Gitmiyor serimden o yaraların,
Hep seni görüyor hep rüyalarım,
Bir at götürmez hatıraların,
Benim gibi yara olasın zalim.

Yaptıkların sana Yaradan sorsun,
Benim gibi gözün yollarda kalsın,
O sofu sevdiğin düşmanın olsun,
Benim gibi saçın yolasın zalim.

Der Gülhanî kara gözlüm barışalım,
Sabrım bitti senede bir görüşelim,
Konuşalım da bacı diye diye konuşalım,
Benim gibi gözyaşın silesin zalim.

ZAMANDIR

Ah bugün sevdiğim seyrana çıkmış,
Âşığının dellendiği zamandır.
Taramış saçını, gerdana yıkmış,
Bahçelerin güllendiği zamandır.

Âşık nasıl anlatacak hâlini,
Kuşlar türlü türlü döker dilini,
Unutamam yârin o şen gününü,
Ağaçların allandığı zamandır.

Sevdiceğim, kaşlarını çatıyor,
Benim gibi içten ağlar, tütüyor,
Usul usul mor menekşe bitiyor,
Çiçeklerin sallandığı zamandır.

Anlatamam dostlar, müşkül davayı,
Aşk elinden geziyorum havayı,
Sevdiceğim terk eylemiş yuvayı,
Sevdiğimin yellendiği zamandır.

Artmıştır bağrımda yanıyor közler,
Deli miyiz bilmem, akıllı bizler,
Türlü çiçeklerde arılar vızlar,
Peteklerin ballandığı zamandır.

Karşımda görmüşüm o nazlı yârı,
Kavuştur bizleri Cenab ı Bari,
Yavaş yavaş erir dağların karı,
Çoruh nehri sellendiği zamandır.

Âşık Gülhan, gezmiş şarkı Yemen’i,
Aşk ile geçirmiş bütün zamanı,
O yârsız istemem çayır çimeni,
Yârsız cihan çöllendiği zamandır.

-15’li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

SENDEDİR YÂR

Senden başka bu dünyada yok derdimin çaresi,
Her derdimin dermanısın, lokmanım sendedir yâr.
Tabiplerin tabibisin sen bilirsin hâlimi,
Her derdimin çaresisin, dermanım sendedir yâr.

Sana dünden teslim oldum sen bilirsin hâlimi,
Zalim felek bilmem neden uzak kıldı yolumu,
Zindanlara attır beni ister bağlat kolumu,
İstersen öldür beni, fermanım sendedir yâr.

Padişahlar padişahı sende olan bu serde,
Benim için bir Huri’sin ne göktesin ne yerde,
Sevdan beni köle etti mahkûm oldum her yerde,
Emir ferman elindedir, sultanım sendedir yâr.

Eğer laftan anlıyorsan bir sözüm sana yeter,
Bu âşğın derdi oldu, her gün beterden beter,
Ben bu aşkın kaptanıyım sensiz vapurum batır,
İster batır ister bitir, dümenim sendedir yâr.

Seni gördüğüm andan beri derin yara almışım,
Bu gönlümün sarayında sana mesken kurmuşum,
Arada engeller var, senden uzak kalmışım,
Hem rüyamda, hem ayanda, her anım sendedir yâr.

Ağrı dağı, Toros dağı çekmez sevda yükümü,
Gülhanî'yim pirler sana bağlattılar kolumu,
Bir gün olur sana sorar, hâkimlerin hâkimi,
Haksızlara sorar Mevlâ divanım sendedir yâr. (2005)

4.1.2. GÜZELLEMELER

4.1.2.1. Devlet Büyüklerine Güzellemeler -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BÜYÜK ATA'MIZA
Cumhuriyet temelini,
Kuran atam değil midir?
Padişahları tahtından,
Süren Ata'm değil midir?

Düşman sürdü otağından,
Hep kaldırdı yatağından,
Cehaletin batağından,
Çaran Ata'm değil midir?

Çekti savaş cefasını,
Süremedi sefasını,
Vatan için kafasını,
Yoran Ata'm değil midir?

Devrim yaptı yüz yüze,
Büyük önder oldu bize,
Düşmanı döktü denize,
Kıran Ata'm değil midir?

Samsun'a çok dertli çıktı,
Karadeniz'e bir baktı,
Tarih'e eser bıraktı,
Duran Ata'm değil midir?

Düşman bir oldu yer ile,
Türk destanı zafer ile,
Kahramanlık eser ile,
Eren Ata'm değil midir?

Vatan sevgisiydi kârı,
Daim giderdi ileri,
Laiklikle devrimleri,
Seren Ata'm değil midir?

Der Gülhanî saygım size,
Albayrak da kanımıza,
Demokrasiyi bize,
Veren Ata'm değil midir?

DEVLET BAHÇELİ'DİR
Vatan coştı bir ses duydum,
Gelen Devlet Bahçeli'dir.
Her tarafa nazar kıldım,
Alan Devlet Bahçeli'dir.

Vatanımda derin yara,
Evvel Allah sende çare,
Başbuğ babadan hatıra,
Kalan Devlet Bahçeli'dir.

Şehit anneleri ağlar,
Dul bacılar kara bağlar,
Ferhat gibi yüce dağlar,
Yaran Devlet Bahçeli'dir.

Saygım üç hilale kana,
Artvin'den seslendim sana,
Son çaremiz sensin gene,
Her an Devlet Bahçeli'dir.

Bekliyoruz ilacını,
Dünya duyacak gücünü,
İlm ü irfan kılıcını,
Çalan Devlet Bahçeli'dir.

Gördük düşmanlar oynunu,
Çoban kaybetmiş koynunu,
Zalim Apo'nun boynunu,
Vuran Devlet Bahçeli'dir.

Gülhanî'nin bu âdeti,
Artvin'den eylerim methi,
Adaletli bir devleti,
Kuran Devlet Bahçeli'dir.
(25.04.1999)

DEVLET BAHÇELİ'YE
Kutluyorum sayın başkan,
Ferman sana umutludur.
Seni seviyoruz her an,
İnsan sana umutludur.

Besmeleyle başla işe,
İmanlı Türk geldi başa,
Ümitler gitmesin boşa,
Gören sana umutludur.

Makam tazeledin yine,
Başbakan diyorum sana,
Telefon eyledin bana,
Bu can sana umutludur.

Mazlumlara el atasin,
Vicdansızlara çatasın,
Başbuğ yerini tutasın,
Divan senden umutludur.

Üç hilâl gülleri açtı,
Dinsizlere hançer saçtı,
Ülkücüler seni seçti,
Meydan senden umutludur.

İmanlı Türk'ün lideri,
Bozulmaz hakkın kaderi,
Gönüllerde buldun yeri,
Her yan sana umutludur.

Bayraktaki kana kadar,
Şeref ile şana kadar,
Edirne'den Van'a kadar,
Vatan sana umutludur.

İman Kuran'ı överler,
Bayrakta kanı severler,
Vatan için can verenler,
Kurban sana umutludur,

Başörtülü kızım ağlar,
Eski düşman kılıç zağlar,
Bütün İslâm kara bağlar,
Vicdan sana umutludur.

Yabancılar başa gülmüş,
Vatan ağır hasta olmuş,
Tabipler ilaçsız kalmış,
Lokman sana umutludur.

Manevîdir duygu veren,
Müslüman Türk vatan seven,
Bu bir duygu içten gelen,
İman sana umutludur.

Milliyetçi Türk ozanı,
Zindanlar kocaltı beni,
İçten geldi sevdim seni,
Zaman senden umutludur.

Türkiye’ mi sarmış yılan,
Sözlerimde var mı yalan,
Artvin köşesinde kalan,
Gülhan sana umutludur.
(25.11.1997)

ERBAKAN’A
Hayırlısı Başbakan’ım,
Fıganın sahibi geldi.
Benim de coştı Türk kanım,
İmanın sahibi geldi.

Hak başarsın hevesini,
Dünyaya duyur sesini,
Tespîh yazsın nefesini,
Furkan’ın sahibi geldi.

Güney doğu hallolacak,
Çekemeyen kahrolacak,
Besiciden mal alacak,
Kurbanın sahibi geldi.

Memurların yüzü güldü,
Mevsimlik işler oldu,
Çıkışa iki ay kaldı,
İnsanın sahibi geldi.

Anlatmayla derdim bitmez,
Âşıklar numara yutmaz,
Evvel Allah vapur batmaz,
Kaptanın sahibi geldi.

Doğulu gitsin köyüne,
Gelmeyelim her oyuna,
İşler otursun rayına,
Meydanın sahibi geldi,

Hocam pirden almış himmet
Yaradan’ım versin kuvvet
Ömer’den almış adalet
İrfanın sahibi geldi.

Mevlâ’dan almıştır gücü,
Doyuracak nice açı,
Çoruh’a kurar barajı,
Ummanın sahibi geldi.

Fırat, Harran’ı coşturdu,
Bizim Çoruh çok boş durdu,
Yıllar bizi dolaştırdı,
Viranın sahibi geldi.

Yalan konuşamam haşa,
Orman bitti kaldık boşa,
Artvin’de bakarız taşla,
Buranın sahibi geldi.

Hocam geçmez ki dilekler,
Mevsimlik işçiler bekler,
Dört ayna dört ay ekler,
Bunların sahibi geldi.

İnşallah süreriz sefa,
Vatanımda bitsin cefa,
Vatan hasta, olur şifa,
Dermanın sahibi geldi.

Ozan gariban paslanıyor,
Yüce Mevlâ'ya yaslanıyor,
Artvin'den size sesleniyor,
Gülhan'ın sahibi geldi.
(15.07.1996)

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ATATÜRK

Selanik'te ilkokula başladı,
Fikrini yâdlara çaktırmamıştır.
Vatan aşkı sinesine işledi,
Gülünü düşmana kokturmamıştır.

Kahraman Ata'mız hemen şahlandı,
Vatan aşkı ile sinesi yandı,
Kongreler kurup tezden uyandı,
Türkün namusuna baktırmamıştır.

Atamın eseri ebedi kaldı,
Türküm diyenlere emanet kıldı,
Padişah zulmünden bizleri aldı,
Düşman tohumunu ektirmemiştir.

Düşman ordusuna velvele verdi,
Edirne'den Ardahan'a o vardı,
Erzurum şehrinde kongre kurdu,
Düşmana vatani yaktırmamıştır.

Ölmemiştir gönüllerde kalandır,
Ebediyen bize örnek olandır,
Mazlumların gözyaşını silendir,
Bayrağı aşağı çektiirmemiştir.

Osmanlı'nın harflerini bitirdi,
Kadınlara seçim hakkı getirdi,
Devrim yaptı padişahı götürdü,
Gülhan'a kahırlar çektiirmemiştir.

BAHÇELİ'YE

Başbuğ baba gitti ümit sendedir,
Derdimizi bilen sensin Efendim.
Ben ozanım vatan aşkı bendedir,
Düşman alevleri sönsün Efendim.

Hakkın takdiriyle geldin oraya,
Çeşitli dert dizilmiştir sıraya,
Vatanımda eylenmeyen yaraya,
Merhemini çalan sensin Efendim.

Duman sarmış Türkiye'min başını,
Zalimler zehirler tatlı aşımı,
Şehit annesinin ah gözyaşını,
Evvel Allah silen sensin Efendim.

Dost demesek bu yarayı açmazdık,
Ülkücüler saflarına geçmezdik,
Sevmeseydik sizi başkan seçmezdik,
Yüzümüze gülen sensin Efendim.

Duygulu ozanım içim yanıyor,
Kahraman Türkleri dünya tanıyor,
Bütün ülkücüler seni seviyor,
Gönüllerde kalan sensin Efendim.

İmanlı başkanım derdimiz bitmez,
Vatanını seven bayrağı atmaz,
İmansız düdüğü vatanda ötmez,
Buna çare bulan sensin Efendim.

Artvinli Gülhanî size seslenir,
Dertli ozan Yaradan'a yaslanır,
Kimsesizdir bir köşede paslanır,
Derdimizi bölen sensin Efendim. (07.07.1997)

EVREN PAŞA'YA

Türk diye ismimiz siliniyorken,
On iki eylülde sen doğdun Paşa'm.
Dört general ile derin anlaştın,
Türkiye'yi eline sen aldın Paşa'm.

Bütün Avrupa'ya şerefın saldı,
Çökmüş vatanıma sen sahip oldun,
Erzurum, Diyarbakır gezdin dolaştın,
Haklı anayasa sen kurdun Paşa'm.

Nasip mi yakında görsem yüzünü,
Ölene kadar bırakamam izini,
Kabul ettim kelimini sözünü,
Ağlayan yüzüme sen güldün Paşa'm.

Kahraman paşasın kurban yoluna,
Canım, kanım helal olsun yoluna,
Âşık Gülhanî'nin Artvin iline,
Hastaydı ilacı sen oldu Paşa'm.

SÜLEYMAN DEMİREL BEY'E
Artvinli dostlarım uyan gafletten,
Derin yaraları saran geliyor.
Haklı haksızı arayan odur,
Zalime hesabı soran geliyor.

Hasret burcu burcu gönül taşıyor,
Ezgili günler hayalimde yaşıyor,
Kır at şahlanmıştır yine coşuyor,
Yıllardır devleti kuran geliyor.

Doğruiol rehberi kurucu başı,
Mazluma yardımcı her zaman işi,
Hasan Ağabeyimin kader kardeşi,
Vatan için canı veren geliyor.

Vekilim Hasan Bey bize az gelir,
Eski günler düşündükçe hiç gelir,
Dünya düşman olsa bize vız gelir,
Zalimler fikrini yoran geliyor.

Sensiz bu ülkeye çare bulunmaz,
Bu zemin, zamanın önü alınmaz,
Kişi gitmeyince kıymet bilinmez,
Sevgisi gönülde kalan geliyor.

Garip Gülhanî'yim çok çektim zulüm,
Yüce Başbakan'ım büyük önderim,
Vatan kan ağlıyor karışık durum,
Cehalet çemberini kıran geliyor.

TANSU ÇİLLER'E

Sen seversin al bayrakta kanını,
Zalimlerden hesap sorarsın anam.
Bütün dünya duydu senin şanını,
Haksıza kılıcı çalasın anam.

Gördüm duygulandım cesaretini,
Bir Ömer misali adaletini,
Yaradan artırsın kemalatını,
Her zaman zaferler alsın anam.

Gezdin Avrupa'yı Bosna'yı gördün,
Yaralı kardeşler hâlini sordun,
Garip mahzunları ziyaret kıldın,
Dertlinin derdini bölesin anam.

Yıllardır yerleşmiş bu bela başta,
Vatan kan kokuyor ordu savaşta,
Sayın Başbakan'ın eli ateşte,
Ağlayan gözyaşı silesin anam.

Sana yağ çekenin kör olsun gözü,
Öz annemden fazla severim sizi,
Görmeyen kör gözler yapıyor pozu,
Ebedi yerinde kalasın anam.

Bizim gönüllerde var senin yerin,
Manalıdır duyguludur sözlerin,
Vatan aşkıyla nemli gözlerin,
Destekçiyiz menzil alsın anam.

Ta Artvin'den sesleniyorum bilesin,
Rehberimiz Hasan Bey'dir sorasın,
Kader bana demiş böyle yanasın,
Sana canım feda gülesin anam.

Kaçıp giden beyler neyi bırakmış,
Terör, ekonomi vatani yıkmış,
Bütçe bitmiş borçlar boğaza çıkmış,
Nasıl çareyi bulasın anam.

Artvinli Gülhanî seslenir yine,
Sizinle uğraşanlar uzak vıcdana,
Şöhretin yayılmış bütün cihana,
Şahlatıp kırata binesin anam.

TAYYİP BEY

Sana sesleniyorum ey gönül dostu,
Tarihlerin fermanısın Tayyip Bey.
Zalimlerin sana çok oldu kastı,
Müslüman'ın vıcdanısın Tayyip Bey.

Fatihler torunu, çehrenden belli,
Cennete çevirdin, şehirden belli,
Çektiğin çileler, kahrından belli,
Hakikatin sultanısın Tayyip Bey.

Beni duyguladı her türlü işin,
İmtihan dünyası çileli başın,
Haksızlığa düştün çoktur savaşın,
Bu davanın aslanısın Tayyip Bey.

Seni çekemezler umut var sende,
İslâm eseri var damarda kanda,
Kime yutturuyorlar, gerçek meydanda,
Derdimizin dermanısın Tayyip Bey.

Anlayan arife bir sözüm yeter,
Zalimlerin zulmü inşallah biter,
Tevhitte yürüyen gemi mi batar?
Bu vatanın kaptanısın Tayyip Bey

Bir saray kuramaz sahte ustalar,
Halk ozanı gerçekleri besteler,
Günden güne ağırlaşır hastalar,
Evvel Allah lokmansın Tayyip Bey.

Artvinli Gülhan'ın manevî özü,
Yaradan korusun hep cümlemizi,
Mevlâ'ya emanet eyledim sizi,
Hakikatin seyranısın Tayyip Bey. (05.10.2002)

TAYYİP ERDOĞAN'A
Dünya duydu şöhretini şanını,
Adaleti sora sora gidiyor.
Vatan, millet için verir canını,
Yanışları çara çara gidiyor.

Adnan Menderes'i çektiler dara,
Özal Baba'yı da serdiler yere,
Eşref Paşa'mızı attılar nara,
Bu risklere gire gire gidiyor.

Sigorta, spora ilgin biliyor,
Dertli aşık seni candan seviyor,
Bilenler hep sizden ilham alıyor,
Ağır ağır, dura dura gidiyor.

Ettiğin bilmeyen asidir asi,
Derin devlet işi, yargı davası,
Kellen koltuğunda, balyoz davası,
Tatlı canı vere vere gidiyor.

Üç yüz oyu Ak Parti'ye estirdim,
Sana sebep Hasan Bey'i küstürdüm,
Artvin teşkilatta beş para oldum,
Dert bizlerde sıra sıra gidiyor.

Türkoğlu ozanım anla hâlimi,
Sizin için veririm bu canımı,
Yazıcıoğlu da kırdı belimi,
Derin dertler kara kara gidiyor.

Millet için tatlı canın verirsin,
Şanlı Türkiye'ne örnek olursun,
Sen Ferhat'sın Şirin'ini ararsın,
Külüngünü vura vura gidiyor.

Artvin'de olmadı derdime çare,
Evim yıkılıyor, durumum fena,
Darlandım derdimi açarım sana,
Yaraları sara sara gidiyor.

Vatan rastlamadı böyle mertlere,
Ayrım yapmaz Laz, Gürcü'yle Kürtlere,
Açılmayan anlatılmaz dertlere,
Ah göğsünü gere gere gidiyor.

Evim yıkılıyor, yoktur imkânım,
Ne suyum akar ne de var ayrımım,
Artvinli Gülhan'ım, size hayranım,
Yardımları sere sere gidiyor.

TAYYİP ERDOĞAN BEY'E
Dünya duydu şöhretini şanını,
Tarihlere destan oldu götürdü.
Çok engeller sardı yöntem yönünü,
Sel gibi deryaya doldu götürdü.

Bazıları yaptı her yanda zulüm,
Kahraman liderim kesilmez yolum,
Bazı illerde de çıkarttın tulum,
Sefiney deryaya saldı götürdü.

Çiller anam gözyaşını döküyor,
Kıratımın nallarını söküyor,
Hasan babamız da boynun büküyor,
Kıratıma kamçı çaldı götürdü.

Kurtların peşine silahsız düştü,
Kurt kuzuya döndü dağları aştı,
Bu olaya bütün dünya şaştı,
Umutlar geride kaldı götürdü.

Bal zehire döndü yuva bozuldu,
Dönen dümenlerin beyni süzüldü,
Yerlere bir oldu arı ezildi,
Silindir misali sildi götürdü.

Güvercin çok hasta boynunu burdu,
İhtiyar şaşırdı bed darbe gördü,
Güvercin uçamaz kanadın kırdı,
Atmaca misali aldı götürdü.

Altı oka güvercinler toplandı,
O da yarı kaldı işler çaplandı,
Hiç gözü görmezdi hayrete kaldı,
Hepsini toptan böldü götürdü.

Türk milletine çok yanlış kıldılar,
Hepsi de ettiğini buldular,
Şimdi şaşırdılar uzak kaldılar,
Hakkın takdiridir oldu götürdü.

Dünya gördü şaşırdı bu halleri,
Kanadoğlu'nun tutuldu dilleri,
Oy sayarken çok titredi elleri,
Bir afet misali geldi götürdü.

Coştu Anadolu bütün ses verdi,
Bütün ülke Edirne' den Kars verdi,
Türk milleti hepsine ders verdi,
Yaşlı çınarları yoldu götürdü.

Gülhanî sizdendir değil bölücü,
Bazıları dertli, bozdu orucu,
Manevî kuvvettir derindir gücü,
Ali Hamza gibi kılıcı çaldı götürdü. (05.11.2002)

4.1.2.2. İl, İlçe ve Köylere Güzellemeler **-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

ARTVİN'İM

Moskoflara bir cephesin,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.
Âşık sana name desin,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Halkında iyi âdetler var,
Manevîden kudretler var,
Dağlarında şehitler var,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Gezdim bu genç çağlarımda,
Derde düştüm dağlarında,
Üzüm, zeytin bağlarında,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Fakirdir, yoktur işlerin,
Yeşilliktir nakışların,
İlham verir hep taşların,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Âşıklar da bir âdettir,
Haktan bize cesarettir,
Korzul semti bir cennettir,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Yedi Martta bizim oldun,
Nice mihnetleri gördün
Kazma kürekle alındın,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Çekerim ben gayet kahrı,
Türkiye'nin güzel şehri,
Senden geçer Çoruh nehri,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Engelli gider yollarım,
Gürcü, Laz, Hemşin dillerin,
Nisanda açar güllerin,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Hâlim görsün gani Sübhan,
Bulunmaz derdime درمان,
O yâr tutmuş sende mesken,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

Gülhanî'yim, oldum hasta,
Gülüm beni etti hasta,
Yâre götür namem posta,
Yeşil Artvin'im, Artvin'im.

BORÇKA'NIN
Tabiattan kuruluşu,
Hâlleri güzel, Borçka'nın.
Arifane konuşurlar,
Dilleri güzel, Borçka'nın.

Hep yolcular seni görür,
Gezenler kıymetin bilir,
Mısır, fındık bolca gelir,
Malları güzel Borçka'nın.

Kıymet bilmeyenler küser,
Âşık sana kadem basar,
Yaylasından serin eser,
Yelleri güzel, Borçka'nın

Gülhanî'yim, derdim açtım,
Uğrayıp, suyundan içtim,
Köprüsünden dertli geçtim,
Kulları güzel Borçka'nın.

KARACADAĞ'A
Sana derler Karaca dağı,
Ne dumandır başın senin.
Sana bakar ağlarım ben,
Hiç gitmez mi kışın senin.

Dört yanın kar mest olmuşsun,
Dertlilere dost olmuşsun,
Cümle dağdan üst olmuşsun,
Alçak değil başın senin.

Eksik olmaz karın yağar,
Bulutlar birbirin kovar,
Seher gülü sana doğar,
Cevahirdir taşın senin.

Kaçkar dağıdır misalin,
Katiller sende saklanır,
Yazın güzeller eğlenir,
Şimdi çok telaşın senin.

Çiçeğin otun kurumuş,
Koyun kuzun hep yürümüş,
O bizim sılada kalmış,
Ciddi bodur eşin senin.

Gurbet bayramıdır acı,
Ne anne var ne de bacı,
Yaram derin yok ilacı,
Çok dertli duruşun senin.

On iki aydır çevreni dolaştım,
Vahşi Kürtlerle uğraştım,
Çok işlerle karşılaştım,
Benden çok ateşin senin.

Garipten eridim bittim,
Fani ya elveda ettim,
Büyüklerden sual ettim,
Kimse bilmez yaşın senin.

HOPA ŞEHİRİ
Arz edip gezdim dolandım,
Güzel yerdir, Hopa şehri.
Zengindir gayet milleti,
Çok işlektir, Hopa şehri.

Bahçeleri, çayır-çimen,
Dolanmışım, zaman zaman,
Yanı deniz, hemen liman,
Ne güzeldir, Hopa şehri.

Denizden kalkar borası,
Yanında boldur deryası,
Çayla, fındıktır tarlası,
Çok güzeldir, Hopa şehri.

Yazı boldur, azdır kışı,
Sosyetedir hep nakışı,
Karadeniz'in ilk başı,
Tarihidir, Hopa şehri.

Der Gülhanî, yüzü boldur,
Koyun ile kuzu boldur,
Hemşin ile Laz'ı boldur,
Böyle yerdir, Hopa şehir

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ARTVİN'İM

Doğu illerinde şanın söylenir,
Cevahir toprağın taşın Artvin'im.
Yaralı âşık da sende eğlenir,
Dumandan kalkmıyor başın Artvin'im.

Üzüm zeytinle süslüdür bağların,
Sordum ah u zarla geçer çağların,
Beni derde saldı Kaçkar dağların,
Bizi yaraladı düşün Artvin'im.

Bana ilham veriyorsun yardımsın,
Bazen şifa bazen benim derdimsin,
Seni seviyorum benim yurdumsun,
Ben için bulunmaz eşin Artvin'im.

Şehirin kır bayır dertli köylerin,
Yetmiş türlü derde şifa suların,
Garibandır daha başka nelerin,
Daima ormanla işin Artvin'im.

Gülhanî'yim Mecnunlara eşliyorum,
Yâr hükümdar ben köleyim suçluyum,
On üç yaştan beri her gün içliyorum,
Çok gariban öter kuşun Artvin'im.

ARTVİN'İN

Biraz tarif edem, biraz söyleyem,
Nasıldır ahvali hâli Artvin'in.
Eskiye dayanık methin eyliyem,
Livane, Çoruh'tu ili Artvin'in.

Kazma kürek ile ecdadım almış
Bacılar, neneler savaşa girmiş,
Muhacir gidenler yollarda ölmüş,
Savaşta bükülmüş beli Artvin'in.

Dedem yollarda yalınayak gezmiş,
Aç susuz dağlarda canından bezmiş,
Fakirlik elinden destanlar yazmış,
Gariban söylerdi dili Artvin'in.

Sırtında yük, dedem dağlar aşardı,
Eski çarık giyer, durmaz koşardı,
Çaresiz çile ile böyle yaşardı,
Çözülmez bilmece falı Artvin'in.

Tarla yapmak için açma açardı,
Öküz çiftle sürer, ekin ekerdi,
Boş durmazdı daim ağaç dikerdi
Hâlen meyve verir dalı Artvin'in.

Eskiden doluydu şimdi boş kaldı,
Dedemin koyduğu duvar taş kaldı,
Bitti öküz kızak, şimdi iş kaldı,
Dağları tutardı malı Artvin'in.

Köyler viran oldu göçler yürüdü,
Bal veren yağ veren ağaç kurudu,
Ecdadın yaptığı evler çürüdü,
Bursa, İstanbul'dur kolu Artvin'in.

Geçim orman idi, kurudu kökü,
Karakeçi idi geçimin çoğu,
Önünde eşiği, sırtında yükü,
Yok idi devesi, fili Artvin'in.

Düğünlerde güreşirdi azardı,
Zurna çalar Atabarı düzerdi,
Ninem dokur, dedem giyip gezerdi,
Eskiden meşhurdur şalı Artvin'in.

Moskoflara hudut kenarda kalmış,
Atalar savaşmış kan ile almış,
Halkı neden göçtü, şehitler kalmış,
Karçallar'dan vurur yeli Artvin'in.

Her çileyle ecdadımız yarıştı,
Yazda kışta yollar yaptı, çalıştı,
Fennî kovan çıktı, hile karıştı,
Kara kovandaydı balı Artvin'in.

Köyde kalan gidenlerden küsüyor,
Çoruh nehrimizi baraj kesiyor,
Köyler viran yeller hep sam esiyor,
Mecbur söyler ehli dili Artvin'in.

Fabrika da yoktur, gençler çekilir,
Korkuyorum bu gidişle çökülür,
On virajla ilimize çıkılır,
Her yandan engelli yolu Artvin'in.

Gönlüm âşığdır; coşar derinden,
Bir ah çekse dağlar oynar yerinden,
Destur almış Karçallar'da pirinden,
Yârsız dertli kokar gülü Artvin'in.

DOĞDUĞUM KÖYÜM BERTA
Türkçe'm yeter ise izah eyliyem,
Nasıldır ahvali hâli Berta'nın.
Gözüm göre göre metin eyliyem,
Livane, Artvin'dir ili Berta'nın.

Kaçkar tepesine çıkılmaz yaya,
Üçkardeşler orda yükselmiş aya,
Güzelim Berta'ya hep Ortaköy'e,
Akpınar'dan akar, suyu Berta'nın.

Yükseğinde dağ var eteğinde bağ,
Çalışır çalışır insanlar sağ,
Birinden bal akar birinden yağ,
Meşhur meyve verir dalı Berta'nın.

Atalar bu köyde çok çekmiş cefa,
Yayla şenlikleri bir başka sefa,
Lokman hekim gibi her derde şifa,
Karçal çiçeğinden balı Berta'nın.

Giden beyler geri dönsün ilinden,
Doyulur mu havasından suyundan,
Anneler örerdi koyunyününden,
Tarihte meşhurdur şalı Berta'nın,

Hasret çeken gelir görür burayı,
Döker içindeki derin yarayı,
Gurbette yitirdim kaşı karayı,
Hasretle bükülür belı Berta'nın.

Hep izah eylesem çok derin gider,
Bu sevda insanı perişan eder,
Kara sevdalı yok ah benim kadar,
Avrupa'da öter dili Berta'nın.

Gülhanî âşığı coşar derinden,
Bir ah çeksem dağlar oynar yerinden,
Beni ayırdılar güllü yârimden,
Hasret hasret kokar gülü Berta'nın. (2006)

MURGUL'UN

Misafirrim, düştüm ben bu yerlere,
Bize nasip oldu, aşı Murgul'un.
Gezdik, seyran ettik hep köylerini,
Dertli dertli öter, kuşu Murgul'un.

Murgul işçileri her yeri tutmuş,
Âşık bu yerlere yeniden çatmış,
Nice nice sebzeleri kurutmuş,
Dumandan kalkmıyor, başı Murgul'un.

Âşık bu Murgul'a destan açıyor,
İşçiler topraktan maden seçiyor,
Ah bütün cihanda adı geçiyor,
Cevahir toprağı, taşı Murgul'un.

Âşık halka bu nameyi bildirir,
Duman kimisinin rengin soldurur;
Nice fakirlerimizi güldürür,
Daim madencilik işi Murgul'un.

Tarihe geçecek fermanları var,
Fakir dertlilere dermanları var,
Der Gülhanî, güzel ormanları var,
Türkiye'de yoktur, eşi Murgul'un.

GÜZEL ARTVIN'İM

İsmin Livane idi Çoruh'a döndü,
Eski tarihini bilen Artvin'im.
Yeşil Artvin diye son isim buldu
Yedi Martta zafer alan Artvin'im.

Kürdevan Saharan yüksekten bakar,
Karçal'ın durmadan gözyaşı döker,
Coşkun Çoruh nehrin durmadan akar,
Bulunmaz gözyaşın silen Artvin'im.

Şavşat Ardanuç'un yeşil ormanı,
Köylerin çok güzel saklıyor malı,
Yusufeli gurbetçi bükülmüş beli,
Dertlere olmuşsun alan Artvin'im.

Murgul madenini Samsun'da işler,
Cevahirdir bütün dağınla taşlar,
Köyler boşalıyor gidiyor köçler,
Neden oluyorsun talan Artvin'im.

Doktorların vermez doğru dermanı,
Doktorun paradır dini imanı,
Bir fabrikan vardır, orman düşmanı,
Kenarda gariban kalan Artvin'im.

Düşman Rus'un Artvin oldu otağı,
Murgul'la Borçka'dır Gürcü yatağı,
Ruslar etti rezaletin batağı,
Sağ iken dünyada ölen Artvin'im.

Sürülerin yaylalara seslenir,
Üzüm zeytin ile bağlar süslenir,
Kafkasör'e boğaların beslenir,
Bazen ağlar bazen gelen Artvin'im.

Efkârî, Huzurî bol ozanları,
Ardanuç Yusufeli pehlivan yeri,
Düğünlerde gençler çekiyor barı,
Eski atabarı çalan Artvin'im.

Ormanların bitiyor çöle döndün,
Gönüllerde kokan güle de döndün,
Acı zehir idin bala da döndün,
Seksenlerdeydin yılan Artvin'im.

Papatla Hatila ormanlar başı,
Karadağ Kabarcet bulunmaz eşi,
Geliri ormandır geçim savaşı,
Kahrolsunlar seni bölen Artvin'im.

Mevsiminde yaylaların yazlıyor,
Çiçeğinde arıların vızlıyor,
Gurbete düşenler seni özlüyor,
Hasretin değildir yalan Artvin'im.

YEŞİL ARTVİN'İM
Arhavi'den başlar ilin sınırı,
Gariptir yolların yeşil Artvin'im.
Güzel çay bahçesi, Hopa limanı,
Anlatam hallerin yeşil Artvin'im.

Hopa Hemşin karışıktır Lazlar'ın,
Çay toplanlar gelinlerin, kızların,
Yok, ovası bulunmuyor düzlerin,
Çeşitli dillerin yeşil Artvin'im.

Borçka köprüsünden Gürcüler geçer,
Güzeli çok güzel sürmeler saçar,
Her mevsimde başka başka renk açar,
Şirindir dalların yeşil Artvin'im.

Çileli Artvin'im kenar kalmışsın,
Yedi Mart'ta kurtuluşu bulmuşsun,
Hain Moskoflara hudut olmuşsun,
Çileli yolların yeşil Artvin'im.

Güzellerin kayalara bakıyor,
Bahçelerin lale, sümbül kokuyor,
Karçallar'dan ırmakların akıyor,
Coşkundur suların yeşil Artvin'im.

İrfan yuvasıdır aydınların çıkıyor,
Kültürün çok kanunları okuyor,
Medeniyet sembolünü takıyor,
Derindir falların yeşil Artvin'im.

Kaçkar dağlarında âşık olmuşum,
Yeşil ormanlardan ilham almışım,
Elimde değildir yaralanmışım,
Şifâdır balların yeşil Artvin'im.

Bahçesinde uzun zeytin yetişir,
Kafkasör'de boğaların çatışır,
Sürülerin yaylalara yakışır,
Bulunmaz çöllerin yeşil Artvin'im.

Yusufeli, Ardanuç yiğitlerin yeri,
Tarihe geçmiştir pehlivanları,
Atadan kalmıştır her hünerleri,
Bükülmez bileğin yeşil Artvin'im.

Atamızdır vatan eden, yurt eden,
Zalim zulüm yok olmuştur ortadan
Âşık Gülhanî'yi sorar isen Berta'dan,
Ozanlı illerden yeşil Artvin'im.

4.1.2.3. Kendine ve Arkadaşlarına Güzelleme -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

DÜŞMAN DEĞİLİM

Yâr seni candan severim,
Cana düşman değilim ben.
Ariflere canım kurban,
Dine düşman değilim ben.

Sen düşürdün beni aşka,
Sultan olan çıkar köşke,
Bugün böyle yarın başka,
Düne düşman değilim ben.

Gücüm yettiğine çakmam,
Suç yapıp da dağa çıkmam,
Dakka kem göz ile bakmam,
Güne düşman değilim ben.

Ednayım ben günahkârım,
Hastayım tabip ararım,
Taş atana gül atarım,
Fene düşman değilim ben.

Sözüm sözdür geri caymam,
Senden başkasını sevmem,
Kimsenin canına kıymam,
Kana düşman değilim ben.

Sevdan mahpus etti yarı,
Sana feda ettim canı,
Yanlış anlıyorsun beni,
Sana düşman değilim ben.

Cevherim var boncuk satmam,
Yaptığın numara, yutmam,
Elde olsa derin sevmem,
Bana düşman değilim ben.

Güllü'm unutmam seni,
Son taşlar attığın günü,
Kafan dilin yakıtı beni,
Tene düşman değilim ben.

Yanık Gülhanî'nin bağı,
Bu bir zalim yâre çağrı,
İster Artvin ister Ağrı,
Van'a düşman değilim ben.

CEMAL USTA

Artvinli kıymet bilmedi,
Aldı gitti Cemal Usta.
Unutamam ben sesini,
Doldu gitti Cemal Usta.

Mana vardır satırında,
Artvin'imin kültüründe,
Bu âşığın hatırında,
Kaldı gitti Cemal Usta.
Düğünlerde seslenirdi,
Kafkasör'de süslenirdi,
Kara cama yaslanırdı,
N'oldu gitti Cemal Usta.

Çalardı zurnayı sazı,
Meyle ağlatırdı bizi,
Bence Artvin'in yıldızı,
Kendi gitti Cemal Usta.

Görüp gurbet turnasını,
Garip vurdu kurnasını,
Kafkasör'de zurnasını,
Çaldı gitti Cemal Usta.

Çözülmeyen bir kahırdır,
Bu işi anlatmak sırdır,
Gurbetin balı zehirdir,
Bildi gitti Cemal Usta.

Çileler sardı başını,
Çekti yavru telaşını,
Yusufel'de gözyaşını,
Sildi gitti Cemal Usta.

Bursa dedikleri yerde,
Garipler toplanır orda,
Efkarî, Reyhanî orda,
Buldu gitti Cemal Usta.

Efkârî ustadır katar,
Reyhanî'nin ilmi beter,
Garip mezarında yatar,
Geldi gitti Cemal Usta.

Çileleri sığmaz dile,
Böyle usta nerden gele,
Nasip kısmet gurbet ele,
Saldı gitti Cemal Usta.

Sanatı vardı bal gibi,
Yemiş veren dal gibi,
Nisanda açan gül gibi,
Soldu gitti Cemal Usta.

Mevlâ güldürsün yüzünü,
Bursa'da çalar sazını,
Artvin'de son namazını,
Kıldı gitti Cemal Usta.

Dünya çarptı niceleri,
Toprak yuttu yüceleri,
Dert elinden geceleri,
Böldü gitti Cemal Usta.

Artvinli Gülhanî ağlar,
Hasretin sinemi dağlar,
Dertli Ferhat gibi dağlar,
Deldi gitti Cemal Usta.

-11'li hece Ölçüsüyle Söylenenler

ABİDİN KARASU'YA

Dinle sözlerimi Abidin Hocam,
Cahil yavrulara irfanı anlat.
Kutsal Türkiye'mde neler oluyor,
Tıfıl yavrulara vicdanı anlat.

Sabır duyguların sanma ki salır,
Eğer darlaşırsan Mevlâ'yı çağır,
Vatanda hastalar ağırdan alır,
Manevî dergâhtan Lokman'ı anlat.

Soruyor da âşık böyle soruyor,
Dinle Abidin Hocam içim yanıyor,
Kardeş kardeşi neden kırıyor?
Güneydoğu'daki kanları anlat.

Yastadır da bugün âşık yastadır,
Umudu Muhammet bir de dostadır,
Edirne'den Kars'a vatan hastadır,
İlçeleri anlat illeri anlat.

Artvinli Gülhanî size gelmiştir,
Bazı ağlamıştır bazı gülmüştür,
Ol Habib'e Mevlâ'dan da ermiştir,
Onurlu Furkan'da yolları anlat.

AHMET ATALAY'A

Gurbetten gurbete düşmüş adamsın,
Ah nasıl gidiyor işlerin hocam.
Hasret çıbanın birazdeşelim,
Aktı mı gözünden yaşların Hocam?

Davası da âşıkların davası,
Her bir kuşun olur elbet yuvası,
Hatırına geliyor mu Konya ovası?
Artvin'de gidiyor işlerin Hocam.

Hallolsa da müşkül işin hallolsa,
Gönül bahçesinde biten gül olsa,
Gurbet elin yemekleri bal olsa,
Yine zehirlidir aşların Hocam.

Bazı ağlayıp da bazen de güldün,
Artvin şehrinde bir örnek oldun,
Aşğdan yukarı darbe mi aldın,
Değdi mi sinene taşların Hocam.

Zor yağmış da bu işlere zor yağmış,
Rüyada gördüm de bize Pir yağmış,
Der Gülhanî saçlarına kar yağmış,
Neden beyazlamış saçların Hocam?

CEBRAİL ARKADAŞIMA

Has bahçede gezer iken görmüştüm,
Gül dalından düştü bir çiçek.
Gurbetlere düştü hatırlar bizi,
Gönderiyorum Cebrail'e bir çiçek.

Çiçek dedikleri bambaşka bir sırdır,
Dünyada sevdiğim Cebrail birdir,
Dağların ardında Cebrail vardır,
Beni sardı ah u zara bir çiçek.

Gülhanî'yim umutlarım taş oldu,
Gel demiyor yüce dağlar kış oldu,
Ah çekende iki gözüm yaş oldu,
Hatıradır uzaklara bu çiçek.

DEVİRİŞHAN BABA'YA

Öyle bir bahçem var Dervişan Baba,
Lalesi, sümbülü gülü içinde.
Bahçemde bir ağaç gölgesi güzel,
Yaprağı, çiçeği, balı içinde.

Kamillerin her sözüne kanarım,
Seher vakti dostlarımı anarım,
Yıllar geçti ben içimden yanarım,
Alevi, ateşi, külü içinde.

Dünya senin olsa boştur Dervişan,
Cahile mücevher taşdır Dervişan,
Ağustos'ta dağım kıştır Dervişan,
Tipisi, borası, yeli içinde.

Günahkâr kulum, her gün yanıyorum,
Bir kışında yazı vardır sanıyorum,
Hakk'ı türaplardan ibret alıyorum,
Evliya, enbiya, veli içinde.

Âşıklık dediğin sırdır Dervişan,
Gerçeği görmeyen kördür Dervişan,
Manevî tezgâhım vardır Dervişan,
Kumaşı, atlası, halı içinde.

Gülhanî'ye böyle vermiş Yaradan,
Süslemiş cihanı örmüş Yaradan,
Bütün kâinatı kurmuş Yaradan,
Yeşili, sarısı, alı içinde. (12.12.2014)

İSMAİL DALKILIÇ'A

Bütün Berta'mızın gururusun sen,
Her olayı dünyaya seren Başkan'ım.
Seni Bertalılar candan seviyor,
Nerede olay olsa gören Başkan'ım.

Artvin çocuğusun Berta evladı,
Bütün gariplerin sensin umudu,
Gurbete düşenler eder feryadı,
Mazlum yarasını saran Başkan'ım.

Doktor Erhan birde dostum sen varsın,
İkinize Mevlâ mutluluk versin,
Kıymet bilenlerden Hak razı olsun,
Dertliyi bataktan çaran Başkan'ım.

Tanıtın Artvin'i tanıttın bizi,
Orhan tabip sen de insanın özü,
Evliya erenler korusun sizi,
Dar günde dertleri bölen Başkan'ım.

Eserlerin her köşede duruyor,
Gurbete düşenler Berta'yı görüyor,
Dağından bağından hasret alıyor,
Gönüllere merhem süren Başkan'ım.

Festivallere yine gelesin,
Emmin oğlu tabip yanına alsın,
Onu da çok seviyoruz bilesin,
Sevenler gönlünde kalan Başkan'ım.

Bizim Bikinala çok emekliyor,
O garip bir yayla, duygu ekliyor,
Artvinli Gülhanî seni bekliyor,
Yaylamıza şeref versin Başkan'ım. (25.02.2014)

KENDİNE METHİYE

Kırklar meclisinden aldım dersimi,
Erenler babından içtim efendim.
Mürşid-i kâminden gördüm kursumu,
O sebepten derin coştum Efendim.

Yıllardır gözümden döktüm yaşımı,
Ölmüşüdüm tazeletti düşümü,
Yıllar sonra gördüm gönül kuşunu,
Mecbur sırlarımı açtım Efendim.

Yaram tazelendi derdim bitmedi,
Gönül kuşu bir ilacı atmadı,
Ne yapam zalime gücüm yetmedi,
Hasret deryasına düştüm Efendim.

Kalmışım kenarda bir bahtı kara,
Atma zalim beni çıkmayanlara,
Öyle yaram var ki bulunmaz çare,
Aşkın pazarında piştım Efendim.

Gülhanî'yim kimse derdim bilmiyor,
Zalim gönül kuşu çare bulmuyor,
Her çare ondadır ilaç vermiyor,
Güzellerden onu seçtim Efendim.

MEHMET ALİ EKİCİ'YE
Hastam ile ilgilendin,
Ellerin var olsun Hocam.
Maneviyat bahçesinde,
Güllerin var olsun Hocam.

Unutulmaz iyilik ettin,
Şifa haktan sen iyilettin,
Dar günde elimden tuttun,
Hallerin var olsun Hocam.

Durdun bu konuda durdun,
Sağ ol çok zahmetler gördün,
Hastam için çok yoruldun,
Kolların var olsun Hocam,

Lokman hekim himmet versin,
Erenler yanında olsun,
Makamınız cennet olsun,
Yolların var olsun Hocam,

Gülhanî teşekkür eyler,
Âşıklar mecburu söyler,
Hep sağ olsun doktor beyler,
Her hâlin var olsun Hocam. (25. 02. 2014)

ÖĞRENCİDEN HOCA'YA

Okulum heyecanım duramıyorum,
Kalemim yazıyor soramıyorum.
Ulaşıp menzile eremiyorum,
Gönül bahçesinde gülümsün Hocam.

Hâlimden anlarsın ilim aşlarsın,
Elimden tutarsın hem nakışlarsın,
Yanımda oturup notlar işlersin,
Canımın canısın âlimsin Hocam.

Arifler âlimler sizden çıkıyor,
Neyleyim bilmeyen yanlış bakıyor,
Irmak gibi ilim sizden akıyor,
Mekteb i irfanda şanımsın Hocam.

Âşık Gülhanî seni candan seviyor,
Hocaların kıymetini biliyor,
Siz olmasanız vatan neye yarıyor,
Benim yöntemimle yolumsun Hocam.

ÖVÜNME

Mecazi aşk ile boşa yoruldum,
Hakiki bir aşka niyetimiz var.
Cahiller sözümü hiçe sayıyor,
Kamil dergâhında kıymetimiz var.

Artvin köşesinde derli yatarım,
Bir saatte yüz bin kahır yutarım,
Ehl i kâmillere cevher satarım,
Pahası biçilmez fiyatımız var.

Derviş olan dertli yatar postuna,
Arif gitmez cahillerin üstüne,
Sabreder âşıklar dönmez tersine,
Cenab ı Bari'den hikmetimiz var.

Gübrelikte karga gülden ne bilir?
Çöplükteki sinek baldan ne bilir?
Mürşidi bilmeyen halden ne bilir?
Cahil zor anlıyor zahmetimiz var?

Şu fani dünyada boşa yoruldum,
Sade ekmek ile aşı yoruldum,
Dağlarım boralı kışa yoruldum,
Hakk'ın huzurunda zayetimiz var.

Habib'e gelen hakkın kelamı,
Onu yazan o Osman'ın kalemi,
Onu seven kişi çekmez elemi,
İçinde hep şifa ayetimiz var.

Nereye gitsen seni gören Mevlâ'dır,
Mahlûkata gıda veren Mevlâ'dır,
Maneviyatını soran Mevlâ'dır,
Hamdolsun Hâlik'e rahmetimiz var?

Aşk bilmeyen hal kıymetini ne bilir?
O dergâhta kol kıymetini ne bilir?
Kendin bilmez el kıymetini ne bilir?
Şükre deli Hakk'a sıhhatimiz var.

Âşık Gülhanî gitmez elin kastına,
Bütün iftiralar başım üstüne,
Dost olan yanlış yapmaz dostuna,
Erenler yanında şöhretimiz var.

SALİM BABA'YA

Benim için Sümmanî'sin, Şenlik'sin,
Zülalî'ye ayar bil Salim Baba.
Korkudan sizlere yağ çekmiyorum,
Manevî cevherin bol Salim Baba.

Bende bir ozanım özüm başkadır,
Senin manevîden sözün başkadır,
Gönül sarayında izin başkadır,
Yenemez derdini Nil Salim Baba.

İlmi irfan cevherini dokursun,
Kadir Geylânî'ye yolun yakınsın,
Bütün aşklara meydan okursun,
Bence Rus demire Zal Salim Baba.

Artvinli âşığım hayranımsın sen,
Ben bir küçük gölüm ummanımsın sen,
Bu derim yarama lokmanımsın sen,
Gel de gözyaşımı sil Salim Baba.

Yolumuz hakikat sırımız birdir,
Manevîden vurmuş yelimiz birdir,
Geylani hocamız hâlimiz birdir,
Gülhanî'ye uzat el Salim Baba.

SEDAT BAHADIR HOCAM'A
Ben hastayım düştüm gurbet ellere,
Derdimin lokmanı Bahadır Hocam.
Ben yaralı, hanım hasta ağlarım,
Gönlümün sultanı Bahadır Hocam.

Hatay şehirinden Artvin'e düştün,
İlim için çok yerleri dolaştın,
Dertli âşık ile derin tanıştın,
İlmimin fermanı Bahadır Hocam.

Ben Artvin'de yandım yandım tütüştüm,
Anlatılmaz her çileye karıştım,
Kara günde geldin bana yetiştin,
Derdimin dermanı Bahadır Hocam.

Cehaleti ilim ile taşlarsın,
Türkoğlu doktorsun ilim aşlarsın,
İşten geldi kitabıma başlarsın,
Aşkımın ummanı Bahadır Hocam.

Ağrı Süphan gibi benim boram var,
Eyüp gibi bu sinemde yaram var,
Sığındım Mevlâ'ya ondan çarem var,
Dertlidir Gülhanî Bahadır Hocam. (12.12.2014)

SEDAT BAHADIR'A
Hastam ağır hasta, gözlerim yolda,
Nasıl anlatayım hallerim Hocam.
Tanıştık sizin ile gurbete düştüm,
Çok uzağa düştü yollarım Hocam.

Musa Hoca verdi bana yarayı,
Sen buldun derdime tezden çareyi,
Ölene kadar senle açmam arayı,
Asla dert görmesin ellerin Hocam.

Dört Çar ı yâr sana himmet eylesin,
Arifler âlimler metin söylesin,
Resullullah senin yüzüne gülsün,
Açılsın manevî güllerin Hocam.

Kara günlerimde tuttun elimden,
Sen anlarsın sohbet ile hâlimden,
Her insan anlamaz benim dilimden,
Herkes açılmaz fallarım Hocam.

Hatay ilimizden buraya düşmüşsün,
İlmi irfan yuvasında pişmişsin,
Bu âşığın davasına koşmuşsun,
Dilerim şen olsun dillerin Hocam,

Derdi anlatmaya sıralarım var,
Karçal dağı gibi boraların var,
Alımsınız ama yaraların var,
Gurbette geçiyor yılların Hocam.

Sana saygım vardır vuramam taşı,
Felek ile kurduk derin savaşı,
Asla olamam ben bir Hint kumaşı,
Meydanda satarım şallarım Hocam.

Sana dert açarım derin sır tuttun,
Gönlüm sarayında derin yer tuttun,
Düşüyordum kara günde sen tuttun,
Yaralı âşığım inlerim Hocam.

Artvinli Gülhanî sana seslenir,
Evvel Allah sizlere de yaslanır,
Mücevhersin zannetme ki paslanır,
Gurbette döküldü tellerin Hocam. (09.02.2014)

-15'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BENİM

Ta Âdem'den kardeşimsin unutamam sizleri,
Eğer kabul edersen ben seninim sen benim.
Pirden himmet gelir ise yetişirim an benim,
Kara günde sıkılırsan, yetişirim can benim.

Çile bize gıda oldu yok benim şikâyetim,
Cim vasıta mime indi önce ıkra ayetim,
Leyl ü nehar hamdulillah bu benim beyanatım,
Elestu bezminde ikrar hasıdı iman benim.

Nerden geldim, nereliyim, ben aslımı bilmişim,
Haktan vücut Hak'tan gıda Hak'tan kuvvet almışım,
İmtihani kazanamam ben sınıfta kalmışım,
Helal rızık helal gıda helal vücut kan benim.

Umudum Hakk'a bağlıdır, sönmez benim fenerim,
Derya söndüremez beni içten dıştan yanarım,
İrşat olmak gayet güçtür icaz ile kanarım,
Ariflerin meclisinde figan benim fen benim.

Dosta yollar engellidir bu zindandan geçmesem,
Batılın içinde arar hakikati seçmesem,
Cananıma eremem eğer candan geçmesem,
Günahkâr bir edna kulum, divana duran benim.

Düşünürüm akıbetimi ağlamaya başlarım,
Gülhanî'yim dağı aştım, ağarmıştır saçlarım,
Yavaş yavaş kervan gider dertlidir gidişlerim,
Elveda şu yalan dünya, geliyor sıram benim.

4.1.2.4. Sanatçılara Güzelleme

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

İSMAİL TÜRÜT'E

Met etmeye Türkçem yetmez,
Dilisin Karadeniz'in.
Yıllar met eylesem bitmez,
Kolusun Karadeniz'in.

Gurbet elin çilesinde,
Hasretlerin yarasında,
Güzellerin arasında,
Gülüsün Karadeniz'in.

Sen layıksın her bir safa,
Âşıklar çekerler cefa,
Dertli gönüllere şifa,
Balısın Karadeniz'in.

Manevî ilim kuvvetin,
Dünyayı tuttu şan şöhretin,
Sevenlere var hürmetin,
Canısın Karadeniz'in.

Seni dinler Kaçkar başı,
Sevenlerin gözü yaşı,
Hem atlası hem kumaşı,
Şalınsın Karadeniz'in.
Solmaz manevî güneşin,
Bence yok dünyada eşin,
Hiç solmasın yazın kışın,
Alısın Karadeniz'in.

Gönül dostu sevdim seni,
İnşallah tanırısın beni,
Sevda çeken anlar seni,
Şalınsın Karadeniz'in.

Sen duygulu susar mısın?
Güzellerden küser misin?
Artvin'e de eser misin?
Yelisin Karadeniz'in.

Gururumuz sevdik seni,
Hayranların verir canı,
Seversin bayrakta kanı,
Falısın Karadeniz'in.

Der Gülhanî seslenmişim,
Yaradan'a yaslanmışım,
Ben Artvin'de paslanmışım,
Elisin Karadeniz'in.

İSMAİL TÜRÜT BEY'E
Karadeniz'in bülbülü,
Lisan seni çok seviyor.
Hem bülbülü hem de gülü,
İnsan seni çok seviyor.

Sen tabipsin hem de ozan,
Âşıklar bozmaz düzen,
Size hasret her an meydan,
Divan seni çok seviyor.

Sevgin geldi bana kadar,
Damardaki kana kadar,
Edirne'den Van'a kadar,
Vatan seni çok seviyor.

Yıllar bitmez, içte sızı,
Elde değil sevdik sizi,
Hak aşkına anla bizi,
Her can seni çok seviyor.

Türkün dinler dağlar taşlar,
Duygulanır kurtlar kuşlar,
Hasret çeken göz yaşlar,
Her yan seni çok seviyor.

Karadeniz'in şivesi,
İçinde var sevgi hissi,
Deryaların aşk gemisi,
Kaptan seni çok seviyor.

Müslümansın, Türk'tür kanın,
Her gün yükseliyor şanın,
Yüz binlerce hayranların,
Meydan seni çok seviyor.

Bizden değil bazıları,
Deprem şehit gazileri,
Dinler koyun kuzuları,
Kurban seni çok seviyor.

Eski yaram kanatırsan,
Sevenler murada ersin,
Bu garibe ilaç sensin,
Lokman seni çok seviyor.

Ben Mecnun'um Leyla'm nerde,
Arzularım kaldı yârde,
Kasetlerin yaylalarda,
Çoban seni çok seviyor.

Aşk bülbülüsün ötersin,
Atalar yolun tutarsın,
Bizim eli tanıtırsın,
Taban seni çok seviyor.

Ricam budur çağır bizi,
Artvin'i sor bazı bazı,
Karadeniz güzel kızı,
Canan seni çok seviyor.

Yeşil Artvin seni gözler,
Hayranların çoktur, özler,
Davet ediyoruz bizler,
Bu can seni çok seviyor.

Âşıkta biter mi sözler,
Duygulu kişiyiz bizler,
Genç ihtiyar seni özler,
Babam seni çok seviyor.

Sensin sanatkârlar gözü,
Her kanalda gördüm sizi,
Türütsov'a çağır bizi,
Mekân seni çok seviyor.

Herkese çibanım deşmem,
Sevmesem bu kadar coşmam,
Yüz bin Tarkan'a değişmem,
Gülhan seni çok seviyor.
(15.02.2000)

4.1.2.5. Sevgiliye ve Çevresin- deki Bayanlara Güzelleme -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenen- ler

ÜÇ BACILAR

Artvin'den düştük bu yollara,
Üç bacılar, üç bacılar.
Gözyaşı döndü sellere,
Üç bacılar, üç bacılar.

Çifti babadan ayrıldı,
Ah ufağı gelin oldu,
Büyüğü aklımı aldı,
Üç bacılar üç bacılar.

Üçüsü de benzer güle,
Arabaya bindik bile,
Gözyaşını sile sile,
Üç bacılar, üç bacılar.

Bu seveda beni soldurdu,
Aşkın yollara saldırdı,
Büyüğü beni öldürdü,
Üç bacılar, üç bacılar.

Sizlerle etmem çok leci,
Üçünüz başımın tacı,
İkinize derim bacı,
Üç bacılar, üç bacılar.

Küçüğünün var efkârı,
Ortancanın rengi sarı,
Büyüğü Huri'lerden biri,
Üç bacılar, üç bacılar.

Küçüğü elinde kına,
Ortancası benzer cine,
Büyüğünün kaşı kara,
Üç bacılar, üç bacılar.

Size yazam ben bu ferman,
Bulunmaz derdime derman,
Büyüğüne canım kurban,
Üç bacılar, üç bacılar.

Büyüğü yaktı özümü,
Ah güldürmüyor yüzümü,
Onun için aldım üzümü,
Üç bacılar, üç bacılar.

Yâr için yalancı oldum,
Arkadaşı nerden bildim,
Onun için Şavşat'a geldim,
Üç bacılar, üç bacılar.

N'olur bu dünyada gülsem,
Bu dünyada murat alsam,
Büyüğün koynuna girsem,
Üç bacılar, üç bacılar.

Bu dertteyim neçe yıldır,
Yanak şeker dudak baldır,
Kokusu misk ile güldür,
Üç bacılar, üç bacılar.

Yoktur bu Şavşat'ta kârım,
Kalmadı ebedi arım,
Büyüğünüz benim yârım,
Üç bacılar, üç bacılar.

Esmer yanağına kurban,
Kiraz dudağına kurban,
Yeşil kazağına kurban,
Üç bacılar, üç bacılar.

Hayal düşlerine kurban,
İnci dişlerine kurban,
Karakaşlarına kurban,
Üç bacılar, üç bacılar.

Ağlayarak geri döndü,
Gülhanî'yi derde saldı,
Bir elma hatıra verdi,
Üç bacılar, üç bacılar.

GÜRCÜ GÜZELLERİ
Sizi gördüm oldum hasta,
Yaman Gürcü güzelleri.
Kaşınız, kirpikten usta,
Aman, Gürcü güzelleri.

Fidan gibi boyları var,
İnce ince belleri var,
Tatlı tatlı dilleri var,
Ceylan, Gürcü güzelleri.

Korkam ki âşığı çarpa,
Dertli gönülleri yap,
Mısır vururlar çapa,
Ferman, Gürcü güzelleri.

Size etmem fazla leci,
Hepiniz başımın tacı,
Gülhanî'ye olun bacı,
Lokman, Gürcü güzelleri.

NEDİME

Yüz bin kocaya varsan da,
Yâre benzersin Nedime.
Deryalara gark etsen de,
Yâre benzersin Nedime.

Çatal dilli yılan olsan,
Gelip boynuma dolansan,
Baştanbaşa ağulasan,
Yâre benzersin Nedime.

Sevdim de sanma pişmanım,
Arşa dayandı amanım,
Olsan hele din düşmanım,
Yâre benzersin Nedime.

Dumanım bize uğratsan,
Kolum kanadım bağlatsan,
Ah dilim dilim doğratsan,
Yâre benzersin Nedime.

Yunus'um balıkta kalsam,
Eyüp gibi yara alsam,
Yusuf'um kuyuya dalsam,
Yâre benzersin Nedime.

Bu tenim toprakta gitse,
Mezarımda otlar bitse,
Kerem Aslı gibi tutsa,
Yâre benzersin Nedime.

Derdimi kimse bilmiyor,
Yıllardır yüzüm gülmüyor,
Anlatsam dilim dönmüyor,
Yâre benzersin Nedime.

Beni zindana koydursan,
Ceryanla beynim oydursan,
Kanımı yere yaydırsan,
Yâre benzersin Nedime.

Meleklerin birisin sen,
Cennetteki Huri'sin sen,
Gülşen'imin eşisin sen,
Yâre benzersin Nedime.

Güneşlerde kuruttursan,
Nara atıp erittirsen,
Zindanlarda çürüttürsen,
Yâre benzersin Nedime.

Sevdadır yâr aşıkane,
Der Gülhanî bahtım kara,
Mansur gibi çıksan dara,
Yâre benzersin Nedime.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BENZERSİN

Seni görür görmez çok duyulandım,
Maviş hanım bir insana benzersin.
Sohbetin de güzel sözün de güzel,
Maviş hanım bir sultana benzersin.

Fidandın boyunda, saçların sırma,
Ben seni severim kusurum görme,
Kalem kaş üstüne çekersin sürme,
Vasf edilmez asumana benzersin.

Bahar çiçeğisin gönül bağında,
Beslenmişsin turunç solu sağında,
Büyümüşsün melekler kucağında,
Çünkü gönül şadumana benzersin.

Gül tomurcuk açılmışsın baharda,
Bezenmişsin hele leyl ü neharda,
Seni eflat derler sinemde derde,
Yaram saran o lokmana benzersin.

Dudakların meste ballar süzölür,
Yanakların Kur'an ayet yazılır,
Gözlerin ceylandır kirpik naz olur,
Hiç doyulmaz bir civana benzersin.

O gerdan üstüne kaymaktan baldan,
Seni gören yiğit hem geçer halden,
O mor bileklerden ve tutam elden,
Sürülecek hoş devrana benzersin.

Gökten mi indin de geldin cihana,
Benzeteyim seni hangi ceylana,
Her hâlinde vardır yüz bin mahana,
Ol sure-yi er-rahmana benzersin.

O kemiş parmaklar kınalı eller,
Şeker mi, şerbet mi bal mıdır diller,
Boyun set çekmiş de incedir beller,
Al topukta o ceylana benzersin.

Cevher değil misin sen böyle böyle,
Tek seni yaratmış Hazreti Mevlâ,
İstersen kapında kul köle eyle,
Hükm ü mührü Süleyman'a benzersin.

Her zaman çiçekler andırır seni,
Gül, baharda açar yandırır seni,
Her emrine teslim eylerim canı,
Can hapseden bir divana benzersin.

Hasretin içimde bir yara açtı,
Bakışlarım mermi sineme saçtı,
Senden ayrı günüm çileli geçti,
Ben hastayım sen dermana benzersin.

Güzellerde sohbet olur söz olur,
Hasretle yananın bağı köz olur,
İnan senin gibi güzel az olur,
Fidan boylum bir ceylana benzersin.

Gördüm ondan beri geçemiyorum,
Karıştı yollarım seçemiyorum,
Gücüm yetmez derdimi açamıyorum,
Unutulmaz hoş devrana benzersin.

Hayallerim yatırmadı yatakta,
Her gece görüyorum bizim otakta,
Senden ayrı kaldım derin bataкта,
Kurtaracak bir kaptana benzersin.

Sana anlatacam Türkçem yetmiyor,
Derin yara aldım serden gitmiyor,
Görür görmez asla derdim bitmiyor,
Anlatılmaz bir yamana benzersin.

Gönül sarayımda ne olur kuş olsan,
Yol göstersen ne olur bana baş olsan,
Yaralı Yusuf'a bir güneş olsan,
Sevgiyi bilen bir divana benzersin.

Boyun selvi olmuş dallar içinde,
Yeşilbaşlı ördek göller içinde,
Seherde açar gül, güller içinde,
Her hâlinle kul Gülhan'a benzersin. (20.09.1987)

DEĞER GÖZLERİN

Nasıl met edeyim güzelim seni,
Gürcistan iline değer gözlerin.
Bir bakışta yaraladın sinemi,
Cezayir, Tunus'a değer gözlerin.

Darılma sevdiğim, söylenen söze,
Ne hoş da yakışmış ciltveler size,
Mısır'a, Arap'a, Yemenistan'a,
Belh'e Buhara'ya değer gözlerin.

Emsem çifte gülün kurtulsam yastan,
Konuşmay vazgeçme biz gibi dosttan,
Arnavut, Çerkez, Kürt, Arabistan,
Bütün Türkiye'ye değer gözlerin.

Görmedim dünyada sen gibi canan,
Yoktur ey sevdiğim ben gibi yanan,
İngiliz, Fransız, Moskof ve Alman,
Çin ile Maçin'e değer gözlerin.

Gözlerin bizleri çevirdi terse.
Bu aşkın elinden düşmüşüm meste,
Değer Ardahan'a vallahi Kars'a,
O büyük Erzurum'a değer gözlerin.

Gözlerin bizleri düşürdü kışa,
Görmeseydim seni, dert oldun başa,
Değer Diyarbakır, Konya'ya, Muş'a,
Ah yeşil Artvin'e değer gözlerin.

Gözlerin şilveyi verdi Berta'ya,
Derdim çok derindir dökmem ortaya,
Benzer semadaki yıldıza, aya,
Ah sekiz cennete değer gözlerin.

Âşık Garip der ki hoş ettin methin,
Şekerde, balda yok senin lezzetin,
Yüz bin şehir saysam değmez kıymetin,
Hâsılı cihana değer gözlerin.

GÜZELİM

Sabah camdan bakışına vuruldum,
Bülbüllerin nesli misin güzelim?
N'edem yarın her şeye benzersin,
Her gün böyle süslü müsün güzelim?

Beni benden ettin ele yendirdin,
Bir öpücük söz verdin de kandırdın,
Kerem gibi beni yakıp yandırdın.
Aslıhan'ın nesli misin güzelim?

Seher vakti karşı camdan esersin,
Bir şey diyecektim korktum kusarsın,
Gül verecektim de elim kesersin,
Huriler'in misli misin güzelim?

Mevlâ'ya sığındım ben ağlıyorum,
Yâre benziyorsun bin ağlıyorum,
Senden ayrılalı kan ağlıyorum,
Acep sen de yaslı mısın güzelim?

Gülhanî yıllardır seni arıyor,
Esen rüzgârlara seni soruyor,
Seni gördü Kerem gibi yanıyor,
Yoksa sen de Aslı mısın güzelim?

GÜZEL KIZ

Son haber, son selam, son mektup sana,
Bundan böyle sana küstüm güzel kız.
Temayülüm bitti aşka, sevgiye,
Selamı sabahı kestim güzel kız.

Sen mutlu ol, sana bunu çoklamam,
Sorar isen bildiğimi saklamam,
Sahtekâr dostlardan fayda beklemem,
İrfan dostlarıdır dostum güzel kız.

Yoldaşım gurbettir, sırdaşım elem,
Dağları eritir şu kutsal çilem,
Bir elimde kâğıt birinde kalem,
Sazımı duvara astım güzel kız.

Bir iken bin oldu, çoğaldı yaram,
Yalvardım yalvardım olmadı çarem,
Yaptığın yemekler oldu hep haram,
Gelirken yollarda kustum güzel kız.

Hakk'ın kölesiyim, Hakk'ın kuluyum,
Hasret çöllerinin gonca gülüyüm,
Hakikat aşkının sevda yeliyim,
Gönülden gönüle estim güzel kız.

Sevdiğim gönlümde kırmızı gül idi,
Şeker idi kaymak idi bal idi,
Gelir iken umut kabı dol'idi,
Dönerken boşaldı testim güzel kız.

Güzel kız sor beni yaşlı çınara,
Aşk ile ağlayan coşan pınara,
Artık mutluluğu attım pınara,
Dertleri sineme bastım güzel kız.

Bakışların ok mu sinemi deldin,
Yıllardır yalvardım bir hiçe saydın,
Sağ iken beni mezara koydun,
Toprakla doldurdun üstüm güzel kız.

Sağ meme üstüne elimi koydum,
Sevdan kalbe vurdu az daha öldüm,
Eve gittim hemen düşüp bayıldım,
Saçların elimle kestim güzel kız.

Esen rüzgârlardan kokunu aldım,
Bütün çiçeklerde seni gördüm,
Her gece rüyamda seninle öldüm,
Ayrılık elinden bezdim güzel kız.

Yâre benzer seni görmez olaydım,
Gonca güllerini dermez olaydım,
Rüyada seni sarmaz olaydım,
Yaram tazeledin azdım güzel kız.

Bir sırrı söyledim ellere açtın,
Der Âşık Gülhanî sineme düştün,
Bahar seli gibi kaynayıp coştun,
Gurbetten gurbete gezdim güzel kız.

GÜZEL KIZA

Daha işim olmaz sizin otakta,
Sen bıraktın beni çıkmaz bataкта.
Al kırmızı giyinmiştin yataкта,
Olaydım altında postun güzel kız.

Ondan sonra sağ değilim ölüyüm,
İçim dışım hep kahr ile doluyum,
Hiç sözüm geçmedi ondan ölüyüm,
Ne idi bizlere kastın güzel kız.

Yâre benzer yaratmıştır Yaradan,
Saçlarım ağardı dertten karadan,
Suçum neydi bizi attın aradan,
Bizi beş paraya sattın güzel kız.

Gel diye söz verdin sonra vazgeçtin,
Der Âşık Gülhanî sineme düştün,
Bahar seli gibi kaynayıp coştun,
Gurbetten gurbete attın güzel kız.

MAŞALLAH

O sarı mont ile pazarda gördüm,
Hazin hazin o gezişe maşallah.
Sevdiğime benzer ben seni gördüm,
Kalem kaşa çapkın göze maşallah.

Kaşların mızraktır, kirpiğin oktur,
Yâre benziyorsun emsalin yoktur,
Kız sevdan sinemde dağ kadar yüküdür,
Nazlı nazlı dolanışa maşallah.

Huri melek midir senin nesilin?
Tepeden tırnağa yoktur kusurun,
Ayağın elinde olam hasırın,
Nazlı nazlı o sekişe maşallah.

Hurilerde yoktur sendeki haller,
Akıyor dudaktan şekerler ballar,
Açılmış bağların bazenmiş güller,
Göğsündeki o nakışa maşallah.

Senin gibi bir güzeli görmedim,
Ben garibim sana layık olmadım,
Sana bakmayıla ben de doymadım,
Dayandığım bu ateşe maşallah.

Yaktı beni dilber senin hallerin,
Dert eyledi senin nazlı dillerin,
Göğsünde açılmış gonca güllerin,
Hayalde sevdiğim düşe maşallah.

O kıvı duduğın o beyaz tenin,
Dünyalara değır o tatlı dilin,
Fidandır boyun incedir belin,
Yaktı beni o gülüşe maşallah.

On yedi on sekiz görünür çağın,
Göğsünde çiftı gül, pembe yanağın,
Şeker olmuş dilin baldır duduğın,
Gördüğüm rüyada düşe maşallah.

Seni gördüm yan yana kül oldum,
Seni seviyorum sana kul oldum,
Ayağında çamur sana yol oldum,
Sabrettiğim bu telaşa maşallah.

Verdiğin biberler yaram söndürmez,
Yâre benziyorsun âşık kandırmaz,
Bana yanlış yapsan Allah güldürmez,
Sabrettiğim bu ateşe maşallah.

Nasıl unutayım o tatlı dili,
Geçen pencereden salladın eli,
Senin için veririm bu tatlı canı,
Sabrettiğim bu telaşa maşallah.

Beni hastalattı o bakışların,
Sevdiğime benzer siyah saçların,
Beni yaraladı her bir işlerin,
Yıktı beni o gülüşe maşallah.

Gülhanî'yim ölüm senden geçmiyor,
Bu derdi ellere kolay açmıyor,
Sevdiğim anlamaz sözüm geçmiyor,
Söz geçmeyen kara taş maşallah.

SEHER'İM

Bir ah çeksem dağlar, taşlar sallanır,
Kim anlatsın sana hâlim Seher'im.
İnan sensin beni deli eyleyen,
Eyleme bana çok zulüm Seher'im.

Yusuf i Zelha'da yoktur ahvalın
Şirindir kelamın tatlıdır dilin
Semavata arza değer bir kılın
Senden ayrılalı ölüm, Seher'im

Kerem Aslı gibi içimden yandım,
Ferhat Şirin gibi dertlere daldım,
Leyla Mecnun gibi gurbette kaldım,
Hiç çimene dönmez, çölüm Seher'im.

Sunam bu dertlere alışamadım,
Yârin kervanına erişemedim,
Doyunca sizinen konuşamadım,
Bu aşkın elinden lalım Seher'im.

Beni eritiyor o bakışların,
Ah cennete değer karakaşların,
Yâr cihana vermem sarı saçların,
Görünce kırıldı belim Seher'im.

Cahiller arife kıymet vermezler,
Âşıklar dünyada asla gülmezler,
Ah zerrece kıymetini bilmezler,
N'ideyim yetmiyor elim Seherim.

Âşık Garip der ki gitsek ne olur,
Dünyayı birbirine katsak ne olur,
Zalim Türkiye'den yitsen ne olur?
Sen için can veren kulum Seher'im.

SEVDİĞİME BENZİYOR
Tazelettin benim eski yarımı,
O bakışın sevdiğime benziyor.
Huri Melek misin göklerden indin,
Karakaşın sevdiğime benziyor.

Ayrıldım sizlerden şaşırdım yolu,
Bir bakışta ettin bizleri deli,
Şavşat Meydancı'nın lale sümbülü,
Her kokuşun sevdiğime benziyor.

Seni gördüm benim gülmüyor yüzüm,
Karnım doymamıştır uykusuz gözüm,
Haram oldu bana ilkbahar yazım,
Her nakışın sevdiğime benziyor.

Derdim çok derindir sana sayamam,
Dolandın karşımda hiç unutamam,
Gül yüzüne bakmayile doyamam,
Her gülüşün sevdiğime benziyor.

Arzumanım kaldı sürme gözünde,
Bulunmaz ayarın dünya yüzünde,
Ölene dek gezem senin izinde.
Her bir işin sevdiğime benziyor.

Yıllardır ağlarım güldür sen beni,
Ben bir gonca gülüm soldur sen beni,
Kanım helal olsun öldür sen beni,
İnci dişin sevdiğime benziyor.

Unutamam orda kaldığım günü,
Sana kurban olam canımın canı,
Sevdiğime benzer o fidan boyu,
Hayal düşün sevdiğime benziyor.

Bu da mı var idi benim başıma?
Felek ağı kattı tatlı aşıma,
Yitek bu yerlerden sen gel peşime,
Turlanışın sevdiğime benziyor.

Düşürdün bizleri bin türlü hale,
Benzersin bahçede açılan güle,
Dertli Gülhanî'yi düşürdün dile,
Yazın kışın sevdiğime benziyor.

YILDIZ HANIM

Bizi Türkiye'ye sen tanıttırdın,
Mevlâ dert vermesin gül Yıldız Hanım.
Sizin gibi bir insanı görmedim,
Unutamam sizi bil Yıldız Hanım.

Artvin ilimizde sizle tanıştık,
Yusufeli'n dağlarında dolaştık,
Kömürlü köyünde sizle dertleştik,
Teşekkür ederim bol Yıldız Hanım.

Bize ilham verdi senin sözlerin,
Cihanı görüyor aydın gözlerin,
Unutamam dolanışım, izlerin,
Güzel ahlak, tatlı dil Yıldız Hanım.

Ben düşmüşem kara sevdâ şehrine,
Sizle çok dert döktük Çoruh nehrine,
Artvin'im benzemez İzmir şehrine,
Bizim dağlar garip çöl Yıldız Hanım.

Bir tabip misali yaramı sardın,
Kara günlerimde hâlimi sordun,
Uzarlarda sevdiğimi gösterdin,
Akıyor gözümde sel Yıldız Hanım.

Seni seveni bil ne olur, dur gitme,
Dertlerim derindir biraz yaz gitme,
Çok özledim seni gel de tez gitme,
Bir zaman misafir kal Yıldız Hanım.

Adınla soy ismin derin hâlleri,
Kayalardan Artvin'im yolları,
Hep sırt ile toprak taşır kulları,
Zehirdir bizdeki bal Yıldız Hanım.

Yaralı Gülhanî unutmaz seni,
Kültürün kaplamış bütün cihanı,
Haziran ayında festival günü,
Artvin Kafkasör'e gel Yıldız Hanım.

4.1.2.6. Siyasilere, Resmi Makam ve Meslek Sahipleri ile Kurumlara Güzelleme
-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

ELMALI'NIN KOMUTANI

Garip ozan derler bana,
Elmalı'nın komutanı.
Yavrum emanettir sana,
Elmalı'nın komutanı.

Ordumuza şan veren siz,
Gazi olup kan veren siz,
Vatan için can veren siz,
Elmalı'nın komutanı.

Komutan, derdimi deşme,
Gurbet ele fazla düşme,
Yavrudan ayırdım şaşma,
Elmalı'nın komutanı.

Hasret yarısı bizdedir,
Oğlum İlimdâr sizdedir,
Vatan sevgisi özdedir,
Elmalı'nın komutanı.

Disiplin başımın tacı,
Yavrudan ayrılmak acı,
Oğlumun sensin ilacı,
Elmalı'nın komutanı.

Hasret yarısı çok beter,
Yavrum hep gözümde tüter,
Bir hâlini sorsan yeter,
Elmalı'nın komutanı.

Der Gülhanî yaslanıyorum,
Yaradan'a yaslanıyorum,
Ta Artvin'den sesleniyorum,
Elmalı'nın komutanı.

ÖĞRETMEN

Kurban olam hocalarım,
Derdi bilen öğretmendir.
Kara günde yâr demede,
Kamil olan öğretmendir.

Âşıkların böyle hâli,
Anlıyorsunuz bizim dili,
İlim irfanın temeli,
Temel olan öğretmendir.

Cehalete gözdağ olan,
Türklüğe bir öz, dağ olan,
Manevîden bizde olan,
Zafer alan öğretmendir.

Yakmazdı böyle yakmazdı,
Yaramaz koca okumazdı,
Doktor hastaya bakmazdı,
Tabip olan öğretmendir.

Duran bu konuda duran,
Dört kıtaya namı veren,
Orada yedi kat çemberi alan,
İlim veren öğretmendir.

Sordu bu dertleri sordu,
Boş kafalar deli sandı,
Hemen cumhuriyet kurdu,
Atamız da öğretmendi.

Bak bu âşığın hâlinde,
Anlar mısız ahvalinden?
Ah edebiyat dalında,
Gülhanî de öğretmendir.

SAĞLIK GENEL MÜDÜRÜ
Güneş doğdun ilimize,
Sağlık Genel Müdürümüz.
Baktın her bir hâlimize,
Sağlık Genel Müdürümüz.

Solmaz manevî güllerin,
Bize hizmet her hallerin,
Ebediyen eserlerin,
Sağlık Genel Müdürümüz.

Müslüman Türk, değil, dinsiz,
Bize insanlığın sonsuz,
Hizmetini görmeyen kansız,
Sağlık Genel Müdürümüz.

Bakanımla işin birde,
Doktor verdin garip yurda,
Üç milletvekili nerde,
Sağlık Genel Müdürümüz.

Gülhanî'ye Lokman oldun,
Derin yarasını sardın,
Unutulmaz ilgilendin,
Sağlık Genel Müdürümüz.

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

ARDANUÇ SAVCISI'NA
Bir Pazar günüydü uğradın bize,
Haller beni duyguladı Efendim.
Sayın komutanım katılmış size,
Yollar beni duyguladı Efendim.

Tarih konusunda çok derin gittin,
Ferhat ile Şirinlerden bahsettin,
Osmanlı tarihini ortaya attın,
Diller beni duyguladı Efendim.

Hukukla tarihin ilmin yutmuşsun,
Tarihi eserlere önem katmışsın,
Gönül sarayında bir yer tutmuşsun,
Eller beni duyguladı Efendim.

Keskin tesislerde bir sohbet kurduk,
Sayın Muhtar Beyden çok ilgi gördük,
Dut ile kirazdan nasibi aldık,
Güller beni duyguladı Efendim.

Doktor bey şaşırdı özden bahsettik,
Ovadan, bayırdan, düzden bahsettik,
Ali Zülfikar'dan izden bahsettik,
Zal'lar beni duyguladı Efendim.

Ardanuç kalesi çok meşhur sözü,
Zaten tarihtedir mevzunun özü,
Çeşmenin yanında yılanın izi,
Çöller beni duyguladı Efendim.

Çok adaletlisin elini tuttum,
Olay incellersin mevzuya yettim,
Bir kitap, bir şiir hatıra ettim,
Anlar beni duyguladı Efendim.

Âşık Gülhanî'ye mevzular açtın,
Adaletli konularla uğraştın,
Ta eski tarihten beri dolaştın,
İller beni duyguladı Efendim. (03.06.1990)

HASAN AĞABEYİM

Bozulmuş binama bir temel attın,
Mimarsın yeniden kurdun Ağbey'im.
Ömrümün yuvası bozulmuş, çattın,
Hemen duvarını, örttün Ağbey'im.

Darbe aldım, iki gözüm yaş idi,
Elimdeki mücevherler bütün taş idi,
Ömrümün dağları bütün kış idi,
Bir güneş misali vurdun Ağbey'im.

Zalimler sardılar, çözülmez bağa,
Dert elinden yatamazdım yatağa,
Yollarım düşmüştü çıkmaz batağa,
Sen tuttun elimden, çıkardın Ağbey'im.

Dost ile düşmanım hep belli oldu,
Hapishanelerde saçım ağardı,
Yaralarım çerha çerha sulandı,
Tabipsin yetiştin sardın Ağbey'im.

Gülhanî'yim yolumdan mı saparım.
Türk oğluyum bir Mevlâ'ya taparım,
Hürmet ile ellerini öperim,
Her zaman hâlimi sordun Ağbey'im. (07.07.1989)

HASAN BABA

Türkiye'nin sana ihtiyacı var,
Sana saygım sonsuz bil Hasan Baba.
Sen olmasan bizim hâlimiz beter,
Gönlümüzde açan gül Hasan Baba.

İnan baba Türkiye'm çok dardadır,
Sahte derviş geldi mürşit nerededir?
Buna güvenenin işi zordadır,
Zalimlerde yoktur ar Hasan Baba.

Karadeniz'de mafyanın başını,
O bitirdi ihtiyarın işini,
Osmanlının Bey'i çattı kaşını,
Vatan kan ağlıyor gör Hasan Baba.

Artvin'in mimarisin bilesin,
Seven gönüllerde köşkü kurasın,
Bıraktığın yerden ele alsın,
Bize de şefkatin bol Hasan Baba.

Sizlerle uğraşanlar yok oldu,
Ettikleri başlarına yük oldu,
Hepisi şaşırdı şimdi şok oldu,
Zalimlerden öcün al Hasan Baba.

Mevlâ rahmet versin ana babana,
İyiliğin var dağ başındaki çobana,
Çalışıyoruz anlatıyoruz tabana,
Nankörlere kılıç çal Hasan Baba.

Bazı boş kafalar bir hevestedir,
Benim arzuhalim gerçek dostadır,
Kurtlar kuzu oldu, karga hastadır,
Arıda kalmadı bal Hasan Baba.

Artvinli Gülhanî derdi dağ gibi,
Çöle döndük bizi eyle bağ gibi,
Artvin çok dertlidir, oldu çığ gibi,
Derdimize çare bul Hasan Baba. (21.10.2002)

HASAN EKİNCİ BEY

Seni mezarımda otlar unutmaz,
Düşmanların hayranısın Hasan Bey.
Artvin dağlarında sütler unutmaz,
Yananların ayranısın Hasan Bey.

Çok özür dilerim seni yormuşum,
Unutulmaz abiliğin görmüşüm,
Sevgi sarayına seni almışım,
Bu gönlümün seyransın Hasan Bey.

Sen güldürdün bizim sönmüş yuvayı,
Sen hallettin çözülmeyen davayı,
Sizle uğraşanlar aldı havayı,
Adaletin fermanısın Hasan Bey.

Davayı halletmesen kahr olursun,
Yıkılmış vatana şehir olursun,
Düşman sofrasında zehir olursun,
Dostlarının kurbanısın Hasan Bey,

Sensiz sürmedim devranı demi,
Dertlerim özeldir anlatmam tamı,
Sevenler yolcudur sen de bir gemi,
Bu vapurun kaptanısn Hasan Bey.

Durumlar karışık işler âmânda,
Vapur bozuk iş kalmadı dümende,
Duam budur beyim yakın zamanda,
Devletimin bakanısın Hasan Bey.

Hangi yoldan gelir isen gel dedik,
Zehirli dertlere seni bal dedik,
Gönül bahçesinde açan gül dedik,
Düşmanların dikenisin Hasan Bey.

Yanlış çiçek yanlış ballar kurusun,
Acı yemiş veren dallar kurusun,
Aleyhinde atan diller kurusun,
Bu sarayın sultanısın Hasan Bey.

Çok özledim bekliyorum yolunu,
Bayramını kutlar, öperim elini,
Sen bilirsin Gülhanî'nin hâlini,
Her derdimin dermanısın Hasan Bey.

HÂKİM HÜSEYİN ÖZTÜRK'E
Yazdığın dörtlük duygular beni,
Size mi düşmüştür zoru gurbetin.
Dünyayı verseler faydası yoktur,
Yarmaz efendim kârı gurbetin.

Milyarlar tilyarlar kârında olsa,
Her türlü işlerin yerinde olsa,
Bütün hükümdarlık elinde olsa,
Yine bitmez ahu zarı gurbetin.

Der Gülhan gözyaşı dökenler bilir,
Hasret şamasını yakanlar bilir,
Gurbet çilesini çekenler bilir,
Herkes açılmaz sırrı gurbetin. (28.02.1995)

KOMUTAN HİKMET KÖKSAL'A
Şanlı ordumuzun ayı güneşi,
Makamınız hayırlı olsun Efendim.
Kara kuvvetlerinin önderi başı,
Makamınız hayırlı olsun Efendim.

Mevlâ fırsat vermiş, güç kuvvetin var,
Bizi gururlatan kemaletin var,
Bir Ömer misali adaletin var
Makamınız hayırlı olsun Efendim.

Adaletin belli sohbet sözünden,
Vatan aşkı fişkırmıştır özünden,
Gidiyorsun Atamızın izinden,
Makamınız hayırlı olsun Efendim.

Sen seversin bayrağında kanını,
Vatan için feda edersin canını,
Türkçem yetmez anlatayım şanını,
Makamınız hayırlı olsun Efendim.

Vatan hasta siz lokmansız bilene,
Bölücünün niyeti var talana,
Etrafımız sarılmıştır yılana,
Makamınız hayırlı olsun Efendim.

Artvin’de doğmuşsun sensin şanımlız,
Sensin kanadımız sensin kolumuz,
Senle gururlanıyor Artvin ilimiz,
Makamınız hayırlı olsun Efendim.

Sayın Paşa’m çok yaram var bilesin,
Paslanmış Gülhanî belki sorasın,
İnşallah yukarıya nasip olasın,
Makamınız hayırlı olsun Efendim.

KÖY HİZMETLERİ

Millete vatana hizmet yapıyor,
Her şeye örnektir Köy Hizmetleri.
Personeli Türk’tür Hakk’a tapıyor,
Çalışkan millettir Köy Hizmetleri.

İşçi usta nasırlanmış elleri,
Garip saf köylere yapar yolları,
Yıkar kayaları aşar çölleri,
Unutulmaz eser Köy Hizmetleri.

Ağır makineler dağlar aşıyor,
Bazı kardeşlerim şehit düşüyor,
Mevlâ’m rahmet etsin içim pişiyor,
Manevî kuvvettir Köy Hizmetleri.

Amirlerin adaletli işleri,
İmanlıdır Hakk’a bağlı başları,
Kimse sevmeyen tembel yatan başları,
Çalışkan dairedir Köy Hizmetleri.

Akıtmıştı gözümden kanlı yaşı,
Her şeyi unuttur aç kalan kişi,
Âşık Gülhanî’ye verdiniz işi,
Hürmetim sonsuzdur Köy Hizmetleri.

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜ
Hürmetim sonsuzdur ilgilerine,
Gariban bizleri sordunuz Bey'im.
Manevî yaram var gitmiş derine,
Bir lokman misali sardınız Bey'im.

Kaderin darbesi büktü belimi,
Erenler gösterdi bana yolumu,
Bir çileli günde garip hâlimi,
Teşekkür ederim sordunuz Bey'im.

Bize ilham verdi sizdeki hâller,
Bizi etkiledi şefkatli diller,
Müdürüm, muavinim imanlı kullar,
Sevginizi gönlüme serdiniz Bey'im.

Anne baban, yetiştiren nur olsun,
Hakkı seven amirlerim var olsun,
Size hain bakan gözler kör olsun,
Şen olsun vatanla yurdunuz Bey'im.

Aşk denizinde liman bulmadım,
Kader darbesinden aman bulmadım,
Çok dertleşecektim zaman bulmadım,
Sizin de ağırdır derdiniz Bey'im.

Der Gülhanî herkese dertler dökülmez,
Hakk'a güven doğru yoldan çıkılmaz,
Sevgi burcu ebediyen yıkılmaz,
Gönlümde bir bina kurdunuz Bey'im. (17.07.1989)

MUHSİN BEY'E

Bir tebrikin aldım, bin duyulandım,
Aramızdan yıllar geçse unutmam.
Öyle bir duygu ki içimden yandım,
Dicle, Fırat, Nil'ler geçse unutmam.

Çok insanlık gördüm başımın tacı,
Acep yok mu ayrılığın ilacı,
Yetmez bu sevgiye kimsenin gücü,
Ali, Rüstem Zal'lar geçse unutmam.

Senden ayrı ağlamaya başlarım,
Çoruh'a karıştı gözüm yaşlarım,
Her çileden ağarmıştır saçlarım,
Başımdaki teller geçse unutmam.

Hocam da üzüldü seni özlüyor,
Seni anıp yollarını gözlüyor,
İnan vallahi içim sızlıyor,
Her yanından seller geçse unutmam.

Sizden ayrı zehir oldu sütlerim,
Kervan uzak düştü gelmez atlarım,
Gözün öper bayramını kutlarım,
At değil de filler geçse unutmam.

Garip Gülhanî'yi belki anarsın,
Bahar geldi turnalardan sorasın,
Manevî bahçede yemiş olasın,
Fırtınalar yeller geçse unutmam.

SİVİL SAVUNMA

Kutsal vatanımın her köşesinde,
Her zaman varıyor Sivil Savunma.
Acı olayların endişesinde,
Dertleri soruyor Sivil Savunma.

İtfaiye ekip acil koşarlar,
Nerde yangın duysa dağlar aşarlar,
Afet duysa her engelden aşarlar,
Çok fena koruyor Sivil Savunma.

Halk için bu işe alışmak lazım,
Vatan milleti için yarışmak lazım,
Afet önlemek için girişmek lazım,
Yarayı sarıyor Sivil Savunma.

Sivil Savunmaya önem verelim,
Öğrenci kardeşler biz uyanalım,
Bütün halkımıza örnek olalım,
Afatlar arıyor Sivil Savunma,

Atomlara karşı bilgi veriyor,
Zehirli gazlardan bizi koruyor,
Yangın ile sele düşsek çarıyor,
Her derde varıyor Sivil Savunma,

Milleti savunmak her zaman derdi,
İçte o savunuyor dışta da ordu,
Bu ikisi korur vatani yurdu,
Her yanı tarıyor Sivil Savunma.

Sivil Savunmaya bundan varalım,
El ele verip de hep uyanalım,
Bütün bu cihana örnek olalım,
Yangına giriyor Sivil Savunma.

Vatandaşı hep savunmak kastıdır,
Sağ olsunlar kara günün dostudur.,
Can kurtarmak görevlerin üstüdür,
Yanmadan eriyor Sivil Savunma.

Gülhanî der bizim kazan taşıyor,
Vatan aşkı bu gönlümde yaşıyor,
Yıkılanı kurtarmaya koşuyor,
Durmadan yürüyor Sivil Savunma.

VALİ BEY

Bir denetim günü rastladım size,
Dirayetin yüce gördüm Vali Bey.
Vazife yapmayan zalime karşı,
Adaletin yüce gördüm Vali Bey.

Dertlinin derdine derman sürersin,
Mağdur olanları daim sararsın,
Nerde zalim varsa onu ararsın,
Marifetin yüce gördüm Vali Bey.

Adaletin sularında akarsın,
Hakikatle o sineni yakarsın,
Zulüm yapanlara karşı çıkarsın,
Zuhuratın yüce gördüm Vali Bey.

Benzeri olmayan amir gibisin,
Zalimlere karşı kahır gibisin,
Sanki adaletli Ömer gibisin,
Sadaretin yüce gördüm Vali Bey.

Gülhanî diyor ki gülememiştim,
Arzu maksudumu alamamıştım,
Sizi ziyarete gelememiştim,
Kemaletin yüce gördüm Vali Bey. (10.01.1990)

211. SIKIYÖNETİM ALAY KOMUTANI

Çok özledim ama göremiyorum,
Sorarım nasıldır hâlin Komutan?
Ömer gibi adaletli olasin,
Yükselsin dünyada şanın Komutan.

Evren Paşa'mızdan emirler aldın,
Uyumadın gece gündüz uyandın,
Azgın hainlere sualler sordun,
Unutmam hizmetin senin Komutan.

Azgın köpeklerin önüne geçtin,
Gece gündüz uyumadın çalıştın,
Bir kulağın içte dışta yarıştın,
Müslüman Türk çünkü dinin Komutan.

Nice anneler gözyaşını silmişsin,
Zalimleri adalete sürmüşsün,
Hain Moskova'ya cephe olmuşsun,
Der Gülhanî Türk'tür yanın Komutan. (19.12.1996)

4.1.2.7. Ordu, Polis ve Kahramanlık Güzellemeleri -8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

KAHRAMAN GENÇLER

Hâlimiz ne olacak böyle,
Türk'ün kahraman gençleri.
Gülümüz solacak böyle,
Türk'ün kahraman gençleri.

Size yazam güzel ferman,
Doğrulara haktan derman,
Hainlerdir bize düşman,
Türk'ün kahraman gençleri.

Vatan için yarışırız,
Her cepheye yetişiriz,
Haksızlıkla savaşırsız,
Türk'ün kahraman gençleri.

Beğenmezler yönümüzü,
Feci derler önümüzü,
Sömürürler kanımızı,
Türk'ün kahraman gençleri.

Tüm cihanda şanınız var,
Şehit düşen canınız var,
Al bayrakta kanınız var,
Türk'ün kahraman gençleri.

Haksızlıkla üzülrüz,
Göz dikene çözülürüz,
Adalet yok eziliriz,
Türk'ün kahraman gençleri.

Zalimler yaram sarmazlar,
Aşk nedir asla bilmezler,
Derdim nedir anlamazlar,
Türk'ün kahraman gençleri.

Aşk elinden bağrım erir,
Hangi dinsiz karşı gelir,
Ah dört kıta bizi tanır,
Türk'ün kahraman gençleri.

Haklı işe olduk tabi,
İnşallah açılır kapı,
Yunan'a sorduk hesabı,
Türk'ün kahraman gençleri.

Âşık Gülhan derler bize,
Kimse bakmaz dertli yüze,
Derdim çok dökemem size,
Türk'ün kahraman gençleri.

VATANIMIN POLİSLERİ
Kahramanlar kahramanı,
Vatanımın polisleri.
Kara günlerin dermanı,
Vatanımın polisleri.

Karanlıkta yolu bulur,
Düşmanlara rehber olur,
Hukuk adaleti bilir,
Vatanımın polisleri.

Daim silahı elinde,
Savaş kemeri belinde,
Atatürk'ün yolunda,
Vatanımın polisleri.

Gülhanî de iyi bilir,
Yavruları yetim kalır,
Görev için şehit olur,
Vatanımın polisleri.

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

ASKERDİR

Asker oldum diye üzülmeye yavrum,
Cepheden cepheyi saran askerdir.
Askersiz vatanım asla yaramaz,
Vatan için canı veren askerdir.

Bayrakta kanımız ebedi solmaz,
Ay yıldız bayrak aşağı inmez,
Ölür Türk askeri geriye dönmez,
Düşmanın kanını seren askerdir.

Gurbet elde düşme yavrum eleme,
Üç beş derdimi de alam kaleme,
Bütün Amerika durdu selama,
Karada çemberi yaran askerdir.

Türk kızarsa, düşman döner yemlere,
Vatan aşkı ile gelir demlere,
Kıbrıs'ta hesabı sordu Rumlara,
Girne'den yukarı çaran askerdir.

Gülhanî vatana kurban her zaman,
Kutsal vatan için canımız kurban,
Komutanlar lokma, erler kahraman,
Vatanin yarasını saran askerdir.

POLİSLERİMİZ

Kutsal vatanımda asayiş korur,
Suçluyu adalete süren polistir.
Her türlü göreve koşarak yürür,
Kanlı olaylara giren polistir.

Osmanlı torunu, Türkoğlu,
Bayrak, sancak Atatürk izi,
Ölürse şehittir, kalırsa gazi,
Vatan için canını veren polistir.

Gece gündüz demez göreve koşar,
Karanlık gecede engeller aşar,
Haksız olanların üstüne düşer,
Barış temelini kuran polistir.

Edirne'den Van'a kadar çalışır,
Zalim katillerle durmaz yarışır,
Her günü savaştır kana karışır,
Mazlumun derdini bilen polistir.

Âşık Gülhanî'nin çok derin gücü,
Güneydoğu derdi her şeyden acı,
Çok şehit vermişiz, dul kaldı bacı,
Anneler gözyaşını silen polistir.

ŞANLI ORDUMUZA
Şükür yaratana Türk askeriyiz,
Devlet temelini kuruyoruz biz.
Bütün Türkiye'nin dört tarafını,
Muhkem kalelerle örüyoruz biz.

Padişah devrinde hâlimiz kötü,
Atatürk kurmuştu Cumhuriyet'i,
Düşmandan kurtardı bütün milleti,
Atam emeğin biliyoruz biz.

Bize derler asker, Türk'ün aslanı,
Her zaman ararız biz de düşmanı,
Elimizde tüfek süngü takılı,
Namus ile arı koruyoruz biz.

Dilimde söylerim birdir Sübhan'ım,
Vatana kurban olsun bu canım,
İki sene bu vatana beklerim,
Düşmana hesabı soruyoruz biz.

Der Âşık Gülhanî yüzün gülemez,
Bu fani dünya da kimseye kalmaz,
Bizim Türkiye'ye düşman giremez,
Yedi kat çembere sarıyoruz biz.

4.1.2.8. Sivil Toplum Kuruluşu ve Belediye Başkanlarına Söylenenler -8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

BERTALI SİTESİNE
Duygulandım dert dökerim,
Bertalılar sitesine.
Gurbetten name yakarım,
Bertalılar sitesine.

Aradım da buldum sizi,
İçimde var bitmez sızı,
Kanallara yayın bizi,
Bertalılar sitesine.

Berta Ortaköy’de doğdum,
Dağlarında himmet aldım,
Birkaç şiir yazam dedim,
Bertalılar sitesine.

Ahmet Avcı kardeş buldu,
Gurbet elde derdim böldü,
Bu işe o sebep oldu,
Bertalılar sitesine.

Ah Bursa’da buldu beni,
Mert adamdır kendi gani,
Mehmet Avcı’nın yeğeni,
Bertalılar sitesine.

Gülhanî’yim nasıl gidem,
Bu davayı nasıl güdem,
Artvin’imi temsil edem,
Bertalılar sitesine.

-11’li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

DERNEK BAŞKANI ÖMER BEY’E
Berta Ecvanta’da dünyaya geldi,
Fermanını tanıtayım Ömer Bey.
İlk, orta tahsilini Berta’da gördü,
İrfanını tanıtayım Ömer Bey.

Çok fakir büyüdü çileli başı,
Baştan çalıştığı çobanlık işi,
Matemli geçmiştir yaz ile kışı,
Her hâlini tanıtayım Ömer Bey.

Zaman sonra Zekorol’a yerleşti,
Kardeşi öldü, yaralar aştı,
Bu acı olaydan bağı da pişti,
Vicdanını tanıtayım Ömer Bey.

Çok içmiştir Karçallar’ın suyundan,
Anlar idi sığır, keçi, koyundan,
Sülalesi âlim, arif soyundan,
İmanını tanıtayım Ömer Bey.

Babası hancıydı, handa yatarđı,
Mazlumların ellerinden tutardı,
Abisi tüccardı hayvan satardı,
Kurbanını tanıtayım Ömer Bey.

Babası Berta'dan anne Porta'dan,
Bu şiir hatıra âşık ustadan,
Adaletli söyler her şey ortadan,
Zamanını tanıtayım Ömer Bey.

Berta Ortaköy'den muhacir gitti,
İstanbul ilinde bir yuva açtı,
Dernek başkanlığına Bertalı seçti,
Meramını tanıtayım Ömer Bey.

Oyunlarda çektin barın başını,
Dertli âşık hiç bırakmaz peşini,
Yaradan umarsın her bir işini,
Lokmanını tanıtayım Ömer Bey.

Dini, imanını candan severdi,
Al bayrağa kanını verirdi,
Dost arkadaş kıymetini bilirdi,
Mihmanını tanıtayım Ömer Bey.

Düğünlerde horon, barlar oynardı,
Bütün insanlığa neşe katardı,
Herkes seni can gönülden severdi,
Seyranını tanıtayım Ömer Bey.

Âşık Gülhanî'nin gönül sultanı,
İlgine teşekkür, unutmam seni,
Budur ricam senden unutma beni,
Dermanını tanıtayım Ömer Bey. (08.10.2010)

KADİR TOPBAŞ'A
Artvin'imın şerefisin şanısin,
Mevlâ sana yardım etsin Başkan'ım.
Yusufeli'n evladısın kanısın,
Yaradan'ım yardım etsin Başkan'ım.

İşler çetin ediyoruz duayı,
Yalancılar söyler başka havayı,
İnşallah başardın sen bu davayı,
Yaradan'ım yardım etsin Başkan'ım.

Temsil ettin Türkiye'de bizleri,
Sahte sofların yanlış izleri,
Evvel Allah yıkamazlar sizleri,
Yaradan'ım yardım etsin Başkan'ım.

Vekil adayı iken mazımız vardır,
Artvin'de siz ile sözümüz vardır,
Ol Mevlâ'ya bağlı özümüz vardır,
Yaradan'ım yardım etsin Başkan'ım.

Âşık Gülhan'ıyım dağlar boralı,
Hangi dertten diyem dertler sıralı,
Sultanda dertlidir sende yaralı,
Yaradan'ım yardım etsin Başkan'ım. (09.02.2014)

KADİR TOPBAŞ BEY'E
Dertli bir ozanım ricam var size,
Bildireyim size bilesin Bey'im.
Garip ozanların derdi biter mi?
Belki bir çareyi bulasın Bey'im.

Artvinli âşığım özümüz vardır,
Ozanlık babında sözümüz vardır,
Sizlerle derin mazimiz vardır,
Bilirsen yaramı sararsın Bey'im.

Kulak ver efendim dertli sözüme,
Bir saatte bin dert dolar özüme,
Doğuşundan gülünmeyen yüzüme,
Yaradan aşkına gülesin Bey'im.

Artvin'imde büyümüşsün gitmişsin,
Gururumuz sensin makam tutmuşsun,
Nice mazlumlara yardım etmişsin,
Bizdeki derdine bölesin Bey'im.

İrtical ozanım kalemim tutmaz,
Derdim anlatmaya Türkçe'm de yetmez,
Dost olan dostunu kolay unutmaz,
Erenlerden ilham alsın Bey'im.

Yıkılmış ozanım derdim bitmiyor,
Garibanın bülbülleri ötmüyor,
Kitap çıkaracam bütçem yetmiyor,
Bu yarama merhem çalasın Bey'im.

Yokları var eden bire yaslandım,
İstanbul'da reis Bey'e seslendim,
Gülhanî'yim ben Artvin'de paslandım,
Hak aşkına yardım kılasın Bey'im.

4.1.2.9. Festivale Güzelleme -8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

BOĞA FESTİVALİ

Sıdık Badır başkanımız,
Gelin bizim festivale,
Bertalı'dır bir kanımız,
Gelin bizim festivale.

Mehmet Badır şairimiz,
Bitmez bizim kahirimiz,
Bıkanalardır yerimiz,
Gelin bizim festivale.

Görün Bey ile Ağa'yı,
Seyredin bizim yaylayı,
Kul Mehmet besler boğayı,
Gelin bizim festivale.

Sıdık başkan emeğidir,
Başarılık dileğidir,
Karçal dağı eteğidir,
Gelin bizim festivale.

Festival yeni başladı,
Bıkanalar nakışladı,
Atalar bize aşladı,
Gelin bizim festivale.**Hata! Yer
işareti tanımlanmamış.**

Çiçekli dağları görün,
Kaçkarlardan ilham alın,
Yeşil ormanları dolanın,
Gelin bizim festivale

Şilenin beyi söyleri,
Muhacir göçmen köyleri,
Çok severiz o beyleri,
Gelin bizim festivale.

Beyler size yaslanıyorum,
Fakirlik var ıslanıyorum,
Zenginleri sesleniyorum,
Gelin bizim festivale.**Hata! Yer
işareti tanımlanmamış.**

Bu gemiyi yürütelim,
Atalar yolun tutayım,
Sizi nasıl unutayım,
Gelin bizim festivale

Gülhanî gündüz gecesi,
Budur Artvinli ye sesi,
Başkan Sıdık'ın ricası,

Gelin bizim festivale.

4.1.3. TAŞLAMALAR

4.1.3.1. Siyasilere Taşlamalar 8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

18 NİSAN 1999 SEÇİMLERİNE
Anlatılmaz bir iş oldu,
Bu millete n'etti bunlar.
Hayal mi yoksa düş oldu,
Anlamadan bitti bunlar.

Halk yüzüne bakması zor,
Söndü şama yakması zor,
Bu bataktan çıkması zor,
Memleketi sattı bunlar.

Zarara uğradı dördü,
Çekilmez bunların derdi.
Türk milleti sual sordu,
Yaraladı, yitti bunlar.

Yakalarından tutuldu,
Bu beyler ucuz satıldı.
Duruşma geri atıldı,
Bed hâkime çatı bunlar.

Birbirini bölemedi,
Hain yüzler gülemedi.
Akşam sabah anlamadı,
Çok vakitsiz öttü bunlar.

Ozan konuşur mu boş?
Mermi işlemedi taş.
Sayın Ecevit'i başa,
Yardım edip attı bunlar.

Ettiğine pişman oldu,
Birbirine düşman oldu.
Devlet Bahçeli şahlandı,
Kafayı üşüttü bunlar.

Makam görüp şahlaştılar,
Birbirine ahlaştılar.
Eylenmez yara açtılar,
Vidnaları sattı bunlar.

Anlatılmaz bir kurs verdi,
Ümitler bütün ters verdi,
Millet, bunlara ders verdi,
Geri dönmez gitti bunlar.

Çatıyorlardı kaşlarını,
Söktürdüler dişlerini,
Birbirinin suçlarını,
Af edip de örttü bunlar.

Yalan yanlış yakınırılar,
Birbirine takınırlar.
Düşünseler çekilirler.
Yanlış hâpı yuttu bunlar.

Millet uyanıp da coştı,
Devlet Bahçeli'ye koştı,
Gerçek insanları seçti,
Bala zehir kattı bunlar.
Gülhanî der yarınları,
Daha vardır derinleri,
Dünya gördü durumları,
Yanlış yolu tuttu bunlar.
(20.04.1999)

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

DEVLET BAHÇELİ'YE

Sana can verirdi milliyetçiler,

Onları küstürdün Devlet Bahçeli.

Kutsal Türkiye'mde açtın yaralar,

Her yanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Sana gelmeyene sen nasıl gittin,
İşe başlamadan tez iken bittin,
Sana güvenmiştik, umudu n'ettin,
Fermanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Eski günleri sen de özlettin,
Başbuğ Baba kemiklerin sızlattın,
Şehit annelerin yaktın, közlettin,
Divanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Düşündüm çileler ömüre düştü,
Çelik miğfer iken demire düştü,
Bütün umutlar çamura düştü,
Vatanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Ettiğiniz biraz ayıba kaldı,
Umutlar kayboldu gayıba kaldı,
Son umut, son çare Tayyip'e kaldı,
Meydanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Ak ile karayı seçtirmeseydin,
Namerdi köprüden geçtirmeseydin,
Bacılar başını açtırmasaydın,
Figanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Düşüne düşün sinemiz yandı,
Türk milleti sana derin inandı,
Mazlumlarımız hep seninle şendi,
İslâm'ı küstürdün Devlet Bahçeli

Bizim mücevherler taş mı kaldı?
Yine iki gözüm yaşa mı kaldı?
Bütün umudumuz boşa mı kaldı?
Zamanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Günbegün yaralar derine gitti,
Zannetme ki çektiğini unuttu,
Hasta ağırlaştı ilâç mı bitti,
Lokman'ı küstürdün Devlet Bahçeli.

Eğer anlıyorsan bu sözler yeter,
Milliyetçi bülbül böyle mi öter?
Böyle gider ise bu gemi batır,
Kaptanı küstürdün Devlet Bahçeli.

Hapishanelerde seslenmiş idim,
Evvel Allah sana yaslanmış idim,
Artvin köşesinde paslanmış idim,
Gülhan'ı küstürdün Devlet Bahçeli. (30.05.1999)

ŞEF MUHSİN BEYE

Sabah sabah senin hâlini sordum,
Sen beni sözümden dönek eyledin.
Sana kardeş dedim yanına vardım,
Sen beni elenmiş elek eyledin.

Sana karşı kem sözümü yutardım,
Sana düşman olanlara çatardım,
Sahra bülbülüym her an öterdim,
Sefil bir âşığı sinek eyledin.

Sanma dertli âşık sözü yutuyor,
Seher yeli bize ilham katıyor,
Sahip olsun Mevlâ şefim çatıyor,
Sefil âşık Gülhanî'yi inek eyledin.

4.1.3.2. Sosyal Konularda Taşlamalar -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

İRTİCA

Bütün İslâm kan ağlıyor,
Alana irtica derler.
İnanç, iman, din ağlıyor,
Bilene irtica derler.

Dinler hakikat sözünü,
Mevlâ'ya bağlar özünü,
Namazını niyazını,
Kılana irtica derler.

Kim bunların hocaları,
Toprak oldu niceleri,
Hak aşkıyla geceleri,
Bölene irtica derler.

O manevî tabiplere,
Ensarlara Eyüplere,
Şer atmayın gariplere,

Yalana irtica derler.

Kim beğenir gidişini,
Biraz düşün as başını,
Nefsle yapar savaşını,
Ölene irtica derler.

Ağlar seher mehtabında,
Hak var hakkın kitabında,
İlm ü irfan mektebinde,
Dolana irtica derler.

Hak görecek bu davayı,
Bozamazlar bu yuvayı,
Kalpten mecazi havayı,
Silene irtica derler.

Bizim hayat oldu yarı,
Solar mı İslâm'ın nuru,
İçkiden zinadan geri,
Kalana irtica derler.

Bunlar zanneder gülecem,
Dünyada baki kalacam,
Ben ne idim ne olacam,
Bilene irtica derler.

Manevîden çökmek için,
Dostu dosta takmak için,
Bu İslâm'ı yıkmak için,
Plâna irtica derler.

Hakikat marifet bilmez,
Kur'an aşkı nedir bilmez,
Baştan ayağa nur görmez,
Gülhan'a irtica derler.

Müslüman'da bu kahrılar,
Afatla doldu şehirler,
İslâm bunları zehirler,
Yılana irtica derler.

Der Gülhanî kazan taşar,
Âşıklar manevî pişer,
Tevhit gıdasıyla yaşar,
Solana irtica derler. (20.07.1998)

ZALİM ŞARKIN AĞALARI
Bütün köyler emrindedir,
Zalim şarkın ağaları.
Torpil kanun kendindedir,
Zalim şarkın ağaları.

Torpilli name yazarlar,
Her engele yol çözerler,
Fakirleri hep ezerler,
Zalim şarkın ağaları.

Tapuyu almışlar ele,
Bütün ovaları bile,
Fakir olan çeker çile,
Zalim şarkın ağaları.

İstedığı yerde yatar,
Her kanuna hemen çatar,
İcap etse köyü satar,
Zalim şarkın ağaları.

Biçerdöverleri boldur,
Köylülerin neyi vardır,
Evde kadınları boldur,
Zalim şarkın ağaları.

Bütün cihana rest çeker,
Az darlaştı para döker,
Fakir olan kalır bekâr,
Zalim şarkın ağaları.

Dertli Gülhan çeker çile,
Hasretim var gonca güle,
Doğruyu getiririm dile,
Zalim şarkın ağaları.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

FAKİRLİK

Kara duman gibi sardın çevremi,
Genç yaşımda beni üzdün fakirlik.
Beni cananıma hasret eyledin,
Yaralı bağrımı ezdin fakirlik.

Fakir olan kişi, yollarda kalır,
Zengin, engellerden aşar yol bulur,
Zenginin her yerde işi görülür,
Her saat bizleri üzdün fakirlik.

Dertli fakirlerin çileli başı,
Daima dertli olur, tükenmez işi,
Ağalar beğenmez atlas kumaşı,
Bana gam kasavet yazdın fakirlik.

Fakirlerin daim çileli başı,
Gam kasavetli geçer her düşü,
Zenginler torpille görür her işi,
Gelip de kapıda azdın fakirlik.

Gülhanî'yim dayanamam zarına,
Fakirlikten kimse bakmaz hâlime,
Beni hasret koydun nazlı yârime,
Ölmeden mezarım kazdın fakirlik.

AH FAKİRLİK

Ne söyleyim size bilmem efendim,
Aklımı başımdan aldı fakirlik.
Günden güne yolum batağa gider,
Aklımı başımdan aldı fakirlik.

Ters gitti dünyada n'idem işlerim,
Ah çeken de ağarıyor saçlarım,
Nere gitsem görünmüyor işlerim,
Her yerde karşıma geldi fakirlik.

Dert elinden benim bağrım pişiyor,
Her gelen gülüyor bana şaşıyor,
Her mecliste sözüm yere düşüyor,

Altın sözü pula saldı fakirlik.
Ağrı gibi duman sardı başımı,
Yitirmişim sevdiğimi eşimi,
Param olsa ben yapardım işimi,
Bizi yârdan ayrı kıldı fakirlik.

Yarın cemaline bakayım dedim,
Dinlemez derdimi dökeyim dedim,
Ne olur bir feraha akayım dedim,
Yolumu çıkmaza saldı fakirlik.

Âşık Gülhanî'yim dinle sözümü,
Kader güldürmedi benim yüzümü,
Benden ayırdılar ah beş kuzumu,
Hasret kılıcını çaldı fakirlik.

ZENGİNLER

Fakirler şehirde yolu bulamaz,
Her zaman işini görür zenginler.
Fakirler gündüzün yolu göremez,
Karanlıkta izi bulur zenginler.

Zenginler fakirin hâlini bilmez,
Fakirin bir sözü düzene girmez,
Torpil yapamıyor hiç yüzü gülmez,
Her sahada tuzu bulur zenginler.

Adalet yok hakkı soran nerededir?
Fakir halkımızın hepsi dardadır,
Zenginin makamı yüksek yerdedir,
Her makamda yeri bulur zenginler.

Yaralı sineyi inletemiyor,
Düz yolda vasıta yürütemiyor,
Muhtara derdini anlatamıyor,
Vali kapısını vurur zenginler.

Âşık Gülhan fakirlikten gülemez,
Nazlı yâre hasret kaldı göremez,
İşi olsa çarşıya da varamaz,
Ah mecliste sözü alır zenginler.

4.1.3.3. Şahıslara Taşlama -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ANA BABA KARDEŞLERİM

Benim hâlimi bilmezler,
Ana, baba, kardeşlerim.
Yaram derindir sarmazlar,
Ana, baba, kardeşlerim.

Hançersiz bağrım yardılar,
Benim başıma güldüler,
O yâre hasret koydular,
Ana, baba, kardeşlerim.

Onlardan bulunmaz derman,
Yazarım daima ferman,
Hepsi de oldular düşman,
Ana, baba, kardeşlerim.

Her zaman beni ezerler,
Dertli gönlümü bozarlar.
Bu aşkıma çok kızarlar,
Ana, baba, kardeşlerim.

Bakmazlar dertli hâlime,
Uğrattılar çok zulüme,
Tapmışlar dünya malına,
Ana, baba, kardeşlerim.

Aşk ateşiyle pişsinler,
Benim derdime düşsünler,
Bizden fazla tutuşsunlar,
Ana, baba, kardeşlerim.

Size yazam ben bir ferman,
Gülhanî der, dünya yalan,
Acı dilleri bir yılan,
Ana, baba, kardeşlerim.

BARAJCILAR

Arz ettim derdimi size,
Bilmediniz barajcılar.
Dertli ozan derler bize,
Sormadınız barajcılar.

Çektim kader borasını,
Nerde bulam çaresini?
Bir mazlumun yarasını,
Sarmadınız barajcılar.

Ricam, bu konuda durun.
Tarım Müdürüne sorun.
Mücahit Bey'den öğrenin.
Varmadınız barajcılar.

Hasta zevk almaz yataktan,
Bülbül figanı otaktan,
Gerçek fakiri bataktan,
Çarmadınız barajcılar.

Bak garibanın sözüne,
Kahr dolmuştur özüne,
Yoksul garibin yüzüne,
Gülmediniz barajcılar.

Gülhanî söylüyor boşa,
Mermi işlemiyor taşta,
Bir Lütfi Başsoy'u işe,
Almadınız barajcılar.

NUSRET BEY'E

Poz yapıp da azan ibne,
Borçlarını vermelisin.
Hopalarda gezen ibne,

Borçlarını vermelisin.

Bizi arabaya almaz,
İnsanlık nasıldır bilmez,
Dağ köylüden insan olmaz,
Borçlarını vermelisin.

Eğlencesi deniz ile,
Dalga geçiyor biz ile,
Hesap etsin faiz ile,
Borçlarını vermelisin.

Arabaya almaz bizi,
Babam mı gördü denizi,
Koca Kontorom öküzü,
Borçlarını vermelisin.

Böyle ibne geldi yerden,
Arabayı buldun nerden,
Topla hepsini birden,
Borçlarını vermelisin.

Hepinizle yoktur aram,
Ettiklerim olsun haram,
Faizle isterim param,
Borçlarını vermelisin.

Gülhanî'nin susmaz sesi,
Koca dağ köyün ayısı,
Babanın mı arabası,
Borçlarını vermelisin.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

DOKTOR SAVLETİ ALTAN BEY'E
Tahsin baba bizi sana gönderdi,
Gariban ozana kızdınız Hocam.
Uzaktan gelmiştim hastam çok ağır,
Çok sert imzaları yazdınız Hocam.

Her türlü çileyle piştım de geldim,
Artvin dağlarını aştım da geldim,
Yavrum hasta, yola düştüm de geldim,
Halk içinde bizi ezdiniz Hocam.

Derdin nedir bir tatlıca soraydın,
Öyle kızacaksan bari vuraydın,
Bin yaram vardır, birini soraydın
Ölmeden mezarım kazdınız Hocam.

Ben görmedim irfan ile ilimden,
Garibanım bir şey gelmez elimden,
Kara cahil ne anlarım filimden,
Ölmeden derimi yüzdünüz Hocam.

Artvinli Gülhanî derdi çözer mi?
Her kalemler bizim derdi yazar mı?
Ehli kâmil bir cahile kızar mı?

Gönül binasını bozdunuz Hocam.

4.1.3.4. Sevgiliye Taşlama
-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

NE ARAR

Yüz bin rica ettim boşu boşuna,
Kömür gözlüm sende sevda ne arar?
Vefasızın gezilir mi peşine?
Kömür gözlüm sende sevda ne arar.

Ulu cami şahit gözümlü yaşına,
Ölsem gelme mezarımın başına,
Bütün ümitlerim geçti boşuna,
Kömür gözlüm sende sevda ne arar.

Böyle yakacaktan yüz vermeseydim,
Seni hiç unutmam söz vermeseydin,
Çatıda bayıltın ağlamasaydın,
Kömür gözlüm sende sevda ne arar.

Açılan güllerim solduktan sonra,
Hasretin sinemi deldikten sonra,
Bir gün arayacaksınız öldükten sonra,
Kömür gözlüm sende sevda ne arar.

O siyah saçların hatırımdan çıkmaz,
Bakışların oktur beni bırakmaz,
Benden başka sana sevdalı bakmaz,
Kömür gözlüm sende sevda ne arar.

Yanma Âşık Gülhan közleniyorsun,
Sevdan peşindedir gizleniyorsun,
Düşünem düşünem nazlanıyorsun,
Kömür gözlüm sende sevda ne arar.

4.1.3.5. Tabiat Varlıklarına ve Şehirlere Taşlama
-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

KARÇAL DAĞLARINDA
Bir yara aldım ezelden,
Zalim Karçal dağlarında.
Lokman kâr edemez buna,

Zalim Karçal dağlarında.
Başıma gelmiştir bela,
Çekerim dağlarda çile.
Âşık oldum gonca güle,
Zalim Karçal dağlarında.

Bakmayın gözüm yaşına,
Ağlarım ben de boşuna.
Yedi yıl gezdim peşine,
Zalim Karçal dağlarında.

Dünyada gülüşemedim,
Yâr ile görüşemedim.
Fakirim kavuşamadım,
Zalim Karçal dağlarında.

Okuyup da yazamadım,
Ben derdimi çözemedim,
Ah okula gezemedim,
Zalim Karçal dağlarında.

Gülhanî'yim çektim çile,
Fakirliktir başa bela,
Almışım bir derin yara,
Zalim Karçal dağlarında.

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

DENİZLİ

Bir rüzgâr esende gözüm açılmaz,
Tozunu bol gördüm Denizli senin.
Sıcaktan benim rengim solmuştur,
Yazını bol gördüm Denizli senin.

Bir baykuş gibi gurbette kaldım,
Ulu Şah'a ben kendimi sığındım,
19 Mayıs'ta çarşıya indim,
Kızını bol gördüm Denizli senin.

Der âşık Garip ki; derdim ne çoktur,
Ayrıldım sıladan yolum ıraktır,
Bakarım etrafa hiç bayır yoktur,
Düzünü bol gördüm Denizli senin.

KARPUZ KOŞMASI

Bir Cuma pazarı karpuzu aldım,
Beni çok dertlere saldırdın karpuz.
Musibet Tuncel'in yanında kaldım,
Beni her ümitten yıldırdın karpuz.

Hain arkadaşlar filimi kurmuş,
Çıkışsız ambardan karpuzu çarmış,
Fileyi açtım ki kabuklar kalmış,
Beni düşünceye saldırdın karpuz.

Karpuz yiyek dedim, çocuklar geldi,
Açtım ki çantayı kabuk döküldü,
Çocuklar ağladı inek sevindi,
Baba sevgisinden sildirdin karpuz.

Uyanık müdürüm önüme geldi,
Numarayla beni geri çevirdi,
Bana bu rezillik Tuncel'den geldi,
Kiraz intikamın aldırdın karpuz.

Hain makam zilleri da çalmıştır,
Ambardan kanunsuz karpuz çarmıştır,
Âşık Gülhan'a çok yara vermiştir,
Ambara güvenci kaldırdın karpuz.

4.1.4. PASTORAL ŞİİRLERİ

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

AĞAÇTAN

Ormanlarda geçti çağım,
Tabiatım ağaçtandır.
Doğdum, büyüttü kundağım,
İnan o da ağaçtandır.

Bir zaman kundakta kaldım,
Gözüm açtım yeşil gördüm.
Bir zaman onda kaldım,
Beşiğim de ağaçtandır.

Büyüyüp cihanı gördüm,
Senden temiz hava aldım,
Sürülere çoban oldum,
Hep gıdası ağaçtandır.

Karçal dağlarına vardım,
On üç yaşta âşık oldum,
Yâre bir şiir gönderdim,
Kâğıdı da ağaçtandır.

Aradım yârimi buldum,
Bir gonca gül iken soldum,
Sevdiğimle serinlendim,
Gölgesi de ağaçtandır.

Pirimden aldım kuvveti,
Hak'tan buldum hidayeti,
Düldül'dür Ali'nin atı,
Eyeri de ağaçtandır.

Hallolur mu müşkül dava?
Nazar kıl durduğun eve,
Oksijenli temiz hava,
Bu şifalar ağaçtandır.

Anlayanlar hisse kapar,
Kuşlar alır bütün siper,
Dallarında yuva yapar,
Bu meskenler ağaçtandır.

AĞAÇTANDIR
Harmanı savurur yaba.
Ağaçtan olmaz mı aba?
Kışın yüze gülen soba,
Ateşi de ağaçtandır.

Sen nazar kıl kana kana,
Orman ilham verir bana,
Meskenimiz güzel bina,
Bu yuvamız ağaçtandır.

Görmedim devranı demi,
Pencerede eyler camı,
Deryalarda yüzer gemi,
Direkleri ağaçtandır.

Hep ormandır bak bir dağa,
Nazar kıl bahçeye bağa,
Sütü çeviriyor yağa,
Yayığı da ağaçtandır.

Bu dünyadan döndürürler,
Fenerini söndürürler,
Cansız ata bindirirler,
Tabutun da ağaçtandır.

Uyan istersen uyukla,
Uykuda bile sayıkla,
Yâre kavuştum kayıkla,
Kürekleri ağaçtandır.

Gülhan derdi derde ekler,
Boşa gidiyor emekler.
Mezarda sıra mertekler,
Hepisi de ağaçtandır.

Der Âşık Gülhanî inan
Okuyana nasip canan,
Dört kitap sultanı Kur'an,
Yazıldığı ağaçtandır.

BAHARDA
Açılır lale sümbüller,
Dallar baharda baharda,
Tabiata olur dostlar,
Haller baharda baharda.

Çoban sürtiye seslenir,
Bütün bahçeler süslenir,
Lale sümbüle yaslanır,
Güller baharda baharda.

Donunu giyer ağaçlar,
Kurumuş tabiat yaşlar,
Dallarda ötüşür kuşlar,
Diller baharda baharda.

Ozanda biter mi sözler,
Yine bizim dağlar yazlar,
Çiçeklerde arı vızlar,
Ballar baharda baharda.

Der Gülhanî ömür yarı,
Yitirdim gül yüzlü yâri,
Eriyor dağların karı,
Seller baharda baharda.

BİKİNALA YAYLASI
Türkiye'ye sesleniyorum,
Gelin görün bizim yaylay.
Karçallara yaslanıyorum,
Gelin görün bizim yaylay.

Dernek kurduk daim işler,
Boğa festivale başlar,
Âşık şairleri süsler,
Gelin görün bizim yaylay.

Sıdık başkandır güneşi,
Hâkim adı Tarkan eşi,
Bu gençlerin kuruluşu,
Gelin görün bizim yaylay.

Sardık keldedir camisi,
Köpo dedeydi hocası,
Dağlar tutar ezan sesi,
Gelin görün bizim yaylay.

Bu yayla yaylalar başı,
Berta da bulunmaz eşi,
Meşhurdur sadrı kel taşı,
Gelin görün bizim yaylay.

Hüseyin muhtar aldı suyu,
Daha vermediler oyu,
Oydu dağın malcı beyi,
Gelin görün bizim yaylay.

Şair Ali Utsunu de orda,
Kul Mehmet namlı her yerde,
Perişanda düştü derde,
Gelin görün bizim yaylay.

Tevfik Ağa ordaydı,
Sıdık Ağa baştaydı,
Mushaf Hoca dardaydı,
Gelin görün bizim yaylay.

O yayla için şehit gitti,
Yayla ona rahmet etti,
Mazileri derin gitti,
Gelin görün bizim yaylay.

Ormanların üzerinde,
Türlü çiçek her yanında,
Koyun kuzu yamacında,
Gelin görün bizim yaylay.

Karçal dağlarının başı,
Çobanlıkta döktüm yaşı,
Dertli doğar ay güneşi,
Gelin görün bizim yaylay.

Meşhur çoban Silo orda,
Oda gezerdi her yerde,
Pehlivan Eşref o yerde,
Gelin görün bizim yaylay.

Orda içtim ayran taşı,
Başkan Sıdık var hevesi,
Meşhur Tabak Silo sesi,
Gelin görün bizim yaylay.

Babam için ağlıyorum,
Ölenleri anıyorum,
Hak rahmeti salıyorum,
Gelin görün bizim yaylay.

Hasret ile pişiği var,
Manevîden ışığı var,
Gülhan gibi âşığı var,
Gelin görün bizim yaylay.
(01.02.2014)

GÜLÜ SEVERİM

Nisan ayında açılır,
Gülü severim, severim.
Nazlı yâr elinde gördüm,
Gülü severim, severim.

Ah, bir derdim bini buldu,
Yâr sevdası bağrım deldi,
Sevdiğim koynundan verdi,
Gülü severim, severim.

Gezerim yâr sevdasında,
Kara sevda deryasında,
Arzum kaldı kokusunda,
Gülü severim, severim.

Olmuşum dünyada deli,
Şaşırdım gittim yolu,
Ah dört seneden beri,
Gülü severim, severim.

Âşık bu destanı yazar,
Yâr sevdası bağrım ezer,
Yâr göğsünde çifte gezer,
Gülü severim, severim.

Gül açılır hemen yazla,
Âşık Gülhan ağla sızla,
Vallahi canımdan fazla,
Gülü severim, severim.

O KÖY BENİM KÖYÜM

Berta köprüsüne yakın,
İşte o köy benim köyüm.
Kaybolmuştur şimdi bakın,
İşte o köy benim köyüm.

O köyde çektim ben kahrı,
Yavrum yuttu Çoruh nehri,
Şahidimdir Artvin şehri,
İşte o köy benim köyüm.

İsmail dalkılıç bilsin,
Türkiye'ye yayın kalsın,
Dostlara hatıra kalsın,
İşte o köy benim köyüm.

Üstünde Kaçkar dağları,
Meşhurdur sarı yağları,
Buraydı Berta bağları,
İşte o köy benim köyüm.

Âşık Gülhan yarasında,
Üzüm zeytin bahçesinde,
Kayaların arasında,
İşte o köy benim köyüm. (5 Mart 2014)

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

GELDİĞİ ZAMAN

Ah bir derdim n'idem bini de bulduk,
İlkbahar mevsimi geldiği zaman.
Fidan boylu o yâr aklıma vurdu,
İlkbahar mevsimi geldiği zaman.

Aşk neymiş bize güler bazılar,
Aşktan yara alan olur gazılar,
Annesi arar gezer kuzular,
İlkbahar mevsimi geldiği zaman.

Gönül daim çeker ah ile zarı,
Uzağa sürmüşler görmedim yâri,
Yavaş yavaş erir dağların karı,
İlkbahar mevsimi geldiği zaman.

Çıksam yüce dağlar sizi gezmeye,
Aşk yarası başlar yine azmaya,
Fakir çiftçiler sarılır kazmaya,
İlkbahar mevsimi geldiği zaman.

Âşık Gülhan derdi çeker de ağlar,
Ayrılık ateşi yakar da ağlar,
Bütün tabiata bakar da ağlar,
İlkbahar mevsimi geldiği zaman.

4.1.5. HASRET, ÜZÜNTÜ, AYRILIK VE PİŞMANLIK ŞİİRLERİ

4.1.5.1. Sıla Hasreti

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

TURNALAR

Diyarbakır çölündesiz,
Durun turnalar turnalar.
Artvin'e bir name yazam,
Verin turnalar turnalar.

Düştük gurbet kahrına,
Kara sevda zehirine,
Yeşil Artvin şehirine,
Girin turnalar turnalar.

Felekle düşmüşüm inat,
Almadım dünyadan murat,
Sılamın üstünde kanat,
Gerin turnalar turnalar.

Düştük gurbet kapısına,
Selam sıra hepisine,
Kaçkar Dağı tepesine,
Varın turnalar turnalar.

Gurbet elde oldum deli,
Nasıl anlatayım hâli,
Yârin saçlarından teli,
Derin turnalar turnalar.

Sırrımı o yâre açın,
Ah Çoruh Nehrinde uçun,
Akpınar'da bir su için,
Serin turnalar turnalar.

Gülhanî der havanıza,
Varın müşkül davanıza,
Sağ selamet yuvanıza,
Erin turnalar turnalar.

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

BİZİM SILADA

Gel gönül terk eyle gurbet ilini,
Gelir bahar çatar bizim silada.
Çekilir yaylaya oğlu, gelini,
Sütler kaymak tutar bizim silada.

Şu zalim gurbet çekilmez nazlar,
Ah çeker yüreğim, ciğerim sızlar,
Yetişir semaya olan avazlar,
Kuşlar melûl öter bizim sılada.

Gel Gülhanî dalma aşkı bendine,
Güven olmaz tuzağına fendine,
Mesken ettin gurbet ili kendine,
Sevda katar katar bizim sılada.

**4.1.5.2. Aileye ve Tanıdıklara
Hasret
-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenen-
ler**

ANNEYE DEYİŞ
Kara gün kararıp kalmaz,
Hele sabreyle sabreyle.
Hangi akşam çabuk olmaz?
Hele sabreyle sabreyle.

Sabırda var tüm keramet,
Sabreden bulur selamet.
Bu yolda yok bir felaket,
Hele sabreyle sabreyle.

Gam çekip etme vaveyla.
Mecnun'u yitirdi Leyla.
Kulunu unutmaz Mevlâ,
Hele sabreyle sabreyle.

Basma cahilin izine,
Uyma Şeytan'ın sözüne,
Git Nurullah'ın sözüne,
Hele sabreyle sabreyle.

Dertli Garip derler, benim,
Her daim biz için ölüm,
Bu dünyada misafirim,
Hele sabreyle sabreyle.

NEYLESİN
Ağır hastayı aldı ele,
Baba neylesin neylesin?
Nerden bakarsan çile,
Baba neylesin neylesin?

Mecbur kaldı budur hâlîm,
Arkadaş iyi, içi zalim,
Güç yetmiyor kırık kolum,
Baba neylesin neylesin?

Hoca istiyor tekkeyi,
Alacam diyor Mekke'yi,
Hiç görmüyor beş bütçeyi,
Baba neylesin neylesin?

Filmi baştan bölen vardır,
Dümen bozuk talan vardır,
Nere baksan yılan vardır,
Baba neylesin neylesin?

Vücut hasta ten kokuyor,
Nefes bozuk can kokuyor,
Güneydoğu kan kokuyor,
Baba neylesin neylesin?

Yeme zehiri kattılar,
Kır ati hastalattılar,
Zalimler engellediler,
Baba neylesin neylesin?

Yara veriyor baş babaya,
Bal zehirli aş babaya,
Her taraftan taş babaya,
Baba neylesin neylesin?

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

ANAM

Senin hasretinden sabrım kesildi,
Her saat senin için ağlarım anam.
Hapishanedeyim rengim de soldu,
Her gün karaları bağlarım anam.

Dokuz ay karnında gezdirdin beni,
Ah sen emdirdin helal sütünü,
Nice zahmetlerle büyüttün beni,
Hasretle sinemi dağlarım anam.

Hasret derdi elti değil yüz oldu,
Hapishanedeyim bağrım koz oldu,
Ben ağlarım anne düşmanlar güldü,
Durmadan gözyaşım çağlarım anam.

Kara günde benim yüzüme güldün,
Benim için nice uykusuz kaldın,
Büyütür beni de askere saldın,
Hasretten eridi yağlarım anam.

Yaşlı annem tutmuyor mu dizlerin,
Sekseninde göremiyor gözlerim,
Çileli mahkûmum seni özledim anam,
Yol vermiyor deleyim dağları anam.

Babamdan iyisin annem sen bana,
Gülmemişim gelmeseydim çek ana,
Açılmış güllerim döndü virane,
Viraneye döndü bağrılarım anam.

Oğlun Gülhanî mahkûm olmuş yatıyor,
Dua eyle annem bana yetiyor,
Günler azaldıkça çilem artıyor,
Hasretle derdimi çağlarım anam.

ANNEM

Yüz bin tabip gelse çaresi yoktur,
Hasretlik sinemi yakıyor annem.
Dağlar ardındayım derdim de çoktur,
Gurbette gözyaşım akıyor annem.

Uzaktır kardeşlerim, nerededir bacı?
Bu hasret derdinin yoktur ilacı,
Bayram geldi geçti zehirden acı,
Daim çeşmim yaşı döküyor annem.

Hatay'da var anne büyük kilise,
Çenk çalar insanlar çağırır İsa,
İncil, Tevrat, Zebur hükmü bozuldu,
Nur Furkan onlar iyi bozuyor annem.

Bir ah çeksem anne, dağlar sızılar,
Garibi Sübhan'dan çareyi diler,
Annesi bile ki körpe kuzular,
Daim yollara mı bakıyor annem?

ANNEME

Kurumuş kabuğu solmuş yaramı,
Yine tazeledin deştin mi annem?
Yüz bin derde şifa temiz havası,
Derdini dağlara açtın mı annem?

Kaçkal dağlarının cennettir yüzü,
Pancara gelende gelini kızı,
On iki ayda üç aydır yazı,
Dumanlı dağlardan geçtin mi annem?

İki diz selatin yüz bin sayılsın,
Fatıma anamız yoldaşın olsun,
Firdevs i âlâda makam bulasın,
Akıpınar suyunu içtin mi annem?

Kırk tutun dağına gittim diyorsun,
Çimenli dağları gezdim diyorsun,
Sana çok dualar ettim diyorsun,
Kaynar kazan gibi taştın mı annem?

Garip dertli gezer gurbet illerde,
İzine geldim da kaldım dillerde,
Anne ne gezersin bensiz dağlarda,
Oğlun Garip gibi coştun mu annem.

NASILDIR?

Nasıl anlatayım kardeş derdimi,
Şu garip Berta'da haller nasıldır?
Hak'tan istiyorum daim yardımı,
Mevlâ'yı seviyor mu kullar nasıldır?

Anana mahana geçer mi bilmem,
Garip bülbüller uçar mı bilmem,
Lale sümbülleri açar mı bilmem,
Bağrı bükük garip güller nasıldır?

O dağlarda bize vuran yeller var,
Dört yanım duvar üzerinde teller var,
Ben mahkûm, bende hasret haller var,
Acı mı tatlı mı diller nasıldır?

Bilmem derdim bir milyonu aştı mı?
Çimenin yaylalar beyazlaştı mı?
Çiçekler üstünde çiğler geçti mi?
Akpınar'a giden yollar nasıldır?

Âşıklarda sohbet olur söz olur,
Sevda olur, ateş olur, köz olur,
Kardeş kara günün dostu az olur,
Bizi yanlış sana eller nasıldır?

Gülhanî'yim anlatamam derdimi,
Terk eyledim yavruları yurdumu,
Tiren vapor götüremez derdimi,
Açılmayan gizli fallar nasıldır?

NERDEDİR

Gurbet ilde gözüm yollarda kaldı,
Vefasızım baba haznem dağıldı,
Hasretlik şerrinden güllerim soldu,
Açılmaz çiçeğim arı nerededir?

Hasretlik dert gibi dert yok cihanda,
Arife gecesi bayram gelende,
İki kardeş gelip elin öpende,
Sor baba onlara biri nerdedir?

Ol Bari Sübhan'dan Cebrail geldi,
Habibi ol Ekrem miraca vardı,
Bir ulu Sübhan'dan dört kitap endi,
Üçü başka başka, biri nerdedir?

Ramazan bitti de bayram de geldi,
Annemin gözleri yaş ile doldu,
Şimdi bizim dağlar bembeyaz oldu,
Orda gezen köyün sürü nerdedir?

Niceler bu ayda marifet oldu,
Gurbet ilde felek bize kast oldu,
Baba hasretiniz aklımı aldı,
Bu vatan borcudur zoru nerdedir?

Zekâtı orucu salatı kılsan,
Eğer farz olduysa hicaza varsan,
Mizandan Sırat'ta hem asan olsan,
Sorarsın o zaman da Huri nerdedir?

Ol cevher sahibi olmak zor olur,
Hakka âşık olan dili nur olur,
Tarikat elinde derin sır olur,
Baba onların sırrı nededir?

Köroğlu'na baba nasihat eyle,
Öksüzün Kur'an'ı daima söyle,
Eğer bizleri da soran olursa,
Âşık dertli Garip bugün buradadır.

TEZ GEL ANAM

Çok özledim anam, elin öperim,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.
Zannetmek anam yoldan saparım,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.

Dokuz ay karnında gezdirdin beni,
Geceler uykusuz bıraktım seni,
Senden gıda aldım, hak verdi seni,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.

Hasretin sinemde bir yara açtı,
Kıymetin öğrendim, bu bağrım pişti,
Aradan seneler, aylar da geçti,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.

Anacığım gözyaşını sil getir,
Beni seven dostlarımı gel getir,
Gözü yaşlı sevdiğimi al getir,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.

Mahkûm arkadaşlar hepsi ağlar,
Etrafım kapalı dört duvar bağlar,
Zindanda çürüdü ah bu genç bağlar,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.

Sevdiğimin bahçesinde güller var,
Saç ağardı gözlerimde seller var,
Etrafımda altı sıra teller var,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.

Âşık Gülhanî doğuştan gülmedi,
Zalim o yâr kıymetimi bilmedi,
Gözüm yolda, çıkıp yârim gelmedi,
Tez gel anam tez gel, görüş gününe.

4.1.5.3. Sevgiliye Hasret -8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

NEYLEYİM BAYRAM SENİ
Yârdan ayrı dünyam zindan,
Ah neyleyim bayram seni.
Sarı saçlım ayrı benden,
Ah neyleyim bayram seni.

Bu sinemde yara oldu,
Dağlar kıştır bora oldu,
Her gün bana kara oldu,
Ah neyleyim bayram seni.

Hayatta bir gece güldüm,
Sıcakta murada erdim,
Ondan sonra zehirlendim,
Ah neyleyim bayram seni.

Yâdla yedik bir sahur,
Nerdeyse hayatım yarım,
Unutturdu o Gülşen'i,
Ah neyleyim bayram seni.

Yuvam yıkık düşmanım çok,
Çok özledim çaresi yok,
Sarı saçlım Urfalı yok,
Ah neyleyim bayram seni.

Yâr görsem her gün bayramdır,
Canım o yâre kurbandır,
Gülüm derdime dermandır,
Ah neyleyim bayram seni.

Çok derindir benim yaram,
Yok mudur derdime merhem?
İnan sensiz bayram haram,
Ah neyleyim bayram seni.

Bugün derdim dünden beter,
Anlayana bir söz yeter,
Gülüm eller ile yatar,
Ah neyleyim bayram seni.

Sevdan vurmuştur beynime,
Her şeyin geliyor aynıma,
Sevinip girme koynuma,
Ah neyleyim bayram seni.

Âşık Gülhan kan ağlıyor,
Sevdan vurdu can ağlıyor,
Bir değil ya bin ağlıyor,
Ah neyleyim bayram seni.
(04.02.1997)

YOKTUR
Arkadaşların içinde,
Benim gibi solan yoktur.
Hasretin soldurdu beni,
Hiç sözümde yalan yoktur.

Güzel Zelha'ya kalmadı,
Mecnun Leyla'ya kalmadı,
Kerem Aslı'ya kalmadı,
Bu fanide kalan yoktur.

Der Gülhanî hâlim yaman,
Gün tükenir yoktur aman,
Ruhum kabz olduğu zaman,
Gidip geri gelen yoktu

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

BENİ

Gel sevdiğim etme bu kadar cefa,
Ağlarım sen için yandırma beni.
Bir bakışın yaraladı sinemi,
Eyyvah öldürürsün ağlatma beni.

Karşımda oturdun gördüm yüzünü,
Karakaşlarını sürme gözünü,
Nasıl unutayım senin sözünü,
Aşkın zinciriyle bağlatma beni.

Gördüm sevdiğimin yüzü bozulmuş,
Karakaşı sürme gözü bozulmuş,
Dertli âşık der ki nazı bozulmuş,
Ölümüm ararım inletme beni.

Cilveli gözlerle yüzüme baktın,
Soldurdun ocağım evimi yaktın,
Bakışın hançerdir sineme çaktın,
Nehirdir gözyaşım çağlatma beni.

Kim bilir Âşık Gülhan'ın derdini,
Ah niçin gösterdin bize kendini,
Beş yıl oldu gösterdin bize derdini,
Yine bir derdimi çoğlatma beni.

GELİYOR

Bugün uzaktan haberi duydum,
Yıllardır derdimin dermanı geliyor.
Öyle yaram var ki derdimden derin,
Yaralı sinemin lokmanı geliyor.

Yıllar geçti yârdan ayrı kalmışım,
Ölen yâre benzer candan geçmişim,
Kendi ağzımdan bir haber duymuşum,
Yıkılmış ömrümün sultanı geliyor.

İçimden yanıyorum değildir dilde,
Sevgi anlatılmaz değildir elde,
Arada dağlar var yâr uzaklarda,
Okunan gönlümün fermanı geliyor.

Kaderim seherde düşecek yola,
Belki kavuşmamız tez nasip ola,
Dille anlatılmaz çekiyorum çile,
Sevgi sarayının insanı geliyor.

Artvinli Gülhanî haber almıştı,
Ulu cami bahçesinde görmüştü,
Bu rüyadan gayet umutlanmıştı,
Gönül bahçesinin bağbanı geliyor. (1979)

GELMEDİN

Âlem bilir, senlen benim bu halim,
Seni görmek kâr idi de gelmedin.
Gece gündüz sensin benim hayâlim,
Bu genç ömrüm çürüdü de gelmedin.

Kahırlı kahırlı ağlar dururum,
Evin bile görsem razı olurum,
Kol kırık, göz bağlı; nasıl gelirim?
Dağlar duman бүrүdü de gelmedin.

Senden ayrılalı ölüm yâr ölüm,
Çekildi damarım, kurudu damarım,
Zehir zindan oldu yazım baharım,
Lale sümbül kurudu da gelmedin.

Nedir gülüm seni benden küstüren?
Bir Sühan'dır ah rüyada gösteren,
Yağmuru yağdıran, yeli estiren,
Seni seven bir idi de gelmedin.

Hozan tilkisine beni satarsın,
Suçum nedir beni yâda atarsın,
Bu temiz sevgime zehir katarsın,
Seni seven var idi de gelmedin.

Zindana kapandım gelemiyorum,
Yâr seni gönlümden silemiyorum,
Sensiz nefes bile alamıyorum,
Dünya başa dar idi de gelmedin.

Yâr doğuştan beri yüzüm gülmedi,
Aylar geçti bir haberin gelmedi,
Dünya doktorları çare bulmadı,
Bana ilâç sen idin de gelmedin.

O zalim kargadır aramız bozan,
Sana kurban olsun bu dertli ozan,
Her şey bitti diye ah sensin kızan,
Meğer gizli sır idi de gelmedin.

Hasretin sinemde yara açıyor,
Saç ağardı gençlik bizden geçiyor,
Kendin değil bir selamın yetiyor,
Günler aylar yürüdü de gelmedin.

Derdin beni sürüm sürüm çekiyor,
Tatlı sevdan, acı dilin yakıyor,
Bahar geliyor, mor menekşe kokuyor,
Lâle sümbül бүrүdü de gelmedin.

Gülhanî'yi yandırma hasret nârına,
Etme gülüm yaram açma derine,
Gözüm diktim cebellerin karına,
Yağan karlar eridi de gelmedin. (2008)

GÖZLERİM

Dün gece rüyada gördüm ben seni,
Gördü onan beri ağlar gözlerim.
Nasıl rüya idi yandı bu sinem,
Durmadan yaşları çağlar gözlerim.

Bakışlar sinemi delmiştir ama,
Aklimi başımdan almıştır ama,
Benim için o yâr ölmüştür ama,
Yine görür görmez sağlar gözlerim.

Gülhanî'yim bir köşede oturdum,
Derdim bir değıldir bina yetirdim,
Gözüm görmez sevdiğimi yitirdim,
Her gün karaları bağlar gözlerim.

NEYLEDİN

Dolanıp da giden yayla yolları,
Yollar benim sevdiğimi neyledin?
Açılmış sümbüller, kokan çiçekler,
Güller benim sevdiğimi neyledin?

O nazlı yâr için ah candan geçtik,
Olmayan sineye kefeni biçtik,
Soğuk kürün suyunu beraber içtik,
Göller benim sevdiğimi neyledin?

Derdim elli idi bine yetirdik,
Ah senin için aklimizi yitirdik,
Çayırar suyunda biraz oturduk,
Seller benim sevdiğimi neyledin?

Sevdam vardır o yârimin gözünde,
Gözyaşım var sevdiğimin izinde,
Dokuz yüz yetmiş beş yazında,
Yıllar benim sevdiğimi neyledin?

Bana derler nazlı yârdan darılan,
Suçum nedir kapısından sorulan,
Bikinala yayılımına yayılan,
Mallar benim sevdiğimi neyledin?

Kıymet bilmez yâre yazam fermanlar,
Ah yatırsa yâr koludur dermanlar,
Sana derdim dökem, yeşil ormanlar,
Dallar benim sevdiğimi neyledin?

Ah sevdiğim bir derdimi bin ettin,
Gelip dağlara da hemenden gittin,
Yaka yaka bu bağrımı kul ettin,
Çöller benim sevdiğimi neyledin?

Bakışından aldım derin yaralar,
Acep yok mu bu derdime çareler?
Ah kovdun kapından geydim karalar,
Allar benim sevdiğimi neyledin?

Der Gülhanî, aldım pirden himmeti,
Sensiz yoktur sağlığımın lezzeti,
Size derim Bikinala milleti,
Kullar benim sevdiğimi neyledin?

TEZ YETİŞ

Gözlerim yollarda kulağım seste,
Yandı sinem yaralandı tez yetiş.
Garip bülbül gibi kaldım kafeste,
Karlı dağlar boralandı tez yetiş.

Tez gel ki hayatım gidiyor elden,
Yaralı bülbülüm ayrıldım gülden,
Zalim hoyrat beni kopardı daldan,
Allı başım karalandı tez yetiş.

Yıllardan anlatsam derdim bitmiyor,
Derdim izah etsem Türkçem yetmiyor,
Düşenin elini kimse tutmuyor,
Bütün dertler sıralandı tez yetiş.

Garip Gülhanî'ye çektiydi kahrı,
Senin derdin bana içirir zehri,
Başına yıkılsın İstanbul şehri,
Gönül senden aralandı tez yetiş,

UNUTAMADIM

Bezdim bu çileden güleyim dedim,
O bakışlarını unutamadım.
Gönül defterinden sileyim dedim,
O bakışlarını unutamadım.

Peşine ömrümü sürütem dedim,
Çok çalıştım seni unutam dedim,
Gönlümün gülüsün kurutam dedim,
O kokuşlarını unutamadım.

Bir zamanda yanlış yola gitmezdin,
Çok severdin bizi kolay satmazdın,
Söz verirdin asla puşluk etmezdin,
O gelişlerini unutamadım.

Senin sevdan ile yandım yâr yandım,
Ah senin yoluna canımı verdim,
Hapishanedeyim rüyamda gördüm,
Güllüm düşlerini unutamadım.

Gece gündüz peşine da gezerdim,
Elde değil güllüm seni üzerdim,
Hoş gelirdi bana her gün kızardın,
O gülüşlerini unutamadım.

Zorlardı da sevdan bana zorlardı,
Göğsündeki çifte gülün terlerdi,
Sinema vururdu güllüm parlardı,
İnci dişlerini unutamadım.

Unuttun mu nice kolumda yattın,
Garip Gülhanî'yi daim ağlattın,
Suçum ne idi ki kaşların çattın,
O son kaşlarını unutamadım.

UNUTMADIM

Bu derde insan da baş da dayanamaz,
Demir de dayanamaz taş da dayanmaz.
Üç mevsim ağlarım kışta dayanmaz,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Senin için paradan maldan vazgeçtim,
Namustan edepten ardan vazgeçtim,
Ölüm bana bayram candan vazgeçtim,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Hatırıma gelende kalbim sızlar,
Yeşil ormanlarda geçen maziler,
Sana sebep yazdım yüz bin yazılar,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Resimler çekildik beni güldürdün,
Sesin ile on kaseti doldurdun,
Suçum ne ayrılıp beni öldürdün,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Kara sevda vurdu benim beynime,
Severdin girerdin neçe koynuma,
Her dakika hâlin geliyor aklıma,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Engelleyen zalim Mevlâ'dan bulsun,
Murada ermesin perişan olsun,
Benim gibi gözü yollarda kalsın,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Sevdiğin beni ah vicdansız yüz verdin,
Yaktın ciğerimi derin köz verdin,
Ölene kadar ben seninim söz verdin,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Kara günlerimiz beraber geçti,
Sevdiğin vücudumda yaralar açtı,
Kerem de aslı için böyle pişti,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Bana çektiriyorsun sevda yasını,
Telefonda vermiyorsun sesini,
İmansız versin son nefesini,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

Gülhanî'nin derdi gitti derine,
Bu gün gülüyorsun sen bak yarına,
Ne emrettin de getirmedim yerine,
Sen unuttun ama ben unutmadım.

ZAMANI DEĞİL

Sensizlik canıma tak etti benim,
Artık naz etmenin zamanı değil.
Yaşamaz oldum bitiyor ömrüm,
Yazı güz etmenin zamanı değil.

Son nefesimde sevindir beni,
Gözlerimi kaparken bir görsem seni,
Nerde gülüşlerin bakışın hani,
Umudu haz etmenin zamanı değil.

Saçlarım döküldü ferim kalmadı,
Hayal ettiklerim gerçek olmadı,
Artık yaşamaktan ümit kalmadı,
Geçi tez etmenin zamanı değil.

Kalbim yavaşladı melek göründü,
Gelip gırtlığıma birden sarıldı,
Beni Azrail'den kurtarmak için,
Durup vaaz etmenin zamanı değil.

Gözlerim kapandı hayatım bitti,
Bütün sevdiklerim yanımdan gitti,
Gencecik vücudum toprağa yattı,
Artık pişmanlığın zamanı değil.

Arkamdan duanı eksik etme sen,
Çok vardır, ikimizin hâline gülen,
Düşünme beni, gülüp te eğlen,
Güzel, yas tutmanın zamanı değil.

4.1.5.4. Üzüntü ve Eseflenmeler -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BACI

Sana bacı ne anlatam?
Bize haktan verilmiştir.
Kara sevda yıktı bizi,
Bacı âşık yorulmuştur.

Kara sevda bizi yakar,
Zalim bugün bizi eker,
Gözyaşım bulanık akar,
Zannetme ki durulmuştur.

Gözüm yaşı aka aka,
Gittim geri baka baka,
Bacı etmiyorum şaka,
Bugün âşık kırılmıştır.

Zehir kattı tatlı aş,
Laf geçer mi kara taş,
Atılan mermiler boşa,
Fırsat varken sürülmüştür.

Mevlâ'ya ayandır hâlim,
Bugün bana oldu zulüm,
Neşeli geçiyordu günüm,
Sandım ölü dirilmiştir.

Ne akıllıyım ne deli,
Çekmeyen bilemez hâli,
Ben oldum sağ iken ölü,
Bugün âşık vurulmuştur.

Dün mutlu günüm var idi,
Bugün zalim zehirledi,
Gönülden bina kurardı,
Bugün yere serilmiştir.

Yüz bin güzel ver istemem
Hâl bilmezden sır istemem
Senden, başka yâr istemem
Bize böyle görülmüştür.

KÖYLÜLER

Her zaman bahtı karadır,
Garip köylüler köylüler.
Fakirlikten hep yararır,
Garip köylüler köylüler.

Fakirlik güldürmez yüzü,
Daim karanlıktır izi,
Şehirde dinlenmez sözü,
Garip köylüler köylüler.

Dağları daima kıstır,
Çok çalışır, yine boştur,
Tarlanın yarısı taştır,
Garip köylüler köylüler.

Oy zamanı çözülüyor,
Her şey pahalı üzüliyor,
Her sahada eziliyor,
Garip köylüler köylüler.

İşe giremez, geridir.
Şehirliler ileridir,
Savaşa hemen hazırır,
Garip köylüler köylüler.

Karanlıkta bulmaz çıra,
Derman yok yarasın sara,
Sığırları etmez para,
Garip köylüler köylüler.

Gülhanî'yim yoktur ayar,
Uyanık olanlar doyar,
Toptancılar bizi soyar,
Garip köylüler köylüler.

NE ZAMAN DÜZELİR
Dinler misin Hâkim kardeş,
Ferman ne zaman düzelir?
Her nereye bakarsan ateş,
Divan ne zaman düzelir?

Beden hasta, can ağlıyor,
Şeref gitti, şan ağlıyor,
Bütün ülkem kan ağlıyor,
Figan ne zaman düzelir?

Asalet bitti bitiyor,
El âlem zehir katıyor.
Nerdeyse vapur batıyor,
Kaptan ne zaman düzelir?

Gariban çökmüş, oturmuş,
Yutturan almış götürmüş,
Kaptan pusulayı yitirmiş,
Dümen ne zaman düzelir?

Dert ulaştı sana kadar,
Çok dertli var, bana kadar,
Edirne'den Van'a kadar,
Vatan ne zaman düzelir?

Bülbül, çileli kafeste,
Çorbalar, zehirli tasta,
Hasta yine aynı hasta,
Lokman ne zaman düzelir?

Arif yok, yaralardeşem,
Dağlar kıstır, nasıl aşam?
Çoruh, Fırat gibi coşam,
Meydan ne zaman düzelir?

Ne baba var ne de ana,
Yetim kaldık yana yana,
Moda oldu deli dana,
Kurban ne zaman düzelir?

Cehalet nasihat almaz,
Zalim gözyaşımı silmez,
Hiçbir mahlûk böyle olmaz,
İnsan ne zaman düzelir?

Dert karışık sıra değil,
Haktan başka çare değil,
Sade dertli bura değil,
Her yan ne zaman düzelir?

Zannetme ki kimse bilmez,
Zalimin yanına kalmaz,
Olur da, bu kadar olmaz,
Vicdan ne zaman düzelir?

Eyvah bizim hayat bitmiş,
Eski dostlar bizi satmış.
Adalet izine gitmiş,
Sultan ne zaman düzelir?

Ecdadımın şanı vardır,
Al bayrakta kanı vardır.
Her şeyin bir sonu vardır,
İman ne zaman düzelir?

Kaç yıl yine ayrı kalak,
Sen usta ol ben de çırak,
Artvin'e gel derdi bölek,
Gülhan ne zaman düzelir?
(28.05.1996)

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

AĞLARIM

Hatay'ın üstünde sıralı çamlar,
Yitirdim Leyla'yı sinemde gamlar.
Yağıyor yağmurlar akıyor seller,
Bir mecnun misali bakar ağlarım.

Gezer dertli gönöl gurbet elinde,
Dört arkadaş var yanımda,
Onlar da benim gibi elemde,
Ayrılık yaşını döker ağlarım.

Garip bülbül gibi terk ettim gülü,
Hayat dedikleri Arap'la da ölü,
Sılada bıraktım anneyi yâri,
Dertli Kerem'i kim tutar ağlarım.

Sayarım günleri geçmez zamanlar,
Dağlardan aşıyor turla dumanlar,
Gurbete düşene öksüz mü derler,
Anne tüfeğini çatar ağlarım.

Üç aylar geçiyor oruç tutmadım,
Der Garibi salata kılmadım,
Sığındım Mevlâ'ya asla gülmedim,
Hayat dağlarına çıkar ağlarım.

AZ OLUR

Âdemden bu yana böyle kuruldu,
Şu fani dünyada gülen az olur,
Kime derdim dökem kime anlatam,
Âşığın derdini bilen az olur.

Çok âşıklar yarışmıştır biz ile,
Uğraşırım sohbet ile söz ile,
Âşığın kelamı olur öz ile,
Manevi dergâhtan dolan az olur.

Okulda okudum ben de heceyi,
Öğrenmişim ol Yaradan yüceyi,
Sevdanın derdiyle oğul geceyi,
Uykusuz kalp da bulan az olur.

Darılsa da boş kafalar darılsa,
İlm i irfân vücuduma serilse,
Ehl i kâmil bir meclisi kurulsa,
Cehalet anlamaz, gelen az olur.

Katar mı da bu dertlerim katar mı?
Boş kafası olana âşık çatar mı?
Çok zayıflar her meydanda öter mi?
Ah gönül sazını çalan az olur.

Âşık Gülhan olma beyhude şaki,
Hakikat yolunda ilmi de oku,
Batının içinde bilesin hakkı,
Baba inceleyip bulan az olur.

BANA NE

Herkes seviniyor bayram geldiğinde,
Bayram olur seyran olur bana ne.
Ağlarım yâr hatrına geldiğinde,
Bayram olur seyran olur bana ne.

Yaslıyım da bu dünyada yaslıyım,
Dertler çeke çeke kara paslıyım,
Türk oğluyum ecdadımın aslıyım,
Bayram olur seyran olur bana ne.

Arada dağlar var gözlerim yolda,
Ben Artvin’de kaldım yâr İstanbul’da,
Ölene dek gitmez sevdası bende,
Bayram olur seyran olur bana ne.

Ölüyüm de ben sağ iken ölüyüm,
Bütün içim dışım keder doluyum,
Cenabı Mevlâ’nın yaşlı kuluyum,
Bayram olur seyran olur bana ne.

Gülhanî’yim gerçek dosttan küsemem,
Rüzgâr olup yâr bağına aşamam,
Hacı değilim ki kurban kesemem,
Bayram olur seyran olur bana ne. (15.04.2008)

BAYRAM OLUR BANA NE

Ben bade içmedim ilmim az benim,
Yol gösteren pir var imiş bana ne.
Doğuşumdan beri bağrım köz benim,
Yüce dağda kar var imiş bana ne.

Yaralı de benim sinem yaralı,
Yitirmişim ela gözlü maralı,
Yaşım kırktır her gün gördüm zararı,
Bundan sonra kar var imiş bana ne.

Benden vazgeçmiyor bitmeyen çile,
O zalim elinden çekerim bela,
Ben bir merkep ile çıkamam yola,
Yâd ellerde tır var imiş bana ne.

Kader güldürmüyor zorla gülemem,
Her hastanın yarasını saramam,
Yârim birdir başkasını aramam,
Her gönülde yer var imiş bana ne.

Bilmediğin işe kendini yorma,
Benlikle kendini yüksekte görme,
Bilmediğin yere kafandan girme,
Ah sonunda zor var imiş bana ne.

Derin bir dergâhtan destur almışım,
Güvendiğim dosttan darbe yemişim,
Aşkın esiriyim mahkûm olmuşum,
Ben köleyim hür var imiş bana ne.

Der Gülhanî ömrüm geldi gülmedim,
Genç ömrüm çürüdü murat almadım,
Yıllar geçti sevdiğimi görmedim,
Uzaklarda yâr var imiş bana ne.

BE KADER

İkinci baharda bağlandım sana,
İçime zehiri döktün be kader.
Kaldırıp başını bir kez baksana,
Kahrından belimi büktün be kader.

Sevdaya kimsenin yeter mi gücü,
Sana beddua için olacam hacı,
Gönül bahçesine sevda ağacı,
Sökmek mümkün değil diktin be kader.

Düştüm ben kalkamam bir elimden tut,
Kabre sen koyacan ne gerek tabut,
Oldun üzerimde bir kara bulut,
Kalkamam üstüme çöktün be kader.

Çaresiz dertlere bizi saldırdın,
Beni yaktın düşmanları güldürdün,
Telefon kapattın beni öldürdün,
Üzerime toprak döktün be kader.

Dolu da kaldırdım boş da kaldırdım,
İçinden çıkılmaz iş de kaldırdım,
Ben kilomdan ağır taş da kaldırdım,
Sen ne taşınmaz yüksün be kader.

Nankör düşün ettiklerin ayıptır,
Senden ayrı benim dünyam kayıptır,
Kasetlerin fotoğrafların şahittir,
Suçum ne başımdan ektin be kader.

Çok günlerimiz geçti tatlı bal gibi,
Söz namustur sattın beni el gibi,
Bakmaya kıyamazdım gonca gül gibi,
Düşmanlar elinde korktun be kader.

Ettiklerin tezden gelsin başına,
Acımadın gözlerimin yaşına,
Aşk zinciriyle bağlanmışım peşine,
Sürüm sürüm yerde çektim be kader.

Yaradan'ım benden fazla pişirsin,
İnşallah hâlini gören şaşırın,
Duam budur benden fazla düşürsün,
Şımardın göklere çıktın be kader.

Ateştin gönlüme girdin kaynadın,
Her sözünle gezdim yine doymadın,
Gülhanî'nin hayatıyla oynadın,
Kopardın ömrümü söktün be kader.

ÇARESİZ ÂŞİK

Kardeş oldum boranınan kışınan,
Gönül durmaz hayalinen düşinen.
İşim ayaz olur bu gidişinen,
Uslu kaydesin bilemiyorum.

Gulavur yolları sıralı taşlı,
Çıkıyor aklımdan o hilâl kaşlı,
Neşem yok keyfim, yok gözlerim yaşlı,
Ağlarım ağlarım gülemiyorum.

Zalim felek bana yaptı oynunu,
Kadrini bilen yok bükmüş boynunu,
Ayva turunc mekân tutmuş koynunu,
Uzattım elimi alamıyorum.

Bakışı gönlüme zehir atıyor,
Sevdalı gözlerin cana batıyor,
Gönül Gulavur'da mesken tutuyor,
Bulanık göllere dalamıyorum.

Kumar kimin tutuldum bir vartaya,
Engelim ağırdır girmiş ortaya,
Cilveli gözleri değer Berta'ya,
Habhaptan kapıyı çalamıyorum.

Ne yapam Gülhanî ben de bunaldım,
Aşkın deryasında şaşırdım kaldım,
Bir püsküllü derdi başıma aldım,
Aradım çareyi bulamıyorum.

DAYANDI

Bir seher vaktinde çekip giderken,
Ansızın yollarım düze dayandı.
Gaflet uykusunda böyle yatarken,
Eyyvah geçti ömrüm güze dayandı.

Hain dosttan derin yara almışım,
Sağ değilim bu dünyada ölmüşüm,
Yirmi yıldır ben bu aşka yanmışım,
Benim bağrım nece köze dayandı.

Ayırdılar bizi yârin şehrinde,
Ömrüm çürümüşdür dünya kahrından,
Aşkın mateminden, sevda zehrinden,
Nerdeyse darbeler göze dayandı.

Yalan dünya sende yârsız yaşamam,
Çağım gitti yâr peşine koşamam,
Yıkılmışım yüce dağlar aşamam,
Nerdeyse sızılar dize dayandı.

Gülhanî der buldu yaş kemalini,
Bir daha görseydim mâh cemalini,
Hesap ettim cümle dünya malını,
Neticesi bir top beze dayandı.

DAYANIR MI

Sevda kurdu bana aşk motorunu,
Bunu çevirmeye kol dayanır mı?
Bulamadım sevdiğimin yerini,
Derdim anlatmaya dil dayanır mı?

Arif olanlara derdim çözerim,
Hicran kalem ile derdim yazarım,
Yirmi beş yıl yâr peşine gezerim,
Bu kadar gezmeye yol dayanır mı?

Yol vermiyor bana karlı dağlarım,
Yârdan ayrı karaları bağlarım,
Yirmi beş yıl o yâr için ağlarım,
Bu gözüm yaşana sel dayanır mı?

Der Gülhanî ağlamaya başlarım,
Yâre sebep zehir oldu aşlarım,
Her ciladan beyazlandı saçlarım,
Bu kahir çekmeye tel dayanır mı?

DELİ GÖNÜL

Neden mahkûm oldun düşün, uyan sen?
Çok çektiirdin bana vay deli gönül.
Doğuşumdan beri gülmüş değilim,
Başa gelenleri say deli gönül.

Neden böyle karaları bağlarım,
On üç yaşından beridir ağlarım,
Ağlamamdan viran oldu bağlarım,
Gözüm yaşı oldu çay deli gönül.

Her türlü çileden bağrım pişiyor,
Bazen boş kafalar bize şaşıyor,
Gördüm üç beş kişi mezar eşiyor,
Gel de bu dünyaya uy deli gönül.

EFENDİM

Gariban ozanım hâlim bilen yok,
Moralimi bozuyorlar efendim.
Hâlimi anlayıp yüze gülen yok,
Her ne dersem kızıyorlar efendim.

Sanki kervan geçmez bozu handayım,
Türk oğluyum bayraktaki kandayım,
Her dakika her saat imtiHANDAYIM,
Tülbentlerden süzüyorlar efendim.

Ben dertli ozanım duruşlar başka,
Kutsal vatanımda yarışlar başka,
Bize hor bakıyorlar görüşler başka,
Çaktırmadan eziyorlar efendim.

Gülhanî'yim hakkın yası kuluyum,
Gönül dostlarının gonca gülüyüm,
Yaram derin ben sağ iken ölüyüm,
Mezarımı kazıyorlar efendim.

ELİMDE DEĞİL

On üç yaşımdayken düştüm bu derde,
Ne yapayım, irade elimde değil.
Gece gündüz ağlıyorum hep darda,
Ne deyim, irade elimde değil.

Aşkın yaylasını hız ile geçtim,
Genç yaştan beri yana yana piştim,
İstemeyerek bir çileye düştüm,
Ne yapayım irade elimde değil.

Şu zalim feleğin yedim taşını,
Anlamazsınız siz bu aşkın işini,
O yâr döker biz için gözyaşını,
Ne'deyim, irade elimde değil.

Ferhat, Şirin için ölmemiş midir?
Onun için dağı delmemiş midir?
Kerem, Aslı için yanmamış mıdır?
Ne'deyim, irade elimde değil.

Gülhanî'yim gezdim yârin peşine,
Ah aklınız ermez aşkın işine,
Beni kınayanın gelsin başına,
Ne'deyim, irade elimde değil.

EY FELEK

Cahil hayatımda bu genç yaşımda,
Dal ile budağım kırdın ey felek.
Bir yârin uğrunda aşk savaşında,
Beni ciğerimden vurdun ey felek.

Vurma zalim hançerini serime,
Öldürüp de girme benim kanıma,
Gelenim yok gidenim yok yanıma,
Bizi gurbet elde saldın ey felek.

Âşık Gülhan gurbet ilde meleşir.
Aşk dumanı benim ile dolaşır,
Derdimi söylesem eller gülüşür.
Bülbülün bağına çaldın ey felek.

GÖNÜL ŞEN DEĞİL

Neden geldiz siz de hapishaneye,
Ötmeyin bülbüller gönül şen değil.
Teller üzerinde garip ötersiz,
Ötmeyin bülbüller gönül şen değil.

Beni duygulattı sizdeki diller,
Sevdiğim saçından alaydız teller,
Sekiz metre duvar üstünde teller,
Ötmeyin bülbüller gönül şen değil.

Güllü yarın vatanına varaydız,
Sevdiğime bir selâmı vereydiz,
Ondan sonra bu yana da geleydiz,
Ötmeyin bülbüller gönül şen değil.

Pişmişim ben hasret ile pişmişim,
Aylar geçti yârdan ayrı düşmüşüm,
Nece engellerin dertli aşmışım,
Ötmeyin bülbüller gönül şen değil.

KARA BULUT

Hapishane üzerinden geçersin,
Benim köyüme de var kara bulut.
Rüzgâr eser bölük bölük açarsın,
O yârin üstünü sar kara bulut.

Bazen dolu yağar bazen boş olur,
İlkbaharda yağmurların hoş olur,
Bazen yaz olursun bazen kış olursun,
Bitmez burada ahu yâr kara bulut.

Sevdiceğim hâlimi de bilmiyor.
Yollar kapandı o yâr gelmiyor.
Mehtaplı geceler sabah olmuyor.
Hapishane başa dar kara bulut.

Bazen çarpışıp da şimşek çakarsın,
Bazen havadasın bazen yerdesin,
Bozma beni güzel canım çıkarsın,
Dağlar kış olmuştur kar kara bulut.

Gülhanî'nin bağladılar kolunu,
Mahkûm olmuş kader bulmuş belini,
Gürcistan da sevdiğimin hâlini,
Yaradan aşkına sor kara bulut.

KOCADIM

Dinle dertlerimi ey gönül kuşu,
Bu kafâyı vura vura kocaldım.
Ondan sonra durmaz gözümün yaşı,
Ah beynimi yora yora kocaldım.

Yanlış olmaz ozanların emeli,
Gönlüme kurulmuş sevda temeli,
Hapiste geçirdim neçe zamanı,
Çok risklere gire gire kocaldım.

Yine duman kalkmaz gönül dağında,
Baykuş bile ötmez viran bağında,
Her günüm her anım Ağrı Dağında,
Ufukları sora sora kocaldım.

Serviler getirmez gönül kuşunu,
Gözü yolda âşık döker yaşını,
Ölene dek bırakamam peşini,
Dertler bizde sıra sıra kocaldım.

Dertler bizde çok elekte elendim,
Seni görmedim dünyayı dolandım,
Çoruh nehri gibi coştum bulandım,
Gözyaşımı sere sere kocaldım.

Gözyaşım sen için akıyor ırmak,
Acep nasip midir bir daha görmek,
Ulu cami bahçesinde oturmak,
Ah rüyada göre göre kocaldım.

Bana pir söyledi oğul babanım,
Gönül dağı buzdur tutmaz tabanım,
Sevda patron ben dağlarda çobanım,
Sürüleri süre süre kocaldım.

Sürüleri sürdüm gönül dağına,
Zorla sevgi olmaz almaz bağrına,
Benim sevgi dolsun beynine,
Saçlarını öre öre kocaldım.

Saçlarını ördüm gelmedi uykum,
Gönül kuşu sana bağlandı köküm,
Ben bir mahkûm oldum sen de bir hâkim,
İfadeyi vere vere kocaldım.

Ben ozanım her elekte elendim,
Kamile diz çöktüm himmet dilendim,
Edirne'den Ardahan'a dolandım,
Gözyaşımı sere sere kocaldım.

Hayalin beynimde geçmez sözlerim,
Aklım sende görmek ister gözlerim,
Hasretimden ağırıyor dizlerim,
Yokuşlarda dura dura kocaldım.

Duvarını örsem acep tutar mı?
Bu sarayda gönül kuşu öter mi?
Umut dağlarında güller açar mı?
Bu gönlümü kıra kıra kocaldım.

Genç ömrüm çürüdü kuru hülyada,
Kavuşmak haramdır bize dünyada,
Her akşam görüyorum onu rüyada,
Zülûflerin öre öre kocaldım.

Gönül dostu Avrupa'dan arıyor,
Teşekkür ederim hâlim soruyor,
Dertli âşık Artvin'de de eriyor,
Hülyaları dere dere kocaldım.

Kaçkar'da gördüğüm piri yitirdim,
Himmet tükenmiştir nuru yitirdim,
Ömrümün sultanı yâri yitirdim,
Düşünürüm kara kara kocaldım.

Kader darbesine gücüm yetmedi
Yaram derin yara ilâç tutmadı
Hayat bitti ama savaş bitmedi
Bu göğsümü gere gere kocaldım.

Gülhanî'yim yanlış olmaz sözlerim,
Ehli dostu az görüyor gözlerim,
Arada dağla var tutmaz dizlerim,
Yokuşlarda dura dura kocaldım. (01.09.2005)

KÖYÜM

Dağlarında aldım ben bu ilhamı,
Çok yaman dertlidir hâllerin köyüm.
Kırdır tarlaların, gelirin azdır,
Çok dertli konuşur dillerin köyüm.

Halkın fakirlikten yüzü gülmüyor,
Ezelden dertliye çare olmuyor,
Solgun çiçeklerin, arı konmuyor,
Şifayı veremez balların köyüm.

Gülhanî'yim yâri göremez gözüm,
Dertli mihnetlidir dünyada özüm,
Birkaç ay geçmiştir gülmüyor yüzüm,
Ah-u zarlı geçer yılların köyüm.

NASİP OLMADI

Hicaz yollarına helal paramı,
Sermek istiyordum nasip olmadı.
Yıllardır çektiğim derin yaramı,
Sarmak istiyordum nasip olmadı.

Hasretle yanarım bakın bu köze,
Layık mı görmezler orayı bize,
Hint kumaşı değil bu ihram beze,
Girmek istiyordum nasip olmadı.

Hesap vereceğiz biz İndullah'ta,
Mahlûkat aşkı var Resulullah'ta,
Aşkın nakşını ol Beytullah'ta,
Örmek istiyordum nasip olmadı.

Mevlâ'ya bağladım ben de özümü,
İşit Resulullah benim arzumu,
Hacer'ül Esvet'e bir kez yüzümü,
Sürmek istiyordum nasip olmadı.

Yaradan'a yapmış idim andımı,
Ben âşığım biliyorum bendimi,
Safa-Merve arasında kendimi,
Yormak istiyordum nasip olmadı.

Mekke'nin Kâbe'nin zarafetini,
Her bir mukaddesin şatafatını,
Âdemle Havva'nın Arafat'ını,
Görmek istiyordum nasip olmadı.

Arafat'tan Muzdelife sırada,
Halife'ye dursaydım bir de orada,
Mina'da bir kurban kesip murada,
Ermek istiyordum nasip olmadı.

Akıyor gözümün kan ile yaşı,
Âşıkların bitmez derdi telaşı,
Ezazil şeytana Mina'da taşı,
Vurmak istiyordum nasip olmadı.

Yapacaktım dinin emir haccını,
Son tarafta giyecektim tacını,
Nefisle şeytanın orda gücünü,
Kırmak istiyordum nasip olmadı.

Merhem sürecektim ben bu yaraya,
Varabilseydim bir kez oraya,
Habib'i saklayan o mağaraya,
Varmak istiyordum nasip olmadı.

Bir de tutup Medine'nin yolunu,
Sorsa idim Peygamber'in hâlini,
Oralarda muhabbetin gülünü,
Dermek istiyordum nasip olmadı.

Gülhanî istedi oraya seyahat,
Dilemekti ol Resul'den şefaât,
Gezip oraları temiz bir hayat,
Kurmak istiyordum nasip olmadı.

OLMADI

Yeşil yaylalara saldım sürümü,
Gelip ahvalimi, soran olmadı.
Derin derin aldım ben de yaramı,
Bu derin yaramı saran olmadı.

Türlü türlü mihnet balından tattım,
Kaçkar dağlarında sürümü güttüm,
Zenginlere peynir, yağımı satım,
Yarı fiyatına, alan olmadı.

Yedim zalimlerden ben de bir taş,ı,
Yine duman oldu dağların başı,
Şehit mezarında gördüm bir düşü,
Bana deli derler, bilen olmadı.

Zengin değilim ki dağları aşam,
Dökem parayı da yâre kavuşam,
Kim dinler çobanı ne yana düşem,
Dağdan başka bize gülen olmadı.

Fakirlik işletmez benim arımı,
Dağlarda duydum ben de yârimi,
Yâr peşine gittim, döktüm sürümü,
Akan gözyaşımı silen olmadı.

Yaram çok derindir, bağrım sızılar,
Fakirlere gülüp geçiyor bazıları,
Beni dinliyorlar, koyun kuzular,
Vallahi sözümde yalan olmadı.

Âşık Gülhanî ezelinden de gülmez,
Bu dünya fanidir, kimseye kalmaz,
Gözetirim dağlar, bir haber gelmez,
Yârdan bir selâmı veren olmadı.

PEDERİM

Pederim ayrıldı bugün haneden,
Örtsün kanadını bizi Yaradan,
Hasretlik kurtarmaz bizi çileden,
Yaktın ciğerimi dağlattın pederim.

Gözümde akıyor aşkın selleri,
Bülbülün durağı gülün dalları,
Geçeceksin nice Arap çöller,ı,
Dert üstüne dert çok tattın pederim.

Bülbül goncasına varır koklanır,
Gam kervanı yine yükün yüklenir,
Hak rızasın alsan canan beklenir,
Çeşmim yaşlarını çoklattın pederim.

Yorga sürüp atın yola salmışsın,
Umarım kırlardan himmet almışsın,
Mürşid-i kâmilin elin görmüşsün,
Bizlere kara bağlattın pederim.

Der dertli Gülhanî hâlim yamandır,
Ben mecnun olmuşum dağlar dumandır,
Beytullah'ı görmek derde dermandır,
Beni borayla çağlattın pederim.

SES VERMEYEN ZALİM

Bu dert çekeceği tezden öleydim,
Düşmanlar girdiler sırrıma benim.
Zalim söz verdi de çok ucuz sattı,
Bu iş çok gidiyor zoruma benim.

Yaralı âşığım zaten bitmişim,
Zannetme ki bala zehir katmışım,
Ah senin yüzünden iflas etmişim,
Zararlar karıştı kafama benim.

Anlatsam derdimi dağ, taş ağlar,
Gündüz hayal ağlar gece düş ağlar,
Bülbül figan eder bütün kuş ağlar,
Dünya dayanamaz zarıma benim.

Suçum nedir böyle zulüm çıkardın,
Gönül sarayından ölüm çıkardın,
Bıçaksız kasapsın ölüm çıkardın,
Ham saman doldurdun derime benim.

Keremi kül edip öldüren sevda,
Ferhat'a dağları deldiren sevda,
Mecnun'u çöllere daldıran sevda,
Hasret ettin nazlı yârime beni.

Haktan gelen sevgiyi yalan eyledin,
Bizi süründürüp yılan eyledin,
Aşkın çobanıydım talan eyledin,
Aç kurtlar saldırdı sürüme benim.

Bir saatte yüz bin kahrı çekerim,
Sevda fırtınası çöller yıkarım,
Deryalara gözyaşımı dökerim,
Dağlar dayanamaz karıma benim.

Sevginin saygının dersini gördüm,
Sabreden dervişin dersini gördüm,
Ses bile vermedin hırsını gördüm,
Havale etmişim pirime benim.

Karçal dağı gibi bana kar tutsan,
Fatma anne gibi elde nur tutsan,
Yedi derya derinin de yer tutsan,
Yaradan düşürsün toruma benim.

Suç kimdeyse Mevlâ, dağıtırsın yuva,
Mahşere kalmasın bu büyük dava,
Kadir gecesinde eyledim dua,
Mevlâ yaksın seni narıma benim.

Pirler dergâhında gördüm ağlarım,
Bu manevî sırda erdim ağlarım,
Sabır kalesine girdim ağlarım,
Sığındım Yaratan birime benim.

Zalim ettiğini bulmayacak mısın?
Yaktın yıktın beni ölmeyecek misin?
Sen mahşer yerine gelmeyecek misin?
Ruhun girmeyecek mi suruma benim.

Dert almasa âşık böyle yazar mı?
İnsan sevdiğini böyle ezer mi?
Yüz bin lokman gelse acep çözer mi?
Sevgin karışmıştır kanıma benim.

Dertli Gülhanî'yim ömrüm eriyor,
Gün geçtikçe bu dert beni sarıyor,
Hatıralar hep sinemde duruyor,
Ettiğin dokunuyor arıma benim. (18.09.2009)

SEVİL

Sen de benim gibi bahtı karalı,
Bu yalan dünyada gılmeyen Sevil.
Kader darbesini sana da çalmış,
Dünyada murada ermeyen Sevil.

Muhasip sandık da bizi kandırdı,
Vcdansızın piçi bizi yandırdı,
Seni, Aydın, beni benzer öldürdü,
Benim gibi devran sürmeyen Sevil.

Gülşen'im yitirdim perişan kaldım,
Benzeyeni gördüm, sanki dirildim,
Eyvah ben sağ iken mezara girdim,
Sevda yarasını sarmayan Sevil.

Güzellerin yüzü dünyada gülmez,
Öyle öküz olan kıymetin bilmez,
İçim kan ağlıyor, kimseler bilmez,
Aşkın binasını örmeyen Sevil.

TALİHSİZİM BEN

Gelen geçen bir tekmeı vuruyor,
Vurun beyler vurun karalıyım ben.
Ağalar fakiri her an eziyor,
Yok derdin çaresi yaralıyım ben.

Beyler zengin olmuş taksi beğenmez,
Fakir kapısına bir merkep gelmez,
Yoksulluk yâre gitmeye yol vermez,
Ağrı dağı gibi boralıyım ben.

Kır bayırdır anlatayım köyümü,
Yüz olukla getiririm suyumı,
Haram olsun daha vermem oyumu,
Bir fayda bulmadım çıralıyım ben.

Baklava böreğı zengin beğenmez,
Fakir mısır ekmeğini bulamaz,
Doğru dürüst şalı dahi giyemez,
Dert üstüne dert sıralıyım ben.

Fakir olanların solgun yüzleri,
Cepleri boş dinlenmiyor sözleri,
Gamlı geçer bahar ile yazları,
Vatanım dertlidir buralıyım ben.

TAŞ TAŞ ÜSTÜNE

Bir dem güldürmedi kaderim beni,
Akıttı gözümden yaş yaş üstüne.
Gezdirir fanide avare beni,
Koydurmaz cihanda taş taş üstüne.

Garibe mirastır ebedi gülmez,
Bir asır yol yürür menzile ermez,
Bıçare gönlümün baharı gelmez,
Döndürür mevsimin kış kış üstüne.

Gam ile arkadaş olduk beraber,
Dolaştık dünyayı gezdik beraber,
Beklerim göndermez hayırlı haber,
Yağdırır sitemler peş peş üstüne.

Fidan boylum derde saldı ağlarım,
Mermisiz sinemi deldi ağlarım,
Baharda bir keklik gördüm ağlarım,
Konmuştur sineme kuş kuş üstüne.

Âşık Gülhanî hâlim daim ağlaşmak,
Diliyorum sabır ile bağdaşmak,
Derdimin gayesi yüze ulaşmak,
Artıyor günbegün beş beş üstüne.

Gideriz buradan bilmem göç müdür?
Soran yoktur vatandaşlar aç mıdır?
Bir yâr sevdim acep bilmem suç mudur?
Ezelden solmuşum saralıyım ben.

Güzeller yanında elinde viski,
Bazı mini etek bazı maksı,
Gülerler fakire sanki bir aksi,
Düşünüp bunları çileliyim ben.

Âşık Gülhan bu dertlerin hayranı
Beyler televizyonda eder seyranı
Fakirler bulamaz ekşi ayranı
Bilmem hangi yandan çareliyim ben

USANDIM

On üç yaştan beri bu dert bizde var,
Bu çileyi çeke çeke usandım.
Yâr çifte gülünü vermez ağzıma,
Gözyaşımı döke döke usandım.

Ah senin sevdandan vallah kururum,
Dört saattir derelerde dururum,
Gönül havalandı yâri görürüm,
Yollarına baka baka usandım.

Kalmadı içirim genç yaşta piştim,
Ah nerdesin tez gel yandım tutuştum,
Dun gördüm uzaktan yanına düştüm,
Yâr aşkından çöke çöke usandım.

Sana köle olam beni terk etme,
Yaradan aşkına başka yol tutma,
Bu aşkın balına zehiri katma,
Gözüm yahşi aka aka usandım.

Doyunca sarmadım ince belini,
Vermedin ağzıma tatlı dilini,
Bir gece yastık etmedim kolunu,
Bu gönlümü yıka yıka usandım.

UYUDUN

Sana kurban olam Urfalı güzel,
Suçum neydi ki nettim uyudun.
Bir rüya misali göründün güzel,
Cin miydin peri mi yittin uyudun.

Sana sebep ölüm gelmez gözüme,
Rica ettim hiç bakmadın sözüme,
Ay gibi gerdanın vurdu yüzüme,
Bir güneş misali baktın uyudun.

Bakışların mermi ok dedim dedin,
Hediyen yaramaz bak dedim dedin,
Ne kadar yalvarsam yok dedim dedin,
Yaralı âşığa çattın uyudun.

Sana sırrım açtım yıllar da geçti,
Sevda bu sinemde bin yara açtı,
Suçum neydi ki yâr benden kaçtı,
Sevgime zehiri kattın uyudun.

Sevda denizine saldırdın beni,
Gülşen'den bin beter çaldırdın beni,
Sağ iken orada öldürdün beni,
Yok dedin mermiyi attın uyudun.

Sevda aşılmanın yüce dağ imiş,
Gördüm ki sandım Gülşen sağ imiş,
Sana karşı hiç kıymetim yoğ imiş,
Bizi beş paraya sattın uyudun.

Ettiklerin defterine yazarsın,
Sevgi binasını nasıl bozarsın,
Sana âşık oldum neden kızarsın,
Camdan karşıladım çattın uyudun.

Anlamadın benim dertli hâlimi,
Çift yabancı kesmişti önümü,
Azrail misali aldın canımı,
Zalim bu yakamı tuttun uyudun.

Ağlaya ağlaya bu âşık yürür,
Seni göremezsem hayatım çürür,
Karıya inseydin kimseler görür,
Yukarıdan çöpleri attın uyudun.

Sende gördüm görmediğim lezzeti,
Gözümün ışığı dizim kuvveti,
Ben sensiz istemem sekiz cenneti,
Sabah kuşu gibi öttün uyudun.

Gülhanî'yim sandım murada erdim,
Bir melek misali Urfalı gördüm,
Ağlaya ağlaya geriye döndüm,
Nasıl kıydın bana yattın uyudun.

ÜZGÜNÜM

Hain düşmanlardan aldım yarayı,
Bu yarayı saramadım üzgünüm.
Fakirlik elinden geydim karayı,
Bir feraha çaramadım üzgünüm.

Anlayana bir kelimim yetiyor,
Ah ila vah ila ömrüm bitiyor,
Her gelen sineme bir taş atıyor,
Suçum nedir bilemedim üzgünüm.

Türkoğlu Türk olmak suç oldu bize,
Nasıl anlatayım derdimi size,
Ömrüm kışla geçti ermedim yaza,
Bir güneşi göremedim üzgünüm.

Hainler başıma daim gülüyor,
Kime iylik yapsam kemlik geliyor,
Her türlü kahırdan ömrüm çürüyor,
Murada eremedim üzgünüm.

Âşık Gülhanî'nin size sözleri,
Sahipsiz buldular beyim bizleri,
Umutum var bekliyorum sizleri,
Çaresini bulamadım üzgünüm. (05.01.1986)

YÂRIN ÜSTÜNE

Şu fani dünyaya gelmez olaydım,
Ayakbastım ah u zarın üstüne.
Başıma geleni kaderden saydım,
Dert arttırdım gam efkârın üstüne.

Acayıptır bu feleğin işleri,
Hiç ayırmaz kocaları gençleri,
Semada dolaşır ecel kuşları,
Gelir konar bir mezarın üstüne.

Mevlâ'm her kuluna bir yazı yazmış,
Benim kaderimi temelden kazmış,
Herhâlde çektiğim çileler azmış,
Dört daha ekledi birin üstüne.

Hep erenler kıymetini bilmiştir,
Şevk ziyası bu cihana dolmuştur,
Dünya kurulmadan önce gelmiştir,
Daha nur olamaz nurun üstüne.

Der Âşık Gülhanî yaram sarılmaz,
Kalp sarayı yıkılırsa kurulmaz,
Bir sevdiğim vardır göze görülmez,
Daha yâr sevemem yârin üstüne.

YIKTI BENİ

Ben bir fıdan idim yârin bağında,
Esti bir fırtına kar yıktı beni.
Yeni koklaşmışım yemiş çağında,
Kırdı dallarımı zor yıktı beni.

Hiç bulunmaz kara sevda ilâcı,
Zalim yârı ettim başımın tacı,
Dostun darbesi acıdır çok acı,
Candan güvendiğim er yıktı beni.

Ariflere dertlerimi çözerdim,
Bir kelimadan yüz bin mana sezerdim,
Kara sevda denizinde yüzerdim,
Tezden yakaladı tor yıktı beni.

Şeytan bile vazgeçmiştir ölüden,
O yârin gözyaşları beni eriten,
O haini sordum Anadolu'dan,
Bu çektiğim âh u zâr yıktı beni.

Gülhanî'yim doğuşumdan gülmedim,
Şu yalan dünyada murat almadım,
Bu dünya malına önem vermedim,
Kalkmam mümkün değil yâr yıktı beni.

YALANSIN DÜNYA

Nice Süleyman'ı tahttan indirdin
Neyine güvenin, yalansın dünya.
Kimin güldürdün, kimin ağlattın,
Kimine zehirli yılsın dünya.

Çoktur bu dünyada derlerim çoktur,
Yanına gideyim yollarım yoktur,
Şu kahpe dünyada hiç dostum yoktur,
Dertliyen kapımı çalansın dünya.

Bu güne de kalmaz sana da kalmaz,
Mecnun'a da kalmaz çöle de kalmaz,
Hele ettiklerin sana da kalmaz,
Birgün yok olursun talansın dünya.

Kuşanır da kılıcını kuşanır,
Hakk'ı seven Hak yoluna kuşanır,
Bir günde dolar bir günde boşalır,
Bir gün de tarihten silensin dünya.

Okunmayan böyle satır mıyım ben,
Ah Ozan olmayla hatır mıyım ben,
Suçum nedir bilmem katır mıyım ben,
Her gün kılıcını çalansın dünya.

Artvinli Gülhanî diyorlar bana
Matemli gelmişim ben de cihana
Bana mülk olmayan ah kalmaz sana
Bir gün olur olur solarsın dünya.

ZAMANI GEÇTİ

Huri Melek olsan ihtiyar oldum,
Sarılip yatmanın zamanı geçti.
Gülistan bağında divane bülbül,
Olsam ki ötmenin zamanı geçti.

Uğrunda verirdim sevdiğim canı,
Dolanıp gezdirdin koca cihani,
Hak Teâlâ nasip etmedi seni,
Murada yetmenin zamanı geçti.

Eylenmez yarayı sevdiğim açtı,
Güllünün hançeri bağrımı deşti,
Zalimin darbesi bine ulaştı,
Numara yapmanın zamanı geçti.

Bağban olmadım sevdiğim bağa,
Dökersin saçların sol ile sağa,
Kızıl kına yakma kamış parmağa,
Elinden tutmanın zamanı geçti.

Yâre benzer gördüm vardır çok delil,
Nasip etse eder Hazret-i Celil,
Neye ağlarsın ki divane gönül,
Güllü'nün Fatma'nın zamanı geçti.

Herkes başka dertli, gülen kalmadı,
Aşk neye derler bilen kalmadı,
Bu fani dünya boş gelen kalmadı,
Cevahir satmanın zamanı geçti.

Gülhanî'yim hep boş imiş sözlerim,
Ne duruyorsun ağlasana gözlerim,
Yâr uzakta tutmaz dizlerim,
Boş lafı atmanın zamanı geçti.

ZAVALLI GÖNÜL

Yüz bin öğüt verdim birin almadın,
Hep senin kahrını çekerim gönül.
Beni güldürmedin sen de gülmedin,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

Zemheri ayında narı istersin,
Ağustos ayında karı istersin,
Göze görünmeyen yâri istersin,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

Bende sır içinde sırı sorarsın,
Ben oyun bilmedim zarı sorarsın,
Ayak basılmayan yeri sorarsın,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

Güklerde uçarsın yeri ararsın,
Mürşit tanımazsın piri ararsın,
Kendin kocalmadın yâri ararsın,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

Bin bir derdim vardır bir ilaç yoktur,
Senden çektiklerim dünyada çoktur,
Canana gideyim, yollar ıraktır,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

Fazla derinlere daldıramadım,
Bu dünyada seni güldüremedim,
Pirler yazmış seni sildiremedim,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

İraktır da benim yolum ıraktır,
Gönül yaylaları şimdi kuraktır,
Saçlarım ağardı gençlik uzaktır,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

Elalemi başıma da güldürdün,
Çaresiz dertleri başıma saldırdın,
Artvinli Gülhanî yaktın öldürdün,
Hep senin kahrını çekerim gönül.

4.1.5.5. Ayrılık -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

SERDAR BEY'E VEDA

Sevgim saygım vardır sana,
Git müdürüm uğur olsun.
Hiç yara vermedin bana,
Git müdürüm uğur olsun.

Çok efendi sözün burda,
Unutulmaz izin burda,
Hizmetin var özün burda,
Git müdürüm uğur olsun.

Çalışkan efendi hâlin,
Manevî solmasın gülün,
Beni hiç kırmadı dilin,
Git müdürüm uğur olsun.

Ozanlarda bitmez sızı,
Yaradan korusun sizi,
Sağ ol hiç kırmadın bizi,
Git müdürüm uğur olsun.

Bu çileler çok, çekilmez,
Vatan hasta çağ çekilmez,
Gider iken yağ çekilmez,
Git müdürüm uğur olsun.

Manevîden kemaletli,
Devletçisin adaletli,
İmanınız çok kuvvetli,
Git müdürüm uğur olsun.

Gülhanî ağlar bilesin,
Ana babana varasın,
Hakka emanet olasın,
Git müdürüm uğur olsun.

4.1.5.6. Pişmanlık **-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenen-** **ler**

ÖZÜR DİLERİM

Bir hediye verdim rezil eyledi,
Âşık dertli çıktı özür dilerim.
Ben bakmadım ona yalan söyledi
Fırçan tatlı çıktı özür dilerim.

Şefkatli sözlerle bana gül attın,
Bir arı misali bana bal attın,
Düşmüşüdü bir batağa el attın,
Sözün mertli çıktı özür dilerim.

Bilirsem yıkılsın âşığın çağı,
Kurusun kirazı bozulsun bağı,
Hediye hak ettin sen bir oğlağı,
Kiraz kurtlu çıktı özür dilerim.

4.1.6. İNTİZAR, DUA VE **BEDDUA**

4.1.6.1. Sevgiliye İntizar **7'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

HARAM OLASIN
Ellerinden tutana,
Gözlerine bakana,
Yatağına yatana,
Haram olasın, haram.

Yüzün benzerdir aya,
Seni vermem dünyaya,
O yaramaz belaya,
Haram olasın, haram.

Sana konuşan dile,
Kıymet bilmeyen mala,
Sevmeden saran kola,
Haram olasın, haram.

Abla derim bacına,
Sözün gitmez gücüme,
Orospunun piçine,
Haram olasın, haram.

Ben âşık oldum size,
Sevdan dolmuştur öze,
Öyle manda öküze,
Haram olasın, haram.

Eğer seni almazsam,
Senin için ölmezsem,
Kıymetini bilmezsem,
Haram olasın, haram.

Yaram gitti, derine,
Bu gün koyma yarına,
Öyle ibne birine,
Haram olasın, haram.

O vücudun soyana,
Öyle zalim yılanı,
Yastığına yüz koyana,
Haram olasın, haram.

Sürer iken elleri,
Kanser olsun kolları,
Koklatırsan gülleri,
Haram olasın, haram.

Sevgin doldu kanada,
Kar eyledin cana da,
Sevmiyorsan bana da,
Haram olasın, haram.

Canım fedadır size,
Her şeyin ilâçtır bize,
Öyle vahşi domuza,
Haram olasın, haram.

Gülhan senden geçerse,
Başka kapı açarsa,
Kandırıp da kaçarsa,
Haram olasin, haram.

8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BOŞ GÖNDERDİN
Sensiz dünya bize zindan,
Bugün beni boş gönderdin.
Ne düşmanlık gördün benden,
Bugün beni boş gönderdin.

Seni çok severim candan,
Damardaki olan kandan,
Anladım geçmedin ondan,
Bugün beni boş gönderdin.

Mermi işlemedi taş,
Yüz bin eylik etsek boşa,
Bizi saldın bin ateşe,
Bugün beni boş gönderdin.

Neden attın sen yarına,
Yaram çok gitti derine,
Tutulduk sevda şerrine,
Bugün beni boş gönderdin.

Sen durursun ben duramam,
Sevdiğimi kandıramam,
Zorla kendim sevdiremem,
Bugün beni boş gönderdin.

Anladım ki bu iş sırdır,
Belki sevdiklerin vardır,
Zannetme ki âşık kördür,
Bugün beni boş gönderdin.

Baştan desen teklemesdim,
Bu gönlüme koklamazdım,
Senden bunu beklemesdim,
Bugün beni boş gönderdin.

Ağlarım ah u zar iken,
Her şeyim sensin der iken,
Her türlü fırsat var iken,
Bugün beni boş gönderdin.

Saldın bizi derin derde,
Bu yarımı saran nerde,
Zalim bizi sattın kurda,
Bugün beni boş gönderdin.
(28.08.2000)

HARAP ETTİN
Yılandaki zehir gibi,
Afet yapan nehir gibi,
Bombalanmış şehir gibi,
Harap ettin bütün beni.

Sağlam idim, oldum çürük,
Sinem sanki oldu körük,
Uykuda dahi öksürük,
Harap ettin bütün beni.

Söylesinler kim gördüyse,
Faydasını tüm herkese,
Gitti sağlık, gitti kese,
Harap ettin bütün beni.

İçinde külü savrulur,
Özümde yanar kavrulur,
Arayanlar bir gün bulur.
Harap ettin bütün beni.

İnsanı tuşa getirdin,
Erittin beni bitirdin,
Sen musallaya yatırdın,
Harap ettin bütün beni.

Utandım edep, arımdan,
Öksürük tuttu derinden,
Beni ayırdın yârımdan,
Harap ettin bütün beni.

Oydun ciğerlerimi oydun,
Genç yaşımdayken soydun,
Vadesiz mezara koydun,
Harap ettin tütün beni.

Elim tutmaz, gözüm görmez,
Dostlarım yanıma gelmez,
Moral bozuk, yüzüm gülmez,
Harap ettin tütün beni.

Ben bir Aslı tütün Kerem,
Ettin kanser ile verem,
Daha yâri nerde görem,
Harap ettin tütün beni.

Ne düşmanlık gördün benden?
Balgamım seçilmez kandan,
Dünyamı eyledin zindan,
Harap ettin tütün beni.

Kader Gülhanî'ye yara,
Ümitlerim battı yere,
Âşık hasret kaldı yâre,
Harap ettin tütün beni.
(10.04.2002)

ZALİM YÂR
Lokman bile çare bulmaz,
Derin derde saldın zalim.
Bu derdi çekmeyen bilmez
Ah sinemi deldin zalim.

Gözyaşımı çağlar iken,
Dertlerimi çağlar iken,
Karaları bağlar iken,
Bakıp bana güldün zalim.

Her şeyindim yüz vermiştin,
Sevdim diye öz vermiştin,
Ölene dek söz vermiştin,
Suçum neydi sildin zalim.

Nerededir o sözün nerde?
Düşürdün çaresiz derde,
Yıktın beni bu baharda,
Çıkmaz yola saldın zalim.

Borunu öttürüyorsun,
Bala zehir katıyorsun,
Hain bana çatıyorsun,
Başkasının oldun zalim.

Sevda hançerini saldırdın,
Düşmanı başa güldürdün,
Beni sağ iken öldürdün,
Cenazemi kıldın zalim.

Kara günlere kalasın,
Benden bin beter olasın,
Ettiğini tez bulasın,
Aklımı baştan aldın zalim.

Elde değil unutmadım,
Sana hiç yanlış yapmadım,
Neyi dedin de etmedim,
Ne suçumu buldun zalim.

Gülhanî'yim yoktur çarem,
Sabrım taşıtı nasıl duram,
Dünyayı başa ettin haram,
Suçum nedir yıktın zalim.
(31.03.2008)

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

DAYANIR
Sana çektiğimin binde birine,
Ne İsa ne Musa ne Tur dayanır.
Yıllardır verdiğin aşk fıganına,
Ne kale, ne saray, ne sur dayanır.

Bir kasırğa sardı sevgi dağımı,
Tar u mar eyledi gençlik çağımı,
Aylardır görmedim Güllü yârımı,
Ne gönül, ne hayat, ne ser dayanır.

Allah'a sığındım gücümden öte,
Havale etmişim yüce kudrete,
Şu bana verdiğin derd ü mihnete,
Ne sevap, ne günah, ne şer dayanır.

Güllü sevdiğimi nasıl bildirsem,
Bu gönülden silinmez ki sildirsem,
Dertlerimi bir çuvala doldursam,
Ne çuval, ne haral, ne yer dayanır.

Altun iken taş dönderdin beni,
Sanki kokan leşe dönderdin beni,
Yıldırım çarpmışa dönderdin beni,
Ne namus, ne vicdan, ne ar dayanır.

Bu derin sözlerim sanki bir düdük,
Sebep sen hapiste darbeler yedik,
Her şeyi yoluna kurban eyledik,
Ne nebi, ne vali, ne pir dayanır.

Yıllardır yok idin aklım orada,
Gördüm de yitirdim bilmem nerede,
Zorla yakaladım postahanede,
Ne Hamza, ne Ali, ne er dayanır.

Gülhanî'yim neler geldi başıma,
Bir hançer sapladım sabır taşıma,
Cehennemden fazla bu ateşine,
Ne ömür, ne hayat, ne yâr dayanır.
(03.04.1966)

GİT
Sen kutsal aşkıma ihanet ettin,
Git benden uzaklaş, uzaklara git.
Önce umut verdin sonra mahvettin,
Git arzu ettiğin konaklara git.

Ettiğin zulümü asla unutma,
Feryadımı duysan sakın avutma,
Uçurumda görsen elimden tutma,
Git mermer döşeli sokaklara git.

Şu hazin hâlime etme temaşa,
Git özlem duyduğun hayatı yaşa,
Sana layık imiş bu bey şu paşa,
Git ipek örmeli duvaklara git.

Dertli bir âşığa gâvur mu dersin?
Sihir diye iftiralar atarsın,
Yerin cehennemdir iyi bilesin,
İster sen kanatlan semalara git.

Beni hiç düşünme ha yok ha varım,
Kurtlansın bağrımda al yaralarım,
Ben karanlık sokaklarda yatarım,
Sen altın somyeli yataklara git.

Silme gözlerimi bırak aksın yaş,
Git kendi dünyanda zevkince dolaş,
Çölde can verirken ben yavaş yavaş,
Sen cazlı, plajlı ırmaklara git.

Bırak karanlıkta kalsın her gecem,
Çözülmesin kan örgülü bilmecem,
Gayri senden sevgini dilemem,
Git gözüm görmesin topraklara git.

Der Gülhanî tatlı candan bezerim,
Niçin saldın beni derde ey zalim,
Bu derten kazılsın benim mezarım,
Sen lale sümbüllü yaylaklara git.

GÜLLÜ KIZ
Cenabı Mevlâ'dan budur dileğim,
Dilerim gülmesin yüzün Güllü kız.
Parça parça o cesedin dökülsün,
Kör olsun cihanda gözün Güllü kız.

Şeker midir şerbet midir bal mıdır?
Deli gönül her emrine kul mudur?
Bahçedeki açan taze gül müdür?
Yaktı besî tatlı sözün Güllü kız.

Kanser olsun üç yüz altmış damarın,
Gece gündüz artsın ah ile zarın,
Dilerim gelmesin hiçbir baharın,
Kışlı geçsin yazın, güzün Güllü kız

Hasretin içimde yarar eğlenir,
Hayalın gözümde tüter eğlenir,
Sevdan kalbime yâr batır eğlenir,
Silinmez kalbimden izin Güllü kız.

Dönüp sevdiklerin yüzen bakmasın,
Ateşe düşesin suyun akmasın,
Gördüğün rüyalar hayra çıkmasın,
Elvan çıban olsun özün Güllü kız.

Hasretinden her gün ağlar gezerim,
Gözyaşım böyle çağlar gezerim,
Senin için karalar bağlar gezerim,
Beni benden eder nazın Güllü kız.

Her gün okuyorum mektuplarını,
Bağrıma basıyorum fotoğraflarını,
Nasıl unutayım o laflarını,
Genç iken kurusun dizin Güllü kız.

Yüzen bakan bir evladın kalmasın,
Kara günde kapın açan olmasın,
Feryadına hiçbir mahlûk gelmesin,
Mahşerde sönmesin közün Güllü kız

Ağlatma sızlatma yâr yana yana,
Merhamet eyle de dön yine bana,
Bir canım var gülüm kurbandır sana,
Kurbanlık koçum ben size Güllü kız

Çoğalsın yaralar olmasın saran,
Son hasta başın okunmasın Kur'an,
Cenneti âlâya gelmesin sıran,
Yarana atılsın tuzun Güllü kız.

Seni seveni sev çevir özünü,
Yıkılmış âşğın güldür yüzünü,
Seviyorsan gurbet elde kuzunu,
Ağlatma ki gelmez kuzun Güllü kız.

Gerçek seviyorum güllüm sizleri,
Nasıl unutayım kara gözleri,
Barışmayacaksan öldür bizleri,
Al kefeni gönder bezin Güllü kız.

Barışmasan kanım yere serilsin,
Kara toprak vücuduna sarılsın,
Hayvanların tavukların kırılsın,
Kalmasın ördeğin kazın Güllü kız.

Her görüşte yüz bin yara açarsın,
Düşmanmıyım önümden de kaçarsın
Selamsız sabahsız gelir geçersin,
Daha bitmedi mi pozun Güllü kız.

Senin için genç ömrüm gitti bilesin
Kara gözlüm bir gün beni anarsın
Kerem ile Aslı gibi yanarsın
Rüzgârlar getirsin tozun Güllü kız

Gülhanî der ki ver elini ele,
Meyil verip yâda, çektiirme çile,
Geçen günleri düşün bir hele,
Nasıl unutulur nazın Güllü kız?
(05.08.1987)

GÜRCÜ KIZI

Yollarım bağlandı dertten, çileden,
Nasıl isyan edem nasıl kahredem?
Yüz bin doktor anlamıyor Yaradan,
Nasıl isyan edem nasıl kahredem?

Ne yana gideyim şaşırdım yolu,
Gerçeği konuşsam diyorlar deli,
Haksızlık soldurdu bahçeyi gülü,
Nasıl isyan edem nasıl kahredem?

Kurudu ağacım dalım açılmaz,
Kırıldı kanadım kolum açılmaz,
Kadere mahkûmum kalbim açılmaz,
Nasıl isyan edem nasıl kahredem?

Kimseye açacak sır da kalmadı,
Edep de hayâ da ar da kalmadı,
İçimi sığmıyor yerde kalmadı,

Nasıl isyan edem nasıl kahredem?
Âşık Gülhan'ın böyledir sözü,
Bin türlü çileden yanmıştır özü,
Dünyam zindan etti şu Gürcü kızı,
Nasıl isyan edem nasıl kahredem?

KÖTÜ SEVDİĞİM

Yanarım yanarım Kerem'den beter,
Öldürüyor beni hâlin sevdiğim.
Ah seni görende dertlerim artar,
Yellere karışsın küln sevdiğim.

Kalemim tükendi boyası yoktur,
Yaram derinleşti çaresi yoktur,
Ah bize ölmenin sırası yoktur,
Yetmez mi bu kadar zulüm sevdiğim.

Kıymet bilmeyene meyil verirsin,
Ah seni seveni sen hor görürsün,
Elbet bir gün sen de pişman olursun,
Ahu zarlı geçer yılın sevdiğim.

Sen için bir defa geldim köyüne,
Bin destan yazarım her bir tüyüne,
Çok güzel gördüm benzemez boyuna,
Yatmak nasip midir kolun sevdiğim?

Seni sevdim ondan beri gülmedim,
Çaresiz dertteyim murat almadım,
Senin gibi güzeli ben görmedim,
Açılmış göğsünde gülün sevdiğim.

Ellerin dilinden usandım yıldım,
Ah senin kapında bir köle oldum,
Beş on defa senin için bayıldım,
Sağ olasın verdin elin sevdiğim.

Arzumanım vardır karakaşında,
Misk i amber kokar inci dişinde,
Olursam gel otur mezar taşında,
Kemiklerim duyar yelin sevdiğim.

Neyim var dünyada bezden ziyade,
Yoktur bir umudum sizden ziyade,,
Seni sevdim yüz bin kızdan ziyade,
Yeter ki dünyada bulun sevdiğim.

Âşık Gülhanî der böyle hâlimdir,
Ne kadar yaşasan sonu ölümdür,
Elbet şahlar şahı Mevlâ kerimdir,
Gez dolan karşımda salın sevdiğim.

NANKÖR VİCDANSIZ
Sen düşürdün beni dermansız derde,
İmansız kefare, nankör vcdansız.
Verdiğin sözlerin nerededir nerde,
İmansız kefare, nankör vcdansız.

Her görende yüz bin yara açarsın,
Ölmeden öldürdün kefen biçersin,
Selamsız sabahsız gelip geçersin,
İmansız kefare, nankör vcdansız.

İyileşmeyen yara verdin derinden,
Bir ah çeksem dağlar oynar yerinden,
Nasıl silsem, silinmiyor serimden,
İmansız kefare, nankör vcdansız.

Sevgiyle geldiğin yolları düşün,
Küçük oda ki yolları düşün,
Kasetler dolduran dilleri düşün,
İmansız kefare, nankör vcdansız.

Ne dedin de getirmedim yerine,
Dünyam yıktın beni attın derine,
Bugün gülüyorsun sen bak yarına,
İmansız kefare, nankör vcdansız.

Çaresiz dermansız dertlere attın,
Şu kutsal aşkıma ihanet ettin,
Yeminle verdiğin sözleri nettin,
İmansız kefare, nankör vicdansız.

Son nefeste duymayasın yasını,
Kabirde yılanlar versin dersini,
Suçum nedir duyurmasın sesini,
İmansız kefare, nankör vicdansız.

Ah eski günlerim nerededir nerde?
Engelleri Mevlâ düşürsün derde,
Ben gibi kalsınlar kara günlerde,
İmansız kefare, nankör vicdansız.

Sevgim gönlümdedir kanım kandadır,
Damardadır, iliktedir, candadır,
Fotoğraflar kasetlerin bendedir,
İmansız kefare, nankör vicdansız.

Gençlik hayatımı solduran sensin,
Ölmeden mezara dolduran sensin,
Yaralı Gülhanî'yi öldüren sensin,
İmansız kefare, nankör vicdansız. (19.06.2009)

OLAYDIM

Yıkılmış ömrümün son baharında,
Seni nerden gördüm görmez olaydım.
Emsalin bulunmaz her şen yerinde,
Görüp cemalini durmaz olaydım.

Bir pederim yazmıyor kalbim kırıldı,
Annem yazıyor ki gönlüm darıldı,
Akan çeşmenin yaşı bir derya oldu,
Ezelden bu aşka dalmaz olaydım.

Gördüm cemalini aklım bulandı,
Kalbim alevlendi gözüm sulandı,
Siyah saçlı ceylan yanıma geldi,
Bakıp gözlerine kalmaz olaydım.

Baktım cemaline emsali yoktu,
Siyah saçlı güzel sanki melekti,
Bakışları melek kaşları oktur,
Elini elime almaz olaydım.

Elin ele aldım kalbimde durdu,
Yıldırım misali beynime vurdu,
Rüyamı hayal mi bana ne oldu,
Hâlini hatrını sormaz olaydım.

Hallerini sordum benden yaralı,
Düşmüş gurbet ele dağlar boralı,
Dünyada görmedim böyle merali,
El atıp boynuna sarmaz olaydım.

El attım boynuna gül yanakları,
Verdi öpücükler bal yanakları,
Kervan yorgun verdi ağır yükleri,
Böyle ağır derde girmez olaydım.

Bu derya çok durgun içinde melek,
Dil bilmez hal bilmez geçemiyor dilek,
Son çağda başıma dert verdi felek,
Bu yaşta bu derde dalmaz olaydım.

Dert garibi samyeliyim esmişim,
Unum eler eleğimi asmışım,
Cahillerden ben ülfeti kesmişim,
Hamamlı köyüne varmaz olaydım,

Yine hasret oldum sıra yüzüne,
Geldim battım düşmanların gözüne,
Anne bakma sen ellerin sözüne,
Sılanın yolunu bulmaz olaydım.

Anne bir ay oldu bir mektup geldi,
Yazdığın kem sözler sinemi deldi,
Kardeşim Mithat der sana ne oldu,
Derki seni böyle görmez olaydım,

Bu yaşta ağır dert yükledin bana,
Derin bakışların dokundu cana,
Bir tüyünü vermem bütün cihana,
Yüzünü yüzüme sürmez olaydım.

Bu yaşıta Gülhanî gücün yeter mi?
Sen yaşlı da bora yollar biter mi?
Düşün de bu zalim elin tutar mı?
Gönül kuşu seni bulmaz olaydım.

SEVDİĞİM

Bir ah çeksem karşı dağlar taşlanır,
Kim anlatsın sana hâlim sevdiğim.
İnan sensin beni deli eyleyen,
Eyleme bana çok zulüm sevdiğim.

Yusuf-u Zelha'da yoktur ahvalın,
Şirindir kelamın tatlıdır dilin,
Semalarda arşa değer bir kılın,
Senden ayrılalı ölüm sevdiğim.

Kerem Aslı gibi içimden yandım,
Ferhat Şirin gibi dertlere daldım,
Leyla Mecnun gibi gurbette kaldım,
Hiç çimene dönmez çölüm sevdiğim.

Sunam bu dertlere alışamadım,
Yârin kervanına erişemedim,
Doyunca sizinle konuşamadım,
Bu aşkın elinde lalim sevdiğim.

Cahiller arife kıymet vermezler,
Âşıklar dünyada asla gülmezler,
Ah zerrece kıymetini bilmezler,
Senin için can veren kulum sevdiğim.

Âşık Gülhan der ki gitsek ne olur,
Dünyayı bir birine katsak ne olur,
Zalim Türkiye'den çıksak ne olur,
N'ideyim yetmiyor elim sevdiğim

.VİCDANSIZ

Hakkın kitabıdır hakkın kanunu,
Kur'an'a lekeyi sürme vıcansız.
Kim yarattı vücudunu canını,
Bilmediğin soruyu sorma vıcansız.

Cim vasıta, elif mime gönderdi,
Bu burhandır küfrelini söndürdü,
Eski dinsizlerde böyle saldırdı,
Müslümanı yolda çarpma vıcansız

Müslüman Türkleri kahrılıyorsun,
Maneviyat güçlerini kırdırıyorsun,
Türk yavrularını zehirliyorsun,
Bu derin yarayı verme vicdansız.

Biraz düşün hakkı seven naçar mı?
Müslümanlar kitabından geçer mi?
İmansızın aşk kitabı uçar mı?
Uçan bülbülleri kırma vicdansız,

Tarihe sor fermanıma dokunma,
Kuranıma imanıma dokunma,
Eski düşman vicdanıma dokunma,
Kendi silahımla vurma vicdansız.

Yaslandığın ordu kimin evladı,
İstiklal marşını yazan kimdi,
Ecdadımız bu vatana can verdi,
Atalara zahmet verme vicdansız,

Hukukumuz aşırıyı ezmezdi,
Dinsiz eğitim vatanımı bozmaz mı?
Ozan duyuludur şiir yazmaz mı?
Temelsiz binayı kurma vicdansız.

Sokaklardaki o sesler kimindir,
Vatan kan ağlıyor yaslar kimindir?
İmam hatip kuran kurslar kimindir?
Mimarsız sarayı örme vicdansız.

Suçsuz yere düzenime dokunma,
O Furkan'ı yazanıma dokunma,
Deden gibi ezanıma dokunma,
Yutar mıyız yalan kurma vicdansız.

İmanlı hocanın yırtma fesini,
Son nefeste kim okuyacak yasını,
Sen susturamazsın hafız sesini,
Bilmeden beynini yorma vicdansız.

Şehitler kanında parladı hilal,
Hakka tapan milletindir istiklal,
Zaferleri kazananlar Müslüman,
Yanına kalacak sanma vicdansız.

Son selam son namaz kim kılacak,
Yıkayıp kefeni kimler saracak,
Mezarında telkin kimler verecek,
Erkek isen oraya girme vicdansız.

Vatanım kan ağlar değilim gülen,
Mevlâ'dan başka yok yarımı saran,
Liderim Muhammet rehberim kuran,
Gülhanî kalbinden vurma vicdansız.
(17.08.1997)

4.1.6.2. Sevgiliye Beddua
-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

KURUSUN

Hapishane senden bezdim usandım,
Seni yapan usta kollar kurusun.
Mahkûm oldum sende yandın ben yandım,
Seni met eyleyen diller kurusun.

Dört yanımdır duvardır bakamıyorum,
Üstü dikenli tel çıkamıyorum,
Derdimi kimseye dökemiyorum,
Ah bizi getiren yollar kurusun,

Söyle fîdan boylum benden küsmesin,
Canım sağdır ümidini kesmesin,
Sevdiğime hain rûzgâr esmesin,
Üstünde dolanan yollar kurusun.

Derdim çok derindir bilemeyesin,
Hapishaneyi yapan gülemeyesin,
Yâr bensiz saçını taramayasın,
Eğer tararsan teller kurusun.

Dağlar boralıdır insan kalmadı,
Ah bende kocaldım işte kalmadı,
Ağlamayla gözde yaşta kalmadı,
Nehirler, ırmaklar seller kurusun.

Çile yaylasından aşmak istemem,
Düşman kazanında pişmek istemem,
Bir daha ben buraya düşmek istemem,
Ah mecbur eyleyen kollar kurusun.

Yaralı Gülhanî yandı gülmedi,
Doktor Lokman gelip ilaç vermedi,
Gürcü kızı Gülsen yarım vermedi,
Yıkılsın bahçesi güller kurusun.

SEN FAHİŞE

Nazlı yârdan beni uzak eyledin,
Bu dünyada gülmeyesin sen fahişe.
Benden beter günlerde düşesin,
Bir şen gün görmeyesin sen fahişe.

Âlemler cihanda başına gülsün,
Bütün evlatların seni de dövsün,
Neye doğrulursan tersine dönsün,
Bir murada ermeyesin sen fahişe.

Yandırdın sinemde sen çıramızı,
Bir iken bin ettin ah yaramızı,
Sevdiğimle bozdun sen aramızı,
Cennet yüzü görmeyesin sen fahişe.

Düşman olsun sana annenle baba,
Kimseler demesin sana merhaba,
İmansız giresin haki türaba,
Orda dahi gülmeyesin sen fahişe.

O çirkin sözleri ne diye dersin,
Ölende kabrine yılanlar girsin,
Sihir diye iftiralar edersin,
Zenginliği görmeyesin sen fahişe.

Nasıl ara bozdun ey yüzü kara,
Âşık Gülhanî'yi saldın efkâra,
Ah düşesin sen dermansız dertlere,
Derde tabip bulmayasın sen fahişe.

SEN ZALİM

Küçük yaştan beri beni yandırdın,
Bu dünyada gülmeyesin sen zalim.
Nice cilvelerle beni kandırdın,
Bir murada ermeyesin sen zalim.

Yüreğime koydun onulmaz yara,
Acep yok mudur bu derde çareyi,
Yıkılsın senin başına Ankara,
O ellerde durmayasın sen zalim.

Alnıma yazılmış bu kara yazı,
Suçum neydi terk ettin bizi,
Konuştuğumuz günler oldu mazi,
Bir yuvayı kurmayasın sen zalim.

Dertliyim derdimi kimse bilmedi,
Tabip gelip bu yarımı sarmadı,
Zalim annen seni bana vermedi,
Bir muradı almayasın sen zalim.

Günüm oldu benim çileden,
Sana düşman olsun bizi Yaradan,
İmansız gidesin fani dünyadan,
Cennet yüzü görmeyesin sen zalim.

Âşık Gülhanî'ye verdin yarayı,
Dertlerime bulmuyorsun çareyi,
Yaktın sinemdeki sönen çırayı,
Yana yana sönmeyesin sen zalim.

YÂR

Beni sevdiğimden ayıran sensin,
Sen de benim gibi eriyesin yâr.
Üç metre yağdığın duyuran sensin,
Ne bilem yolları örüyesin yâr.

Garip bülbül gibi kaldım kafeste,
Gözlerim yollarda kulağım seste,
Rüyada gördüm ki güllü yâr hasta,
Benim gibi yanıp eriyesin yâr.

Bütün ümitlerim yaktın yıldırdın,
Açan güllerimi tezden soldurdun,
Hasret çilesiyle beni öldürdün,
Karışıp toprağa çürüyesin yâr.

Dayanamam ayrılığın kahrına,
Talanı düşündün sevda şehrine,
Eriyip akasın Çoruh nehrine,
Tez iken Batum'a yürüyesin yâr.

Zannetme ebedi böyle kalasın,
Mayıs haziran sen de melersin,
İnşallah ettiğin tezden bulasın,
Sen de benim gibi kuruyasın yâr.

Urfalıya dertlerimi açaydım,
Böyle kalacağı zehir içeydim,
Böyle çekeceği alıp kaçaydım,
Ne bilem dağları bürüyesin yâr.

Kanadım yok karlı dağlar aşamam,
İhtiyarım yâr peşine koşamam,
Elveda sevdiğim sensiz yaşamam,
Mezarım üstünü tarayasın yâr.

Yok sevdiğim kimse, nere kavuşam,
Yazık değil midir yere kavuşam,
Tezken eri de yâre kavuşam,
Neden ayağını diriyesin yâr.

Artvin'de Gülhan'ı her yıl ararsın,
Sen de bir gün muradına erersin,
Kaçkar dağlarına daim sorarsın,
Bir de Adana'da türeyesin yâr.

YÂRE DE GELSİN

Her hâlin bir iz bıraktı sinemde,
Zehirledi yılan yâre de gelsin.
Hiçbir dakika unutamam ben onu,
Bizden uzak kalan yâre de gelsin.

Onun çilesinden ömrüm sokuldu,
Saçlarım ağardı belim büküldü,
Gözlerimden her gün yaş döküldü
Beni derde salan yâre de gelsin,

Hasret kaldım yarenime eşime,
Hapishane zindan oldu başıma,
Zehir kattı ekmeğime aşıma,
Ben ağlarken gülen yâre de gelsin.

Elde olsa yanar mıyım boşuna,
On yedi yıl gezdim bir yâr peşine,
Beni kınayanın gelsin başına,
Genç ömrümü belen yâre de gelsin.

Kader mahkûmuyum kendi hâlimde,
Halden bilen kimse yoktur yanımda,
Yâr düştü yâdıma kara günümde,
Akıl baştan alan yâre de gelsin.

Onun derdi yatırmıyor yatağa,
Yârdan haber gelmez bizim otağa,
Gün bugün yolumu çıkmaz batağa,
Sevda, sıla alan yâre de gelsin.

Pişırttı de yâr Gülhanî pişırttı,
İşimden gücümde beni şaşırttı,
Seni beni çıkmaz derde düşürttü,
Etiklerin bilen yâre de gelsin.
(05.03.1983)

ZALİM KALPSİZE

Zalim, bil ki bu intizar sanadır,
Dilerim gözüme görünmeyesin.
Gözüm kan ağlıyor, içim yaradır,
Yerler yutsun seni, dirilmeyesin.

Devranın kaybolsun, demin kaybolsun,
Bir damla kalmasın, kanın kaybolsun,
Dilerim ey zalim şanın kaybolsun,
Fors yapıp karşımda kurulmayasın.

Hışmetsin Yaradan kanın kurusun,
Yaptığın cilveler gözünü tutsun,
Adını şanını Mevlâ kaybetsin,
Tarayıp saçını salınmayasın.

Beni yıktın, hayatımı yitirdin,
Yaktın ciğerimi, beni bitirdin,
Bütün umutlarım yıktın yitirdin,
Çok derin batasın çarılmayasın.

Sahralar görmesin çöller görmesin,
Bahçeniz bozulsun güller görmesin,
Dağlarda yitesin, kullar görmesin,
Dilerim ebedi bulunmayasın.

Her şeyin yıkılsın, belin kurusun,
Tutmasın dizlerin, kolun kurusun,
İşaretle konuş, dilin kurusun,
Suç sendedir zalim, darılmayasın.

Düşmanlar peşine bütün yürüsün.
Kanser olsun kemiklerin erisin.
Dilerim ki iki kolun kurusun,
Görüp o zalimi, sarılmayasın.

Benzer dedim derdi döktüm zalime,
Kırdın beni darbe vurdun setime,
Suçum nedir kast eyledin canıma,
Silsinler tarihten görülmeysin.

Yaradan benzetmiş Mevlâ'dan utan,
Seveni öldürdün cihandan utan,
Öyle zalim olmaz vicdandan utan,
Depremeler altından alınmayasın.

Düşmanlar peşine bütün yürüsün,
Kanser olsun kemiklerin erisin,
Dilerim ki iki kolun kurusun,
Görüp o zalimi sarılmayasın.

Verem kanser vücudunda dolansın,
Yetmiş iki damarların elansın,
Gözlerin görmesin beynin bulansın,
Mevlâ sorsun sana durulmayasın.

Nankör, mezarına yılanlar yatsın,
Tenini kanını kara yer yutsun,
Bütün sevdiklerin seni unutsun,
Mahşer günü bile, sorulmayasın.

İsrafil Sur ile hep çağıranda,
Resul Allah ele sancak alanda,
Fatma'tüz Zehra seni soranda,
Dilerim Mevlâ'dan dirilmeyesin.

Bütün cennetlerde uçan kuş olsan,
Zelha gibi güzellerden baş olsan,
Altından mücevher kıymet baş olsan,
Gönlüm sarayına örülmeyesin.

Dertli Gülhanî'yi neden yakarsın?
Gönül sarayımı yakıp yıkarsın,
Sakatlanıp ömür boyu sekesin,
Yerde sürünesin, dirilmeyesin.

ZALİM VİCDANSIZA

Her görüşte bin yarayı alıyorum,
Eylediğin hallerimi geri ver.
Sensiz yaşayamam zalim oluyorum,
Söz verdiğim dillerini geri ver.

Aşkın eleğinde yandım elendim,
Sevda denizine daldım bulandım,
Severdim da ben peşinde dolandım,
Derli geçen yıllarımı geri ver.

Akıttım gözümden kan ile yaşı,
Aşkın cephesinde ettim savaşı,
Mecnunum giymedim atlas kumaşı,
Yıprattığın şallarımı geri ver.

Olmazdı sevdiğim sen ile doymağ,
Göksun cennet idi yanağın kaymağ,
Biter mi vcdansız derdimi saymağ,
Dudaktaki ballarımı geri ver.

Gün bugün işlerim zora da dondu,
Gitti umutlarım yere da dondu,
Siyah saçlarım beyaz kara da dondu,
Ağarttığım tellerimi geri ver.

Pınar olsam bir yudum su içmesin,
Köprü olsam üzerimden geçmesin,
Senede bir telefonu açmasın,
Gözden akan sellerimi geri ver.

Der Gülhanî sensiz hayat çürüdü,
Ayrılık dağını duman бүрүdü,
Ne istersen bende hemen var idi,
Verdim para pullarımı geri ver.

ZALİM YÂRE

Sevdiğime benzeterek sevmişim,
Dertlerim derindir bilesin zalim.
Dünyada benzeyen seni görmüşüm,
Benim gibi yara alasın zalim.

İlk görüşten beri âşık olmuşum,
Doktor kâr eylemez derde kalmışım,
Kabul et kapında köle olmuşum,
Beni gibi gözyaşı silesin zalim.

Beyazdır vücudun tenler benziyor,
O da Gürcü kızı, diller benziyor,
Yüzündeki siyah benler benziyor,
Gözleri yollarda kalasın zalim.

Direk dibinde öpücük verdin,
Her gün ağlıyorum orayı gördüm,
Beş dakika senle orda oturdum,
Ölsem unutamam bilesin zalim.

Sevdan bu sinemde yara açıyor,
Bugün yarın derken ömür geçiyor,
N'eyledim o yâre benden kaçıyor,
Ettiğin Mevlâ'dan bulasın zalim.

Yazdığın şiirler işler ne idi?
Beyaz vücut çapkın kaşlar ne idi?
Giderken verdiği saçlar ne idi?
Sağ iken öldürdün bilesin zalim.

Merhametsiz sen ölmeyecek misin
Acep ettiğin bulmayacak mısın?
Hain merhamete gelmeyecek misin?
Ölene dek başa belasin zalim.

Gülhanî'yim çok yaralar almışım,
Seni görmüşüm ondan yanmışım,
Her gece rüyada seni görmüşüm,
Benim gibi geceyi bölesin zalim.
(16.10.1990)

4.1.6.3. Makam Sahiplerine ve Tanıdıklara İntizar *-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler*

BENDEN

Bu gönülden oğul şikâyetim var,
Her zaman daraltır kar ister benden.
Hayatta ben bir ölüm görmedim,
Açmış tavrasını zar ister benden.

Bazı ağlayıp da bazı güleyim,
Oğul bu derdi nasıl böleyim,
Karı ben ha şimdi nerde bulayım,
Ağustos ayında kar ister benden.

Anlatamam derdi açması zordur,
Sözden manayı seçmesi zordur,
Oğul köprüden geçmesi zordur,
Zemheri ayında nar ister benden.

Gülhanî'yim fazla derin dalamam,
Oğul bu dertleri ben de bilemem,
Hayatta ben oğul çalgı çalamam,
Vurmuş zurnasını bar ister benden.

ORMANCI

Üç oğluma verdim köyde yerimi,
Vardır gerçekleri bilen Ormancı.
Coşsam dağ dayanmaz ah u zarıma,
Zehirleme beni yılan Ormancı.

Böyle iftiraya sağlar dayanmaz,
Yaralı Gülhanî ağlar dayanmaz,
Gözünden yaş çağlar dayanmaz,
Yakışır mı böyle yalan Ormancı.

Suçsuz bu ozanı yaralıyorsunuz
Yanmış bir külümü çıralıyorsunuz,
Hukuk adaleti oyalıyorsunuz,
Onlardır gerçeği bulan Ormancı.

İhbarlayan vicdansızın içi yok,
Bizde ormanları yiyen keçi yok,
Ne oğlumun ne âşğın suçu yok,
İhbarcılar ormanı çalan Ormancı.

Bahçemden dışarı tek bir dalım yok,
Hukuku yutar mı yanlış filim yok,
Onun bunun lafları ile zulüm yok,
Ben değilim falan filan Ormancı.

Yalan yanlış raporları tutarsız,
Birilerinin sözü ile bana çatarsız,
Ne yürekle bala zahir katarsız,
Çıkarıcı sözü ile dolan Ormancı.

Benim diye orayı çeper yapmadım,
Odun keresteyi çalıp satmadım,
Çok içlendim uyumadım yatmadım,
Kim gönderdi seni gelen Ormancı.

Eski Muhtar Hüseyin olayı bilir,
O yalan söylemez bir örnek olur,
Bu yalan dünya size mi kalır,
Haksız bir gün olur talan Ormancı.

Gülhanî`yim dokunmayın soyuma,
Yıllar geçti hasret kaldım köyüme,
Uzak kaldım temiz hava suyuma,
Benim köyden uzak kalan Ormancı.

SUÇ MUDUR?

Ecdadımız vatan için kan toktu,
Atalar emeğin bilmek suç mudur?
Sizler gibi kızıkları sevmedi,
Türk`üm diye bakan olmak suç mudur?

Layık görüp millet oyunu verdi,
Kalbi temiz imiş makamı buldu,
Vicdansız zalimler bir düşman sandı,
Dinsizlere karşı durmak suç mudur?

Sokak piçlerine emir vermedi,
Jandarma polisin gözün oymadı,
Uçak kaçırmadı banka soymadı,
Fakirleri işe almak suç mudur?

Bu zalim Ardanuç bizi açmadı,
Sürgün geldim burya sözüm geçmedi,
Siz gibi Moskofa kolun açmadı,
Türk oğluna kanat olmak suç mudur?

Elinizden gelse yol vermiyorduz,
Şavşat, Ardanuç`a koyvermiyorduz,
Türk ordusu n`etti sonunu gördüz,
Türküm diyen olmak suç mudur?

Yabancı rüzgârı sizler estirdiz,
Kardeşi kardeşe sizler küstürdüz,
Yeğenimin kolu sizler kestirdiz,
Bu sakata işi vermek suç mudur?

Hasan ağabeyime derdim açarım,
İş mühim değildir candan severim,
İcap eder ise candan geçerim,
Sizin kanınızı içmek suç mudur?

4.1.6.4. Tabiat Varlıklarına Beddua

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

O DAĞLARA

Başıma ne bela oldu,
Bedduam var o dağlara.
Ağır yükünü yükledi,
Bedduam var o dağlara.

Kurusun suyun akmasın,
Başından duman kalkmasın,
Kimse yüzüne bakmasın,
Bedduam var o dağlara.

Kimse suyundan içmesin,
Bir kul kapından geçmesin.
Lale sümbülün açmasın,
Bedduam var o dağlara.

Beni dertten derde saldı,
Aklımı başımdan aldı.
Düşmanlar başıma güldü.
Bedduam var o dağlara.

O dağlarda malım yoktur,
Her sineğe balım yoktur,
Çok yazmaya hâlim yoktur,
Bedduam var o dağlara.

Ben âşığım adım yoktur,
Çok yazmaya haddim yoktur,
Cümlede yanlışım çoktur,
Bedduam var o dağlara.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

KANLI ÇORUH'A BEDDUA
Çoruh bu intizar bil ki sanadır,
Dilerim gözüme görünmeyesin.
Gözüm kan ağlıyor içim yaradır,
Yerler yutsun seni dirilmeyesin.

Hışmetsin Yaradan seni kurutsun,
Buhar olup seni bulutlar yutsun,
Adını şanını Mevlâ kaybetsin,
Sen daha yerlere serilmeyesin.

Yuvam yıktın hayatımı bitirdin,
Bilemem ki nerelere batırdın,
Torunum Emrah'ı aldın yitirdin,
Deryaya batasın çarılmayasın.

Yıkılsın temelin bendin kurusun,
Yedi kat yer yutsun kendin kurusun,
Feryadın kurusun fendin kurusun,
Suç sendedir Çoruh darılmayasın.

Sahralar görmesin çöller görmesin,
Nehirler deryalar göller görmesin,
Senin bir damlanı kullar görmesin,
Sen'de Emrah gibi bulunmayasın.

Mecbur dertlerimi döktüm sütüme,
Kırdın beni darbe vurdun setime,
Artvin toprağını attın Batum'a,
Silsinler tarihten sorulmayasın.

Dicle Fırat Ceyhan Seyhandan utan,
Düşün ettiğini cihandan utan,
Aşkın kaptanıyım ummandan utan,
Tufanlar yok etsin alınmayasın.

Dertli Gülhanî'yi neden yakarsın,
İşin odur yuvamızı yıkarsın,
Ömür boyu sen bulanık akasın,
Dilerim Mevlâ'dan durulmayasın.

4.1.6.6. Kadere İntizar -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BANA MI VERDİN?
Zalim kader güldürmedin yüzümü,
Her zaman çileyi bana mı verdin?
Çaresiz dertlere saldın özümü,
Eylenmez yarayı bana mı verdin?

Bugün yarın derken hayat da bitti,
Zaten çektiklerim canıma yetti,
Dünyanın ters işi hep bana çattı,
Bitmeyen belayı bana mı verdin?

Kumaşı giymedim, şalı görmedim,
Ne yana gideyim, yolu görmedim,
Yeşili görmedim, alı görmedim,
Her zaman karayı banı mı verdin?

Çekerim dünyanın her gün yasını,
Duymadım sevdiğimin sesini,
Zalimler kurmuştu dert köprüsünü,
Geçilmez borayı bana mı verdin?

Gülhanî ağlıyor yâr İstanbul'da,
Gönlümde açılan gül İstanbul'da,
Nice para nice kâr İstanbul'da,
Geçmeyen turayı bana mı verdin?
(24.07.1995)

DÜNYAM
Evvelin sır olmuş tarih içinde,
Beklide sonuna gelen dünyadır.
Bugün vardır yarın yoktur,
Adına demişler yalan dünyadır.

Tatlıdan ziyade acın fazladır,
Sanki insanlara öcün fazladır,
Gündüzüm dert dolu fazladır,
Ömrü yarından bölen dünyadır.

İnsanlar karışır senin yüzünden,
Vahşet mi yatıyor bilmem özünden,
Sanki bestelenmiş kendi sazından,
Kendi makamını çalan dünyadır.

Nicesin yutmuştur yiğidi eri,
Kimisi kaybetti edebi arı,
Böyle kurulmuştur Âdem'den beri,
Neden insanları silen dünyadır.

Kamil olan sözlerinden seçilir,
Zalim köprüsünden nasıl geçilir,
Dört iklimde başka başka açılır,
Sonbahar gelende solan dünyadır.

Dünyanın kazanı beyler taşıyor,
Olaylar çok düşünenler kaçıyor,
Avrupalı zevk sefayla yaşıyor,
Gariban olana yılan dünyadır.

Bosna işi huzurları bozuyor,
Zalim Sırp lar adaleti eziyor,
Olaylara NATO renksiz kızıyor,
Mazluma kılıcı çalan dünyadır.

Hiç susar mı vatanımın ozanı,
Mevlâ ezsin mazlumları ezeni,
Böyle midir yenedünya düzeni,
Zalimin eline kalan dünyadır.

Kamiller divandan çekmez başını,
Ehli irfanların tutun peşini,
Soruyorum kimse bilmez yasını,
Nice boşalıp da dolan dünyadır.

Gülhanî çalışır barışır amma,
Bütün ilimlerle yarışır amma,
Teknik her alanda gelişir amma,
Sonunda bir mezar olan dünyadır.
(04.03.1999)

YOK BEY'İM

Baktım etrafıma içim kan ağlar,
Gidem çalışmaya iş de yok beyim.
Adalet yok her an sömürülmekteyiz,
Neye gider işim yok da yok Bey'im.

Yoksulluk başladı kimse gülemez,
Şekerler gizleniyor cin de bulamaz,
Fakirler can verse dahi alamaz,
Merhamet vicdan din de yok Bey'im.

Fakir tavuk gibi çöpte eşinir,
Sanki bitlidir durmaz kaşınır,
Biraz vicdan olsa zengin düşünür,
Nerde düşünsün ki ar da yok Bey'im.

Bu yarayı lokman hekim de sarmaz,
Fakir sanayı rüyada görmez,
Vita yağı uzak yol bile varmaz,
Bu davayı çözecek er de yok Bey'im.

Kimse bu dertleri öğrenip bilmez,
Gelenler yalancı sözünde durmaz,
Çalışır emekçi çeyreği almaz,
Bu ateşi söndüren kar da yok Bey'im.

Günden güne fena olur hâlimiz,
Saatte hicrana döner yelimiz,
Yoktur yapışacak daha dalımız,
Adaletli oynar bar da yok Bey'im.

Bey'im Bey'im diye alırım dile,
Adın kaybolsun başıma bela,
Yeter oldu çektirdiğin bu çile,
Kendim eyleyecek tor da yok Bey'im.

Yoktur beyler ile asla hiç aram,
Çocuk çıplak gezer yok kuruş param,
Verdiğimiz oylar hep olsun haram,
Bilmem esir miyiz hür de yok Bey'im.

Âşık Gülhanî'ye yardım Yaradan,
Bu haksızlığı kaldırım aradan,
Suçumuz var ise sürün buradan,
Ararım bir çare burada yok Bey'im

4.1.7. İSTEK

4.1.7.1. Devlet Büyükleri ve Makam Sahiplerinden İstek -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

1. ORDU KOMUTANINA
Gerçek akrabasın bize,
Sor derdimi Nurettin Bey.
Bugün işim düştü size,
Sar derdimi Nurettin Bey.

Hasret, saldı endişeye,
Dokunmam kalpte şişeye,
Arzuhâlimi Paşa'ya,
Ver derdimi Nurettin Bey.

Anla âşığın sözünden,
Hasret çıkmıyor özünden,
Gülhanî öper gözünden,
Sil derdimi Nurettin Bey.

BAŞKAN EYÜP BEY
Artvin lise müdürü iken,
Bir canımsın Eyüp Başkan.
Sevgin oradan başlamıştır,
Türk kanımsın Eyüp Başkan.

Yavrulara ilim verdin,
Vatanıma örnek oldun,
Ebedi gönlümde kaldın,
Mihmanımsın Eyüp Başkan.

İçimde var benim sızı,
Darlaştım çağırdın bizi,
Anlarsın sohbeti sözü,
Dermanımsın Eyüp Başkan.

Artvin'imın rehberisin,
Yusufeli'nin gülüsün,
Her derdimi sen bilirsin,
Lokmanımsın Eyüp Başkan.

Her sene çağırdın bizi,
Mecbur met ederim sizi,
Sensin insanların özü,
Divanımsın Eyüp Başkan.

Babam çaldırmadı sazı,
Kitabım ile tanıt bizi,
Pirler okuttular cüzü,
Hayranımsın Eyüp Başkan.

Bu Âşığın dertli çağı,
İnan çekmiyorum yağı,
Gülhanî'nin dert ortağı,
Sultanımsın Eyüp Başkan.
(09.02.2014)

KÖY HİZMETLERİNE
Çok duygulu İl Müdür'üm,
Hâlimiz yarıca kaldı.
Sana ayan bizim durum,
Yılıımız yarıca kaldı.

Hayat köprü geçilmiyor,
Sağa kefen biçilmiyor,
Bize bahar açılmıyor,
Gülümüz yarıca kaldı.

Sen arıfsin sohbetin hoş,
Bir maaş var üç oğul boş,
On nüfusum istiyor aş,
Falımız yarıca kaldı.

Bakma Âşığın suçuna,
Neler doğmuştur içine,
İş döndü Arapsaçına,
İlimiz yarıca kaldı.

Sen var iken nere gidem?
Amirimsin dert anlatam,
Yuttururlar nasıl yutam!
Ölümüz yarıca kaldı.

On sekiz hanemiz yasta,
Üç hacı işler hasta,
Anlatması zordur dosta,
Dilimiz yarıca kaldı.

Baba size işim düştü,
Masraflar milyarı geçti,
Muhtarım da çok savaştı,
Konumuz yarıca kaldı.

Ağamız bizden darıldı,
Ferhat ağa sebep oldu,
Yapıştığım dal kırıldı,
Elimiz yarıca kaldı.

Ozanın sana seslendi,
Yüce Mevlâ'ya yaslandı,
Sazım duvarda paslandı,
Telimiz yarıca kaldı.

Bağlarım götürdü seller,
Mezramızda yoktur yollar,
Müdür Bey'im dertten anlar,
Çölümüz yarıca kaldı.

Der Gülhanî sinem yandı,
Mahallemiz çok ezildi,
Akbudak ismi silindi,
Yolumuz yarıca kaldı.

MÜDÜR YÜKSEL BEY'E
Sen arıfsin, anla bizi,
Bu âşıklık sırdır Bey'im.
İçimde var derin sizi,
Çeken bilir, zordur Bey'im.

Karçal dağında yatmışım,
Çok ozanlara çatmışım,
İlimi temsil etmişim,
Üstadımız pirdir Bey'im.

Aşılmaz yüce dağ ise,
Hiç bakma işin çok ise,
Artvin'de yerim yoğ ise,
Türkiye'de vardır Bey'im.

Manevî buldum pirimi,
Çileler yüzdü derimi,
Kültürde benim yerimi,
Ankara'dan sordur Bey'im.

Türküm vatana âşığım,
Bayrakta kana âşığım,
Yüce sultana âşığım,
Sanma arif kördür Bey'im.

Beyler beni sormadılar,
Adam diye görmediler,
Bir diploma vermediler,
Ben için çok ardır Bey'im!

İlimdâr Bey beni vurdu,
Tüm adalet bizde kurdu,
Ben vazgeçtim oğlum girdi,
Bir diploma vardır Bey'im.

Gülhanî'nin ricası bu,
Kara cahil hecesi bu,
Yüksel Bey'e ricası bu,
Bu konuda durdur Bey'im.

MÜFETTİŞ BEY

Bülbül konmaz dalımıza,
Sefa geldin Müfettiş Bey.
Âh u zârlı ilimize,
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Dertle dolmuş benim içim,
Az incele nedir suçum?
Dertliyim, döküldü saçım.
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Sinemizde çoktur yara,
Her zaman bağımız bora,
Dertliyiz hâlimiz fena,
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Bakımdan mahrum kalmışız,
Tatlı candan usanmışız,
Arzuhal sana kılmışız,
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Halk ozanı derler bize,
Derdim döküyorum size,
Ne zaman çıkarız yaza?
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Manevî derde dalmışım,
Ezelden yara almışım,
Sizi bir arif bilmişim,
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Adaleti sen al ele,
Misafırsın bizim ile,
Derdimizi bir incele,
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Bu dert bize yara açar.
Arif manasını seçer.
Sol tarafın forsu geçer.
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Zehir oldu tatlı aşım.
Çileden kalkmadı başım.
Müslüman'ım, vatandaşım.
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Telefona varmamışım,
Dosttan haber almamışım,
Moskova'dan gelmemişim!
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Sağı solu aramayız,
Daldan dala konamayız,
Biz tüneli delemeyiz,
Sefa geldin Müfettiş Bey.

Âşık Gülhan'ım, gülemem,
Hastayım yaram saramam,
Yârle doğru görüşemem,
Sefa geldin Müfettiş Bey.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ARDANUÇ KAYMAKAMINA

İlçemizin büyük mülkî amiri,

Derdim çoktur sarmaz mısın Efendim?

Zalimler yıktılar şu bizim yeri,

Bir çareyi bulmaz mısın Efendim?

Arazim karşısı bir heyran oldu,
Karayolları nehre bindirdi,
Çoruh nehrin araziye dönderdi,
Bildireyim bilmez misin Efendim?

Arkam yoktur kimse bakmaz sözüme,
Nasıl ekmek bulam yedi kuzuma,
Doğuşumdan gülünmeyen yüzüme,
Hak aşkına gülmez misin Efendim?

Ormançılar maksat ile geldiler,
Çoban yavrum kayalarda buldular,
Yirmi keçim mahkemeye verdiler,
Yıkılmışım sormaz mısın Efendim?

Bak bu garip Gülhanî'nin hâline,
Arazim gitmiştir Çoruh seline,
Adaletli kalemini eline,
Ömer gibi almaz mısın Efendim?

ARTVİN BELEDİYE REİSİNE
Garip bir köşede kalmış âşığım,
Derde çare bulmaz mısın Reis Bey?
Zalimlerden yara almış âşığım.
Bize yakın gelmez misin Reis Bey?

Kara sevda pençe attı özüme,
Ekmeği isterim yedi kuzuma,
Doğuşumdan gülünmeyen yüzüme,
Hak aşkına gülmez misin Reis Bey?

Sana yanlış gelen izler kurusun,
Aleyhimde atan sözler kurusun,
Hizmetin görmeyen gözler kurusun,
Bize çare bulmaz mısın Reis Bey?

Ezile ezile candan vazgeçtim,
Bir abi olarak derdimi açtım,
Çaresiz kalmışım batağa düştüm,
Bizi yola çarmaz mısın Reis Bey?

Gülhanî'yim geldim dünyaya boşa,
On nüfus kayırmak geçmiştir başa,
Aç kaldım girmek isterim işe,
Rıcam budur almaz mısın Reis Bey?

ARTVİN VALİSİ'NE

Kime derdim doksam dinlemez oldu,
Mermi işlemiyor taşa Efendim.
Ah Türk olmayıla suçlu muyum ben,
Dünyaya gelmişim boşa Efendim.

Gülmüyor da zaten yüzüm gülmüyor,
Duşmuşum dostlarım yakın gelmiyor,
Yıkılmış ömrüme güneş vurmuyor,
Tutulduk baharsız kışa Efendim.

Elli yedi oyum sizlere geldi
Hainler bizlere çok yara verdi
Çare sizden yavrularım aç kaldı
Yazılanlar gelir başa efendim

Ozan olup Türklüğümü överken,
Vatanımı milletimi severken,
Bayrağımı sancağımı bilirken,
Zehiri kattılar aş a Efendim.

Çilelidir Kasım dertlere daldı,
Hainler açılmaz yarayı verdi,
Yedi çocuğum var inan aç kaldı,
Rıcam budur alin işe Efendim.

ARTVİN VALİSİ'NE ARZUHAL

Daha yürüyecek yolum kalmadı,
Kesildi takatim hâlim kalmadı,
Gitti evim yurdum malım kalmadı,
Var mı buna çare imkân Vali Bey?

Darda kalan insan bir çare gözler,
Yokuş oldu bütün inişle düzler,
İçimde yaralar yeniden sızlar,
Acep bulunur mu derman Vali Bey?

Ben âşığım yoktur dünyada tadım,
Gezerim dünyayı ben adım adım,
Bin türlü dert çeksem vardır umudum,
Bir gün beni bulur lokman Vali Bey.

Elemanlar gönder gözle görsünler,
Boş arsaya bakıp rapor versinler,
Yıkılmış binamı tezden örsünler,
Yavrulara olsun mesken Vali Bey.

Gülhanî'nin dertlerini saracak,
Hâlimizi bizden yakın görecek,
İlgili yerlere emir verecek,
Yazılır mı böyle ferman Vali Bey. (28.04.1997)

ARTVİN VALİSİ'NDEN İSTEK
Önce selam, saygılıdır sözlerim,
Kamillerle sohbet hoştur Vali Bey.
Ters gidiyor dünyada bütün işlerim,
Zalimlerin kalbi taşır Vali Bey.

Siz Vali iken dökem derdimi,
Tut elimden istiyorum yardımı,
Baraj geliyor terk ettiriyor yurdumu,
Belki adaletli ölçtür Vali Bey.

Giden Vali Paşa'm. yaram sarmadı,
Kara günde hiç yüzüme gülmedi,
Arazim ev gitti hâlim sormadı,
Yalan söylüyorsam suçtur Vali Bey.

Bilginler şiiirim hecelesinler,
Teknik gönder gelip incelesinler,
Suçlu isem adalete versinler,
Derdin bir değildir beştir Vali Bey.

Vatanımın dertlerine seslendim,
Hâlden bilen ariflere yaslandım,
Garip kaldım bir köşede paslandım,
Bütün hayallerim düştür Vali Bey.

Vatan ozanıym bilen yok mudur?
Dertliyim derdimi bölen yok mudur?
Suçum nedir bize gülmek yok mudur?
Daima gözlerim yaştır Vali Bey.

Ta doğuştan kader güldürmez bizi,
Babam da başıma kırmıştır sazi,
Ağustos da bile görmedim yazı,
Daima dağlarım kıstır Vali Bey.

Der Gülhanî dertlerim çok, bitmiyor,
Çilelidir garip bülbül ötmüyor,
On üç nüfus bir maaşım yetmiyor,
Üç tane oğlum var boştur Vali Bey.

ARTVİN VALİSİNE İZAH

Vilayet emrinde büyük amirsin,
Bize çare olmaz mısın efendim?
Tarihler dinlesin, namını duysun,
Derde ilâç olmaz mısın Efendim?

Bir baba olarak açmışım sırrım,
Torpilim yok benim, dönmez tekirim,
Yedi çocuğum var, gayet fakirim,
Bu hâlimden bilmez misin Efendim?

Çare arayarak geldim yanına,
Sözün geçer senin Artvin iline,
Adaletli kalemini eline,
Ömer gibi almaz mısın Efendim?

İstanbul ilinde babam yatırdım,
Hastam ağırlaştı alıp getirdim,
Yüzüm gülmemiştir aklım yitirdim,
Sen yüzüme gülmez misin Efendim?

Zehirli ilime bir lokman oldun,
Çalışıp ta hainleri durdurdun,
Azgın köpeklerin önüne durdun,
Biz içinde durmaz mısın Efendim?

Hız. Peygamber hâlini sorsun,
Ali, Hazma gibi kuvvetin olsun,
Fırdevs i âlâda makam bulasın,
Sen yüzüme gülmez misin Efendim?

Gülhanî'yim talan oldu bağlarım,
Rahatsız ettiysem özür dilerim,
Tayinimiz durdur diye ağlarım,
Gözyaşlarım silmez misin Efendim?

BAKAN HASAN AKIN BEY'E
Kitapta ismine rasgele oldum,
Size birkaç sözüm vardır Akın Bey.
Hâlini sormaya mecburi kaldım,
Zannetmeyin pozum vardır Akın Bey.

On üç yaşındayken yaralar aldım,
Eller vasıtalı ben yaya kaldım,
Şu kahpe dünyada ölmeden öldüm,
Her gün hazır bezim vardır Akın Bey.

Gönül dostu sana derdi bildiriyor,
Kahpe dünya zalimleri güldürüyor,
Ne yaşatıyor bizi ne öldürüyor,
Bitmeyen bir sızım vardır Akın Bey.

Başıma dönmeyen oyun kalmadı,
Zalim dilber eski huyun kalmadı,
Kadere eğmeylen boyun kalmadı,
Hakka bağlı özüm vardır Akın Bey.

Felek fırtınası yıktı da geçti,
Yıldırım misali yıktı da geçti,
Ömrümün bağını söktü da geçti,
Zehirlenmiş üzüm vardır Akın Bey.

Yağmuru görmeden ıslanıyorum,
Gülhanî'yim size sesleniyorum,
Kadir bilen yoktur paslanıyorum,
Kırık ötmez sazım vardır Akın Bey.

BAKAN HASAN EKİNCİ

Nasıl anlatayım arzuhâlimi,
Anlatacak diller çalışmak ister.
Her yerde bulunmaz ekmek kapısı,
Boş dolanan eller çalışmak ister.

Boş insana kimse bakmak ister mi?
Yanmayan ocaktan duman çıkar mı?
Hizmetin yapmazsan gonca kokar mı?
Bahçedeki güller çalışmak ister.

Mevsimi geldiğinde hoplayan arı,
Çiçekten çiçeklere zıplayan arı,
Dağlardan macununu toplayan arı
Kovandaki ballar çalışmak ister

Ehli kâmil olanlara taşım yok,
Ozanım, çilesiz benim başım yok,
Zalimlerin yollarından işim yok,
Doğru gider yollar çalışmak ister.

Ağlayan yüzüme kimse gülmez,
Senden başka kimse derdimi bilmez,
Coşmayan âşıklar sazı çalamaz,
Sazındaki teller çalışmak ister.

Ozanların yüzü zaten gülmüyor,
Her tabip yarama merhem çalmıyor,
Çok zalimler kıymetimi bilmiyor,
Vatanımda eller çalışmak istiyor.

Âşıkların ilhamlıdır soyları,
Boş yatanın zehirlidir çayları,
Matemlidir çilelidir köyleri,
İlçe ile iller çalışmak isterler.

İnsanın insana katsıda olmaz,
Sahtekâr dervişin postu da olmaz,
Boş yatan tembelin dostu da olmaz,
Ah dolanan yıllar çalışmak ister.

İnsan ise örnek eğile babanı,
Vatan aşkı ile yağlı tabanı,
Yayladaydım koyunların çobanı,
Boynundaki zille çalışmak ister.

Gülhanî'nin Hasan Bey'e ricası,
Oğlum boştur bana oluyor asi,
Sensiz yıkık yuvaların bacası,
Sayenizde kullar çalışmak ister.

BAKAN HASAN EKİNCİ BEY'E
Gerçek söylüyorum dinle Efendim,
Artvin'imın sana ihtiyacı var.
Ağır hasta vatan ilâcı sensin,
Bu hastanın kana ihtiyacı var.

Köyler istimlakte sen lazım bize,
Nasıl izah edem derdimi size,
Güneş gibi doğdun Karadeniz'e,
Tabiatın sana ihtiyacı var.

Dağdaki çobanın, şehirde beyin,
Hakkını veriyorsun verilen oyun,
İnsanlık görmeyen beyinsiz koyun,
Anlayanın sana ihtiyacı var.

Makineler verdin geri attılar,
Yaptırdığın fabrikalar sattılar,
Daha daha bunlar neler ettiler,
Her insanın sana ihtiyacı var.

Ekmek verdin onlar zehir verdiler,
Bize anlatılmaz kahır verdiler,
Makam verdiklerin neler kıldılar,
Bunların vicdana ihtiyacı var.

Saygımız var, satmıyorsun bizleri,
Bu zalimler yaraladı sizleri,
Sen arıfsın anlıyorsun sözleri,
İnsanın insana ihtiyacı var.

Anla bizi vicdansızı oymalı,
Bu hainler sizi biraz saymalı
Artvinliler senden gurur duymalı,
Türkiye'nin sana ihtiyacı var.

Yutturuyorlar ama kimse yutmuyor,
Sizden başkasına gönlüm gitmiyor,
Paslanmışım kimse elim tutmuyor,
Bu garibin sana ihtiyacı var.

Artvinli dedin de adam seçmedin,
Hep dost sandım yanlış kapı açmadın,
Saygım vardır yine bizi satmadın,
Sevenlerin sana ihtiyacı var.

Şaka değil dertli âşık darlaştı,
Ormancılar gurbet elde dolaştı,
Üç oğlum boş, evlenmesi zorlaştı,
Gülhanî'nin sana ihtiyacı var. (07.04.1999)

BAKAN HASAN EKİNCİ'YE
Bir arzuhal yazıp verdim yellere,
Gönül yarasını sorarsan Bey'im.
Her zaman garibim düştüm çöllere,
Ben mahzun kulu ararsan Bey'im.

Hasret burcu burcu hayal gözümde,
Umut dalgaları vardır özümde,
Her an methimdesin benim sözümde,
Hakiki gerçeği sorarsan Bey'im.

Umuttayım Bey'im bugün ve yarın,
Cenneti alada isterim gerin,
Her zaman derdimiz derindir derin,
Perde perde sırrı görürsen Bey'im.

Tatlı canım kurban senin yolunda,
Ben susuz kalmışım hayat çölünde,
Yedi yavrum derdi senin elinde,
Hayat duvarını ölersen Bey'im.

İnsanlığın bize bir eser oldu,
Sen ekmeğim verdin kahpeler aldı,
Sefil yavrularım anla ki güldü,
Düşman bıçağını kırarsan Bey'im.

Yetimler nasıl gülerde coşar,
İnşallah arabam dağlardan aşar,
Hayatım dünyada sayende yaşar,
İstikbal elime verirsen Bey'im.

Gülhanî'ye aç n'olursun kolların
Başka hasret beklemekte yolların
Şirin vatanıma essin yelleri
Anlattım sırrıma erersen Bey'im. (14.12.1994)

BAKANIM

Ansızın Allah'tan bir afet geldi,
Bunu anlatamaz lisan Bakanım.
Dünyanın kahrını dağlar çekmedi,
Bu cefayı aldı insan Bakan'ım.

Yamaçlardan karlar koptu çığladı
Geldi afet yer yuvamı yokladı,
Dost olanlar hâlimize ağladı,
Başımıza güldü düşman Bakan'ım.

Dertli âşıklarda çiledir hayat,
Onun için daim ederler feryat,
Yamaçlardan koptu gece bir afat,
Götürdü yuvamı tufan Bakan'ım.

Gözlerimim yaşı ceylan çağlıyor,
Bu cefalar beni derin dağlıyor,
Yavrularım torunlarım ağlıyor,
Her gün dilimizde figan Bakan'ım.

Ben kendi derdimi soramaz oldum,
Hâlime bir fikir yoramaz oldum,
Daha yollarımı göremez oldum,
Bürüdü başımı duman Bakan'ım.

Hallerim perişan kalmadı ayar,
Bu kış ortasında geldi bir zarar,
Evimiz yurdumuz oldu tarumar,
Bizim hallerimiz yaman Bakan'ım.

Daha yürüyecek yolum kalmadı,
Kesildi takatim hâlim kalmadı,
Gitti evim yurdum malım kalmadı,
Var mı buna çare imkân Bakan'ım.

Darda kalan insan bir çare gözler
Yokuş oldu bütün inişler düzler
İçimde yaralar yeniden sızlar
Acep bulunur mu derman Bakan'ım

Ben âşığım yoktur dünyada tadım,
Gezerim dünyayı ben adım adım,
Bin türlü dert çeksem vardır umudum,
Bir gün beni bulur lokman Bakan'ım.

Elemanlar gönder gözle görsünler,
Boş arsaya bakıp rapor versinler,
Yıkılmış binamı tezden örsünler,
Yavrulara olsun mesken Bakan'ım.

Sana verdiğimiz zahmet çok oldu,
Çekilmez derdimiz ağır yük oldu,
Samanlık ahırım evim yok oldu,
Hâlimiz olmuştur duman Bakan'ım.

Dar günde derdime dermanım sensin,
Ağır hasta iken lokmanım sensin,
Evvel Allah sonra güvenim sensin,
Canımız sizlere kurban Bakan'ım.

Gülhanî'nin dertlerini soracak,
Hâlimiz bizden yakın görecek,
İlgili yerlere emir verecek,
Yazılır mı böyle ferman Bakan'ım?

BAKANIM HASAN EKİNCİ'YE
Herkesin işine koşan âşığım,
Ben kendi işimi göremez oldum.
Dost için dertlere düşen âşığım,
Ben kendi derdimi soramaz oldum.

Can dostlarım hallerimi bilmiştir,
Âşığı sevenler bana gülmüştür,
Bir yavrum askerden yeni gelmiştir,
Ben onu bir işe veremez oldum.

Dertliyim derdime faydasız kulum,
Âşığım kendime faydasız kulum,
Dünyada kendime faydasız kulum,
Ben böyle bir sırı eremez oldum.

Kürekler boşaldı vedro kapandı,
Maaşlar artmıyor bordro kapandı,
Her yerde her işte kadro kapandı,
Bu hale fikrimi yoramaz oldum.

Âşık dertlerini dokuyor söze,
Hal oldum gurbeti ben geze geze,
Nerde darda kalsam gelirdim size,
Kismet dağlarını yaramaz oldum.

Her işler durgundur haklısın ama,
Ezelden ben size olmuşum yama,
Sen varken derdimi dökeyim kime,
Başka gönüllere giremez oldum.

Gülhanî diyor ki çok ister benden,
Evde torunlarım aş ister benden,
Bir oğlum iş ister benden,
Ben ona bir tezgâh kuramaz oldum. (25.10.1993)

BAŞSAVCIYA ARZUHAL
Hukuk adaletin temeli sizde,
Bir yüzüme gülmez misin Efendim?
Hukuka saygım vardır, dert vardır bizde.
Buna çare bulmaz mısın Efendim?

Buna çare Vekil Bey de bulmadı,
İlhan yapak diyor param kalmadı,
O vicdansız zalim gitti gelmedi,
Buna sormaz mısınız Efendim?

Buna davacıyım Bey'im bilesin,
Ömer gibi adaletli olasin,
Kolunuz uzundur imkân bulasin,
Derdim çoktur bölmez misiniz Efendim?

Biliyorum hak davadan öndedir,
Adaletin tecellisi sendedir,
Beş çocuğun düşüncesi bendedir,
Bu acıyı sormaz mısınız Efendim?

Göz göre göre denilmez beyaza kara,
Düştüm adaletten çareyi ara,
Ben dosttan almışım kanayan yara,
Bu yarayı sarmaz mısın Efendim?

Âşıklık dediğin bambaşka sırdır,
Öyle derdim var ki anlatmak zordu,
Sizin kaleminizde dosyam vardır,
İnceleyip görmez misin Efendim?

Gülhanî'yim dertler doldu özüme,
Ehli kâmil karar verir sözüme,
Yıllar geçti gülünmeyen yüzüme,
Hak aşkına gülmez misin Efendim?

DEKAN BABA

Sana derdimi dökmek içimden geldi,
Nasıl anlatayım hal Dekan Baba.
Düşmanlar seviniyor yuvam çoğaldı,
Yarama merhemi çal Dekan Baba.

Gariban âşığım kendi hâlimde,
Çile vardır kalemimde dilimde,
İrfan yuvasını açtım ilimde,
Sizin de derdiniz bol Dekan Baba.

Dayanamam şu feleğin kahrına,
Yine talan düştü gönül şehrine,
Çok gözyaşı döktüm Çoruh nehrine,
Derdimi yenemez Nil, Dekan Baba.

Karanlık yuvaya ışık tutarsın,
Dertli Orhan'ıma bir el atarsın,
Her yönden kefilim bana çatarsın,
Yalansa bizi de sil Dekan Baba.

İlim irfan temelini açarsın,
Sen arırsın sözden mana seçersin,
Nice gurbet köprüsünden geçersin,
Garibana göster yol Dekan Baba.

Türk oğluyum Yaradan'a yaslandım,
Ben dertliyim bir köşede yaslandım,
Sonbahar mevsimi sana seslendim,
Ömrüm bağları çöl Dekan Baba.

Gülhanî'yim düşmanım var peşimde,
Başarılar diliyorum işinde,
On üç yaşındayken Karçal başında,
Sineme vurmuştur yel Dekan Baba.

DEVLET BAHÇELİ BEY'E
Sana saygım vardır Bahçeli Baba,
Dertliyim gözlerim yaştır Başkan'ım.
Sağ ol hâlîm sordun dedin merhaba,
Güvendiğim dostlar boştur Başkan'ım.

Doğuşumdan beri yüzüm gülmedi,
Dünya tabipleri ilaç bulmadı,
Kimse derdim döksem çare olmadı,
Zalimlerin kalbi taştır Başkan'ım.

Hapishanelerde ben kocalmışım,
Dördüncü kadroyu yeni almışım,
Müslüman Türkleri candan sevmişim,
Zalimlere karşı suçtur Başkan'ım.

Nasip değil ozan murada ere,
Lokman da bulamaz derdime çare,
Ağustosta bile her yanım bora,
Gönlümün dağları kıstır Başkan'ım.

Türkün ozanıymı duygu bendedir,
Vatandadır, bayraktadır, kandadır,
Evvel Allah ümidimiz sendedir,
Bizim sembolümüz üçtür Başkan'ım.

Anlatmayla bitmez doludur içim,
Türkü Türkiye'yi sevmektir suçum,
Hapishanelerde ağardı saçım,
Bütün hayallerim düştür Başkan'ım.

Gülhan'dan hatıra size fermandır,
Türk'ü sevmeyenler bize düşmandır,
Üç oğlum var üç hilale kurbandır,
Ama üçüsü de boştur Başkan'ım. (17.09.1997)

DSİ İSTİMLÂK KOMİSYONUNA
Dinleyin çileli ozan sesini,
Mazlum kan ağlıyor figana bakın.
Garip köylülere yapman zulümü,
Böyle iş olur mu her yana bakın.

Mahkeme hakkını bizden aldınız,
Garipleri çaresize saldınız,
Geçen senenin çeyreğini verdiniz,
Biz de vatandaşız insana bakın.

Derdi olmayan ozan coşar mı?
Böyle adaletle ülke yaşar mı?
Sahte vapur bu deryayı aşar mı?
Dümeni kaybeden kaptana bakın.

Adaletsiz mermi öze vurmayın,
Yanan sinemdeki köze vurmayın,
Hortumcular yuttu bize vurmayın,
Böyle yanlış olmaz, vicdana bakın.

Emlak elden gidiyor, kara bağladık,
Kayalar içinde geçim sağladık,
Vatan için, şehit için ağladık,
Mazlumu eziyorlar zamana bakın.

Bize vurdunuz çekilmeyen yükleri,
Nere bağlı bu haksızlık kökleri,
Bizi görmüyor mu insan hakları,
Filimler dönüyor devrana bakın.

Topal ulaştığını, kör tuttuğunu,
Kumar oynanıyor, zar tuttuğunu,
Yakıp yandırıyor şer tuttuğunu,
Okuyun tarihi fermana bakın.

Komisyon bir göz atın yarına,
Yaralar çok zaten gitti derine,
Size ricam, dert bildirin yerine,
Başımıza dönen dümene bakın.

Garip bir köşede bizi mi gördüz?
Yoksa yaramayan yazı mı gördüz?
Köyü böldüz iki fiyatı verdiz,
Yanlış kasap kesiyor kurbana bakın.

Kim yutar kim çalar görmüyor musuz?
Bu haberi yukarı vermiyor musuz?
Bu taban sesidir saymıyor musuz?
Bizleri yaradan Sübhan'a bakın.

Mazlumların ahı bir gün sorulur,
Hükümdarlar bir gün yere serilir,
Bir gün mahkemeyi Kübra kurulur,
Hesap ağır orda divana bakın.

Hasta ağır kanser dolmuş içine,
İşi çevirdiler arapsaçına,
Bu çileli vatandaşın suçu ne,
İlâç kar etmiyor lokmana bakın.

Ricam budur anlayana sesliyorum,
Gönül bağı bozuk nasıl süslüyem,
On beş nüfusum var nerde besliyorum,
Artvin'de kan ağlar Gülhan'a bakın. (15.05.2002)

ERZURUM İDARE MAHKEMESİ

Hukuk adaletin temeli sizde,
Derdimi anlatam bilesiz Bey'im.
Yüz bin türlü çile dert vardır bizde,
Fakirlik yıkılmıştır sorasız Bey'im.

Kaderin darbesi döner başımdan,
Oldum Bey'im ekmeğimden aşımдан,
Yedi çocuğum var ağlar peşimden,
Dertlerim gerçektir kanasız Bey'im.

Dilekçem de çok sizlerde eylendi,
Elden ele çok elekten elendi,
En sonunda sizin makama geldi,
İncele dosyamı göresiz Bey'im.

Fakirlik çilesi bizden gitmiyor,
Derdim çoktur anlatmakla bitmiyor,
Nasıl anlatayım Türkçe'm yetmiyor,
Yarama bir mehlem çalasız Bey'im.

Âşığın çektiği ah ile zardır,
Ben dokuz nüfusum geçimim dardır,
Kanun takibinde yetkiniz vardır,
Ağlayan yüzüme gülesiz Bey'im.

Düşünerek yatamam ben yatağa,
Baykuş bile konmaz garip otağa,
Bu gidişle gidiyorum batağa,
Bizi bir feraha çarasız Bey'im.

Bakın şu Gülhanî'nin halına
Bizi sorun Bey'im Artvin iline
Adaletli kalemini eline
Siz de Ömer gibi alasız Bey'im

EVREN PAŞA'YA

Yazam sana Paşa'm. arzuhal name,
Açıkça söyleyem fallarım Paşa'm.
Çileli doğmuşum dertli anamdan,
Karahı yazılmış yıllarım Paşa'm.

Şu dünyada kader bana gülmedi,
Mektebi irfanlar nasip olmadı,
Nere varsam şansım beni bulmadı,
Açmadan kurudu güllerim Paşa'm.

Bin türlü zahmetle girdim bir işe,
İftiralar cem oldu toplandı başa,
Fakirlik zehir salar ekmek aşı,
Bütün karalıdır allarım Paşa'm.

Yedi yavrum vardır ekmeksiz kaldım,
Annemle eşim on nüfus oldum,
Suçum neydi ki işten atıldım,
Sana malum olsun hâllerim Paşa'm.

Atatürk'e kurban olmak isterim,
Arzulayıp size gelmek isterim,
Emrinizle işe alınmak isterim,
Sana arzuhâlimi yollarım Paşa'm.

Âşık Gülhanî'yim içimde sızı,
Çok mu bir fakirin gülermiş yüzü,
Eli boş geriye çevirme bizi,
Açılsın kurumuş dallarım Paşa'm.

HÂKİM BEY

Hukuk adaletin temeli sizde,
Davayı incelediz, sorduz Hâkim Bey.
Anlatmayla bitmez dert var bizde,
Neler çekiyorum gördüz Hâkim Bey.

Ağrı gibi duman sarmış başımı,
İftiralar şaşırtıyor işimi,
Kader döktürüyor gözden yaşımı,
Teşekkür ederim sildiz Hâkim Bey.

Âşık olan kâmillerden küser mi?
Halk ozanı devlet hattı keser mi?
Bize hiç ferah rüzgâr eser mi?
İncelediz kafayı yorduz Hâkim Bey.

Âşık Gülhan çok içlidir bilesin,
Ömer gibi adaletli olasin,
Teşekkür ederim Bey'im bilesin,
Adaletli karar verdiz Hâkim Bey.

HÂKİM BEY'İM

Karçal dağlarında bir rüya gördüm,
Sineme vurmuştur yel Hâkim Bey'im.
Arıfsın Efendim anlarsın derdim,
On üç yaşındaydım bil Hâkim Bey'im.

Bozuldu yaylalar gitti sorular,
Saçlarım ağardı ömür yarılar,
Âh u zârla daralmıştır arılar,
Zehirlendi bizim bal Hâkim Bey'im.

Gülhanî'yim kaybetmişim işimi,
Yüz bin türlü hicran sardı başımı,
Yıllardır durmayan didem yaşını,
Manevî tabipsin sil Hâkim Bey'im.

HÂKİME HANIM

Adalet sizdedir fırsat elinde,
Sizlere açalım sır Hâkim Hanım.
Hangi dertten anlatayım sizlere,
Yüz bin türlü yaram var Hâkim Hanım.

Yâre sebep böyle dertlere düştüm,
Hain düşmanların eline geçtim,
Avrupa'yı Türkiye'yi dolaştım,
Bulmadım dünyada yâr Hâkim Hanım.

Belki de rahatsız ettim sizleri,
Düşmanlar sineme koydu közleri,
Bütün ordu sivil tanır bizleri,
Evren Paşa'mızdan sor Hâkim Hanım.

Yâre sebep Avrupa'dan ben geldim,
Düşmanlar elinde sararıp soldum,
On ay cezayı da ihbarla aldım,
Bu suç da ihbardır bil Hâkim Hanım.

Bana derler yâr elinden yaralı,
Yazmakla biter mi derdim sıralı,
On üç yaştan beri bahtım karalı,
Bulmadım dünyada kâr Hâkim Hanım.

Yavrularım ekmek bekler peşimden,
O yârin belası kalkmaz başımdan,
Yalvarırım beni etme işimden,
Vallahi geçimim dar Hâkim Hanım.

Der Gülhanî gözyaşımı silerim,
Kanunlara karşı boyun eğirim,
Başınız ağırttım özür dilerim,
Bu derde bir çare bul Hâkim Hanım.

İŞLETME MÜDÜRÜM

Kader beni daldan dala düşürdü,
Bildireyim bilmez misin Efendim?
On nüfusum fakirlikten ağlarım,
Bize yardım kılmaz mısın Efendim?

Bahçem dertli bülbül konmaz dalıma,
Kader hasret eder gonca gülüme,
Düşmanlarım gülüyor bu hâlime,
Gözyaşımı silmez misin Efendim?

Âşık Gülhanî'yim yaralar aldım,
Kaderim tersine, şansımdan yıldım,
Geçici bir işe ben mecbur kaldım,
Buna emir vermez misin Efendim?

İŞLETME MÜDÜRÜNE

Kime derdim döksem dinlemez oldu,
Mermi işlemiyor taşa Efendim.
Anavatanımda suçlu muyum ben,
Dünyaya gelmişim boşa Efendim.

Gülmüyor da yüzüm zaten gülmüyor,
Düşmüşüm dostlarım yakın gelmiyor,
Yıkılmış ömrüme güneş vurmuyor,
Tutuldum baharsız kışa Efendim.

Özleyerek yanınıza oturdum,
Derdim yüz değildir bine yetirdim,
Ankara'dan size name getirdim,
Ah sana da kalmaz yaşa Efendim.

Çileli Gülhanî dertler daldı,
Hainler açılmaz yarayı verdi,
Altı çocuğum var inan aç kaldı,
Ricam budur alın işe Efendim.

İŞLETME ŞEFİ İLHAN BEY'E
Sonsuz umutlarım bütün sanadır,
Düşmüşüm yardımı kılasın Şef'im.
Kurban olam ayağına eline,
Akan gözyaşımı silesin Şef'im.

Anlatamam nasıl dar olduğumu,
Kış günü köyümden sürüldüğümü,
Vatan için nasıl er olduğumu,
Bayram başçavuşa sorasın Şef'im.

Kış günü ayrılık ölümünden beter,
Babam ağır hasta döşekte yatar,
Sinem yaralıdır dert katar katar,
Lokmansın yarımı sarasın Şef'im.

Derd i mihnet bize şaşırttı yolu,
Yanımda yeğenim sakattır kolu,
Yardımcımız sensin bilirsın yolu,
Tezden bir imdadı kılasın Şef'im.

Âşık Gülhanî'yim gülmek isterim,
Burası sarmadı dönmek isterim,
Yine bölgemize varmak isterim,
Şubat birde bizi alasın Şef'im.

KENAN EVREN'E

Müsaade buyurun huzura gelem,
Suçumu bağışla yaşıma Paşa'm.
Hizmette kusurum ne ise bilem,
Sebepsiz düştü peşime Paşa'm.

Yavuzlar nesliyiz gururu bizde,
Din vatan aşkımız daima özde,
Bozulmaz Türk kanı yokla nabızda,
Sürdürmem lekeyi coşuma Paşa'm.

Vazife almadım sağ ile soldan,
Terciyen terfiyen her geçen yıldan,
Kasıtla ekmeğim alındı elden,
Vurdular tekmeysi aşım Paşa'm.

Çekişip kimseyle yapmadım niza,
Tecelli eyledi kasti bir ceza,
Bekçilik görevi çoklandı bize,
Kakanlar çok oldu başıma Paşa'm.

Bağışla bahsettim her bir hâlimi,
Büyükler görsünler kalma kalimi,
Uğraşıp yıktılar gör temelimi,
Verdiler lağımı taşıma Paşa'm.

Bir çare kalmadı para pulum da,
Aşılmaz engeller vardır yolumda,
Ben dokuz nüfusum bekler dalımda,
Hepisi aç kaldı boşuna Paşa'm.

Affet Gülhani'yi verdi avazı,
Canımdan çok bile severim sizi,
Kurtardın vatani hem cümlemizi,
Emir ver döneyim işime Paşa'm.

KENAN PAŞA'YA

Yüksek makamına bir ricam vardır,
Vatan sizden af istiyor Efendim.
Mahkûmluk çilesi çekene zordur,
Vatan sizden af istiyor Efendim.

Analar, babalar, eşler ağlıyor,
Ayrılık elinden kuşlar ağlıyor,
Hapishane duvar taşlar ağlıyor,
Vatan sizden af istiyor Efendim.

İlham kalemini ele alasınız,
Yıkılmış yuvaya çare bulasınız,
Suçlu isek pişman olduk bilesiniz,
Vatan sizden af istiyor Efendim.

Saçımız ağardı, teller ağlıyor,
Bahçeler çileli, güller ağlıyor,
Bitmez oldu aylar, yıllar ağlıyor,
Vatan sizden af istiyor Efendim.

Mahkûmların rica budur dilinde,
Gariplerin bülbül ötmez dalında,
Rıcam budur her şey senin elinde,
Vatan sizden af istiyor Efendim.

Mecnun olan kişi çöl affetmez mi?
Vücut kan ağlıyor dil affetmez mi?
Mevlâ affediyor kul affetmez mi?
Vatan sizden af istiyor Efendim.

İhlasım bu, irfanım bu, hecem bu,
Sabahım bu, gündüzüm, bu gecem bu,
Edirne'den Van'a kadar ricam bu,
Vatan sizden af istiyor Efendim.

KÖY HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
Nisan on üçünde yanına vardım,
Derdim çoktur sormaz mısın Efendim?
Yeğenim sakattır bir rapor verdim,
O konuda durmaz mısın Efendim?

Türk oğluyuz kader gülmedi bize,
Ozan dertlerini şiirle yaza,
Ta Artvin'den sesleniyorum size,
Bize kulak vermez misin Efendim?

Hapishanelerde yanmış ozanım,
Türklük şerefini anmış ozanım,
Bin türlü yarayı almış ozanım,
Bir yarımı sarmaz mısın Efendim?

Karşında harita sen de bak, dedin,
Konu halletmeye çok ırak, dedin,
Sakatlara kontenjanım yok, dedin,
Yoktan çare bulmaz mısın Efendim?

Sakat yeğen, yavruları ağlıyor,
Fakir olan karaları bağlıyor,
Şu geçim şartları derdi çokluyor,
Derde lokman olmaz mısın Efendim?

Gülhanî'nin size budur ricası,
Ne gündüzü belli ne de gecesi,
Gariplerin zindan olur dünyası,
Bir yuvayı kurmaz mısın Efendim?

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜ
Bir baba olarak başın ağrıttım,
Size vardır birkaç sözüm Müdür Bey.
Doğuşumdan beri dertlere battım,
Ezelden gülmedi yüzüm Müdür Bey.

Benim şerefim de şanım da Türk'tür,
Al bayrak üstünde kanım da Türk'tür,
Vatan kurbanıyım canım da Türk'tür,
Mevlâ'ya bağlıdır özüm Müdür Bey.

Yalan talan ile çağcı değilim,
Yaralı âşığım bağcı değilim,
Gerçeği söylerim yağcı değilim,
Çileli yazılmış yazım Müdür Bey.

Bir yuva kuracak eşi istiyor,
Garip bahçesine kuşu istiyor,
Mevlâ'nın aşkına işi istiyor,
Bacaktan sakattır kuzum Müdür Bey.

Gülhanî söylüyor sözler bakmıyor,
Yoldan düşenlere gözler bakmıyor,
Fakir bir sakata kızlar bakmıyor,
Rıcam budur yoktur pozum Müdür Bey.

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜM
Zalim Çoruh nehri ağlattı beni,
Düşmanlar başıma güldü Müdür Bey.
Gözüm yaşı seldir çağlattı beni,
Arazimi seller aldı Müdür Bey.

Rıcam budur istiyorum yardımı,
Bu bayramda zindan gördüm yurdumu,
Siz var iken kime dökem derdimi,
Çocuklar sebzesiz kaldı Müdür Bey.

Kökten oynamıştır dağların karı,
Yoktur bu nehirin vicdanı arı,
Uğradı yerime ejder misali,
Zehirli kanadın çaldı Müdür Bey.

Kuru sebzelerim kalmadı kışa,
Her sene bir olay geliyor başa,
Sakat yeğenimi bari al işe,
O da başa bela oldu Müdür Bey.

Amirimsin ülfetim var sizinen,
Zalim Çoruh savaşmıştır bizinen,
Bir zahmet buyur da gör bir gözünen,
Baykuş öter viran kaldı Müdür Bey.

Derdim çoktur dökemezsem çatlarım,
Bu bayramda zehir oldu sütlerim,
Der Gülhanî bayramını kutlarım,
Açılan güllerim soldu Müdür Bey.

Binam yok ki çıkam baba katıma,
Zarar verdi bahçe bostan otuma,
Sebzelerim götürdü hep Batum'a,
Toprağımı bile sildi Müdür Bey.

Âşık Gülhan anlatıyor hâlleri,
Dertli olanların susmaz dilleri,
Sebeup oldu zalim kara yolları,
Geçimim batağa saldı Müdür Bey.

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜMÜZ
Yiğit gider namı kalır dünyada,
Bize bir eserin kalsın Müdür'üm.
Biz dağlar misali kaldık borada,
Bize de bir güneş vursun Müdür'üm.

Gariplerin bahçeleri gülsüzdü,
Arkasız insanlar bütün dilsizdir,
Gel gör Bey'im on beş hane yolsuzdur,
Ne olur yüzümüz gülsün Müdür'üm.

Sen var iken yukarlara varamam,
Başka tabiplere ilaç soramam,
Sen gidersen daha yolu göremem,
İlgilen yolumuz gelsin Müdür'üm.

Gel de bak gariplerin hâline,
Hayvan bile gidemiyor yoluna,
Adaletli kalemini eline,
Bir Ömer misali alsın Müdür'üm.

Sana yağ çekiyorsam diller kurusun,
Yanlış yazıyorsam kollar kurusun,
Mevlâ'yı sevmeyen kullar kurusun,
Mevlâ yardımcınız olsun Müdür'üm.

Teknikleri gönder gelip görsünler,
Yanlış mıdır yalan mısır sorsunlar,
Münasip yerlerden etüt vursunlar,
Garipler murada ersin Müdür'üm.

Ekonomi kriz çok sorun oldu,
Geçen sene yolum başladı kaldı,
Akbudak mahallesi yolsuzdur yıldı,
Garipler derdini silsin Müdür'üm.

Bugün yarın derken mevsim geçiyor,
Makineler başka yere kaçıyor,
Garipler Mevlâ'ya elin açıyor,
Yardım Yaradan'dan gelsin Müdür'üm.

Anladım mı Gülhanî'nin hâlini,
Amirimsin operim iki elini,
Tez yapasın mahallemin yolunu,
Zalimler Mevlâ'dan bulsun Müdür'üm.

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜNDEN İSTEK
Sizin sayenizle başladık işe,
N'olur kırmızı kalem çalma Müdür'üm.
Umudum sizdedir kalmasın boşa,
Hançersiz sinemi delme Müdür'üm.

Düşmanım çok işi bozmak istiyor,
Yaralı ozanı ezmek istiyor,
Gönül defterinden çözmek istiyor,
N'olur bizi ordan silme Müdür'üm.

Türklük unvanın var seni yoramam,
Hizmetiniz vardır nankör olamam,
Sen var iken yukarılara varamam,
Yolumu uzağa salma Müdür'üm.

Mahalleli hep başıma uçuyor,
Burada kızma ki işim kaçıyor,
Ağam Bakan oldu sözün geçiyor,
Hizmetin yarıdan bölme Müdür'üm.

Yaratan aşkına yardım et bize,
Mahzun garibanlar duacı size,
Sizin sayenizle çıkalım yaza,
Dertliyim kusura kalma Müdür'üm.

Şerefli Türkleriz coşak hızılan,
Bütün dünya uğraşüyor hazınan,
Evelallah Yaradan'ım bizinen,
Zaferler bizindir yılma Müdür'üm.

Manevîdir âşıkların hocası,
Çilelidir gündüz ile gecesi,
Garip Gülhanî'nin size ricası,
Makineyi yoldan alma Müdür'üm. (16.07.1993)

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜNDE İZAH
Kazan geçmiş olsun Mevlâ'm korudu,
Bize insanlığın boldur Müdür'üm.
Yaradan'ım dert vermesin sizlere,
Size dua eden dildir Müdür'üm.

Sağ ol yolumuzu koydun sıraya,
Ekonomi kriz girdi araya,
Bölücüler düşman oldu paraya,
Bu ortamda bizi güldür Müdür'üm.

Yükün çoktur anlıyorum derdini,
Hak esirgemesin sizden yardımı,
Ah zalimler zehirledi yurdumu,
Vatanımda başka haldir Müdür'üm.

Vicdansız düşmanlar yüzüme güldü,
İlgine teşekkür program doldu,
Çok çalıştık yolum yarıca kaldı,
Tezden Ankara'ya bildir Müdür'üm.

Al Bayrak üstünde kanımız birdir,
Şerefimiz birdir, şanımız birdir,
Özden tanıyorum yolumuz birdir,
Sanma ki ozanın eldir Müdür'üm.

On beş hane elleri hep havada,
Yaşlılar, sabiler bütün duada,
Çoğu toprak az iş kaldı burada,
Umudumuz gelen yıldır Müdür'üm.

Ebedî eserin kalsın hatıra,
Gündüzümde hayal gecemde rüya,
Unutulmaz oldu bize hediye,
Emir ver dağları deldir Müdür'üm.

Ben ozanım yanlış yola gidemem,
Zalimlerin ballarından tadamam,
Siz var iken başka yana gidemem,
Bu ağır derdimi böldür Müdür'üm.

Gariban ozanım var derdim çoktur,
Yitirdim gençliği yâr derdi yoktur,
İstemem zenginlik var derdim yoktur,
Benim dalım derdim yoldur Müdür'üm.

Gülhanî'nin kafiyelel hecesi,
Gece gündüz yardımcıdır yücesi,
Yağ çekmiyor size budur ricası,
Yolum programa aldır Müdür'üm.

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜNE SUAL

Sabır sabır benim canıma yetti,
Müdür'üm derdimi sormayacak mısın?
Bugün yarın derken aylar da bitti,
Bu benim yaramı sarmayacak mısın?

Derdim elli değil baba yüzedir,
Çığdan selden felaketler bizdedir,
Evvel Allah umudumuz sizdedir,
Bu konuya önem vermeyecek misin?

Yaradan aşkına ilgilenesin,
Amirimsin çok dertleştirm bileşin,
İlgili yerlere emir veresin,
Ağlayan yüzüme gülmeyecek misin?

Gülhanî der istiyorum yardımı,
Sen var iken kime dökem derdimi,
Yolum yarı kaldı, yedim kendimi,
Yakında makine vermeyecek misin?

KÜLTÜR BAKANINA

On üç yaşındayken Karçal dağında,
Manevî rüyaya daldım Bakan'ım.
Öyle bir rüya ki vasfın edemem
Bir gonca gülken soldum Bakan'ım.

Öyle bir yara ki saran olmuyor,
Kenarda kalmışım soran olmuyor,
Yılmış binamı ören olmuyor,
Dünya çilesinde yıldım Bakan'ım.

Gözüm oldu o rüyanın hayranı,
Erenler kapımdan buldum seyranı,
Pirimi sorarsan Kadir Geylanı,
O dergâhtan destur buldum Bakan'ım.

Ricam budur bizimle ilgilenesin,
Bir babam olarak hâlim sorasın,
Görmeden sevmişim bunu bilesin,
İnan ki ölmeden öldüm Bakan'ım. (1987)

LİF LEVHA MÜDÜRÜNE

Gariban işçiyim dağlar başında,
Bir akşam yanıma geldiniz Müdür Bey.
Âşığın düşmanı çoktur peşinde,
Ağlayan yüzüme güldüz Müdür Bey.

Evvelallah bekliyorum yardımı,
Türk oğluyum ben severim yurdumu,
Dağlar gibi yenilmeyen ferdimi,
Şefkatli sözlerle böldüz Müdür Bey.

Düşman güldü ben yarayı bağlarken,
Yavruların geçimini sağlarken,
Garip ormanlarda dertli ağlarken,
Sağ olun yüzüme güldüz Müdür Bey.

Gam için yaratmış Mevlâ bizleri,
Türk oğluyum ben severim yazları,
Yıllar geçse unutmam sizleri,
Ebedi aklımda kaldız Müdür Bey.

İnşallah yarama mehlem çalasın,
Mazlumların gözyaşını silesin,
Her sözümden bir mahana alsın,
Manevî derdimi bildiniz Müdür Bey.

Kardeşim müfettiş gelsin baş tacı,
Zalimlerin darbesi acıdır acı,
İnşallah derdimin sızsız ilacı,
Büyük umutlara saldız Müdür Bey.

Gücüm yetmez zalimlerden ezildim,
Gelmişsiniz burada yoktum üzüldüm,
Gülhanî'yim defterinize yazıldım,
Sağ olun ismimi aldız Müdür Bey.

MÜDÜR ABİDİN BEY'E
Hâki türaptandır benim cesedim,
Türaptan gıdamı almışım Bey'im.
Ol Âdem atadır, evvel babamız,
Aslımı neslimi bilmişim Bey'im.

Âdem ata türaptan ki kurtuldu,
Otuz dokuz sene gam yeli vurdu,
İğva ile nihandan ki soruldu,
Gam kasavet ordan almışım Bey'im.

Azazil şer ile cinandan düştü,
Tövbe için kırk yıl yandı tutuştu,
Arafat'ta Havva ile kavuştu,
Başlayışım ordan solmuşum Bey'im.

Talan olmaz hakikatin bağında,
Pirim Abdulkadir Geylan sağımda,
Şehit mezarında Karçal dağında,
On üç yaşta aşkı bulmuşum Bey'im.

Deşme çıbanımı korkam kan olur,
Arif olanlara bir söz bin olur,
Hakikatin bahçesinde gül olur,
Bülbülüm çok zarı kırmışım Bey'im.

Hakkı seven âşık daim mestedir,
Mümin olan bu fani da yastadır,
Seksen dört yaşında babam hastadır,
Pir babamdan ayrı kalmışım Bey'im.

Âşık Gülhanî'yim kış bize gelir,
Dünyayı verseler boş bize gelir,
Münafıktan daim taş bize gelir,
Zalimlerden yara almışım Bey'im.

NARLIDERE KOMUTANI'NA
Duyguluyum, yaralıyım, dertliyim,
Sizlere açayım sır Komutan'ım.
Oğlum vatan bekçisidir mutluyum.
Yavrudan ayrılmak zor Komutan'ım

Türk vatan âşığı derler bizlere,
Bayrağın sevgisi dolmuş özlere,
Ta Artvin'den sesleniyorum sizlere,
Çoktur bizde ah u zar Komutan'ım.

Bize ilham veren derya pırdadır,
Siz vatan perveri yolun nurdadır,
İlimdâr Okal'ım yavrun ordadır,
Bazen hâllerini sor Komutan'ım.

Yaradan Sübhan'ım korusun sizi,
Sizler koruyansız vatani bizi,
Ölürseniz şehitsiniz kalırsanız gazi,
Bitmeyen dertlerim var Komutan'ım.

Size rica ediyorum özümle,
Belki bize kızmıyorsun sözümle,
Dağıtımda bir ilgilen kuzumla,
Yavrumu yakına ver Komutan'ım.

Belki sizin için bu işler zordur,
Elbet senin orada adamın vardır,
Yardım et Efendim bize de zordur,
Akıyor yüzümden ter Komutan'ım.

Âşık Gülhanî'nin yanık sözleri,
Görmeden gönüle koyduk sizleri,
Rahatsız eyledik affet bizleri,
Derin bu yaram sar Komutan'ım.

ORMAN BÖLGE BAŞMÜDÜRÜNE

Rahatsız ediyorum mecbur kalmışım,
Derdime bir çare bulasın Bey'im.
Öyle derin yerden yara almışım,
Yaradan aşkına sorasın Bey'im.

Ağustosta dağım kışa da kaldı,
Bütün umutlarım boşa da kaldı,
Kırıldı bu gönlüm perişan oldu,
N'olur bu derdimi bölesin Bey'im.

Yıllardır başımda saçım ağardı,
İki kart getirdim bir sene oldu,
Bütün çevrem benim başıma güldü,
Bizi Hasan Beyden sorasın Bey'im.

Orman teşkilatın sultanı sensin,
Çözülmez derdimin lokmanı sensin,
Bu benim hastamın dermanı sensin,
Ricam bu çareyi bulasın Bey'im.

Âşık Gülhanî bu konuda içlidir,
Çok özür dilerim gözüm yaşlıdır,
Kemal Durmuş çok çok ihtiyaçlıdır,
Ricam budur işe alasın Bey'im.

ORMAN BÖLGE BAŞMÜDÜRLÜĞÜNE

Bir baba misali derdim açarım,
Anlatılmaz derdim var Müdür Bey'im.
Amirimsin tüm fırsatlar elinde,
N'olur bu yaramı sar Müdür Bey'im.

Yaradan Mevlâ'dan ilham alasın,
Büyük makamlara mensup olasın,
Bu davam üstünde biraz durasın,
Adaletin düzgün er Müdür Bey'im.

Garip bir ozanım düştüm köşeye,
İlaç ol bizdeki bu endişeye,
Sizi çiğneyip de gitmem Paşa'ya,
İncele derdimi sor Müdür Bey'im.

Âşık Gülhan çok çileler çekerim,
Arif olanlara derdim dökerim,
Yedi yavrum, dul anneme bakarım,
İnan ki geçimim dar Müdür Bey'im. (04.02.1983)

SAĞLIK PERSONEL MÜDÜRÜNE
Üç ay oldu söz verdin de beklettin,
Suçum nedir? Acep bilemez oldum.
Bütün umutlarımı batağa attın,
Sizlerden haber alamaz oldum.

Bir ağabey misali bildim sizleri,
Sineme bıraktın sönmez közleri,
Düşmanlar sözüyle sattın bizleri,
Zaten doğuştan gülemez oldum.

O düşmanlar ekmeğimi aldılar,
Bizden size yanlış haber verdiler,
Kendi etrafına işe aldılar,
Her hâl ben vatandaş olamaz oldum.

Sahte sofular ağrıtmıştır başımı,
Parasız fakirin yapmazlar işini,
Seni de yıpratıldılar sen bil işini,
Derdime çare bulamaz oldum.

Bataktaydım elimden tutmadın,
Neden söz verdin de takip etmedin,
Ben sana ağabey dedim kabul etmedin,
Fakirin yanına gelemmez oldum.

Sahte sofular düşmandır bizlere,
Torpilliler leke vurdu sizlere,
Bu gidişle çıkamazsın yazlara,
Söz verdin de caydın anlamaz oldum.

Aç susuz çöllerde biz dolaşırız,
Altı yavrum açtır biz dertleşiriz,
İki sene sonra karşılaşırız,
Zannetme düşmanımı bilemez oldum.

Sahte sofulara neden inandın?
Sana yağ çekiyorlar gerçek mi sandın,
Bana unutulmaz bir yara verdin,
Ağlarım gözyaşımı silemez oldum.

Zaten ölmüşüm ben candan vazgeçtim,
Sebep onlar ben batağa düştüm,
Seni çok severdim derdimi açtım,
Bunun sebebini bilemez oldum.

Köy köy senin için gezmek isterdim,
Şiirle derdini çözmek isterdim,
Şiirlerimle metini yazmak isterdim,
Ne çare bu yarımı saramaz oldum.

Elimden tut bir yardım et bizlere,
Âşık Gülhanî yardımcısıdır sizlere,
Özür diliyorum kızma bizlere,
Aç kaldım ekmeğimi bulamaz oldum.

Yaradan aşkına ilgilenesin,
Kanunda yer var ise çare bulasın,
Eski hükümlü kadrosu veresin,
Senden başka kapı çalamaz oldum. (28.01.1988)

SAYIN EVREN'E

Büyük önderimiz ikinci atam,
Derde çare bulmaz mısın Efendim?
Çok özür dilerim varsa hatam,
Bize şefkat kılmaz mısın Efendim?

Yardımcısın düşenlerin hâline,
Engeller çok gelemedim yanına,
Adaletli kalemini eline,
Ömer gibi almaz mısın Efendim?

Önümüz kıstır yaz görmüyor dağlarım,
Çelik midir çözülüyor bağlarım,
Yavrular aç bir köşede ağlarım,
Gözyaşımı silmez misin Efendim?

Açılmayan yara dolmuş özüme,
Ekmeği isterim yedi kuzuma,
Doğuşumdan gülünmeyen yüzüme,
Hak aşkına gülmez misin Efendim?

Âşık Kasım'ın çileli başı,
Durmadan akıyor gözünün yaşı,
Eski hükümlüyüm isterim işi,
Bir emir vermez misin Efendim?

SAYIN KENAN EVREN'E
Garip bir köşede kalmış ozanım,
Sağ ol yüzümüze güldün Efendim.
Şanlı ordumuzu bilmiş ozanım,
Bizi ozan diye bildin Efendim.

Derd u mihnet mesken kurmuş özüme,
Cahil olan önem vermez sözüme,
Anlamayan asla bakmaz yüzüme,
Bize şefkatini saldın Efendim.
Kendin Küçükoğlu şanını yücelmiş,
Dertli âşık sana bir rica kılmış,
Kader bizi yavrulardan ayırmış,
Derdimi Paşa'ya sundun Efendim.

Dökmek ile derdim bitmez kaleme,
Şöhretiniz tüm yayılsın âleme,
Sinemdeki sarılmayan yarama,
İnşallah bir melhem oldun Efendim.

Âşık Gülhanî burada ağlar bilesin,
Ben hastayım sen bir lokman olasın,
Beni eski yerime gönderesin,
Çare yoksa üzme kendin Efendim. (28.12.1982)

SAYIN SAVCI BEY
Adalet başkanı kanunlar sizde,
Bir derdim var dinler misiniz Efendim?
Kader bizi dertten derde düşürdü,
Lütf-u ihsan kılmaz mısınız Efendim?

Ağrı dağı çekmez benim boramı,
Kader söndürmüştür benim çıramı,
Yıllar geçti sarılmayan yaramı,
Hak aşkına sarmaz mısınız Efendim?

İhbarla düşmanlar gezer peşimden,
Mendiller çürüdü gözüm yaşından,
Kurban olam Bey'im etme işimden,
İnceleyip sormaz mısınız Efendim?

Âşık Gülhan açar sana hâlini,
Özür dileyerek бүker belini,
Fakir bir ozanım öğret yolunu,
Düştüm göle çıkarmaz mısınız Efendim?

SAYIN SAVCI BEY'E

Adalet kanının yüce insanı,
Derin yaralarım vardır Efendim.
Kasti yapılmıştır bu hile bana,
Sızlayan yaramı sardır Efendim.

Ulvi Yaradan'dan nübüvvetiz var,
Yasalar yetkiler güç kuvvetiz var,
Mazluma acıyan merhametiz var,
Biz cahiller görmez kördür Efendim.

Bana acımadan yaptılar hile,
Derdimi getirmek isterim dile,
Hainler zorluyor işinden ola,
Sekiz de nüfusum vardır Efendim.

Hainler da derler başını ezek,
Kururlar her geçit yoluma tuzak,
Gerçeklerle ilgisiz belayı berzak,
Durumu incele sordur Efendim.

Âşık Gülhan dilden kesmem Allah'ı,
Sözlerimde yalan yoktur vallahi,
İnanın ki iftiradır billahi,
Yemin verin Allah birdir Efendim.

SAYIN SAVCI BEY'İM

Ben bir vatandaşım suçum ne imiş?
Arayıp da sormaz mısın Efendim?
Haksızlık, haksızlık yandık, yakıldık,
Bu işime durmaz mısın Efendim?

Aslım hattı tavaf yerden süzıldüm,
Elestü bezminde mü'min yazıldım,
Torpil ile ben Artvin'de ezildim,
Bildireyim bilmez misin Efendim?

Bir murat almadım kahpe felekten,
İmansızlar elediler elekten,
Yavrumun kolu kesildi bilekten,
İnanıp da kanmaz mısın Efendim.

Yetmiş Yedi seçimleri kan ile geçti,
Doktor rapor vermez bize gülüştü,
Eyyah benim yavrum hayattan geçti,
Bu suçları dermez misin Efendim?

Bakmaz mısın bu dertlinin hâline,
Akıl ermez rüşvetçinin fâlına,
Ah adalet kalemini eline,
Ömer gibi almaz mısın Efendim?

Hayat gitti doktor raporu vermez,
Savcılar-Hâkimler davayı görmez,
Parasız fakirin işini görmez,
Vazifendir görmez misin Efendim?

Canım feda adaletli erlere,
İmansızlar bizi saldı kırlara,
Ali gibi dinsizleri yerlere,
Siyasetten sermez misin Efendim?

Gülhanî'yim terk edem mi sılamı,
Ağrı-Kaçkar yenemiyor boramı,
Bu Artvin'de sarılmayan yaramı,
Hak aşkına sarmaz mısın Efendim.

SULH CEZA HÂKİMİNE

Bir saatte bin dert sardı başımı,
Âşıklık bambaşka sırdır Hâkim Bey.
İftiralar zehirledi aşımı,
Derdimi anlatmak zordur Hâkim Bey.

Âşığın gözünde yaşı tükenmez,
Sineye atılan taşı tükenmez,
Dumanı, borası, kışı tükenmez,
Gönlümün dağları kardır Hâkim Bey.

Orman kesmek için balta tutmadım,
Yetime mazluma bir şer atmadım,
Aşkın bülbülüymün yanlış ötmedim,
Bu işi incele sordur Hâkim Bey.

Benim derdim n'olacaktır bilemem,
Çoktan beri ağlıyorum gülemem,
Öyle kişilerle muhatap olamam,
Sebebi edeptir ardır Hâkim Bey.

Âşık her tabibe yara açar mı?
Hukukçular yanlış ölçüp biçer mi?
Dertten bilmeyene sözüm geçer mi?
Cehaletin gözü kördür Hâkim Bey.

Yaralı Gülhanî diyorlar bana,
İftira yarası dokundu cana,
Gönülden söylerim inanın bana,
Bursa'da da bir derdim vardır Hâkim Bey.

TANSU ÇİLLER'E

Ansızın Allah'tan bir afet geldi,
Bunu anlatamaz lisan Anacan.
Dünyanın kahrını dağlar çekmedi,
Bu cefayı aldı insan Anacan.

Yamaçlardan karlar koptu çığladı,
Geldi afet yer yuvamı yokladı,
Dost olanlar hâlimize ağladı,
Başımıza güldü düşman Anacan.

Dertli âşıklarda çiledir hayat,
Onun için daim ederler feryat,
Yamaçlardan koptu gece bir afet,
Götürdü yuvamı tufan Anacan.

Gözlerimin yaşı Ceyhan çağlıyor,
Bu cefalar beni derin dağlıyor,
Yavrularım torunlarım ağlıyor,
Her gün dilimizde figan Anacan.

Ben kendi derdimi soramaz oldum,
Hâlîme bir fikir yoramaz oldum,
Daha yollarımı göremez oldum,
Bürüdü başımı duman Anacan.

Daha yürüyecek yolum kalmadı,
Kesildi takatim hâlim kalmadı,
Gitti evim yurdum, malım kalmadı,
Var mı buna çare imkân Anacan.

Derde kalan insan bir çare gözler,
Yokuş oldu bütün inişler düzler,
İçimde yaralar yeniden sızlar,
Acep bulunur mu derman Anacan.

Ben âşığım yoktur dünyada tadım,
Gezerim dünyayı ben adım adım,
Bin türlü dert çeksem vardır umudum,
Bir gün beni bulur lokman Anacan.

Elemanlar gönder, gözle görsünler,
Boş arsaya bakıp rapor versinler,
Yıkılmış binamı tezden örsünler,
Yavrulara olsun mesken Anacan.

Sana verdiğimiz zahmet çok oldu,
Çekilmez derdimiz ağır yük oldu,
Samanlık ahırım evim yok oldu,
Hâlimiz olmuştur duman Anacan.

Dar günde derdime dermanım sensin,
Ağır hasta iken lokmanım sensin,
Evvel Allah, sonra güvenim sensin,
Canımız sizlere kurban Anacan.

Gülhanî'nin dertlerini soracak,
Hâlimizi bizden yakın görecek,
İlgili yerlere emir verecek,
Yazılır mı böyle ferman Anacan. (04.01.1995)

TARIM İL MÜDÜRÜNE

Bütün geçen çağlarım çileyle geçti,
Çok çektim dünyada acı Müdür Bey.
Ömrüm de hapishanelerde geçti,
Zalimler kullandı gücü Müdür Bey.

Çeşitli darbeyle ben ezilmiştim,
Türk oğluyum Mevlâ'ya sığınmışım,
Üçüncü kadroya burada alınmışım,
İnsanlık başımın tacı Müdür Bey.

Yandım bu dünyada efendim yandım,
Çileli mecnunum çöllerde kaldım,
En yakın dostlardan yarayı aldım,
Yoktur baba kardeş, bacı Müdür Bey.

Fazla Bey'im başınızı yoramam,
Ben âşığım muradıma eremem,
Ben sadeyim ayaklara giremem,
Değilim hocayla hacı Müdür Bey.

Âşık Gülhan rica ediyor, çatmıyor
Üç beş satır ile derdim bitmiyor
Ev yaptırıyorum gücüm yemiyor
Ricam bu isterim sacı Müdür Bey

TEZ YETİŞ

Hangi dertten anlatayım sizlere,
Karlı dağlar boralandı tez yetiş.
Unutulmaz babalığın bizlere,
Ah bu sinem yaralandı tez yetiş.

Hastam ağır ilâç yoktur elimde,
Zehir vardır kaymağında balımda,
Hizmetlerin unutulmaz ilimde,
Bütün dertlerim sıralandı tez yetiş.

Her şeyi görüyor aydın gözlerin,
Derde şifa o şefkatli sözlerin,
Unutulmaz hizmet yapan izlerin,
Al giyenler karalandı tez yetiş.

Senden yana giden yollar kurusun,
Hizmetin görmeyen kullar kurusun,
Aleyhinde atan diller kurusun,
Yanlı bağrım cıralandı tez yetiş.

Hasretin sinemde yara açıyor,
Saçlarım ağardı çağım geçiyor,
Düşmüşüm dostlarım uzak kaçıyor,
Sinem bütün paralandı tez yetiş.

Çeşitli olaylar geçti başımdan,
Eylediler ekmeğimden aşımdan,
Irmaklar bulandı gözüm yaşından,
Bizim dağlar derelendi tez yetiş.

Der Gülhanî fayda vermez el bize,
Hangi yoldan ister isen gel bize,
Sizsiz zehir oldu inan bal bize,
Sizi görmek aralandı tez yetiş.

TRT ERZURUM RADYO EVİNE
Sizlere ricam var kabul ederseniz,
Bir hâlimi sormaz mısınız Efendim?
Gariban köşede kalmış âşığım,
Siz yüzüme gülmez misiniz Efendim?

Artvin dağlarında yaralanmışım,
Fakirlik elinden boralanmışım,
Sevdiğim o yârdan aralanmışım,
Bir haberi vermez misiniz Efendim?

Doğuşumdan kader gülmedi bize,
Hatıra kitabı gönderdim size,
Birkaç parça seçin radyonuza,
Bu konuda durmaz mısınız Efendim?

Sevda çirkinletti benim süsümü,
Zalim zehirledi kader taşıma,
Rıcam budur siz duyurun sesimi,
Piyasaya çarmaz mısınız Efendim?

Gülhanî selamlar bilin hâlimden,
Kimse tutmaz gariplerin elinden,
Sorun Bey'im bizi Artvin ilinden,
Yürürlüğe sunmaz mısınız Efendim? (28.07.1998)

VALİ BEY'E

Sayın Vali Paşa'm. dinle derdimi,
Bir derdim milyarı buldu Vali Bey.
Bari tatlı dille eyle yardımı,
Zaten bana olan oldu Vali Bey.

Her zaman bana mı feleğin kahrı,
Virana dönmüştür gönlümün şehri,
Zalimler zalimi bu Çoruh nehri,
Bana kılıcını çaldı Vali Bey.

Geçen sene çığlar evim götürdü,
Bu sene de Karçallar'a oturdu,
Eriyende Çoruh beni batırdı,
Azdı arazime oturdu Vali Bey.

Hasan baba dertli kapı açmıyor,
Kırıktır kanadım daha uçmuyor,
Hocaya gideyim sözüm geçmiyor,
Düşmanlar başıma güldü Vali Bey.

Derdi olan bir köşede yatar mı?
Zalim Çoruh sana ahım tutar mı?
On nüfusa bir maaşım yeter mi?
Emlakim sulara kaldı Vali Bey.

Teknik gönder baba gelip görsünler,
Ben razıyım onlar karar versinler,
Perişan hâlimi gelip sorsunlar,
Sebzeler Batum'a indi Vali Bey.

Karayolları sebep suçun bilmiyor,
Devlet Su İşleri yüze gülmüyor,
Arazim sularda gözüm görmüyor,
İşimiz Mevlâ'ya kaldı Vali Bey.

Çocuklar aç kaldı ben ne yapayım,
Biraz ilgi göster elin öpeyim,
Sırtım kalın değil torpil yapayım,
Çoruh arazimi sildi Vali Bey.

Artvinli Gülhanî yaralanmıştır,
Emlak gitti ah sağ iken ölmüştür,
Siz bilirsiniz şerefimize kalmıştır,
Açan bahçelerim soldu Vali Bey. (1997)

VALİ PAŞA'M

On üç yaşlarında âşık olmuşum,
Kaçkarlardan vurdu yel Vali Paşa'm.
Bu dert anlatılmaz yaşayan bilir,
Derdim manevidir bil Vali Paşa'm.

Yıllar geçti ben bu derdi çekerim,
Ehl i kâmil diye derdim dökerim,
Kırılmış dallarım nasıl açarım,
Solmuştur bahçemde gül Vali Paşa'm.

Derdim bitmez anlatam beş güne,
Herkes bakmaz baba garip düşküne,
Kâinatı yaratan aşkına,
Yarama merhem çal Vali Paşa'm.

Ben bülbülüm ayrı kaldım gülümden,
Sen anlarsın dertlilerin hâlinen,
Erenler tutsunlar senin elinden,
Yüksek makamları bul Vali Paşa'm.

Affet Gülhanî'yi başın ağırtır,
Gönül dağlarının kışı ağırdır,
Başbakan'a gidem işi ağırdır,
Ricam bu gözyaşlarım sil Vali Paşa'm. (11.01. 2010)

1. ORDU KOMUTANI KÖKSAL PAŞA'YA
Ben halk ozanım, Türkoğlu Türk'üm,
Size vardır birkaç sözüm Komutan.
Orta Asya'dan gelmiş benim köküm,
Mevlâ'ya bağlıdır özüm Komutan.

Derdim bir değildir çıktı yüzlere,
Zalim kader gülmemiştir bizlere,
Ta, Artvin'den sesliyorum sizlere
Yoktur size ciltvem, nazım Komutan.

Evvel Allah size yaslanıyorum,
Gizlidir cevherim paslanıyorum,
Ta, Artvin'den size sesleniyorum,
Kimseye yok benim pozum Komutan.

Ağustos ayında boralıyorum,
Dertleri sineme sıralıyorum,
Birkaç satır sana karalıyorum,
Bilmem okunur mu yazım Komutan?

Hasret ayrılığı bilen sizlersiniz,
Düşman ordusunu bölen sizlersiniz,
Vatan için şehit olan sizlersiniz.
Kıymetin biliriz sizin Komutan.

Umutum sendedir Paşa'm bilesin,
Yetkin var tezken emir veresin,
Ricam budur bu derdimi bilesin,
Çilelidir kışım yazım Komutan.

Artvinli Gülhanî'den size bu destan,
Gönül bülbülünü attık kafesten,
Üç oğlum var vatana olsun kurban,
Sizlere emanet kuzum Komutan. (28.06.1996)

**4.1.7.2. Sivil Toplum Kuruluşlarından ve Vatandaşlardan İstek
-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

AYTEN BACI

Yedi yıldır sevdiğimi yitirdim,
Solmuştur bahçemde gül Ayten Bacı.
Bir değil yaramı bine yetirdim,
N'olur bir mehlemi çal Ayten Bacı.

Sevdiğime benzer o bakışların,
Benzer fıdan boyun sarı saçların,
Yaram tazeletti her bir işlerin,
Derdime bir çare bul Ayten Bacı.

Hep çileyle geçti bu genç çağlarım,
Dünyam zindan karaları bağlarım,
Seni gördüğümde beri ağlarım,
N'olur gözyaşımı sil Ayten Bacı.

Çeken bilir nedir sağ iken ölüm,
Umarım anlarsın sen benim hâlim,
Anlatmak istedim tutuldu dilim,
Aşkını etti beni lal Ayten Bacı

Huri melek midir senin nesilin,
Tepeden tırnağa yoktur kusurun,
Ayağın altında olam hasırın,
Her dert ezdi oldum yol Ayten Bacı.

Nasıl anlatayım Türkçem yetmiyor,
Yüz bin anlatmayla derdim bitmiyor,
Sevda yükü ağır gücüm çatmıyor,
N'olur birazını böl Ayten Bacı.

Çileli Gülhan'ı yâdlara atma,
Tek oğlun seversen sırrımı açma,
Anlayışın çoktur yüksekte uçma,
Çok derin severim bil Ayten Bacı.

FABRİKA MÜDÜRÜ HASAN BEY'E

Fakirlik elinden bağrım pişmiştir,
Size anlatayım hal Müdür Bey'im.
Fakirlikten kavuşamadım canana,
Solmuştur bahçemde gül Müdür Bey'im.

Her nerye başvursam çare olmadı,
Kimse benim ahvalimi bilmedi,
Ricadan gayriye çare kalmadı,
Çok derli geçiyor yıl Müdür Bey'im.

Yaradan'dan inayeti alasın,
Umarım cinanda yeri bulasın,
Yüksek makamlara layık olasın,
Anla bu derdimi bil Müdür Bey'im.

Kaçkar dağlarında aşka dalmışım,
Aşk elinden nice darbe yemişim,
N'idem kapınıza boyun eğmişim,
Size rica eder dil Müdür Bey'im.

Derdim sorma be Ağrı'nın kışiyım,
Derdim çoktur bir Mecnun'un eşiğim,
Ben de Cumhuriyet vatandaşiyım,
Değilim ben asla el Müdür Bey'im.

Kış oldu dağlarım dahi yazlamaz,
Gönül gülmesini asla gözlemez,
Fakir arılarım daha vızlamaz,
Zehirdir bizdeki bal Müdür Bey'im.

Sözlerim yanlış mı deli mi bilmem,
Coşkundur nehirim, selimi bilmem,
Seyhan Ceyhan dertli gölümü bilmem,
Kahırlı bizdeki Nil Müdür Bey'im.

Hâlimiz dertlidir bilmem ki n'olsun,
Ulu Mevlâ'm her işini başarsın,
Erenler, kırklar yardımcın olsun,
Ne olur aç bize kol Müdür Bey'im.

Gülhanî anlatır sızılarını,
Felek kara yazmış yazılarını,
Seversen yuvanı kuzularını,
Bizi fabrikaya al müdür Bey'im.

NE ZAMAN GELEM

Dinle sözlerimi sen İrfan Hocam,
Yaramı sarmaya ne zaman gelem?
İkinci mektubunu aldım sevindim,
Hâlini sormaya ne zaman gelem?

Bu ola içime ağır oturdu,
Aşk ettin bu işe derdi artırdı,
Çocuğumuz ilkokulu bitirdi,
Murada ermeye ne zaman gelem?

Kazım Bey'den haberini almışım,
Seni bu derdime lokman bilmişim,
Manevîden sizleri de görmüşüm,
Yüzünü görmeye ne zaman gelem?

Suçum dağlar gibi günahkâr kulum,
Kadir Geylanî'dir ah benim pirim,
Haydar'a bağlıyım mimardır yolum,
Sohbeti kurmaya ne zaman gelem?

Dertli Gülhanî'ye çare bulasın,
Müftü Kazım Beye beni sorasın,
Ne zaman getirem haber veresin,
Mekteb-i irfana ne zaman gelem?

ORHAN BEY

Matemli arzuhal yâdıma düştü,
Biraz derdim yakılacak Orhan Bey.
Anlıyorum derdin milyonu geçti,
Nasıl dertler çekilecek Orhan Bey.

Bizim kader hep çileli yazılmış,
Bağban hasta güller dertli üzölmüş,
Vapur batıyor dümeni de bozulmuş,
Nasıl yüze çakılacak Orhan Bey.

Nasıl dert dökeyim Türkçem yetmiyor,
Bizim bülbül yaralıdır ötmüyor,
Mimar dertli hiç kafası tutmuyor,
Korkam bina yıkılacak Orhan Bey.

Çok derin açamam biraz sırлаştık,
Görürken iki gözden körleştik,
Hâsılı ki Bey'im biraz darlaştık,
Çocuklara bakılacak Orhan Bey.

Siz anlarsız Gülhanî'nin sözünü,
Adaletli gördüm senin özünü,
Ricam budur ver birkaç gün izini,
Ekinlerim ekilecek Orhan Bey.

ORHAN BEY'E

Senin zararına bir laf atmışsam,
Aleyhinde atan dilim kurusun.
İnsanlığın gördüm seni satmışsam,
Kırılısın kanadım kolum kurusun.

Yanlış alacalar bizi satıyor,
Zalimler kahrından omur bitiyor,
Gönül bağlarında baykuş ötüyor,
Açmasın yeşilim alım kurusun.

Bazen hain çoban sürü satıyor,
Kovan zehirlendi arı satıyor,
Ben bilirim bizi sarı satıyor,
İstemem arıyı balım kurusun.

Ne dediysem çürütmedin sözümü,
Vcdansızlar takip ediyor izimi,
Ben hain değilim anla özümü,
Yanlış görüyorsam belim kurusun.

Ben bir mücevherken taş da kalayım,
Yıkılısın emlakim boşta kalayım,
Sana hain isem kışta kalayım,
Bozulsun bağlarım gülüm kurusun.

Bu olay sinemde bir yara açtı,
Ben çocuk değilim çağım da geçti,
Sarının filimi bina ulaştı,
Ben ikiyüzlüysem elim kurusun.

Anla Bey'im Gülhanî'nin hâlini,
Yerinden öğrendim şeref şanını,
Sen tanırsın Bey'im Artvin ilini,
Yanlış coşuyorsam selim kurusun.

ORHAN BEY'İM

Amirim sana derdim dökerim,
Ezelden gülmemiş yüzüm Orhan Bey.
Yaralı âşığım çok dert çekerim,
Asla size yoktur pozum Orhan Bey.

Bazen satılıyorz bilmiş âşığım,
Yıllardır gözyaşı silmiş âşığım,
Zaten ben sağ iken ölmüş âşığım,
Sağ olun ezmiyon hızın Orhan Bey.

Yıkılmış gönülü tekrar yıkmasın,
Umudum var ifadeye çekmezsın,
Zalimlerin laflarına bakmazsın,
Bize dokunmuyor sözün Orhan Bey.

Sazın ötmüyorsa telde gezmezsın,
Yüzgeci bilmezsen gölde gezmezsın,
Bazıları gibi dilde gezmezsın,
Kapalıdır senin izin Orhan Bey.

Yaradan arttırsın kemalatını,
Her zaman bekleriz adaletini,
Bilmiyoruz Bey'im biz kıymetini,
Bizlere kumaştır bezin Orhan Bey.

Mücevher kaybettik taş bize kaldı,
Ellere yaz oldu kış bize kaldı,
Oğlum askeredir iş bize kaldı,
İsterim birkaç gün izin Orhan Bey.

Gülhanî sizlere yakınacaktır,
Korkam size sözüm dokunacaktır,
Mecburi sebzeler ekilecektir,
Çocuklar aç kalır güzün Orhan Bey.

ORHAN BEY'E İZAH

Sen derdi sorarasın ben de anlatam,
Hangi dert anlatam sıralı Başkan?
Ümit beklerken zamlar bindirdi,
Hep işçi kardeşler yaralı Başkan.

Âşık ah çekende ah u zar yağar,
Bir gün yağmur yağar bir gün kar yağar,
Artış bulut olmuş geçim zar yağar,
Artışlar bağlattı karalı Başkan,

Her ümit boş oldu kesildik bittik,
Bu sene görünmez bir kışa çattık,
Orta köyde beş kişiyi kaybettik,
Bu sene Artvin'im boralı Başkan.

Makineler yaz kış demez çalışıyor,
Köy hizmetleri her yana koşuyor,
Karla mücadele her gün savaşıyor,
Kıştan çok gördük biz zararı Başkan.

Çekildin sahilden düştün serine,
Gün bugün yaralar gider derine,
Tezden derdimizi bildir yerine,
Bu derdi çekmeyen paralı Başkan.

Ambar işçileri ağır yükleri,
Kimde biter bu işlerin kökleri,
İncele doğru mu sosyal hakları,
Sönmesin çıramız yanmadan Başkan.

Dertli Gülhanî'nin anla hâlinden,
Kahr tükenmiyor Artvin ilinden,
Tez tut garip işçilerin elinden,
Tezden açılmasın aramız Başkan.

ŞAHBALLI

Sana anlatamam derin hâlimi,
Çoktur bu sinemde yara Şahballı.
Kahpe felek soldurmuştur gülümü,
Bizim dağlardayım bora Şahballı.

Kendi vatanıma göre ustayım,
Haddimce ozanım her gün yastayım,
On üç yaştan beri derin yastayım,
Bulunmaz derdime çare Şahballı.

Gülhanî ağlarım gülmek isterim,
Arifsin derdimi bölmek isterim,
Çok sevdim sizlere gelmek isterim,
Yok mudur bizlere sıra Şahballı? (25.05.1994)

4.1.8. DİLEK

4.1.8.1. Allah'tan Dilek

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ÇARE MEVLÂ'DAN

Çaresiz derde tutuldum,
Çare Mevlâ'dan Mevlâ'dan.
Zaten ben ne zaman güldüm,
Çare Mevlâ'dan Mevlâ'dan.

Herkes derdimi bilmiyor,
Yâr uzaklardan gelmiyor,
Her destan fayda olmuyor,
Çare Mevlâ'dan Mevlâ'dan.

Çekerim dünyada çile,
Mevlâ düşürmesin kula,
Sarar beni her gün bela,
Çare Mevlâ'dan Mevlâ'dan.

Habib'i yarattı nurdan,
Yunus'u kurtardı dardan,
Halil'i çıkardı nardan,
Çare Mevlâ'dan Mevlâ'dan.

Âşıklar ne zaman gülmüş?
Doğuşundan yaralanmış,
Sabreden murada ermiş,
Çare Mevlâ'dan Mevlâ'dan.

Gülhanî'nin tabibi O,
Hem kuludur, Habib'i O,
Kâinatın sahibi O,
Çare Mevlâ'dan Mevlâ'dan.

4.1.8.2. Başsağlığı Dileği **-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

KENAN EVREN'E

Eşin öldü annem öldü üzgünsün,
Başınız sağ olsun Cumhurbaşkanı'm.
İstiraptan acılardan üzgünsün,
Başınız sağ olsun Cumhurbaşkanı'm.

Atamızsın kıymetini bilecek,
Her eserin ebediyen kalacak,
Doğan insan elbet bir gün ölecek,
Başınız sağ olsun Cumhurbaşkanı'm.

Atatürk izinde her bakışların,
Kahramandır gidişatin işlerin,
Vatan için ağarmıştır saçların,
Başınız sağ olsun Cumhurbaşkanı'm.

Dört general ile kongre kurdun,
Atatürk yolunda canını koydun,
Edirne'den yana kurtardın,
Başınız sağ olsun Cumhurbaşkanı'm.

Âşık Gülhanî bilir senin kıymetin,
Dünyaya yayıldı şanın şöretin,
Yaratan artırsın şanın kuvvetin,
Başınız sağ olsun Cumhurbaşkanı'm.

4.1.9. KAHRAMANLIK ŞİİRLERİ **-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

BOSNA HERSEK'E

Size seslenirim şerefli Türkler
Soydaşlar kan ağlar görenler nerededir?
Osmanlı'nın torunları bitti mi?
Bu derin yarayı saran nerededir?

Kardeşlerim yanıyor düştü eleme,
Yavrular bacılar düşmüş zulme,
Amerika durmadı mı selama?
Kore'de selamı yaran nerededir?

Bu rüzgâr zalimden esti bilesiz,
Nasıl o zalime köle olasız,
Ataları bizlerden kötü bilesiz,
Cepheden cepheye varan nerededir?

Vicdan ağlar bak sabiler hâline,
Kalacak mı Ermeni'lerin yanına,
Asker gitti Somali'ye yol ile,
Çağ atlayan bizi bölen nerededir?

Ciğerime vurdu da böyle acılar,
Nere gitti sahte sofı hacılar?
Dokunmaz mı sultana bu sancılar?
Kendini saraya kuran nerededir?

Sabi çocukların hâli ne oluyor?
Din kardeşler işkenceyle yanıyor,
Avrupa beyleri paşa gülüyor,
Ağır sanayiler kuran nerededir?

İnsan haklarını NATO sormuyor,
Kültürümüz gidiyor gözler görmüyor,
Kıbrıs olayı da yine durmuyor,
Girne'den Yunanı süren nerededir

Par tavacı beyler hiçe coşuyor
Kahpe Hristiyan Haç'a coşuyor
Bizim Türk gençleri maça koşuyor
Din yoluna can veren nerededir?

Neden bu yola uzak bakıyorlar?
Mektep medreseyi camiye yıkıyorlar,
Ermeniler kökümüzü söküyorlar,
Düşmanı denizde kıran nerededir?

Baba ihtiyarsa paşa şahlansın,
İrz düşmanlarından öcümüz alsın,
Eski düşmanlara dersini versin,
Cephelerde dersi veren nerededir?

Ağlar Gülhan, kaynar aşkın kazanı,
Kim tanıyor, okuyanı yazanı?
Böyle midir yenedünya düzeni?
Medeniyet diye soran nerededir?

4.1.10. KARŞILAMA VE KUTLAMA KOŞMALARI

4.1.10.1. Devlet Büyükleri ile Makam Sahiplerine Karşılama ve Kutlama

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

EVREN PAŞA'YA

Yıkılmış Türkiye'yi siz kaldırdınız,
İlimize hoş geldiniz, siz Paşa'm.
Ağlayan yüzleri hep güldürdünüz,
İlimize hoş geldiniz, siz Paşa'm.

On iki Eylül'de hemen şahlandın,
Şanlı ordumuzu yanına aldın,
Azgın hainlere haddini sordun,
İlimize hoş geldiniz, siz Paşa'm.

İkinci Atatürk diyorum sana,
Unvanın yaydın bütün cihana,
Unutulmaz örnek oldun vatana,
İlimize hoş geldiniz, siz Paşa'm.

Şöhret saldın düşman ile dostuna,
Kim hain bakarmış Türkün kastına,
Anayasan kabul başım üstüne,
İlimize hoş geldiniz, siz Paşa'm.

Âşık Gülhan sizi gördü sevindi,
Deşme bizi Paşa'm sinemiz yandı,
Zehirlenmiş vatan cennete döndü,
İlimize hoş geldiniz, siz Paşa'm.

SÜLEYMAN DEMİREL'E

Eski başbakanım büyük önderim,
Bizim için burya gelen hoş geldin.
Vatanın perveri büyük rehberim,
Bütün gönüllerde kalan hoş geldin.

Tarihler söylüyor şöhret şanını,
Sen sevensin al bayrakta kanını,
Ziyaret eyledin Artvin ilini,
Yaramıza merhem çalan hoş geldin.

Âşık Gülhanî'nin yanıktır özü,
Vatan sevgisiyle gülüyor yüzü,
Mevlâ doğru yoldan ayırma bizi,
Ağlayan yüzlere gülen hoş geldin.

BAKAN HASAN EKİNCİ'YE
Gözden uzak kaldın, gönülden yakın,
Yeni yılın kutlu olsun Efendim.
İnsanlığın çoktur, var bizde hakkın,
Yeni yılın kutlu olsun Efendim.

Çileli âşığım, dertsiz yatamam,
Can veririm dostlarımı satamam,
Yıllar geçse sizleri unutamam,
Yeni yılın kutlu olsun Efendim.

Ben ozanım, derde derdi eklerim,
Vapur, tren yetmez gamdır yüklerim,
Biz hasta, sen Lokman şifa beklerim,
Yeni yılın kutlu olsun Efendim.

Âşık Gülhanî gibi teyp mi olur?
Yaptığın babalık kayıp mı olur?
Bunca dert döksem ayıp mı olur?
Yeni yılın kutlu olsun Efendim.

KÖY HİZMETLERİ BÖLGE MÜDÜRÜNE
Yaradan'ım yardım etsin sizlere,
Göreviniz hayırlı olsun Efendim.
Konuşmanız duygu verdi bizlere,
Göreviniz hayırlı olsun Efendim.

Arif anlar, kişi özünden belli,
İnsanlık önemin sözünden belli,
İmanlı olduğun yüzünden belli,
Göreviniz hayırlı olsun Efendim.

Sayın Bey'im hoş geldiniz bizlere,
Canım kurban doğru gedan izlere,
İçten geldi yazıyorum sizlere,
Göreviniz hayırlı olsun Efendim.

Âşık Gülhanî'yim içten yanarım,
Ariflerin her sözüne kanarım,
Başınız ağırttım özür dilerim,
Göreviniz hayırlı olsun Efendim. (28.11.1982)

KÖY HİZMETLERİ MÜDÜRÜNE
Artvin ilimizde adın geçiyor,
Vatanıma hizmet kılan hoş geldin.
Ayrılık gönülde yaralar açıyor,
Yıllardır gurbette kalan hoş geldin.

Yaradan artırsın kemalatını,
Gelmeden öğrendik şan şöretini,
Bekleriz efendim adaletini,
Mazlumun gözyaşını silen hoş geldin.

Türk oğluyuz Hakk'a bağlı özümüz,
Can verimiz yanlış gitmez izimiz,
Vatan sevgisidir daim sözümüz,
Ağlayan yüzlere gülen hoş geldin.

Artvin vatanımız sen de seversin,
Milleti vatani canı seversin,
Duydum al bayrakta canı seversin,
Vatanıma örnek olan hoş geldin.

Gülhanî'yim ben olmadan ölmüşüm,
Zalimlerden derin yara almışım,
Hapishanelerde ben kocalmışım,
Bizlere de amir olan hoş geldin.

KÜLTÜR MÜDÜRÜ HÜSEYİN BEY'E
Görür görmez beni çok duyguladın,
Derdimizi bilen beyim hoş geldin.
Hakk'ın aslanının oğlundan adın,
Hak aşkı ile dolan beyim hoş geldin.

Mutlu ettin beni iyi ki geldin,
Görür görmez bana bir ilham verdin,
Gönül sarayımda bir mesken kurdun,
Yüzümüze gülen beyim hoş geldin.

Ehl i irfanlığın özünden belli,
Kültürlü olduğun sözünden belli,
İmanlı olduğun yüzünden belli,
Gözyaşını silen beyim hoş geldin.

Bahçem talan oldu bağcı değilim,
Sevda mahkûmuyum, dağcı değilim,
Yaralı âşığım yağcı değilim,
Derin yaram saran beyim hoş geldin.

Kültürünüz baban ile anadan,
Yardımcınız olsun bizi yaratan,
Komşu vilayeti Gümüşhane'den,
Artvin'ime gelen beyim hoş geldin.

Dertten anlayanlar başımın tacı,
Hâlden bilmeyenin sohbeti acı,
Sevda yarasının yoktur ilacı,
Bizi burda bulan beyim hoş geldin.

Gülhanî'yim Yaradan'a yaslandım,
Artvin köşesinde kaldım, paslandım,
Gönül mimarısın diye seslendim,
İl müdürü olan beyim hoş geldin. (03.03.20089)

NAZIM BEY'E

Gittin çok üzüldük geldin sevindik,
Her türlü derdimiz bilen hoş geldin.
Elden bir şey gelmez ama bozulduk,
Vatanıma hizmet kılan hoş geldin.

İnsanlığın gördük seni ararız,
Elden bir şey gelmez hâlin sorarız,
Darlaşan da her an kapın çalarız,
Yaramıza ilâç olan hoş geldiniz.

Zalimler uğraştı biraz zordaydın,
Aylar geçti çiledeydin dardaydın,
Gitmiş idin ama yine burdaydın,
Ebedî gönülde kalan hoş geldin.

Çok sevindik bozdurmadın yuvayı,
Çok çektin hallettin müşkül davayı,
Senle uğraşanlar aldı havayı,
Dost ile düşmanı bilen hoş geldin.

Kamillerin sözü bize öğüttür,
Adam ile uğraşırlar âdettir,
Yiğit düşer kalkar, yine yiğittir,
Yiğitlik makamını alan hoş geldin.

Ben de çok çektim derin dertliyim,
Bazen yaya kaldım bazen atlıyım,
Büyük gittin, yüce geldin mutluyum,
Her türlü derdimiz bölen hoş geldin.

Âşık Gülhan sevmeyene seslenmez,
Yağcı değil her insana yaslanmaz,
Altın çamurda da kalsa paslanmaz,
Yine aynı yeri bulan hoş geldin. (02.10.1989)

SENDİKA ŞUBE MÜDÜRÜ ORHAN BEY'E
Bir methiye gelir Artvin iline,
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey.
Hizmetiniz çoktur Artvin iline,
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey.

Ben âşığım böyle âdetim vardır,
Yerinden almışım himmetim vardır,
Doğru insanlara hürmetim vardı,
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey.

Yabancı değilsin anlarsın halden,
Bilirsin mevsimden erkândan yoldan,
Sen anlarsın bizdeki dilden,
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey.

Yabancı değilsin pozun dokunmaz,
Yanlış yürümezsен izin dokunmaz,
Vatan evladısın sözün dokunmaz,
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey.

Yaratan yüceltsin kemalatını,
Biliyoruz efendim her âdetini,
Dört gözle bekleriz adaletini,
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey.

Dertli Gülhan böyle bağlar sözünü,
Bizdendir taşıyan Türkün kanını,
Uzaktan öğrendim şöhret şanını,
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey.

URAL BEY'E

İlimizde doğup burada büyüdün,
Ziyarete gelen beyim hoş geldin.
İlim için gurbet ele yürüdün,
Bizden ayrı kalan beyim hoş geldin.

Derdim bitmez kardeş saya saya sor,
Kanım Türk'tür yıldızı da aya sor,
Benim çektiğimi Hasan beye sor,
Derdimizi bilen kardeş hoş geldin.

Hakikat yoluna hız verdiğini,
Türklük şerefine öz verdiğini,
Dört gözle beklerim söz verdiğini,
Yüzümüze gülen kardeş hoş geldin.

Rehberimiz Kur'an dinimiz birdir,
Türkoğlu Türkleriz yolumuz birdir,
Al bayrak üstünde kanımız birdir,
Derdimizi bilen kardeş hoş geldin.

Sor beni seksenin çilelerine,
Attırdılar hapisanelerine,
Gülhanî'nin derin yaralarına,
Merhemini çalan kardeş hoş geldin.

VALİ BEY HOŞGELDİNİZ

Abdurrahman Bey'im bizi bilmedi,
Ocak doktorları bizi almadı.
Seni sevmiyorlar ilgilenmedi,
İlimize hoş geldiniz Efendim.

Yaratan artırsın gücün kuvvetin,
Erenler babından olsun hürmetin,
Hasan Beyle sizin çoktur hizmetin,
İlimize hoş geldiniz Efendim.

Zalimlerden derin yara almışım,
Çıkamam evimden yaralanmışım,
Devlet memuruydum çoban olmuşum,
İlimize hoş geldiniz Efendim.

Hapishanelerde yandım bilesin,
Yaradan'ın aşkına çare bulasin,
Hasan Bey'e hayatımı sorarsın,
İlimize hoş geldiniz Efendim.

Başlangıçta sözüm hep Bismillah'tır.
Her derdin çaresi yüce Allah'tır.
Liderimi sorarsan Resul Allah'tır.
İlimize hoş geldiniz Efendim.

Âşık Gülhani'nin çileli başı,
Zehir katran olmuş ah tatlı aşı,
Rıcam budur sizden isterim işi,
İlimize hoş geldiniz Efendim.

VALİM KEMAL BEY
Yeşil Artvin'imın mülki amiri,
İnsanlığı bilen Vali'm hoş geldin.
Saygıdır, sevgidir ozanın huyu,
Yüzümüze gülün Vali'm hoş geldin.

Erenlerden himmetini alasin,
Kutsal vatanıma şeref veresin,
Ömer gibi adaletli olasin,
Gözyaşımı silen Vali'm hoş geldin.

Garibin yüzüne kimse gülmedi,
Üç Vali değişti çare olmadı,
Evim yıkılıyor, kimse görmedi,
Bu yarımı saran Vali'm hoş geldin.

Âşık Gülhanî'yim içimden yandım.
Şaka değil beyim, dertliyim kendim,
Başınız ağrıttım, özür dilerim,
Gönüllerde kalan Vali'm hoş geldin.

HOŞGELDİN

Sen bir arif ben bir ozan efendim,
Arz edipte divanıma hoş geldin.
Bugünlerde öfkeliyim anlatamam derdimi,
Deli gönül coşa gelmiş zamanıma hoş geldin.

Bazı bizde efendim Rüstem ile Zal'lar var,
Bazı oluyor ki Arapça Farsça diller var,
Her âlimin gücü yetmez eyer icap ederse,
Dokunma bize efendim fermanıma hoş geldin.

Pirler meclisine girdim gel da otur dediler,
Sekiz saat kaldım orda birazda dur dediler,
Ben soruşturdum sizleri aşk vapuru dediler,
Sana karşı dalgam yoktur limanıma hoş geldin.

-15'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

MİSAFİR ÂŞIKLARA HOŞGELDİN DİVANI
Ardanuç'ta Efkârî şenliğine hoş geldiniz
Atınızı bu meydana sürün beyler merhaba.
Çobanoğlu namın duydum Şeref Bey'le hoş geldiniz,
Ardanuç'u boş sanmayın durun beyler merhaba.

Hepinizde misafirsiz hâlimizi soranlar,
Saygım sevgim vardır size aşk çilesini görenler,
Bu mesleğin mimarsız binasını kuranlar,
Gönülde sevgi duvarını örün beyler merhaba.

Âşık Kara boş değildir o da Artvin'in gücü,
Bazen tatlı konuşursunuz bazen acı,
Hepiniz de misafirsiz bugün başımın tacı,
Sizin ile konuşuruz yarın beyler merhaba.

Bu aşk mahkûm etti fermanımı ararım,
Maneviyat mektebinde seyranıma ararım,
Eylenmeyen bir hastayım, lokmanımı ararım,
Sinemde gizli yarayı sarın beyler merhaba.

Gülhanî'yi kınamayın zindan olmuş dünyası,
Erzurum'un namlı âşığı, manevîdir hülyası,
Dedesinden eser kalmış her makamı sesi,
Sümmanî'nin hatırası torun beyler merhaba. (18.05.1991)

4.1.11. NASİHAT VE UYARI KOŞMALARI

4.1.11.1. Siyasilere Yazılan Şiirler -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

MHP ADAYLARINA

Size seslenirim özden,
Saldırmayın adaylarım.
Başbuğ Baba küser sizden,
Çıldırmanın adaylarım.

Kanat kırsaz, bülbül uçmaz,
Gerçek Türkler sizden geçmez,
Kök kurusa, dallar açmaz,
Soldurmayın adaylarım.

Türkler sizden lider bekler,
Boşa gitmesin emekler,
Bizi hazzetmiyor çoklar,
Güldürmeyin adaylarım.

Üç hilale şeref açın,
Bölücüye kefen biçin,
Adaletli lider seçin,
Böldürmeyin adaylarım.

Mazlumun alman ahını,
Tutun adalet rahını,
Türkeş Baba'nın ruhunu,
Öldürmeyin adaylarım.

Ozan gitmez gücünüze,
Millet kınar suçunuza,
Hainleri içinize,
Doldurmayın adaylarım.

Milliyetçi bir ozanım,
İçimde kaynar kazanım,
İstiklal Marşıla ezanım,
Sildirmeyin adaylarım.

Düşünün beyler yarını,
Bu işin zarar karını,
Türkeş Baba fidanını,
Yoldurmeyin adaylarım.

Gülhanî'nin Türk'tür kanı,
Bütün Türkler tanıır benî,
Ezanın yerine çanı,
Çıldırmanın adaylarım.
(12.06.1997)

4.1.11.2. Sevdiklerine ve Yakınlarına Nasihat -7'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

GÜVENME

Ey gidi Kâtip kardeş,
Dillerine güvenme.
O tazeler vefasız,
Güllerine güvenme.

Beni anlatma düşmana,
Canım kurbandır sana,
Taşı atma vicdana,
Kullarına güvenme.

Âşık olan kör olmaz,
Her insanda sır olmaz,
Her yosmadan yâr olmaz,
Bellerine güvenme.

Burası biraz acı,
İnsanlık başın tacı,
Nebahat bana bacı,
Tellerine güvenme.

Der Gülhanî bezmişim,
Çok dillerde gezmişim,
Neçe ayak çözmüşüm,
Ellerine güvenme.

8'li Hece Ölcüsü ile Söylenenler

CEBRAİL ARKADAŞIMA
Ben bir tembel sen çalışkan,
Bu iş ben olacak Cebrazil.
Seninle ben yarışmam,
Yarı kalacak Cebrazil.

Yaşım elli güç kalırım,
Çalışmasam aç kalırım,
Evim uzak geç kalırım,
Hâlim n'olacak Cebrazil.

Kanadımı kırarsalar,
Bana hesap sorarsalar,
Araziye sürerseler,
Gülüm solacak Cebrazil.

Gülhanî'nin çilesi çok,
Gülmemiştir belası çok,
Açılmayan yarası çok,
Düşman gülecek Cebrazil.

GÖNÜL DOSTLARINA
Benlik davasını bırak,
Muhabbetten olma ırak.
Sevgiyle dolsun yürek,
Hoş görüşlü olmalıyız.

Güç yeter mi tatlı söze,
Yılanı getirir dize,
Çıkar yol değildir niza,
Hoş görüşlü olmalıyız.

Fikir silah ile susmaz,
Adaleti kılıç kesmez,
Kardeş kardeşine düşmez,
Hoş görüşlü olmalıyız.

Kötüye kullanma gücü,
Ayrım yapmak büyük acı,
Sevgidir gönül ilâcı,
Hoş görüşlü olmalıyız.

Doğu batı can kardeşim,
Aynı soydan kan kardeşim,
Yapma ayrım din kardeşim,
Hoş görüşlü olmalıyız.

SEVDİĞİM
N'idem haktan nasip böyle,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.
Bizi böyle kan ağlatma,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Derdim çoktur, bilemezsin,
Bir murada ermezsin,
İnan vallah gülemezsin
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Ters gider dünyada işin,
Çile olur yazın kışın,
Belalardan kalkmaz başın,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Bizden ayrı yüzün gülmez,
Sevmeyen kıymetin bilmez,
Doktorlar dermanı bilmez,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Kurban olam gül yüzüne,
Yıllar gezerim izine,
Uyma ellerin sözüne,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Üç gece geldin yanıma,
Tenini sardın tenime,
Kast etme tatlı canıma,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Döner isen gülmeyesin,
Bir şen günü bulmayasın,
Evlat yüzü görmeyesin,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Derdim kime böldürürüm,
Sensiz dünyayı neyerim,
İsteğince yaşatırım,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

Âşık Gülhan, sana kurban,
Sensin dertlerime derman,
Dönersen hak olsun düşman,
Dönme sevdiğim, sevdiğim.

UNUTMA

Bir gün olur kara yere,
Gireceğini unutma!
Münker Nekir sualini,
Vereceğini unutma.

Kazacaklar mezarını,
Kaybedersin güzerini,
Kara toprak üzerini,
Saracağını unutma.

Gülhanî der, bak yarına,
Aldanma dünya varına,
Gün olur mahşer yerine,
Geleceğini unutma.

VAR

Kâmillerin deryasının,
Vapuru var limanı var.
Teslim ol da sen karışma,
Kaptanı var, dümeni var.

Dostu bulsun gidişlerin,
Hepsi yalan bu işlerin,
Tevhit çeken dervişlerin,
İhlâsı var, imanı var.

Anlatmayla derdim bitmez,
Her seherde bülbül ötmez,
Lokman, yarama kâr etmez,
Mevsimi var, zamanı var.

Çıban derin deşilmiyor,
Zalim bizi düşünmüyor,
Dağlar kıştır aşılıyor,
Tipisi var, dumanı var.

Mücevher asla taş olmaz.
Âşıklar dünyada gülmez,
Her zaman böyle kış olmaz,
Lalesi var, çimeni var.

Gülhanî'yim yana yana,
Boşa mı geldim cihana?
Derdin açma her insana,
Yahşisi var, yamanı var.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ASKER OĞLUMA

Kutsal vatan için büyüttüm seni,
Vatana hizmeti kılasın oğlum.
Şu son günlerinde çok kırdın beni,
Umarım ki pişman olasın oğlum.

Hasret dumanının tozunda mısın?
Kahraman ordumun özünde misin?
Uzman kalacaktın sözünde misin?
Serbestsin orduda kalasın oğlum.

Vatanperveridir tanı onları,
Onlar sever al bayrakta kanları,
Kahraman ordumun komutanları,
Onlara saygılı olasın oğlum.

Seni okutmak için nice yarıştım,
Küçük oğlum diye peşinden koştum,
Sizin için yıllar geçti çalıştım,
Belki kıymetimiz bilesin oğlum.

Anlamazsın yüce dağlar aşmamış,
Anlamazsın gurbet ele düşmemiş,
Adam olmazsın yanıp pişmemiş,
Hasretle gözyaşın silesin oğlum.

Yine duygulandım aldım kalemi,
Bütün askere ver benden selamı,
Garip annen çekiyor hasret elemi,
Hasret aylarını bölesin oğlum.

GETİRİR

Eğer göl kıralı kurbağa ise,
Çeker de ördeği göle getirir.
Deryayı kat eden dümensiz gemi,
Kaptanın başına bela getirir.

Bülbül figan eder, gül bulamazsa,
Arar cananını el bulamazsa,
Denizden, havadan yol bulamazsa,
Karlı dağlar dele dele getirir.

Arabistan verir akaryakıtı,
Artık yapıyoruz biz kanaati
Ömründe kılmayan tek bir vakiti,
Günah defterini sola getirir.

Gerçek dost elinden içerim zehri,
Virana dönmüştür bu gönül şehri,
Düşmanlar sitemi o yârin kahrını,
Gariban Gülhan'ı dile getirir.

GÜVENME

Mürşide derdini çözmeyi bilmezsen,
İlham kalemini yazmayı bilmezsen,
Ufacık Çoruh'ta yüzmeyi bilmezsen,
Seyhan'a Ceyhan'a Nil'e güvenme,

Benim işim olmaz asla diziyle,
Çok zalimler yarışmıştır biziyle,
Ne iş yaparsan görsen gözüyle,
Mektuba, adrese, pula güvenme.

Pirler öğretiler bu yolu bana,
Nasıl izah edem derdimi sana,
Akşam zengin yattım sabah fukara,
Oğul saltanata, mala güvenme.

Yandırır da bu sinemi yandırır,
Zannetme ki ateşini söndürür,
Sokak cilveleri oğul kandırır,
Kakule, zülfe, tele güvenme.

Derde düşer insan, oğul sokması zordur,
Onca ottan oğul, kopması zordur,
Dikkat eyle oğul, çıkması zordur,
Dibi görünmeyen göle güvenme.

Artvinli Gülhanî'de böyle söz olur,
Mantıklıdır sözü sözde öz olur,
Oğul kara günün dostu az olur,
Rüstem'e güvenme Zal'a güvenme.

OĞLUM İLHAMİ'YE

Kaçma uzaklara bir yakına gel,
Ben sana değilim el benim yavrum.
Bir gün ararsınız ama ne çare,
Baba yanlış yapmaz bil benim yavrum.

Umudum sende idi çok önem verdim,
Âlim edem diye Rize'ye vardım,
Kalkan derelerde kurslara verdim,
Emeklerim oldu yel benim yavrum.

Rizelerde nice gözyaşı döktüm,
İrfan Hoca'ya boynumu büktüm,
Hafız olmadın kahırdan çöktüm,
Umutlarım aldı sel benim yavrum.

İmam hatip okuluna götürdüm,
Senin yüzünden hayat bitirdim,
Rezil ettin beni, geri oturdum,
Başımı eyledin kel benim yavrum.

Bin bir türlü renge girdin dakkada,
Hemşinliler seni satar Mekke'de,
Meyhanede misin yoksa tekkede,
Çingene de çalar zil benim yavrum.

Baban neden kıymetini bilmedin,
Bin nasihat ettim birini almadın,
Kur'an okumadın hoca olmadın,
Bari bir vakit kıl benim yavrum.

Senin de oğlun var atma yabana,
Bu iş yapılmazdı dağda çobana,
Bir odayı kıyamadın babana,
Ettiğin Mevlâ'dan bul benim yavrum.

Sanma ettiğin yanına kalacak,
Babayı ağlatanlar nasıl gülecek,
Furkan intikamım senden alacak,
Sana kalmaz bunlar bil benim yavrum.

Baban kan ağlıyor dardadır darda,
Her şeyi anlatamam yaralar sırda,
Özel daire verdim ah şimdi nerde,
İçimde dolanıyor el benim yavrum.

Bundan başka sana sözüm de yoktur,
Senin sevgin bitti özümde yoktur,
Hint kumaşı olsan gözümde yoktur,
Bizlere giydirdin şal benim yavrum.

Âşık Gülhan, duman kalkmaz başından,
Ayrılmadın zalimlerin peşinden,
Eğlediler ekmeğinden aşından,
Senden akıllıdır mal benim yavrum.

OKU

Yirmi dokuz harfi sen al kafana,
A harfinden başla insanı oku.
Anneni babanı, güldür yuvanı,
Eğer insan isen vicdanı oku.

Yedi yaşta al kitabı eline,
Vatan sevgisini getir diline,
Daima gir kâmillerin yoluna,
Atanın yazdığı fermanı oku.

Okumayan kördür, yolu bulamaz,
Cehalette kalan menzil alamaz,
Vatanına milletine yaramaz,
Adaletli giden kaptanı oku.

Okumakla her kapıyı açarsın,
İlim irfan kitabını seçersin,
Aydın olup zararlardan kaçarsın,
Çalıştır kafanı her yanı oku.

Kamil olan, arif olan ustadır,
Kara cahil olan her an hastadır,
Artvin’de Gülhanî daim yastadır,
Şifa Hak’tan sonra lokmanı oku.

Müslümanlar bu fermanı işledi,
Bu cevheri gönüllere aşıladı,
İkra ayetinden coşup başladı,
Kitaplar kitabı Furkan'ı oku.

Mevlâ'm bunu ol Habibe bildirdi,
İslâm hukukudur bizi güldürdü,
Şems u kamer şilvesini soldurdu,
Nebiler Selver'i sultanı oku.

Dünya kurulmadan önce nur geldi,
Onun hürmetine cihanı kurdu,
Bu Selver'i Mevlâ'm İslâm'a verdi,
Anlamak istersen Kur'an'ı oku.

Hayber kalesine havadan girdi,
Zülfikar'la duldur kudretten geldi,
Hakkın aslanıdır Mevlâ buyurdu,
Kudretten güç alan insanı oku.

Hakkın emrine bunlar öz verdi,
İslâm kurmaya bunlar hız verdi,
Evladımı kessem diye söz verdi,
İsmail'e gelen kurbanı oku.

Bu kutsal vatanı böyle yakan kim?
Silah kimin tetiğini çeken kim?
Türkiye'mi birbirine takan kim?
Güneydoğudaki alkanı oku.

Bu dertlerden içim dışım yanıyor,
Gözlerim yaşlıdır içim kanıyor,
Sağ giden Mehmetçik şehit geliyor,
Ağlıyor anneler figanı oku.

Dardadır da bu vatanım dardadır,
Mehmetçikler vatanında zordadır,
Ömer, Osman, Ali, Haydar nerededir?
Sığın Yaradan'a divanı oku.

Kâinatı yoktan var eden odur,
Bütün mahlûkatı yürüten odur,
Dertlerin ilacı sır eden odur,
Tabipler tabibi lokmanı oku.

Güvenim kalmadı beyde paşada,
Gariban ozanım kaldım köşede,
Sığındım sübhana hep endişede,
Artvin’de kan ağlar Gülhanî oku. (03.07.2009)

POLİS TORUNA NASİHAT
Ne ileride yürür nede geride,
Yollarına dikkat eyle Polis Bey.
Doğru insanlarla Mevlâ beraber,
Hallerinde dikkat eyle Polis Bey.

Zalimlere derdi açmayasın sen,
Muhannet suyundan içmeyesin sen,
Zalim bahçesinde açmayasın sen,
Dallarına dikkat eyle Polis Bey.

Bu kahpe dünyada karı bekleme,
Layık değil isen piri bekleme,
Dar günde dost azdır eri bekleme,
Fellerine dikkat eyle Polis Bey.

Bu dedevun beyni yazıyor yavrum,
Tedipler takdiri bozuyor yavrum,
Bu derin olaylar üzüyor yavrum,
Yıllarına dikkat eyle Polis Bey.

Her gördüğün yayla sana kar vermez,
Dost olan ser verir kolay sır vermez,
Her gördüğün çiçek sana bar vermez,
Ballarına dikkat eyle Polis Bey.

Artvinli Gülhan’ı gönülünden çarma,
Gücün yetmediği konuya girme,
Her gördüğün dostu Hint kumaş sanma,
Şallarına dikkat eyle Polis Bey. (25.02.2014)

SONBAHAR

Yaprak raks ederken rüzgâr önünde,
Hazana dolar güz gelir geçer.
İnsan acze düşer ömrün sonunda,
Dışın şöyle dursun öz gelir geçer.

Allah için çalış, sakın ha durma,
Dostunu iyi bil arkadan vurma,
Dünyada kimsenin kalbini kırma,
Yapılanlar kalır söz gelir geçer.

Canım feda olsun yâri bilene,
Günah lekesini kalpten silene,
Dayan bu dünyada başa gelene,
Mevsimler tükenir yaz gelir geçer.

Azdıkça azıyor şu nefsin atı,
İnkârla kirlenen kalpler çok katı,
Pek uzun sandığın dünya hayatı,
Sağnak yağmur gibi tez gelir geçer.

İnsan Mevlâ'sından umut keser mi?
Gül dalına konan bülbül susar mı?
Seven sendiğiyle bilmem küser mi?
Sitemle karışık naz gelir geçer.

Tevhit içindeki benliği yaksa,
İlimde irfanda zirveye çıksa,
Her kimin kalbinde iman yoksa
Ne söylesen ona vız gelir geçer.

Âşık Gülhanî de dertlidir diller,
Bir gün viran olur çoşan güller,
Şu fani dünyaya sığmayan kullar,
Bir gün de başına bez gelir geçer.

YEĞEN SEZEN

Kırk yaşında kardeşimi güldürdün,
Mevlâ verdi seni, gülesin Sezen.
Güngör kardeşimin bağının gülü,
Dalının bülbülü olasın Sezen.

Tek yavrusun sever senin hâlini,
Kuşlar gibi tanrım açsın dilini,
Annen senin için verdi canını,
Her şeyimiz sensin bilesin Sezen.

Yavaş yavaş açar gonca güllerin,
O yeşil gözlerin, küçük ellerin,
Gittikçe seviliyor yavru hallerin,
Hayırlı bir evlat olasın Sezen.

Annen sarı saçlarını tarasın,
Yedi yaşta okula da varasın,
Tek çiçeksın çok akıllı olasın,
Her türlü murada eresin Sezen.

Her şeyim senindir şıarmayasın,
Fazla yükseklerde dolanmayasın,
Annemi babanı ağlatmayasın,
Kültürlü bir insan olasın Sezen.

Âşık Gülhan ele kalem almışım,
Göremedim ama çok sevinmişim,
Mevlâ dert vermesin dua kılmışım,
Büyük makamları bulasın Sezen.

ZALİME İZAH

Gerçek âşıklara gülmek haramdır,
Hepsi gözyaşı sildi dediler.
Aslı için yanan dertli Kerem'dir,
Ferhat'a dağları deldi dediler.

Sevda köprüsünden kolay geçilmez,
Aşkın suyu acı zehir içilmez,
Her gönülde aşkın gülü açılmaz,
Şimdi o goncalar soldu dediler.

Gönül sarayını böyle yıkar mı?
Seven sevdiğini böyle yakar mı?
Sevdadan yıkılan böyle kolay kalkar mı?
Zaten sana olan oldu dediler.

Gözüm yaşı Kızılırmak akıyor,
Seyhan Ceyhan gibi akıp yıkıyor,
Âşıklar da böyle derdi döküyor,
Sevenler gözyaşı sildi dediler.

Anlar mısın kâmillerin hâlinden?
Mürşit anlar dervişlerin huyundan,
Yaradan'ı sen bırakma dilinden,
Çalışan menzili aldı dediler.

Artvinli Gülhanî gülmesi haram,
Arıyor cananı bulması haram,
Fanide muradı alması haram
Kavuşmak mahşere kaldı dediler.

-15'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

VATANDAŞA NASİHAT

Üç alıp beşe satma, kârına dikkat eyle,
Gün gelir cevap isterler soruna dikkat eyle.
Buna yalan dünya derler ettiğini çekersin,
Bir gün hesap verilecek varına dikkat eyle.

Vicdansızla dostluk kurma zararını çekersin,
Tarlaya bahane bulma kendin tohum ekersin,
Dikkat eyle ey efendi kendi kendin yakarsın,
Namusuna, edebine arına dikkat eyle.

Her adamın köprüsünden kolay geçilmez,
Her gördüğün pınarların bil ki suyu içilmez,
Yüze gülen her dosta gizli yara açılmaz,
Sonra dünya zindan olur, sırrına dikkat eyle.

Ehli kâmilî her tabibe gizli yara açtırmaz,
Zerre kadar akli olan boşu boş koşturmaz,
Bu aşkın sahibi vardır seni böyle coşturmaz,
Küser himmetini keser pirine dikkat eyle.

Gülhanî söylüyor böyle anlayana bu yeter,
Laftan bilmeyen cahiller balına zehir katar,
Yaramaz odun atarsan her gün soban tüter,
Ocağına, ateşine koruna dikkat eyle.

4.1.12. SAĞLIK TEMENNİSİ ŞİİRLERİ

4.1.12.1. Siyasilere Sağlık Şiirleri *-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler*

TURGUT ÖZAL BEY'E

İnan bu olaya içten üzüldük,
Sana yanlış gelen yollar kurusun.
Gerçek önderimiz biz de üzüldük,
Aleyhinde atan diller kurusun.

Geçmiş olsun diller saklasın sizi,
Zalimler sizleri ettiler gazi,
İçime dolmuştur çok derin sızı,
Size silâh çeken eller kurusun.

Türk oğluyuz numaralar yutulmaz,
Bu olayın altında da yatılmaz,
Türk'ün önderine silâh atılmaz,
Böyle hain esen yeller kurusun.

Bilemedim bu katilin kârını,
Nasıl döker liderimin kanını,
Kanser tutsun bütün her damarını,
Kırılsın bacağı kollar kurusun.

Âşık Gülhan çok içlendi bilesin,
Geçmiş olsun Haktan şifa bulasın,
Ula Allah'a emanet olasın,
Ah böyle vicdansız kollar kurusun.

4.1.13. SOSYAL KONULAR

4.1.13.1. Millî Bayramlara Şiirler *-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler*

CUMHURİYET BAYRAMI'NA

Yirmi dokuz ekim günü,
Cumhuriyet kutlu olsun.
Bu bayramın vardır şanı,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Bu bayram atamın şanı,
Albayrak'tadır Türk kanı,
Yetmiş beşinci bu yılı,
Cumhuriyet kutlu olsun,

İstiklal Marşı'nın sesi,
Demokrasidir süsü,
Yetmiş beşinci senesi,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Padişaktan aldı demi,
Dünya gördü bu sitemi,
Rahmetle anak Atamı,
Cumhuriyet kutlu olsun.

Gülhanî der bana kadar,
Bu zaferler şana kadar,
Edirne'den Van'a kadar,
Cumhuriyet kutlu olsun.

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

YEDİ MART

7 Mart, 7 Mart zafer düğünüm,
Artvin'imın süslendiği bugündür.
Atalardan hatıradır bu ilim,
Çetelerin seslendiği bugündür.

Askerler çeteler düşmanı söktü,
Sopayı alan savaşa çıktı,
Zorla vatanımdan elini çekti,
Düşmanların ıslandığı bugündür.

Âşık Gülhan bunu hatıra yazdı,
Düşmanı vatanda ecdadım ezdi,
Düşman yuvasını Artvinli bozdu,
Çetelerin terlendiği bugündür.

YEDİ MART GÜNÜ

Yirmi üç yılları zafer duygusu,
Diller coş'a geldi 7 Mart günü.
Dağlara çıkmıştır çeteler sesi,
Kullar coş'a geldi 7 Mart günü.

Kazma kürek alan savaşı girdi,
Paşalar dedeler el ele verdi,
Kahpe düşmanları vatandan sürdü,
Yıllar coş'a geldi 7 Mart günü.

Yusufeli, Ardanuç, Şavşatlı geldi,
Anneler bacılar savaşı girdi,
Düşmanın kanını Çoruh'a serdi,
Seller coş'a geldi 7 Mart günü.

Arhavi, Hopalı, Borçkalı geldi,
Bu eser bizlerde ebedi kaldı,
Kurtuluş baharı neşeli oldu,
Güller coş'a geldi 7 Mart günü.

Vatan aşkıyla Gülhanî yandı,
Ecdadım kan döktü bizlere kaldı,
Şehit ataları rahmetle andı,
Haller coş'a geldi 7 Mart günü.

4.1.14. ŞİİRLE HABERLEŞME

4.1.14.1. Gülhanî'nin Gönderimleri

4.1.14.1.1. Gülhanî'nin Annesine Gönderdiği Mektup

ANNEM SENİ GURDA

Hasta görüyorum ana günü ölüyor acele mektup aldım aynını alamadım çok üzülüyorum ve düşünüyorum. Sevgili babacığım saygıyla selam her iki mübarek ellerinden doya doya öperim. Babacığım iyi misin? Nasılsın? İyi olmanı bizi yaratan Ulu Tanrı'mdan dilerim ve beş vakit namazda hayırlı dualarını bellerim babacığım sen de ben oğlunu Kasım'dan sorarsan çok iyi mi sizin de aynı minder üzerine olmanızı isterim. Sevgili annem selam eder her iki mübarek ellerinden öperim ve beş vakit namazda hayırlı dualarını beklerim annem iyi misin? Nasılsın? İyi olmanı Ulu Tanrı'mdan dilerim valide sende oğlum Kasım den sorarsam çok iyiyim. Sizin de aynı minder üzerine olmanızı isterim.

Büyü ağa beyime selam eder ellerinden öperim iyi ve neşeli günler diler ağa beyim sende benden sorarsan ben iyiyim sizin de aynı olmanızı isterim. Süleyman ağabeyime selam eder ellerinden öperim iyi olmanızı Allah'tan dilerim ve Emine Gelin Hanıma selam eder hadımlarımı sorar iyi günler dilerim. Huriye Gelin Hanıma selam eder hadımlarımı sorarım iyi günler dilerim yeğenlerim Nigan ve Seher hanımlara selam eder gözlerinden öperim ve Halit'e ve Afi'ye selam eder gözlerinden öperim

Gülbiye'ye Ayşe'ye selam eder gözlerinden öperim ve Fatıma' ya ve Zeynep'e ve Miyaser'e selam eder gözlerinden öperim. İsmail Amcaya selam eder ellerinden öperim iyi olmasını Allah'tan isterim Hatice Yengeme selam eder ellerinden öperim ve Aliye, Cemil Ağa beyime selam eder ellerinden öperim iyi ve neşeli günler dilerim. Sevgili annem yaylaya giderdim üç gün göremesem deli olurdum şimdi iki sene nasıl dayanayım sevgili babacığım benden hiç dert etme param var trende parayı çaldırmadım.

Adresim şudur: Okuma-yazma Okulu 3. sınıf bölümü

4.1.14.1.2. Gülhanî'nin Babasına Gönderdiği Mektup ve Şiir

BABAMA

Ablalarım selam ederim yeğenlerime ayrı ayrı selam ederim gözlerinden öperim ayrı ayrı mektup yazamıyoruz kusura bakmasın. Tamam, inşallah yazıyı öğrenirsem yazarım. Bütün Orta köye selam ederim büyüğlerimin ellerinden ufaklarımın gözlerinden öperim. Son baki selam oralarda ne gibi havadis varsa bana bildir acele cevap beklerim

PEDERİM

*Gurbet ile düştüm bende,
Ağlar sızlarım pederim.
Ben de bir baykuş gibi,
Yolun gözlerim pederim.*

*Dertlere dert eklerim,
Hasretlikten çoktur hâlim,
Aklımdadır aksakalım,
Yıllar bekliyorum pederim.*

*Gurbet eden çektin âlem,
Halım bilmez benim anam,
Sıladaki nazlı yarım,
Selam bekliyorum pederim.*

*Sığındım Yaradan'a,
Dua eyle babam bana,
Âşık Garipsin ağlama,
Diller bekliyorum pederim.*

4.1.14.1.3. Gülhanî'den Merakî'ye -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

*ÂŞIK MERAKÎ'YE
Böyle bilmezdim sizleri,
Sözün duyguladı bizi.
Sen de coşturdun bizleri,
Yazın duyguladı bizi.*

*Fazla deryaya dalamam,
Altınsın bakır diyemem,
Çok derinden ben anlamam,
Azın duyguladı bizi.*

*Çileyle geçirdin yaşı,
Kahırdan ağarttın başı,
Sattığın hep Hint kumaşı,
Bezin duyguladı bizi.*

*Sevdanın şehri sendedir,
Bu aşkın zehri sendedir,
Dünyanın kahri sendedir,
Özün duyguladı bizi.*

*Her şiirin sanki tapu,
Manası çok açar kapı,
Hatıra ettin kitabı,
Nazın duyguladı bizi.*

*Gülhanî'ye ilâç oldun,
Beytullah'ı tavaf kıldın,
Hacerül Esvet'e sürdün,
Yüzün duyguladı bizi.
(02.04.1996)*

4.1.14.1.4. Gülhanî'den Sofu'ya -8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

SOFU'YA

*Kurban olem sofu kardeş,
Bu nameyi ilat yâra.
Yaratan Suphan aşkına,
Bu nameyi ilet yâre.*

*Sağ mi oli miyim bilmam,
Goğdan başka bişey gormam,
Kan ağlarım yoktur gulmam,
Bu nameyi gondar yara.*

*Gülhanî'nin bu ricasi,
Akşam geldi yârin sesi,
Amanettir bu namesi,
Kurban olem gondar yara.*

4.1.14.1.5. Gülhanî'den Adnan Yavuz'a -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ADNAN YAVUZ'A

*Sorma Adnan sorma benim hâlimi,
Dökemem derdimi hâl başka başka.
Değme insan anlamıyor derdimi,
Nasıl anlatayım dil başka başka.*

*Hatırmdadır nazlı yârin bakışı,
Akıttım gözümden kan ile yaşı,
Zamanında oldum yârin kuması,
Ah şimdi olmuşum çul başka başka.*

*Yüreğimde çok derindir yâreler,
Bulunmuyor bu derdime çareler,
Sitemli geçiyor bütün seneler,
Ah geçen seneler yıl başka başka.*

*Yaralıdır sinem betar közlüyor,
Gönül dağı baharlıyor yazlıyor,
Nice çiçeklerde arı vızlıyor,
Arı macun bağlar bal başka başka.*

*Dertliyim bu dünyada yüzüm de gülmez,
Değme tabip benim yarımı sarmaz,
Değme insan benim hâlimi sormaz,
Açılır sizlere fal başka başka.*

*Deli gönül bu şansından küstüyor,
Sineme ah-u zar kadem basıyor,
Ah Ağrı dağından rüzgâr esiyor,
Sineme dokunan yel başka başka,*

*Âşık Gülhanî'nin belalı başı,
Felekten yemişim mihnetle taşı,
Altın idi yoktu dünyada eşi,
Ah şimdi olmuşum kül başka başka.*

4.1.14.1.6. Gülhanî'den Hayriye'ye

*ÇİLELİ HAYRİYE 'YE MEKTUP
Doğuşundan beri bir gün gülmedin,
Ben ağlamıyem de kimlar ağlasın.
Şu yalan dünyada murat almadım,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Kader güldürmedi benim yüzümü,
Eşimin kahırını yaktı özümü,
Kimse bilmez kime diyem sözümü,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Eşimden ayrıldım yuvam yıkıldı,
Saçlarım ağardı, belim büküldü,
Her gün gözlerimin yaşı döküldü,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Duman sardı dağlar gibi başımı,
Kahpe felek zehirledi aşımı,
Genç yaşta kaybettim ben de eşimi,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Anamdan dünyaya gelmez olaydım,
Bu kara günlere kalmaz olaydım,
Böyle yaşıyacağı tezden öleydim,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Eşim hastalandı yaralar aldım,
Hastahanalarda neça dolandım,
Zalim İstanbul'da çok zaman kaldım,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Bir oğlum büyüdü eve gelmiyor,
Gelse bile anne diye görmüyor,
Kızlar el evinde fayda olmuyor,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Yavrumun acısı bağrımı deldi,
Ne yapem çare yok Mevlâ'dan geldi,
Dostlarım yanmıştır düşmanlar güldü,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Bozuldu bahçeler güller kalmadı,
Daha yaşamaya hâllar kalmadı,
Ne yane gideyim yollar kalmadı,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.*

*Der Gülhanî sıralarım var benim,
Al geymedim karalarım var benim,
Açılmayan yaralarım var benim,
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın.(13.11.1989)*

4.1.14.1.7. Gülhanî'den Yazıcı'ya

ELBETTE

*Takdir Mevlâ'dandır biz vasıtayız,
Nasip uca dağlar aşar elbette.
Bozulmaz kudrettan yazılan yazi,
Nasibun niymeti bişar elbette.*

*Gönülde yerin var selam istamaz,
Hazir irticalim, kalem istamaz,
Dertliya dokunma elem istamaz,
Yanniş kelimuna çoşar elbette.*

*Dertli Gülhanî'ya hayin bakarsan,
Yalan yanlış sözla gönül yıkarsan,
Mevsumsuz aş kazanini yakarsan,
Kaynar bir kazan taşar elbette. (25.12.1984-Ardanuç Cezaevi)*

OLDUM

*Yirmi yıldır gezdim bir yâr peşine,
Yitirdim o yâri çatamaz oldum.
Genç ömrüm çürüdü boşu boşuna,
Bu sevdayı serimden atamaz oldum.*

*Yürüdü da zalim hızlı yürüdü,
Gönül dağlarını duman бүrүdү,
Bağban hasta, bağlar бүтүн kurudu,
Yârin bahçesinde ötemez oldum.*

*Dıştan gülüş dıştan cilve hep boştur,
Zalim muhannetin kalbi de taştır,
Kamillerin yolu her şeyden hoştur,
Kendimi onlara katamaz oldum.*

*O dilden eriten yağa güvenme,
Mevsimi şok azdır dağa güvenme,
Demir sanıp sakın ağa güvenme,
Ben de bu dertlerden bitemez oldum.*

*Gülhanî'yim cevap veririm sana,
Ben köle olurum sözde durana,
Bütün mitlerim döndü virana,
Geceler kahirli, yatamaz oldum.*

YAZICIYA

*Senden değil kaderimden ksyorum,
Mücevher sözlerin yersiz eyladın.
Kima eylik yapsam bin taş geliyor,
Boşumuş emeğim karsız eyladın.*

*lmi irfan meclisina girmişim,
Yaşın kadar tecrubeyi gormuşum,
Takma değil ben yerinden almışım,
Çileli âşığı pirsiz eyladın.*

*Yegan yegan dedik fazla şımarttık,
Eserlerin Türkiye'ye tanıttık,
Senin bildiğini çoktan unuttuk,
Aşkın yorgunuyum tersiz eyladın.*

*Sanma yegan numarayı yutarım,
lmi irfan kantarında tartarım,
Ben avcıyım avgâhımı tutarım,
Deryaya dalanı torsuz eyladın.*

*Dvan-ı doğrudan izlar bizimdir,
Yaradan 'a bağlı zlar bizimdir,
Kaşıye başkaysa szlar bizimdir,
Yaralı Gülhanî'yi hırsız eyladın. (12.12.1989, Artvin)*

4.1.14.1.8. Gülhanî'den Dervîşan'a

GÜLHANÎ'NİN DEVRÎŞAN'A CEVABI

Manevî mimarım kurmuş binamı,
Gam sıvası yapmış malası kardeş.
Her yanın tevhitte doldurabilsem,
Yıkılmaz sabırın kalesi kardeş.

Nakış vermiş bu binanın üstüne,
İsyan etmem şükür olsun kastıma,
Her acı söz şifa olur dostuna,
Olmaz kâmillerin hilesi kardeş.

Sağ olsun Devrişan derdim soruyor,
Zindan bize bir medrese geliyor,
Tabibim manevî ilaç veriyor,
Bize Geylani'nin balası kadreş.

Sağ ol kardeş hatırladın yazınan,
Hamd olsun Settara kara yüzünan,
Elif mimin aşkı olsa bizinan,
Fark etmez gurbette sılası kardeş.

Gam bülbülü dertli öter efendim,
Arişlara bir söz yeter efendim,
Bir gün turap bizi yutar efendim,
Okunur Gülhan'ın selası kardeş.

4.1.14.1.9. Gülhanî'den Kâtibî'ye

KATİBÎYE(1)

Yâr savcı, sevda hâkim olmuştur,
İfade verilmaz duruşmayınca.
Bağlıdır kollarım aşk zenciriyle,
Çözulmaz o yârla barışmayınca.

Kiymet bilmiyana sır da deyilmaz,
Her yeşil gözlüya yâr da deyilmaz,
Haziran ayında elma yeyilmaz,
Zamani gelip ta yetişmayınca.

*Her ela gözlüya kanma Kâtibî,
Şavşat'tan Korzul'a konma Kâtibî,
Her güzeli benim sanma Kâtibî,
Düşürüp tenhada köntüşmayınca.*

*Virane bahçede bülbül ötmüyor,
Yâr Berta'da gitsem, gücüm yetmiyor,
Üç beş kelamla derdim bitmiyor,
Der Gülhanî derin yarışmayınca.*

KATİBÎYE(2)

*Doğru dedin gam söyletir bizleri,
Ağırdır bizlerde yara Kâtibî.
Ham söyleyen âşıklardan değiliz,
Yoktur dertlerime çare Kâtibî.*

*İkinci namene cevap veriyorum,
Garip bir köşede dertli duruyorum,
Her gün baba dostu seni arıyorum,
Düşman serdi beni yere Kâtibî.*

*Her gün düşmanlardan bana söz gelir,
Her an çile bize doğru düz gelir,
Dünya düşman olsa bana vız gelir,
Yıktı beni kaşı kara Kâtibî.*

*Yitirdim o yeri nerde bulayım,
Ömür geçti nasıl geri donayım,
İzmir İstanbul'da devran sureyim,
Bulunmaz bizlerde para Kâtibî.*

*Zalimler hâlimi sormak istamam
Yıkılmış saraya girmek istamam,
Düşmanlar yüzünü görmek istemem,
Ölmüşüm bir bahtı kara Kâtibî.*

KATİBÎ'YE(3)

*Fidan için gezdiğini zannettim,
Bilirim doktora yok senin kastın.
Selamsız sitemi ne diye attın?
Rüzgâr gibi kırdın, kahrılı estin.*

Özledim vatani köyü istedim,
Fidan senin eski çayı istedim,
Dar günde hastayım suyu istedim,
Su istedik gelmez kırıldı destim.

Kara günde kelimelerin köz geldi,
Kahr dolu satırların düz geldi,
Şifa bekler iken acı söz geldi,
Her harfin bin çile sineme bastım.

Gülhanî'yim ezelerinden gülemem,
Yanlış sandın ben odana giremem,
Kadir bilmeyene ben söz çalamam,
Gönül dağlarında ara Kâtibî.

Gülhanî'ye bu dertleri açanlar,
Bulunmayan atlaslardan biçenler,
Kaftan kafa hükmedip de uçanlar,
Bir gün de inerler yere Kâtibî. (24.11.1989)

4.1.14.1.10. Gülhanî'den Kalemî'ye

OZAN KALEMÎ'YE CEVAP
İntizar sözlerin beni ağlattı,
Bilmeden taşları vurdun Kalemî.
Senin bu sitemin beni çağılattı,
Fidanken dalım kırdın Kalemî.

Zalim olanlara vatan değilim,
Boş boşuna yanıp tutan değilim,
Ben gönül dostunu satan değilim,
Muhabbete beni sordun Kalemî.

Duyaydım güle güle gelirdim,
Geceleri böle böle gelirdim,
Yüce dağları dele dele gelirdim,
Kader kardeşidir derdin Kalemî.

Çile çekmeyenler bizden değildir,
Sorduğun muhabbet özden değildir,
Bizim yara derin yüzden değildir,
Uzaklara düştü yurdun Kalemî.

*Gülhanî çektiğin cefa oluyor,
Bize çile çekmek cefa oluyor,
Sitemli sözlerin şifa oluyor,
Tabibimsin yaram sardı Kalemî. (12.9.1990)*

4.1.14.1.11. Gülhanî'den Ustasına

USTAM

*Ta ezeldan çibanımı sen deşdin,
Derdima şifadır kelamin Ustam.
Sen bilirsin duşanların hâlinadan,
Bu yolda yok mudur elemin Ustam.*

*Aslimiz âdemdir, soyumuz birdir,
Çilayla yoğrulduk huyumuz birdir,
Suyumuz ak pınar koyumuz birdir,
Unutdun ağırdır zulumun Ustam.*

*Derdu mihnet kazanında bişmişim,
Ben kaderin darbesine duşmuşim,
Yuz bin turli kahirlarla şişmişim,
Kırıktır damarı belimin Ustam.*

*Gönül sevmiş seni el demiyorum,
Her kokan çiçega gul demiyorum,
Yollar engellidir gez demiyorum,
Gelaydı yetardı selamin Ustam.*

*Garip Gülhanî'nin derdi çok imiş,
Meyer duşanların yâri yok imiş,
Kirik midir, mürekkep mi kit imiş,
Biz için çalışmaz kalemin Ustam.*

4.1.14.1.12. Gülhanî'den Çullu Şair'e

GELMEDİN

*Nasıl gönül dostu nasıl bir kardeş,
Hasretin sineme düştü gelmedin.
Nasıl gurbet eldir bu nasıl telaş,
Ayrılıkla sinem pişti gelmedin.*

*Hasret bulutları dağı bürüdü,
Sizler ile çok mazimiz var idi,
Karçal dağlarının karı eridi,
Yedi yıldır Çoruh coğu gelmedin.*

*Seni sevenleri çok yâda attın,
Sebep neydi ki sılayı terk ettin,
Bayramları seyranları unuttun,
Nice aylar yıllar geçti gelmedin.*

*Dargın mısın vatanından köyünden,
Asaletin âlimlerin soyundan,
İçmedin mi Ortaköy'ün suyundan,
Hasretlik kazanı taşı gelmedin.*

*Gülhan'da ayrılık derdi çoğladı,
Akpınar da hasret diye çağladı,
Çullu Şair senin için ağladı,
Seven dostlar sana şaşı gelmedin. (13.07.1995)*

4.1.14.1.13. Gülhani'den Batumlu Âşık Nurali'ye

*Evvel Allah benim olmaz hatamız,
Aslımız neslimiz Âdem atamız,
Eşi bulunmayan Havva anamız,
Doğmadı anadan geldi dünyaya.*

*Pirimden almışım ben bu kudreti,
Allah'ın aslanı yüce kuvveti,
Adı Döldül olan Ali'nin atı,
Doğmadı anadan geldi dünyaya.*

*Ben Türk ozanyım, tanı Bey bizi,
İçimde yanıyor bu aşkın közü,
İsmail'e gelen kaç kurban kuzu,
Doğmadı anadan geldi dünyaya.*

*Himmet Kadir Geylan verdi bu gücü,
Aşkın badesi verdi bana ilacı
Haydar'a verdiler kudret kılıcı
Doğmadı anadan geldi dünyaya.*

*Artvinli Gülhanî'nin yanıktır özü,
Yerinden almışım ben bu niyazı,
"İkra"yla başlayan o güzel yazı,
Doğmadı anadan geldi dünyaya.*

**4.1.14.1.14. Gülhanî'den Kul Mehmet'e
-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

*Kerem ile Aslı kül oldu yandı,
Pişenin dostu yok, eyvah Kul Mehmet.
Ferhat Şirin diye dağları deldi,
Bunları düşünüp doldum Kul Mehmet.*

*Bir saatte bin dert sardı başımı,
Hapislerde döktüm gözüüm yaşımı,
Türkoğlu ozanım bil savaşıma,
Himmeti Haydar'dan aldım Kul Mehmet.*

*Kaçkarlar şahittir, hayal düşüme,
Akpınar bulandı didem yaşıma,
Hacı babam sazı kırdı başıma,
Eğlenmeyen yara aldım Kul Mehmet.*

*Dertli Gülhan der ki, derine daldı,
Baharı görmeden güllerim soldu,
Zalimden intikam mahşere daldı,
Sahtekâr dostlardan yıldım Kul Mehmet.*

**4.1.14.2. Gülhanî'ye Gönderilenler
4.1.14.2.1. Kâtibî'den Gülhanî'ye Mektup
-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

*KATİBÎ'DEN GÜLHANÎ'YE
Âşıkları gam söyletir,
Kimisini ham söyletir,
Bu dertleri kim eyletir,
Söyle bakem Âşık Gülhan?*

*Mektubun geldi, aldım,
Bilsen ne hayallara daldım,
Düşmanın Mevlâ'ya saldım,
Hatırın için Âşık Gülhan?*

*Sana düşman, bana düşman,
Dert çekmeyen bilmez hâlden,
Tebdil edek buralardan,
Dinle beni Âşık Gülhan.*

*Varma kötüler yanına,
Mihnet güzeller canına,
Müslüman Türkün şanına,
Toz kondurmaz Âşık Gülhan.*

*Katibi'den selam sana,
Yolun düşer, uğra bana,
Kayınçon sana kaynana,
Baba dostu Kasım Gülhan.*

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ÇİFTLİKTEN DESTAN

*Zemheride beyaz kollar şal olsa,
İnan sarılmaya kıyamam seni.
Dudakların şeker değil bal olsa,
Yemeye içmeye kıymamam seni.*

*Biblom olsan duvarda başköşede,
Suyum olsan kurak çölde şişede,
Altun olsan parası bol şişede,
Yemeye içmeye kıyamam seni.*

*Senden ayrı günlerim hiç olmuyor,
Boşa koysam dolu olsa almıyor,
Beni orya günahlarım salmıyor,
Öpmeye sevmeye kıyamam seni,*

*Köz üstünde kebab olmuş yanarım,
Vuslat bu yaz dedin ona kanarım,
Görsem gelin oldun benim sanarım,
Öpmeye sevmeye kıyamam seni.*

*Yemez de yanında yatarım senin,
O zaman tutulur her yerim benim,
Titremeye başlar vücudun tenin,
Bakmaya sevmeye kıyamam seni.*

*Bu dünyada karı da çok, adam da,
Bulamadım bir eşini cihanda,
Kâtibî ne yaptı sana odanda,
Yemeye içmeye kıyamam seni. (23.06.1983, Ankara)*

4.1.14.2.2. Enginî'den Gülhanî'ye

ENGİNİ'DEN MEKTUP

*Sıkılan kuluna Allah'ım nazır,
Ne bir moral koydu ne de bir huzur,
Deryalar üstünde boz atlı Hızır,
Yetişin Âşık Gülhanî dardadır,*

*Kalemim kâğıda döküyor yaşlar,
Önce dostumdu, ey arkadaşlar,
Yerde evliyalar havada kuşlar,
Yetişin Âşık Gülhanî dardadır.*

*Unutulmaz oradaki maziler,
Evde melûl mahzun kalan kuzular,
Vatan için terin döken kuzular,
Yetişin Âşık Gülhanî dardadır.*

*Düşman intikamın almış oldurur,
Dostu ağlatır, düşmanı güldürür,
Âşığa bâdeyi pirler doldurur,
Yetişin Âşık Gülhanî dardadır.*

*Avukat âşıklar kırklar, yediler,
Gülhanî'ye nasıl mahkûm ödediler,
Müftüler, mollalar, eski kadılar,
Yetişin Âşık Gülhanî dardadır.*

*Yeter şehit Engin dalma derine,
Belki bu olay gitti zoruna,
Durma yetiş Gülhanî'nin yanına,
Yetişin Âşık Gülhanî dardadır. (25.12.1984)*

4.1.14.2.3. Hüseyin Öztürk'ten Gülhanî'ye

*HÜSEYİN ÖTÜRK'ÜN CEVABI;
Neşe dolsun gönlün gelen baharla,
Dertleri Çoruh'a salıver gitsin.
Akpınar'ın başı kaplıysa karla,
Engin denizlere dalıver gitsin.*

*Ne çıkar saçına yağmıssa da kar,
Âşığın gönlünde her dem bahar var,
Kadir bilmezlerin evinde ne var,
Dost bağında üryan kalıver gitsin.*

*Bülbülün figanı vefasız güle,
Mecnun Leyla için düşmüştü çöle,
Şairin kaderi çekmekmiş çile,
Bitmeyen çileye gülüver gitsin.*

*Selamı Kaçkal'ın yeliyle söyle,
Özlemleri sazın teliyle söyle,
Gerçeği Yunus'un diliyle söyle,
Dilsizlerin dili oluver gitsin.*

*Yıllardır gurbete yatağı serdim,
Günbegün artıyor hasretim derdim,
Sana kucak kucak selam gönderdim,
Turna kanadından alıver gitsin. (2002)*

4.1.14.2.4. Coşkunî'den Gülhanî'ye -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

*GÜLHANÎ
Gine tazelettin eski yareyi,
Alayım elime kalem Gülhanî.
Yanık yanık sedaların geliyor,
Söyle nedir derdim bilem Gülhanî?*

*Aşk insanı rahat koymaz bilesin,
Niye tazelenip ye'se dalasın,
Cefalarda sen sefayı bulasın,
Bu ezel böyledir Âşık Gülhanî.*

*Kırk beş yıldır bu gözlerim kurumaz,
Cefa nerden geldi diye sorulmaz,
Aşk derdine derman zati bulunmaz,
Mirastır atadan Âşık Gülhanî.*

*Akpınar suları aktı çağladı,
Şita geldi karaları bağladı,
Bu dünyanın kahrın çeken ağladı,
Var mı gülün söyle Âşık Gülhanî.*

*Garip Coşkunî'nin cefada başı,
Kurumaz gözünden akıyor yaşı,
Saburla karşıla gelen her işi,
Yakındır baharı Âşık Gülhanî. (1995, Ortaköy)*

ÂŞIK GÜLHANÎ'YE

*Kendi hikmetinden ihsan eylemiş,
Özenmişte vermiş zekâna düşen.
Yüce Mevlâ' m sana kısmet eylemiş,
Takdire şayansın kıymetli ozan.*

*Sözlerin manalı arifler için,
Bu fani âlemdir bilmezler niçin,
İnsanlar boy boydur hep biçim biçim,
Levhi kalemini Mevlâ' mdır yazan.*

*Kimisi manadan manalar seçer,
Kimisi var için canından geçer,
Kimin pir elinden badeler içer,
Böyle gelmiş böyle gider bu düzen.*

*İnsanoğlu bir gaflete dalarsın,
Bu dünyada ebediyim sanarsın,
Ecel şerbetinin er geç sunarsın,
Bir kuşak bağlarlar kefende bezen.*

*Biz müminler Hak nebinin ümmeti,
Eda etmek gerek farzı sünneti,
Nasip eyle ulu Mevlâ' m cenneti,
Şükür vermiş bize akıl ve izan.*

*Coşkunî de derki kardeş Gülhanî,
Göster bu fanide varmış kalanı,
Ne mutlu hakiki dostun bulanı,
Dosta varmak için yürekten özen. (13.01.1983)*

4.1.14.2.5. Yazıcı'dan Gülhanî'ye Mektup

*YAZICI'DAN GÜLHANÎ'YE
Gönüller bağlayıp, canı verdiği,
Paha biçilmeyen malların hani?
Bahçıvan bilmeyip, başa girdiğin,
O civana giden yolların hani?*

*Akıllar almıyan, başa gelirmiş,
Yeminin duyunca dedim delirmiş,
Baksana nasıl da kıymet bilirmiş,
Gözyaşın var ise, sellerin hani?*

*Görünce rüyayı uyanmak gerek,
Çıkıyor akılda, bu nasl yürek?
Eğer değer ise, canları vere,
Söz tutup susacak dillerin hani.*

*Her başa gelenler çekilir elbet,
Güvenme her dosta bu sana ibret,
Servet'e sorarsan yine de sabret,
Sabredip erecek kulların hani? (31.03.1986)*

*ÇİFT KAFİYE BEYİTLE GÜLHANÎ'YE SESLENİŞ
Derya, ummanlara niye dalarsın,
Çıkıp yükseklerde uçmak var iken.
Azap ateşinde niye yanarsın?
Sırat köprüsünden geçmek var iken.*

*Kiminle konuşur niye anarsın,
Yoksa bir gün gelecek mi sanarsın,
Kavrulup tutuşup neden kanarsın?
Eş dosta sırrını açmak var iken.*

*Der Servet, her dala neden konarsın?
Her an gözyaşını neden silersin?
Kendi kendini de neden elersin?
Bu dünyadan bir gün göçmek var iken. (27.01.1986)*

4.1.14.2.6. Çullu Şair'den Gülhanî'ye

KARDEŞİM

*Yıllar var ki varamadın sılama,
Ayrılık kâr etti cana kardeşim.
Bu çilede bin bir sebep var ama,
Hangisini söyleyeyim sana kardeşim.*

*Sınav derdi, okul derdi, yol derdi,
Dosya derdi, dava derdi, kul derdi,
En kötüsü kör olası pul derdi,
Hasret koydu dost canana kardeşim.*

*Bu kardeşin hiç kimseye küsmedi,
Dostlarından selamını kesmedi,
Hiçbir zaman ferah bir yel esmedi,
Benden yana, benden yana kardeşim.*

*Hayallerim toz toz olur savrulur,
Gurbet elde ciğerlerim kavrulur,
“Hubbul vatan minel iman” buyrulur,
İkrarım var bu imana kardeşim.*

*Ortaköy'ün deresinde sel olsam,
Tarlasında kazma olsam, bel olsam,
Harmanımda tane tane savrulsam,
Bir o yana, bir bu yan kardeşim.*

*Kim özlemez vatanını köyünü,
Yaylasında meler kuzu koyunu,
İçsem Akpınar'ın soğuk suyunu,
Avuç avuç, kana kana kardeşim.*

*Göz açıp gördüğüm, gönül verdiğim,
Renk renk açan çiçeklerin derdiğim,
Her gece her gece düşte gördüğüm,
Selam Söyle Akpınar'a kardeşim.*

*Gelemedin diye beni kınama,
Âşık Gülhanî'yi unuttum sanma,
Çıllu Şairimi özledim ama,
Dağlar geçit vermez bana kardeşim.*

4.1.14.2.7. Keleşî'den Gülhanî'ye

*ALDI KELEŞÎ
Dinla sozum ustam Gülhanî,
Yara aldına nasilsin nasilsin?
Her günüm geçer borali,
Yara aldına nasilsin nasilsin?*

*Serin yaylaya biz çikalım,
Bir yerde göç yıkalım,
Bu derdi çomi çekalim,
Yara aldına nasilsin nasilsin?*

4.1.15.2.8. İhsanî'den Gülhanî'ye

*ÂŞIK GÜLHANÎ'YE SUNULUR
Otuz yıldır sen bu elden gideli,
Bu sene yaylaya gel kara gözlüm.
Salına salına suya giderdin,
Aynı testileri al kara gözlüm.*

*Gönül kervanına tuz verdiğin gün,
Dışarda davara tuz verdiğin gün,
Bir yarım yamalak söz verdiğin gün,
Şahittir kara taş sal kara gözlüm.*

*Uzat bir elime elin demişti,
Senin sevdiceğin elin demişti,
Yakında olacak gelin demişti,
Çingene açtırdım fal kara gözlüm.*

*Mevlut İhsan'ım kalpte sızım var,
Ak alnıma okunmayan yazım var,
Şimdi nazlı yârim, oğlum, kızım var,
Sende bir köşede kal kara gözlüm.*

4.1.14.2.9. Dervişan'dan Gülhanî'ye

İSTERİM

Gönlüm hak ile yeksandır garib,
Verdiğim vademde durmak istarım.
Aşka düşanın budur talebi,
Keremet ehline ermek isterim.

Âşık aşkıdan etmez şikâyet,
Meşeket ehline gösterir gayret,
Erar muradına bir gün nihayet,
Her aşka düşanı gormak isterim.

Eranlar babına eyladım nazar,
Talihsiz kader bağrimi ezar,
Gonul avgahında bir maral gezer,
Kemendi boynuna sarmak isterim.

Kudret ışığı ebedi sönmez,
Attım dert bulasın artık tükenmez,
Âşık mefasız yara güvenmez,
Mefali yara varmak isterim.

Devrişan misafır beklar bu handa,
Hesabı vardır ulu divanda,
Küçükten meylim cennet cinanda,
Daima oraya girmek isterim.

4.1.14.2.10. Ömer Tabak'tan Gülhanî'ye

KİMDİR

Sana sualım var Âşık Gülhanî
Bizim oraların delisi kimdir?
Herkesin kendince şöhreti şanı
Cengâver yiğidi Alisi kimdir?

İlim bir başkadır meziyet ister
Allah'ın aşkına doğruyu göster
Yürekte imanlı birini dost der
Âlim diyeceğim velisi kimdir?

*Zalimin zulmüne boyun eğmeyen
Yetimin hakkın elin değmeyen
Kul hakkına dokunmayan yemeyen
İnançlı Müslüman ehlişi kimdir?*

*Öğretmeni hekimi vardır hâkimi
Ömer Tabakoğlu sorarsa kimi
Ozanı âşığı tüm ehli dili
Derin umman gibi dolusu kimdir?*

4.1.15.2.11. Kul Mehmet'ten Gülhanî'ye

Kul Mehmet Âşık Gülhanî'ye şiirle mektup göndermeden önce şu satırları yazmıştır: “Bu gün gücüğün (şubat ayı) ikisi bu ayda doğaya cemreler düşer ve doğa canlanır da âşıklar şairler canlanmaz mı? İşte böyle bir günde bunaldım ve dert dökecek bir arkadaş aradım. Kendi köylüm olan Gülhanî'ye seslendim. Çünkü Gülhanî, gerçek dost ve gerçek âşıktır. Karçal dağlarının eteğinden Gülhanî'ye şöyle sesleniyorum.”

*Şu fani dünyaya geldim geleli,
Düşenin dostu yok bildim Gülhanî.
Bir saçı leylaya meftun olalı
İçim kan ağlıyor, doldum Gülhanî.*

*Şu felek üstüme geldikçe geldi,
İçimde yeşeren çiçekler soldu,
Bunca kul içinde beni mi buldu?
Bir günde kırk kere öldüm Gülhanî.*

*Düşmanlarım zayıf noktam kollandı,
Dost bildiğim temelimden salladı,
Selam verdiklerim anam belledi,
Bedavadan peder buldum Gülhanî,*

*Kul Mehmet düşmüştür ah ile zara,
Melhem kabul etmez sinemde yara,
Sorgusuz sualsiz çektiler dara,
Garip mansur gibi kaldım Gülhanî.*

4.1.16.DİNÎ-TASAVVUFÎ ŞİİRLERİ

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

DEMEM

Eğer hakkı anamazsam,
Bu özüme özüm demem.
O divana duramazsam,
Bu yüzüme yüzüm demem.

Eğer Hakkı göremezse,
Bu gözüme gözüm demem,
Daima tevhit konuşmazsa,
Bu sözüme sözüm demem.

Hakkın aşkını gütmezse,
Farzı sünneti tutmazsa,
Divana doğru gitmezse,
Bu izime izim demem.

Âşık Gülhan gülmüyorsa,
Kervan yolu bilmiyorsa,
Manevî aşk dolmuyorsa,
Bu özüme özüm demem.

HAKK'I BİLMEK
Bu gözüme gözüm demem,
Eğer Hakk'ı göremezsem.
Bu sözüme sözüm demem,
Hak kelamın bilemezsem.

Pirimiz rehberdir bize,
Ateş koydu, yakar öze,
Razıyım çok ile aza,
Bu âlemde kalamazsam.

Büyük konuşamam haşa,
Mücevher denilmez taş,
Dünyaya gelmişim boşa,
O divanı bulamazsam.

Bilmesin nadan hâlini,
Neylerim dünya malını,
Ben isterim cemalini,
Yazık olur göremezsem.

Pirimin kutsal himmeti,
Arif bilir kemalatı,
Cahil bilmez hakikati,
Bir kâmile varamazsam.

Leyl ü nehar budur niyaz,
Daima şükür etsen az,
Kullarına farzdır namaz,
Vay hâlime kılamazsam.

Arifin gönlünde durur,
Zikreden gıdasın alır,
Cennet bana viran olur,
Huzurunda kalamazsam.

Feryadım arşa ulaşır,
Bizlere kulluk yaraşır.
Yolumuz nara ulaşır,
Hak yolunu bulamazsam!

Terk eylerim cism ü canı,
Ararım ol Yaradan'ı,
Ömür biter, dünya fani,
Bu hayatta kalamazsam.

Gülhan dünya boştur her hâl,
Nefsin öldür kendine gel,
Çıkmaza savurur bir yel,
Tedbirini alamazsam.

SETTAR'IM VAR BENİM
Âdem'i cennetten atan,
Ulu Settar'ım var benim.
Havva'y beraber ileten
Ulu Settar'ım var benim.

Cümle derdin tabibidir,
Nur Mustafa habibidir,
Adı bin bir, kendi birdir,
Ulu Settar'ım var benim.

Kâfirlere tamu veren,
Bin suali birden soran,
Şeytanı ateşten kuran,
Ulu Settar'ım var benim.

Âşık isen ağla sızla,
Nasıl varam kara yüzle,
Günahım Uhut'tan fazla,
Ulu Settar'ım var benim.

Her ne yapsa kendindedir,
Bütün mahlûk fendindedir,
Cennet tamu emrindedir,
Ulu Settar'ım var benim.

Nere gitsen seni görür,
Suçluysan cezanı verir,
Gün tükenir canın alır,
Ulu Settar'ım var benim.

Âşık Gülhan elemdedir,
Leyl-u nehâr dilimdedir,
Bir bilmeyen zulümedir,
Ulu Settar'ım var benim.

ULU CAMİ KENARINDA
Bir acayip nuru gördüm,
Ulu Cami kenarında.
Görür görmez duygulandım
Ulu cami kenarında.

Kahveler beraber içtik,
Ufacık bir dertler açtık,
Anlatılmaz derde düştük,
Ulu cami kenarında.

Bu sinemi sevda sardı,
Vişneler de varıca kaldı,
Yalvardım fotorafçı geldi,
Ulu cami kenarında.

Benzer yara açtım derdi,
Elini elime verdi,
Unutulmaz olay oldu,
Ulu cami kenarında.

Ulu camide şehitler,
Sizden beklerim himmetler,
Boşa gider mi umutlar,
Ulu cami kenarında.

Nasip midir daha görmek,
Halını hatrını sormak,
Gözüm yaşı oldu ırmak,
Ulu cami kenarında.

Gülhanî'yim yara aldım,
Ummadığım hâller gördüm,
Dermansız derde tutuldum,
Ulu cami kenarında.

YARADILIŞA
Kudret balçığı karıştı,
Ta ezelden çamuruma.
Yaradan'ım nazar kıldı,
Yoğurulan hamuruna.

Hamurun mayası tuttu,
Çile rüzgârı kuruttu.
Ezazil çok şerler attı,
Secde etmez emirine.

Bilen Rabbi unutmadı,
Yüz bin anlatsam bitmedi,
Ezazil secde etmedi,
Karşı geldi amirine.

İnsanın ayarı yoktur,
Yoktan var eyleyen Hak'tır.
Düşünmeyenler ahmaktır!
Başladılar somuruna.

Ol Yaradan neler etti,
Can verip bizi yürüttü,
Çelik bilekler yarattı,
Güç yeter mi demirine.

Gülhanî kavruldu, pişti,
Ruhum nereler dolaştı,
Fuzuli, beyhude geçti,
Yazık olsun ömrüne.
(24.09.1997)

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

DİNLE YAVRUM

Dinle yavrum dinle benim sözümü,
Başta Besmele ile Sübhane oku.
Erenler duygusu sarsın özünü,
Tarihlere geçen fermanı oku.

Müslümanlar bu fermanı işledi,
Bu cevheri gönüllere aştıladı,
Ikra ayetinden dönüp başladı,
Kitaplar kitabı Furkan'ı oku.

Mevlâ'm bunu ol Habibe bildirdi
İslâm hukukudur bizi güldürdü
Şems u kamer şilvesini söndürdü
Nebiler serveri sultanı oku

Dünya kurulmadan önce nur geldi,
Onun hürmetine cihanı kurdu,
Bu selveri Mevlâ'm İslâm'a verdi,
Anlamak istersen Kur'an'ı oku.

Hakk'ın emrine bunlar öz verdi,
İslâm kurmaya bunlar hız verdi,
Evladımı kessem diye söz verdi,
İsmail'e gelen kurbanı oku.

Bu kutsan vatanı böyle yakan kim,
Silah kimin tetiğini çeken kim,
Türkiye’ mi birbirine takan kim,
Güneydoğudaki alkanı oku.

Bu dertlerden içim dışım yanıyor,
Gözlerim yaşlıdır içim kanıyor,
Sağ giden Mehmetçik şehit dönüyor,
Ağlıyor anneler fıganı oku.

Dardadır bu vatanım dardadır,
Mehmetçikler vatanında zordadır,
Ömer, Osman, Ali, Haydar nerededir?
Sığın Yaradan’a divanı oku.

Kainatı yoktan var eden O’dur,
Bütün mahlukatı yürüten O’dur,
Dertlerin ilacı sır eden O’dur,
Tabipler tabibi Lokman’ı oku.

Güvenim kalmadı beyde paşada,
Gariban ozanım kaldım köşede,
Sığındım Sübhan’a hep endişede,
Artvin’de kan ağlar Gülhanî oku. (03.07.2009)

DOĞRU YOLDA

Mevlâna misali gelenler gelsin,
Vardır bir manevî hal doğru yolda.
İçi bozuk olan kenara kalsın,
Bulunmaz efendim el doğru yolda.

Şahlanmış kır atım dağlar aşıyor,
Vatan aşkı içimizde yaşıyor,
Geçmiş mazileri bilen coşuyor,
Açılmış manevî gül doğru yolda.

Doğru yol aşkıyla Gülhan yaşa,
Allah’ın ismiyle başladık işe,
Çalışın kardeşler alalım başa,
Neyi ararsan bul doğru yolda.

GELİYOR

Dünya kurulmadan önce halk oldu,
Resulün şilvesi nurdan geliyor.
O nur için Âdem Havva'yı buldu,
Bu emir bu kudret birden geliyor.

Azrail türabı zor ile aldı,
Ezazil benlikle laneti buldu,
Kâinatın sahibinden emroldu,
Aslımız gıdamız yerden geliyor.

Bütün mahlûkatın sahibi vardır,
İnanç olmayana ihlas da zordur,
Secde etmez o Âdem'e düşmandır,
Onun halk oluşu nurdan geliyor.

Âdem Havva'yı buldu nesil türedi,
Alıp muradını cinanda kaldı,
Ezazil şer ile orda sürüldü,
Bize bu çileler ordan geliyor.

Bize bu âşıklık Âdem'den geldi,
Eyüp dertte Yunus balıkta kaldı,
Habibi Ekrem'i semaya aldı,
Musa kelimullah Tur'dan geliyor.

Doğuştan şen güngörmüş değilim,
Dünyada murada ermiş değilim,
Sevgim birdir başka sevmiş değilim,
Bana bu çileler yârdan geliyor.

Âşık Gülhanî de yandı tutuştu,
Âdem tövbe için nice dolaştı,
Yıllar sonra Arafat'ta kavuştu,
Bu emirler o didardan geliyor. (03.04.1985, Kapalı Cezaevi)

KİM İDİ?

Cihan var olmadan ketm i Âdem'den,
Zevrakın ummana salan kim idi?
Âdem'den âlemden yoğun kalışan,
Menarîf esrarın bilen kim idi?

Ben de kadim bir güzelin ahında,
Daim niyazım bu şahlar bağında,
Âşık payesinde miraç evinde,
Resulün yolunda yanan kim idi?

Ol kim idi, oldu olmazdan evvel,
Ol rahmi madere düşmezden evvel,
Bu mülk cihana gelmezden evvel,
Ak devi bent edip yutan kim idi?

4.2. SÖYLENİŞİNE AĞITLAR ŞEKLİNİN TASNİFİ

4.2.1. Akrafa ve Yakınlarına Ağıt

-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ALİ DEMİRHAN'IN OĞLUNA AĞIT
Bir acı duydum da içten üzüldüm,
Başınız sağ olsun muhterem dostum.
Yaram tazelendi, inan bozuldu,
Başınız sağ olsun muhterem dostum.

Gurbet elde döktün gözün yaşını,
Ağrı gibi duman sarmış başını,
Duydum kaybetmişin öz kardeşini,
Başınız sağ olsun muhterem dostum.

Hukuk adaletin temeli sizde,
Yaramız çok derin değildir yüzde,
Lokman kâr eğlemez dert varmış sizde,
Başınız sağ olsun muhterem dostum.

Mevlâ sabır versin ne gelir elden,
Ecel, bülülleri ayırıyor gülden,
Sen ehl-i ârifsin anlarsın hâlden,
Başınız sağ olsun muhterem dostum.

Akrabayız elbet sızımız vardır,
Gönül dostu derin mazimiz vardır,
Ebedî silinmez yazımız vardır,
Başınız sağ olsun muhterem dostum.

Artvin’den Gülhanî sana seslenir,
Yara alan Yaradan’a yaslanır,
Ehl i kâmil manevîden süslenir,
Başınız sağ olsun muhterem dostum.

AVUKAT İSMAİL GÜNEY’E AĞIT
Sen Bertalı ben Bertalı efendim,
Berta’nın en güzel insanı gitti.
Hukukun temeli kanun rehberi,
Yaslara bıraktı her yanı gitti.

Duydum ölümünü gerçek üzıldüm,
Hemen kalemimi elime aldım,
Komşum dostum idi çok duygulandım,
İnsanlık ilminin fermanı gitti.

Adaletli davaları tutardı,
Zalim olanlara derin çatardı,
Hukuk bilgisine temel atardı,
Adalet ilminin lokmanı gitti.

Gururumuz Bertalı idi severdik,
Avukattı şair idi sayardık,
Har zaman onun ile gurur duyardık,
Duydum dizlerimin dermanı gitti.

Ailem ailesini candan sevmiştı,
Bütün güneylere rehber olmuştu,
Emir büyük yerden vade dolmuştu,
Adalet hukukun seyranı gitti.

Bertalı Gülhanî saygı bilene,
Ne mutlu dünyada mutlu olana,
Mevlâ sabır versin geri kalana,
Bence gönlerin sultanı gitti. (22.02.2014)

EMİNE YENGE’YE AĞIT
Doğduğundan beri bir gün gülmedi,
Çileli sır idi Emine gelin.
Çok kahrılar çekti asla gülmedi,
Hayatı zor idi Emine gelin.

Babam Annem ona hain bakardı,
Hepimizin kahrını çekardı,
Çok sabırlıydı boyun bükardı,
Çok hassas biriydi Emine gelin.

Gariban saf idi yüksek uçmazdı,
Namusluydu yanlış kapı açmazdı,
Çocuklardan çocuklarını seçmezdi,
Bize bir kar idi Emine gelin.

Doktorlar derdine çare bulmadı,
Kader darbe vurdu imkân olmadı,
Adana misali karı durmadı,
Yok oldu eridi Emine gelin.

Saniye gelinim çok güzel baktı,
Abim başında yerlere çöktü,
Yeğenim Halit dünyasını yıktı,
Yatakta kurudu emine gelin.

Gelene gidene sofrayı açardı,
İnsan olan iyiliğini seçardı,
Nankör değildi sanma naçardı,
Çok iyiliği vardı Emine gelin.

Gençlik çağları da zulümlü geçti,
Bizlerde eylemez yaralar açtı,
Son çağında Ardanuç'a da göçtü,
Gurbette dururdu Emine gelin.

Ardanuç Eşkinar oldu durağı,
Yaz gelince çok meşhurdur kurağı,
Ne yazmayı gördü ne de orağı,
Doktora yürüdü Emine gelin.

Kurudu bahçesi kurudu bağı,
Bizim hanımın daim dert odağı,
Doktorlar elinde geçti son çağı,
Tarihte var idi Emine gelin.

Yeğenim Halit ' de varlığın döktü,
Bütün ailemizi yaktı hem yıktı,
Onur, Ömer de sineyi yaktı,
Onlara yâr idi Emine gelin.

Abimi acayıp görüyorum,
Elden bir şey gelmez üzülüyorum,
Her gün Yasin ile ben de anıyorum,
Ben için nur idi Emine gelin.

Hatice, Seher unutmuyor sizleri,
Gece gündüz kan ağlıyor kızları,
Hanımdan düşmüyor sözleri,
Dünyada bir idi Emine gelin.

Laftan anlayana bir sözüm yeter,
Bu dünyanın kahrı beterden beter,
Şimdi Eşkinar da yerleşmiş yatar,
Ezrail tor idi Emine gelin.

Bertalı Gülhanî'den hatıra kalsın,
Mevlâ kalanlara sabırlar versin,
Dilerim Mevlâ'dan kabri nur olsun,
Yaşlı bir pir idi Emine gelin.

FELEĞE AĞIT

Sakalar köyünde, orman yolunda,
Kanımı yerlere serdin, ey felek.
İki körpe yavruyu yetim bıraktın,
Genç yaşımda bana kıydın ey felek.

Çok dolaştım ben de Karçal dağında,
Dertli baykuş öter viran bağında,
Ben de yeni sevinecek çağımda,
Kara topraklara serdin ey felek.

Tabipler derdime bulmaz çareyi,
Anam babam giyinsinler karayı,
Ecel geldi, hiç beklemez sırayı,
Beni ak kefene sardın ey felek.

Artvin hastanesinde yumdum gözümü,
Göremedim evlat ıyal yüzünü,
Bütün tevlukatlar gözler yolumu,
Beni bu faniden sürdün ey felek.

Ecel pervanesi döner özümde,
Böyle imiş alnımdaki yazımda,
Bin dokuz yüz altmışaltı yazında,
Beni defterinden sildin ey felek.

Yeğenle pederim okur Kur'an'ı,
Son nefeste göremedim anamı,
Mahşer günü görem dostu yâreni,
Dal ile budağım kırdın ey felek.

Kadir Mevlâ kıydı beni ölüme,
Yavrularım gelsin sağ-ı soluma,
Garip sevgilim bakmasın yoluma,
Dayanılmaz acı verdin ey felek.

Zalim kütük benim üstüme bindi,
Kara haberimi duyanlar yandı,
Cumhuriyet Bayramı karaya döndü,
Acaba neyidi derdin ey felek?

Yetim yavruların hâli ne olsun?
Genç yaşta yavrularım perişan kalsın,
Anne baba benim kabrine gelsin,
Sanki muradına erdin ey felek.

Der dertli Gülhanî düştük talana,
Dayanın bu acıya yana yana,
Mevlâ sabır versin geri kalana,
Hançerle ciğerimi yardın ey felek.

İBRAHİM DALKILIÇ'IN YAVRUSUNA AĞIT
Duganna dağına varmaz olaydım,
Gördüm yavruları diller ağladı.
Güreşte başarı şeref verdiler,
Karçallar'da esen yeller ağladı.

Havalar bozuldu duman sarıldı,
Öyle fırtına ki gökler yarıldı,
Pehlivanlar coştı moral kırıldı,
Dalkılıçlar değil eller ağladı.

Olay Berta değil Artvin’i yaktı,
Recep Hâkim duydu yerlere çöktü,
Öğrencileriydi sineyi yaktı,
Çiçekler ağladı güller ağladı.

Festival ertesi düğüne vardı,
Abla gelin gidiyor mecburu kaldı,
İsmail Dalkılıç sağ iken öldü,
Yaydı televizyon iller ağladı.

İsmail Bey Kadırgayı getirdi,
Yeğenleri gitti yere oturdu,
Ah, nineleri yaktı bitirdi,
Gözlerinden akan seller ağladı.

Necati Dalkılıç da yönetim başı,
Müdür kadri döktü gözünden yaşı,
İbrahim Dalkılıç bitmez telaşı,
Yeşiller kırmızılar allar ağladı.

Ali Gedik Bey de güleyim sandı,
Düğün yapacaktı karaya döndü,
Bu acı olayı duyanlar soldu,
Bahçeler ormanlar çöller ağladı.

Kara bağlar Gedikoğlu soyları,
Yasa düştü Şile göçmen köyleri,
Al kana boyandı Şile yolları,
Vurdu katil şoför haller ağladı.

İki genç yavruyu yollara serdi,
Hele düğün dernek karaya döndü,
Hâkim Hüseyin Bey de çok ilgilendi,
Bu tarihe geçti yıllar ağladı.

Doktor Ferman Bey de olayı gördü,
Yeğenleri gitmiş sararıp soldu,
İki genç yavru toprağa girdi,
Bacak kafa gitmiş kollar ağladı,

Zavallı anneler figana durdu,
Kara haber Artvin’de de duyuldu,
Dalkılıçlara da olanlar oldu,
Başlar kahrlandı teller ağladı.

Amcası Zeki İzmir’den koştu,
Cafer de eğlenmez dertlere düştü,
Suçunu bilerek yandı tutuştu,
Ötmüyor bülbüller dallar ağladı.

Bu dert Gülhanî’yi eğledi viran,
Hak sabırlar versin geriye kalan,
Yenmez Karadeniz Mevlâ’dan gelen,
Diceler Fıratlar Niller Ağladı. (15.08.2009)

KARDEŞİNE AĞIT

Kimlere bıraktın anne babayı,
Genç yaşta dünyadan yiten kardeşim.
Verdin yüreğime derin yarayı,
Bize çektirirsin matem kardeşim.

Üzerini çayır çimen бүрүмүш,
Güneş vurmuş yaprakların kurumuş,
Sordum derler kardeşin de çürümüş,
Genç yaşta toprakta yatan kardeşim,

Yanmaktadır kardeş benim fenerim,
Bir gün olur eyvah bende sönerim,
Aşk elinden pervanece dönerim,
Çare yok murada yetem kardeşim.

Gülhanî söylüyor dertli sözünü,
Saatte bin hicran sarar özünü,
Bu dünyada göremedim yüzünü,
Belki mahşer günü çatam kardeşim.

RUKİYE ABLA’YA AĞIT

Küçük yaştan beri yüzü gülmedi,
Ferman idi, gitti Rukiye Abla’m.
Kadir kıymetini kimse bilmedi
Derman idi, gitti Rukiye Abla’m

Genç çağlarında bozuldu başı,
Kanların içinde ayrıldı eşi,
Çile mihnet ile yaptı savaşı,
Divan idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Altı yetim çile ile büyüttü,
Namus edep arla bağrını tuttu,
Son çağda anneme çok hizmet etti,
İnsan idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Neler vardır bu âşığın özünde,
Mana bitmez sohbetinde sözünde,
İman nuru vardı ablam yüzünde,
Seyran idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Çekemeyen düşmanlar dile düşürdü,
Tabipler elinde çile düşürdü,
En sonunda işi pile düşürdü,
Bir an idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Gönül sarayında gül gösterirdi,
Manevî arıydı bal gösterirdi,
Gelene geçene yol gösterirdi,
Kaptan idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Bu olay içimde yara açıyor,
Her doğanlar bu şerbeti içiyor,
Bu fani âleme gelen göçüyor,
Mihman idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Hiç birimiz kıymetini bilmedik,
Aniden kaybettik daha bulmadık,
Onun hallerinden ibret almadık,
Sultan idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Aslımız sarsıldı soydan eksildi,
Sülalem bozuldu huydan eksildi,
Sade bizden değil köyden eksildi,

Yaman idi gitti Rukiye Ablâ'm.
Çıkıp yaylalara dolaşıyordu,
Mert idi her şeye ulaşıyordu,
Dertliler yanına yanaşıyordu,
Liman idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Mevlâ bereket vermişti eline,
Hak kelamı vermişti diline,
Büyüttü çocukları koydu yoluna,
Dümen idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Ömrü namaz tevhit ile geçerci,
Her seher zamanı elini açardı,
Batılın içinde hakkı seçerci,
Umman idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Gelene geçene insanlık kıldı,
Sabretti düşmanla dostunu bildi,
Bütün akrabaya canını verdi,
Kurban idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Dertli Âşık der ki yüz bacım idi,
Her yaram sarardı tez bacım idi,
Annemden kıymetli öz bacım idi,
Bir kan idi gitti Rukiye Ablâ'm.

Âşık Gülhan ağlar her gün dilinde,
Hayır, bereket hiç bitmezdi elinde,
Yaradan'ın aşkı vardı gönlünde,
İmanlıydı gitti Rukiye Ablâ'm.

TORUNUNA AĞIT

İki bin bir yılı mayıs ayında,
Çoruh Emrah'ımı aldı götürdü.
Merhamet yok zalim Çoruh çayında.
Zalim nehir nerden buldu, götürdü?

Kanlı etti baharımı yazımı,
Kader zaten güldürmedi yüzümü,
Mermisiz, hançersiz benim özümü,
Ah vicdansız nehir deldi, götürdü.

Karçal dağlarından toplanıp geldi,
Şavşat Sahara'dan dereler doldu,
Yıkılmış ozanım beni mi buldu?
Aldı derinlere daldı, götürdü.

Olaya da Vali Paşa'm el koydu;
İlgili beylere emirler verdi,
Aramaya komutanlar hep geldi,
Ailem saçlarını yoldu, götürdü.

O kara günleri herkes biliyor,
Bütün dostlar aramaya geliyor,
Her baharda yüzlerce can alıyor,
Gönül defterinden sildi, götürdü.

Arttı figan sesi, dert endişesi,
Hep seven dostlarım bağladı yası,
Torun dediğin ah kalbin köşesi,
Zalim Çoruh nehri böldü, götürdü.

Nasıl dayanayım bu sitemlere,
Ana, baba düştü kara günlere,
Bilmem gizlemiştir hangi kumlara,
Yoksa kayalara çaldı, götürdü.

Alay komutanı emirler verdi,
Hudut taburunda alarm çaldı,
Kahaber düzleri bütün arandı,
Duyanlar gözyaşın sildi, götürdü.

Seni şikâyet edem yüce Bari'ye,
Hudut boyu arayanlar yürüye,
Kanlı Çoruh, ver yavrumu geriye!
Açılan güllerim soldu, götürdü.

Yara olmayınca ağıt söylenmez,
Derin yara aldım kolay eylenez,
Artvinli arıyor yavru bulunmaz,
Ebedî bir yara kaldı, götürdü.

Sabi yavru böyle tezden gider mi?
Takdir Mevlâ'nındır böyle kader mi?
Kanlı nehir böyle zulüm eder mi?
Suçumuz neydi, n'oldu, götürdü?

Sabah erken Emrah'ım da kalkmıyor,
Zannetmeyin dertli âşık çökmüyor,
Gece gündüz, hiç aklımdan çıkmıyor,
Çaresiz dertlere saldı, götürdü.

Gülhanî, akıttı gözden yaşını,
Ağrı gibi duman sarmış başını,
Göreyim yeterdi mezar taşını,
Zalim Çoruh nehri geldi, götürdü. (03.05.2001)

YUNUS DEMİRHAN'A AĞIT

Neçe çilelerle okul okudu,
İlmi irfanını bildi Yunus'um.
Polis okulunda başarı verdi.
Çalıştı ekmeğini buldu Yunus'um.

Başkent Ankara 'da görevi aldı,
Bütün müdürlere kendin sevdirdi,
Üç yıldır anne babayla kaldı,
Sanki mutlu oldu, güldü Yunus'um.

Adaletli görevinde çalıştı,
Suçlu olanlarla daim yarıştı,
Kaderin darbesi tezden yetiştı,
Cesedi yollarda kaldı Yunus'um.

Genç çağında nice çileler gördü,
Mutlu olam diye bir sözlü sözlü buldu,
Kader böyle imiş Mevlâ'dan geldi,
Felek sana darbe çaldı Yunus'um.

Hemen Ankara' da yollara girdi,
Çok suratlı geliyor heyecana daldı,
Hasret gidermedi mahşere kaldı,
Çaresiz darbeyi aldı Yunus'um.

Gece on bir baba telefon kıldı,
Yavaş yürü diye bir haber verdi,
Azrail peşinde Yunus ne bildi,
Duran vasıtaya daldı Yunus'um.

Cuma sabahı idi bir haber geldi,
Kara haber bütün Artvin 'i buldu,
Borçka'da Gülhanî duydu bayıldı,
Ebedi bir yara kaldı Yunus'um.

Kardeş anne baba yollara düştü,
Ablası Hatice telefon açtı,
O da ağır hasta sinesi pişti,
Mutlu çağlarında soldu Yunus'um.

Bizim dert kazanı kaydadı taşı,
Yaralı Âşığa derin dert açtı,
Zalim bir vicdansız güldü de geçti,
Al bayrak içinde geldi Yunus'um.

Hakan, Erhan, Yasin çok ilgilendi,
Bunlar kara günde gerçek dost oldu,
Bütün komşuları hepsi yandı,
Bir kaya dibin de kaldı Yunus'um.

Sözlün gözü yaşlı yollarda kaldı,
Seni sevenlere ölenler oldu,
Ankara'dan arkadaşların geldi,
Onlarda gözyaşı sildi Yunus'um.

İki bin on yılı Temmuz ayında,
Bu gün yas var Seyitlerin köyünde,
Kandil gecesin de cuma gününde,
Kırmızı kalemi çaldı Yunus'um.

Böyle kara haber soran ağlasın,
Genç polis kayboldu gören ağlasın,
Yıkayıp kefene saran ağlasın,
Bir akşam morglarda kaldı, Yunus'um.

Yunus'um mahallede gençler gül idi
Bar başında oynar başka idi
Sevdalıydı duyguluydu deliydi
Eski neşeleri sildi Yunus'um.

Bu olay bizlere çekilmez yüküdür,
Gelen Mevlâ'dandır çaresi yoktur,
Azrail pençesi mermidir oktur,
Genç yaşta kapını çaldı Yunus'um.

Üç bacı yanında gözyaşı döküyor,
İki kardeşlerin beli büküyor,
Garip annen yerlere de çöküyor,
Zaten bize olan oldu Yunus'um.

Bizim hanımdan da sebze alırdı,
Hanım onu oğlu gibi bilirdi,
Her gelişte evimize gelirdi,
Şimdi bizden uzak kaldı Yunus'um

Yeşil Artvin karaları bağladı,
Tanıyanlar bütün herkes ağladı,
Bütün sevenlerin yürek dağıldı,
Kara topraklara saldı Yunus'um.

Yiğit idi olaylardan kaçmazdı,
İmanlıydı yanlış yola göçmezdi,
Âşık Gülhan üç oğlundan seçmezdi,
Ne yapak Mevlâ'dan geldi, Yunus'um. (07.09.2010)

4.2.2. Tabiat ve Doğal Afetlere Ağıt -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BERTA KÖPRÜSÜNE AĞIT
Berta'yı tanıtan bir eser idin,
N'oldu şimdi sana solan köprümüz.
Tarihi bilinmez hatıra idin,
Şimdi neden oldun talan köprümüz.

Kervancılar hanlarında yatardı,
Mehmetçikler sende nöbet tutardı,
Savaş için tedbir lağım atardı,
Osmanlı'dan beri kalan köprümüz.

Doğu illeri hep senden geçerci,
Otelinde konup yatar göçerci,
Lokantada yerdı çayın içerci,
Şimdi yok üstünde gülen köprümüz.
Cumekli Dursun Bey petroler kurdu,
Lütfi İnan sende köşeyi döndü,
İsmet Tavşan Ahmet devranlar sürdü,
Kalmadı kıymetin bilen köprümüz.

Sende satılırdı Berta'nın varı,
Artvinli alırdı yağ, peynir, loru,
Bu olay bizim için büyük bir soru,
Gülmesin tarihten silen köprümüz.

Nice gazellere mesken olurdun,
Kanlı Çoruh üzerinde dururdun,
Bilbilan dağına yollar verirdin,
Şimdi yok kapını çalan köprümüz.

Yeniçeri İsa'yla Lorcü Dursun Ağa'sı,
Şimdi viran olmuş çıkmıyor sesi,
Eyyah olmuş yabancıler yuvası,
Etrafının sarmış yılan köprümüz.

Yüz bin satır yazsam eserim bitmez,
Turizmle kültür elinden tutmaz,
Beyler yardım etse barajlar yutmaz,
Gülhanî'yi derde salan köprümüz.

NEYLEDİN NEHİR

Dinle Çoruh nehri bu sualimi,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?
Dört yaşında yavruyu kumlara kattın,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Yağıp Karçal dağlarına kışlarsın,
Nice annelerin gözün yaşlarsın,
Her senede bir cinayet işlersin,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Şavşat dağlarından belalı geldin,
Nice anne baba bağrını deldin,
O körpe yavruya sen nasıl kıydın?
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Ardanuç Şavşat'tan Berta'dan akan,
Namlı pınarlardan dağlardan çıkan,
Melahat ablanın bağını bozan,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Bu destanı gören gözler ağlasın,
Dost olanlar karaları bağlasın,
Çoruh nehri, adın namın kaybolsun,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Zalim nehir bize büyük iş etti,
Mayıs ayı geldi dağlar coş etti,
Yıkılası köprü yavruyu attı,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Toplandın ey zalim orda biriktin,
Nice araziye evleri yıktın,
Yakıp yıkıp bütün denize döktün,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Duydum bu olayı, sızladı özüm,
Nehir, sana daha çok vardır sözüm,
Yedi yaştan beri gülmüyor yüzüm,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Durmayıp da akan gözüm yaşıdır,
Evlat derdi bütün dertler başıdır,
Sabret İshak abi, Hakk'ın işidir,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Melahat ablayı görünce yandım,
Kanlı yaş gözleri, ne oldu sordum,
Ardanuçlu teyze tutuyor gördüm,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Sabret abla, Mevlâ sabırlar versin,
Kader öyle imiş nehir ne yapsın,
Sırat köprüsünde önüne gelsin,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Arandı bulunmaz Çoruh boyunda,
Ardanuç ilçesi Şurmak köyünde,
Dokuz yüz yetmiş bir, mayıs ayında,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

Bu olay dost değil, düşmanı üzer,
Ağlar ana baba canından bezer,
Âşık Gülhanî, bunu hatıra yazar,
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?

YANGINA AĞIT

Bir Pazar günüydü bu afat geldi,
Toplanıp yanıma sordu komşular.
Gün öğle ortası, ah yuvam yandı,
Alevin içine girdi komşular.

Bütün Ortaköy’de alarım çaldı,
Toplanıp bütün köy yanıma geldi,
İftarı yemezden teravîh oldu,
Ben için camiye girdi komşular.

Kahveden çıkmazdım, camiye doldum,
Mihrabın yanında divanı kurdum,
Hutbenin yanına yatağı serdim,
Bu yaman hâlimi gördü komşular.

Kime anlatayım ahu zarımı,
Dostlarım gideriyor gam efkârımı,
Yıllardır yığdığım bütün varımı,
Külünü bahçeye serdi komşular.

Sağ olsun dostlarım çok ilgilendi,
Bütün Türkiye’ye olay yayıldı,
Hısım akrabadan yardımlar geldi,
Kanayan yaramı sardı komşular.

Yaşlı kayınpeder az daha yandı,
Aniden fakirlik dalıma bindi,
Ummadığım afat başıma geldi.
Kara günde hâlim sordu komşular.

Her gelen, eşyayla yanıma geldi,
Bütün Ortaköylü çok ilgilendi,
Hepisi sağ olsun derdimi böldü,
Yıkılmış gönlümü kurdu komşular.

Kimseye gelmesin, sanma kolaydır,
Kara günde dostum bu Ortaköy’dür,
Yangın işi bambaşka bir olaydır,
Anlamazdım, bana derdi komşular.

Birlik beraberlik ecdattan kalma,
Kader bana demiş ezelden “Gülme”
Yaradan, bu derdi kimseye verme,
Böyle kurtardılar komşular.

Yardımcılık Müslüman işiydi,
Bir zaman vatanım hep savaş idi,
Anneler ekmekle mermi taşıdı,
Cephede besledi ordu komşular.

Doksanın da peder yoktur gerisi,
Kahırdan ölüyor yoktur çaresi,
Yıkılmıştı bu gönlümün binası,
Gelip duvarını ördü komşular.

Ferhat Bey, Ferhan Bey çok ilgilendi,
Bütün dostlarımdan yardımlar geldi,
Kardeşim perişan, derdimi böldü,
Açılan güllerim soldu komşular.

Yalan dünya daha bizlerden geçti,
Yaşlı kayınpeder çok hasta düştü,
Bütün saltanatım yandı tutuştu,
Dar günde etrafım sardı komşular.

Âşık Gülhanî de yanıma geldi,
Gelir gelmez hemen derdim böldü,
Bize bir destanı hatıra kıldı,
Bu yarama mehlem oldu komşular. (09.03.2009)

4.2.3. Devlet Büyüklerine Ağıt -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

TÜRKEŞ BABA'YA AĞIT
Dört Nisan sabahı bir acı duydum,
Düştüm dizlerimin dermanı gitti.
Düş mü, hayal midir hülyaya daldım,
Ayıldım gönlümün gümanı gitti.

Baktım etraftaki haller yaşlıdır,
Ötmüyor bülbüller dallar yaşlıdır,
Nisandaki açan güller yaşlıdır,
Vatanın en büyük insanı gitti.

Dünya Türklerinin önderi başı,
Türklük aşkıyla eden savaşı,
Müslüman Türklerin ayı güneşi,
İnsanlık ilminin fermanı gitti,

Artvin'de bağladık kara yasları,
Ölsek dahi bizden çıkmaz hisleri,
Ankara'yı yıktı tevhit sesleri,
Dünya Türklerinin unvanı gitti.

Başbuğ baba yetim bıraktı bizleri,
İçimize doldu eylenmez sızı,
Çıkamaz yasa soktu Türkiye'mizi,
Bütün yaraladı cihanı gitti.

Bütün Türkiye'mi yasta bıraktı,
Eylenmez acıyı dosta bıraktı,
Vatanı ağlattı hasta bıraktı,
Dünya Türklerinin lokmanı gitti.

Barışçıydı düşünürdü yarını,
İstiyordu Türkiye'min karını,
Daha kim tutacak onun yerini,
Barışın savaşın aslanı gitti.

Bu acıdan döndük bütün talana,
Etraf düşman hep benziyor yılana,
Mevlâ sabır versin geri kalana,
Dünya Türklerinin sultanı gitti.

Ah o idi üç hilalin güneşi,
Artvinli Gülhanî döküyor yaşı,
Dünyada bulunmaz ah böyle kişi,
Türklük vapurunun kaptanı gitti. (04.04.1997)

4.2.4. Tanınmış Âşıklara Ağıt **-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

DÖRT BÜYÜK ÂŞIĞA AĞIT
Edirne'den Kars'a vatan ağladı,
Bunlar da dünyada var idi gitti.
Bayrağı elinde tutan onlardı,
Âşıklar ilminde sır idi gitti.

Emir büyük yerden böyleymiş düzen,
Artvinli Deryamı başka bir ozan,
Takdir böyle imiş yazmıştır yazan,
Dördünün kervanı yürüdü gitti.

Tarihlere geçti bunların sesi,
Deryamı baş baş idi ilim deryası,
Dünyaya faydalı idi gölgesi
Dört büyük çınarlar kurudu gitti.

Nusret dedesinden almıştı dersi,
Dünyada bulunmaz Murat'ın sesi,
Reyhanı mücevher ilimin müzesi,
Bunlarda kar gibi eridi gitti.

Kültür hazinesi bunların soyu,
Pirlerden okudular elifi bayi,
Şimdilik bulunmaz bunlardan iyi,
Eyvahlar dördü de çürüdü gitti.

İlimde Deryamî, Reyhanî eşti,
Hepsi de yıldız hem güneş idi,
Seste sazda Çobanoğlu baş idi,
Nusret de bunlara yâr idi gitti.

Çobanoğlu Ankara'ya yerleşti,
Deryamî Artvin'den matemli kaçtı,
Reyhanî Erzurum'dan Bursa'ya göçtü,
Bu dünya bunlara dar geldi gitti.

Bunlar âşıkların bir dünyası idi,
Fikir deryasının hülyası idi,
Nusret Sümmanî'nin hatırası idi,
Gönül dağlarını bürüdü gitti.

Anlatmak yeter mi? Mazisi çok,
Deryamî Baba'nın sızısı çok,
Aşkın savaşında gazisi çok,
Ruhların makamı sürüdü gitti.

Dünyada murada yetemediler,
Sevgi bahçesinde ötemediler,
Bunlar da avgahın tutamadılar,
Aşkın deryasında türedi gitti.

Nusret de dünyada sağ iken ölen,
Aldığı mücevher dededen gelen,
Mevlâ i Ruhani geride kalan,
Bunlar da dünyada kör oldu gitti.

Çok özür dilerim kabahat ettim,
Derdi çeke çeke kafayı üşüttüm,
Efkarî'yle Dolanî'yi unuttum,
Bunlar da dünya da diri idi gitti.

Artvinli Gülhanî'yi yaslara salan,
Ruhlarını ansın kıymetin bilen,
Zülali Sümmanî şenlikten kalan,
Bunlar mürşitlerdi pir idi gitti. (2008)

4.2.5. Şehitlere Ağıt -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

VURULAN ÇAVUŞA AĞIT
Teskereci bir çavuşu vurdular,
Anne bu halleri gören kan ağlar.
Gurbet ilde kanın yere serdiler,
Anne bütün asker bile kan ağlar.

Annesi gözler ki oğlum gelecek,
Asker karısının hâli n'olacak,
Eşim diye gözü yolda kalacak,
Çekilir yürekler gözler kan ağlar.

Kimler vurdu benim oğlumu dedi,
Annesi babası aydı ağladı,
Görenler bu hala mahşerdir dedi,
Asker değil bütün sivil kan ağlar.

Gurbet ilde ağlar Âşık Garibi,
Hayırlı teskereler ver sen Ya Rabbi,
Anneme babama kavuştur beni,
Erler değil subaylar da kan ağlar.

4.3. DESTANLAR

4.3.1. Ayrılık Konulu Destanlar -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

AYRILIK DESTANI

Ayrılık şerbeti tatlıdır sandım,
Ne tez tebdil olmuş çimenin dağlar.
Bu güzellik geçer sana da kalmaz,
Daha neye bağlı gamanın dağlar.

Nice güzellerden alırsın pacı,
Al yeşil renklerden giyersin tacı,
Sılamdan ayrılmak zehirden acı,
Bu yüzden gitmiyor dumanım dağlar.

Gece gündüz yalvarırım süt hana,
Eyvah gene hasret kaldım anama,
Ey çiçekli dağlar bani kınama,
Semaya erişmiş figanım dağlar.

Benim gibi karaları bağlarsın,
Koyun kuzu ile gönül eğlersin,
Benim bu derdime sende ağlarsın,
Varise zerrece imanın dağlar.

Sevda hasretlendi hep tazelendi,
Babamdan ayırdım gül benzim soldu,
Dertli annem gene gözyaşın sildi,
Ben bir yaralı ceylanım dağlar.

Gönül kuşu yine kafesten düştü,
Feryat şirin için kayadan uçtu,
Günahım çok baba dağlardan aştı,
Ben bir günahkâr gir yanım dağlar.

Bilbilan dağında sular akıyor,
Güzeller yayılmış koyun güdüyor,
Dertli Gülhan gurbet ile gediyo,
Kırıldı çalmıyor kemanım dağlar.

4.3.2. Özlem Konulu Destanlar -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ÖZLEM DESTAN

Eyer annem beni hatırlıyorsan,
Aylar kari verir iken hatırla.
Sılada açıldı turlu yapraklar,
Davar kuşluk olur iken hatırla.

Gurbet ellerinde şu derdim çoktur,
Annemin hasreti dağ kadar yoktur,
Hasretlik derdi de sineme oktur,
Kirazlar yetişirken hatırla.

Mesken kurdum gurbet elin özüne,
Hasret oldum anne baba yüzüne,
Garip sevgilim baksın izime,
Anne guguk öter iken hatırla.

Dertli gönül gurbet ele yaslanır,
Bizim sıla çiçeklenir süslenir,
Ezelden adet boğalar beslenir,
Öküz dağa gider iken hatırla.

Vatan borcu düştüm gurbet işine.
Kimse bakmaz gözden akan yaşıma,
Harmana var davarların peşine,
Anne ziller öter iken hatırla.

Bizim dağlar şimdi boralı karda,
Karayı bağlasın da sılada yârde,
Karçal dağı derler o Akpınar'da,
Tutya pancar yolar iken hatırla.

Gurbet elde aş kazanı kaynaşır,
Derdimi söylesen eller gülüşür,
Arkadaşlar çıkar oynasır,
Yâr dağlarda olur iken hatırla.

Bülbülün hasreti vardır güllerde,
Baykuş gibi kaldım gurbet ellerde,
Sevdiğim mevki düz tepelerde,
Koyun keçi gider iken hatırla.

Âşık Garip duştı kam ateşine,
Sılada düşmanlar güler başıma,
Körpe kuzularım kaçır düşüme,
Mahbile'yi görür iken hatırla.

4.3.3. Afet Konulu Destanlar *-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler*

ÇIĞ DESTANI

Tarih seksen sekiz yılbaşı günü,
Borası, tufanı yeller kan ağlar.
Bizim Ortaköy'de boran kış olur,
Kırılır ağaçlar, dallar kan ağlar.

İçimizde donan ölümden sızı,
İsmail Yılmaz'ın da soldu Nergis'i,
Osman Yeniçeri'nin oğlu Cengiz'i,
Çığ boğdu, arayan kullar kan ağlar.

Ahmet'i, Hasan'ı sağ çıktı çığdan,
Cengiz'i, İlhan'ı ölmüştü çoktan,
Tez iken kurudu goncalar bağdan,
Budağında solan güller kan ağlar.

Osman Yeniçeri de dedi ah felek,
Can ciğer yavrumu eyledin helak,
Düşman karşısında dik durmak gerek,
Rüstemler kan ağlar, Zal'lar kan ağlar.

Kimsenin takdire çalışmaz fikri,
Suali mizanda Münker'i Neker'i,
Evin yakınına da çığ aldı Zikri,
Her biri karalı gözler kan ağlar.

Zeynep nene bahtın karaymış kara,
Yetim torunların dört yanın sara,
Yavrulara Mevlâ'm ömürler vere,
Bu hâle nehirler, Nil'ler kan ağlar.

Zikri Tavşan derler bir garip kuldur,
Anası, karısı gelini duldur,
Yuvada sabihan yetimi boldur,
Yuvada yavrular dullar kan ağlar.

Kimse görmemişti böyle çağları,
Felek yıktı bahçeleri, bağları,
Toplandık hep birden eştik çığları,
Herkeste bir başka hâller kan ağlar.

Sağ olsun muhtar da koşar yardıma,
Afet verme Mevlâ'm daha yurduma,
Ne düşersin zalim boran ardıma,
Kesilir telefon teller kan ağlar.

Komutan da telsiz elde koşuyor,
Görülmez böyle kış herkes şaşıyor,
Kazma kürek alan çığları eşiyor,
Akrabalar, dostlar eller kan ağlar.

Kazım Yılmaz dayısına ağlıyor,
Abdest almış saatini bağlıyor,
Ecel kışı karşısında çığlıyor,
Felaketi bilmez fallar kan ağlar.

Kazım gider geri sedye getire,
Getire de dayısını götürür,
Ecel onu karşılayıp otura,
Yıkıldı köprüsü yollar kan ağlar.

İsmail Öztürk de Kazım'la gider,
Eceli onun da kolların budar,
Her neyi ederse Yaradan eder,
Çözülür göğsünde pullar kan ağlar.

Kazım ile İsmail karıştı çığa,
Haberler yayıldı sol ile sağa,
Her gelen başladı çığı eşmeye,
Lal olmuş, konuşmaz diller kan ağlar.

Ne yapsın kulları, Mevlâ'nın işi,
Beş güne bulundu bu iki kişi,
Büzmüşler dudağı, çatlamış kaşı,
Görmüyor gözleri miller kan ağlar.

Her kime bakarsan yaşlı dolaşır,
Kazım'ın hâline diller meleşir,
Kalbi durmuş, kolda saat çalır,
Saate ses veren ziller kan ağlar.

Geçmişler köprüyü ecel taşına,
Köprü ağaçları çökmüş başına,
İsmail de düşmüş can telaşına,
İmdat yok, derman yok, ballar kan ağlar.

Salalar okunur yüreğim yandı,
Baş sağlığı köyde bayrama döndü,
Kazım'ım nenesi feryatla endi,
Akıyor gözümde seller kan ağlar.

Kazım'ın dedesi çeker feryadı,
Dördünün gözünde almak muradı,
Sağ olsun komşular geldi aradı,
Gözyaşıyla doldu göller kan ağlar.

Arabayı söktü evi mereği,
Her gören insanın yanar yüreği,
Dertliye ver Mevlâ'm sabrı, çareyi,
Merdivenden yaptık sallar kan ağlar.

Keskin İsmail de evinden kara,
Çedliyan çığınan döndü hasıra,
Ecel hayvandan da alıyor sıra,
Bağırıp can veren mallar kan ağlar.

Ölüme sevinip hayıf alanlar,
Fani olurlar da hayat yalanlar,
Bu duruma gırgır geçip gülenler,
Düşün buna köylü kullar kan ağlar.

Şehitlere düşman sanma ki yandı,
Bir metre yerden de koptu çığ indi,
Dost olanlar köyde mecnuna döndü,
Sahralar yastadır, çöller kan ağlar.

Bize sabırlar ver Cenab-ı Bari,
Duymuştur dünyanın bütün her yeri,
Radyo, televizyon verdi haberi,
Başka ülke, başka iller kan ağlar.

Gülhanî destanı yazdı Bari'ye,
Cümle mahlûk topraklarda çürüye,
Gidenler gider de dönmez geriye,
Günler, haftalar, aylar, yıllar kan ağlar.

4.3.4.Dinî Konulu Destanlar **-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

DERİN SEVGİYE DESTAN
Önce kalem sonra nuru yarattı,
Âdem'i türaftan kuran sevgidir.
Otuz dokuz sene gam yeli estî,
Halk eden Mevlâ'dır Kuran sevgidir.

Âdem Baba Cennet'ten atılmazdı,
Ayrılıp çöllere katılamazdı,
Hakkın haramına sarılamazdı,
Yıllardır gözyaşı dökten sevgidir.

Bu âşıklık bize Âdem'den kaldı,
Yunus Emre aşkı Mevlâ'ya döndü,
Pir Sultan da nice deryaya daldı,
Mevlâna'yı semaya çeken sevgidir.

Habib hürmetine cihanı kurdu,
Dolandı, dolandı nur ona kondu,
O kutsal Kur'an'ı ona gönderdi,
Habib'i semaya alan sevgidir.

O Mevlâ aşkına savaşlar kıldı,
İslâm kurmak için neleri gördü,
Ali'ye Duldül'le Zülfikar geldi,
Dinsizlere kılıç çalan sevgidir.

Kuru dava ile pozdan değildir,
Sevgi cilve ile nazdan değildir,
Gönül kuşu sevgin özden değildir,
Yâre benzeyeni gören sevgidir.

Dertli âşık ağlar böyle boşuna,
Söz mü geçer zalim gönül kuşuna,
Kerem dışın çektirmedi boşuna,
Otuz iki dışın dökten sevgidir.

Bize içirdiler sevda zehrini,
Zalim gezdirmedim gönül şehrini,
Benzerde çekerim gülün kahrını,
Gülü engelleyen diken sevgidir.

Nil nehrine Mevlâ emir de verdi,
Firavun sözüyle geriye döndü,
Musa mahcup oldu Firavun sevindi,
Musa için ortadan yaran sevgidir.

Sevgi çektiriyor bin türlü dertler,
Gönül kuşu zalim vermez umutlar,
Yüz bin yaraladı Eyüp'ü kurtlar,
Şifa haktan ilâç veren sevgidir.

Zalim gönül kuşu, çok çok uzattı,
Yunus da kendini deryaya attı,
Yüce peygamberi bir balık yuttu,
Balığın karnında kalan sevgidir.

Boş kafalar yetuk olmaz bu sıra,
Yusuf'u da sultan etti Mısır'a,
Halil ür Rahman'ı attılar nara,
Nâr içinde namaz kılan sevgidir.

Yunus'un sözleri dillerde kaldı,
Ferhat Şirin için dağları deldi,
Mecnun Leyla diye Mevlâ'yı buldu,
Kerem'i kül edip yakan sevgidir.

Gülhanî'yim daha derdim bitmiyor,
İçim yanar ama duman tütmüyor,
Zalim gönül kuşu gücüm yetmiyor,
Dağ gibi sineme çöken sevgidir.

HAC YOLUNDA DERVİŞAN BABA
Yaradan'ım vermiş helâl malını,
Hakkı için veresin Devrişan Baba.
Besmeleyi hemen dile alasin,
Yollara giresin Devrişan Baba.

İşimiz yok düşman ile kast ile,
Uğraşırız kâmil ile üst ile,
Hâlden bilen yaren ile dost ile,
Helâllik kılasın Devrişan Baba.

Vatanında vasıtaya binessin,
Erenler babına teslim olasin,
Hacı Bayram Veliye de varasin,
Mevlâna'yı göresin Devrişan Baba.

Halil İbrahim'in yandığı yeri,
Nar yakmaz geriye döndüğü yeri,
Ashab ı kehflerin kaldığı yeri,
Urfa'yı da göresin Devrişan Baba.

Senin hâlin duydu verdi bizlere,
Ben de hakkım helâl ettim sizlere,
Arap çöllerinde sen de tozlara,
Hak için giresin Devrişan Baba.

Halep ile Şam'ı varıp göresin,
Hasan Hüseyin başı orada bilesin,
Zekeriya Yahya'yı da sorasin,
Bir ilham alasin Dervişan Baba.

Hayber kalesini sen de göresin,
Haydar mancınkla aldı bilesin,
O yerlerle bütün duygulanasin,
Gözyaşın silesin Devrişan Baba.

Medine'yi uzaktan da göresin,
Tevhit sedasıyla içten dolasin,
Bu dünyada muradına eresin,
Çok mutlu olasin Devrişan Baba.

Ravza-i Muttahhara'ya vardinsa,
Yeşil kubbe altı nuru gördünse,
Ebubekir, Ömer orda sordunsa,
Bunları bilesin Devrişan Baba.

O mekânda biraz fazla kalasin,
Tevhid selavatla oraya giresin,
Kırk vakiti sen orada kılasın,
Günahını silesin Devrişan Baba.

Resullulah türbesini gezesin,
Kâmil olup, bir şeyleri sezesin,
Mermerine bizden selâm yazasın,
Manevî düzesin Devrişan Baba.

Anlayasın kâmillerin hâlerinden,
Sen tadasın Maneviyat balından,
Vaz geçesin kumaşından şalından,
İhrama giresin Devrişan Baba.

Bütün erenleri sorduğun zaman,
Resulü ziyaret kıldığın zaman,
Ol Uhud dağına vardığın zaman,
Hamza'yı sorasın Devrişan Baba.

Kıblem olan al kubbeye varasın,
Kara donlu Beytullah'ı göresin,
Ah zemzem suyuyla abdest alasın,
Bir başka olasın Devrişan Baba.

Halka namazını orda kılasın,
Bir gül gibi sararıp da solasın,
Hacerül esved'e yüzün süresin,
Bol himmet alasın Devrişan Baba.

Her bir hâlden bir mana sezesin,
Ben burda sorarım mana düzesin,
Sefa, Merve arasında gezesin,
Heybetli olasın Derviş Baba.

Mücevher variken taş gelmeyesin,
Zalim muhannete eş gelmeyesin,
Kurban olam sana boş gelmeyesin,
Manevî dolasın Devrişan Baba.

Ol Hıra dağına sen de varasın,
Furkan'ın indiği yeri göresin,
Ekrem'in evini orda sorasın,
İlhamlar deresin Devrişan Baba.

O yerde hurmayı yemeyle olmaz,
Bu işler kılıçla kamayla olmaz,
Zorla coşulmuyor demeyle olmaz,
Deryaya dalasın Devrişan Baba.

Arafat dağına hemen varasın,
Bu dünyada varından bütün dönesin,
Cebelürrahman'da vakfa durasın,
Bizi de anasın Devrişan Baba.

Şimdi geldi müjdeleyenin işi,
Orada toplarsın yetmiş bir taşı,
Mina'dadır Ezazil'in savaşı,
Benim için vurasın Devrişan Baba.

Oradan dönerken kurban alasın,
Şükür kurbanıdır bunu bilesin,
O yollar mutludur orda gülesin,
Bir kâmil olasın Devrişan Baba.

Arafat dağından sen de inesin,
Kabetullah'ı tavaf kılasın,
Vaden yetmiş ise orda kalasın,
İstersen gelesin Devrişan Baba.

Vazifeler burada tamam bilesin,
Besmeleyle tıraşını olasın,
Zemzem hurmasıyla yükün alasın,
Bir sabi olasın Devrişan Baba.

Bu nameyi yazdım kardeş size de,
Aşk ateşi dolmuş bizim öze de,
Yazan kâtibime bir de bize de,
Bir dua kılasın Devrişan Baba.

Bütün arkadaşa okutturasın,
Hepsine de bizi tanıttırasın,
Ebedî hatıra unutmayasın,
Çöllere gömesin Devrişan Baba.

Gülhanî anlatır alâmetleri,
Pirinden almıştır kemalâtları,
Biraz gördünse rezaletleri,
Dile almayasın Devrişan Baba.

MÜSLÜMAN'A DESTAN

Ey Müslüman Türk evladı uyuma,
Allah'ını Muhammed'i unutma.
Fıtrat varken düşme feci duruma,
Ecdadını ahvadını, unutma.

Edilleyi şeriyeyi ey belle,
Dini değerlere sarıl dört elle,
Nefsini temizle, yaşa güzelle,
Sünetine, kitabını unutma.

Kızılların ekmeğine yağ sürme,
Vakarlı ol, kardeşini hor görme,
Düşmanına fırsat verme, tak çelme,
Milletini, vatanını unutma.

İhmal etme, oku, tarihini bil,
Sen de mazlumlardan gözyaşını sil,
Kılıcın zalimi etmeli rezil,
Zafer dolu destanını unutma.

Şehitlerin kanı ile boyanmış,
Bu topraklar o kan ile sulanmış,
Yedi iklim, üç kıtayı dolanmış,
Bayrağını sancağını unutma.

Helal çalış helal rızık kazan ha.
Hayatın uymalı Kitabullah'a,
Önce öz nefsinin çalış ıslaha,
Aileni, ocağını unutma.

Senin var olmana, onlar sebeptir,
Saygılı davranmak yüce edeptir,
Onlar baş tacıdır, her zaman takdir,
Öz anneni, öz babanı unutma.

Namusuna etten kale örerken,
Gece gündüz vatanını beklerken,
Sıcak demez, soğuk demez, titrerken,
Hudutlarda Mehmet'ini unutma.

Usul ile kitabını okurken,
Sayesinde doğru yolu bulurken,
Şeytan dahi oldan kaçır, uyurken,
Hak yolunda ulamam unutma.

Son pişmanlık para etmez bilesin,
Töve ili günahını silesin,
Komşuların hayır, dua dilesin,
Kurtuluş yok, kul hakkını unutma.

Gece gündüz ezanına bağlı ol,
İstersen genç, istersen de çağlı ol,
Gerçek aşkla, yüreğinden dağlı ol,
Boşa giden zamanını unutma.

Öfke ile kalkma, oturma kinle,
Gör haini, pis nefsinin dizginle,
Kuran oku, manasını ey dinle,
Son nefeste, imanını unutma.

Gülhanî der günahımdan oldum şok,
Yüzüm gülmez dağlar gibi derdim çok,
Ne yapmışsam ne istemişsem çare yok,
Vereceksin hesabını unutma. (29.10.1997)

4.3.5.Yalnızlık Konulu Destanlar **-11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler**

GARİP DESTAN

Gurbet elde baş yastığa düşünce,
Acep neye varır işi garibin?
Gelen olmaz giden olmaz yanına,
Akar gözlerinin yaşı garibin.

Lanet olsun gurbet elin adına,
Hiç doyulmaz muhabbetin tadına,
Akrabalar düşer bir bir yâdına,
Bir yol arayınca şaşı garibin,

Garip nere varsa karadır yüzü,
Nemlidir yakası yaşlıdır gözü,
Aşıkâr edemez gizlidir sözü,
Bir yere gelince başı garibin.

Gurbet elde garip kimdir bilmezler,
Ağlayınca gözyaşını silmezler,
Garip hâlin nedir, diye sormazlar,
Yoktur derdinin ilacı garibin. (06.09.1989)

SEVENİN ACI DESTANI

Doğuşumdan beri bahtı karayım,
Ağlarken yüzüme gülünim gitti.
Dokunmayın içim dışım yaradır,
Yarama ilâcı bulanım gitti.

Bakın ayrılığın gözyaşlarına,
Su dökün sinemin ateşlerine,
Beni çok anlatmış kardeşlerine,
Bütün dertlerimi bölenim gitti.

İçime doldurdu eylenmez yara,
Eyledi bizleri bir bahtı kara,
Görmek yok, gitmiştir ebedi yere,
Ağlarken gözyaşım silenim gitti.

Son günlerde gittim yârin yanına,
Ağlayarak öptüm yanaklarına,
Her şeyini anlatmış kardeşlerine,
Soyunup koynuma girenim gitti.

Kanlı yaşla doldu benim gözlerim,
Nerde göreyim, sevdiğimi özlerim,
Kalmadı takatim, tutmaz dizlerim,
Dünyam zindan oldu kararım gitti.

İçime bıraktı eylenmez sızı,
Gece yarısında bulundu bizi,
Bana zindan etti baharı yazı,
Beni canı gibi sevenim gitti.

Ben ölmüşüm yaram gitti,
Derdimin dermanı nerde buluna,
Âşık Gülhanî'yi seveyim yerine,
Ebedi gönülde kalanım gitti,

TERK EDİLMİŞ GARİP DESTANI

Hayvanı tez iken emekli ettin,
Çalıştırdın sonra boşa bıraktın.
Yazık değil mi yaşlı hayvana,
Ne sebepten dağa taş bıraktın.

İnsanlık babından hisse kapaydın,
Yaradan Mevlâ'ya, doğru tapaydın,
Besleyeydin bir kavurma yapaydın,
Ne sebepten kurda kuşa bıraktın.

Oda küstürmüştür kahpe feleği,
Boşa gitmez dilsiz hayvan dileği,
Haram olsun sana bunca emeği,
Yazın çalıştırdın, kışa bıraktın.

Dilin otar idi neden de sustun,
Hayvan kocalınca umudu kestün,
Yollar yapılınca hayvandan küstün,
Zavallıyı bir ateşe bıraktın.

Akıl ermez insanoğlunun oynuna,
Hiç merhamet dolmadı mı beynine?
Günahı vebali senin boynuna,
Emektarı bir savaşa bıraktın.

Zahmet olur mu böyle söyleye,
Dişler diye kast eyledin huyluya,
Kavurmasın dağıtaydın köylüye,
Zehirli katranı aşa bıraktın.

4.3.6.Gurbet Konulu Destanlar -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

GURBET DESTANI
Cahil ıkan ben okula gıtmedim,
Babamın sözinen ben da gezmedim.
Kara bahtım ezeliinden gülmedim,
Aman Allah nasıl bir yere düştüm.

Hoca bize okuyun yazın dedi,
Çalışın da iyi öğrenin diyor,
Geldi teğmen bize sualler sordu,
Aman Allah nasıl bir yere düştüm,

Teğmen geldi teftiş var dedi,
Okulları paspas eyleyin dedi,
Paspas ede ede potin çürüdü,
Aman Allah nasıl bir yere düştüm.

Başucumda onbaşılar duruyor,
Yedi kat binayı yıkayın diyor,
Kaytarırsan değenekler kırıyor,
Aman Allah nasıl bir yere düştüm.

Annem yok ki başucumda otura,
Babam yok ki oğlum yoruldun diye,
Kardeşlerim yok ki hâlimi sora,
Aman Allah nasıl bir yere düştüm.

Dağlarda ben için iç anne, suyu,
Viranedir bahçemin solmuştur gülü,
Tükenmez paspasın Ali Okulu,
Aman Allah nasıl bir yere düştüm.

Anne baba kardeş sılada kaldı,
Dertli karı gurbette soldu,
Paspas omuzumda sanki saz oldu,
Aman Allah nasıl bir yere düştüm. (17.07.1967)

HATAY DESTANI

Hatay'ın üstünde yüce kayalar,
İçinde vardır da türlü yaralar.
Asker için ağlamasın analar,
Ne yaman çarşıdır Hatay çarşısı.

Hatay'ın üstünde dizili çamlar,
Sılada sevdiğim benim için ağlar,
Bütün yârim karayı bağlar,
Yol ver geçem ben de Hatay çarşısı.

Hasretlik elinden gönlüm haraptır,
Bu Hatay'ın dörtte üçü Arap'tır,
Beni derde salan zalim felektir,
Araplarla dolu Hatay çarşısı.

Hasretlik akıtır kanlı yaşımı,
Hasretlendim yine de kardeşimi,
Annem benim için dökme yaşını,
Ben Garip askerim Hatay çarşısında.

4.3.7. Kahramanlık Konulu Destanlar -11'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

KIBRIS DESTAN

Şu zalim Rumlar yerinde durmaz,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.
Karalar çekildi Alay dağılmaz,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Alay komutanı emir veriyor,
Askerler hazırдыr yolu bekliyor,
Tüfek teczat bütün hazır duruyor,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Nöbet subayları emir veriyor,
Hazır kıta gece hemen kalkıyor,
Alarım çalınca emir veriyor,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Annemin gözünden yaşlar akıyor,
Oğlum gelir diye yola bakıyor,
Bütün asker teczat ile yatıyor,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Kıbrıs dedikleri bir ada yerdır,
Oranın kâfiri Makariyos'tur,
Bizim Türklerin çoğunu kırdırır,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Halkımız alayı hazırlanmıştır,
Bütün ordulara haber olmuştur,
Vatan aşkı içime dolmuştur,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Kıbrıs olayını babam duyuyor,
Oğlum gurbet ilde bilmem n'oluyor,
Bu haber sılaya âlem veriyor,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Zalim Makariyos rahat durmuyor,
Nice yıldır bu iş bir hal olmuyor,
Türk askeri hazır geri durmuyor,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Kıbrıs'ta acayip işler oluyor,
Din kardeşlere zahmet veriyor,
Bütün Türk askeri coşa geliyor,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Başbakan Demirel çare bulmuyor,
Dertlinin hâlini kimse bilmiyor,
Türk orduları bütün emir bekliyor,
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne.

Bu dava bizleri beter üzüyor,
Bütün asker hep teczatlđ geziyor,
Dertli Âşık Garip bunu söylüyor,
Söylerim arkadaş yazmıştır anne. (17.11.1967)

-15'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

ŞANLI ALBAYRAĞIMIZ DESTANI
Ecdadımın akan şehit kanıdır,
Ay yıldızlı şerefidir şanıdır,
Sembolümdür Türkiye'mi tanıtır,
Uzatılan diller kırılmalıydı.

Bayrağıma yan bakanı vurmamak,
Diyen kimdir ona hesap sormamak,
Uyan Türküm uyan fırsat vermeyek,
Pis kanları yere serilmeliydi.

Atamızın kanunları yön verir,
Ecdadımın zaferleri şan verir,
Türk milleti, bayrağına can verir,
Atarken orada vurulmalıydı.

Türk ordusu coşsa dönmez geriye,
Mermi atmaz sabi çocuk, karıya,
Aç kurtlar misali dalar sürüye,
Bu puştlar vatandan çarılmalıydı.

Yaradan Mevlâ'ya yaslanıyorum,
Uyku yok gözümde hırslanıyorum,
Beş yüz elli beye sesleniyorum,
Oradayken hesap sorulmalıydı.

Vicdanıma ağır geldi yükleri,
Silinmeli bu Ermeni kökleri,
Sade bize midir insan hakları,
Adalet temelden kurulmalıydı.

Yutar mı Türkoğlu yutturmasınlar,
Yabancı düdüğü öttürmesinler,
Kardeşi kardeşe çattırmasınlar,
Hayinlerin beyni yarılmalıydı.

Al bayrağa pis ayaklar bastırdık,
Şehitleri gazileri küstürdük,
Suç baştadır bu rüzgârı estirdik,
Ölmüşse beyinler dirilmeliydi.

Bunlar bu gücü nerden bezendi,
Başkentimiz Ankara'ya uzandı,
Verdiği zararlar kimler kazandı,
Ermeni döllerini yorulmalıydı.

Türk kanı var damarımda durmuyor,
Kahraman orduma emir gelmiyor,
Şanlı paşalar nasıl sabrediyor,
Bunlar çizmelere sarılmalıydı.

Artvinli Gülhanî bugün dardadır,
Vatan elden gider, beyler kârdadır,
Osmanlının torunları nerededir?
Bu bulanık kanlar durulmalıydı. (27.06.1996)

4.4. SÖYLENİŞİNE GÖRE TÜRKÜLERİN TÜRLERİ

4.4.1. Üzüntü ve Eseflenme Türküleri

-8'li Hece Ölçüsü ile Söylenenler

BABA GÜNAH MIDIR?

Aşk düşürdü beni çaptan,
Günah mıdır günah mıdır?
Bir vapura iki kaptan,

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

Beni yakar aşkın közü,
Bağrımda derindir sızı,
Bir koçun iki boynuzu.

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

Hâlim görsün Gani Sübhan,
Bulunmaz derdime derman,
Bir hastaya iki Lokman,

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

Kara sevda zor olursa,
Açılmayan sır olursa,
İki gönül bir olursa,

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

Aşk elinden oldum deli,
Derdim götür Çoruh seli,
Bir bülbülün iki gülü,

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

Bu aşk ile oldum ben kül,
Baba derde çareyi bul,
Bir sahraya iki bülbül,

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

Yanar evladının özü,
Baba hor görmesen bizi,
Bir âmanın iki gözü,

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

Kurusun Karçal'ın karı,
Âşık Gülhan olmuş deli,
Bir âşığın iki yâri,

Günah mıdır günah mıdır?
Baba suç mudur, suç mudur?

4.5. MANİ ŞEKLİNİN TASNİFİ

Maniler, başta aşk olmak üzere hemen her konuda yazılabilen bir halk edebiyatı nazım türüdür. Çoğunlukla 7 heceli dört dizelik bir bentten meydana gelir. Dizeleri 4-5-8-10-14 heceli kalıplarla söylenmiş maniler de vardır. Birinci, ikinci dördüncü dizeler birbirleriyle kafiyeli, üçüncü dize serbesttir. Yani kafiye dizilişi aaxa'dır. aaaxa düzeninde maniler de var. İlk iki dize hazırlık dizeleridir.

Son iki dize ile anlam bağlantısı yoktur. Asıl anlatılmak istenen son iki dizede verilir. Birçok mani çeşidi vardır. En çok kullanılanlar düz ya da tam mani, kesik mani, cinaslı mani, yedekli mani, artık mani'dir. Bu manileri kısaca inceleyecek olursak:

4.5.1. Düz Manileri (Tam Mani): Yedişer heceli dört dizeden oluşur. Kafiyeleleri çokluk cinassızdır.

*Bilinmez de bilinmez,
Türk'ün sırrı bilinmez.
Kahpelere söyleyin,
Vatanımız bölünmez.*

*Der Gülhanî yan oldu,
Dert bir iken bin oldu.
Âşığın inekliği,
İki güne mal oldu.*

*Bu derdi bilene de,
Dağdaki yılana de.
Söz anlamaz laf geçmez,
Derdimi bölene de.*

*İçimde vardır sırlar,
Âşığa deli derler.
Ben gittim şehitlere,
Seni gösterdi Pirlere.*

*Bülbül güle de kalmaz,
Mecnun çöle de kalmaz.
Dünyamı zindan ettin,
Zalim sana da kalmaz.*

*Sineyi yakana sor,
Gözyaşın dokana sor,
Dağları zindan ettin,
Sevdani çekana sor.*

*Od yanar kazan bilir,
Bu derdi yazan bilir.
Geceyi hastaya sor,
Gurbeti gezen bilir.*

4.5.2. Kesik Manileri: Birinci dizesi 7 heceden az, anlamlı ya da anlamsız bir sözcük grubu olan maniler. Bu kesik dize sadece kafiye hazırlar. Eğer meydan ve kahvehanelerde söylenen ve ilk dizeleri "aman aman" ünlemi ile doldurulan manilerse bunlara İstanbul manileri de denir.

Bu hâlim,
Meydandadır bu hâlim.
Boğazımdan assalar,
Doğruyu söyler dilim.

Elma yanı,
Kırmızı elma yanı,
Nasıl kabre koyarlar,
Muradın almayanı.

Düşüne,
Vicdan yok ki düşünce
Beni kınayan varsa
Bu dert gelsin başına

İbret al,
İbret al bu dünyadan ibret al.
Gelen kalmaz dünyada,
Gidenlerden ibret al.

Kara bahtım,
Ezelden kara bahtım.
Dedim gideyim yara,
Dağdaki kara bahtım.

Yarım kaldı,
Bizim hayat yarım kaldı.
Karlı dağların ardında,
Fidan boylu yârim kaldı.

Yarım saat,
Yâr kıyamaz yarım saat,
Acep fırsatın yok muydu?
Çok mu gördün yarım saat.

Yer yedi,
Bir saysana yer yedi.
Ah erenler nerededir,
Nebileri yer yedi.

Yüz ay gülüm,
Kaşlar keman yüz ay gülüm.
Öyle bir derde düştüm ki,
Her dakikası yüz ay gülüm.

Gözerim yaşlı,
Gezer dolaşırım gözlerim yaştı.
Kızma Gardiyan Bey,
Tozar dolaşırım gözlerim yaşlı.

Uyan gönül,
Bir mürşide dayan gönül,
Dünya yalan dünyadır,
Delaletten uyan gönül.

Gel de gör,
Vatanımı gel de gör.
Karçar dağı ak pınar,
Bu dağları gel de gör

4.5.3. Cinashlı Manileri: Eğer kafiye cinashlı ise bunlara cinashlı mani denir.

Su da yandı su dayandı,
Bent vurdum, su dayandı.
Bu derde ben dayandım,
Su döktüm su da yandı.

Son sofı kardeş gör yârı,
Omur yarı, yâr yarı,
Bildir zaluma derdim,
Sinem tuhaf yer yarı.

Yüz incidir, yüz incidir.
Kaşlar keman yüz incidir,
Ben babamı hiç incitmem.
Babam beni yüz incidir.

Dert ekerem dert ekerem,
Neylesin ki derde Kerem.
Düşmüşüm gam tarlasına,
Dert sularım dert ekerem.

*O da yansın, o da yansın,
Benim gibi o da yansın.
Gönlün çıra gibi olsun,
Bir kibrit çok oda yansın.*

*Yara sızlar, yara sızlar,
Of deyip de yara sızlar.
Yaralının ahvalinde,
Ne bilir ki yarasızlar.*

*Çimen yerde, çimen yerde,
Gül daldadır, çimen yerde.
Yara gömlek olayıdım,
Soyunup da çimen yerde.*

*Alma yanı, alma yanı,
Kızarsın almayı.
Kimler kabire koyar,
Muradını almayı.*

4.5.4. Yedekli (Artık) Manileri: Düz maninin sonuna aynı kafiye de iki dize daha eklenerek söylenen maniler. Cinaslı kafiye kullanılmaz, birinci dizeleri anlamlıdır. Yedekli maniye “artık mani” de denir.

*Ağlarım çağlar gibi
Derdim var dağlar gibi
Ciğerden yaralıyım
Gülerim çağlar gibi
Her gelen bir gül ister
Sahipsiz bağlar gibi*

*Ne viran çeşme imiş
Su içecek tası yok
Yıkıldı viran gönüm
Yapacak ustası yok
Şu vefasız dünyanın
Ucu var ortası yok*

4.5.5. Deyiş, Karşı-Beri Manileri: Konu bütünlüğü içinde ya bir kişi ya da karşılıklı iki kişi tarafından söylenen mânilerdir.

Âşık Torunî

Bağdat’a giden olsa,
Arzuhal eden olsa.
Yıkarım Bağdat seni,
Yâre bir hâl olursa.

Âşık Gülhanî

Bağdat’a paşa gider,
Arzuhal işe gider.
Bağdat’ta yâr sevenin,
Emeği boşa gider.

Âşık Torunî	Od yanar kazan bilir, Yol hâlin ozan bilir. Geceyi hastadan sor, Gurbeti gezen bilir.
Âşık Gülhanî	Yaramı çözen bilir, Deryada yüzen bilir. Aya çıkarlar boşa, Semayı düzen bilir.
Âşık Torunî	Asmada üzüm sana, Kem midir sözüm sana? Seher yıldızı gibi, Dikmişim gözümü sana.
Âşık Gülhanî	Her asmada üzüm yok, Her cahile sözüm yok. Vefasız yıldızlara, Dikili çok gözüm yok.
Âşık Torunî	Giydim potinlerimi, Gel bağla bağlarını. Yaz gelince özlerim, Artvin'in dağlarını
Âşık Gülhanî	Giysem potinlerimi, Aşamam dağlarını. Yârsız ne eyleyeyim dostlar, Artvin'in dağlarını.
Âşık Torunî	Ay doğar sini gibi, Sallanır selvi gibi. Ey kız kokun geliyor, Isparta gülü gibi.
Âşık Gülhanî	Gülhanî'nin kaderi, İmzalı yazı gibi. Yârin koynuna girsem, Üç günlük kuzu gibi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

GÜLHANÎ'NİN SEVDİĞİ GÜLLÜ İLE KARŞILIKLIMEKTUP VE ŞİİRLERİ

5.1. Gülhanî'nin Güllü'ye Gönderdiği Mektup ve Şiirler

1.Mektup ve Şiir:

Ömrümün Sultani Gözümün Işığı Muhterem sevdiğim sen bana can düşmanı olsan anne babamı ve çocuklarımı hep öldürsen beni de öldürsen ölüm bile senden vaaz geçmez gönüm öyle kaynak olmuşsun ki bu kaynağı silmeye çare yoktur kıymetli sevdiğim yahut da Allah etmesin sen ölsen senin mezarına bile aynı aşkı devam eder gündüz gelemesem gece gelirim sa-
bahlara kadar yaş döküp deyişlerle ağlarım kıymetli sevdiğim bu aşkın güç olduğunu anlıyor musun? Aramıza geçen engellere bak Berta değil bütün dünya bana düşman olsa vaaz geçmeme çare yoktur ne yapam elimde değil ki kıymetli sevdiğim beş on defa değirmenlerin üzerindeki taşla inip de senin gezdiğin yollara bakamasam deli oluyorum taş dibinden yukarı sollanan yaprağı yeşil kazaklı sevdiğim zannediyorum senin aşkından ve hasretinden üç defa tabancayı göğsüme dayadım yine gözümün önüne sen geldin sevdiğim kalır diye vaaz geçtim beni kime bırakıp da bu köyden gideceksin...

SEN BANA

*Dilim vakfedemez ah kıymetini,
Gözlerimden kıymetlisin sen bana.
Bir dakika aklımdan çıkmış değilsin,
El ayaktan kıymetlisin sen bana.*

*Gam için yaratmış bizleri Huda,
Arşa çıktı bak bizde ki feryada,
Anne baba kardeş yoluna feda,
Tevlukattan kıymetlisin sen bana.*

*Dünya dolu para pula değişmem,
Sekiz cennet Hurilere değişmem,
Altına gümüşe mala değişmem,
Saltanattan kıymetlisin sen bana.*

*Dayım çekmekteyim ahu zarını,
Yavrum unutamam o gözlerini,
Doyunca sarmadım o ince belini,
Bu cihandan kıymetlisin sen bana.*

*Senden ayrılalı bir dakika gülmem,
Uykum haram oldu yemekle doymam,
Ah yüz bin güzele bir tuiün vermem,
Mahlükattan kıymetlisin sen bana.*

*Beni yandırırısın nara yakartırısın,
Benim için çok çileler çekersin,
Uzaklardan ah gül gibi kokarsın,
Sümbüllerden kıymetlisin sen bana.*

*Akıyor gözümden aşkın selleri,
Mazi oldu yari dağın hayalleri,
Unutulmaz ah Şavşat'ın yolları,
Yaylalardan kıymetlisin sen bana.*

*Sineme doldurdun çok derin kozi,
Pişman olma Sunam böyleymiş yazı,
Korkarım düşmanlar ayırır bizi,
Dostlarımdan kıymetlisin sen bana.*

*Ayrılrısın düşün benim hâlimi,
Ölümden çok ayrılığın zulmü,
Her pazartesi gözle yolumu,
Ay güneşten kıymetlisin sen bana.*

*Azrail cani beraber versek,
İkimiz beraber kebire girsek,
Düşmanların dilinden de kurtulsak,
Tatlı candan kıymetlisin sen bana.*

2. Mektup ve Şiir

Bütün cihanın yeryüzü kâğıt olsa ve bütün ağaçlar kalem olsa bu derdi yazıp bitirmeye imkân yoktur. Bir küçücük giriş yapıyorum iki satırla aldı dertli...

GÜLSEN'İM

*Tazelattın benim eski yarımı,
Hallarına kurban olam Gülsen'im.
İlk görüşten beri sevdan çekarım,
Ah canına kurban olam Gülsen'im.*

*Sizden ayrılalı oldum bir deli,
Yitirdim aklımı şaşırdım yolu,
Omrumun sumbuli bahçamin guli,
Ah gülüne kurban olem Gülsen'im.*

*Dort senedir gizli sevdan çekerim,
Sizden ayrılalı bağrım yakarım,
Bu tatli canımdan tezdan bıkarım,
Tatlı canım sana kurban Gülsen'im.*

*Bu sevda şerbeti hiç yutulur mu?
Senin aşkın yâdlara atılır mı?
Gezdiyimiz günler unutulur mu?
Çok bir kara güne düştüm Gülsen'im.*

*Asırlar geçse de seni unutmam,
Elimdan aldığı gülü unutmam,
Kiraz utsundaki hâli unutmam,
Kerem gibi içim yanar Gülsen'im.*

*Sendan ayrılalı kara bağladım,
Eyyah! Bir derdimi yine çokladım,
Geldin buralara neça ağladın,
Gözyaşına kurban olem Gülsen'im.*

*İçerimde binbir sevdanın katı,
Sensiz yoktur günahların lezzeti,
Düğünden geldikte tıkladın kapı,
Doyunca konuşamadım Gülsen'im.*

*Derdim çoktur sunam sana sayamam,
Dolandın karşımda hiç unutamam,
Gül güzüne bakmaya inan doyamam,
Her yanına kurban olam Gülsen'im.*

*Yıllardır ağlarım güldür sen beni,
Ben bir gonca gülüm soldur sen beni,
Kanım helal olsun öldür sen beni,
Ah boyuna kurban olam Gülsen'im.*

*Sizdan ayrılalı durmaz ağlarım,
Mecnun oldum karaları ba larım,
Senin sevdanı ba rımnda  a larım,
Dünya bana zindan oldu Gülsen'im.*

*A lar  şık Garib, dedim da çoktur,
Senin sevdan bana da  gibi yüktür,
Ben(im) için dünyada emsalin yoktur,
Gözümün ışığı canım Gülsen'im.*

*Son selam saklamayı becaramazsan okuyup a. Kimsaya duyurursan gen li-
 inden hayır bulmiyasin.*

( iirin arkasındaki mektup)

*Çok siyasidir. Kimsa duyarsa ikimiz da batariz. Çok dikkatli oku. Selam
ile ba lıyorum. Dikkat.*

*A ık Garib'in çaresiz derde d şmasına ayet standır. Sayın sevdiğim
Gülsen, ben 13 ya ından bu yani 20 ya ına kadar sevdu umu arardım. 20
ya ında sevdi ime kavu tum. Ela ( yle) alıcak zamanda dünyasını de i ti.
Kavuşmak nasip olmadı. Çok dertler çektim. Bu dertler içinde sedu uma
benzeterek iki kıza vuruldum. Bunların hiçbirinden vefa görmedim. Çünkü
bize gülmek haramdır. Sayın Gülsen'im yıllarım ve aylarım butun  ilai ve
dertli ge maktayken, yetmiş tarihinde ordolada(?) yeri aldık ve yeri aldığı-
mız günlerde sizi gördüm. Yüzuna baki ta tepeden tirna ıma öyle bir si-
zi(sızı) vurdu ki; sanarsın ki bir ağacı yıldırım çarpıyor. Sevdi ime benziyan
a k dolusu gözler ile kalbimin en derin köşesinde oyle bir yer etti ki, aradan
asırlar geçse sizi unutmama ve bu a k sevgisini kalbimden silmeye ve silin-
maya çare imkân yoktur. Senin derdin ve aşkın ve o dertli baki ın butun
Çektiğim dertleri ve  ileleri bastırdı ve unutturdu. Sayın Gülsen'im seni
unutmama ve sendan vazge mama çare yoktur. Nasıl vazge em ki? Çünkü
gönlüm gönlüne kaynak olmuştur.   rt y p toprak olsam mezarım utsunda
bitan otlar yine a k yüzgeri(rüzgârı) ile Gülsen! Gülsen! diye sallanır.*

*Sayın Gülsen'im, seni gördüm ondan bu yani dört senedir gizli sevd
 ekiyordum. Belki siz  eyre inin farkında olurduz. Dört senedir  ektiyim
sevda ateşi bizleri balon gibi(gibi)  ı urdu. Gülsen'im Berta'ya geldinde dört
gün, o heyecanlı dakkalar ve izdiraplı saatlar ge urduk. Bu dört günde inan-
ki, valahi kırk senelik ömrüm gitti. Te ke(keşke) gelmez olaydın. Bugunden
 rt gözle olumumu( l m m ) bekliyorum. Senin d kt y n g zya ların ve
oturdu un yerler ve gezdiyimiz yerler bizlere birer düşman olmuştur. O
yerlere bakanda tuz gibi eriyorum. Sayın Gülsen'im dört gün beraber kaldık*

ama dört yüz senelik çıkmayan bağrında iz bıraktın. Dört yüz sene yaşama-
ma imkân yoktur. Amma senin aşkın kemiklerimden dahi çıkmaz Gülsen bu
dertlerin çaresi. Ben bunu düşünüyorum; bütün ev halkından vazgeçip, eyer
sen de vazgeçersen; Türkiye'den çıkıp giymayı kararlaştırıyorum. Bu canım
uğruna feda olsun. Sizi (sizin) kibi(gibi) yara Aşık Garib'in zayıf canı çok
mudur? Cevap cevap...

5.2. Güllü'nün Gülhanî'ye Gönderdiği Mektup ve Şiirler

1. Mektup

Sayın Aşık Garip, önce selamlar, hal ve hatırınızı sormayım. Saolun
erkeksiniz sözünüzde durdunuz. Ecem dünyada kız mı bulamadı ki acele onu
sarıp sarmaladı, götürdü. Ama neysa o biza nasip değilmiş. Şaka ediyorum.
Sizin elinizde değildir ama başka kız gitti, gitti. Ama o çocuğu Barga'nın
oğluna neden doğurdu? Ondan sonra benim yarı ömrüm gitti. Onu ben esen
rüzgarlara dahi kıyamazdım. O ellerin kırılacak, bir murat almayacan. Nasıl
kıydı da vurdu? Bir laf atmış ki bizim geline; onun için vurdum. Bütün her-
kes inanmış ama ben inanır mıyım? Neyse uzun zamandan beri konuşmadı-
ğımız için yazmaya mecbur oldum. Ama o kadar söz var ki yazmakla bitmeye
imkân yoktur. Ah nerde Murgul'un şehitler mezarı? Konuşmak bitsin şimdi
kısadan anlatıyorum. Buraya geldim geleli, sizden bir haber alamadım. Onu
da duydum mektup vermek istiyorsun. Fakat vermeye imkân yoktur, çocukla
iş olmaz. Arada insan mani olur bizim Fatoş eve gelince hemen diyor ki;
bizim peşimize geliyor. Nereye gidersek, evde daha beter azıyorlar. İmkânı
olursa buna ver olmasa kalsın. Mektupları saklama hepsini yırt, benim
hatırımı sayarsan ve teyipteki sesi illa silmani rica ederim benim hatırımı
sayarsan. Çünkü ne olur ne olmaz biz zaten birbirimizi biliriz. Dünya bozul-
sa bizim aramız bozulmaz. Ama ağzına mukiyyat ol. Kimse mahana ila
ağızdan söz alırlar. Her ne deselar bilmam diyeceksin. Etmemişim, gitmemi-
şim, söylememişim her şeyi böyle beklerim. Senin en samimi kimsan olur,
bakarsın açılırsın. Ama eğer duyarsam o yanısını sen düşün. Ben öldüm,
öldüm. Ama sen de öldün. Sana güvenamiyorum çünkü sen sabırsızsın. Bu
işler hep sabırsızlıktan meydana çıktı.

Rica ediyorum teyipteki sesi sil ve bu kâğıtların hepsini ateşa at. Silmaz-
san ve atmazsan Allah beni sana hasret bıraksın. Çünkü teyipteki Salih'in
kızının sesini Elyesa'nın oğulları duymuştu. Bizde ne dersen o kadar azıyor-
dun. Onu öldüreceyiz diyorlar. Ben de sizin bir yerde lafınız geçince daya-
namıyorum. Sen diyordun ki milletin yanında biza kız. Kızmak deyil kimseyi
konuşturmuyorum. Kötü demeye ağzım dilim gelmiyor. Şimdi sana ricam bir
bandı yine bana ait doldur. Güzel ve yangın deyişlerle. Onunla eğleneyim.
Bu banтта bana yarar bişey yok ama yine hep onu çalışıyorum. Şimdi bunu

sana veriyorum. Bana yeniden hazırla. Fakjat sen benim sesimi illa sil. Ben hakkından gelirim. Ama sen gelemezsin.

Ne yapalım düşmanlarımız çoğalmış. Biz kendimizi dolandıralım. Bir sene kadar sabrederim. Allah büyüktür. Yine bizim kavuşup kavuşmamamız Murgul'a kalmıştır. Çok uzun uzadı düşman karşısında gezme kendini dolandır ve kimseye emniyet etme. Bir düşün ki ben size sebep ne uzuntu çekiyorum. Benim milletim benimle konuşmuyor. Ben zaten tenezzül etmam falat siz da beni düşünün. Olürsek de beraber, kalırsak da. O bacaksız ortaya adam koymuş ki; irsali onları mahaneyle eva getirsin de onları öldürek. Sizin ona tek tüyünüzü vermem. Kimsenin lafı bana geçmiyor. Siz korkmayın ve kendinize mukayyet olun. Halit ocaktan ne zaman çıkacak. Şakiregilin Kuro ile kızını geldim geleli ben onları görmemişim. Önümden yılan gibi geçiyorlar. Dediklerini hep inkâr etti. Herkes yalan olduğunu hissetti. Benimle hiç konuşmuyorlar. Sana kimse sorarsa ben bilmem de. O kızın günahını sen seyrete selamlar.

2. Mektup

Canım Sevdiiyim bari mektup elimizdan gelen iş bari onu kesmiyelim her zaman cebimizde hazır dursun.

İki gönül arasında ezilen sayın sofı arkadaşımız ne yapıyor? Bu sıra onun hiç morali düzgün değil bana öyle geliyor. Ona çok çok selamımı söyle. Ondan niçin hiç haber gelmiyor ya ey ya kötü. Yoksa aranız açık mıdır? Bilmiyorum yoksa bizlerin arasından çıktı mı? Sakın onu küstürmayasın onsuz bizim ne günümüz var. Bizim sebebimize o da işe düştü. Günah yavruma Allah yüzünü güldürsün. Senin evinin milleti bana melek gibi görünüyor ve de hepsinden güler yüz tatlı dil işidiyorum. Bizim evin milleti kahrolsun hepimize düşman oldu. Onları kim sayar sen hiçbir şeyden korkma. Her şeyde beni göz önüne al Kopgilin düğüne gel ve sakın orda dikkatli ol yukarı taraf bakma. Haftaya düğün var. Mektubu böyle yazarlar senin gibi iki satırla saymazlar daha ne diyeyim çok çok selamlar. Bandı verdiğiğe çok teşekkür ederim.

3. Mektup

Sayın çok kıymetli sevdiğim Gülanı

Önce çok selam eder. Bensiz geçen günlerinin neşeli geçirmeni Allah'tan dilerim. Sevdiiyim bir düşün ki aramızda sanki geçit vermez dağlar var da işimiz mektuba kaldı. Ona da raziiyim yazıpta veremiyoruz. Aradan aylar geçiyor birbiirimizi goremiyoruz neden oluyor zalim düşmanların hiç işi yokmuş gibi gözleri daim bizim peşimizde. Sabret sevdiğim nasıl olsa yaz eriştik. Allah büyüktür bizleri gizlatacak dallar ağaçlar yeşerdi. Şimdiden sonra hergun dışarıdayım fakat çok sikiyonetimdeyim. Kendimizi dolandır-

mak lazım hep boyle gitmez biraz sabredip arasi ciksa barişginlik olur. Gayemiz yalani cikarmak boyle gidorsa herkes peşimize dusuyor senin mektubunu ve bandini okuyup dinledim. Bana çok minnet ediyorsun ama ne yapayim selayet elimde deyil halen benim nasil olduğumu inanmadın da ona yanarım. Bana demeye luzum yok. Kendin nasil isan beni de oyle bil.

Şimdilik sana destan yazamıyorum. Çunku banda doldurup vereceğim ama ne çıkar zulali gibi çamdan kavaktan demeyle bişa çıkmaz ben sizin gibi ermiş deyilim güllü ne bilirki ne yazsın? Bu mevsim çalışma mevsimidir mecburen çalışıyorum. Sen sanıyorsun ki işa daldi da beni unuttu. Bir Dakka aklından çıkmışsan Allah'ın kulu olmiyem. Seni goremeyince mecburu işa dalip kendimi avutuyorum. İş güçlar saltanatmidir acaba derdim sen diyor-sunki mektuba sevdiğim yazmıştın da silmişsin onu sildiğimin sebebi şu ben ki sidiği ile gönderecektim okur die içinde ilişkin birşeyler yazmadım. Kusu-ru bakma gözden iraksın ama gönülden yakınsın merak etme ben sozuma guvenmişim dünya bozulsu benim bozulup vazgeçmeme imkân yoktun. Benim dertli ve biricik sevdiğim yalnız kendini düşmandan sakın benden düşuncen olmasın tekrar selamlar güllü ile Gülhanî bir mezara konsunlar

Şimdi ise sana ricam benden düşmanlık bekleme yine insanlık bekle, sen benim için olduysen olmiyan var onu hatırı için yine senin de hatırın var. Fakat benim sende iğnem bila varsa onları bana kendi elinle vermeni rica ediyorum. Bendede neyin varsa vereceğim, yaramıyan insanın benim gibi alçak rezil insanın; iyi insan altını bile olsa eline almaz. Sen o gece benim için gelmemişsin beni denemeye ki gelmişsin hem suçlu da demek hem guçlu-sun bu işleri burya çıkaran sen değilmisin senin tarafından çıktı meydana, meyer mahsuz etmişsin kalbina koydunki böylelikle onumden çıkarım diye. Her ne yapsam zararı yok Ah kafa Ah deli gönül senin elinden çok mu çeke-cem yine çektireceksen parça parça olasın.3 gün yemek yemedim ağladım sızladım gözümde yaş kurudu kimse derdime derman olmadı Allah bana sabırlar versin, senin kalbin gibi bena da nasip etsin âmin son yazı ebedi son

N..... H.....

4. Mektup

Ah Gülhanî, dertli Gülhanî, Aklımı başımdan alan Gülhanî, Ben var iken sen hiç düşünme. Ben ölürsem o zaman geride ne olacağımı bilmem. Senin ne suçun var ki hapishaneye düşesin? Sen belalara yakın gitme. Seni Allah korur. Dert etme, merak etme. Şimdi neredeyse yaz geldi. Yize konuşuruz. Senden bantı aldım ama istersen 10 tane bantı verem ağrını alsın. Onuda arkadaşım olan bir kadın vardı ya, onun için onu aldım. Şimdi yine doldurdum ama hoşuna gitmez belkide. Senin gibi hakiki aşık mıyım ki ardırsıra düzüp söylüyem? Ne aklıma geldiyse onu söyledim ve Yunus Em-

re'nin ahret şiirleri olduğundan hoşuma gitti söyledim. Bantın bir tarafı benim. Benim şiirlerim sana el vermez. Ben yalancı âşık, döneke âşık senin gibi bir dalda durmayan vefasız bülbül ben ne yapayım. Sana ben kendimi tanıtamadım. Yani yeter ki sen beni senden geçer diye kalbine geçmesin. Dünya bozulsa, bizim yüzümüzden bütün insan kırılrsa senden geçmem onu bil. Her mektupta yazıpta kalbimi kırma rica ederim. Bu kış böyle dertili geçti ne yapalım. Allah hayırlı günleri nasip etsin. Son selamlar.

5. Mektup

Sayın Âşık Gülhanî, önce selam. Şimdi burada sana biraz minnet ediyorum. Kusura bakma sana çok şeyler yazdım ama vermedim. Çünkü sana demeyle anlamadın. Ne kadar güvanksiz insan oldum. Bana hiç emniyetin yok. Senin Sıddık'te gördüğün bir küçük pusula seni ne kadar üzdü. Onu okumadın mı? Hangi yanlış söz var idi? Bilmez misin, ben dertliler ortağıyım. Onu da kendi derdinden bi haber almıştım. Onu ona anlatma için istedim. İstersen sorupta öyrenebilirsin. Boş yere kendini üzme. Hiç arada bir hille yok. Varsa Allah'ın kulu olmiyem inan buna.

Şimdi ise benden boşuna kırılıyorsun. Senin bana ettiğin bilirsin da ben yine sana konuşuyorum. Ola beni sen her turlusuna kına almaya başladın. Ama kusuruna kalmıyorum. Senin yüzünden benim dünya yüzünde bir kişi bile dostum kalmadı ve kimseym konuşmuyorum. Biliyorsun diyecek sözlirim çok ama artık bir dahakına yazarım. Sen aklını başına çağır da beni bu kadar üzme Boş fikirler düşünüp te... O gece eve indim ki İsmail gelmiş. Onu da dışarı çıkardım ki görsün de beklemesin diye. Sen da beklemişin ne yapayım?

6. Mektup ve Şiir

Sayın Sevdiiim Gülhanî Bey

Çoktan beri doyunca konuşamadığımız için önce selam eder bensiz geçen günlerin sıhhatli geçmesini bizleri Yaradan'dan dilerim. Dertli ve benim için hasta sevdiiim bana hep minet ediyorsun. Acaba hangimiz dar halde oluruz. Bari senin evinden derdin yok dışarki düşman vız gelir benim evimde. Ardi gelmeyen düşman var ama yine hiç kimseyi sallamıyorum. Yine senin kolaylığın olsa kavuşuruz çünkü ben her gün gunde iki kere Sakoza'ya gidiyorum inek günün mahanesiyle. Neden sızın için bayram günü belki yolda raslarım diye taş dibine geldimda yukarı çıktım. Senin sesini bile duydum ama sen aşağı inmedin çok bekledim. Gözüm geride kaldı geri geri baka baka gittim Halidi gördüm konuşamadım çocuklar var idi. Burya gelirken de yalnız gelmiyorsun. Mektup bila veremiyorum. Benim günlerim günden sayılmaz. İçarım bişti günden güne hayat kaybediyorum. İçimize sığmayan

dert sabredelim sabrın sonu selamettir. Senin ağzını aramayla senden söz alırlar. Sakın aldanma senin derdin düşman sözüne kanar sanıyorsun. Beni Allah'tan başkası sizden arıyamaz taşbaşından eve gelmiyorum. Her taşbaşında seni sanıyorum onu düşünse ki her burya inanda seni görüyorum dikkatini çekmesem göremam. Sana benim hâlimi anlatamadan ben san acaba palavra mı ediyorum. Sen bi yerda farkın anasını bul. Koppilin Fatimey o sana neticeyi anlatır. Sakın sen ona bildirme. Ona sor ki İrsali bana ne diyor hakkımda diye sor. O sana anlatır. Her gece beraberiz bizde dört gece kaldı. Hep ağzında senin methin oluyor.

Sen bana dedin ki herkesin yanında beni kötüle ve kız acaba bir söz demeye ağzım gelir mi? Benim eğlencem o verdiği bandı çok seviyorum onsuz kendini göremiyorum. Sesini duyuyorum demek ki teyip bizim için on bin lira eder. Sen de kimseye sesimi duyurma da dinle. Senin sebebine inek aldım ki onun mahanesiyle dağda bağda görürüm diye.

Menzil almak ister isen,
Gönül sabreyle sabreyle.
Dostu bulmak ister isen,
Garip sabreyle sabreyle.

Bu âşıklık bir mihnettir,
Haktan biza hidayettir,
Sabrın sonu selamettir,
Garip sabreyle sabreyle.

Sabredenler menzil alır,
Sabretmeyen yolda kalır,
Sabreden mahsubun bulur,
Gülhan sabreyle sabreyle.

Benim için her gün ağla,
Gülhan gözyaşını çağla,
Öz günlünü Hak'ka bağla,
Dostum sabreyle sabreyle.

7. Mektup ve Şiir

Sayın dertli Garip, görüpte konuştuğumuz için yazmaya lüzum yok ama bir gün Şubat'ın 15'inde pencerede otururken, bizim tarafa doğru kuşlar uçarken gördüm. Ağlarken şu deyişler aklıma geldi ve yazdım. Sevdiiyinden hatıra;

Eyer gidarsaz bizim ellara,
Siza neler diyem durun turnalar.
Tanrı emanetim yara bir selam,
Götürün tenhada verin turnalar.

Artvin dağlarını uçup aşarsaz,
Berta sularından inip içarsaz,
Nazlı yârin kapısını açarsaz,
Nasıldır hâlini sorun turnalar.

*Çok uzaktır selamı da gelmiyor,
Esen rüzgârlara beni sormuyor,
Hasretin çekiyor gözle görmüyor,
Siz gidip de bari görün turnalar.*

*Uzadı geceler sabah olmuyor,
Senden ayrı düştüm yüzüm gülmüyor,
Sevdiğim aşkına doyum olmuyor,
Siz de bu hâlimden bilin turnalar.*

*Yârim o Berta'yı mesken mi tuttun,
Bilmiyorum yoksa beni unuttun,
Murgul'a gelmeye yemin mi ettin,
Gidip yâri alıp gelin turnalar.*

*Çok derdimi döktüm turnalar size,
Sevdandan ermedim bahara yaza,
Aşkın yaktı beni ateşe koza,
Derdime bir çare bulun turnalar.*

*Arasan bulunmaz dünyada eşi,
Anımda parlıyor aşkın güneşi,
İçimde yanıyor yarin ateşi,
Bu derdimi alın gidin turnalar.*

*Gidip yârin bahçesinde oturun,
Bahçeye inerse hâlini sorun,
Yürek yarasına melhem sürün,
Yâr ağzından selam alın turnalar.*

*Bizim eller acap şimdi kış mıdır?
Garib'in gözleri daim yaşlıdır,
Hayal midir bilmem yoksa düş müdür?
Gidin siz de orda kalın turnalar.*

*Turnanın kanadı al yeşil telden,
Çekarım ayrılık ne gelir elden,
Alnıma yazılmış yazı ezelden,
Aşkından ölüyor deyin turnalar.*

*Varıp ta nazlı yâri görmasaz,
Nasıldır hâlini eğer sormasaz,
Sevdiyimi selami eyer vermasaz,
Gidanda yolda ölin turnalar.*

*Şiir yazdım ama ismim geçmiyor,
Her cümle kalbimde yara açıyor,
Bahar geldi turnalar gelip geçiyor,
Daim yolun açık olsun turnalar.*

8. Mektup ve Şiir

Sayın Gülhanî Bey, önce çok selam ederim. Bensiz geçen günlerin ve sıhhatin iyi olmasını dilerim. Özür dilerim bu sıra çok işle meşgul olduğumdan seninle ilgilenemedim. Zaten zaman yok. Önümüz kış dışarı bile çıkamıyorum. Bir dakika saniye aklımdan çıkmıyorsun ama ne yapayım çare olmuyor. Sen beni bazen çok üzüyorsun. Senin keşfin; kimi görse ona meyil verir sanıyorsun hayde bana güvenmiyorsun. Ettiğim yemine de mi inanmıyorsun? Senden sonra and içmişim böyle bir işe düşmeyeceğime. İnân Allah'ın kuluysan sırrını kimseye açma. Herkesten kar gelmez. Sabır edelim. Allah büyüktür. Bu kış böyle geçsin bakalım ne olacak. Mektupları saklama, yak ne olur ne olmaz. Sen evinde bırakıp gediyorsun. Son selamlar oku, oku yaz.

*Tarihlere destan oldu,
Yârin kelamı kelamı.
Her mecliste dinleniyor,
Yârin kelamı kelamı.*

*Aşk elinden durmaz gezer,
Uçan kuştan hisse sezer,
Dili söyler eli yüzer,
Yârin kelamı kelamı.
Ah gözlerim sulanıyor,
Aşkı içimde yanıyor,
Dilden dile dolanıyor,
Yârin kelamı kelamı.*

*Uzaktan yârim parlıyor,
Hiç yakına gelemiyor,
Fermanları karalıyor,
Yârin kelamı kelamı.*

*Kimse tutmuyor kolumdan,
Geçtim bu aşkın yolundan,
Erenler anlar dilinden,
Yârin kelamı kelamı.*

*Her sözden mana seçar,
Sinemde yaralar açar,
Satırda sıraya geçar,
Yârin kelamı kelamı.*

*Bu dert bana Hak'tan geldi,
Gül benzim sarardı soldu,
Güllü'yi de derde koydu,
Yârin kelamı kelamı.*

9. Mektup ve Şiir

Ah gidi yalan dünya benden gittin. O zalim mefasıza kalan dünya, Ah bu dünyaya gelmez olsaydım. Bu dünyayı görmez olsaydım. Hern e ise kader böyle imiş. Zaten olmuş olacak sana kimsa zorluk ve cebri işini tuttu ve sevipte cebime koymadımki sen o acı kelimeler o yeminlere ne luzumki bana acılarını verdin. Hiç mi Allaktan korkmadın, oyle mektup yazmasaydın beni de gormasaydın. Peki senin yazdığın gibi olsun ama pekte tanıdığın gibi değil. Akılsız olduğumu ben bilmiyorummuki 35 yaşında insan aklını çağır diyorsun. Beni bir yaşta büyüttün ama zararı yok 35 değil 95 yaşındayım bu kahırla şimdi 105 yaşındayım. Benim aklıma yaşına sen karışma da sen topladın o bize yeter. O akıl her zaman aynıdı ama onları sana yazdıran var her ne dersen ben bilirim, benim düşmanlığımdan korkuyorsan. Ben senin gibi kanı bozuk değilim çünkü sen bana düşmanlık edersen şöyle böyle yaparım diyorsun.sen bana her ne yapsan kanımı yudum yudum yere akıtsan benden düşmanlık bekleme, senin bana yaptığına karşı sen olsan bile kemiklerinin hatrını sayarım. Senin olsun emicanın olsun, senin bana yazdığın ve rest çekmen bana ne kadar ağır geldiyse bende ona yapsam onada oyle olur. Ben olana kadar bu derdi taşıyacam o mektubu saklıyacam. Bir gün o sözlerin seni bulacak. Bak ben burda senin gibi kalp kırıcı kelime yazamıyorum, kalbim delma deşik olmuştur. Allahıma yalvarıyorum elbet benid e senin kalbin gibi aydınlığa çıkarır. Olan insafsız seni getiripte zencirle mi bağladım yoksa varını mi yedim ki bana bu acıyı bu çileyi çektirdin. Emicana mahana buluyordun oda zavallı dertli yaralı insan her şeyi orası oldu şimdi da sen böyle yaptın dur bakalım emicana dua et, sen oyle arlı namuslu ben böyle vicdansız el âlemin rezili oldum sizin yüzünüzden.

EY PELEK

*Bu genç yaşta nasıl бүktün belimi,
Beni bu dertlere koydun oy pelek.
Vurdun kırdın kanadımı kolumu,
Neden bu dertlere koydun oy pelek?*

*O zalimdan ayrıldım yoktur karamı,
Uçan kuştan haberini sorarım,
Gece gündüz ateşine yanarım,
Neden bu dertleri verdin oy pelek?*

*Hayal değil duşte görem razıydım,
Yakın değil uzak görem razıydım,
Kelam değil selamına razıydım,
Şimdi umutları kestirdin pelek*

*Beni ağılattın da gülecek mısın?
Bu ahımdan bir gün görecek mısın?
Verdiğim emaneti verecek misin?
Sonunda sualden sordun oy pelek.*

*Muhabbettin sonu ayrılıkmış,
Sonunda başıma buda varımış,
Elin güzelinden vefa yoğımış,
Niçin bu aklımı aldın oy pelek?*

*Senden değil kaderimden kusmuşum,
Ne boşuna nice yollar gezmişim,
Hiç korkum yok zaten candan bezmişim,
Emeyimi yerlere serdin oy pelek.*

10. Mektup ve Şiir

*Yâr elinden dertli gelen bahar kokusunu yârin selamını getiren mor
menekşelere Güllü bakalım ne diyor.*

*Topliyan ellere kurban,
Çiçek seni, lale seni.
Hangi bahçelerde bittin,
Çiçek seni, lale seni.*

*Haber getirdin bahardan,
Selam getirdin o Yârdan
Kıymetlisin şimdi güldan,
Çiçek seni, lale seni.*

*Yeni yılını kutliyorum,
Âlem elime kokliyorum,
Yâr ile seni topliyem,
Çiçek seni, lale seni.*

*Ne güzelsin çayırlarda,
Hem bahçelerde bağlarda,
Yazın bitersin dağlarda,
Çiçek seni, lale seni.*

*Ne güzel kokuşun vardır,
Seni topliyan o Yârdır,
Menemşe sümbül nerededir?
Çiçek seni, lale seni.
Mevlâ'm soldurmasın seni,
Yeşil yaprak, pembe renkli,
Bana geldin dertli dertli,
Çiçek seni, lale seni.*

*Kışın yeşilin solmasın,
Güllere kardeş olasın,
Her çiçekten baş olasın,
Çiçek seni, lale seni.*

*Hemen astın suratını,
Suya koymışım kokunu,
Güllü ediyor metini,
Çiçek seni, lale seni.*

11. Şiir

*Derdımı kime dokardım,
Gönlün bana eş olmasa,
Sevincin umudun sonu,
Ne olurdu boş olmasa.*

*Ben ne boşuna koşarım.
Delî gönlümü şaşarım,
Bilmemki nasıl yaşarım,
Hayal huyyla düş olmasa.*

*Sinem ne boş yere yanar,
Ne kaybetti neyi arar,
Mezarıma kuş mu konar,
Ustundeki taş olmasa.*

*Zalım bu feleğin ışı,
Akıttı gözümünden yaşı,
Neyliyem altın gümüşü,
Her gün gönlüm hoş olmasa.*

*Düşman ağzının sozıyım,
Aşk ateşinin kozıyım,
Kendi suçuma razıyım,
Dedi kodu mış olmasa.*

*Dertli halından bıırdım,
Koşar ardından gelirdim,
Gulu sızdan baş olurdum,
Mısralarda şaş olmasa.*

12. Şiir

*Dolusu yok günlerimin,
Boşlarından sorun beni,
Bu dünyanın cefa dolu,
İşlerinden sorun beni.*

*Gecedeyim yok seherim,
Gönüllerdir benim yerim,
Dort mevsimde yok baharım,
Kışlarından sorun beni.*

*Her an yanar içim benim,
İzlerin var derin derin,
Bu bilinmez gecelerin,
Duşlarından sorun beni.*

*Sinelarda yara açan,
Olur mu hiç Yârdan geçen?
Bu gönlümden dertli uçan,
Kuşlarından sorun beni.*

*Ommaz bu derde bırakan,
Aşkın odlarına yakan,
Gözlerimden dertli akan,
Yaşarlından sorun beni.*

*Günler sular gıby akar,
Güllü donar geri bakar,
Mezarımın vefakâr,
Taşlarından sorun beni.*

13. Şiir

*Kimse yapmaz metini,
Ben kaybettim hayatımı,
Nazlı Yârın kıymetini,
Ben bilirim ben bilirim.*

*İki ateş beni yaktı,
Artık çok canıma yetti,
İstanbul niçin gitti,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Zalım felek bana vurdu,
Vürupta kanadım kırdı,
Bu dert bana kimden geldi,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Bulamadım çaresini,
Göramadım birisini,
İki gönül yarasını,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Bu dert beni fazla yordu,
Nasıl oldu âlem duydu,
Hep kabahat bende oldu,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Sana karşı yüzüm yoktur,
Hiç diyecek sözüm yoktur,
Şaşma bana derdim çoktur,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Bilki bu Mevlâ'dan geldi,
Gülbenzini sarardı soldı,
İçimdeki olan derdi,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Güllü yanına gelecek,
Sana sualler soracak,
Bu dert beni öldürecek,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Kimse yapmaz metini,
Ben kaybettim hayatımı,
Nazlı yârın kıymetini,
Ben bilirim ben bilirim.*

*İki ateş beni yaktı,
Artık çok canıma yetti,
İstanbul'a niçin gitti,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Zalım felek bana vurdu,
Vürupta kanadım kırdı,
Bu dert bana kimdan geldi,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Bulamadım çaresin,
Göramadım birisini,
İki gönül yarasını,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Bu dert beni fazla yordu,
Nasıl oldu âlem duydu,
Hep kabahat bende oldu,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Sana karşı yüzüm yoktur,
Hiç diyecek sözüm yoktur,
Şaşma bana derdim çoktur,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Bil ki bu Mevlâ'dan geldi,
Gül benzini sarardı soldı,
İçimdeki olan derdi,
Ben bilirim ben bilirim.*

*Güllü yanına gelecek,
Sana sualler soracak,
Bu dert beni öldürecek,
Ben bilirim ben bilirim.*

14. Şiir

*Perişan haldeyim aşkın elinden,
Gel buna bir çare bulmadan gitme,
Çaresiz dertlere dermanım sensin,
Dertlere dermanı veremedi gitme.*

*Derdi bana verdi derman olmuyor,
Nidem gönlüm ondan ayrı olmuyor,
Yaralarım azdı yaram kanıyor,
Ne olur yaram sarmadan gitme,*

*Mecnun gibi geçtim aşkın yolundan,
Sinem parçalandı gönül elinden,
Bir garibim kaldım gurbet elinde,
Ne olu hâlimi sormadan gitme.*

*İki dağın arasında kalmışım.
İki ateş arasında yanmışım.
Oluncaya kadar derdi bulmuşum,
Ne olur don geri görmeden gitme.*

*Güllü diye ismim geçer buradan,
Yardımcımız olsun ulu Yaradan,
Gami kasveti kaldır aradan,
Ne olur halımı bilmeden gitme.*

15. Şiir

*Çok çektim elinden bitsin bu acı,
Tukattın ömrümü daha ne kaldı,
Gönlümün tahtını sana vermiştim,
Neden zehir ettin bana ne kaldı.*

*Hiç mehrametin yok mudur seninin,
Ağlatma sofuyu olur kıymetin,
Çıkıyor canım gitti hayatım,
Gidarsan dünyadan sana ne kaldı.*

*Bana ceza edip oldur demedim,
Bu ışı kimseye bildir demedim,
Seni ele verip onu sevmedim,
İkinizde birsiz ona ne kaldı.*

*Güllünün sozuna darılma sakın,
Sizden başka yoktun gönlüme yakın,
Hiç hazeden yoktur etrafa bakın,
Kuskun durursaz yana ne kaldı.*

*Güllü yaştıyamaz sızsız bilasız,
Güllünün yanına birlik gelasız,
Bu dünyadan gıdak başı belasız,
Uçumuz gidarsak cana ne kaldı.*

16. Şiir

*Gülhanî benimle gelmek istersen,
Cennet kapısı açılsın da gidelim,
Orda zaten akar çiftler ırmaklar,
Zemzem suyu içilsin de gidelim.*

*Ömrümü tüketti zalim birisi,
Gün görmeden geçti günün yarısı,
Orda geçilecek sırat köprüsü,
Sual verip geçilsin de gidelim.*

*Bize haram oldu bu ilde durmak,
Bir murat alıp da sevinmek gülmek,
Zaten nasip deyil atlası giymek,
Beyaz gömlek biçilsin de gidelim.*

*Çivte al canımız ver muradımız,
Al kanatlı olsun binek atımız,
Gülhan ile Güllü garip adımız,
İçlerinden seçilsin de gidelim.*

17. Şiir

*Tarih yetmiş beşte düştüm bu derde,
Doğdum gamlı başlı ıslı işte ben.
Ezelinden beri levhi kalemden,
Kara çizgi çekilişli işte ben.*

*Suç bende ki senin peşine geldim,
Sözuna sağlam bir erkek sandım,
Hayaller kurarak uykuya daldım,
Uyandım ki gözü yaşlı işte ben.*

*Zalim bu hâlimi ettin perişan,
İstamaz cenneti sana kavuşan,
Verdiğim emanet sana bir nişan,
Yazın gönül dağı kışlı işte ben.*

*Zalim düşünöpte hâlim soruşmaz,
Kan etmişlar gibi gelip barışmaz,
El bağında güla elim yerişmez,
Onun için pek ateşli işte ben.*

*Güllü yazmayla bitmez bu hallar,
Başıma gülücü olmuştur eller,
Tanrı yardım etsin ne yapar kullar,
Sizlerin yanında suçlu işta ben.*

18. Şiir

*Nedir çektirdiğin bana bu çile?
Bu derdimden beter derde kalasın.
Dağladın sinemi yaktın özümü,
Sen de benim gibi derde kalasın.
Ne olurdu gitmeyeydim izinden,
Çok dillere düştüm senin yüzünden,
Zaten düştüm elalemin gözünden,
Bu derdimden beter derde kalasın.*

*Düştüm ateşine yanem mi dersin?
Yoksa bu diyardan gidem mi dersin?
Acap bu derd ile ölem mi dersin?
Kerem gibi yanıp külde kalasın.*

*Ölmüşüm saracak bezim kalmadı,
Artık bu dünyada gözüm kalmadı,
Kapıya çıkacak yüzüm kalmadı,
Bu derdimden beter derde kalasın,*

*Ağu ettin bu seneki kışımı,
otuzbeşe çıkardın yaşımı,
Şimdi vurdum bu akılsız başımı,
Betarın da betarına kalasın.*

19.Şiir

*Nedir çektirdiğin bana bu çile?
Bu derdimden beter derde kalasın,
Dağladın sinemi yaktın özümü,
Sen de benim gibi derde kalasın.*

*Ne olurdu gitmeyeydim izinden,
Çok dillere düştüm senin yüzünden,
Zaten düştüm elalemin gözünden,
Bu derdimden beter derde kalasın.*

*Düştüm ateşine yanem mi dersin?
Yoksa bu diyardan gidem mi dersin?
Acap bu derd ile ölem mi dersin?
Kerem gibi yanıp kul(kül)da kalasın.*

*Ölmüşüm saracak bezim kalmadı,
Artık bu dünyada gözüm kalmadı,
Kapiya çıkacak yüzüm kalmadı,
Bu derdimdan betar derda kalasın.*

*Ağu ettin bu seneki kışımı,
Otuz beşe çıkardın bu yaşımı,
Şimdi vurdum bu akılsız başımı,
Betarın da betarına kalasın.*

21. Şiir

*Şu benim sevdiğim zalim vefasız,
Dilerim ki yüz bin zara eş olsun.
Pervaneler gibi yansın tutuşsun,
Nalet iblis gibi nara eş olsun.*

*Bu fani dünyada kör olsun gözü,
Lal olsun dilleri, gelmesin sözü,
Dilerim haktan da gülmesin yüzü,
Garip Mansur gibi dara eş olsun.*

*Başına gelsin de gelmeyen halar,
Yatmasın koynunda, kolunda eller,
Dilarim bağında açmasın güller,
Feryadı alsın da, hara eş olsun.*

*Nar olsun yoluna kurulsun sırat,
Munkir cevabı sana olmasın kısmet,
Dilerim sevdiğim bulmasın cennet,
Dinsiz kalan o kâfire eş olsun.*

*Güllü der ki o yâri doğrasın orak,
Her saat her dakika eylesin merak,
Dilarim başından kalkmasın dayak,
Kıymet kadir bilmez yâra eş olsun.*

21. Şiir

*Benim için turlu dertlara daldın,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.
Bu nasıl derdidı duşup bayıldım,
Uyan garip uyan yârin gelmiştir.*

*Duyar duymaz hemen yanına geldim,
Acele elini elime aldım,
Yüzuna bakınca sarardım soldum,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.*

*İsmını çağırdım niya duymadın,
Aşk şerbeti verdim onu almadın,
Donupta yüzuma niye gülmadın,
Uyan garip uyan yarin gelmiştir.*

*Annen baban ş dokuyor seniçin,
Sofu kardeş dert çekiyor seniçin,
Sunan yanıp yıkılıyor sen için,
Uyan garip uyan yârin gelmiştir.*

*Dağlar sızdan sevdiğim çok dert almış,
Aşk elından turlu dertlara dalmış,
Yüzuna baktımki sararmış solmuş,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.*

*Âşıklığın halını sen bildirdin,
Vallahi sağ iken beni oldurdun,
Çok genciken gül benzımı soldurdun,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.*

*Aşk elinden bayılanıda gördüm,
Az kıymeti çok bilanıda gördüm,
Beni bendan çok seveni da gördüm,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.*

*Sorarım bu derdi kim verdi sana,
Yaralarım dondu artık çibana,
Bu derdi çeken hiç gelirmi cana,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.*

*Ne baharım ne kışım var ne yazım,
Kırıktır telleri çalmıyor sazım,
İnan ki dünyada hiç yoktur gozum,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.*

*Âşık oldum ben donmuşum şaşkına,
Su ne yapar ezelinden pişkine,
Yarı göğü yaratanın aşkına,
Uyan garip uyan sunan gelmiştir.*

22. Şiir

*Bir kura kuruldu sırpazarında,
Ezel bahar ele, güz benim oldu,
Alşem aldı yellerinden serinden,
Sevdaya yan dedi köz benim oldu.*

*Pazarı sırrında çok oldu kelloş,
Dediler talihin sende bir ellaş,
Yazılı alnıma dolaş ha dolaş,
Konmadan çiçeye vız benim oldu.*

*Her gelan bu sırra Mevlâ'nın kulu,
Erenler hoş gördü açılan falı,
Kimi keman buldu kimi mandalı,
Tamburu curadan saz benim oldu.*

*Nasıl ise her talihimde karalar,
Hangi falı açtım isa turalar,
Nica sağlanmak aşkı yaralar,
Melhemi şifadan tuz benim oldu.*

*Böyle yazmış Mevlâ levhi yazıyı,
Ciğer kebab oldu yaptı sızıyı,
Dertli Güllü sizden bekler rizayı,
Ahret saltanatı bez benim oldu.*

ALTINCI BÖLÜM GÜLHANÎ'NİN KARŞILAŞMALARI

6.1 GÜLHANÎ-DERVİŞAN KARŞILAMASI

1

Gülhanî	Yaradan'ım vermiş helal malını, Hac için veresen Devrişan Baba. Beslemeyi hemen dile alsın, Yollara giresin Devrişan Baba.
Dervişan	Çağrıya uyarak bindim atıma, Lebbeyk aşkıyla sürdüm Gülhanî. Ebedi yaslanma güç kuvvetime, Huri Bari'ye durdum Gülhanî.
Gülhanî	İşimiz yok düşman ile kast ile, Uğraşırız kâmil ile üst ile, Halden bilen yaren ile dost ile, Helallik kılasın Devrişan Baba.
Dervişan	İdraki ilhami veren zulcelal, Elde kusur yoktur bendedir mebal, İhvan kardeşlere hakkımız helal, Sevgiyi bağrıma sardım Gülhanî.
Gülhanî	Vatanında vasıtaya binesin, Erenler babına teslim olasin, Hacı Bayram Veli'ye de varasın, Mevlâna'yı göresin Devrişan Baba.
Devrişan	Artvin'den yürüdük Erzurum iline, Yolumuz uğradı Mardin yoluna, Cizre'de ulaştık işin ehline, İlk çadır orada kurdum Gülhanî.
Gülhanî	Halil İbrahim'in yandığı yeri, Nar yakmaz geriye döndüğü yeri, Eshabı kehflerin aldığı yeri, Urfa'yı da göresin Devrişan Baba.

Devrişan	Takdirler çevirdi tedbir yolunu, Görmeden anladım her bir hâlini, Gezemedim Urfa-Tarsus yolunu, Ancak gördüm Mevlâna'yı Gülhanî.
Gülhanî	Senin hâlin duygu verdi bizlere, Ben de hakkım helal ettim sizlere, Arap çöllerinde sen de tozlara, Hak için giresin Devrişan Baba.
Devrişan	Birlikte paylaşır müminler hazı, Ümmetin affıdır kulun niyazı, Mecnun'a döndürdü çöllerin tozu, Kahrına bağrımı verdim Gülhanî.
Gülhanî	Halep ile Şam'ı varıp göresin, Hasan Hüseyin başı orda bilesin, Zekeriya Yahya'yı da sorasın, Bir ilham alsın Devrişan Baba.
Devrişan	Harput'tan Kerbela-Bağdat'a vardık, Hasan Hüseyin türbesini gördük, Birçok evliyaya selamı verdik, Doyulmaz sohbeti kurduk Gülhanî.
Gülhanî	Heyber kalesini sende göresin, Haydar mancınıkla aldı bilesin, O yerlerden bütün duygulanasın, Gözyaşın silesin Devrişan Baba.
Devrişan	O yerde sayısız Hayberler gördük, Akıl fikrimizi hikmete verdik, Bütün ceddimizin sırrına erdik, Dideden selleri serdik Gülhanî.
Gülhanî	Medine'yi uzaktan da göresin, Tevhit sedasıyla içten dolasın, Bu dünyada muradına eresin, Çok mutlu olasın Devrişan Baba.

Devrişan	Medine sevgisi doldu serime, Sıdk ile yalvardım yüce Bari'me, Ulaştırdı beni ol serverime, Yeniden bir hayat kurduk Gülhanî.
Gülhanî	Revza-i mutahharaya vardınsa, Yeşil kubbe altı nuru gördünse, Ebubekir, Ömer orda sordunsa, Bunları bilesin Devrişan Baba.
Devrişan	Resulû ziyaret ravzaya vardık, O babı selamdan içeri girdik, Üç zatı orada yatıyor gördük, Kadir kıymetine erdik Gülhanî.
Gülhanî	O mekânda biraz fazla kalasın, Tevhit salâvatla oraya giresin, Kırk vakti sen orada kılasın, Günahın silesin Devrişan Baba.
Devrişan	Biz ancak sekiz gün kalabildik orada, Cennet u bakide şehit şüheda, Kırk vakti şükür eyledik eda, O kubbe altında durduk Gülhanî.
Gülhanî	Resulullah türbesini gezesin, Kamil olup bir şeyleri sezesin, Mermerine bizden selam yazasın, Manevî düzesin Devrişan Baba.
Devrişan	Dolandım türbeyi sevk i aşk ile, Kabul etse idi kalırdım bile, Selamın ilettim gözüm yaş ile, Hikmetin sırrına erdik Gülhanî.
Gülhanî	Anlayasın kâmillerin hâlinden, Sen tadasın Maneviyat tadından, Vazgeçesin kumaşından şalından, İhrama diresin Devrişan Baba.

Devrişan	El tuttuk kâminden bir ilham duydu, Varınca mıkata kumaşı soyduk, Kıyamet aşkıyla ihrama girdik, Ebedi kispeti giydik Gülhanî.
Gülhanî	Bütün erenleri sorduğun zaman, Resulü ziyaret kıldığın zaman, O Uhut Dağına vardığın zaman, Hamza'yı da sorasın Devrişan Baba.
Devrişan	Uhut savaşında zafer orada, Hamza ile yetmiş iki şüheda, Allah'ın aslanı geldi imdada, Onurlu yerlere vardık Gülhanî.
Gülhanî	Kıblem olan ol kabeye varasın, Kara donlu Beytullah'ı göresin, Ah zemzem suyuyla abdest alasın, Bir başka olasın Devrişan Baba.
Devrişan	Hasreti aşk ile yürüdük raha, Girdik kara yüzle biz Beytullah'a, Öyle bir lezzet ki biçilmez paha, Doyulmaz kevseri gördük Gülhanî.
Gülhanî	Halka namazını orada kılasın, Bir gül gibi sararıp da solasın, Hacerül esvete yüzün süresin, Bol himmet alasın Devrişan Baba.
Devrişan	On sekiz bin âlem halkaya girdik, Eyledik tavaflar divana durduk, Hacerül esvata öpüp yüz sürdük, Yeniden bir hayat kurduk Gülhanî.
Gülhanî	Ker bir halden bir mana sezesin, Ben burada sorarım mana düzesin, Sefa Merve arasında gezesin, Heybetli olasın Devrişan Baba.

Devrişan	Sayırsız sır hikmet gördüm orada, Verdiler ilhamı erdim murada, Günlerce yürüdük Merve safhada, Sevip sevlmeyi bildik Gülhanî.
Gülhanî	Mücevher var iken taş gelmeyesin, Zalim muhanneta eş gelmeyesin, Kurban olam sana boş gelmeyesin, Manevî dolasın Devrişan Baba.
Devrişan	Ağladım her zaman ben gülmek için, Kin rıyamı attım pir olmak için, Mücevher ararım ben bulmak için, Arzuhal yerine verdim Gülhanî.
Gülhanî	Ol hıra dağına sen de varasın, Furkan'ın indiği yeri göresin, Ekrem'in evini orda sorasın, İlhamlar alasın Devrişan Baba.
Devrişan	Hıra Nur Dağı'nın sırrına erdik, Ikranın indiği o yeri gördük, Resul ü Erkemin evine vardık, Eşiğe yüz sürdüm durdum Gülhanî.
Gülhanî	O yerde hurmayı yemeyle olmaz, Bu işler kılıçla kamayla olmaz, Zorla coşulmuyor demeyle olmaz, Deryaya dalasın Devrişan Baba.
Devrişan	Uslandı nefisler yememek için, Kılıç kalkan gerek o iblis için, Gönüller coşuyor o Subhan için, Müesite gönlümü verdim Gülhanî.
Gülhanî	Arafat Dağı'na hemen varasın, Bu dünya barından bütün dönesin, Cebelürrahmanda vakfa durasın, Bizi de anasın Devrişan Baba.

Devrişan	Arafat Dağında vakfaya durduk, Huzuru barınan bir sohbet kurduk, Cebeli rahmanda sır hikmet gördük, Müminler safına durduk Gülhanî.
Gülhanî	Şimdi geldi munzelifenin eşi, Orada toplarsın yetmiş bir taşı, Minadadır ezazilin savaşı, Benim için vurasın Devrişan Baba.
Devrişan	Biz bir gece kaldık Munzelife'de, Savaşa hazırlık gördük orada, İblisle savaştık güzel Mina'da, İsmail misali vurduk Gülhanî.
Gülhanî	Oradan dönerken kurban alasin, Şükür kurbanındır bunu bilesin, O yollar mutludur orada gülesin, Bir kâmil olasin Devrişan Baba.
Devrişan	Her zaman her yerde andım subhanı, Rızasına kestim şükür kurbanı, Üç gün üç gecede yendik düşmanı, Vesvesi kaleden surduk Gülhanî.
Gülhanî	Arafat Dağı'ndan sen de ineson, Kabetullahi tavaf kılasın, Vaden yetmiş isen orda kalasın, İstersen gelesin Devrişan Baba.
Devrişan	İndik Arafattan cümlemiz saf saf, Yedi saf dönüp de eyledik tavaf, Bekledik ölümü olmuşken af, Tedbiri takdire verdik Gülhanî.
Gülhanî	Vazifeler burada tamam bilesin, Besmeleyle tıraşını olasin, Zemzem hurmasıyla yükün alasin, Bir sabi olasin Devrişan Baba.

Devrişan Biz her vazifeye eyledik gayret,
Bağladı mürşide tatlı muhabbet,
Dilerim ki ola ikinci davet,
Ayrılmaz bir bağı kurduk Gülhanî.

Gülhanî Bu nameyi yazdım kardeş size de,
Aşk ateşi dolmuş bizim öze de,
Yazan kâtibime bir de bize de,
Bir dua kılasın Devrişan Baba.

Devrişan Selamla duamız her mümin kula,
Ümmete duayı kıldık evvela,
Siz ve kâtibiniz hep mutlu ola,
Dua müşterektir kıldık Gülhanî.

Gülhanî Bütün arkadaşa okutturasın,
Hepsine bizi tanıtturasın,
Ebedi hatıra unutmayasın,
Çöllere gömesin Devrişan Baba.

Devrişan İsmi ni yaymışım bütün dünyaya,
Sakın gururlanıp düşme riya ya,
Hizmet için zaman yetmez daruya,
Mücevher ehline vardık Gülhanî.

Gülhanî Gülhanî anlatır alametleri,
Pirinden almıştır kemaletleri,
Biraz gördünse rezaletleri,
Dile almayasın Devrişan Baba.

Devrişan Saklıyor Devrişan hüner özdedir,
Umarım yırtılmaz perde yüzedir,
Elde ne göreyim kusur bizdedir,
Rezalet kendimde gördük Gülhanî.

2

Devrişan Mücevher bol ilen israfa gitme,
Pazarda satılmaz bilin Gülhanî.
Kıymet bilmeyene yazıktır satma,
Arayıp sarrafı bulun Gülhanî.

Gülhanî	Hint kumaşı satanlardan değilim, Kıymetim düşüktür şaldır Dervişan. Karçallarda gezen ben bir çobanım, Bir zaman vardı malım Dervişan.
Devrişan	Salihler safından bu aşkı tadan, Mürşidin irşadı değil sırdan, Oldukça kaçının kibir riyadan, Pazarda bezirgân olun Gülhanî.
Gülhanî	Sahta müceferle pazarı kurmam, Mürşidden izinsiz meydana girmem, Bana çatanlardan geriye durmam, İcap etse Rüstem zalim Dervişan.
Devrişan	Kuluna lütfüdür yüce Süphanın, Koruması zordur şerefi şanın, Cahiller olursa gelip çatanın, Sakin bulunmasın gölün Gülhanî.
Gülhanî	Var eyliyen bu cihani bilirim, Koruyan o bütün canı bilirim, Cahil bilmez o ummanı bilirim, Kurumuş bağlarım çolum Dervişan.
Devrişan	Aciz yoksullara bulun çareyi, Mimar yıkmaz yapar gönül sarayı, Tabip olan sorar hep bir yarayı, Lokman andırsın dilin Gülhanî.
Gülhanî	Çaresizler sahibi var ordadır, Zannetme ki semadadır yerdedir, Hâlini yakmayan bil ki neredir, Mazluma sahiptir bilin Dervişan.
Devrişan	El atın taşmasın kabı dolana, Teselli eyleyin gamı olana, Gönderin aracı yolda kalana, Dervişani safâ alın Gülhanî.

Gülhanî	Gülhanî'yim doğuşundan gülmedim, Dostan darbe aldım iyilik görmedim, Kime iyilik etsem hayır bulmadım, Bize himmetini çalın Dervişan.
Devrişan	Mürşidi müride vermiş ilhamı, İrşada ispatın halın Gülhanî. Takdir de taksimdir hakkın kelamı, Süphan'a dönüktür yolun Gülhanî.
Gülhanî	Mürşid müridi kolay bırakmaz, Varsa manevî barın Dervişan, Dünya âlimleri cevap veremez, Yerinden vurmuşsa yelin Dervişan.
Devrişan	Himmete erenler düşmez feryada, Teslimdir Mevlâ'ya atar mı yâda? Sığınan sıkışan kuluna gelir imdada, Hamdolsun bükülmez kolun Gülhanî.
Gülhanî	Bu günlerde gam efkârım ziyade, Dellilsiz o yola gitme piyade, Layık isen hep kâmiller orada, Gözünden akmalı selim Dervişan.
Devrişan	Erenler seviyor yüce Allah'ı, Şairler anlatmış her gelen çağı, Gülhanî sen oldun yüz ağı, Basmıştır bağrına ilim Gülhanî.
Gülhanî	Zikrinde fikrinde barı ilahı, Her çağda âşıklar çekerler ahı, Burada bilinmez yüzümün ağı, O zaman öperim elin Dervişan.
Devrişan	İhlasla zikirdir âşığım sesi, Tasavvuftan gelir her irticası, Söyledikçe gelir vardır gerisi, Daima var olsun dilin Gülhanî.

Gülhanî Zikirdir mürşidi her bir nefesi,
Teriket hakikat yolun eğlası,
Âşığı coşturur marifet sesi,
Kamiller anlar hâlin Dervişan.

Devrişan Mahsülün çoğaldı geçtikçe çağın,
Her iki dünyada olsun yüz ağın,
Himmet yağmuruyla sulansın bağın,
Ebedi solmasın gülün Gülhanî.

Gülhanî Kibirin mahsulü çıkmaz bahara,
Çok önem veriyorsun bu günahkâra,
Akşam zengin yattın sabah fukara,
Bana kuvvet kudret halsin Dervişan.

Devrişan Nimetin barından almışsın vefa,
Erenler babında geçmişsin safa,
Müşkülü olanlar gelsin sarrafa,
Dervişan duada bilin Gülhanî.

Gülhanî Der Gülhanî işim ah ila zardır,
O safta yer bulmak bizlere zordur,
O yolu görmeyen gözleri kördür,
Bu ağır derdimi bölün Dervişan.

3

Dervişan Hamdolsun başladın perde aşmaya,
Hizmete mukafât vardır Gülhanı,
Ne mutlu kavuştun irşat pişmeye,
Çok gayret gerekir zordur Gülhanî.

Gülhanî Gönlüm hakka yıksan gunah dağ gibi,
Bize gururlanmak ardır Dervişan,
Günahkâr ednayım hocam geylanı,
Dokunma yarama sardır Dervişan

Dervişan Micazdan ayrılıp hak aşka geçmek,
Takdirde taksımdır kevseri içmek,
Mevlâ'ya kalmıştır kalp gözü açmak,
Çekilen çileler bardır Gülhanî.

Gülhanî Micazı aşk ile düştüm zuluma,
Nefsi öldürüpte gitsem yoluma,
Kavuşmak isterim gonca gülüme,
Çetindir etrafı hardır Dervişan.

Dervişan Seçilip sevilmiş insanlar hası,
İnaçla yaşatır imam ihlası,
Durmadan kamçılar aşkın hevesi,
Layıkla taşıyan erdir Gülhanî.

Gülhanî Kamillerin derin olur hülyası,
Tevhitte silinir gönüller pası,
Kolay değil hak gözünün açması,
Manevî perdeler vardır Dervişan.

Dervişan Kavuşabiliysen cenabı bire,
Erebildiysen her türlü sırta,
Keramet gizlidir vermez ahire,
Mevlâ'nın himmeti sırdır Gülhanî.

Gülhanî Mektebi irfanda hecem gizlidir,
Seher vaktinde ricam gizlidir,
Göze görünmeyen ricam gizlidir,
İstersen yerinden sordur Dervişan.

Dervişan Dervişan muhtaçtır aşkın şanına,
Varama ne mutlu yol erkânına,
Geçmedi geçemez kimse önüne,
Ehliyeti alır pirden Gülhanî.

Gülhanî Hür değil Gülhanî açmak isterim,
Ah batından hakkı seçmek isterim,
Micazı denizden geçmek isterim,
Ah nefsi bizlere tordur Gülhanî.

4

Devrişan Çalışır bu gönlüm arı misali,
İstemem kovarı bal olmayınca.
Kalbim bir bağban hürî misali,
İstemem bağları gül olmayınca.

- Gülhanî Çalır bu zihnim motor misali,
Satmam cevahir bol olmayınca,
Dağlar gibi mevcut olsa madeni,
Çözemem haznemi, dil olmayınca.
- Devrişan Tabip anlanmalı her bir ilaçtan,
Bar alınmaz aslı hariçten,
Yaprak açar mı kuru ağaçtan,
İstemem fidanı dal olmayınca.
- Gülhanî Ebu Cehil vazgeçmedi o haçtan,
Çarpıştı Resulle donmaz savaştan,
Habib hurma aldı kuru ağaçtan,
Mucizat ne ağnar din olmayınca.
- Devrişan Gam u gaflete düştüğüm an,
Savundu bizimle birçok eleman,
Toplama suyla dönmez değirmen,
İstemem dereyi sel olmayınca.
- Gülhanî Dedim çok ağlarım ben de bu zaman,
Savaştı bizimle neçe kahraman,
Kasirgayla donar bizim değirmen,
Götürmez unumu fil olmayınca.
- Devrişan Haddini bilmeyen cahile çatma,
Taş- ı mücevheri pazarsız satma,
Lim bir hazinedir sakın unutma,
İstemem damlayı göl olmayınca.
- Gülhanî Cahilden yediyim darbeler çoktur,
Cahil meclisinde pazarım yoktur,
Ağır bezirgânım sırtımda yükür,
Varamam divana yol olmayınca.
- Devrişan Gel yeter Dervişan olma divane,
Maşuk odur âşığıma imrene,
Canlar kurban benim gibi sevene,
İstemem o yâri kul olmayınca.

Gülhanî Gel yeter Garibî düşme fermana,
Ezelden sığındım gani Sübhan'a,
Koy desinler bana deli divana,
Vazgeçmem o yârdan del olmayınca.

5

Devrişan Âşıksın Gülhanî, aşkını gördüm,
Bu derdi sana verene yalvar.
Ehli kâmilisin sırrına erdim,
Yerde karıncasın, görene yalvar.

Gülhanî Erenler babından himmet istersen,
Resulün hırkasın giylene yalvar,
Hakkın aslanını bileyim dersin,
Hayber kalesini kırana yalvar.

Devrişan Ezeli evrakta bahtım karadır,
Deşme çibanımı derin yaradır,
Maşuğum sorarsan yüz on dört süredir,
Otuz cüz ayete Kur'an'a yalvar.

Gülhanî Zalimin sitemi bizlere zamdır,
Ol ulu dergâha hulusum tamdır,
Maşuğum sorarsan elifle mimdir,
Ol mimi semaya çarana yalvar.

Devrişan Her kuldan üstün yaratmış onu,
Unutmaz ümmetin şefaât kanı
Dilerse ancak o kurtarır seni
Nizamın başında durana yalvar.

Gülhanî Onun aşkı ciğerimi sızlatır,
Bu cahil sinemi yakar közletir,
Şems- u kamerden şilvesi fazladır,
Mim'e o ziyneti verene yalvar.

Devrişan Ağlıyor Dervişan bu avazımdır,
Aşkına yanan garip özümdür,
İki makamın biri bizimdir,
On dördü ikiye sürene yalvar.

Gülhanî Zabt etmişsin iki makam birini,
Âşık unuttun mu Araf yerini,
Yeter Gülhan yeter eşme derini,
İğvayla cennetten dönene yalvar.

6

Gülhanî Gece gündüz ağlamadan usandım,
Gülmeden gözyaşım sildiren sevda.
Bir hanımın çilesinden ben yandım,
Elleri başıma güldüren sevda.

Devrişan Gülhanî asla dert yanmam derdimden,
Gönlümü hasrete daldıran sevda.
Beni gurbet ele saran yurdundan,
İsmimi cihana bildiren sevda.

Gülhanî Garip bülbül konmaz bizim otağa,
Kara sevda, yatırmadı yatağa,
Gün bugün yollarım gider batağa,
Yolumu çıkmaza saldıran sevda.

Devrişan Gam keder esmiştir hicran bağına,
Bakıp da ferahlan solu sağına,
Yolumu çevirdim dostun bağına,
Âşık maşuku bulduran sevda.

Gülhanî Ben mahkûmum arz ederim ölümü,
On üç yaştan beri çektim zulümü,
Eğdi kametimi, büktü belimi,
Açılan gülümü solduran sevda.

Devrişan Ersahta vadimiz Hak'tan olana,
Her zaman sabrımız başa gelene,
Sabretti Eyüb'ü ulaştı cana,
Yaşları geriye aldıran sevda.

Gülhanî Âşık Gülhanî der sinem de yandı,
Bu âşıklık bana Âdem'den kaldı,
Kerem Aslı için kavrulup yandı,
Ferhat'a dağları deldiren sevda.

- Devrişan Dervişan aldanma dünya süsüne,
Veysel kalmadı Hak Resul'üne,
O Mecnun kavuştu Hak Mevlâ'sına,
Kin ile nefreti öldüren sevda.
- 7
- Gülhanî Gel koşma nefsin peşine yorulduğun gün olur,
Kurma küfrün sarayını devrildiğin gün olur.
Ehli irfan meclisinde ders et ilmi hâlini,
Sarılma gaflet ipine kırıldığın gün olur.
- Dervişan Yenik düşmedim nefsimden yâr olduğun gün olur,
Yıktım gusran kalesini er olduğun gün olur.
Ol penahın sohpetinde didelârim sel gibi,
Sakin olur aşk hevesi durulduğu gün olur.
- Gülhanî Zalimin zulmüne uyar merhametten kaçarsan,
Şahsi çıkarın düşünür adaletten kaçarsan,
Söz kıymetini bilmeyip muhabbetten kaçarsan,
Nas içinde ehli dosttan ayrıldığın gün olur.
- Dervişan Ehli mümin bir sadedir her renge giremezsin,
Adalet olmasa sende himmete eremezsin,
Dost bağları ebedidir sen onu kıramazsın,
Gönülden gönüle sohbet sevildiğin gün olur.
- Gülhanî Bu genç hayat böyle gitmez menziline yetecek,
Dünya varı senin olsa her sermayen bitecek,
Kara toprak hepimizi anlamadan yutacak,
Bir gün olur beyaz beze sarıldığın gün olur.
- Dervişan Her bilen için daruda yetse hizmete zaman,
Varislere mal kazandım sevip etmedim güven,
Her an benim teneşürde hazır yolcuyum hemen,
Nöbet biter ebediye varıldığın gün olur.
- Gülhanî Bağ ırem olsam yine güllerin solacaktır,
Miskal zerre ne yaparsan hesabı olacaktır,
Zannetmekti ettiklerin yanına kalacaktır,
Yarın hakkın huzurunda sorulduğu gün olur.

Dervîşan	Gelen gitmektedir gördüm ben tedbir almaz mıyım? Bir kılı kırka bölecek o günü bilmez miyim? Hayır, benim şerre varmam ey kuldan olamaz mıyım? Geçerim hesap nizamdan hür olduğun gün olur.
Gülhanî	Sabredersen her güçlüğe erersin menziline, El kötü söz söylese sen sahip ol diline, Ey Gülhanî sen meyletme bu dünyanın malına, Mezarına bir kara taş örüldüğü gün olur.
Dervîşan	Ebedi kalpte tutarım her an ilmin başını, Yüce Mevlâ'nın zikriyle akıttım gözyaşını, Biçare Dervîşan sever her kavim kardeşini, Sadık dost yarenler için kıvrıldığın gün olur.

6.2. GÜLHANÎ-ÂŞIK EFKÂRÎ ATIŞMASI

	1
Efkârî	Dinle sözlerimi âşık Gülhanî, Erenler yanına varabildin mi? Kaç tarihte düştün sen bu dertlere? Aşkın ne olduğunu, bilebildin mi?
Gülhanî	Dinle sözlerimi âşık Efkârî, Aşkın ne olduğunu bilenlerdenim, On üç yaşta daldım aşkın bahrine, Genç yaşta sararıp, solanlardanım.
Efkârî	Aşk ateşi yüzmüş müdür derini? Genç yaşta ektin mi, ah-u zararını, Bilmem gördün mü nazlı yârini? Ashını, neslini bulabildin mi?
Gülhanî	Yazılanlar elbet gelirmiş başa, Karçal dağlarında daldım bir düşe, Sarı saçlı bir yâr daldı telaşa, Ashını, neslini bilenlerdenim.
Efkârî	Der Efkârî, Hak kurtarsın serini Dağlar çekemez mi ah-u zararını, Âşık isen bildir bize Pirini, Âşıklar pirini bilebildin mi?

Gülhanî Der Gülhanî, bağrım benim yâredir,
Beni derde salan kaşı karadır,
Âdem ata ile Havva anadır,
Âşıklar Pirini, bilenlerdenim.

2

Efkârî Çocuk âşık diye karşıma çıkma,
Bir mızrakla iki gözün kör olur.
Seni bu yerlerden sürün ederim,
Mecnun gibi gezeceğin çöl olur.

Garibî Sakın dağlar gibi yüceyim deme,
Zaman gelir etrafınız kar olur.
Kış geldi yaz gelmez diye söylenme,
Her kışın sonunda bir bahar olur.

Efkârî Sözlerin haktan mı kafadan mı atma,
Aşkın hastasıyım bizi unutma,
Dibi görünmeyen deryaya gitme,
Korkarım düşeceğin tor olur.

Garibî Dağ odur ki eteğinde kar ola,
Bülbül odur ötüşünde zar ola,
Dost odur ki tor önünde yâr ola,
Geniş günde düşman bile yâr olur.

Efkârî Sözlerin mücevher sözünden bezmem,
Der Efkârî asla yanlış yazmam,
Bir taze fidansın çok fazla ezmem,
Korkarım ki utanırsın ar olur.

Garibî Âşık Garip yazar nice bin destan,
Bir gün de toprağı atarlar üstan,
Varlığın kefindir yerin kabristan,
Nöbetçin iki taş, ev mezar olur.

6.3. GÜLHANÎ-ÂŞİK MERAKÎ KARŞILAŞMASI

1

Gülhanî	Böyle bilmezdim sizleri, Sözün duyguladı bizi. Sen de coşturdun bizleri, Yazın duyguladı bizi.
Merakî	Irmaklar gibi coşturdu, Dört mevsimin yazı bizi. Âşıklara kan kusturdu, Güzellerin nazı bizi.
Gülhanî	Fazla deryaya dalamam, Altınsın bakır diyemem, Çok derinden ben anlamam, Azın duyguladı bizi.
Merakî	Gitmez benden yüz karası, Oldum aşkın maskarası, Bu aşkın lanet sarası, Yoklar bazı bazı bizi.
Gülhanî	Çileyle geçirdin yaşı, Kahırdan ağarttın başı, Sattığın hep Hint kumaşı, Bezin duyguladı bizi.
Merakî	Derdimi döktüm kâğıda, Tanrı efkârım dağıta, Buluşup gönül bağında, Yâr etmiyor razı bizi.
Gülhanî	Sevdanın şehri sendedir, Bu aşkın zehri sendedir, Dünyanın kahrı sendedir, Özün duyguladı bizi.
Merakî	Çalıştım gelmez imlâya, Arzuhâlim hep Mevlâ'ya. Yoktan düşürdü belaya, O...punun kızı bizi.

Gülhanî	Her şiirin sanki tapu, Manası çok açar kapı. Hatıra ettin kitabı, Nazın duyguladı bizi.
Merakî	Dünya dolu yârim olsa, On o kadar varım olsa, Günde milyar kârım olsa, Tatmin etmez azı bizi.
Gülhanî	Gülhanî'ye ilâç oldun, Beytullah'ı tavaf kıldın, Hacerülesved'e sürdün, Yüzün duyguladı bizi.
Merakî	Kimse kimseyi bilemez, Ar, namusu aşk dinlemez, Merakî'yi ilgilemez, El âlemin hazzı bizi.

6.4. GÜLHANÎ-ÂŞIK MEVLÜT İHSANÎ KARŞILAŞMASI

	1
Mevlüt İhsanî	Âşıkların ahı deler mermeri, Eğer gözlerinden yaş indirirse. O zaman titrer çarkın çemberi, Doğruca Allah'a baş indirirse.
Gülhanî	Gafururrahimdir af eder suçu, Secdeye yüzünü baş indirirse. Duvan kabul olur nurlanır için, Helali mideye boş indirirse.
Mevlüt İhsanî	Mevlâ güldürmezse, kul güldüremez, Kulun gözyaşını kul sildiremez, Lağım patlatamaz vinç kaldıramaz, Kader yol üstüne taş indirirse.
Gülhanî	Manevîsiz hiçbir hatlar yürümez, Hakikatin goncaları kurumaz, Haziran'da, Ağustos'da erimez, Gönül dağlarına kış indirirse.

Mevlüt İhsanî

Mevlüt ihsan ahu zarda kalırsın,
Boynu bükük bir kenarda kalırsın,
Sefağat göremez narda kalırsın,
Kafayı kabire boş indirirsen.

Gülhanî

Yanar Âşık Gülhan sinesi yanar,
Kamiller her zaman Mevlâyı anar,
O karanlık mezar Cennete döner,
İmanı, Kuran'ı eş indirirsen. (15.03.1987)

6.5. GÜLHANÎ-REYHANÎ KARŞILAŞMASI

1979 yılında siyasi davadan dolayı İmam Hatip'te eğitim gören yeğeni-nin elini keserler. Yaşanılan siyasi dönem acımasızdır. İnsanların birbirlerini gözünü kırpmadan öldürdükleri bu dönemde, Erzurumlu Artvin'e, Artvinli de Erzurum'a gidemez. Erzurum sağ görüşlü, Artvin de sol görüşlü olarak bilinir. Bu sıkıntılı zaman dilimi içinde Gülhanî'nin yeğeni bir an önce hastaneye yetiştirilmesi gerekir. Bu görev de Artvinli Âşık Gülhanî'ye düş-müştür. Bu sıkıntılar içinde Yusufeli servisi ile Erzurum'a götürür. Erzurum hastanesindeki doktorlar da yeğenin elinin kesilmesi gerektiğini, söylesele de Gülhanî kestirmez. Doktorlar da Erzurum'da sinir hastalıkları uzmanı olmadığını ve yarın saat 09.00'a kadar, acil olarak İstanbul Çapa hastanesine götürülmesi gerektiğini, yoksa yeğenin kangren olacağını söylerler. O zaman Gülhanî'de uçak bileti parası yoktur. Gülhanî bu parayı bulmak için Erzurum'da bulunan Artvinlileri otellerde aramaya başlar. Orada Gülhanî'nin telaşlı hâlini gören Artvinli şoförler "Âşık sana ne oldu da böyle telaşlı telaşlı dolaşırsın?" derler. Âşık Gülhanî de içinde bulunduğu zor durumu şoförlere anlatır. Şoförler de "Bu parayı biz veririz, çocuğu da gön-deririz. Zaten babanı tanıyoruz, ondan geri alırsız." derler ve Gülhanî'nin bütün isteklerini karşılarlar. Karşıladıktan sonra da Gülhanî'ye "Âşık bu akşam Reyhanî'nin gazinosunda Sümmanî Baba'yı anma töreni var. Doğu-nun bütün âşıkları oradadır. Seni oraya götürelim rahatlırsın" derler ve Gülhanî'yi gaziinoya götürürler.

Gazinoda bulunan âşıklar birbirleriyle atışırken, Âşık Nusret Sum-manioğlu'nun bir deyişi ile Âşık Gülhanî duyulanır ve orada bayılır. Bir saat sonra kendine geldiğinde başında on tane polis bir de Komiser bulunur. Komiser etrafındakilere "Bu neden bayıldı" diye sorar. Orada bulunan Artvinli âşıklar ise "Ağır hastası var; kendisi de âşıktır, buradaki âşıkların de-yişlerini duyunca duyulandı ve bayıldı." derler. O zaman Komiser de orada bulunan âşıklara "Bu Artvinliye birkaç deyiş söyleyin de rahatlasın" dediyse de orada bulunan âşıklar "Biz Artvinlileri sevmeyiz." diyerek bu isteği

reddederler. Komiser de kızarak “Bana Reyhanî’yi çağırın.” der. Reyhanî’nin evde olduğunu ve misafirleri ağırladığını söylediler de Komiser iki polis gönderir ve Reyhanî’yi evinden aldırır. Zaten gazino Reyhanî’nindir. Reyhanî gazinoya gelince Komiser “ Sayın Reyhanî Usta, ben Sivaslıyım ve âşıklara çok önem veririm. Bu Artvinli genç 400 kişinin içinde düşüp bayıldı. Seninle atışmak ister. Birkaç deyişle bunu teselli etmeni istiyorum.” dediye de Reyhanî “Burada kızılara yer yok, Komanistten ozan olmaz” der. Bu söz üzerine Komiser kızarak “Ben burayı 40 gün kapatıyorum” diyerek iki polisi tutanak tutması için görevlendirir. Reyhanî bunun üzerine çok kızar; fakat karşılaşmayı kabul eder. Gülhanî bir jüri ister, ama kimse dinlemez. Sonra Reyhanî sazını da çırağından alarak atışmaya başlar.

Reyhanî Ayyaş mısın sarhoş musun Artvinli?
Ne yürekle geldin bizim ellere.
Komanist ülkesi kızıl yatağı,
Ne yürekle geldin bizim ellere?

Gülhanî Elestu bezminde ikrarım Hakk’a,
Derdim vardır geldim sizin ellere.
Hakk’ı seven menzil alır mutlaka,
Yaralıyım geldim sizin ellere.

Reyhanî Çocuk seni lokma gibi yutarım,
İlm i itfan kantar ile tartarım,
Götürürüm seni Van’da satarım,
Ne diyerek geldin bizim ellere.

Gülhanî Engelli lokmayım kolay yutulmam,
Her pazarda her dükkânda satılmam,
İlmim manevîdir kolay tartılmam,
İşte meydan geldim sizin ellere.

Reyhanî Çocuk bu günlerde olmuşsun deli,
Sana şaşırtırım geldiğin yolu,
Burada duymadın mı Rüstem Zal’ı?
Ne diyerek geldin bizim ellere?

Gülhanî Yandı kara bağrım baba bilesin
Ne olur bu yarımı sarasın
Sen Rüstem’sen bizi Ali bilesin
İşte meydan geldim sizin ellere.

- Reyhanî Aslımız uyandı mâh ile taptan
Oğul seni şimdi düşürürüm çaptan
Süali sorarım ah dört kitaptan
Ne yürekle geldin bizim ellere
- Gülhanî Karşında âşık var baba bilesin,
Hünerin ne ise hep kullanasın,
Dört değil, yüz dört kitaptan sorasın,
Baba işte geldim sizin ellere.
- Reyhanî Reyhanî söylüyor hallolursun sen
Kendini altın sanma pul olursun sen
Kur'an'dan sorarsam lal olursun sen
Çocuk neden düştün bizim ellere
- Gülhanî Artvinli Gülhanî derin dalmıyam,
Bilmediğim söze örnek olmiyam
Dinsiz miyim kitabımı bilmiyem?
Sor bakalım geldim sizin ellere.

Bu arada Gülhanî'nin her şeye cevap vermesine kızan ve seyircilerin de her dediğini alkışladığını gören Gülhanî jüri ister. Jüri kurulur ve Reyhanî sözü tekrar alır.

- Reyhanî Artvinli Gülhanî neden gelmiştir?
Benim gazinoma nasıl girmiştir.
Sıft-ı Hak'tan hangi ayet gelmiştir?
Seni de ağlatırım Artvinli çocuk.
- Gülhanî Yarası da yüreğimin yarası
Mevlâ'dandır her dertlerin çaresi
Sıft ı inen ayet ikra suresi,
Onu herkes bilir baba Reyhanî
- Reyhanî Noktala efendim hediye indi
Yoksa idrak ile bu diye indi
İkra indi ama ne diye indi
Manasın söyle Artvinli çocuk

Gülhanî	Yanmıştır dertdan sine yanmıştır Reyhanî bu çocuğu ne sanmıştır Ol Resul'a oku diye inmiştir Manası okudur Âşık Reyhanî
Reyhanî	Zamana mı indi gama mı indi? Siteme mi indi deme mi indi Kim getirdi kim gönderdi kime de indi? Bir cevap ver Artvinli çocuk
Gülhanî	Gam kasavet dallarına oturdu Bu Reyhanî sanki bizi bitirdi Cim vasıta elif mime gönderdi Bizlere kanundur baba Reyhanî
Reyhanî	Yeri yeri arşı düzeni söyle Kim okudu piri ezanı söyle Onurlu Kur'an yazanı söyle Seni ağlatırım Artvinli çocuk
Gülhanî	Yeri göğü arşı ol elif düzen Bilal hazretleri okudu ezan Osman'ın Nureyin Kur'anı yazan Git Müftüye söyle Âşık Reyhanî
Reyhanî	Anladım oğul seninle derin girilmez İlmin manevîdir sırra erilmez Hangi ayet üç kitapta bulunmaz Kur'an'da bulunur Artvinli Âşık
Gülhanî	Yıllardır gezdiğim aşkın peşinde Sinem Ceyhun oldu gözüm yaşında Fatıha suresi Kur'an başında Üç kitapta yoktur baba Reyhanî
Reyhanî	Nerden aldın oğul demini söyle Yaradan aşkına tamını söyle Bilirsen Kur'an'ın kalbini söyle O hangi süredir Artvinli çocuk

Gülhanî	Molla diye başa kurma fesini Bu akşam alacam senin forsunu Hiç dedene okudun mu Yasin'î? Onu ben bilirim baba Reyhanî
Reyhanî	Senden yenilirsem bana da suçtur Yokladım dardını dertlerden baştır Ayetin içinde secdesi kaçtır? Seni darlatırım Artvinli âşık
Gülhanî	Eğer insan isen ustanı tanı Kolay kolay sana vermem meydanı Pirler olutmuştur hem on dört tanı Müftülere söyle Âşık Reyhanî
Reyhanî	Bu dertler bizlere yara vermiştir, Kaçınıcı babdan oğul ilim gelmiştir? Hangi ayet besmelesiz inmiştir? Bilirsen ustasın Artvinli âşık.
Gülhanî	Yarası da yüreğimin yarası, Mevlâ'dandır her dertlerin çaresi, Ali'nin savaşında indi Ber'a suresi, Bismillah'ı yoktur baba Reyhanî.
Reyhanî	Reyhanî anladı sizi ezemez, İlmin manevîdir Müftü çözemez, O hangi yazıdır, müftü okuyamaz, Bilirsen ustasın Artvinli âşık.
Gülhanî	Bana derler yeşil Artvin kuzusu, Âşık Gülhanî'nin bitmez sızısı, Kudret kalemidir alın yazısı, Onu ben bilirim baba Reyhanî.

6.6. GÜLHANÎ- GÜMÜŞHANELİ SALİM BABA KARŞILAŞMASI

Salim Baba	Kaç yılında bu berha dalmışsın, Bu ehli arife hâlini söyle. Hakikat babından ilham aldın mı? Yöntemini söyle yolunu söyle.

- Gülhanî Bin dokuz yüz altmış yaz aylarında,
Karçal dağlarında himmetimiz var.
Kadir Geylani'dir büyük hocamız,
Ehli kâmiller ile sohbetimiz var.
- Salim Baba O dergâhın himmetine daldın mı?
Menzilini hedefini bildin mi?
Her taraftan fırtınalar aldın mı?
Manevî dokunan yerini söyle.
- Gülhanî O tarihte vurdu erenler yeli,
O dağlar yenyeşil her taraf halı,
Karçal çiçeğinden manevî balı,
Her derde şifadır lezzetimiz var.
- Salim Baba Bu sözlerin ah sinemi yakıyor,
Irmak gibi şifa gibi akıyor,
Misk i amberden ziyade kokuyor,
O hangi bahçeden gülünü söyle.
- Gülhanî O kırmızı güldür, değildir sarı,
Bahçesi manevî habibin teri,
Şemsi kamer saldı ah onun nuru,
Beş pınar içinde sünnetimiz var.
- Salim Baba Âşıklar dünyada ebedi gülmez,
Bilene can kurban bilmeyen bilmez,
Üç beş kelime ile âşıklık olmaz,
Daldın mı derine bölünü söyle.
- Gülhanî Aslım haki tûrap yerden gelmişim,
Yine yere gideceğim bilmişim,
Benlik etmem ben yerinden almışım,
Himmet Haydar, Hamza kuvvetimiz var.
- Salim Baba Söyle Gülhanî Mevlâ kerimdir,
Dertlere şifa vermek yarındır,
Hangi dua manası çok derindir,
Bilirsen azıcık falını söyle.

Gülhanî	Artvinli Gülhanî sözü hızlıdır, Duman tütmez onun bağı közlüdür, İsmi Ağzam o Furkan'da gizlidir, Öyle yüce şahtan kudretimiz var.
Salim Baba	Bizim menevyat biraz hızlıdır, Manası mantığı derin sözlüdür, Bir kıymetli zaman nerede gizlidir, Arifler tezandan telinden söyle.
Gülhanî	Hilaf olmaz kâmillerin soyunda, Sır vermek yok Gülhanî'nin huyunda, Kadir gecesi Ramazan ayında, Pahası biçilmez kıymetimiz var.
Salim Baba	Âşık Salim inceldi sözünü, Anladım hicranlar sarmış özünü, Öperim Gülhanî iki gözünü, İçim ilim dolu dilinden söyle.
Gülhanî	Deryalar bulanır derdim açarsam, Ellerin öperim eğer naçarsam, Emrin tutar nehiyinden kaçarsan, Hak nasip ederse cennetimiz var.
Salim Baba	Derli Salim der ki serin nerededir? Zaman değerlenir yerin nerededir? Eğer bilir isen pirin nerededir? Durağını söyle yerini söyle.
Gülhanî	Der Gülhanî öldüm öldüm dirildim, Pirim Âdem Ata ondan sürüldüm, Başta elif ile mime sığındım, Ol yüce sultandan şefaetim var.

6.7. GÜLHANÎ-ÂŞIK SEFİLÎ İLE ATIŞMASI

1

Sefilî	Kırıldı kanadım, söndü ocağım, Çakarım, çakmağım almıyor kardeş. Budam budam oldu dalım budağım, Bozuldu kemanım, çalmıyor kardeş.
Gülhanî	Ciğerimde vardır onulmaz yara, Bu yara ateşi solmuyor kardeş, Beni Mansur gibi çekseler dara, Sevda yükü benden inmiyor kardeş.
Sefilî	Bu aşkı çekeli hayli zamandır, Gönlüm pare pare hâlîm yamandır, Ben mecnun olmuşum, dağlar dumandır, Her ne dilediysem olmuyor kardeş.
Gülhanî	Terk ederim diyarları illeri, Akıyor gözümde aşkın selleri, Yâr göğsünde gördüm çifte gülleri, O yâr gözyaşını silmiyor kardeş.
Sefilî	Yükseklerde okunmasın ezanım, Ağlamayın ben canımdan bezanım, Dolup taşmaktadır aşkın kazanım, Ben usandım, felek yılmıyor kardeş.
Gülhanî	Kadir Mevlâ bizi turaptan kurdu, Ezelden yüzümüz gülmüyor kardeş, Sarı saçlı o yâr öldürdü beni, Zalime zulmetmek kalmıyor kardeş.
Sefilî	Âşık Sefil düştü yine telaşa, Hâlimi arzedin yâre yoldaşa, Kader girmiş bizim ile savaşa, Ben usandım, felek yılmıyor kardeş.
Gülhanî	Kardeş bir yâr için dökme yaşını, Derin hülyalardan kaldır başını, Der Gülhan, bağrının gam ateşini, Söylerim o yâre, bilmiyor kardeş.

6.8. GÜLHANÎ-ÂŞİK SERVET YAZICI KARŞILAŞMASI

- Yazıcı Bu ne hikmettir ki muhterem dostum,
Bazan dolu bazan boş oluyorum.
İnancım sonsuzdur bulunmaz postum,
Dönünce kibleye hoş oluyorum.
- Gülhanî Dünyanın zevkinden umudu kestim,
Bazan ayak bazan baş oluyorum.
Vazgeçtim sazımı duvara astım,
Bazan da zehirli aş oluyorum.
- Yazıcı Bilirsin derdimi sana açarım,
Ufak yanlış görsem hemen kaçarım,
Bazan yerde, bazen yüksek uçarım,
Daldan dala konan kuş oluyorum.
- Gülhanî Tesellimi hülyadan seziyorum,
Bazen ölüyom mezar kazıyorum,
Bazan da Antalya'da geziyorum,
Bazan da Kaçkar'da kış oluyorum.
- Yazıcı Hıçkır a hıçkır a boşanıp dolmak,
Âşığı bitirir sararıp solmak,
İnsanın elinde mi mutlu kalmak,
Kimi gerçek kimi düş oluyorum.
- Gülhanî Kervan yaklaşmıştır benim sıramdır,
Âşıklara mutlu olmak haramdır,
Bazan Ferhat olur bazan Kerem'dir,
Bazan da Mecnun'a eş oluyorum.
- Yazıcı Yazıcı yaşlandı çöküyor artık,
Beyaz saçlarını döküyor artık,
Zemzemle kendini yıkıyor artık,
Meydan okur iken tuş oluyorum.
- Gülhanî Veriyorum yeğenim notuna peki,
Gülhanî çökertti zalimin yükü,
Sevda etti Adana'nı pamuki,
Bazan da Artvin'de taş oluyorum. (15 Ocak 1990)

- Gülhanî Ta ezelden düştüm, ben bu deryaya,
Dert sardı âşığın özünü, hocam.
Şan şöhretim yayılırdı dünyaya,
Kırdılar âşığın sazını hocam.
- Yazıcı Çaresiz dertlerin Âşığı oldun,
Ezelden bilirim, mazini ustam.
Ağlayan çocuğun, beşiği oldun,
Çekemem bu aşkın, nazını ustam.
- Gülhanî Bu günlerde, dertten, katar katarım,
Bazan dolanırım, bazan yatarım,
Açtım mağazamı, kumaş satarım,
Seçersin atlastan, bezini hocam.
- Yazıcı Her yerde kurulmaz aşkın pazarı,
El âlem fitnedir, tutar nazarı,
Sen nereden aldın, bu intizarı,
Değişmek müşküldür, yazını ustam.
- Gülhanî Bahar eylemidir, âşık söylesin,
Yârsız baharları, âşık neylesin,
Mevlâ ramazanın kabul eylesin,
Yaradan güldürsün, yüzünü hocam.
- Yazıcı Yönelidik Mevlâ'ya, kabul eylesin,
Dört mevsimde Âşık, pirsiz neylesin,
Bahar hikmetinde yârsız söylesin,
Bırak bu işlerin pozunu ustam.
- Gülhanî Gülhanî der, bu dertlerin hapı yok,
İş sıhtardı, açılacak kapı yok,
Zaten manyak, okuyacak tipi yok,
Veresin iki gün izini hocam.
- Yazıcı Beşikten mezara ilimler sürer,
Yazıcı çalıdan sepetler örür,
İşin sonu yoktur, daima ürür,
Hiç kıramam senin sözünü ustam. (18 Nisan 1990)

Gülhanî	Doğu illerinde şanın söylenir, Cevahir toprağın, taşın Artvin'im. Yaralı âşık da sende eğlenir, Dumandan kalkmıyor başın Artvin'im.
Yazıcı	Şan, şöhretin yurdumuza yayılmış, Sözlerim sanadır, peşin Artvin'im. Çok işgaller görmüş, sonra cayılmış, Dört yüze erişti yaşın Artvin'im.
Gülhanî	Üzüm, zeytinle, süslüdür bağların, Sordum, ah u zarla, geçer çağların, Beni derde saldı Kaçkar dağların, Bizi yaraladı düşün Artvin'im.
Yazıcı	Nisanda kirazın çiçekler açar, Kestane, ıhlamur kokular saçar, İrgatlar toplarır, çayırlar biçer, Biraz ağır geçer, kışın Artvin'im.
Gülhanî	Bana ilham veriyorsun yardımsın, Bazan şifa, bazan benim derdimsin, Seni seviyorum, benim yurdumsun, Ben için bulunmaz eşin Artvin'im.
Yazıcı	Ata yadigârı barımız vardır, Hastalara şifa narımız vardır, Yiyip içilecek yerimiz vardır, Çok rağbet görüyor, şişin Artvin'im.
Gülhanî	Bazan ağlayıp da, bazan gülmüşüm, Yüce dağlarında dersim almışım, Güzel toprağından gıdalanmışım, Bana kuvvet verdi aşın Artvin'im.
Yazıcı	Ruslarca da kırk yıl işgal olundu, Nice yavruların boynu yolundu, Yedi Martta kesin çözüm bulundu, Hamd olsun kalmadı, mışın Artvin'im.

- Gülhanî Şehirin kır bayır, dertli köylerin,
Yetmiş türlü derde şifa suların,
Garibandır daha başka nelerin,
Daim ormancılık işin Artvin'im.
- Yazıcı Hudutluk görevin, ağır bilirim,
Hiç çekinmem, sende mutlu kalırım,
Sıra gelir ise, ben de ölürüm,
Vatana kaledir, na'sın Artvin'im.
- Gülhanî Gülhanî'yim, mecnunlara eşliyorum,
Yâr hükümdar, ben köleyim, suçluyum,
On üç yaştan beri, her gün içliyorum,
Çok gariban öter, kuşun Artvin'im.
- Yazıcı Yazıcı kıymetin bilirim ben de,
Okuma oranın söylenir, binde,
Her dalda uzmanlar, bulunur sende,
Yetişin hizmete, koşun Artvin'im. (20.12.1989)

4

- Yazıcı Yıllarca koştuğum o sevgi için,
Uzattım elimi tutamaz oldum.
Doldukça dolmuştur, boşalmaz içim,
O âşk badesini yutamaz oldum.
- Gülhanî Yirmi yıldır gezdim bir yâr peşine,
Yitirdim o yârı çatamaz oldum,
Genç ömrüm çürüdü boşu boşuna,
Bu sevdayı sinemden atamaz oldum.
- Yazıcı Tebessüm gülüşler yakıyor beni,
İçletip içletip takıyor beni,
Harabe olmuşum, yıkıyor beni,
Vazgeçip kenara itemez oldum.
- Gülhanî Yürüdü de zalim, hızlı yürüdü,
Gönül dağlarını duman burudu,
Bağban hasta, bağlar bütün kurudu,
Yârın bahçesinde ötemez oldum.

Yazıcı	Kâmiller dünyaya fanidir demiş, İnsani aldatır, bilmem ki ne iş, Her şeyin sonu da pişmanlık imiş, Tutuldum bir kere satamaz oldum.	
Gülhanî	Dişten gülüş, dişten cilve hep boştur, Zalim muhannetîn kalbi de taşır, Kâmillerin yolu her şeyden hoştur, Kendimi onlara katamaz oldum.	
Yazıcı	Konuşur dilleri sanki yağ gibi, Sarılmış etrafım demir ağ gibi, Arada engeller yüce dağ gibi, Çarpıştım, bir türlü yıkamaz oldum.	
Gülhanî	O dilden eriten, yağa güvenme, Mevsimi çok azdır, dağa güvenme, Demir sanıp, sakan ağa güvenme, Ben de bu dertlerden bitemez oldum.	
Yazıcı	Seneler devroldu, teravih doldu, Ümitli bakışlar sararıp soldu, Yazıcı içini dökemez oldu, Derya, ummanlardan çıkamaz oldum.	
Gülhanî	Gülhanî'yim, cevap veririm sorana, Ben köle olurum sözde durana, Bütün ümitlerim döndü virana, Geceler kahrılı yatamaz oldum.	(01.10.1989)
5		
Gülhanî	Senden değil kaderimden küsüyorum, Mücevher sözlerim, yersiz eyledin, Kime eylik yapsam, bin taş geliyor, Boş imiş emeğim, karsız eyledin.	
Yazıcı	Küskünlük yakışmaz âşık olana, Tutuldum horona, barsız eyledin, Can fedadır, bil ki kıymet bilene, Bu aşk nöbetidir, ersiz eyledin.	

- Gülhanî İlmi irfan meclisine girmişim,
Yaşım kadar tecrübeyi görmüşüm,
Takma değil ben yerinden almışım,
Çileli âşığı, pirsiz eyledin.
- Yazıcı Her ustaya saygı gerekir elbet,
Büyüklik şanıdır, sen yine sabret,
Gitmiyor numara, bu sana ibret,
Gencecik âşığı varsız eyledin.
- Gülhanî Yegen yegen dedik, fazla şımarttık,
Eserlerin Türkiye'ye tanıttık,
Senin bildiğini çoktan unuttuk,
Aşkın yorgunuyum, tersiz eyledin.
- Yazıcı Elimden tutuyor, ben sanar iken,
Üstadım sözüne ben kanar iken,
Her an, her dakika ben yanar iken,
Âşıklar safında narsız eyledin.
- Gülhanî Sanma yegan numarayı yutarım,
İlmi irfan kantarında tartarım,
Ben avcıyım, avgahımı tutarım,
Deryaya dalanı torsuz eyledim.
- Yazıcı Amcanın kızması ne de hoş imiş,
Dalgıç olmayana derya boş imiş,
Bağrımıza bastık, ama taş imiş,
İçimi dökmeden sırsız eyledin.
- Gülhanî Divanı doğrudan izler bizimdir,
Yaradan'a bağlı özler bizimdir,
Kafiye başkaysa, sözler bizimdir,
Yaralı Gülhanî hırsız eyledin.
- Yazıcı İnsanoğlu şaşar, çıkarsa yoldan,
Bazı sözleri de çalarsa elden,
Yazıcı yazıyor, susar mı dilden,
Uyarmak istedik, arsız eyledin. (12.12.1989)

Gülhanî	Gam yiyip, gam çekme divane gönül, Âşığın çektiği ah u zar olur, Bu dünya yalandır, kimseye kalmaz, Bazı zarar olur, bazı kâr olur.
Yazıcı	Bir kanser misali âşığın hâli, Son durak, son mekân bir mezar olur, Tutmaya zorlarsa her sahte dalı, Geniş dünya bile ona dar olur.
Gülhanî	Âşık olan kâmillerle konuşur, Arif olan menziline erişir, Derviş olan sabır ile yarışır, Yiğit olan sözlerinde er olur.
Yazıcı	Mürşid-i kâmilî sormak isterdim, Sabırlı dervişler görmek isterim, Hani o âşıklar bilmek isterdim, Söz ile âşıklık bir kumar olur.
Gülhanî	Dağ odur ki eteğinde kar ola, Bülbül odur, ötüşünde zar ola, Dost odur ki dar gününde yâr ola, Geniş günde düşman bile yâr olur.
Yazıcı	Reyhanî divanı saygıya değer, Bu sözler çalıntı olmasa eğer, Gerçek dost, dosta olmuşsa can ciğer, O ıssız gecede yanan far olur.
Gülhanî	Kelamdan bilmeseydi, dilden bilmeseydi, Erkândan bilmeseydi, yoldan bilmeseydi, Bize çektiirdiği hâlden bilmeseydi, Âşıktan maşuğa intizar olur.
Yazıcı	Yürekler yakıyor tatlı bakışı, Umurumda değil gönül yıkışı, Aklımdan çıkmıyor çelme takışı, O maşukun yeri bil ki nar olur.

Gülhanî Çileli Gülhanî hedeften dönme,
Her yüze gülenin sözüne kanma,
Kış geldi, yaz gelmez diye üzülme,
Her kışın sonunda bir bahar olur.

7

Yazıcı Dügün derneklerden haberin aldım,
Dost dostu yardıma koşar elbette.
Yakın kimsen miydi, müşkülde kaldım?
Size de bir görev düşer elbette.

Gülhanî Takdir Mevlâ'dandır, biz vasıtayız,
Nasip, yüce dağlar aşar elbette.
Bozulmaz kudretten yazılan yazı,
Nasibin niğmeti bişar elbette.

Yazıcı Terk ettin, selamın alamaz olduk,
Ayrı düşüncede gülemez olduk,
Kafa dengi ozan bulamaz olduk,
Ani ayrılığa şaşar elbette.

Gülhanî Gönülde yerin var selam istemaz,
Hazır irticalim kalem istemaz
Dertliye dokunma selam istamaz,
Yanlış kelamına coşar elbette.

Yazıcı Ben de yanınızda olmak isterdim,
Münasip bir görev almak isterdim,
Haberim olsaydı gelmek isterdim,
Davetsiz Yazıcı şişar elbette.

Gülhanî Dertli Gülhanî'ye hain bakarsan,
Yalan yanlış sözle gönül yıkarsan,
Mevsimsiz aş kazanını yakarsan,
Kaynayan bir kazan taşar elbette. (13.02.1987)

8

Gülhanî En yakınım beni temelden yıktı,
Daha güvenecek eri istemem.
Zalim bu sinemi yıktı da yıktı,
Yanık yüreğime karı istamam.

Yazıcı	Yakının olan yıkmazdı seni, Hesapsız atılan zarı istamam. Firavun közları yakmazdı seni, Ateşli hastayım nâri istamam.
Gülhanî	Milyonlarca derdi yutan bizlarız, Gönül defterinden yitan bizleriz, Aşkın ummanına batan bizlarız, Avgahi yitirdim, toru istamam.
Yazıcı	Dünya kasaveti çekilir gayri, Dertsiz kolaydır dertlinin seyri, O candan düştüm yıllardır ayrı, Yeşili, kırmızı, sari istamam.
Gülhanî	Âşık sana hain bakmaz efendim, Yapmadığı burcu yıkmaz efendim, Yâr odur gönülden çıkmaz efendim, Gelip geçen hain yâri istamam.
Yazıcı	Âşık kıymetini her an bilmişim, Çaresiz ortada niye kalmışım, Karanlık deryaya ben de dalmışım, Lambayı, feneri, fari istamam.
Gülhanî	Hangi dertten diyem sıralı bizda, Tabipler yaklaşmaz yaralı bizda, Bu yalan dünyada karalı bizda, Çileli Gülhanî kâri istemem.
Yazıcı	Yazıcı dolaşır, hem boynu bükük, Yeşermez ağacım yaprağı dökük, Baksana enkazım kalmıştır çökük, Tükendi emlakim vari istemem. (04. 03.1987)
	9
Gülhanî	On üç yaştan beri yaralıyım ben, Bu yarayı saramadım, üzgünüm. Kader güldürmedi, karalıyım ben, Elde değil, gülemedim, üzgünüm.

- Âşık Servet Çaresiz yaralar geliyor bana,
Derde derman bulamadım, üzgünüm.
Artıyor derdimiz, her günden güne,
Gözyaşımı silemedim, üzgünüm.
- Gülhanî Ters gitti dünyada, ezelden işim,
Her türlü çileden kalkmamış başım,
Babanız Dervişan, candan kardeşim,
Gelip sizi göremedim, üzgünüm.
- Âşık Servet Taşımak zordur her kasabetini,
Gama kervan etme, her an atını,
Siz kardeşlerimin ben kıymetini,
Tatbik edip bilemedim, üzgünüm.
- Gülhanî Hiçbir zaman güneş vurmadı bize,
Dertten kara bağrım, dönmüştür büze,
İki yavru verdim emanet size,
Ziyarete gelemedim, üzgünüm.
- Âşık Servet Güneş vurmaz ki derin deryaya,
Dert yanıp, emeğin, sen verme zaya,
Yavrular emanet, bari Huda'ya,
Öyle bir kul olamadım üzgünüm.
- Gülhanî Ah engin çöllerde yayla mı olur?
Her âşık Mecnun'la Leyla mı olur?
Eyvah baba dostu böyle mi olur?
Her hatırını soramadım, üzgünüm.
- Âşık Servet Gönül seyrangâhı her an yayladır,
Maşuk âşığına, Mecnun, Leyla'dır,
Siz dostlar sevgisi gönüllerededir,
Her gönüle dolamadım, üzgünüm.
- Gülhanî Âşık Gülhan bunu yazdı özünden,
Öperim yeğenim, iki gözünden,
Ağır yara aldım Gürcü kızından,
Güllerin deramadım üzgünüm.

Âşık Servet Âşık olan bilir aşkın hâlinde,
Ben Servet yeğenin, öper elinden,
İnsan belasını bulur belinden,
Beni benden alamadım üzgünüm. (21.01.1986)

10

Gülhanî Dağlar kış olmuştur, ufuklar bora,
Tipiya, boraya, yela dokunma.
Bir gün yağan karlar karışır sela,
Seyhan'a, Ceyhan'a, Nil'e dokunma.

Âşık Servet Ovalar yeşerir, dallar şenlenir,
Barını aldığım dala dokunma.
Her canlı gölgede bile genlenir,
Sırayı izleyen yola dokunma.

Gülhanî Her kahr sinemde hep koklaşıyor,
Derdim yüz değildir, bini aşıyor,
Zalimler bizimle çok uğraşıyor,
Gerçeksiz gönülde güle dokunma.

Âşık Servet Sine yollarını kısamaz mısın?
Dertli edenlerden küsemez misin?
Bir mazlum misali, esemez misin?
Tırnağını yolda nala dokunma.

Gülhanî Kamile derdini çözmez bilmezsen,
Gönül bahçesinde gezmez bilmezsen,
Ufacık ırmakta yüzmez bilmezsen,
Dibi görünmeyen göle dokunma.

Âşık Servet Her kâmil yolunda gidemez oldum,
Gönül bahçesinde gezemez oldum,
Düşün ki bir name ezemez oldum.
Boynuzu olmayan fila dokunma,

Gülhanî Candan seviyorum, hâlini sordum,
Anladığın yolda eğildir derdim,
Öğrencilerine bir name verdim,
Postaya, adresa, pula dokunma.

- Âşık Servet Derdini bilirdim eskiden zati,
Korumak kutsaldır, her emaneti,
Kimsenin bu işten yok şikâyeti,
Fazlasını ye de fola dokunma.
- Gülhanî Derdim anlatamam böyle azinan,
Der Gülhanî dert geliyor bizinan,
Ah yeğenim, gördünüz mü gözinan,
El sözüynen bizim bele dokunma.
- Âşık Servet Yazıcı cevabı yazamaz oldu,
Servet amcasına kızamaz oldu,
Yalan gerçekleri bilemez oldu,
Bu bir nasihattı dile dokunma. (27.01.1986)

11

- Âşık Servet Derya ummanlara niye dalarsın?
Çıkıp yükseklerde uçmak var iken.
Azap ateşinde niye yanarsın?
Sırat köprüsünden geçmek var iken.
- Gülhanî Neden böyle delalette yatarsın?
Hakikat yolunu açmak var iken.
Üç beş şiirinen âşık olmasın,
Pir elindeb bade içmek var iken.
- Âşık Servet Kiminle konuşur niye anarsın?
Yoksa bir gün gelecek mi sanarsın?
Kavrulup, tutuşup, neden kanarsın?
Eş dosta sırrını açmak var iken.
- Gülhanî Aşkın eleğinde nasıl elersin?
Ferhat olmayınca dağı delersin,
Gücün yetmeyince neden dalarsın?
Yğitliğin biri kaçmak var iken.
- Âşık Servet Servet der her dala neden konarsın?
Her ana gözyaşını neden silersin?
Kendi kendini de neden elersin?
Bu dünyadan bir gün göçmek var iken.

Gülhanî	Dost isen sen kara günde ararsın, Gülhanî'nin gözyaşını silersin, Gençliğini her an çimen sanırsın, Ecel tirpanınan biçmek var iken.
	12
Gülhanî	Şu fani dünyaya felmez olaydım, Ayakbastım ah u zarın üstüne. Başıma geleni kaderden saydım, Dert artırdım, gam efkârın üstüne.
Âşık Servet	Dünya kasaveti böyle kurulmuş, Her işler kurulmaz kârın üstüne. Kadere inanan, insan sayılmış, Çaresiz atarlar, nârın üstüne.
Gülhanî	Mevlâ'm her kuluna bir yazı yazmış, Benim kaderimi temelden yazmış, Her halde çektiğim çileler azmış, Dört daha eklendi, birin üstüne.
Âşık Servet	Mevlâ'dan yazılan her an güzeldir, Çileyi çektiren bil ki gazeldir, Bilmiyorum fakat belki özeldir, Bu cezayı yükle Pir'in üstüne.
Gülhanî	Hep eranlar kıymetini bilmiştir, Şevk ziyası, bu cihana doğmuştur, Dünya kurulmadan önce gelmiştir, Daha nur olmaz, nurun üstüne.
Âşık Servet	Melekler oturur soli sağında, Okuma bilmezdi, gençlik çağında, Dersini almıştır Hıra dağında, Böyle yer olamaz, yerin üstüne.
Gülhanî	Acayıptır bu feleğin işleri, Hiç ayırmaz kocaları, gençleri, Semada dolaşır ecel kuşları, Gelir konar, bir mezarın üstüne.

- Âşık Servet Fil olayı ile girdik savaşa,
Kâfirler kırıldı, şaşı bu işa,
Muminler borçludur, Ebabil kuşa,
Böyle er olamaz, erin üstüne,
- Gülhanî Der Âşık Gülhanî, yaram sarılmaz,
Kalp sarayı yıkılırsa kurulmaz,
Bir sevdiğim vardır, görülmez,
Daha yok sevemem yârin üstüne
- Âşık Servet Servet servetini daim arıyor,
Hayal meyalleri gerçek sanıyor,
Derindir bu yaram, her an kanıyor,
Var ise bir melhem, sürün üstüne. (11. 02. 1986)

13

- Âşık Servet Gönüller bağlayıp canı verdiğin,
Paha biçilmeyen malların hani?
Bahçevan bilmeyip, bağa girdiğin,
O civana giden yolların hani?
- Gülhanî Gönül sarayına sultan ederdim,
Yıktı şehirimi, ilden vazgeçtim.
Bahçevan bağ ile ilgilenmezdi,
Bahçeler kan ağlar gülden vazgeçtim.
- Âşık Servet Akıllar almayan, başa gelirmiş,
Yeminin duyunca dedim, delirmiş,
Baksana nasıl da kıymet bilirmiş,
Gözyaşın var ise, sellerin hani?
- Gülhanî Çekmeyenler bizim başa gülermiş,
Kime eylik edersen, kemlik gelirmiş,
Eyvah her zilliden yâr mi olurmuş?
Zülüften, gerdandan, belden vazgeçtim.
- Âşık Servet Görünce rüyayı, uyanmak gerek,
Çıkıyor akıldan, bu nasıl yürek?
Eğer değer ise, canları vererek,
Söz tutup susacak dillerin hani?

- Gülhanî Uyandım rüyadan, dayanmaz yürek,
Çekmiyen anlamaz, geçmiyor dilek,
Bize nasip değil murada erek,
Mektuptan, adresten, puldan vazgeçtim.
- Âşık Servet Her başa gelenler çekilir elbet,
Güvenme her dosta, bu sana ibret,
Servet'e sorarsan, yine de sabret,
Sabredip erecek kulların hani?
- Gülhanî Der Gülhanî zehirleme aşımı,
Ağustosta duman sarmış başımı,
Kahir, çile bırakmıyor peşimi,
Evliden, bekârdan, duldan vazgeçtim. (31.03.1986)

6.9. GÜLHANÎ-ÂŞIK YORAMOĞLU KARŞILAŞMASI

- 1
- Gülhanî Dinle bu sözümü sen Yoramoglu,
Dolunun yanında boştan ibret al.
Her şeyi zıddıyla var etmiş Mevlâ,
Kurunun yanında yaştan ibret al.
- Yoramoglu Ömürün mevsimi yaz mı Gülhanî?
Sonbahar sonunda kıştan ibret al.
Neden ayak yerde kafa yukarda,
Vücuda hükmeden baştan ibret al.
- Gülhanî Kimisi yüzerken kimisi batar,
Kimisi ayırır kimisi katar,
Kimisi uğraşır kimisi yatar,
Karıncaya bakıp işten ibret al.
- Yoramoglu Her ne iş yaparsan yazıyor kalem,
Özünden koparsan çekersin elem,
Uyku küçük ölüm rüya bir âlem,
Gerçeklere misal düşten ibret al.
- Gülhanî Kiminin renkleri boyadır ama,
Dünya'nın hayatı oyadır ama,
Her taraf dağ ile kayadır ama,
Cevheri gizleyen taştan ibret al.

- Yoramoğlu Âşıklarda bitmez dertler kahırlar,
Her gün gözlerinden akar nehirler,
Namerdin balını yeme, zehirler,
Mert elinde tuzsuz aştan ibret al.
- Gülhanî Gözünü çevir de baksana düne,
Nerelerden geldik bizler bu güne,
Kaldı mağarada tam üç yüz sene,
Ashab-ı Kehf idi beşten ibret al.
- Yoramoğlu Seyretsene hele gönül köşküne,
Seven seven için düşer şaşkına,
Veysel Karani'nin Resul aşkına,
Ağzından çıktığı dişten ibret al.
- Gülhanî Hak için söyleyen hak için bilen,
Hak için ağlayıp hak için gülen,
Hak için yaşayan hak için ölen,
Öylesine bir sırdaştan ibret al.
- Yoramoğlu Sadıklar Mevlâ'ya şükür ederken,
Âlimler durmadan fikir ederken,
Dervişler tekkede ziri ederken,
Aklını zayedden keşten ibret al.
- Gülhanî Gülhanî yağmurla erimez iken,
Güneş'in altında kurumaz iken,
Kimisi toprakta çürümez iken,
Ayakta kokuşan leşten ibret al.
- Yoramoğlu Yoramoğlu der ki olunmaz naçar,
Gafil olma dostum bu imkân kaçır,
Nerede ne işte ne zaman uçar
Üstünde emanet kuştan ibret al. (1994)
- 2
- Yoramoğlu Dinle bu sözümü Âşık Gülhanî,
Düşman pazarında kâr olmıyasın.
Muhannete karşı kılıç olurken,
Dostun bahçesinde har olmıyasın.

Gülhanî Gerçek bir âşıkısan sen Yoramoğlu,
Başka bir âşığa tor olmayasın,
Düşmanına tipi bora olursan,
Dostun dağlarında kar olmyasın.

Yoramoğlu İşte ortadadır Hakkın beyanı,
Gizli değil âşikârdır her yanı,
Çekil tefekküre kendini tanı,
Hakkı göremiyen kör olmyasın.

Gülhanî Âşıkısan dünyada âşıkça yaşa,
Âşıklar yazılır toprağa taş,
Haddini bileni taç eyle baş,
Kendin bilmeyene yer olmyasın.

Yoramoğlu Yoramoğlu der ki boş yere akma
Nafile işlere kendini yakma
Aslan olanlara mekân ol korkma
Tavuk olanlara tar olmyasın.

Gülhanî Gülhanî diyor ki canlar tutuşsun,
Bu âşıklar işte böyle atışsın,
Öyle toprak ol ki her şey yetişsin,
Çiçeksiz çimensiz kır olmyasın.

3

Yoramoğlu Dinle bu sözümü Kasım Gülhanî,
Eğer kervan isen yoldan ne haber.
Âşıkların fikri an gibidir,
Gönül kovanında baldan ne haber?

Gülhanî Dinledim sözünü ben Yoramoğlu,
Kervanım, giderim yollar dostundur
Sevda çiçeğini gezdim dolaştım
Gönül kovanında ballar dostundur.

Yoramoğlu Kervansın yolunda gidersin ama,
Aldığın davayı güdersin ama,
Bülbül gibi figan edersin ama,
Gönül bahçesinde gülden ne haber?

- Gülhanî Esiyor durmadan gönülün dağı,
Bir an bile durmaz ömrümün çağı,
Âşıkların bağı muhabbet bağı,
Diken düşmanındır güller dostundur.
- Yoramoğlu Dertlerini kimin ile paylarsın,
Eğer coşar isen nasıl yaylarsın,
Her zaman her yerde neyi söylersin,
Ağızda konuşan dilden ne haber?
- Gülhanî Dertlerimi dostlar ile paylarım,
İçim cezbelenir öyle yaylarım,
Her zaman çektiğim aşkı söylerim,
Ağızda konuşan diller dostundur.
- Yoramoğlu Yoramoğlu gönül uslanır ama,
Aşkın şerbetiyle beslenir ama,
Dillerin dostuna seslenir ama,
Ona uzanacak koldan ne haber?
- Gülhanî Gülhanî'yim bu fikrimi yorarım,
Nerde olsa ben gerçeği ararım,
Dostlarımı can gönülden sararım,
Varlığım dostundur kollar dostundur. (1994)

4

- Gülhanî Maddi kültür ile âşıklık olmaz,
Evvela cihana geleni söyle.
O ney idi şems u kemer soldurdu,
Şölvesi cihanı alanı söyle.
- Yoramoğlu Kudretin emriyle evvel cihana,
Âdem ile Havva geldi efendim.
Resulüm dünyaya teşrif ederken,
Nuru bu cihanı aldı efendim.
- Gülhanî Bu âşıklık bize bak kimden kaldı,
Ne sebeple o cınandan atıldı,
Yıllar geçti çölde gözyaşı sildi,
Arafat dağında bulanı söyle.

- Yoramoğlu Bu âşıklık bize Âdem'den kaldı,
Yedi buğday, o cennetten atıldı,
Hindistan'dan kalkıp nice yol geldi,
Arafat'ta Havva'y buldu efendim.
- Gülhanî Gülhanî söylüyor bu sinem yandı,
Anlıyanlar manasına inandı,
Kimin sözü ile Nil geri döndü,
Deryayı ortadan böleni söyle.
- Yoramoğlu Yoramoğlu yanıp, nicesi söndü
Nicesi kavruldu nicesi yandı,
Firavun ağladı Nil geri döndü
Musa da deryayı böldü efendim. (1994)
- 6
- Yoramoğlu Kulak ver Gülhanî iyi dinle ki,
Haktan kullarına hitap var hitap.
Dünya'da başka bir rehber arama
Kur'an gibi yüce kitap var kitap.
- Gülhanî Nerde gezsен dikkat et Yoramoğlu,
Sağında solunda kâtip var kâtip.
Çöllerde Mecnun'u Leyla'y görürsün,
Camiye uğrasan hatip var hatip.
- Yoramoğlu Bu aşkın suyuyla ne kadar kandın?
Ne kadar tutuştun ne kadar yandın?
Camide sadece hatip mi, sandın?
Bir de imam ile mihrap var mihrap.
- Gülhanî İyi kötü ayıklanıp süzülse,
Defterlere birer birer yazılsa,
Düşmanlarım sıra sıra dizilse,
Yılanın yanında akrep var akrep.
- Yoramoğlu Asilzadelerin silinmez adı,
Bir bülbül gülüne eder feryadı,
Türk'ün vatanında Türk'ün evladı,
Arab'ın yurdunda Arap var Arap.

- Gülhanî Aklı olan insan gerçeği sezer,
Sözlerin içinden bir mana süzer,
Hacılar Mekke'de zemzemle gezer,
Ayyaşın elinde şarap var şarap.
- Yoramoğlu Bir gün dolacaktır ömürün kabı,
Bilir bunu bu işlerin erbabı,
İster zemzemi al ister şarabı,
En sonu ölümdür turap var turap.
- Gülhanî Hakikat ipinden kopanlar için,
Gerçeklerden yana sapanlar için,
Sade bu dünyaya tapanlar için,
Tufan koptuğunda harap var harap.
- Yoramoğlu Kötülük babını açanlar için,
Haktan hakikatten kaçanlar için,
Dünyadan günahkâr göçenler için,
Divanda inceden hesap var hesap.
- Gülhanî Fikirler izanda tartıldığında,
Sabırlar kızanda tartıldığında,
Ameller mizanda tartıldığında,
Günahkâr olana azap var azap.
- Yoramoğlu Yoramoğlu der ki solana kadar,
Ecelin kablaları dolana kadar,
Seninle dünyada ölene kadar,
Daha aramızda çok harp var çok harp.
- Gülhanî Âşık Gülhanî'nin bu zamanında,
Âşkın meydanında, imtihanında,
Âşığın bağrında aşk ummanında,
Gidişli gelişli girdap var girdap. (1994)
- 7
- Yoramoğlu Dinle bu sözümü Âşık Gülhanî,
İlk evvela marifetin göreyim.
Beş vakitin ikisini kılmazsın,
Senin nasıl hakikatin göreyim.

Gülhanî	Gönülde ilhamım, dilimde sözüm, İşte benim marifetim böyledir. Namazımı kuldân gizli kılarım, İşte benim hakikatım böyledir.
Yoramoğlu	Âşıktâ duygular yücedir yüce, Kimse anlıyamaz nice den nice, Âşıklarda hal var inceden ince, Senin nasıl kerâmetin göreyim.
Gülhanî	Âşığım hâlimi bağliyamazlar, Kervanım, yolumu bağliyamazlar, Söylerim dilimi bağliyamazlar, İşte benim kerâmetin böyledir.
Yoramoğlu	İşini her zaman iyi karar et, Âşka düşenlerde olur harâret, Seni tanıtaçak var mı işaret, Senin nasıl âlametin göreyim.
Gülhanî	Gözümün yaşları her gün sel gibi, Her gün yanıyorum oldum kül gibi, Düşmana dikenim, dosta gül gibi, İşte benim âlametim böyledir.
Yoramoğlu	Âşıktâ manevî ilim olmalı, Âşık davasında âlim olmalı, Cemiyete rehber hâlim olmalı, Senin nasıl kemaletin göreyim.
Gülhanî	Dostun arzusuna deli gibiyim, Düşman meydanında Âli gibiyim, Nefsın arzusuna ölü gibiyim İşte benim kemaletim böyledir.
Yoramoğlu	Kimisi ateşte yanacak ama, Kimi ikramını sunacak ama, Bu dünya tersine dönecek ama, Senin nasıl kıyametin göreyim.

- Gülhanî Zayıf vücudumu şişman görürsen,
Beni hakikatten pişman görürsen,
Dostlarımı bana düşman görürsen,
İşte benim kıyametim böyledir.
- Yoramoğlu Yoramoğlu gerçek davayı güder,
Aşkın yollarında menzile gider,
Bir âşık âşığa borcunu öder,
Senin nasıl iltifatın göreyim.
- Gülhanî Gülhanî'yim Hakk'a vardır şükürüm,
Aşkın tezgâhında aşkı dokurum,
Hasmım ölse bir Fatıha okurum,
İşte benim iltifatım böyledir. (1994)

8

- Yoramoğlu Gülhanî bu aşkın daim uğrunda,
Koşarsan âşıksın koşmasan değil.
Gönül kazanında aşkın suyunda,
Pişersen âşıksın, pişmesen değil.
- Gülhanî Yoramoğlu bu gün yaralarımı,
Deşersen âşıksın deşmezsen değil.
Aşkın dağlarından aşk ummanına,
Düşersen âşıksın, düşmesen değil.
- Yoramoğlu Bu zamanın böyle kötü çağını,
Muhannetin tuzağını, ağını,
Engelli çengelli sevda dağını,
Aşarsan âşıksın aşmasan değil.
- Gülhanî Dost olan dostuna olmaz küsülü,
Sözlerimiz bu âlemin fasılı,
İlham ile dolup balon misali,
Şişersen âşıksın şişmesen değil.
- Yoramoğlu Yoramoğlu der ki bu mu pazarın,
Kime baksan doğru eyle nazarın,
Kadere inanıp kendi mezarın,
Eşersen âşıksın eşmesen değil.

Gülhanî Gülhanî biliyor senin fendini,
Her zaman her yerde kolla kendini,
Derinden kükreyip bugün bendini,
Taşarsan âşıkın taşmasan değil. (1994)

9

Gülhanî Yoramoglu benim meydanlarıma,
Yahşiyi yamandan seç de öyle gel.
Sermayen var ise tüccarım dersin,
Aşkın pazarından geç de öyle gel.

Yoramoglu Âşıkısan Gülhanî kaderin tanı,
Ölmeden kefenin biç de öyle gel.
Gönül kantarında kendini tartıp,
Günahın sevabını ölç de öyle gel.

Gülhanî Biz dertliyiz derdi derde katarız,
Doğruyu alırsız kötüy atarız,
Biz âşığız aşkı alır satarız,
Hakkın kapısını aç da öyle gel.

Yoramoglu Varılmaz oraya boş baka baka,
Kül eder insanı aşk yaka yaka,
İhlas ile gider bir âşık Hakk'a,
Nefsin arzusundan kaç da öyle gel

Gülhanî Gülhanî der Hak yolunda çalışıp,
Çalışıp da bir menzile ulaşp,
Benim gibi gurbet gurbet dolaşıp,
Bir tebdil mekâna göç de öyle gel.

Yoramoglu Yoramoglu der ki gerçeği bulak,
Gezilen yerlerden bir name alak,
Kaçkar'da içmişsin yarım yamalak,
Git onu tamamlı iç de öyle gel.

YEDİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, ŞİİR İNDEKSİ, KAYNAKÇA, SÖZLÜK, RESİMLER, CÖNKLER VE GAZETE SAYFALARI

7.1. SONUÇ

İnsanları sosyal kılan birbirleriyle kurdukları iletişimidir. İnsanların yazı, matbaa ve elektronik gibi ses ve sözü mekâna bağlayan teknolojiler kullanmaksızın yüz yüze ve sese dayanarak iletişim kurduğu ortama sözlü kültür ortamı adını veriyoruz.

Türk kültür yapısı Anadolu'ya geçişten sonra yeni bir kimlik kazanmıştır. Bu kimlik, millî öze bağlı olarak ozan-baksı geleneğini devam ettiren ve İslamî öze bağlı lirik şiirler söyleyen âşıklık geleneğidir. Âşıklar, kopuz yerine saz çalmaya ve sanatını icra etmeye başlamışlardır. Bu kimlikle birlikte oluşan âşık tipi yerleşik kültürün de etkisiyle daha da gelişmiştir. Osmanlı'nın en zirvede olduğu zamanda ise “ozan”ın yerini “âşık” kelimesi almaya başlamıştır. Göçebelikten yerleşik hayata geçerek yeni bir toplum düzeninin kurulması, şehir ve kasabaların büyük ölçüde oluşumu, destan anlatıcısı ozanın yerine âşık tipinin geçmesini hazırlayan en köklü etkenlerden biridir.

Zamanla de âşıklık geleneği, yeni coğrafyada yeni bir bakışa, yeni bir hayat anlayışına ve zevkine cevap verecek bir biçim ve öz kazanmış; böylece “âşık şiiri” veya “âşık edebiyatı” olarak adlandırdığımız geleneğe bırakmıştır.

Ozan-baksı geleneği Anadolu'da âşık edebiyatı başlayana kadar sürmüştür. Âşıklık çağlar süren deneyimlerden geçerek biçimlenmiş, kendine özgü icra töresi, geleneğe dayalı yapısı, âşık olmak, âşıklığı sürdürmek için uyulması gereken kuralları olan bir gelenektir. Âşık edebiyatı, ozan-baksı geleneğinin Anadolu'da yaşama biçiminin değişimiyle ortadan kalkması üzerine oluşmuştur. Âşıklık geleneğinde sazlı, sazsız, doğaçlama yoluyla ve kalemle sanat icra edilebilir. Bunlar da geleneksel kurallar içerisinde yapılır. Âşıkları yönlendiren bu kurallar bütününe de “âşıklık geleneği” adı verilir.”

Âşıklar, içinde yaşadığı toplumun duygularına, düşüncelerine tercüman olan sanatçılardır. Âşıklık geleneği teknolojinin getirdiği her türlü olumsuzluğa rağmen il, ilçe ve köylerde varlığını devam ettirmektedir. Aksine teknolojinin âşıklık geleneğini daha iyi bir ortama getireceği kanaatini taşımaktadır. Çünkü âşıklığa hevesli olan gençler iletişim sayesinde birçok farklı söz ve ezgilere yetişebilir. Yetişen âşıklar da aynı yollarla diğer âşıklara kaset veya internet vasıtasıyla ulaştırabilmektedir.

Günümüzde dikkatimizi çeken değişiklik de âşıkların çıraklık, yetişme dönemleridir. Âşıklar rüya görme, bade içme, mahlas alma ve gurbete çık-

mayı artık bırakmışlardır. Kendilerini en kısa yoldan tanıtmak için televizyon kanallarına yönelmişlerdir. Fakat bu yöneliş âşıkların işledikleri konuları değiştirmemiş; şehir ve kırsal kesimlere yönelişte bir farklılık olmamıştır. Dolayısıyla geçmişten günümüze üstlendiği görev olan “*kültür elçiliği görevi*” devam etmektedir.

Artvin’de 1121 yıllarında belirgin şekilde görülen Kıpçak Türkleri, bu bölgeleri gün geçtikçe etkisi altına alamaya başlamıştır. Bu yerleşime rağmen Âşık edebiyatının ilk örnekleri hakkında kesin bilgi yoktur. Elimize ulaşan en eski örnekler, olgunlaşmış ürünlerdir. Anadolu’da oluşan Alevi-Bektaşî edebiyatında tasavvuf düşüncesinin yanı sıra İslâmiyet öncesi inanç sistemlerinin kuvvetli izleri görülür.

Artvinli âşıklar kendine has bir şekilde yaşattıkları gelenekle Türk edebiyatı içerisinde yerini almıştır. Araştırmamızda geçmişten günümüze 120’ye yakın âşıkolduğunu tespit ettim. Bunların sadece az bir kısmı Âşık edebiyatımıza yerini alabilmiştir. Fakat Artvin âşıkları hak ettiği yere gelememiştir. Daha fazla zaman geçirmeden saha araştırması ile bu âşıkların meydana getirmiş oldukları ürünlerin derlenmesi ve derlenen bu nadide malzemelerin kütüphanelerde yerini alması gerekir.

Âşıklık geleneği, kültür varlığımızın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Yukarıda anlatılanlarla birlikte günümüzde Âşık Edebiyatının yaşaması ve daha güzel yerlere gelebilmesi için yapılması gerekenleri şu şekilde maddeleyebiliriz:

1- Âşıklar değişen kültürel şartlar içerisinde değişmeye mecburdur. Bu değişim kökten bir değişim olmamalıdır. Değişimin farkında olması ve atalar mirası olan bu geleneği topluma aktarmak için teknolojiye faydalanmalıdır. İletişim araçları sahipleri, bu değişimde yardımcı olmalıdır.

2- Geleneğin yeni nesle tanıtılması için toplantılar düzenlenmeli ve bu toplantılarda âşıkların mutlaka bulunması gerekir.

3- Âşıklar bu değişimin farkındadır. Devlet desteği ile yeni kurulacak âşık evlerinde gençlere ustalığın inceliğini öğretme görevi üstlenmelidir. Dikkat edilirse “âşık kahvesi” demiyorum. Çünkü kahveler veya kahvehanelerin günümüzdeki misyonu değişmiştir.

4- Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Halk Bilimi bölümlerinde Âşık Edebiyatı ders olarak verilmektedir. Bu derslerde en az üç der saati bir âşık davet edilmelidir.

5- Âşıkların denetlenmesi ve siyasi düşünenlerin tekeline alınması engellenmelidir. Bu nedenle geleneği bilen ve usta niteliği taşıyabilecek âşıkların devletin ciddi desteğine ihtiyacı vardır.

6- Yeni âşıkların birçoğu günümüzde yüklendiği misyonun farkında değildir. Kafiye, ayak, redif, nazım şekilleri, nazım türleri, âşıklık kuralları

hakkında yeterli bilgilere sahip değildir. Yeni kurulacak âşıkkevlerinde bu eksiklikler giderilmelidir.

7- Bugüne kadar Âşıkedebiyatı üzerine yapılan çalışmaların tam olarak bibliyografyası çıkarılmamıştır. Zaman zaman parçalar hâlinde bibliyografyaların yayımlandığını görmekteyiz. Fakat bu yeterli değildir.

Âşıklık geleneği günümüz insanının beğenisine uygun özünden sapmadan yozlaşmadan yeniden yapılanmalıdır. Bilgi sahibi olunmadan fikir sahibi olunmaz. Yeni gelenek ancak iyi öğrenilen ve uygulanan eski gelenek üzerine bina edilebilir. Âşıklar halktaki gelişimi ve değişimi yakaladıklarında yeni özü ve biçimiyle gelenek yaşamağa devam edecektir. Bu da yeni kitleleri kucaklayacak bir yenileşme hareketinin başlatılmasına bağlıdır.

Geçmişten günümüze süren âşıklık geleneği, çeşitli dönemlerde inişli çıkışlı bir seyir halinde hayatîyetini devam ettirmeye çalışmaktadır. Bu sanatın yaşatılması için de bazı üniversitelerin konservatuar bölümlerinde Âşıklık Sanatı bölümleri açılmalı ve âşıklık sanatının son temsilcileri de göçüp gitmeden bu sanat tekrar o eski ihtişamlı günlerine döndürülmelidir. Rahmetli Mehmet Akif'in, bir dizesinden hareketle şöyle diyebiliriz; sahipsiz sanatın batması haktır, sen sahip olursan bu sanat batmayacaktır.

Tarihten günümüze söz medenîyetimize büyük katkıları bulunan âşıklarımızı yaşatmanın tek yolu âşıklık sanatını, onlardan öğrendiğimizden daha güzel bir şekilde 20. yüzyıl ve daha sonraki yüzyıllara aktarmaktır.

AYAKLAR DİZİNİ

Açılmaz çiçeğim arı nerededir?, 186
 Açmış tavlasını zar ister benden., 241
 Adaletin yüce gördüm Vali Bey., 157
 Adına demişler yalan dünyadır., 245
 Ağlar iken güle güle gelirim., 79
 Ağlayan yüzüme güldüz Müdür Bey., 279
 Ah beynimi yora yora kocaldım., 207
 Ah bu sinem yaralandı tez yetiş., 290
 Ah *canına kurban olam Gülsen'im.*, 400
 Ah ne deyim deli gönlüm ben sana., 211, 212
 Ah ne deyim deli gönlüm ben sana., 211, 212
 Ah neyleyim bayram seni., 188
 Ah sinemi deldin zalim., 227
 Akan gözyaşımı silesin Şef'im., 270
 Akar gözlerinin yaşı garibin., 387
 Aklım zihnim gül yanağın bent eder., 74
 Aklımı başımdan aldı fakirlik., 171
 Aklımı başımdan aldın kara kız., 84
 Aktı mı gözünden yaşların Hocam?, 125
 Alan Devlet Bahçeli'dir., 105
 Alevin içine girdi komşular., 370
 Aleyhinde atan diller kurusun., 325
 Aman Allah nasıl bir yere düştim., 389, 390
 Aman, Gürcü güzelleri., 136
 Ana Karçal dağlarında., 14
 Ana, baba, kardeşlerim., 172, 173
 Anam üç gece, üç gece., 69
 Anlamadan bitti bunlar., 166
 Anlamadın beni, şaşıtm sevdiğim., 95
 Anlatam hallerin yeşil Artvin'im., 122
 Anne bütün asker bile kan ağlar., 375
 Arabaya almaz bizi., 49, 173
 Arayıp sarrafı bulun Gülhanî., 426
 Arazimi seller aldı Müdür Bey., 274
 Ardanoç'u boş sanmayın durun beyler
 merhaba., 312
 Artvin'in dağlarını., 398
 Asla size yoktur pozum Orhan Bey., 299
 Aslımı neslimi bilmişim Bey'im., 280
 Âşkın dardına lokman olan yâr., 87
 Âşkın dardını bilen az olur., 199
 Âşıklar ilminde sır idi gitti., 373
 Aşkın ne olduğunu bulabildin mi?, 15
 Aşkın ne olduğunu, bilebildin mi?, 435
 Aşkın pazarından geç de öyle gel., 468
 Ateşi de ağaçtandır., 177
 Ateşli hastayım nârı istamam., 454
 Ayıldım gönlümün gümanı gitti., 372

Aynı testileri al kara gözlüm., 347
Ayrılıkla sinem pişti gelmedin., 338
 Baba neylesin neylesin?, 183
 Baba suç mudur, suç mudur?, 394
 Baba yanlış yapmaz bil benim yavrum., 317
 Bacı âşık yorulmuştur., 196
 Bahar ağlar, mevsim ağlar, yaz ağlar., 70
 Bahçeler kan ağlar gülden vazgeçtim., 459
 Bahçelerin güllendiği zamandır., 102
 Bahçemdeki güllerimde sen varsın., 93
 Ballar beklesin beklesin., 60
 Başa gelenleri say deli gönül., 204
 Başınız sağ olsun Cebrail kardeş., 356
 Başınız sağ olsun Cumhurbaşkanı'm., 301,302
 Başınız sağ olsun muhterem dostum., 354, 355
 Bayram oldu, seyran bana ne., 74
 Bayram oldu, seyran oldu bana ne., 73, 74
 Bayram olur seyran olur bana ne., 199, 200
 Bazan da zehirli aş oluyorum., 446
 Bazen yazlar kışa döner üzülm., 322
 Bazı zarar olur, bazı kâr olur., 452
 Bedduam var o dağlara., 243
 Belki bir çareyi bulasın Bey'im., 164
Ben ağlamıyem de kimler ağlasın., 331, 332
Ben bilirim ben bilirim., 412, 413
 Ben de seni unuturum., 69
Ben Garip askerim Hatay çarşısında., 16, 391
 Ben kendi derdimi soramaz oldum., 260
 Ben mahzun kulu ararsan Bey'im., 257
 Ben seni sinemden biliyorum., 97
 Beni ciğerimden vurdun ey felek., 206
Beni görür kış olursun., 48, 66
 Beni her ümitten yıldırın karpuz., 176
 Benim gibi yara alasın zalim., 241
 Bertalılar sitesine., 162
 Bırakmasın şeref şan kara sevdâ., 85
 Bilene irtica derler., 169
 Bilmediğin soruyu sorma vicdansız., 235
 Bir çareyi bulamaz mısın Efendim?, 250
 Bir çareyi bulmaz mısın Efendim?, 249
 Bir feraha çaramadım üzgünüm., 219
 Bir gonca gülken soldum Bakan'im., 278
Bir gün dinlemeden sözümü baba., 19
 Bir gün hesap verilecek varına dikkat eyle.,
 325
 Bir lokman misali sardınız Bey'im., 155
 Bir mecnun misali bakar ağlarım., 198
Bir murada ermeyesin sen fahişe., 49, 237
 Bir murada ermeyesin sen zalim., 237
 Bir şen gün görmeyesin sen fahişe., 237

Bir Şen günü görmeyesin nazlı y r., 236
 Bir yaramı sarmaz mısın Efendim?, 272
 Bir zaman vardı malım Dervişan., 426
 Bizden ayrı kalan beyim hoş geldin., 310
 Bizden uzak kalan y re de gelsin., 238
 Bize çare bulmaz mısın Efendim?, 266
 Bize  ektirirsin matem kardeşim., 361
 Bize de bir güneş vursun Müdürüm., 275
 Bize Şefkat kılmaz mısın Efendim?, 284
 Bize yakın gelmez misin Reis Bey?, 250
 Bize yardım kılmaz mısın Efendim?, 269
 Bizi derde salan sen deŐil misin?, 90
 Bizi gurbet elde saldın ey felek., 206
 Bizi ozan diye bildin Efendim., 285
 Bizim daŐlardayım bora Şahballı., 300
 Bizim ormandaki varlıŐa bakın., 181
 Borçlarını vermelisin., 49, 173
 Boş dolanan eller çalışmak ister., 255
 Boş imiş emeŐim, karsız eyledin., 451
BoŐumuŐ emeŐim karsız eyladın., 333
 Bozuldu kemanım,  alıymıy kardeş., 445
 Böyle iş olur mu her yana bakın., 263
 Bu aşk nöbetidir, ersiz eyledin., 451
 Bu benim yaramı sarmayacak mısın?, 278
 Bu cefayı aldı insan Anacan., 288
 Bu cefayı aldı insan Bakan m., 258
 Bu derin yaramı saran olmadı., 212
 Bu derin yarayı saran neredir?, 302
 Bu emir bu kudret birden geliyor., 353
 Bu geç   mr m çürüdü de gelmedin., 190
 Bu hastanın kana ihtiya ı var., 256
 Bu iş çok gidiyor zoruma benim., 214
 Bu işime durmaz mısın Efendim?, 286
 Bu kinleri kaldırırsa sevdiŐim., 96
Bu nameyi ilet y re., 329
Bu sevdayı serimden atamaz oldum., 332
 Bu sevdayı sinemden atamaz oldum., 449
 Bu sıra ezelden erilmeliydi., 303
Bu yolda yok mudur elemnin Ustam., 337
 Bu yüzüme yüzüm demem., 349
 Bugün beni boş gönderdin., 226
 Bugün seni kutluyorum kaderim., 94, 95
 Bulunmaz efendim el doŐru yolda., 353
 Buna çare bulmaz mısın Efendim?, 261
 Bunaltma beni sevdiŐim., 61
Bunları düşünüp doldum Kul Mehmet., 339
 Bütün gönüllerde kalan hoş geldin., 305
 Camiye uŐrasan hatip var hatip., 464
Cengâver yiğidi Alisi kimdir?, 348
 Cezayir, Tunus'a deŐer gözlerin., 140

Cin miydin peri mi yittin uyudun., 218
 Cumhuriyet kutlu olsun., 326, 327
 Çalışkan millettir Köy Hizmetleri., 154
  alıŐtı ekmeŐini buldu Yunus m., 365
  are Mevlâ'dan Mevlâ'dan., 301
 Çaresiz atarlar, n r n üstüne., 458
  ekemem bu aşkın, nazını ustam., 447
  eken bilir, **zordur** Bey m., 44, 248
 Çetelerin seslendiŐi bugündür., 327
 evre yanı, bora duman görünür., 14
  ıldırmayın adaylarım., 313
 i ek seni, lale seni., 411
 Çok dertli konuşur dillerin köyüm., 209
 Çok gayret gerekir zordur G llhanı., 429
 Çok işlektir, Hopa Şehri., 116
 Çok sert imzaları yazdınız Hocam., 174
 Çok uzaŐa düştü yollarım Hocam., 132
   zemem haznemi, dil olmayınca., 430
  zulmaz o y rla barışmayınca., 334
 Daha neye başlı gamanın daŐlar., 375
 Dalımın bülbülü olanın Sezen., 323
 Davar kuşluk olur iken hatırla., 376
 Deli gönül  oŐa gelmiş zamanıma hoş geldin.,
 312
 Derde il  olmaz mısın Efendim?, 253
 Derdim anlatmaya dil dayanır mı?, 204
 Derdim manevidir bil Vali PaŐa m., 293
 Derdimi anlatmak zordur Hüküm Bey., 287
 Derdini daŐlara açtın mı annem?, 185
 Derman idi, gitti Rukiye Abla m., 362
 Dert artırdım, gam ef  r n üstüne., 458
 Dert arttırdım gam ef  r n üstüne., 220
Dertlere dermanı veremedin gitme., 413
 Dertleri soruyor Sivil Savunma., 156
 Dertli aşık yorulmuştur., 61
 Dertli dertli  ter, kuşu Murgul n., 120
 Dışın Şöyle dursun öz gelir geçer., 321
 Dicle, Fırat, Nil ler ge ce unutmam., 156
 Dilleri güzel, Bor ka n n., 115
 Dillerini seviyorum., 67
 Dine düşman deŐilim ben., 123
 Divan ne zaman düzelir?, 43, 197
DoŐmadı anadan geldi dünyaya., 338, 339
 DoŐruca Allah a baş indirirce., 438
 Dokunma yarama sar r Dervişan., 429
 Doldu gitti Cemal Usta., 123
 Dostun bahçesinde har olmayasın., 462
 Dostun daŐlarında kar olmayasın., 462
 Dökülmüş z l fler tel yaralanır., 101
 Dönme sevdiŐim, sevdiŐim., 314, 315

Dönünce kibleye hoş oluyorum, 446
 Dört yüze erişti yaşın Artvin'im, 448
 Dumandan kalkmıyor başın Artvin'im, 116, 448
 Durmadan yaşları çağlar gözlerim, 191
Duymadın mı ağaçtandır., 50
 Dünyada murada ermeyen Sevil, 215
 Dünyaya gelmişim boşa Efendim, 251, 269
 Düşersen aşkınsın, düşmesen değil, 467
 Düşman alevleri sönsün Efendim, 108
 Ecdadını ahvadını, unutma, 386
 Eğer insan isen vicdanı oku, 319
 Ehli kâmililer ile sohbetimiz var., 443
El ayaktan kıymetlisin sen bana., 399
 Elde değil, gülemedim, üzgünüm, 455
 Elleri başıma güldüren sevdâ, 93, 432
 Elmalı'nın komutanı, 148
 Emegi boşa gider., 397
 Emir ferman elindedir, sultanım sendedir yâr., 42, 104
Enğin denizlere daliver gitsin., 342
 Eyleme bana çok zulüm Seher'im, 145
 Eyleme bana çok zulüm sevdiğim, 234
 Eylemez yarayı bana mı verdim?, 244
 Eyvah geçti ömrüm güze dayandı., 203
 Eyvah öldürürsün ağlatma beni., 189
 Ezelden gülmedi yüzüm Müdür Bey., 273
 Fakirlik yıkılmıştır sorasız Bey'im., 265
 Ferhat'a dağları deldi dediler., 324
 Firçan tatlı çıktı özür dilerim., 225
Fidanken dalım kırdın Kalemî., 41, 336
 Garip köylüler köylüler., 197
Garip sabreyle sabreyle., 407
 Gel de gözyaşımı sil kara gözlüm., 82
 Geleyim mi gelmeyem mi sevdiğim?, 78, 79
 Gelin bizim festivale, 165, 166
 Gelin görün bizim yaylay., 178, 179
 Genç yaşında bana kıydın ey felek., 358
Genç yaşta sararıp solanlarданım., 15
 Genç yaşta sararıp, solanlardanım., 435
 Geniş dünya bile ona dar olur., 452
 Git arzu ettiğin konaklara git., 228
 Git müdürüm uğur olsun., 224
 Gönderiyorum Cebraîl'e bir çiçek., 126
 Gönülümün sultanı Bahadır Hocam, 131
 Gönülümüzde açan gül Hasan Baba., 151
 Gönül bahçesinde gülümsün Hocam., 129
 Gönül kovanında baldan ne haber?, 462
 Gönül kovanında ballar dostundur., 463
 Göreviniz hayırlı olsun Efendim, 306

Görüp cemalini durmaz olaydım., 232
Götürün tenhada verin turnalar., 407
 Gözyaşımı döke döke usandım., 217
 Gözyaşımı silemedim, üzgünüm., 455
 Gurbette gözyaşım akıyor annem, 184
 Güller benim sevdiğimi neyledin?, 192
 Güllerin var olsun Hocam., 128
 Güllerine güvenme., 313
 Güllerine kurban olam sevdiğim., 86
 Gülşen geldi İstanbul'dan., 64
 Güllü severim, severim., 179, 180
 Gülnü düşmana kokturmamıştır., 107
 Günahın sevabını ölç de öyle gel., 468
 Güvendiğim dostlar boştur Başkan'im., 262
 Güzellerin nazı bizi., 436
 Hak aşkı ile dolan beyim hoş geldin., 307
 Hak kelamın bilemezsem, 350
 Haksız kılıcı çalısın anam, 110
 Hâlini hatrını sormaz olaydım., 88, 233
 Hâlini sormaya ne zaman gelem?, 43, 297
 Halk eden Mevlâ'dır Kuran sevgidir., 380
 Haller baharda baharda., 178
 Hallerinde dikkat eyle Polis Bey., 321
 Hançerle yardırd sevdiğim., 67
 Hançersiz sinemi delme Müdür'üm., 276
Hangisini söyleyeyim sana kardeşim., 345
 Haram olası, haram., 45, 225, 226
 Harap ettin tütün beni., 43, 44, 226, 227
 Hayatı zor idi Emine gelin., 357
 Hayber kalesini kırana yalvar., 431
 Helali mideye boş indirirse., 438
Hele sabreyle sabreyle, 16, 39, 40, 182
 Hemen duvarını, örttün Ağbey'im., 150
 Hep işçi kardeşler yaralı Başkan., 300
 Hep senin kahrını çekerim gönül., 223, 224
 Her an rüyamdasın bilesin zalim., 102
 Her derdimin çaresisin, dermanım sendedir yâr., 103
 Her gün böyle süslü müstün güzelim?, 141
 Her gün karaları bağlarım anam., 183
 Her kışın sonunda bir bahar olur., 435, 453
 Her ne dersem kızıyorlar efendim., 205
 Her yanı küstürdün Devlet Bahçeli., 167
 Hiç gitmez mi kışın senin., 115
 Hiç sönmeyen, bir ateştir bu sevdâ., 76
 Hiç sözümde yalan yoktur., 188
 Hoş görüşlü olmalıyız., 314
 Huri Bari'ye durdum Gülhanî., 420
 İsparta gülü gibi., 398
İçim kan ağlıyor, doldum Gülhanî., 349

İlimize hoş geldiniz Efendim, 310, 311
İlimize hoş geldiniz, siz Paşa'm, 304, 305
İlkbahar mevsimi geldiği zaman, 180, 181
İmanın sahibi geldi, 106
İmansız kefare, nankör vicdansız, 231, 232
İnan o da ağaçtandır, 177
İnsan sana umutludur, 105
İnsan seni çok seviyor, 134
İrfanın sahibi geldi, 50, 106
İrfanını tanıtayım Ömer Bey., 162
İsmimi cihana bildiren sevda, 432
İstemem bağları gül olmayınca, 430
İşlerinden sorun beni, 412
İşte benim hakikatim böyledir, 466
İşte o köy benim köyüm, 180
İyileşmez dert verdin bana Urfalı, 96
Kahrından belimi бүктүн be kader, 201
Kalayım dünyada kör, kömür gözlüm, 86
Kalem kaşa çapkın göze maşallah, 143
Kamil dergâhında kıymetimiz var, 129
Kamil olan öğretmendir, 148
Kanlı olaylara giren polistir, 160
Kaptanı var, dümeni var, 315
Kaptanın başına bela getirir, 316
Kara çizgi çekilişi işte bent, 415
Kara günde sıkılırsan, yetiştirim can benim, 133
Karakaşın sevdiğime benziyor, 40, 146
Karaklı yazılmış yıllarım Paşa'm, 266
Karanlıkta izi bulur zenginler, 172
Karçallar'da esen yeller ağladı, 360
Karlı dağlar boralandı tez yetiş, 193, 290
Katil olup sorulmaya razıyım, 89
Kavuşmamız düş olursun, 66
Keremet ehline etmek isterim, 347
Kırdı dallarımı zor yıktı beni, 221
Kırdılar âşığın sazını hocam, 447
Kırılır ağaçlar, dallar kan ağlar, 377
Kırılın kanadım kolum kurusun, 298
Kimine zehirli yılanın dünya, 221
Kodamanda kar var imiş bana ne, 100
Kulusun Karadeniz'in, 134
Koydurmaz cihanda taş taş üstüne, 216
Kömür gözlüm sende sevda ne arar, 174, 175
Kör olsun cihanda gözün Güllü kız, 229
Kullar bütün kan ağladı sevdiğim, 81
Kullar çoşa geldi 7 Mart günü, 327
Kur'an gibi yüce kitap var kitap, 464
Kurban ne zaman düzelir?, 50, 198
Kurunun yanında yaştan ibret al, 460

Livane, Artvin'dir ili Berta'nın, 119
Livane, Çoruh'tu ili Artvin'in, 117
Lütf-u ihsan kılmaz mısınız Efendim?, 285
Makamınız hayırlı olsun Efendim, 153, 154
Makamınız hayırlı olsun Orhan Bey., 309, 310
Manevî cevherin bol Salim Baba., 131
Maviş hanım bir sultana benzersin, 137
Mazlum yarasını saran Başkan'ım, 127
Mecnun gibi gezeceğin çöl olur, 435
Menarîf esrarın bilen kim idi?, 354
Methodemem Moskova'ya, 18, 24, 51
Mevlâ'ya bağlıdır özüm Komutan, 294
Mevlâ'yı seviyor mu kullar nasıldır?, 185
Muhkem kalelerle örüyörüz biz, 161
Müslüman'ın vicdanısın Tayyip Bey., 111
N'olur bir mehlemi çal Ayten Bacı, 295
N'olur bu yarımı sar Müdür Bey'im, 282
Nalet iblis gibi nara eş olsun, 417
Nasıl anlatayım dil başka başka, 330
Nasıl dertler çekilecek Orhan Bey., 297
Nasıl isyan edem nasıl kahredem?, 230
Nasıl unutayım Gülsen, 62, 63
Nasibun niymeti bişar elbette, 332
Ne bilem yolları öriyesin yâr, 237
Ne deyim, irade elimde değil, 205
Ne kale, ne saray, ne sur dayanır, 227
Ne olurdu boş olmasa, 411
Ne sebepten dağa taş bıraktın, 389
Ne yaman çarşıdır Hatay çarşısı, 390
Ne yapayım irade elimde değil, 16
Ne yürekle geldin bizim ellere?, 439
Ne zaman murada erem sevdiğim, 100
Neden bu dertlere koydun oy pelek?, 410
Neden zehir ettin bana ne kaldı, 414
Neler çekiyorum gördüz Hâkim Bey., 267
Nerede olay olsa gören Başkan'ım, 127
Nettin o yavruyu, neyledin nehir?, 368, 369, 370
Neye gider işim yok da yok Bey'im, 245
Niçin korkarsın sevdiğim?, 65, 66
Niçin yanarsın sevdiğim?, 48, 66
Nuru bu cihani aldı efendim, 464
O âşk badesini yutamaz oldum, 449
O bakışlar o göz bizi, 61
O bakışlarını unutamadım, 193
O civana giden yolların hanı?, 344, 459
O konuda durmaz mısın Efendim?, 272
O sebepten derin çoştum Efendim, 128
O yârin üstünü sar kara bulut, 207
Olaydım altında postun güzel kız, 143

Olsam ki ötmenin zamanı geçti, 222
 On üç yaşıdaydım bil Hâkim Bey'im, 268
 Onu herkes bilir baba Reyhanî, 441
Ozanlar hırsız olmaz Hâkim Bey., 21
 Ötmenin bülbüller gönlü şen değil, 206
 Pir elinde bade içmek var iken, 457
 Pişersen âşıkısın, pişmesen değil, 467
Rüzgâr gibi kırdın, kahırlı estin., 336
 Sağ ol seni kutluyorum Güllü yâr., 81
 Sağlık Genel Müdürümüz., 149
 Sakin olur aşk hevesi durulduğu gün olur., 433
 Sana gönderdiğim sır çiçekleri, 77
 Sar derdimi Nurettin Bey., 246
 Sarılma gaflet ipine kıldığım gün olur., 433
 Sarmak istiyordum nasip olmadı., 210
Sazımı duvara astım güzel kız., 19, 141
 Sebepsiz düşüldü peşime Paşa'm., 270
 Sefa geldin Müfettiş Bey., 24, 248, 249
 Sel gibi coşarak geldim, 62
 Sel gibi deryaya doldu göttürdü., 113
 Selamı sabahı kestim güzel kız, 141
 Sen beni elenmiş elek eyledin., 168
Sen de benim gibi derde kalasın., 416
 Sen gelmesen ben gelirim., 60, 61
 Sen unuttun ama ben unutmadım., 194, 195
 Seni de ağlatırım Artvinli çocuk., 441
 Seni met eyleyen diller kurusun., 236
 Seni söndürecek yel bulamadım, 75
 Senin bakışların, senin gözlerin, 92
 Senin nasıl hakikatin göreyim., 466
 Senin şeref ile şanın sağ olsun, 90
 Sevdâ yükü benden inmiyor kardeş., 445
Sevdaya yan dedi göz benim oldu., 419
 Seyhan'a Ceyhan'a Nil'e güvenme., 54, 317
 Seyhan'a, Ceyhan'a, Nil'e dokunma., 456
Sırat köprüsünden geçmek var iken., 344, 457
 Sırayı izleyen yola dokunma., 456
 Sızlayan yaramı sardır Efendim, 286
 Sihir değildir sevdiğim., 67, 68
 Siyah saçlar döküşüne âşığıım., 72
 Siz yüzüme gülmez misiniz Efendim?, 291
 Size de bir görev düşer elbette., 453
 Size dua eden dildir Müdür'üm., 277
 Sizlerden haber alamaz oldum., 283
 Solmuştur bahçemde gül Müdür Bey'im., 295
 Sormadınız barajcılar., 173
Söyle bakem Aşık Gülhan?, 340
Söyle nedir derdim bilem Gülhanî?, 343
 Söz verdiğim dillerini geri ver., 240
 Süren Ata'm değil midir?, 104

Sütler kaymak tutar bizim silada., 182
 Şimdi neden oldun talan köprümüz., 367
 Şölvesi cihanı alanı söyle., 463
Takdire şayansın kıymetli ozan., 343
 Tarihlere geçen fermanı oku., 352
Teller şahittir sevdiğim., 49, 68
 Tez gel anam tez gel, görüş gününe., 187, 188
 Tıfıl yavrulara vicdanı anlat., 124
 Türk kanımın Eyüp Başkan., 247
 Türk'üm diye bakan olmak suç mudur?, 242
 Türk'ün kahraman gençleri., 159
Türkiye'yi eline sen aldın Paşa'm., 51, 108
 Ulu camî kenarında., 351
 Ulu Settar'ım var benim., 350, 351
 Umarım ki pişman olasın oğlum., 315
 Unutamam gülüm seni., 63, 64
 Unutamam sizi bil Yıldız Hanım., 147
 Unuttun mu unuttun mu?, 139
 Usulü kaydesin bilemiyorum., 202
Uyan garıp uyan yârın gelmiştir., 417
 Uyan sunam uyan, garip gelmiştir., 98, 99
 Uzatılan diller kırılmalıydı., 392
 Üç bacılar, üç bacılar., 135, 136
Ümit kesilirse duman kocalır., 53
 Var mı buna çare imkân Valî Bey?, 39, 252
 Vatan için canı veren askerdir., 160
 Vatan sizden af istiyor Efendim., 271, 272
 Vatanımın polisleri., 159
 Vereceğini unutma., 315
 Verin turnalar turnalar., 181
 Vücuda hükmeden baştan ibret al., 460
 Yaktın ciğerimi dağlattın pederim., 213
 Yananların ayransın Hasan Bey., 152
 Yanık yüreğime karı istamam., 454
 Yanlışları çara çara gidiyor, 112
 Yaprığı, çiçeği, balı içinde., 126
Yara aldına nasilsin nasilsin?, 346, 347
 Yaradan aşkına sorasın Bey'im., 181
 Yaradan'ım yardım etsin Başkan'ım., 164
 Yaradanım yardım etsin Başkan'ım., 164
 Yaralı bağrımı ezdin fakirlik., 170
 Yaralı sinemin lokmanı geliyor., 189
 Yaralıyım geldim sizin ellere., 440
 Yarama ilâcî bulanım gitti., 388
 Yarama merhemi çal Dekan Baba., 262
 Yaramıza ilâç olan hoş geldiniz., 308
 Yâre bir hâl olursa., 397
 Yarı kalacak Cebrail., 314
Yârin kelâmı kelâmı., 409
 Yârin kokusu kokusu., 70

Yarmaz efendim kârı gurbetin., 153
Yaslara bıraktı her yanı gitti., 355
Yavrudan ayrılmak zor Komutan'ım, 281
Yazı güz etmenin zamanı değil., 195
Yazın duyguladı bizi., 329, 436
Yazını bol gördüm Denizli senin., 176
Yedi Martta zafer alan Artvin'im., 120
Yellere karışın külün sevdiğim., 230
Yemeye içmeye kıymamam seni., 340
Yeni yılın kutlu olsun Efendim., 305, 306
Yerde karıncasın, görene yalvar., 431
Yerler yutsun seni dirilmeyesin., 244
Yerler yutsun seni, dirilmeyesin., 239
Yeşil Artvin'im, Artvin'im., 114, 115
Yetişin Aşık Gülhanî dardadır., 341
Yıkılmaz sabırın kalesi kardeş., 334
Yılıımız yarica kaldı., 247
Yıllardır gurbette kalan hoş geldin., 306
Yine iki gözüksün yâr., 62
Yoğurulan hamuruna., 351
Yok derdin çaresi yaralıyım ben., 216
Yoktur dertlerime çare Kâtibî., 335

Yollar beni duyguladı Efendim., 149
Yollar şahittir sevdiğim., 68
Yollara giresin Devrişan Baba., 382, 419
Yolun gözlerim pederim., 329
Yoluna kurban olduğum., 64
Yöntemini söyle yolunu söyle., 443
Yüce dağda kar var imiş bana ne., 200
Yücelirim kara gözlüm., 64
Yükselsin dünyada şanın Komutan., 158
Yüz bin türlü yaram var Hâkim Hanım., 268
Yüzümüze gülen Vali'm hoş geldin., 311
Zalim Karçal dağlarında., 175, 176
Zalim Kıbrıs yine azmıştır anne., 391, 392
Zalim nehir nerden buldu, götürdü?, 364
Zalim şarkın ağaları., 170
Zalime hesabı soran geliyor., 109
Zalimler kullandı gücü Müdür Bey., 290
Zalimlerin kalbi taşır Vali Bey., 252
Zannetmeyin pozum vardır Akın Bey., 254
Zaten bana olan oldu Vali Bey., 292
Zehirleme beni yılan Ormancı., 242
Zemzem suyu içilsin de gidelim., 414

7.3. KAYNAKÇA

- ALANGU, T. (1983), **Türkiye Folkloru El Kitabı**, Adam Yayınları, İstanbul.
- BANARLI, N. S. (1971), **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi**, İstanbul.
- ÇELİK, A.- ÖKSÜZ, M. (2010), "*Yusufeli'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği*", **Geçmişten Geleceğe Yusufeli Sempozyumu Bildirileri**, Yusufeli Belediyesi Yayınları, İstanbul.
- ÇOBANOĞLU, Ö. (2000), **Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- DİZDAROĞLU, H. (1969), **Halk Şiirinde Türler**, Ankara.
- ELÇİN, Ş. (1993), **Halk Edebiyatına Giriş**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- ELÇİN, Ş. (1984), **Gevheri**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- GÖLPINARLI, A. (1995), Pir Sultan Abdal, Varlık Yayınları, İstanbul.
- GÖKALP, M. (1952) "*Yusufelili Pervani*" **Türk Folklor Araştırmaları Dergisi** C.I, S. 40.
- GÖKALP, M. (1988), **Artvin Saz Şairleri-40 Şair, 170 Şiir**, Asır Ajans Yayınları, İstanbul.
- GÜNAY, U. (1983), **Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- GÜNEY, E. C. (1987), **Halk Şiiri Antolojisi**, Varlık Yayınları, İstanbul.
- GÜNEŞ, A. (2010), "*Artvin-Yusufeli Âşıklık Geleneğinde Yer Alan Kadın Ozanlar*", **Geçmişten Geleceğe Yusufeli Sempozyumu Bildirileri**, Yusufeli Belediyesi Yayınları, İstanbul.
- HALICI, F. (1992), **Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri**, Ankara, Güldeste Yayınları, İslâm Ansiklopedisi Cilt 4, s.192.
- KAYA, Doğan. (2000), **Âşık Edebiyatı Araştırmaları**, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- KAYA, Doğan. (1999), "*Halk Şiirinde Ayak ile İlgili Problemler*", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, Sayı 8, Sivas.
- KAYACAN, İ. (1972), **Artvinli Âşık Gülhanî ve Şiirleri**, (91. Seri) Ece Yayınları, İstanbul.
- KOCATÜRK, V. M. (1963), **Saz Şairleri Antolojisi**, Ankara.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad. (1981), **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar**, Ankara.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad. (1966), **Edebiyat Araştırmaları I**, İstanbul.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad. (1966), "*Türk Edebiyatı Tarihi'nde Usûl*", **Edebiyat Araştırmaları**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- KURDAKUL, Ş. (1989), **Şairler ve Yazarlar Sözlüğü**, İnkılap Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- NECATİGİL, B. (1991), **Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü**, Varlık Yay., İstanbul.
- ONAY, T. (1996), **Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i**, Ankara Akçağ Yay.
- ÖCAL, M. O. (1993), "*Halk Şiirinde Tür ve Şekil Meselesi*" **Millî Folklor Dergisi** Sayı 19, Ankara.
- ÖZDER, A. (1975), "*Doğu İllerimizde Âşıklık Geleneği*", **Türk Folklor Araştırmaları**, S.71, Ankara.
- PÜSKÜLLÜOĞLU, A. (1975), **Türk Halk Şiiri Antolojisi**, Bilgi Yay., Ankara.
- SEVER, M. (2013), **Türk Halk Şiiri**, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara.
- ŞAHİN, R-AKALIN, Z. (1977), **Artvin Yöresi Folkloru Halk Kültürü Araştırması**, Mayıs, İstanbul.
- ŞEMSETTİN SAMİ (1989), **Kamus-ı Türki**, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- TELLİOĞLU, İ. (2007), **Cumhuriyet Dönemine Kadar Doğu Karadeniz'de Türkler**, Serander Yayınları, Trabzon.
- TDE Ansiklopedisi**. (1977), Dergâh Yayınları, İstanbul.
- TDK Sözlük**. (1983), TDK Yayınları, Ankara.
- YAKICI, A. (2010),511 "*Yusufeli Âşıklık Geleneğinde Âşıklığa Başlama, Mahlas Alma ve Âşık Sanatını İcra Etme Yöntemleri*" **Geçmişten Geleceğe Yusufeli Sempozyumu Bildirileri**, Yusufeli Belediyesi Yayınları, İstanbul.
- YARDIMCI, M. (2008), **Türk Halk Şiiri**, Ürün Yay., Ankara s. 335-349.
- YENER, C. (1989), **Türk Halk Edebiyatı Antolojisi**, İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- YILMAZ, S. (2005), **Gönül, Bağları (Dervişan)**, Beyza Ofset, Bursa, s. 8.
- YÜKSEL, H. (1987), **Âşık Seyranî**, Ankara, Kül. Bak. Yayınları, Ankara.

7.4. SÖZLÜKÇE

afat: afet.
ağulamak: zehirlemek.
alerim: alarm.
Ali Okulu: Genel olarak belli bir yaşı geçmiş kişilere okuma yazma öğretmek için açılmış kurslar.
anak: analım.
anık: analım.
Anka: Kaf dağının ardında yaşadığı söylenen masal kuşu.
Anzer: Rize’de balı ile ünlü olan bir yaylanın adı.
Ardola: Artvin’de alabalığı ile tanınan bir yer.
arzmanım kaldı: gözüm kaldı, heveslendim.
asan: kolaylaştıran, kolay olan.
Âşık Garip: Gülhanî’nin daha önce kullandığı mahlas.
atabarı: Artvin iline mahsus bir halkoyunu.
avgâh: av yeri.
aynıma: gözüme.
azardı: pehlivanların birbirini yoklaması. “Güreşirdi, azardı” gibi.
Azazil: Şeytan.
bac: vergi, haraç.
bağbanç: bahçe işleriyle uğraşan, bahçıvan.
bakak: bakalım.
balini: balını.
balmadım: bilmedim.
balveren: dut ağacı. Artvin’in eski adı Berta, şimdiki adı Ortaköy nahiyesinde kullanılan bir kelime.
bayğını ayıldan: bayılan kişiyi baygınlıktan

kurtarıp uyanık hale getiren.
bed: kötü.
behra dalmak: batağa batmak.
behri: denizi.
benmim: ben miyim?
Bikinala: Merkez ilçeye bağlı Ortaköy (Berta) Bucağı halkı tarafından kullanılan yaylalardan biridir.
Bilbilan: Ardanoç iline bağlı bir yayla adı.
bişar: pişer.
borannan: bora ile.
boyalamak: rezil etmek, mahcup etmek.
bölünü söyle: çoğunu söyle.
buga: boğa.
bulam: bulayım.
cara gelesin: belalara bağlayasın.
çarasz: çaresiniz.
cinan: cennet.
çarılmayasın: kurtarılmayasın.
Cenab-ı Bari: Allah’ın isimlerinden biri.
cilalara: dertlere.
cıvt gülünü: çift gülünü.
ciyan: civan, genç, delikanlı.
çağlı ol: o çağda ol.
çar: batakatan çıkarmak, kurtarmak.
çara: çare.
çarılmalı: çıkartılmalı.
Çar-ı yar: Dört halife.
çarmak: kurtarmak, içinde bulunduğu kötü durudan kurtarmak.
çarmış: çalmış, hırsızlaşmış.
Cedliyan: Artvin merkeze bağlı olan Berta beldesinin giriş kısmında bulunan

mahalleye verilen bir isim.
ceyran: ceryan. Burada kelime içinde bulunan “r” ve “y” sesleri yer değiştirmiştir.
çıkak: çıkalım.
çift sürmek: kara saban ile tarlayı sürmek.
çila: çile.
çoklamak: çok görmek, fazlalaşmak.
çoklandırmak: fazlalaştırmak, arttırmak.
çölündesiz: çölündesi-niz.
dakke: dakika.
dayım: daima, her zaman.
dehre: bir çeşit kesici bıçak.
del’eyledin: deli ettin.
dınlatmayan: önemse-meyen, umursamayan.
dokar: döker.
dokuldu: döküldü.
dağınla: dağ ile.
dağisa: dağ ise.
dertlara: dertlere.
diya: diye.
diyem: diyeyim
Dugana dağı: Artvin’e bağlı Ortaköy nahiyesi-ne bağlı yaylanın adı.
dukandi: tükendi.
duşunca: düşünce.
duyguladı: duygulan-dırdı.
düman: duman.
Ecvanta: Artvin merkeze bağlı Berta’nın bir mahallesi.
edna: çok aşağı olan, en alt düzeyde, çok alçak.
eflat: doktor ve ilaç anlamında kullanılan Farsça bir kelime.
eğla: ala, yüce.
ehval: hal tutum, davranış.

Elest ü bezm: Ruhların var olurken toplandığı meclis. Allah'ın Âdem'i yaratırken sorduğu, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" sorusuna "Evet kalû belâ" denildiği meclis.
eniş: iniş.
Eşkînar: Ardanuç'a bağlı bir köy adı.
etmiyerim: etmiyorum.
evlat ıyal yüzü: anne ve evlat yüzü.
eylanmaz: eylenmez.
eylik: iyilik.
eğrilik: kötülük.
faniya: faniye.
farık: ayıran, ayırabilen.
fen: düşünce, bilgi.
fotraf: fotoğraf.
gayıb: kayıp.
geldiz: geldiniz.
gez: Artvin'de git anlamında kullanılıyor. "Bizim çocuk üç yıldır dershane geziyor."
gibi.
giyarsın: giyersin.
gine: yine.
giramam: giremem.
gondar: gönder.
göranda: gördüğünde.
gözula: göz ile.
Glavur: Artvin Ber-ta'ya bağlı bir mahalle adı.
gunda: günde.
gümanım: güvenim.
güzal: güzel.
güzerini: yolunu.
Habesi: Diyarbakır'a bağlı bir köy adı.
habhap: 1. Hızlıca, hemen, 2. Takunya.
Hallac-ı Mansur: "Enel Hak" dediği için 922 yılında idam edilen mutasavvıf.
Hatila: Artvin merkeze bağlı, vadisiyle ünlü bir köy.

haral: büyük çuval.
hastalattı: hasta etti, hastalandırdı, hastalan-mama sebep oldu anlamlarında kullanılmıştır.
havayi: deli gibi olan.
hemenden: acele bir şekilde.
Hemşin: Rize'nin ilçesine adını veren bir boy adı.
hepsi: hepsi.
hersini: sinirini.
herşem: her şeyim.
hişmetmek: kinlenerek şiddet göstermek
hızınan: hız ile.
Hint kumaşı: Hindis-tan'da elle dokunan ve ürettiği dönemde çok değerli olduğu bilinen bir bez türü.
hubbul vatan minel iman: vatan sevgisi imandadır.
icaz: az sözle çok şey anlatma.
ihram: hac kıyafeti.
ikrar hasıd: inancım, inanç kazanımım.
ilat: ilet.
İndullah: Allah'ın huzuru.
İsrafil: Kıyamet günü insanlara sur çalarak haber vereceğine inanılan melek.
Kabarcet: Artvin Murgul ilçesine bağlı bir köy adı.
kabz: teslim olmak.
kafircazi: kafirler.
Kafkasör: Artvin merkeze bağlı boğa güreşleriyle ünlü bir yayla.
Kahaber düzleri: Artvin'de köy adı.
kahurlanmak: üzülmek.
Karadağ: Artvin Yusufeli sınırlarında

2399 rakımlı bir dağ adı.
Karçal: Artvin'de bir sıradağ adı. Karçal dağı da denilmektedir.
karpuzi: karpuzu.
kaydesin: kaidesin.
kemlik: kötülük.
ketm i âdem: gizlenme, saklanma, sır tutma.
kırsaz: kırsanız.
kışınan: kış ile.
kına: kına.
Kitabullah: Allah'ın kitabı.
komohti: Laz diliyle "gel" anlamındadır.
Kontorom: Artvin'de bir köy adı.
Korzul: Artvin merkeze bağlı bir mahalle.
koşk: köşk.
köyi: köyü.
Köpo: Berta yaylasında yaşayan bir şahsa ait lakap.
köz ayı: En sıcak ay.
közlettin: yaktın, köze çevirdin.
kumru: bir kuş cinsi.
küfrelini: küfür ilini, diyarını.
külek: kova, ağaçtan yapılma su, ayrıran taşımak için yapılmış kova.
Kürdevan: Artvin'e bağlı Ardanuç ilçesinin sınırları içerisinde 3050 metre yüksekliğinde bir dağdır. Dağın ilçe merkezine bakan eteklerinde; Hamurlu, Beratlı, Yolağzı ve Yaylacık Köyleri bulunmaktadır. Bu köylerden zirveye doğru çıktıkça, çam, köknar ve ladin ağaçlarından oluşan Kilitlik, Karanlık meşe, Çuruspil ve Çiçiplik ormanları yükselir.

kürtlar: kurtlar.
küş olmak: küs olmak.
leci: münakaşa, mücadele.
levh i kalem: levha, görünen ibretli manzara ve kalem.
leylu'n ehar: gece ve gündüz.
Livane: Artvin ilinin eski adı.
lokman: ilaç, doktor, tedavi edici, gönül yapan anlamlarında kullanılmış.
macununi: balını.
Maçin: Çin'e tabi, Doğu Türkistan tarafındaki çöllerde ve Tarim nehrinin güneybatısındaki dağlarda oturan Türk milletinden bir kavimdir ve simaca Moğol ile Arya cinslerinden mürekkep oldukları anlaşılıyor. İçlerinde sarı saçlı ve mavi gözlü adamlar dahi bulunuyorsa da lisan bakımından Doğu Türkistan'ın ahalisinden farkları yoktur. Çağatay dili konuşurlar. Kendileri çok tembel ve zevk ve eğlenceye çok düşkündürler. Ziraat vs. işleri kadınları tarafından yapılır. Tamamı Müslüman ve Sün-ni'dirler.
mahana: bahane.
malar: mallar, hayvanlar.
Makariyos: 1970'li yıllarda Kıbrıs adasında adı sıkça duyulandini lider.
meder: anne.
mehiye: gelir
melğun: melun, kötü, hayırsız.
meşeket ehli: meşakkat sahibi.

mertli: mertçe.
met: methetmek.
metatez: kelime içinde harflerin yer değiştirme-si. Toprak kelimesinin yerine "yorpak", lanet yerine "nalet"... gibi.
met etmek: övmek, methini yapmak.
mimarısız: mimarısız-nız.
Müzelife: Mekke'de Arafat ile Mina arasında bulunan ve Hac'da Arafat'tan sonra vakfe yapılan yer.
nedem: ne edeyim.
neça: nice.
neçe: nasıl.
nehiy: bir işin yapılma-sını yasak etme engel-leme.
n'idem: ne edeyim.
noktalayak: noktalaya-lım, biritelim anlamın-da.
nübüvvet: Peygamberlik; insanları Allah'ın istediği yola kavuştur-mak.
ögarkan: överken.
ölmicek: ölmeyecek.
ömür sürütmek: ömrünü harcamak.
öriyesin: kapatasın.
ötende: öptüğünde.
ötersiz: ötersiniz.
papat: papatya.
pelek: felek.
Porta: Pırnallı, Artvin ilinin Merkez ilçesine bağlı bir köydür.
rah: yol.
Ravza i Muhhara: Müslümanların üç mabedi. Harem-i şerif, Mescit-i Nebevi ve Mescit-i Aksa.
rişamadım: ulaşamadım.
Rüstem i Zal: İran (Pers / Fars) mitolojisi-nin efsanevi kahramanı-

dır. İran şairi Fir-devsî'nin Şehname adlı eserinde büyük bir kahraman olarak gösterilir. Rüstem, Türk edebiyatında Rüstem-i Zâl, halk ağzında da Zaloğlu Rüstem diye tanınır. İranlılar ile Turanlılar (Türkler) arasındaki mücadeleler-de büyük kahramanlık, güçlülük ve yiğitlik göstermiştir. Bu yüzden özellikle pehlivan, yiğit, hükümdar gibi şahısları övmek için Zaloğlu Rüstem'in adı kullanılır. Alper Tunga ile giriştiği mücadele anlatılır. Güreşçi yönü ağır basar. Tutuştuğu güreşlerde hiç yenilmediği söylenir. Div-i Sepid (Beyaz Dev) ile güreşmiştir. Yalnızca Fars kültürün-de değil tüm Ortado-ğu'da güreşçilerin simgesi hâline gelmiştir.
sabiha: güzel, latif anlamında bayan adı.
sağnak: sağanak
Saharan: Sahara. Karagöl Sahara Milli Parkı, Türkiye'deki 40 Milli Park alanından birisidir ve Artvin'in Şavşat ilçesi sınırları içerisinde yer almakta olup iki ayrı sahadan oluşur: Bunlar Karagöl ve Sahara Yaylasıdır.
sahat: saat.
salavat: Peygamberi-mize yapılan dua.
Sefiney: Safine.
selamsız: selam verme-yen kişi, dinî yönü zayıf olan.
senlen: seninle.
sesliyorum: sesleniyorum.

sıhtardı: sıkıştırdı, zor durumda kaldı.
sifti: kötü.
sizi vurdu: sızı geldi, ağrı oldu.
sonye: 1. Madenî yaylı kerevet. 2. Karyolaya konulan madenî yaylı yatak altı.
söz çalmak: söz söylemek.
suval: sual.
Süphane: Sübhaneke duası, namaz sürelerinin ilkidir ve malum olduğu üzere namaza başlayınca tekbirden sonra okuduğumuz ilk duadır.
şaduman: sevinçli, neşeli, memnun.
şahlaşmak: havlara girmek, kendini bir şey zannetmek.
şavk: ışık
Şavşat: Artvin'in ilçesi.
şerina: kötülüğüne.
şilvesi nuru: işvesi nuru.
tacısı: tacı.
tami: tamamen.

tamu: cehennem.
tecizat: teçhizat.
temeyyül: temayül, heves.
tevhit: birlemek, Allah'tan başka ilah olmadığına inanmak.
tevlukatlar: akrabalar.
tezan: bildik tanıdık olan ariflerin sözlerinden düşüncelerinden söylemek.
toradı: türedi.
tor: ürkek, çekingen, genç, toy.
turap: türap, toprak.
ulmanın: ölmenin.
uşutti: deli oldu, çaresiz kaldı.
uzumun: üzümün.
varaydız: varaydınız.
vedro: sacdan yapılmış kapaklı kova. Sonraları ağaçtan yapılan "külek" in yerini almıştır.
veran: viran.
yadlar: yabancılar.
yağveren: zeytin ağacı.
yema: yemeğime.

yetirmek: getirmek, fazlaştırmak.
yitak: gidelim.
yiyecek: yiyeğim.
yorga sürmek: biniciyi sarsmayan at yürüyüşlerinden biri.
Yusufeli: Artvin iline bağlı bir ilçe.
Yusuf u Züleyha: Edebiyatımızda birçok şairin mesnevilerine konu olmuş aşk öyküsü.
yurumuş: yürümüş, gitmiş, kalmamış.
Yüce Bari: Şiirde Allah anlamında kullanılan bir kelime.
yüzgeri: rüzgârı.
Zalhey: Zeliha.
zayet: zarar.
zerlece: zerrece.
zay eylemek: ziyan etmek, zararlı olmak.
zuhurat: Gerçekleşeceği düşünülmeyen, hesapta olmayan, umulmadık, olağan dışı olgular.

Kültür ve sanata verdikleri fedakârca hizmetlerden dolayı Artvin Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne,

Özellikle Artvin için karşılıksız çalışan Çoruh Üniversitesi öğretim görevlisi Yrd. Doç. Dr. Sedat Bahadır'a,

Sürekli Artvin halkının içerisinde olan ve Artvinlilerin "Süper Vali" diye sevdikleri, Artvin Valisi Sayın Kemal Cirit'e

Sonsuz teşekkürlerimizi sunarız...

Pamiray Yayınları

